

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1. ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΗΣ ΟΤΔ «ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΗ ΤΡΙΚΑΛΩΝ ΑΑΕ ΟΤΑ» (ΚΕΝΑΚΑΠ ΑΕ)

1.1. Η ΕΤΑΙΡΙΚΗ ΣΧΕΣΗ

1.1.1. Γενικά Στοιχεία

Η «Αναπτυξιακή Τρικάλων – Αναπτυξιακή Ανώνυμη Εταιρεία Ο.Τ.Α.», με διακριτικό τίτλο «ΚΕΝΑΚΑΠ Α.Ε.», ιδρύθηκε το 1992 από τους Δήμους Καλαμπάκας & Πύλης (με την επωνυμία «Κέντρο Ανάπτυξης Καλαμπάκας Πύλης ΑΕ - ΚΕΝΑΚΑΠ ΑΕ») με αφορμή το σχεδιασμό και την υλοποίηση της Κοινοτικής Πρωτοβουλίας LEADER I, σε τοπικό επίπεδο. Έκτοτε με σημαντικές διευρύνσεις της μετοχικής της βάσης και συμμετοχή πολλών άλλων τοπικών φορέων, η παρέμβαση της επεκτάθηκε στο σύνολο της Περιφερειακής Ενότητας Τρικάλων. Έτσι σήμερα στο μετοχικό κεφάλαιο της «Αναπτυξιακή Τρικάλων – ΑΑΕ ΟΤΑ» συμμετέχει η πλειοψηφία των φορέων που άμεσα ή έμμεσα εμπλέκονται στην αναπτυξιακή διαδικασία, όπως η Περιφέρεια Θεσσαλίας, οι τέσσερις (4) Ο.Τ.Α. α' βαθμού της Περιφερειακής Ενότητας Τρικάλων, ορισμένοι ΟΤΑ όμορων Νομών (Άρτας, Καρδίτσας), οι Ενώσεις Αγροτικών Συν/σμών, το ΕΒΕ Τρικάλων, η Συν/κη Τράπεζα Θεσσαλίας καθώς επίσης και σημαντικός αριθμός τοπικών συλλογικών, κοινωνικών & πολιτιστικών φορέων.

Από το 2008 η λειτουργία της «Αναπτυξιακή Τρικάλων – ΑΑΕ Ο.Τ.Α.», διέπεται από τις διατάξεις του Ν. 2190/1920 (Περί Ανωνύμων Εταιρειών) και 3604/2007 (Αναμόρφωση & Τροποποίηση του Κωδικοποιημένου Νόμου 2190/1920), καθώς και του Άρθρου 252. παρ. 3β του Ν.3463/06 (ΦΕΚ Α' 114/08-06-2006) και συνακόλουθα η εταιρεία κατατάσσεται στην κατηγορία των **Αναπτυξιακών Ανώνυμων Εταιρειών των ΟΤΑ** του σχετικού νόμου.

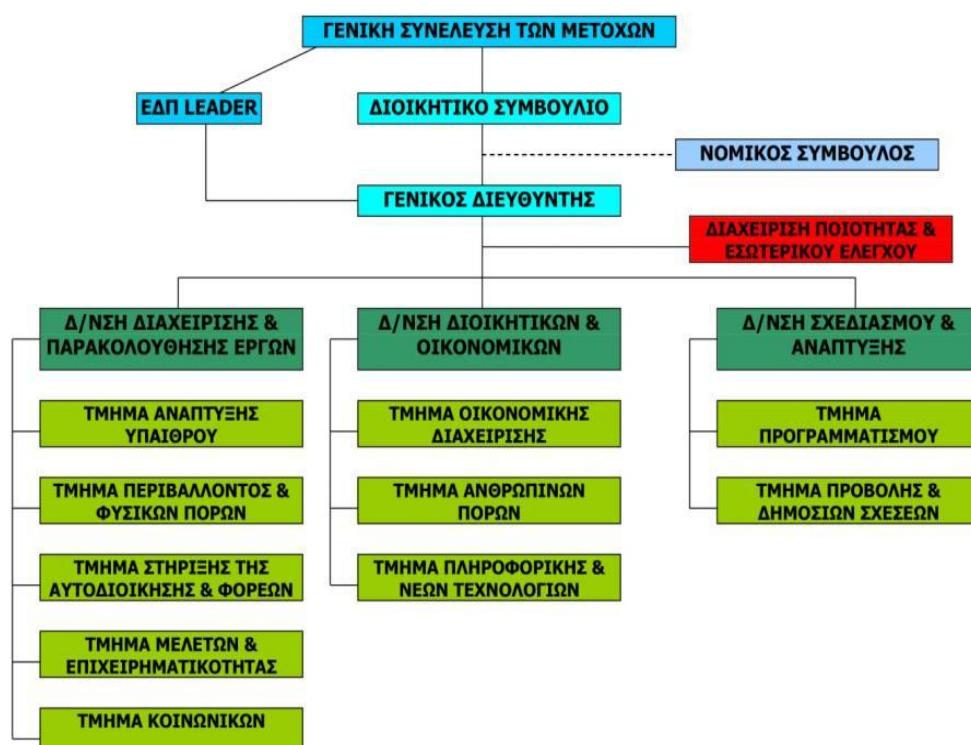
Σκοπός της «Αναπτυξιακή Τρικάλων – ΑΑΕ ΟΤΑ» είναι η **προώθηση της βιώσιμης ανάπτυξης** της Περιφερειακής Ενότητας Τρικάλων, μέσω της συμβολής της στην αξιοποίηση, ανάπτυξη, διαχείριση, συντήρηση και προστασία των φυσικών και πολιτιστικών πόρων, της εισαγωγής της καινοτομίας και επιχειρηματικότητας στο παραγωγικό σύστημα, της εισαγωγής και διεύρυνσης της χρήσης των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας, της υποστήριξης και ανάπτυξης νέων συλλογικών δομών και της κοινωνικής ανάπτυξης.

Τόπος εγκατάστασης και γενικά στοιχεία της εταιρείας

▪ Επωνυμία	:	ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΗ ΤΡΙΚΑΛΩΝ ΑΑΕ Ο.Τ.Α.
▪ Διακριτικός τίτλος	:	ΚΕΝΑΚΑΠ Α.Ε.
▪ Νομική μορφή	:	Αναπτυξιακή Ανώνυμη Εταιρεία των Ο.Τ.Α.
▪ Έτος σύστασης	:	1992
▪ Περιφέρεια	:	Θεσσαλίας
▪ Περιφερειακή Ενότητα	:	Τρικάλων
▪ Δήμος	:	Καλαμπάκας
▪ Ταχυδρομική διεύθυνση	:	Ιωαννίνων 84, Καλαμπάκα, ΤΚ: 42 200
▪ Αριθμός τηλεφώνου	:	24320 25370-75250
▪ Αριθμός τηλεομοιότυπου	:	24320 25343
▪ Ηλεκτρονικό ταχυδρομείο	:	kenakap@kenakap.gr
▪ Ιστοσελίδα	:	www.kenakap.gr

Το **Οργανόγραμμα** της εταιρείας έχει ως εξής:

**ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΗ ΤΡΙΚΑΛΩΝ – Αναπτυξιακή ανώνυμη εταιρεία Ο.Τ.Α.
(ΚΕΝΑΚΑΠ Α.Ε.)**

Στο Παράρτημα του Κεφαλαίου 1, εμπεριέχονται ο **Κανονισμός Προσωπικού** και ο **Κανονισμός Οργάνωσης** της εταιρείας, οι οποίοι συνθέτουν τον **Κανονισμό Εσωτερικής Λειτουργίας** της, καθώς και ο **Κανονισμός Λειτουργίας της ΕΔΠ CLLD/LEADER** από τον οποίο προκύπτουν οι αρμοδιότητες και οι ρόλοι:

- του Διοικητικού Συμβουλίου,
- του επιπέδου λήψης αποφάσεων για την διαχείριση του τοπικού προγ/τος LEADER,
- του στελεχικού δυναμικού.

Βασικά όργανα της αιρετής διοίκησης της «Αναπτυξιακή Τρικάλων – ΑΑΕ ΟΤΑ.» είναι η **Γενική Συνέλευση** και το **Διοικητικό Συμβούλιο**.

– **Όσον αφορά στην Γενική Συνέλευση (Γ.Σ) :**

Αποτελεί το ανώτατο όργανο προγραμματισμού και ελέγχου της εταιρείας με την άσκηση των αρμοδιοτήτων να γίνονται μέσα από τις συνεδριάσεις τακτικές και έκτακτες σύμφωνα με τις απαιτήσεις του Ν. 2190/20 και τις τροποποιήσεις του.

– **Όσον αφορά στο Διοικητικό Συμβούλιο (Δ.Σ) :**

Είναι αρμόδιο να αποφασίζει για κάθε υπόθεση που αφορά τη διοίκηση γενικά της εταιρείας ή τη διαχείριση της εταιρικής περιουσίας και γενικά την επιδίωξη των σκοπών της. Αντιπροσωπεύει την εταιρεία σε όλες τις σχέσεις και τις συναλλαγές της και ενεργεί κάθε πράξη που έχει σχέση με τον σκοπό της με εξαίρεση εκείνων των

θεμάτων που κατά τη διάταξη του νόμου ή του καταστατικού είναι αποκλειστικής αρμοδιότητας της Γενικής Συνέλευσης.

Σημειώνεται ότι το Διοικητικό Συμβούλιο με σχετική απόφαση του μπορεί να εκχωρεί μεταβιβάζοντας μέρος της άσκησης των εξουσιών και αρμοδιοτήτων του σε Επιτροπές ειδικού σκοπού, που αποτελούνται είτε από μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου, είτε από τρίτους, είτε από μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου και τρίτους. Η απόφαση αυτή του Διοικητικού Συμβουλίου, που ορίζει τον κάθε φορά σκοπό σύστασης των Ειδικών αυτών Επιτροπών, την σύνθεση τους και τον κανονισμό λειτουργίας των, εγκρίνεται από την Γενική Συνέλευση των μετόχων της εταιρείας. Τα μέλη των Επιτροπών αυτών έχουν την ίδια ευθύνη έναντι της εταιρείας και της ΓΣ των μετόχων, όπως και τα μέλη του ΔΣ (Καταστατικό: Άρθρο 16 «Αρμοδιότητες του Δ.Σ., παρ. 3.»).

– **Όσον αφορά στο στελεχιακό δυναμικό :**

Η «Αναπτυξιακή Τρικάλων – ΑΑΕ ΟΤΑ» για να ανταπεξέλθει στις προκλήσεις οργάνωσης στηρίζει την λειτουργία της σε έναν σύγχρονο **Κανονισμό Οργάνωσης**, ο οποίος ρυθμίζει την οργανωτική δομή, τις αρμοδιότητες, την διάρθρωση και στελέχωση των διοικητικών ενότητων και τον ρόλο των στελεχών και υπαλλήλων της εταιρείας της εταιρείας. **Σκοπός** του Κανονισμού είναι η ορθολογικότερη δυνατή, σύμφωνα με τα αντικείμενα, τους στόχους και τις προοπτικές ανάπτυξης, οργάνωση της Εταιρείας σε διοικητικές ενότητες και η κατανομή αρμοδιοτήτων σε αυτές και το ανθρώπινο δυναμικό που τις αποτελούν. Ο **Κανονισμός Οργάνωσης** συνδέεται με τον **Κανονισμό Προσωπικού** της Εταιρείας, μαζί με τον οποίο από κοινού συνθέτουν τον «**Κανονισμό Εσωτερικής Λειτουργίας**» της Εταιρείας. (Παράρτημα Κεφαλαίου 1).

1.1.2 Εταιρικό Σχήμα

Το Μετοχικό Κεφάλαιο της «Αναπτυξιακή Τρικάλων – ΑΑΕ ΟΤΑ», ανέρχεται συνολικά στο ποσό των **470.437,56 €** το οποίο κατανέμεται σε **32.068** κοινές ονομαστικές μετοχές, ονομαστικής αξίας η κάθε μια **14,67 €** και καλύπτεται από τους **26** Μετόχους της ως ακολούθως:

ΠΙΝΑΚΑΣ ΜΕΤΟΧΩΝ ΤΗΣ «ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΗ ΤΡΙΚΑΛΩΝ ΑΑΕ ΟΤΑ»

Απόφαση της 23^{ης} ΓΣ της 12/07/2016

A/A	Ονοματεπώνυμο Επωνυμία	Αριθμός μετοχών	Ποσοστό στο μετοχικό κεφάλαιο	Κατηγορία βάσει των συμφερόντων που αντιπροσωπεύουν (Δημόσιος/ Ιδιωτικός)
1	ΔΗΜΟΣ ΚΑΛΑΜΠΑΚΑΣ	13.130	40,94%	Δημόσιος
2	ΔΗΜΟΣ ΠΥΛΗΣ	6.678	20,82%	Δημόσιος
3	ΔΗΜΟΣ ΦΑΡΚΑΔΟΝΑΣ	3.476	10,84%	Δημόσιος
4	ΔΗΜΟΣ ΤΡΙΚΚΑΙΩΝ	2.720	8,48%	Δημόσιος
5	ΔΗΜΟΣ ΚΕΝΤΡΙΚΩΝ ΤΖΟΥΜΕΡΚΩΝ	13	0,04%	Δημόσιος

6	ΔΗΜΟΣ ΑΡΓΙΘΕΑΣ	4	0,01%	Δημόσιος
7	ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ	4521	14,10%	Δημόσιος
8	ΑΓΡΟΤΙΚΟΣ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΜΟΣ ΚΑΛΑΜΠΑΚΑΣ «ΜΕΤΕΩΡΑ»	468	1,46%	Ιδιωτικός
9	ΕΝΩΣΗ – ΑΓΡΟΤΙΚΟΣ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΜΟΣ ΤΡΙΚΑΛΩΝ	200	0,62%	Ιδιωτικός
10	ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΤΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ	400	1,25%	Ιδιωτικός
11	ΕΡΓΑΤΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ ΚΑΛΑΜΠΑΚΑΣ	300	0,94%	Ιδιωτικός
12	ΕΜΠΟΡΟΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΟ ΕΠΙΜΕΛΗΤΗΡΙΟ (ΕΒΕ) ΤΡΙΚΑΛΩΝ	20	0,06%	Ιδιωτικός
13	ΕΝΩΣΗ ΔΑΣΙΚΩΝ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΜΩΝ ΔΥΤΙΚΗΣ ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ	20	0,06%	Ιδιωτικός
14	ΤΟΠΙΚΟ ΣΥΜΦΩΝΟ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ ΝΟΜΟΥ ΤΡΙΚΑΛΩΝ - ΑΜΚΕ	15	0,05%	Ιδιωτικός
15	ΓΕΩΡΓΙΚΟΣ ΠΙΣΤΩΤΙΚΟΣ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΜΟΣ ΡΟΠΩΤΟΥ	1	0,01%	Ιδιωτικός
16	ΑΝΑΓΚΑΣΤΙΚΟΣ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΜΟΣ ΣΥΝΙΔΙΟΚΤΗΤΩΝ ΔΑΣΩΝ ΚΑΤΟΥΝΑΣ	24	0,07%	Ιδιωτικός
17	ΜΕΛΙΣΣΟΚΟΜΙΚΟΣ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΜΟΣ ΠΥΛΗΣ	5	0,02%	Ιδιωτικός
18	Α' & Β' ΔΑΣΙΚΟΣ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΜΟΣ ΠΑΛΛΙΟΚΑΡΥΑΣ	2	0,01%	Ιδιωτικός
19	ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΟΡΕΙΒΑΣΙΑΣ - ΧΙΟΝΟΔΡΟΜΙΑΣ ΤΡΙΚΑΛΩΝ (ΣΟΧΤ)	40	0,12%	Κοινωνία των Πολιτών
20	ΟΡΕΙΒΑΤΙΚΗ ΛΕΣΧΗ ΚΑΛΑΜΠΑΚΑΣ	2	0,01%	Κοινωνία των Πολιτών
21	ΦΙΛΟΙ ΙΕΡΑΣ ΜΟΝΗΣ ΑΓ. ΓΕΩΡΓΙΟΥ ΜΥΡΟΦΥΛΛΟΥ	1	0,01%	Κοινωνία των Πολιτών
22	ΕΚΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟΣ ΜΟΡΦΩΤΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΡΟΠΩΤΟΥ	1	0,01%	Κοινωνία των Πολιτών
24	ΜΟΡΦΩΤΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΑΕΤΟΥ ΤΡΙΚΑΛΩΝ «Η ΑΓΙΑ ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ»	1	0,01%	Κοινωνία των Πολιτών

25	ΟΡΕΙΒΑΤΙΚΟΣ ΠΕΡΙΠΑΤΗΤΙΚΟΣ ΌΜΙΛΟΣ ΠΥΛΗΣ (Ο.Π.Ο.Π)	1	0,01%	Κοινωνία των Πολιτών
26	ΕΛΛΗΝΙΚΟΣ ΟΡΕΙΒΑΤΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΚΑΛΑΜΠΑΚΑΣ	15	0,05%	Κοινωνία των Πολιτών
27	ΠΡΑΣΙΝΗ ΚΙΒΩΤΟΣ - ΑΜΚΕ	10	0,03%	Κοινωνία των Πολιτών
ΣΥΝΟΛΟ		32.068	100,00%	

Αναλυτικά η εκπροσώπηση του Μετοχικού Κεφαλαίου της «Αναπτυξιακή Τρικάλων – ΑΑΕ ΟΤΑ» ανά κατηγορία μετόχων είναι η εξής:

▪ **Κατάλογος Α – Δημόσιων Φορέων (ΟΤΑ α' & β' βαθμού)**

Α/Α	Φορέας	Όνοματεπώνυμο Εκπροσώπου Φορέα	Ιδιότητα Εκπροσώπου
1	ΔΗΜΟΣ ΚΑΛΑΜΠΑΚΑΣ	ΣΙΝΑΝΗΣ ΧΡΗΣΤΟΣ	ΔΗΜΑΡΧΟΣ
2	ΔΗΜΟΣ ΠΥΛΗΣ	ΜΑΡΑΒΑΣ ΚΩΝ/ΝΟΣ	ΔΗΜΑΡΧΟΣ
3	ΔΗΜΟΣ ΦΑΡΚΑΔΟΝΑΣ	ΜΕΡΙΒΑΚΗΣ ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ	ΔΗΜΑΡΧΟΣ
4	ΔΗΜΟΣ ΤΡΙΚΚΑΙΩΝ	ΠΑΠΑΣΤΕΡΓΙΟΥ ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ	ΔΗΜΑΡΧΟΣ
5	ΔΗΜΟΣ ΚΕΝΤΡΙΚΩΝ ΤΖΟΥΜΕΡΚΩΝ	ΜΑΡΙΝΟΣ ΓΑΡΝΕΛΗΣ	ΔΗΜΑΡΧΟΣ
6	ΔΗΜΟΣ ΑΡΓΙΘΕΑΣ	ΛΑΜΠΡΟΣ ΤΣΙΒΟΛΑΣ	ΔΗΜΑΡΧΟΣ
7	ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ	ΜΙΧΑΛΑΚΗΣ ΧΡΗΣΤΟΣ	ΑΝΤΙΠΕΡΙΦΕ- ΡΕΙΑΡΧΗΣ

▪ **Κατάλογος Β – Φορέων που εκφράζουν τον ιδιωτικό τομέα**

Α/Α	Φορέας	Όνοματεπώνυμο Εκπροσώπου Φορέα	Ιδιότητα Εκπροσώπου
1	ΑΓΡΟΤΙΚΟΣ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΜΟΣ ΚΑΛΑΜΠΑΚΑΣ «ΜΕΤΕΩΡΑ»	ΚΟΤΤΗΣ ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ	ΠΡΟΕΔΡΟΣ
2	ΕΝΩΣΗ – ΑΓΡΟΤΙΚΟΣ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΜΟΣ ΤΡΙΚΑΛΩΝ	ΛΙΟΥΤΑΣ ΑΧΙΛΛΕΑΣ	ΠΡΟΕΔΡΟΣ
3	ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΤΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ	ΛΑΠΠΑΣ ΑΝΑΣΤΑΣΙΟΣ	ΠΡΟΕΔΡΟΣ
4	ΕΜΠΟΡΟΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΟ ΕΠΙΜΕΛΗΤΗΡΙΟ (ΕΒΕ) ΤΡΙΚΑΛΩΝ	ΚΑΡΑΚΑΝΤΑΣ ΙΩΑΝΝΗΣ	ΜΕΛΟΣ
5	ΕΝΩΣΗ ΔΑΣΙΚΩΝ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΜΩΝ ΔΥΤΙΚΗΣ ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ	ΝΤΑΜΑΤΗΣ ΘΕΟΔΩΡΟΣ	ΠΡΟΕΔΡΟΣ

6	ΤΟΠΙΚΟ ΣΥΜΦΩΝΟ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ ΝΟΜΟΥ ΤΡΙΚΑΛΩΝ - ΑΜΚΕ	ΣΟΥΛΙΩΤΗΣ ΣΤΕΦΑΝΟΣ	ΠΡΟΕΔΡΟΣ
7	ΑΝΑΓΚΑΣΤΙΚΟΣ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΜΟΣ ΣΥΝΙΔΙΟΚΤΗΤΩΝ ΔΑΣΩΝ ΚΑΤΟΥΝΑΣ	ΓΟΥΛΑΣ ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ	ΠΡΟΕΔΡΟΣ
8	ΜΕΛΙΣΣΟΚΟΜΙΚΟΣ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΜΟΣ ΠΥΛΗΣ	ΣΚΥΛΟΔΗΜΟΣ ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ	ΠΡΟΕΔΡΟΣ
9	Α' & Β' ΔΑΣΙΚΟΣ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΜΟΣ ΠΑΛΛΙΟΚΑΡΥΑΣ	ΤΡΙΑΝΤΑΦΥΛΛΗΣ ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ	ΠΡΟΕΔΡΟΣ
10	ΓΕΩΡΓΙΚΟΣ ΠΙΣΤΩΤΙΚΟΣ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΜΟΣ ΡΟΠΩΤΟΥ	ΛΑΜΠΡΟΓΙΩΡΓΟΣ ΙΩΑΝΝΗΣ	ΠΡΟΕΔΡΟΣ

▪ **Κατάλογος Γ – Φορέων που εκφράζουν την κοινωνία των πολιτών**

Α/Α	Φορέας	Όνοματεπώνυμο Εκπροσώπου Φορέα	Ιδιότητα Εκπροσώπου
1	ΠΡΑΣΙΝΗ ΚΙΒΩΤΟΣ - ΑΜΚΕ	ΜΗΛΙΩΝΗ ΕΛΕΝΗ	ΠΡΟΕΔΡΟΣ
2	ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΟΡΕΙΒΑΣΙΑΣ - ΧΙΟΝΟΔΡΟΜΙΑΣ ΤΡΙΚΑΛΩΝ (ΣΟΧΤ)	ΚΑΛΛΙΑΡΑΣ ΧΑΡΙΛΑΟΣ	ΠΡΟΕΔΡΟΣ
3	ΟΡΕΙΒΑΤΙΚΗ ΛΕΣΧΗ ΚΑΛΑΜΠΑΚΑΣ	ΜΗΤΡΟΝΑΤΣΙΟΣ ΑΡΙΣΤΕΙΔΗΣ	ΠΡΟΕΔΡΟΣ
4	ΦΙΛΟΙ ΙΕΡΑΣ ΜΟΝΗΣ ΑΓ. ΓΕΩΡΓΙΟΥ ΜΥΡΟΦΥΛΛΟΥ	ΡΑΠΤΗΣ ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ	ΠΡΟΕΔΡΟΣ
5	ΕΚΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟΣ ΜΟΡΦΩΤΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΡΟΠΩΤΟΥ	ΛΑΜΠΡΟΓΙΩΡΓΟΣ ΙΩΑΝΝΗΣ	ΠΡΟΕΔΡΟΣ
6	ΜΟΡΦΩΤΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΑΕΤΟΥ ΤΡΙΚΑΛΩΝ «Η ΑΓΙΑ ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ»	ΤΣΙΑΚΑΛΟΣ ΠΑΝΤΕΛΗΣ	ΠΡΟΕΔΡΟΣ
7	ΟΡΕΙΒΑΤΙΚΟΣ ΠΕΡΙΠΑΤΗΤΙΚΟΣ ΟΜΙΛΟΣ ΠΥΛΗΣ (Ο.Π.Ο.Π)	ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ ΠΕΡΙΚΛΗΣ	ΠΡΟΕΔΡΟΣ
8	ΕΛΛΗΝΙΚΟΣ ΟΡΕΙΒΑΤΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΚΑΛΑΜΠΑΚΑΣ	ΦΑΜΙΣΗΣ ΚΩΝ/ΝΟΣ	ΠΡΟΕΔΡΟΣ
9	ΕΡΓΑΤΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ ΚΑΛΑΜΠΑΚΑΣ	ΣΙΝΑΝΗΣ Γ. ΧΡΗΣΤΟΣ	ΠΡΟΕΔΡΟΣ

Φορείς της περιοχής που συμμετέχουν στο κεφάλαιο του υποψήφιου φορέα	Τιμή
Ποσοστό από τους ΟΤΑ α' & β' βαθμού της περιοχής ή ΠΕΔ (*)	100%
Αριθμός Επιμελητηρίων ή Συνδέσμων Επιχειρήσεων	1
Αριθμός Συλλόγων / Ενώσεων / Σωματείων / ΜΚΟ ή άλλων φορέων που εκφράζουν συλλογικά συμφέροντα του ιδιωτικού τομέα	18
(**) Αριθμός Αλιευτικών Συλλόγων	-

(*) Σε περίπτωση συμμετοχής της ΠΕΔ θεωρείται ότι εκπροσωπείται το 100% των ΟΤΑ της περιοχής αναφοράς της

(**) Σε περίπτωση συμμετοχής ΕΤΘΑ

1.1.3 Τεκμηρίωση της αντιπροσωπευτικότητας των φορέων που συμμετέχουν στο εταιρικό σχήμα

Στο μετοχικό κεφάλαιο της εταιρείας συμμετέχουν και οι **τέσσερις (4) Ο.Τ.Α.** α' βαθμού του νομού (Δήμοι **Καλαμπάκας, Πύλης, Φαρκαδόνας και Τρικκαίων**) της Περιφερειακής Ενότητας Τρικάλων, καθώς και η **Περιφέρεια Θεσσαλίας** δηλ. το **σύνολο των ΟΤΑ α' & β' βαθμού** της Περιφερειακής Ενότητας Τρικάλων.

Επίσης στο μετοχικό κεφάλαιο της εταιρείας συμμετέχουν οι **δύο (2) κύριοι αγροτικοί συνεταιρισμοί** της Περιφερειακής Ενότητας Τρικάλων, οι: **α) ΕΝΩΣΗ - Αγροτικός Συνεταιρισμός Τρικάλων** και **β) Αγροτικός Συνεταιρισμός Καλαμπάκας-Μετέωρα**, οι οποίοι καλύπτουν και το σύνολο της περιοχής παρέμβασης του προγράμματος εφαρμογής της προσέγγισης CLLD/LEADER, καθώς και η **Ένωση Δασικών Συν/σμών Δυτ. Θεσσαλίας**, η οποία όμως βρίσκεται σε καθεστώς εκκαθάρισης. Ταυτόχρονα συμμετέχουν και **τέσσερις (4) Συν/σμοί** μικρότερης εμβέλειας τοπικού χαρακτήρα (ΜΕΛΙΣΣΟΚΟΜΙΚΟΣ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΜΟΣ ΠΥΛΗΣ, Α' & Β' ΔΑΣΙΚΟΣ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΜΟΣ ΠΑΛΑΙΟΚΑΡΥΑΣ, ΓΕΩΡΓΙΚΟΣ ΠΙΣΤΩΤΙΚΟΣ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΜΟΣ ΡΟΠΩΤΟΥ).

Στην Περιφερειακή Ενότητα Τρικάλων δραστηριοποιείται το **Εμπορικό και Βιομηχανικό επιμελητήριο (Ε.Β.Ε.)** το οποίο συμμετέχει στο μετοχικό κεφάλαιο της εταιρείας εκφράζοντας συνολικά την τοπική επιχειρηματικότητα, καθώς και το χρηματοπιστωτικό ίδρυμα **Συνεταιριστική τράπεζα Θεσσαλίας** με έδρα τα Τρίκαλα, το οποίο έχει επεκτείνει τις δραστηριότητες του και στην όμορη Λάρισα. Την επιχειρηματικότητα του τουριστικού τομέα εκφράζει ο μέτοχος **Τοπικό Σύμφωνο Ποιότητας Ν. Τρικάλων**, αστική μη κερδοσκοπική εταιρεία που συστάθηκε κατά την εφαρμογή της πρωτοβουλίας LEADER plus 2000-2006 από τους επιχειρηματίες του τουρισμού στον ορεινό όγκο της Περιφερειακής Ενότητας Τρικάλων.

Τέλος στο Μετοχικό Κεφάλαιο της εταιρείας συμμετέχουν **εννιά (9) σύλλογοι/ενώσεις/σωματεία, ΜΚΟ** που εκφράζουν την κοινωνία των πολιτών και είναι οι εξής:

- Σύλλογος ορειβασίας-Χιονοδρομίας Τρικάλων
- Ελληνικός Ορειβατικός Σύλλογος Καλαμπάκας
- Ορειβατική Λέσχη Καλαμπάκας
- Ορειβατικός Περιηγητικός Όμιλος Πύλης
- Φίλοι Ιεράς Μονής Αγίου Γεωργίου Μυροφύλλου
- Εκπολιτιστικός Μορφωτικός Σύλλογος Ροπωτού

- **Μορφωτικός Σύλλογος Αετού Τρικάλων «Αγία Παρασκευή»**
- **Εργατικό Κέντρο Καλαμπάκας**
- **Πράσινη κιβωτός - αστική μη κερδοσκοπική περιβαλλοντική εταιρεία**

Μέσα από την παραπάνω σύνθεση του Μετοχικού Κεφαλαίου της «**Αναπτυξιακή Τρικάλων – ΑΑΕ ΟΤΑ**», εκφράζεται η **τριμερής τοπική εταιρική σχέση** από τους παραπάνω φορείς, η οποία αντανακλά με τον καλύτερο τρόπο την οικονομική, κοινωνική και πολιτιστική εκπροσώπηση της περιοχής που θα εφαρμοστεί το πρόγραμμα CLLD/LEADER, μέσω της εκπροσώπησης των συμφερόντων: **α)** της τοπικής αυτοδιοίκησης, **β)** της τοπικής επιχειρηματικότητας και των αγροτών και **γ)** της κοινωνίας των πολιτών της Περιφερειακής Ενότητας Τρικάλων.

1.1.4 Χρηματοοικονομική επάρκεια του φορέα

Το Μετοχικό Κεφάλαιο της «**Αναπτυξιακή Τρικάλων – ΑΑΕ ΟΤΑ**», ανέρχεται συνολικά στο ποσό των **470.437,56 €** το οποίο κατανέμεται σε **32.068** κοινές ονομαστικές μετοχές, ονομαστικής αξίας η κάθε μια **14,67 €** και καλύπτεται από τους **26** Μετόχους

Με βάση τα δημοσιευμένα στοιχεία του Ισολογισμού της εταιρείας για την χρήση της εταιρικής χρήσης του έτους **2015** (από 1/1/2015 ως 31/12/2015) η **καθαρή θέση** ανέρχεται στο ποσό των σαράντα οχτώ χιλιάδων είκοσι πέντε ευρώ και τέσσερα λεπτά (**48.025,04 €**) και ο **δείκτης ρευστότητας** σε **1,0006** τα οποία φαίνονται στον ισολογισμό της εταιρείας και στις Καταστάσεις Αποτελεσμάτων Χρήσης της παραπάνω περιόδου, τα οποία επισυνάπτονται στο Παράρτημα 1. του Κεφαλαίου 1.

Επίσης να σημειωθεί ότι με απόφαση των μετόχων της 23^{ης} Ετήσιας Γενικής Συνέλευσης της εταιρείας που διενεργήθηκε την 12/07/2016 αποφασίστηκε αύξηση του Μετοχικού Κεφαλαίου, της τάξεως των διακοσίων ενενήντα τριών χιλιάδων (**293.400,00 €**) η οποία κρίνεται αναγκαία για την χρηματοδότηση των νέων δραστηριοτήτων της εταιρείας κατά την Προγραμματική Περίοδο 2014-2020. Η αύξηση αυτή θεωρείται ως αναγκαιότητα προκειμένου να ενισχυθεί επιπλέον η επέκταση των δραστηριοτήτων της και της παρέμβασης της στην τοπική ανάπτυξη αλλά και την επιχειρησιακή αξιοποίηση του υψηλού επιπέδου τεχνογνωσίας που κατέχει ώστε και τη νέα περίοδο η «Αναπτυξιακή Τρικάλων ΑΑΕ ΟΤΑ» να αποτελεί ένα ευέλικτο και αναπτυξιακό εργαλείο για την περιοχή παρέμβασής της αλλά και τους Οργανισμούς Τοπικής Αυτοδιοίκησης.

1.2 ΕΠΙΠΕΔΟ ΛΗΨΗΣ ΑΠΟΦΑΣΕΩΝ ΤΗΣ ΟΤΑ

1.2.1. Αναλυτική παρουσίαση της Επιτροπής Διαχείρισης Προγράμματος (ΕΔΠ)

Το Επίπεδο Λήψης Αποφάσεων για την διαχείριση του προγράμματος CLLD/LEADER σύμφωνα με την Πρόσκληση (σημείο 3. της Πρόσκλησης) μπορεί :

- να συμπίπτει με το Διοικητικό Συμβούλιο (Δ.Σ.) του Φορέα, εφόσον αυτό καλύπτει την αναγκαία σύνθεση. Σε αντίθετη περίπτωση, ως επίπεδο λήψης απόφασης ορίζεται ειδική επιτροπή με απόφαση των αρμόδιων οργάνων του φορέα η σύνθεσή της οποίας πρέπει να ικανοποιεί το ανωτέρω ποσοστό, ενώ παράλληλα η συμμετοχή φορέων που εκπροσωπούν συμφέροντα του Δημοσίου ανεξάρτητα από τη νομική τους μορφή να μην είναι μικρότερη του 30%.
- Η ΕΔΠ πρέπει να αποτελείται από εκπροσώπους δημόσιων και ιδιωτικών τοπικών κοινωνικοοικονομικών συμφερόντων, στην οποία ούτε ο δημόσιος

τομέας ούτε καμία ενιαία ομάδα συμφερόντων δεν αντιπροσωπεύει ποσοστό άνω του 49% των δικαιωμάτων ψήφου.

- Κάθε φορέας μπορεί να συμμετέχει στην ΕΔΠ με δικαίωμα μιας ψήφου. Όλες οι αρμοδιότητες που μεταβιβάζονται στην ΕΔΠ στοχεύουν στην αποτελεσματική υλοποίηση των στρατηγικών τοπικής ανάπτυξης χωρίς διακρίσεις και αποκλεισμούς

Σημειώνεται ότι η δυνατότητα εκχώρησης αρμοδιοτήτων του Δ.Σ. σε τρίτους, είναι απαραίτητο να προβλέπεται και στο καταστατικό της «Αναπτυξιακή Τρικάλων ΑΑΕ ΟΤΑ», πράγμα που ισχύει στην περίπτωση της εταιρείας, καθότι το Άρθρο 16. παραγ.3 καλύπτει την σχετική προϋπόθεση αυτή της Πρόσκλησης του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων.

Με βάση τα παραπάνω στην «Αναπτυξιακή Τρικάλων ΑΑΕ ΟΤΑ» (ΚΕΝΑΚΑΠ ΑΕ) σχετικά με το ΕΠΙΠΕΔΟ ΛΗΨΗΣ ΑΠΟΦΑΣΕΩΝ για την διαχείριση του τοπικού προγ/τος LEADER/CLLD διαπιστώνεται ότι η τωρινή **7μελής σύνθεση** του Δ.Σ. έχει ως εξής:

Α/Α	ΜΕΛΟΣ	ΦΟΡΕΑΣ ΠΟΥ ΕΚΠΡΟΣΩΠΕΙΤΑΙ	ΚΑΤΑΤΑΞΗ ΜΕ ΒΑΣΗ ΤΑ ΣΥΜΦΕΡΟΝΤΑ ΠΟΥ ΕΞΥΠΗΡΕΤΕΙ ΣΥΜΦΩΝΑ ΜΕ ΤΗΝ ΠΡΟΚΗΡΥΞΗ	
			ΔΗΜΟΣΙΑ	ΙΔΙΩΤΙΚΑ
1)	ΣΙΝΑΝΗΣ Χρήστος	ΔΗΜΟΣ ΚΑΛΑΜΠΑΚΑΣ	Δημόσια	---
2)	ΜΑΡΑΒΑΣ Κων/νος	ΔΗΜΟΣ ΠΥΛΗΣ	Δημόσια	---
3)	ΜΕΡΙΒΑΚΗΣ Αθανάσιος	ΔΗΜΟΣ ΦΑΡΚΑΔΟΝΑΣ	Δημόσια	---
4)	ΠΑΠΑΣΤΕΡΓΙΟΥ Δημήτριος	ΔΗΜΟΣ ΤΡΙΚΚΑΙΩΝ	Δημόσια	---
5)	ΜΙΧΑΛΑΚΗΣ Χρήστος	ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ	Δημόσια	---
6)	ΠΑΠΑΠΟΥΛΙΟΣ Ιωάννης	ΔΗΜΟΣ ΚΑΛΑΜΠΑΚΑΣ	Δημόσια	---
7)	ΚΑΡΑΚΑΝΤΑΣ Ιωάννης	Ε.Β.Ε. ΤΡΙΚΑΛΩΝ	---	Ιδιωτικά
ΣΥΝΟΛΟ			6	1
ΠΟΣΟΣΤΑ			85,7%	14,3%
			>49%	<49%

Από τα ανωτέρω προκύπτει ότι η **σύνθεση του Δ.Σ. της «Αναπτυξιακή Τρικάλων ΑΑΕ ΟΤΑ» δεν καλύπτει τις αναγκαίες προϋποθέσεις** που πρέπει να πληρεί το Επίπεδο Λήψης Αποφάσεων στα πλαίσια του νέου προγράμματος CLLD/LEADER,

καθώς οι φορείς που εκπροσωπούν τα Δημόσια έχουν υψηλή συμμετοχή της τάξης του 85,6% στη σύνθεση του Διοικητικού Συμβουλίου της εταιρείας. Για το λόγο αυτό το ΔΣ της «Αναπτυξιακή Τρικάλων ΑΑΕ ΟΤΑ» έχοντας υπόψη και το Καταστατικό της εταιρείας όπως ισχύει (Άρθρο 16: Αρμοδιότητες του Δ.Σ., παράγραφος 3), αποφάσισε με την υπ' αριθμ. 273/09-06-2016 (θέμα 7ο) απόφαση του να **συστήσει εννεαμελή (9μελή) Επιτροπή Διαχείρισης Προγράμματος CLLD/LEADER (Ε.Δ.Π. CLLD/LEADER)** στην οποία ανάθεσε, εκχώρησε και μεταβίβασε τις αναγκαίες προς το σκοπό αυτό αρμοδιότητες.

Η **σύνθεση** των φορέων που αποτελούν την **Ε.Δ.Π. CLLD/LEADER**, πληροί τις προϋποθέσεις του Επιπέδου Λήψης Αποφάσεων, σύμφωνα με τον Πίνακα που ακολουθεί :

ΣΥΝΘΕΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ (Ε.Δ.Π. CLLD/LEADER)
της ΟΤΔ «Αναπτυξιακή Τρικάλων ΑΑΕ ΟΤΑ»

Α/Α	Φορέας που εκπροσωπείται	Κατηγορία Φορέα βάσει των συμφερόντων που αντιπροσωπεύουν (Δημόσιος/ Ιδιωτικός)		Ποσοστό συμμετοχής	Συνολικά Ποσοστά ανά κατηγορία
1	ΔΗΜΟΣ ΚΑΛΑΜΠΑΚΑΣ	ΔΗΜΟΣΙΟΣ		11,12%	44,45% (<30%) & (>49%)
2	ΔΗΜΟΣ ΠΥΛΗΣ	ΔΗΜΟΣΙΟΣ		11,11%	
3	ΔΗΜΟΣ ΦΑΡΚΑΔΟΝΑΣ	ΔΗΜΟΣΙΟΣ		11,11%	
4	ΔΗΜΟΣ ΤΡΙΚΚΑΙΩΝ	ΔΗΜΟΣΙΟΣ		11,11%	
5	ΕΝΩΣΗ – ΑΓΡΟΤΙΚΟΣ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΜΟΣ ΤΡΙΚΑΛΩΝ		ΙΔΙΩΤΙΚΟΣ	11,11%	44,44% (<49%)
6	ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΤΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ		ΙΔΙΩΤΙΚΟΣ	11,11%	
7	ΕΜΠΟΡΟΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΟ ΕΠΙΜΕΛΗΤΗΡΙΟ (ΕΒΕ) ΤΡΙΚΑΛΩΝ		ΙΔΙΩΤΙΚΟΣ	11,11%	
8	ΕΝΩΣΗ ΞΕΝΟΔΟΧΩΝ ΝΟΜΟΥ ΤΡΙΚΑΛΩΝ		ΙΔΙΩΤΙΚΟΣ	11,11%	
9	ΠΡΑΣΙΝΗ ΚΙΒΩΤΟΣ - αμκε		ΚΟΙΝΩΝΙΑ ΤΩΝ ΠΟΛΙΤΩΝ	11,11%	11,11% (<49%)

ΣΥΝΟΛΟ	4	5	100	100
ΠΟΣΟΣΤΑ	44,45%	44.44% & 11,11%	100	
	<49%	<49%		

Οι ανωτέρω φορείς απέστειλαν αποφάσεις των οργάνων διοίκησης των φορέων τους σχετικά με τα φυσικά πρόσωπα που ορίζουν να τους εκπροσωπούν στην ΕΔΠ CLLD/LEADER της ΟΤΔ «Αναπτυξιακή Τρικάλων ΑΑΕ ΟΤΑ».

Σύμφωνα με τις αποφάσεις αυτές ορίστηκαν με την υπ' αριθμ 274/12-07-2016 (Θέμα 2ο) του ΔΣ οι ακόλουθοι ως **τακτικά μέλη** της **ΕΔΠ CLLD/LEADER** της **ΟΤΔ «Αναπτυξιακή Τρικάλων ΑΑΕ ΟΤΑ»** οι ακόλουθοι:

A/A	Όνομα	Φορέας που εκπροσωπείται	Κατηγορία Φορέα βάσει των συμφερόντων που αντιπροσωπεύουν (Δημόσιος/ Ιδιωτικός)	Ποσοστό συμμετοχής
1	ΣΙΝΑΝΗΣ ΧΡΗΣΤΟΣ	ΔΗΜΟΣ ΚΑΛΑΜΠΑΚΑΣ	ΔΗΜΟΣΙΟΣ	11,11%
2	ΜΑΡΑΒΑΣ ΚΩΝ/ΝΟΣ	ΔΗΜΟΣ ΠΥΛΗΣ	ΔΗΜΟΣΙΟΣ	11,11%
3	ΜΕΡΙΒΑΚΗΣ ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ	ΔΗΜΟΣ ΦΑΡΚΑΔΟΝΑΣ	ΔΗΜΟΣΙΟΣ	11,11%
4	ΚΥΡΙΤΣΗΣ ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΣ	ΔΗΜΟΣ ΤΡΙΚΚΑΙΩΝ	ΔΗΜΟΣΙΟΣ	11,11%
5	ΛΙΟΥΤΑΣ ΑΧΙΛΛΕΑΣ	ΕΝΩΣΗ – ΑΓΡΟΤΙΚΟΣ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΜΟΣ ΤΡΙΚΑΛΩΝ	ΙΔΙΩΤΙΚΟΣ	11,11%
6	ΝΑΚΗΣ ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ	ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΤΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ	ΙΔΙΩΤΙΚΟΣ	11,11%
7	ΖΑΡΑΜΠΟΥΚΑΣ ΧΡΗΣΤΟΣ	ΕΜΠΟΡΟΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΟ ΕΠΙΜΕΛΗΤΗΡΙΟ (ΕΒΕ) ΤΡΙΚΑΛΩΝ	ΙΔΙΩΤΙΚΟΣ	11,11%
8	ΦΑΜΙΣΗΣ ΣΩΤΗΡΙΟΣ	ΕΝΩΣΗ ΞΕΝΟΔΟΧΩΝ ΝΟΜΟΥ ΤΡΙΚΑΛΩΝ	ΙΔΙΩΤΙΚΟΣ	11,11%
9	ΜΗΛΙΩΝΗ ΕΛΕΝΗ	ΠΡΑΣΙΝΗ ΚΙΒΩΤΟΣ - ΑΜΚΕ	ΚΟΙΝΩΝΙΑ ΤΩΝ ΠΟΛΙΤΩΝ	11,11%

Σημειώνεται ότι κάθε φορέας που συμμετέχει στο επίπεδο λήψης αποφάσεων μπορεί να εκπροσωπείται από ένα μόνο άτομο.

1.2.2. Τεκμηρίωση της επιλογής των φορέων που συμμετέχουν στο επίπεδο λήψης αποφάσεων

Το Διοικητικό συμβούλιο της εταιρείας, ενεργώντας σύμφωνα με τα όσα ισχύουν για την συγκρότηση της προβλεπόμενης από την σχετική Πρόσκληση του ΥΠΑΑΤ για το πρόγραμμα CLLD/LEADER 2014-2020, προχώρησε σε λήψη απόφασης (273/09-06-2016, θέμα 7ο) για την σύσταση ειδικής επιτροπής, γνωστής ως «**Επιτροπή Διαχείρισης του Προγράμματος CLLD/LEADER (Ε.Δ.Π. CLLD/LEADER)**». Η απόφαση για την σύνθεση της Ε.Δ.Π. CLLD/LEADER λήφθηκε με γνώμονα αποκλειστικά και μόνο να αντανακλά με τον καλύτερο τρόπο :

- την γεωγραφική εκπροσώπηση της περιοχής που θα εφαρμοστεί το πρόγραμμα CLLD/LEADER,
- την εκπροσώπηση του μεγαλύτερου μέρους του μετοχικού κεφαλαίου της εταιρείας,
- την εκπροσώπηση των συμφερόντων της επιχειρηματικότητας και των γεωργών του νομού,
- την εξασφάλιση με τον τρόπο αυτό της αποτελεσματικής, αυτόνομης και εύρυθμης υλοποίησης του προγράμματος CLLD/LEADER
- την αξιοκρατική, αξιόπιστη και διαφανή σύνθεση για την λήψη αποφάσεων για το CLLD/LEADER

Το Διοικητικό Συμβούλιο της εταιρείας θεώρησε ότι η παραπάνω **9μελής** σύνθεση της Ε.Δ.Π. CLLD/LEADER υπηρετεί με τον καλύτερο τρόπο την αποτελεσματική, αυτόνομη και εύρυθμη υλοποίηση του προγράμματος Ε.Δ.Π. CLLD/LEADER, καθότι:

- συμμετέχει το **σύνολο των τεσσάρων (4) Ο.Τ.Α. α' βαθμού** (Δήμος Καλαμπάκας, Δήμος Πύλης, Δήμος Φαρκαδόνας και Δήμος Τρικαίων) της Περιφερειακής Ενότητας Τρικάλων, οι οποίοι είναι μεγαλομέτοχοι της εταιρείας και εξυπηρετούν τα συμφέροντα του Δημοσίου,
- συμμετέχουν το **ΕΒΕ Τρικάλων** και η **Συνεταιριστική Τράπεζα Θεσσαλίας**, φορείς που εμπλέκονται άμεσα στην αναπτυξιακή διαδικασία και εκφράζουν τα συλλογικά συμφέροντα των μελλοντικών υποψηφίων επενδυτών, ήτοι τις μικρομεσαίες επιχειρήσεις του νομού, και το τοπικό συνεταιριστικό χρηματοπιστωτικό σύστημα,
- συμμετέχει και ο **ΕΝΩΣΗ – Αγροτικός Συνεταιρισμός Τρικάλων**, ο μεγαλύτερος αγροτικός συνεταιρισμός της Περιφερειακής Ενότητας Τρικάλων, η οποία εξυπηρετεί και προωθεί τα συμφέροντα των γεωργών του νομού,
- συμμετέχει η **Ένωση Ξενοδόχων ν. Τρικάλων** και εκφράζει τα συμφέροντα του τουριστικού κλάδου της περιοχής, που είναι ιδιαίτερα αναπτυγμένος λόγω της ύπαρξης των Μετεώρων,
- συμμετέχει η **Πράσινη Κιβωτός-ΑΜΚΕ**, ως περιβαλλοντική ΜΚΟ με τοπική δράση και εκφράζει την προστασία του περιβάλλοντος.

Τέλος επισημαίνεται ότι, στην **ΕΔΠ CLLD/LEADER**, ο **δημόσιος τομέας** αντιπροσωπεύει ποσοστό **44,44%** των δικαιωμάτων ψήφου, ο **ιδιωτικός τομέας** αντιπροσωπεύει ποσοστό **44,44%** των δικαιωμάτων ψήφου, και η **κοινωνία των πολιτών** αντιπροσωπεύει ποσοστό **11,11%** των δικαιωμάτων ψήφου.

1.3. ΣΤΕΛΕΧΙΑΚΗ ΔΟΜΗ – ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ - ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΣ**1.3.1. Προσωπικό που ήδη απασχολεί ή προτίθεται να απασχολήσει ο υποψήφιος Φορέας στο πλαίσιο εφαρμογής της στρατηγικής τοπικής ανάπτυξης**

Η «Αναπτυξιακή Τρικάλων – ΑΑΕ ΟΤΑ» για να ανταπεξέλθει στις προκλήσεις της εφαρμογής του νέου τοπικού προγράμματος CLLD/LEADER, προτίθεται να χρησιμοποιήσει στην Ομάδα Έργου στελέχη με σημαντική εμπειρία από την υλοποίηση προηγούμενων «γύρων» εφαρμογής του προγράμματος LEADER.

Το στελεχιακό προσωπικό που πρόκειται να απασχολήσει η «Αναπτυξιακή Τρικάλων – ΑΑΕ ΟΤΑ» στο πλαίσιο εφαρμογής της στρατηγικής τοπικής ανάπτυξης CLLD/LEADER παρουσιάζεται παρακάτω:

1. Συντονιστής προγράμματος

Επίθετο:	Πάτρας
Όνομα:	Παναγιώτης
Ημερομηνία γέννησης:	5 Φεβρουαρίου 1964
Οικογενειακή Κατάσταση:	Έγγαμος, με δύο παιδιά

- αποφοίτησε το 1988 από το Γεωπονικό Πανεπιστήμιο Αθηνών με **ειδικότητα στην Αγροτική Οικονομία**,
- το 1990 απέκτησε το **Μεταπτυχιακό Δίπλωμα** του CHIEAM στα "Οικονομικά για την Ολοκληρωμένη Ανάπτυξη της Υπαίθρου" από το Μεσογειακό Αγρονομικό Ινστιτούτο Χανίων (MAIX),
- το Νοέμβριο του 1993 προσλήφθηκε από τον φορέα τοπικής ανάπτυξης "Αναπτυξιακή Τρικάλων ΑΑΕ ΟΤΑ -ΚΕΝΑΚΑΠ" ως αναπτυξιολόγος και από το 1995 είναι **Γενικός Διευθυντής** της εταιρείας και **Υπεύθυνος Έργου** για όλα τα προγράμματα που υλοποιήθηκαν από την εταιρεία κατά το 2ο και 3ο ΚΠΣ καθώς και κατά την 4η προγραμματική περίοδο 2007-2013. Στο πλαίσιο αυτό διετέλεσε **Συντονιστής της Ομάδας Έργου** όλων των κύκλων εφαρμογής του **τοπικού προγράμματος LEADER** (ΚΠ LEADER I 1990-2004, ΚΠ LEADER II 1994-2000, ΚΠ LEADERplus 2000-2006 και Άξονας 4. "Εφαρμογή της προσέγγισης LEADER" 2007-2013).
- από το Μάρτιο του 2003 διετέλεσε επίσης Γενικός Διευθυντής του αστικής μη κερδοσκοπικής Εταιρείας «ΘΕΣΣΑΛΙΑ - Περιφερειακή Εταιρεία Αγροτικής Ανάπτυξης, με έδρα την Λάρισα, ως **Υπεύθυνος Έργου: α)** της **Δομής Στήριξης Περιφέρειας Θεσσαλίας** για την υλοποίηση των εννιά (9) Ολοκληρωμένων Προγραμμάτων Ανάπτυξης του Αγροτικού Χώρου (ΟΠΑΑΧ) της περιόδου 2000-2006 στην Περιφέρεια Θεσσαλίας, **β)** του **Υποστηρικτικού Μηχανισμού Περιφέρειας Θεσσαλίας** για την υλοποίηση των Καθεστώτων Ενίσχυσης (Ιδιωτικές επενδύσεις) του Άξονα 3. του ΠΑΑ 2007-2013),
- Έχει **διεθνή εμπειρία** αφού από το 1999 έως σήμερα εργάστηκε ως **εμπειρογνώμονας αγροτικής ανάπτυξης** στη Βουλγαρία, την Ρουμανία, τη Σλοβενία, την Τουρκία, την Κύπρο και την Κροατία στα πλαίσια σχετικών προγραμμάτων της ΕΕ (SAPARD, IPARD, Εθνικά Προγράμματα Αγροτικής Ανάπτυξης των παραπάνω κρατών),
- Είναι ιδρυτικό μέλος του **Ελληνικού Δικτύου LEADER** και υπό την ιδιότητα αυτή διετέλεσε **Πρόεδρος** της **ELARD** (European LEADER Association for Rural

Development - AISBL) στις Βρυξέλλες την περίοδο 2008-2011 και αντιπρόεδρος της για την περίοδο 2011-2012.

- ως Πρόεδρος της ELARD υπήρξε μέλος της Συντονιστικής Επιτροπής (Coordination Committee) και της Υποεπιτροπής LEADER (LEADERSubcommittee) του **Ευρωπαϊκού Δικτύου Αγροτικής Ανάπτυξης (ENRD)** της DGAgri (2008-2011) προωθώντας ενεργά την ενσωμάτωση (mainstreaming) του LEADER στην συνολική πολιτική Αγροτικής Ανάπτυξης της ΕΕ για την περίοδο 2007-2013 αλλά και την προετοιμασία του CLLD/LEADER για την επόμενη περίοδο 2014-2020. Σήμερα είναι μέλος της Γενικής Συνέλευσης (General Assembly) του **Ευρωπαϊκού Δικτύου Αγροτικής Ανάπτυξης (ENRD)** της DGAgri της νέας περιόδου 2014-2020 εκπροσωπώντας το Ελληνικό Δίκτυο LEADER.
- Στο πλαίσιο των δραστηριοτήτων του **ENRD**:
 - Συντόνισε μαζί με το Ιταλικό Αγροτικό Δίκτυο (INEA) την Ομάδα Εργασίας **“Focus Group 1. Implementation of bottom up approach”**, που συστάθηκε στο πλαίσιο της Υποεπιτροπής LEADER (LEADERSubcommittee) του ENRD,
 - Διετέλεσε μέλος της Θεματικής Ομάδας Εργασίας **“Thematic Working Group 4. Efficiency of delivery Mechanisms of European rural development policy”**, που συστάθηκε από 15 εμπειρογνώμονες κατ’ εντολή της Συντονιστικής Επιτροπής (Coordination Committee) του Ευρωπαϊκού Δικτύου Αγροτικής Ανάπτυξης της Επιτροπής (ENRD),
 - Διετέλεσε μέλος της Ομάδας Εργασίας **“Better Local Development Strategies”**, που συστάθηκε στο πλαίσιο της Υποεπιτροπής LEADER (LEADERSubcommittee) του ENRD,
 - Διετέλεσε Μέλος της Θεματικής Ομάδας Εργασίας **“Knowledge transfer & Innovation”** που συστάθηκε στο πλαίσιο της Συντονιστικής Επιτροπής (Coordination Committee) του ENRD,
- Έχει σημαντική επαγγελματική εμπειρία σε θέματα της ΚΑΠ και των πολιτικών Αγροτικής Ανάπτυξης της ΕΕ και εκτεταμένη εμπειρία της εφαρμογής του προγράμματος Αγροτικής Ανάπτυξης LEADER της ΕΕ και στην διαδρομή της επαγγελματικής του καριέρας έχει συμμετάσχει σε πλήθος Ημερίδων και Συνεδρίων ως ομιλητής ή συμμετέχων σε θέματα αγροτικής ανάπτυξης.

2. Επιστημονικό προσωπικό

- **Βάιος ΚΟΥΤΗΣ:** είναι απόφοιτος του ΑΤΕΙ Καβάλας τμήμα Δασοπονίας με πολυετή εμπειρία στο σχεδιασμό και την υλοποίηση Ευρωπαϊκών προγραμμάτων. Κατά την περίοδο 2000 - 2004 διετέλεσε επιστημονικός συνεργάτης της εταιρίας Πίνδος - Κέντρο Στρατηγικού Σχεδιασμού, η οποία υλοποίησε πρόγραμμα LEADER II. Από το 2004 μέχρι σήμερα έχει διατελέσει Υπεύθυνος του τμήματος περιβάλλοντος και από το 2008 Διευθυντής Διαχείρισης & παρακολούθησης και Υποδ/ντης της ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΗΣ ΤΡΙΚΑΛΩΝ Α.Ε. (ΚΕΝΑΚΑΠ ΑΕ) με συμμετοχή στην ΟΤΔ για τα προγράμματα LEADER+, LEADER 2007-2013, και ως Υπεύθυνος Αντένας ν. Τρικάλων για τα προγράμματα ΟΠΑΑΧ 2000-2006, Άξονα 3 του ΠΑΑ 2007-2013. Επίσης έχει

συμμετοχή στον σχεδιασμό και υλοποίηση Ευρωπαϊκών Προγραμμάτων μεταξύ των οποίων είναι προγράμματα INTERREG, Life Nature, EQUAL, Leonardo Da Vinci καθώς και συμμετοχή σε προγράμματα του κοινωνικού ταμείου όπως ΤΟΠΣΑ , ΤΟΠΕΚΟ κλπ. Τέλος έχει πολύχρονη διδακτική εμπειρία, ως ωρομίσθιος Καθηγητής Εφαρμογών στο ΑΤΕΙ Λάρισας, Τμήμα Σχεδιασμού και Τεχνολογίας Ξύλου και Επίπλου (Σ.Τ.Ξ.Ε.)

- **Ευριπίδης ΚΑΖΑΝΤΖΗΣ :** Είναι Διπλωματούχος Πολιτικός Μηχανικός του ΑΠΘ (έτος αποφοίτησης 1992). Έχει πολυετή εμπειρία στην κατασκευή και επίβλεψη Δημόσιων και Ιδιωτικών οικοδομικών έργων, καθώς και στο σχεδιασμό και την υλοποίηση Ευρωπαϊκών προγραμμάτων. Από τον 2/1997 'έως σήμερα (2016) διετέλεσε συνεργάτης της εταιρίας ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΗΣ ΤΡΙΚΑΛΩΝ Α.Ε. (ΚΕΝΑΚΑΠ ΑΕ), στην θέση του Πολιτικού Μηχανικού και συμμετείχα στον σχεδιασμό και την υλοποίηση των τοπικών προγραμμάτων LEADER II, LEADER+, LEADER (Άξονα 4 του ΠΑΑ) 2007-2013 & Άξονα 3 του ΠΑΑ 2007-2013. Επίσης έχει συμμετοχή στην εκπόνηση διαφόρων μελετών που ανατέθηκαν στην ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΗΣ ΤΡΙΚΑΛΩΝ Α.Ε. από Δήμους της περιοχής.
- **Γαλάτεια ΚΑΛΥΒΑ:** είναι απόφοιτος του Αριστοτέλειου Πανεπιστήμιου Θεσσαλονίκης (ΑΠΘ) τμήμα Οικονομικών Επιστημών της σχολής Νομικών & Οικονομικών Επιστημών , με πολυετή εμπειρία στο σχεδιασμό και την υλοποίηση Ευρωπαϊκών προγραμμάτων. Κατά την περίοδο 2000 - 2001 εργάστηκε στην ομάδα τοπικής δράσης για την υλοποίηση του προγράμματος LEADER II με διακριτικό τίτλο «το πρόγραμμα της ΠΙΝΔΟΥ» με σύμβαση ορισμένου χρόνου. Για το χρονικό διάστημα 1/10/2003 έως 30/4/2010, εργάστηκε με την ιδιότητα του Οικονομολόγου του προγράμματος “ΒΟΗΘΕΙΑ ΣΤΟ ΣΠΙΤΙ” του Μέτρου 3 «Ανάπτυξη της γυναικείας απασχόλησης και επιχειρηματικότητας και προώθηση της ισότητας των 2 φύλων», του Άξονα προτεραιότητας 5 «Ανθρώπινοι Πόροι», του Γ΄ ΠΕΠ Θεσσαλίας 2000-2006 για ΟΤΑ του νομού Τρικάλων. Συνολικά για το χρονικό διάστημα 18/12/2009 έως 31/12/2010, εργάστηκε με την ιδιότητα του Οικονομολόγου στα πλαίσια παροχής Τεχνικής στήριξης στις Κοινωφελείς Επιχειρήσεις των δήμων για την υλοποίηση του προγράμματος “ΒΟΗΘΕΙΑ ΣΤΟ ΣΠΙΤΙ” στα πλαίσια του ΕΣΠΑ. Για το χρονικό διάστημα από 1/4/2013 έως 31/12/2013 – με την ιδιότητα του Οικονομολόγου στα πλαίσια υλοποίησης του έργου ΤΟΠΕΚΟ με τίτλο «Θερμοκοιτίδες Ανάπτυξης Τοπικής Επιχειρηματικότητας και Κοινωνικής Οικονομίας» (ΔΡΑΣΗ: 351-17 ΣΥΜΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗ ΠΛΗΡΟΦΟΡΗΣΗ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗ) του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού» 2007-2013. Για το χρονικό διάστημα από 20/02/2014 έως 30/11/2015, εργάστηκε με την ιδιότητα του Επιστημονικού Προσωπικού στα πλαίσια υλοποίησης του έργου ΤΟΠΣΑ της Α.Σ. «Αναπτυξιακή Σύμπραξη Τρικάλων για την Απασχόληση στον Τουρισμό» στο πλαίσιο της Πράξης «ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ & ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ: ΣΥΜΠΡΑΞΕΙΣ & ΣΥΝΕΡΓΙΕΣ ΣΤΗΝ ΠΕ ΤΡΙΚΑΛΩΝ» του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού». Για το χρονικό διάστημα από 01/02/2014 έως 30/10/2015 εργάστηκε ως μέλος της ομάδας έργου, για την υλοποίηση του έργου με τίτλο: «Υποδομές Πληροφορικής για τη Βελτιστοποίηση Εφοδιαστικών Αλυσίδων σε Συμβιωτικά Δίκτυα Βιοενέργειας με Υπηρεσίες Λογοδοσίας» στο πλαίσιο του προγράμματος “ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ 2011”. Συνολικά για το χρονικό διάστημα 1/1/2011 έως 31/12/2015 – Μέλος ομάδας έργου για την υλοποίηση του τοπικού προγράμματος LEADER της Ο.Τ.Δ. ΚΕΝΑΚΑΠ Α.Ε. ως

Οικονομολόγος της στα πλαίσια του Άξονα 4: "ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΤΗΣ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗΣ LEADER" του προγράμματος "ΑΓΡΟΤΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ 2007 – 2013 (ΠΑΑ).

- **Γλυκερία Θυμιάκου:** Πτυχιούχος Μηχανικός Χωροταξίας Πολεοδομίας & Περιφερειακής Ανάπτυξης MSc - απόφοιτη του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας - Μελετήτρια Χωροταξικών - Ρυθμιστικών και Περιβαλλοντικών μελετών, με πολυετή εμπειρία στην υποβολή, σχεδιασμό, διαχείριση, συντονισμό και υλοποίηση έργων Ευρωπαϊκών και Εθνικών Προγραμμάτων. Από το 2007 μέχρι το 2012 έχει συμμετάσχει στην υποβολή, διαχείριση - συντονισμό και υλοποίηση έργων INTERREG IIIB CADSES, INTERREG IIIB ARCHIMED, INTERREG IIIC, INTERREG IVC, South East Europe, MED, MED ENPI και Culture 2000. Έχει συμμετάσχει επίσης, στην εκπόνηση μελετών Χωροθέτησης και Πολεοδομικού Σχεδιασμού. Ως στέλεχος της ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΗΣ ΤΡΙΚΑΛΩΝ ΑΑΕ ΟΤΑ (ΚΕΝΑΚΑΠ Α.Ε.) από το 2012 μέχρι και σήμερα, έχει συμμετάσχει στην διαχείριση - συντονισμό και υλοποίηση Ευρωπαϊκού Έργου του Προγράμματος Life Long Learning - EACEA καθώς και σε προγράμματα ΤΟΠΣΑ και ΤΟΠΕΚΟ του κοινωνικού ταμείου. Τέλος συμμετείχε στην υλοποίησης και το συντονισμό έργων Διακρατικής και Διατοπικής Συνεργασίας στο πλαίσιο του Μέτρου 421 του Προγράμματος LEADER της Αναπτυξιακής Τρικάλων ΑΑΕ ΟΤΑ - ΚΕΝΑΚΑΠ Α.Ε.

3. Λοιπό προσωπικό

- **Παναγιώτα ΚΑΡΑΦΥΛΛΑ:** είναι πτυχιούχος ΠΕ Γαλλικής & Ιταλικής Φιλολογίας, και από το 1993 έως και σήμερα στελεχώνει το τμήμα της γραμματειακής υποστήριξης της Αναπτυξιακής Τρικάλων ΑΑΕ ΟΤΑ - ΚΕΝΑΚΑΠ Α.Ε.

Στον ακόλουθο Πίνακα φαίνεται η Ομάδα Έργου για την εφαρμογή του προγ/τος CLLD/LEADER:

ΠΙΝΑΚΑΣ: ΟΜΑΔΑ ΕΡΓΟΥ CLLD/LEADER ΟΤΑ «Αναπτυξιακή Τρικάλων ΑΑΕ ΟΤΑ»

Α/Α	ΟΝΟΜΑΤΕΠΩΝΥΜΟ	ΘΕΣΗ ΣΤΗΝ ΟΜΑΔΑ	ΕΤΟΣ ΠΡΟΣΛΗΨΗΣ	ΤΙΤΛΟΙ ΣΠΟΥΔΩΝ	ΕΜΠΕΙΡΙΑ
1	Παναγιώτης ΠΑΤΡΑΣ	Συντονιστής	1993	ΠΕ Γεωπόνων	22 έτη
2	Βάϊος ΚΟΥΤΗΣ	Γεωτεχνικός	2004	ΤΕ Δασοπόνων	17 έτη
3	Ευριπίδης ΚΑΖΑΝΤΖΗΣ	Μηχανικός	1997	ΠΕ Μηχανικών	17 έτη
4	Γαλάτεια ΚΑΛΥΒΑ	Οικονομολόγος	2003	ΠΕ Οικονομολόγων	15 έτη
5	Γλυκερία ΘΥΜΙΑΚΟΥ	Μηχανικός Χωροταξίας	2012	ΠΕ Μηχανικών Χωροταξίας	5 έτη
6	Παναγιώτα ΚΑΡΑΦΥΛΛΑ	Γραμματειακή Υποστήριξη	1993	ΠΕ Γαλλική Ιταλική Φιλολογία	22 έτη

1.3.2. Τεκμηρίωση της επάρκειας της στελεχιακής δομής.

Η «Αναπτυξιακή Τρικάλων ΑΑΕ ΟΤΑ» διαθέτει σε κάθε τμήμα ικανό αριθμό εξειδικευμένων και έμπειρων στελεχών, τα οποία ήδη έχουν ασχοληθεί με την

υλοποίηση των Κοινοτικών Πρωτοβουλιών LEADER I και II, LEADER+, LEADER 2007-2013, ΟΠΑΑΧ καθώς και προγραμμάτων που έχουν σχέση με την αγροτική ανάπτυξη.

Η ΟΤΔ στελεχώνεται από το μόνιμο στελεχιακό δυναμικό της «Αναπτυξιακή Τρικάλων ΑΑΕ ΟΤΑ» με όλες τις απαραίτητες ειδικότητες, που εξυπηρετούν τις ανάγκες σχεδιασμού, εφαρμογής και διαχείρισης του προγράμματος. Τα στελέχη αυτά συμμετέχουν στην σύνταξη των Φακέλων Υποψηφιότητας της ΟΤΔ για την κατάρτιση της πρότασης Τοπικού Σχεδίου Στρατηγικής για το τοπικό πρόγραμμα CCLD/LEADER.

Όπως φαίνεται και από την παρουσίαση των βιογραφικών τους, τα στελέχη αυτά είναι Πανεπιστημιακής Εκπαίδευσης (ΠΕ) και πτυχιούχοι ΑΕΙ - ΤΕΙ, είναι σταθεροί συνεργάτες της εταιρείας τουλάχιστον επί 15 έτη και έχουν σημαντική εμπειρία στην εφαρμογή – υλοποίηση παρόμοιων προγραμμάτων στην περιοχή (πρόγραμμα LEADER I, LEADER II, LEADER+, LEADER 2007-2013, ΕΠΠΕΡ, ΟΠΑΑΧ, Άξονας 3 2007-20 κλπ).

Από τα παραπάνω αποδεικνύεται ότι η προτεινόμενη ΟΤΔ, διαθέτει την **απαιτούμενη επάρκεια στελεχών**, σε ποιότητα, εμπειρία, σταθερή συνεργασία, σε σχέση με το περιεχόμενο του προτεινόμενου προγράμματος, καθώς και την ετοιμότητα για την άμεση έναρξη εφαρμογής του προγράμματος και την αποτελεσματική εφαρμογή του.

1.3.3. Παρουσίαση κτιριακών υποδομών και εξοπλισμού.

▪ Γραφεία (χώροι, εμβαδόν κλπ).

Ο χώρος των γραφείων της «Αναπτυξιακής Τρικάλων ΑΑΕ ΟΤΑ» βρίσκεται στο κτίριο του **Εκθεσιακού Κέντρου Καλαμπάκας**, στην περιοχή "Προφήτη Ηλία", στην πόλη της Καλαμπάκας, και επί της οδού Ιωαννίνων 84, και καλύπτει συνολική επιφάνεια εμβαδού **460,92 μ²** περίπου.

Καταλαμβάνει το βορειοδυτικό τμήμα της οικοδομής με αυτόνομη είσοδο και δυνατότητα πρόσβασης ΑΜΕΑ. Αποτελείται από ισόγειο & πατάρι-όροφο. Στο υπόλοιπο κτίριο, και με ξεχωριστές εισόδους, βρίσκεται το αμφιθέατρο και οι λοιποί χώροι του Εκθεσιακού Κέντρου.

Ο ισόγειος χώρος εμβαδού **235,20 μ²** περίπου, είναι διαμορφωμένος κατάλληλα για **10 θέσεις** εργαζομένων. Αποτελείται από προθάλαμο επαρκή και κατάλληλο που τμήμα του χρησιμοποιείται σαν χώρος υποδοχής και τμήμα του σαν χώρος γραμματειακής υποστήριξης (2 θέσεις εργασίας), ενιαίο χώρο γραφείων (3 θέσεις εργασίας), γραφείο Δ/ντη (1 θέση εργασίας), γραφείο Υπ/ντη (1 θέση εργασίας), λογιστήριο (1 θέση εργασίας), γραφείο τμήματος μελετών (2 θέσεις εργασίας), καθώς και δύο w.c. (ανδρών & γυναικών) και κουζίνα. Για τον διαχωρισμό των χώρων χρησιμοποιήθηκαν τοίχοι από γυψοσανίδα στα γραφεία του Δ/ντη, του Υπ/ντη, του λογιστηρίου, και του γραφείο τμήματος μελετών με ξύλινες πόρτες.

Ο χώρος που περιλαμβάνεται στο πατάρι είναι εμβαδού **97,00 μ²** περίπου, είναι ενιαίος, κατάλληλα διαμορφωμένος για **4 θέσεις εργαζομένων** και την αίθουσα **συνεδριάσεων του Δ.Σ.** της εταιρείας, διαμορφωμένη με τοίχους γυψοσανίδας.

Ο χώρος που αναφέρεται σαν όροφος είναι στην ίδια στάθμη με το πατάρι, με το οποίο επικοινωνεί με ξύλινη πόρτα, είναι εμβαδού **128,72 μ²** περίπου,

διαμορφωμένος για **8 θέσεις εργαζομένων** και περιλαμβάνει δύο w.c. (ανδρών & γυναικών) και κουζίνα. Επίσης έχει τη δυνατότητα πρόσβασης στον περιβάλλοντα χώρο μέσω ξεχωριστής εισόδου η οποία, λόγω της υψομετρικής διαφοράς, βρίσκεται στη στάθμη του εδάφους.

Όλοι οι χώροι έχουν την δυνατότητα αερισμού και φωτισμού, θερμαίνονται και κλιματίζονται, είναι καλοδιατηρημένοι, επικοινωνούν με ξεχωριστές ξύλινες πόρτες, τα εξωτερικά κουφώματα είναι συνθετικά (PVC) με διπλούς υαλοπίνακες. Ο περιβάλλον χώρος των γραφείων είναι ασφαλτοστρωμένος με δυνατότητα πρόσβασης οχημάτων και χώρο στάθμευσης.

Συνοπτικά:

Διεύθυνση:	Ιωαννίνων 84, Καλαμπάκα, περιοχή Προφήτη Ηλία		
Συνολικό Εμβαδόν:	460,92 μ2	Ισόγειο	235,20 μ2
		Πατάρι	97,00 μ2
		Όροφος	128,72 μ2
Πρόσβαση ΑΜΕΑ:	ΝΑΙ		
Αριθμός Θέσεων Εργασίας & Λοιποί χώροι	22 θέσεις, 4 w.c. (2 ανδρών & 2 γυναικών), 2 χώροι κουζίνας & αίθουσα συνεδριάσεων	Ισόγειο	10 θέσεις, 2 w.c. & κουζίνα
		Πατάρι	4 θέσεις & αίθουσα συνεδριάσεων
		Όροφος	8 θέσεις, 2 w.c. & κουζίνα
Αερισμός χώρου	ΝΑΙ		
Φωτισμός χώρου	ΝΑΙ		
Θέρμανση χώρου	ΝΑΙ		
Κλιματισμός χώρου	ΝΑΙ		
Περιβάλλον χώρος γραφείων	Ασφαλτοστρωμένος		
Χώρος στάθμευσης	ΝΑΙ		

▪ **Εξοπλισμός γραφείου.**

Η υποδομή που διαθέτει η «Αναπτυξιακή Τρικάλων ΑΑΕ ΟΤΑ» καλύπτει πλήρως τις ανάγκες λειτουργίας της εταιρείας για την ανάπτυξη των δραστηριοτήτων της. Τα γραφεία διαθέτουν όλο τον απαραίτητο εξοπλισμό για τη λειτουργία τους (τηλεφωνικό κέντρο, fax, φωτοτυπικά, κλιματιστικά, κλπ).

Ο χώρος γραφείων της «Αναπτυξιακή Τρικάλων ΑΑΕ ΟΤΑ» είναι πλήρως μηχανοργανωμένος με εξοπλισμό ηλεκτρονικών υπολογιστών. Συγκεκριμένα στα κεντρικά γραφεία της εταιρείας λειτουργεί **τοπικό δίκτυο Η/Υ** τοπολογίας αστέρα με 2 hub συνδεδεμένα σε σειρά που καλύπτουν την επικοινωνία του **κεντρικού εξυπηρέτη (Server)** με λειτουργικό σύστημα **Windows 2003 server**, που εξυπηρετεί τους 15 Η/Υ (σταθμούς εργασίας) του δικτύου.

Αναλυτικά ο **εξοπλισμός Υλικού Η/Υ** (Hardware) και **Λογισμικού** (Software) της εταιρείας περιγράφεται στους παρακάτω πίνακες:

Υλικό (Hardware) Η/Υ	Τεμ.	Τμήμα
CPU Intel Core i5 3330(1155,3 GHz)	5	Αγροτικής Ανάπτυξης, Τεχνικό & Περιβάλλοντος, Πληροφορικής & Νέων Τεχνολογιών
Pentium IV 1,2 MHz	7	Αγροτικής Ανάπτυξης, Τεχνικό & Περιβάλλοντος, Πληροφορικής & Νέων Τεχνολογιών
Laptop DELL Inspiron 3542 Core i7-4Gb Ram-Vga 2Gb-hdd 500Gb-	1	Αγροτικής Ανάπτυξης
Laptop DELL Inspiron 3542 Core i5-4Gb Ram-hdd 500Gb	1	Αγροτικής Ανάπτυξης
Asus Transformer Book T100TA-DK002H 10,1"	1	Αγροτικής Ανάπτυξης
Εκτυπωτής Δικτύου έγχρωμος Laser HP 4350N	1	Κοινή χρήση
Εκτυπωτής Δικτύου Laser jet 5500	1	Κοινή χρήση
Σαρωτής (Scanner) HP	1	Πληροφορικής & Νέων Τεχνολογιών
Fax SAMSUNG	1	Κοινή χρήση
Φωτοαντιγραφικό RICOH NP2501	1	Κοινή χρήση
Λογισμικό (Software)	Τεμ.	Τμήμα
Λειτουργικό σύστημα Windows NT 4.0 (για GIS)	1	Πληροφορικής & Νέων Τεχνολογιών
Λειτουργικό σύστημα Windows 2003	7	Πληροφορικής & Νέων Τεχνολογιών
Λειτουργικό σύστημα Windows 8.1gr	2	Αγροτικής Ανάπτυξης
Windows 7 Pro 64bit Greek/Eng OEM	5	Αγροτικής Ανάπτυξης, Οικονομικό, Τεχνικό & Περιβάλλοντος, Διοίκησης
Λογισμικό προστασίας ιών	16	Σε όλα τα τμήματα
Σουίτα εφαρμογών γραφείου Microsoft Office 2007	13	Αγροτικής Ανάπτυξης, Οικονομικό, Τεχνικό & Περιβάλλοντος, Διοίκησης & Δημοσίων Σχέσεων, Τουρισμού
Πρόγραμμα Λογιστικής Κεφάλαιο 3	1	Οικονομικό
Λογισμικό Διαχείρισης-Παρακολούθησης Έργων	1	Οικονομικό
Λογισμικό Διανυσματικού σχεδιασμού (CorelDraw 9)	1	Πληροφορικής & Νέων Τεχνολογιών
Λογισμικό επεξεργασίας φωτογραφικών αρχείων Photoshop 6.0	1	Πληροφορικής & Νέων Τεχνολογιών
Λογισμικό Αρχιτεκτονικού & Μηχανολογικού Σχεδιασμού π-Systems	1	Τεχνικό & Περιβάλλοντος
Λογισμικό GIS ArcView (για GIS)	1	Πληροφορικής & Νέων Τεχνολογιών

1.4. ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ ΤΟΠΙΚΩΝ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ ΤΩΝ ΑΞΟΝΩΝ 4 ΤΟΥ ΠΑΑ 2007-2013

Η «Αναπτυξιακή Τρικάλων ΑΑΕ ΟΤΑ» υπέβαλλε το 2009 Φάκελο Υποψηφιότητας στο πλαίσιο προκήρυξης του ΥΠΑΑΤ για τον Άξονα 4. του ΠΑΑ 2007-2013, το οποίο εγκρίθηκε μετά από την σχετική διαδικασία αξιολόγησης. Για την εφαρμογή του

τοπικού προγράμματος υπεγράφη η από 19-5-2010 Σύμβαση μεταξύ του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης & Τροφίμων – Διοικητικός Τομέας Κοινοτικών Πόρων & Υποδομών και της εταιρείας, συνολικού ποσού **7.000.000 €** Δημόσιας Δαπάνης. Κατά την ανακατανομή που έκανε το ΥΠΑΑΤ τον Οκτώβριο του 2012 έτυχε συμπληρωματικής κατανομής ποσού **267.420,00 €** Δημόσιας Δαπάνης.

Η υλοποίηση του τοπικού προγ/τος αντιμετώπισε πολλά προβλήματα, που οφείλονται πρωτίστως στην οικονομική κρίση που ενέσκηψε στην χώρα από το 2010 εντεύθεν. Το κλίμα αποεπένδυσης που επεκράτησε λόγω της οικονομικής αβεβαιότητας και η ελλιπής χρηματοδότηση επενδυτικών σχεδίων από το χρηματοπιστωτικό σύστημα είναι μερικοί από τους λόγους που το τοπικό πρόγραμμα υλοποιήθηκε μερικώς και δεν εξάντλησε τους διαθέσιμους πόρους.

Στοιχεία υλοποίησης τοπικού προγράμματος του Άξονα 4. του ΠΑΑ 2007-2013 (σε Δημόσια Δαπάνη €)	
Συνολικό ποσό Δημόσιας Δαπάνης νομικών δεσμεύσεων, εκτός των λειτουργικών δαπανών, του Τ.Π. μέχρι και τις 31/12/2015.	4.766.747.30
Ποσό Δημόσιας Δαπάνης πληρωμών, εκτός των λειτουργικών δαπανών, του Τ.Π. στις 31/12/2015.	1.989.723,95
Ποσό Δημόσιας Δαπάνης Τ.Π., εκτός των λειτουργικών δαπανών, στις 31/12/2015.	6.092.850,00
Αριθμός σχεδίων Μέτρου 421, στα οποία ήταν συντονιστής /εθνικός συντονιστής η ΟΤΔ (2007-2013)	1
Αριθμός σχεδίων Μέτρου 421, στα οποία ήταν εταίρος (εκτός συντονιστή) η ΟΤΔ 2007-2013	1

1.5. ΛΟΙΠΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΤΟΥ ΥΠΟΨΗΦΙΟΥ ΦΟΡΕΑ

Η «Αναπτυξιακή Τρικάλων ΑΑΕ ΟΤΑ» από το 2008 έως το 2014 είχε τις ακόλουθες πιστοποιήσεις για τη λειτουργία του **Συστήματος Διαχείρισης Ποιότητας** (Σ.Δ.Π.):

- Πιστοποίηση Συστήματος Διαχείρισης Ποιότητας** σύμφωνα με το διεθνές πρότυπο **ΕΛΟΤ EN ISO 9001/2000** για τα κάτωθι πεδία:
 - Προγραμματισμός Έργων – ενεργειών .
 - Σχεδιασμός και ωρίμανση Έργων.
 - Διενέργεια διαγωνισμών, ανάθεσης και διαχείριση σύμβασης Έργων.
 - Παρακολούθηση και πιστοποίηση φυσικού αντικειμένου Έργων.
 - Οικονομική διαχείριση Έργων.
 - Μελέτες, έρευνες και παροχή Υπηρεσιών Πληροφόρησης και Διαχείρισης Αναπτυξιακών Προγραμμάτων.
 - Παροχή συμβουλευτικών υπηρεσιών και τεχνικής υποστήριξης στο Δημόσιο και ιδιωτικό τομέα
- Πιστοποίηση Συστήματος Διαχείρισης Ποιότητας** σύμφωνα με το διεθνές πρότυπο **EN ISO 9001/2008** για τα κάτωθι πεδία:

- Προγραμματισμός Έργων – ενεργειών .
- Σχεδιασμός και ωρίμανση Έργων.
- Παρακολούθηση και πιστοποίηση φυσικού αντικειμένου Έργων.
- Οικονομική διαχείριση συγχρηματοδοτούμενων Έργων.

Από το 2015 εντεύθεν η «Αναπτυξιακή Τρικάλων ΑΑΕ ΟΤΑ» δεν ανανέωσε το **Σύστημα Διαχείρισης Ποιότητας**, κυρίως για οικονομικούς λόγους.

Στο Παράρτημα του Κεφαλαίου 1, εμπεριέχονται ο **Κανονισμός Προσωπικού** και ο **Κανονισμός Οργάνωσης** της εταιρείας, οι οποίοι συνθέτουν τον **Κανονισμό Εσωτερικής Λειτουργίας** της, καθώς και ο **Κανονισμός Λειτουργίας της ΕΔΠ CLLD/LEADER** από τον οποίο προκύπτουν οι αρμοδιότητες και οι ρόλοι:

- του Διοικητικού Συμβουλίου,
- του επιπέδου λήψης αποφάσεων για την διαχείριση του τοπικού προγ/τος LEADER,
- του στελεχικού δυναμικού.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2. ΚΑΘΟΡΙΣΜΟΣ ΠΕΡΙΟΧΗΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ ΚΑΙ ΤΟΥ ΠΛΗΘΥΣΜΟΥ ΠΟΥ ΚΑΛΥΠΤΕΤΑΙ ΑΠΟ ΤΗ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ ΤΟΥ ΤΟΠΙΚΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ

2.1 ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΗΣ ΠΕΡΙΟΧΗΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ

Η **περιοχή παρέμβασης** του προγράμματος CLLD/LEADER καταλαμβάνει το σύνολο της περιοχής της Περιφερειακής Ενότητας Τρικάλων (ΠΕ Τρικάλων) εξαιρουμένης μόνο της Δημοτικής Κοινότητας Τρικάλων, που είναι η πρωτεύουσα του νομού και το μεγαλύτερο αστικό κέντρο με μόνιμο πληθυσμό **62.154** κατοίκους, γεγονός που το εξαιρεί από τις παρεμβάσεις του ΕΤΓΑΑ σύμφωνα με την Πρόσκληση.

Η **περιοχή παρέμβασης** ξεκινά δυτικά από τον ορεινό όγκο της περιοχής της Κοινότητας Ασπροποτάμου συνορεύοντας με την Περιφερειακή Ενότητα Ιωαννίνων, βόρεια από την ορεινή περιοχή των Χασίων συνορεύοντας με την Περιφερειακή Ενότητα Γρεβενών και καταλήγει ανατολικά στο πεδινό τμήμα της Περιφερειακής Ενότητας Τρικάλων συνορεύοντας νότια με την Περιφερειακή Ενότητα Καρδίτσας & ανατολικά με την Περιφερειακή Ενότητα Λάρισας (*Χάρτης 1. Παράρτημα 2. του Κεφαλαίου 2*).

Η **περιοχή παρέμβασης** εκτείνεται σε μια συνεχόμενη έκταση **3.314,70 km²**, που αντιπροσωπεύει το μεγαλύτερο μέρος (**ποσοστό 97,95%**) του συνόλου της Περιφερειακής Ενότητας Τρικάλων (**3.383,9 km²**), ενώ καλύπτει το **23,61%** της συνολικής έκτασης της Περιφέρειας Θεσσαλίας (**14.036,6 km²**).

Ο **πληθυσμός της περιοχής παρέμβασης**, σύμφωνα με την απογραφή της ΕΛΣΤΑΤ του 2011, ανέρχεται σε **68.931 κατοίκους (μόνιμος πληθυσμός)**. Ο συνολικός πληθυσμός της Περιφερειακής Ενότητας Τρικάλων είναι **131.085** κάτοικοι (**μόνιμος πληθυσμός**), ενώ η **Περιφέρεια Θεσσαλίας** αριθμεί **732.762** κατοίκους. Η περιοχή παρέμβασης επομένως αντιπροσωπεύει πληθυσμιακά το **52,58%** του **συνολικού πληθυσμού** της Περιφερειακής Ενότητας Τρικάλων και το **9,41%** της Περιφέρειας Θεσσαλίας. Η **πληθυσμιακή πυκνότητα** της περιοχής παρέμβασης CLLD/LEADER με βάση τα παραπάνω στοιχεία, υπολογίζεται στα **20,79** άτομα ανά τετραγωνικό χιλιόμετρο.

Η **περιοχή παρέμβασης** του τοπικού προγράμματος CLLD/LEADER περιλαμβάνει **ορεινές, πεδινές** (δυναμικές) αλλά και **μειονεκτικές** Τοπικές και Δημοτικές Κοινότητες, σύμφωνα με την Οδηγία 75/268/ΕΟΚ, που παρουσιάζονται αναλυτικά στον **Πίνακα 1.** που ακολουθεί. Η **περιοχή παρέμβασης** περιλαμβάνει το **σύνολο των τοπικών και δημοτικών κοινοτήτων της ΠΕ Τρικάλων**, εκτός της Δημοτικής Ενότητας Τρικάλων, αστικό κέντρο της πόλης του Δήμου Τρικκαίων και πρωτεύουσας της ΠΕ Τρικάλων). Από τις συνολικά **145** Τοπικές και Δημοτικές κοινότητες της περιοχής παρέμβασης, οι **91** χαρακτηρίζονται ως **ορεινές**, οι **48** ως **πεδινές (δυναμικές)** και οι **6** ως **μειονεκτικές**.

ΠΙΝΑΚΑΣ 1.: Έκταση, μόνιμος πληθυσμός ανά δημοτική ή τοπική κοινότητα της περιοχής παρέμβασης και χαρακτηρισμός τους σύμφωνα με την οδηγία 75/268/ΕΟΚ.

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ	ΔΗΜΟΣ	ΤΟΠΙΚΗ / ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ	Γεωγραφικός Κωδικός Καλλικράτη	Χαρακτηρισμός Περιοχής*	LEADER ΠΑΑ 2014-2020	
					Έκταση km ²	Πληθυσμός (στοιχεία 2011 – μόνιμος πληθυσμός)
ΤΡΙΚΑΛΩΝ	ΤΡΙΚΚΑΙΩΝ	Μεγαλοχωρίου	26010201	ΠΕΔΙΝΗ	17,8	1.490
ΤΡΙΚΑΛΩΝ	ΤΡΙΚΚΑΙΩΝ	Λόγγου	26010202	ΠΕΔΙΝΗ	4,2	333
ΤΡΙΚΑΛΩΝ	ΤΡΙΚΚΑΙΩΝ	Πατουλιάς	26010203	ΠΕΔΙΝΗ	5,6	511
ΤΡΙΚΑΛΩΝ	ΤΡΙΚΚΑΙΩΝ	Χρυσαιγής	26010204	ΠΕΔΙΝΗ	12,1	395
ΤΡΙΚΑΛΩΝ	ΤΡΙΚΚΑΙΩΝ	Βαλτινού	26010301	ΠΕΔΙΝΗ	5	671
ΤΡΙΚΑΛΩΝ	ΤΡΙΚΚΑΙΩΝ	Δενδροχωρίου	26010302	ΠΕΔΙΝΗ	7,6	799
ΤΡΙΚΑΛΩΝ	ΤΡΙΚΚΑΙΩΝ	Κάτω Ελάτης	26010303	ΠΕΔΙΝΗ	4,4	345
ΤΡΙΚΑΛΩΝ	ΤΡΙΚΚΑΙΩΝ	Φωτάδας	26010304	ΠΕΔΙΝΗ	4,8	378
ΤΡΙΚΑΛΩΝ	ΤΡΙΚΚΑΙΩΝ	Πρίνους	26010401	ΠΕΔΙΝΗ	15,6	569
ΤΡΙΚΑΛΩΝ	ΤΡΙΚΚΑΙΩΝ	Γενεσίου	26010402	ΟΡΕΙΝΗ	9,1	316
ΤΡΙΚΑΛΩΝ	ΤΡΙΚΚΑΙΩΝ	Γοργογυρίου	26010403	ΟΡΕΙΝΗ	10,2	528
ΤΡΙΚΑΛΩΝ	ΤΡΙΚΚΑΙΩΝ	Ξυλοπαροίκου	26010404	ΟΡΕΙΝΗ	14,1	238
ΤΡΙΚΑΛΩΝ	ΤΡΙΚΚΑΙΩΝ	Προδρόμου	26010405	ΟΡΕΙΝΗ	10,2	472
ΤΡΙΚΑΛΩΝ	ΤΡΙΚΚΑΙΩΝ	Μεγάλων Καλυβίων	26010501	ΠΕΔΙΝΗ	31,2	1.849
ΤΡΙΚΑΛΩΝ	ΤΡΙΚΚΑΙΩΝ	Αγίας Κυριακής	26010502	ΠΕΔΙΝΗ	7,1	427
ΤΡΙΚΑΛΩΝ	ΤΡΙΚΚΑΙΩΝ	Γλίνους	26010503	ΠΕΔΙΝΗ	7,1	522
ΤΡΙΚΑΛΩΝ	ΤΡΙΚΚΑΙΩΝ	Παλαιοπύργου	26010601	ΜΕΙΟΝΕΚΤΙΚΗ	38,2	923
ΤΡΙΚΑΛΩΝ	ΤΡΙΚΚΑΙΩΝ	Αγρελιάς	26010602	ΟΡΕΙΝΗ	33,9	184
ΤΡΙΚΑΛΩΝ	ΤΡΙΚΚΑΙΩΝ	Αρδανίου	26010603	ΜΕΙΟΝΕΚΤΙΚΗ	19,8	374
ΤΡΙΚΑΛΩΝ	ΤΡΙΚΚΑΙΩΝ	Ζηλευτής	26010604	ΠΕΔΙΝΗ	11,3	483
ΤΡΙΚΑΛΩΝ	ΤΡΙΚΚΑΙΩΝ	Κουμαριάς	26010605	ΟΡΕΙΝΗ	64,9	0
ΤΡΙΚΑΛΩΝ	ΤΡΙΚΚΑΙΩΝ	Κρηνίτσης	26010606	ΠΕΔΙΝΗ	5,9	596
ΤΡΙΚΑΛΩΝ	ΤΡΙΚΚΑΙΩΝ	Λιοπράσου	26010607	ΟΡΕΙΝΗ	23,9	172
ΤΡΙΚΑΛΩΝ	ΤΡΙΚΚΑΙΩΝ	Ριζώματος	26010701	ΜΕΙΟΝΕΚΤΙΚΗ	21,2	917
ΤΡΙΚΑΛΩΝ	ΤΡΙΚΚΑΙΩΝ	Ελληνοκάστρου	26010702	ΟΡΕΙΝΗ	25,4	149
ΤΡΙΚΑΛΩΝ	ΤΡΙΚΚΑΙΩΝ	Πλατάνου	26010703	ΜΕΙΟΝΕΚΤΙΚΗ	19,3	609
ΤΡΙΚΑΛΩΝ	ΤΡΙΚΚΑΙΩΝ	Ράξας	26010704	ΠΕΔΙΝΗ	13,2	703
ΤΡΙΚΑΛΩΝ	ΤΡΙΚΚΑΙΩΝ	Σπαθάδων	26010705	ΟΡΕΙΝΗ	19,1	282
ΤΡΙΚΑΛΩΝ	ΤΡΙΚΚΑΙΩΝ	Κεφαλοβρύσου	26010801	ΠΕΔΙΝΗ	12,4	952
ΤΡΙΚΑΛΩΝ	ΤΡΙΚΚΑΙΩΝ	Διαλεκτού	26010802	ΠΕΔΙΝΗ	11,2	680
ΤΡΙΚΑΛΩΝ	ΤΡΙΚΚΑΙΩΝ	Διποτάμου	26010803	ΠΕΔΙΝΗ	6,3	373
ΤΡΙΚΑΛΩΝ	ΤΡΙΚΚΑΙΩΝ	Μεγάλου Κεφαλοβρύσου	26010804	ΠΕΔΙΝΗ	7,6	925
ΤΡΙΚΑΛΩΝ	ΤΡΙΚΚΑΙΩΝ	Μεγάρχης	26010805	ΠΕΔΙΝΗ	38,9	1.036
ΤΡΙΚΑΛΩΝ	ΚΑΛΑΜΠΑΚΑΣ	Καλαμπάκας	26020101	ΠΕΔΙΝΗ	48	8.619
ΤΡΙΚΑΛΩΝ	ΚΑΛΑΜΠΑΚΑΣ	Αύρας	26020102	ΟΡΕΙΝΗ	54,5	430
ΤΡΙΚΑΛΩΝ	ΚΑΛΑΜΠΑΚΑΣ	Βλαχάβας	26020103	ΟΡΕΙΝΗ	28	189
ΤΡΙΚΑΛΩΝ	ΚΑΛΑΜΠΑΚΑΣ	Διάβας	26020104	ΟΡΕΙΝΗ	23,8	728

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2. ΚΑΘΟΡΙΣΜΟΣ ΠΕΡΙΟΧΗΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ ΚΑΙ ΤΟΥ ΠΛΗΘΥΣΜΟΥ ΠΟΥ ΚΑΛΥΠΤΕΤΑΙ ΑΠΟ ΤΗ
ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ ΤΟΥ ΤΟΠΙΚΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ

ΤΡΙΚΑΛΩΝ	ΚΑΛΑΜΠΑΚΑΣ	Καστρακίου	26020105	ΟΡΕΙΝΗ	47,9	1.117
ΤΡΙΚΑΛΩΝ	ΚΑΛΑΜΠΑΚΑΣ	Κρύας Βρύσης	26020106	ΟΡΕΙΝΗ	24,6	244
ΤΡΙΚΑΛΩΝ	ΚΑΛΑΜΠΑΚΑΣ	Μεγάλης Κερασέας	26020107	ΟΡΕΙΝΗ	25,9	185
ΤΡΙΚΑΛΩΝ	ΚΑΛΑΜΠΑΚΑΣ	Ορθοβουνίου	26020108	ΟΡΕΙΝΗ	15,9	115
ΤΡΙΚΑΛΩΝ	ΚΑΛΑΜΠΑΚΑΣ	Σαρακήνας	26020109	ΠΕΔΙΝΗ	8,6	373
ΤΡΙΚΑΛΩΝ	ΚΑΛΑΜΠΑΚΑΣ	Καλλιρρόης	26020201	ΟΡΕΙΝΗ	14,2	42
ΤΡΙΚΑΛΩΝ	ΚΑΛΑΜΠΑΚΑΣ	Αγίας Παρασκευής	26020202	ΟΡΕΙΝΗ	29,6	69
ΤΡΙΚΑΛΩΝ	ΚΑΛΑΜΠΑΚΑΣ	Ανθούσης	26020203	ΟΡΕΙΝΗ	38,7	61
ΤΡΙΚΑΛΩΝ	ΚΑΛΑΜΠΑΚΑΣ	Καταφύτου	26020204	ΟΡΕΙΝΗ	52,8	33
ΤΡΙΚΑΛΩΝ	ΚΑΛΑΜΠΑΚΑΣ	Κρανέας	26020205	ΟΡΕΙΝΗ	49,4	87
ΤΡΙΚΑΛΩΝ	ΚΑΛΑΜΠΑΚΑΣ	Πολυθέας	26020206	ΟΡΕΙΝΗ	24,3	36
ΤΡΙΚΑΛΩΝ	ΚΑΛΑΜΠΑΚΑΣ	Στεφανίου	26020207	ΟΡΕΙΝΗ	44,6	60
ΤΡΙΚΑΛΩΝ	ΚΑΛΑΜΠΑΚΑΣ	Χαλικίου	26020208	ΟΡΕΙΝΗ	43,5	31
ΤΡΙΚΑΛΩΝ	ΚΑΛΑΜΠΑΚΑΣ	Βασιλικής	26020301	ΠΕΔΙΝΗ	23,1	1.439
ΤΡΙΚΑΛΩΝ	ΚΑΛΑΜΠΑΚΑΣ	Θεοπέτρας	26020302	ΜΕΙΟΝΕΚΤΙΚΗ	14,6	560
ΤΡΙΚΑΛΩΝ	ΚΑΛΑΜΠΑΚΑΣ	Περιστεράς	26020303	ΠΕΔΙΝΗ	4,1	201
ΤΡΙΚΑΛΩΝ	ΚΑΛΑΜΠΑΚΑΣ	Καστανέας	26020401	ΟΡΕΙΝΗ	38,6	182
ΤΡΙΚΑΛΩΝ	ΚΑΛΑΜΠΑΚΑΣ	Αμαράντου	26020402	ΟΡΕΙΝΗ	52,7	277
ΤΡΙΚΑΛΩΝ	ΚΑΛΑΜΠΑΚΑΣ	Καλομοίρας	26020404	ΟΡΕΙΝΗ	37	259
ΤΡΙΚΑΛΩΝ	ΚΑΛΑΜΠΑΚΑΣ	Ματονερίου & Αμπελοχωρίου	26020405	ΟΡΕΙΝΗ	21,5	150
ΤΡΙΚΑΛΩΝ	ΚΑΛΑΜΠΑΚΑΣ	Κλεινού	26020501	ΟΡΕΙΝΗ	62,2	422
ΤΡΙΚΑΛΩΝ	ΚΑΛΑΜΠΑΚΑΣ	Αηδόνος	26020502	ΟΡΕΙΝΗ	27,3	92
ΤΡΙΚΑΛΩΝ	ΚΑΛΑΜΠΑΚΑΣ	Γλυκομηλέας	26020503	ΟΡΕΙΝΗ	26,4	171
ΤΡΙΚΑΛΩΝ	ΚΑΛΑΜΠΑΚΑΣ	Καλογριανής	26020504	ΟΡΕΙΝΗ	17,9	102
ΤΡΙΚΑΛΩΝ	ΚΑΛΑΜΠΑΚΑΣ	Παλαιοχωρίου	26020505	ΟΡΕΙΝΗ	19,4	52
ΤΡΙΚΑΛΩΝ	ΚΑΛΑΜΠΑΚΑΣ	Χρυσομηλέας	26020506	ΟΡΕΙΝΗ	27,5	506
ΤΡΙΚΑΛΩΝ	ΚΑΛΑΜΠΑΚΑΣ	Παναγίας	26020601	ΟΡΕΙΝΗ	47	339
ΤΡΙΚΑΛΩΝ	ΚΑΛΑΜΠΑΚΑΣ	Κορυδαλλού	26020602	ΟΡΕΙΝΗ	11,4	250
ΤΡΙΚΑΛΩΝ	ΚΑΛΑΜΠΑΚΑΣ	Μαλακασίου	26020603	ΟΡΕΙΝΗ	60,5	138
ΤΡΙΚΑΛΩΝ	ΚΑΛΑΜΠΑΚΑΣ	Πεύκης	26020604	ΟΡΕΙΝΗ	15	145
ΤΡΙΚΑΛΩΝ	ΚΑΛΑΜΠΑΚΑΣ	Τρυγόνος	26020605	ΟΡΕΙΝΗ	23,6	128
ΤΡΙΚΑΛΩΝ	ΚΑΛΑΜΠΑΚΑΣ	Κονισκού	26020701	ΟΡΕΙΝΗ	41,1	294
ΤΡΙΚΑΛΩΝ	ΚΑΛΑΜΠΑΚΑΣ	Γερακαρίου	26020702	ΟΡΕΙΝΗ	46,7	123
ΤΡΙΚΑΛΩΝ	ΚΑΛΑΜΠΑΚΑΣ	Καλλιθέας	26020703	ΟΡΕΙΝΗ	17,5	50
ΤΡΙΚΑΛΩΝ	ΚΑΛΑΜΠΑΚΑΣ	Λογγά	26020704	ΟΡΕΙΝΗ	44,3	129
ΤΡΙΚΑΛΩΝ	ΚΑΛΑΜΠΑΚΑΣ	Μαυρελίου	26020705	ΟΡΕΙΝΗ	55,7	286
ΤΡΙΚΑΛΩΝ	ΚΑΛΑΜΠΑΚΑΣ	Φλαμπουρεσίου	26020706	ΟΡΕΙΝΗ	36,7	127
ΤΡΙΚΑΛΩΝ	ΚΑΛΑΜΠΑΚΑΣ	Φωτεινού	26020707	ΟΡΕΙΝΗ	20,5	289
ΤΡΙΚΑΛΩΝ	ΚΑΛΑΜΠΑΚΑΣ	Ασπροκκλησιάς	26020801	ΟΡΕΙΝΗ	55,1	612
ΤΡΙΚΑΛΩΝ	ΚΑΛΑΜΠΑΚΑΣ	Αγιοφύλλου	26020802	ΟΡΕΙΝΗ	42,1	507
ΤΡΙΚΑΛΩΝ	ΚΑΛΑΜΠΑΚΑΣ	Αγναντιάς	26020803	ΟΡΕΙΝΗ	43,8	342
ΤΡΙΚΑΛΩΝ	ΚΑΛΑΜΠΑΚΑΣ	Αχλαδέας	26020804	ΟΡΕΙΝΗ	17,4	182
ΤΡΙΚΑΛΩΝ	ΚΑΛΑΜΠΑΚΑΣ	Γάβρου	26020805	ΟΡΕΙΝΗ	41,6	303
ΤΡΙΚΑΛΩΝ	ΚΑΛΑΜΠΑΚΑΣ	Κακοπλευρίου	26020806	ΟΡΕΙΝΗ	42	308
ΤΡΙΚΑΛΩΝ	ΚΑΛΑΜΠΑΚΑΣ	Οξυνείας	26020807	ΟΡΕΙΝΗ	29,1	447
ΤΡΙΚΑΛΩΝ	ΚΑΛΑΜΠΑΚΑΣ	Σκεπαρίου	26020808	ΟΡΕΙΝΗ	20,7	160

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2. ΚΑΘΟΡΙΣΜΟΣ ΠΕΡΙΟΧΗΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ ΚΑΙ ΤΟΥ ΠΛΗΘΥΣΜΟΥ ΠΟΥ ΚΑΛΥΠΤΕΤΑΙ ΑΠΟ ΤΗ
ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ ΤΟΥ ΤΟΠΙΚΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ

ΤΡΙΚΑΛΩΝ	ΠΥΛΗΣ	Πύλης	26030101	ΟΡΕΙΝΗ	17,5	1.873
ΤΡΙΚΑΛΩΝ	ΠΥΛΗΣ	Αγίου Βησσαρίωνος	26030102	ΠΕΔΙΝΗ	12,4	641
ΤΡΙΚΑΛΩΝ	ΠΥΛΗΣ	Αγίου Προκοπίου	26030103	ΟΡΕΙΝΗ	5	87
ΤΡΙΚΑΛΩΝ	ΠΥΛΗΣ	Κοτρωνίου	26030104	ΟΡΕΙΝΗ	13	375
ΤΡΙΚΑΛΩΝ	ΠΥΛΗΣ	Παλαιοκαρυάς	26030105	ΟΡΕΙΝΗ	30,4	117
ΤΡΙΚΑΛΩΝ	ΠΥΛΗΣ	Πετροχωρίου	26030106	ΟΡΕΙΝΗ	5,4	95
ΤΡΙΚΑΛΩΝ	ΠΥΛΗΣ	Ροποτού	26030107	ΟΡΕΙΝΗ	16,4	339
ΤΡΙΚΑΛΩΝ	ΠΥΛΗΣ	Ελάτης	26030201	ΟΡΕΙΝΗ	23,6	445
ΤΡΙΚΑΛΩΝ	ΠΥΛΗΣ	Αγίου Νικολάου & Γαρδικίου & Αθαμανίας	26030202	ΟΡΕΙΝΗ	87,5	151
ΤΡΙΚΑΛΩΝ	ΠΥΛΗΣ	Βροντερού	26030204	ΟΡΕΙΝΗ	7,7	77
ΤΡΙΚΑΛΩΝ	ΠΥΛΗΣ	Δέσης & Πύρρας & Δροσοχωρίου	26030206	ΟΡΕΙΝΗ	89,4	32
ΤΡΙΚΑΛΩΝ	ΠΥΛΗΣ	Καλογήρων	26030208	ΟΡΕΙΝΗ	6,8	119
ΤΡΙΚΑΛΩΝ	ΠΥΛΗΣ	Νεραϊδοχωρίου	26030209	ΟΡΕΙΝΗ	31,3	125
ΤΡΙΚΑΛΩΝ	ΠΥΛΗΣ	Περτουλίου	26030210	ΟΡΕΙΝΗ	33,5	73
ΤΡΙΚΑΛΩΝ	ΠΥΛΗΣ	Λυγαριάς	26030301	ΠΕΔΙΝΗ	7,9	533
ΤΡΙΚΑΛΩΝ	ΠΥΛΗΣ	Γόμφων	26030302	ΠΕΔΙΝΗ	12,4	962
ΤΡΙΚΑΛΩΝ	ΠΥΛΗΣ	Δροσερού	26030303	ΠΕΔΙΝΗ	5,7	421
ΤΡΙΚΑΛΩΝ	ΠΥΛΗΣ	Μουριάς	26030304	ΠΕΔΙΝΗ	7,4	561
ΤΡΙΚΑΛΩΝ	ΠΥΛΗΣ	Παλαιομοναστήριου	26030305	ΠΕΔΙΝΗ	13	1.078
ΤΡΙΚΑΛΩΝ	ΠΥΛΗΣ	Πηγής	26030306	ΠΕΔΙΝΗ	12,1	1.227
ΤΡΙΚΑΛΩΝ	ΠΥΛΗΣ	Μυροφύλλου	26030401	ΟΡΕΙΝΗ	32,9	448
ΤΡΙΚΑΛΩΝ	ΠΥΛΗΣ	Νεραΐδας	26030501	ΟΡΕΙΝΗ	17,1	78
ΤΡΙΚΑΛΩΝ	ΠΥΛΗΣ	Κορυφής	26030503	ΟΡΕΙΝΗ	11,6	65
ΤΡΙΚΑΛΩΝ	ΠΥΛΗΣ	Παχτουρίου & Αρματολικού	26030504	ΟΡΕΙΝΗ	30,2	109
ΤΡΙΚΑΛΩΝ	ΠΥΛΗΣ	Φήκης	26030601	ΠΕΔΙΝΗ	11,4	1.361
ΤΡΙΚΑΛΩΝ	ΠΥΛΗΣ	Ελευθεροχωρίου	26030602	ΠΕΔΙΝΗ	5,5	433
ΤΡΙΚΑΛΩΝ	ΠΥΛΗΣ	Παραποτάμου	26030603	ΠΕΔΙΝΗ	6,7	488
ΤΡΙΚΑΛΩΝ	ΠΥΛΗΣ	Πιαλείας	26030604	ΟΡΕΙΝΗ	19,2	755
ΤΡΙΚΑΛΩΝ	ΠΥΛΗΣ	Φιλύρας	26030605	ΟΡΕΙΝΗ	9,8	358
ΤΡΙΚΑΛΩΝ	ΠΥΛΗΣ	Στουρναραϊκών	26030701	ΟΡΕΙΝΗ	34,5	568
ΤΡΙΚΑΛΩΝ	ΠΥΛΗΣ	Βαθυρρεύματος & Βαλκάνου	26030702	ΟΡΕΙΝΗ	24,4	62
ΤΡΙΚΑΛΩΝ	ΠΥΛΗΣ	Λιβαδοχωρίου & Νέας Πεύκης	26030704	ΟΡΕΙΝΗ	22	28
ΤΡΙΚΑΛΩΝ	ΠΥΛΗΣ	Μεσοχώρας	26030705	ΟΡΕΙΝΗ	27,6	143
ΤΡΙΚΑΛΩΝ	ΠΥΛΗΣ	Μοσχοφύτου	26030706	ΟΡΕΙΝΗ	22,3	27
ΤΡΙΚΑΛΩΝ	ΠΥΛΗΣ	Παραμέρου	26030708	ΟΡΕΙΝΗ	18,3	0
ΤΡΙΚΑΛΩΝ	ΠΥΛΗΣ	Πολυνερίου	26030709	ΟΡΕΙΝΗ	17	89
ΤΡΙΚΑΛΩΝ	ΦΑΡΚΑΔΟΝΑΣ	Φαρκαδόνας	26040101	ΠΕΔΙΝΗ	29,3	2.052
ΤΡΙΚΑΛΩΝ	ΦΑΡΚΑΔΟΝΑΣ	Αχλαδοχωρίου	26040102	ΟΡΕΙΝΗ	9,5	103
ΤΡΙΚΑΛΩΝ	ΦΑΡΚΑΔΟΝΑΣ	Γριζάνου	26040103	ΜΕΙΟΝΕΚΤΙΚΗ	39,6	1.290
ΤΡΙΚΑΛΩΝ	ΦΑΡΚΑΔΟΝΑΣ	Διασέλλου	26040104	ΟΡΕΙΝΗ	31,7	286
ΤΡΙΚΑΛΩΝ	ΦΑΡΚΑΔΟΝΑΣ	Ζάρκου	26040105	ΠΕΔΙΝΗ	56,1	1.247
ΤΡΙΚΑΛΩΝ	ΦΑΡΚΑΔΟΝΑΣ	Κεραμιδίου	26040106	ΠΕΔΙΝΗ	8,2	325

ΤΡΙΚΑΛΩΝ	ΦΑΡΚΑΔΟΝΑΣ	Παναγίτσας	26040107	ΠΕΔΙΝΗ	5,5	251
ΤΡΙΚΑΛΩΝ	ΦΑΡΚΑΔΟΝΑΣ	Πηνειάδος	26040108	ΠΕΔΙΝΗ	35,8	323
ΤΡΙΚΑΛΩΝ	ΦΑΡΚΑΔΟΝΑΣ	Οιχαλίας	26040201	ΠΕΔΙΝΗ	40,2	2.357
ΤΡΙΚΑΛΩΝ	ΦΑΡΚΑΔΟΝΑΣ	Γεωργανάδων	26040202	ΠΕΔΙΝΗ	9,2	336
ΤΡΙΚΑΛΩΝ	ΦΑΡΚΑΔΟΝΑΣ	Κλοκοτού	26040203	ΠΕΔΙΝΗ	8,4	572
ΤΡΙΚΑΛΩΝ	ΦΑΡΚΑΔΟΝΑΣ	Κρήνης	26040204	ΠΕΔΙΝΗ	20,4	733
ΤΡΙΚΑΛΩΝ	ΦΑΡΚΑΔΟΝΑΣ	Πετρωτού	26040205	ΠΕΔΙΝΗ	11,6	783
ΤΡΙΚΑΛΩΝ	ΦΑΡΚΑΔΟΝΑΣ	Ταξιαρχών	26040301	ΠΕΔΙΝΗ	21,3	902
ΤΡΙΚΑΛΩΝ	ΦΑΡΚΑΔΟΝΑΣ	Νομής	26040302	ΠΕΔΙΝΗ	6,8	378
ΤΡΙΚΑΛΩΝ	ΦΑΡΚΑΔΟΝΑΣ	Πετροπόρου	26040303	ΠΕΔΙΝΗ	15,9	452
ΤΡΙΚΑΛΩΝ	ΦΑΡΚΑΔΟΝΑΣ	Σερβωτών	26040304	ΠΕΔΙΝΗ	9,6	582
ΤΡΙΚΑΛΩΝ	ΦΑΡΚΑΔΟΝΑΣ	Φανερωμένης	26040305	ΠΕΔΙΝΗ	9,7	424
ΣΥΝΟΛΟ					3.314,70	68.931
ΣΥΝΟΛΟ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗΣ/-ΩΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ/-ΩΝ (που εντάσσεται η περιοχή παρέμβασης)					1	

• **Το Δίκτυο προστατευόμενων περιοχών Natura 2000**

Το **Δίκτυο προστατευόμενων περιοχών Natura 2000** περιλαμβάνει περιοχές στις οποίες έχουν καταγραφεί σημαντικά είδη χλωρίδας, πανίδας και οικοτόπων σύμφωνα με την οδηγία 92/43/ΕΟΚ «για τη διατήρηση των φυσικών οικοτόπων καθώς και της άγριας πανίδας και χλωρίδας». Ο **Κατάλογος των Τόπων Κοινοτικής Σημασίας**, όσον αφορά την Μεσογειακή ζώνη στην οποία ανήκει εξ ολοκλήρου η Ελλάδα, οριστικοποιήθηκε και δημοσιεύθηκε στην επίσημη Εφημερίδα των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, τεύχος με αριθμό L259 vol.49 21/9/06.

Στην Περιφερειακή Ενότητα Τρικάλων στον ανωτέρω Κατάλογο συμπεριλαμβάνονται **έξι (6) περιοχές** ενώ υπάρχουν και άλλες **δύο (2) που** καλύπτουν μικρά τμήματα στα όρια με τις Περιφερειακές Ενότητες Λάρισας και Ιωαννίνων, γεγονός που φανερώνει την πλούσια βιοποικιλότητα.

Όλες οι χαρακτηρισμένες περιοχές βρίσκονται εντός ορίων της περιοχής παρέμβασης CLLD/LEADER με το μεγαλύτερο μέρος να καλύπτουν οι: **Ασπροπόταμος, Κερκέτιο όρος (Κόζιακας), Αντιχάσια όρη και Όρος Λάκμος (Περιστέρι)** με τους κωδικούς **GR 1440001, GR 1440002, GR 1440003 και GR 2130007** αντίστοιχα.

ΠΙΝΑΚΑΣ 2: Περιοχές Natura 2000 εντός των ορίων της περιοχής παρέμβασης.

ΚΩΔΙΚΟΣ	ΟΝΟΜΑΣΙΑ ΤΟΠΟΥ	ΕΚΤΑΣΗ σε (km ²)
GR1440001	ΑΣΠΡΟΠΟΤΑΜΟΣ	200,94
GR1440002	ΚΕΡΚΕΤΙΟ ΟΡΟΣ (ΚΟΖΙΑΚΑΣ)	504,31
GR1440003	ΑΝΤΙΧΑΣΙΑ ΟΡΗ - ΜΕΤΕΩΡΑ	606,25
GR1440005	ΑΝΤΙΧΑΣΙΑ ΟΡΗ ΚΑΙ ΜΕΤΕΩΡΑ	720,47
GR1440006	ΚΟΡΥΦΕΣ ΟΡΟΥΣ ΚΟΖΙΑΚΑ	197,26
GR1420009	ΣΤΕΝΑ ΚΑΛΑΜΑΚΙΟΥ ΚΑΙ ΟΡΗ ΖΑΡΚΟΥ	41,69
GR2110002	ΟΡΗ ΑΘΑΜΑΝΩΝ (ΝΕΡΑΙΔΑ)	186,95

GR2130006	ΠΕΡΙΟΧΗ ΜΕΤΣΟΒΟΥ (ΑΝΗΛΙΟ - ΚΑΤΑΡΑ)	73,28
GR2130007	ΟΡΟΣ ΛΑΚΜΟΣ (ΠΕΡΙΣΤΕΡΙ)	201,23
ΠΟΣΟΣΤΟ ΣΤΟ ΣΥΝΟΛΟ ΤΗΣ ΠΕΡΙΟΧΗΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ		47,02%

ΠΗΓΗ: ΥΠΑΠΕΝ

2.2 Ανάλυση των αναπτυξιακών αναγκών και του δυναμικού της περιοχής παρέμβασης

2.2.1 Φυσικό περιβάλλον

Το έδαφος της ΠΕ Τρικάλων είναι στη μεγαλύτερη έκτασή του **ορεινό**, με όλα τα στοιχεία του ορεινού τοπίου, όπως απότομες κλίσεις, έντονη χιονοκάλυψη και αραιοκατοίκηση. Το υψόμετρο του συνόλου του Νομού ξεπερνά τα 200 m, σε ορισμένες μάλιστα περιοχές είναι μεγαλύτερο των 2.000 m (περιοχή της Πίνδου). Οι **ορεινές και ημιορεινές** εκτάσεις καταλαμβάνουν **τα 8/10** της ΠΕ Τρικάλων.

Το **φυσικό περιβάλλον** της **περιοχής παρέμβασης** παρουσιάζει μεγάλες διαφοροποιήσεις. Παρατηρούμε έντονες εναλλαγές ανάμεσα σε αυτό των πεδινών περιοχών και αυτό των ορεινών. Το πολυσχιδές ανάγλυφο, οι πλούσιοι υδατικοί πόροι, η ποικιλία υψομέτρων και πεδιδάδων, εκθέσεων και κλίσεων, η μεγάλη ποικιλία τύπων βλάστησης, οι οποίοι εναλλάσσονται μεταξύ τους σε μικρές σχετικά αποστάσεις και δημιουργούν έντονη μωσαϊκότητα στο τοπίο, προσδίδουν ιδιαίτερο ενδιαφέρον στην περιοχή παρέμβασης. Η σύνθεση της πανίδας παρουσιάζει μεγάλο εύρος και όπως φαίνεται δεν έχει υποστεί έντονες και μη αναστρέψιμες διαταραχές από την ανθρώπινη παρουσία και τη εκμετάλλευση των χερσαίων και υδάτινων πόρων. Το κύριο χαρακτηριστικό της **γεωμορφολογίας** και του **αναγλύφου** της περιοχής παρέμβασης είναι η **εναλλαγή** ανάμεσα σε πεδινά και ορεινά τμήματα του εδάφους, οι μεγάλες εκτάσεις καλλιεργούμενης γης, η κάλυψη από παραγωγικά δάση και οι σχετικά μεγάλες εκτάσεις βοσκοτόπων.

Στην **περιοχή παρέμβαση** οι **πεδινές εκτάσεις** καλύπτουν **555,7 Km²**, οι **ημιορεινές** σε **378 Km²** και οι **ορεινές** σε **2.440 Km²**. Λόγω της γεωμορφολογίας η **περιοχή παρέμβασης** καλύπτεται στο μεγαλύτερο ποσοστό της από **δάση (30%)** ή από **βοσκότοπους (42%)** και μόνο **το 20%** αποτελείται από **γεωργικές εκτάσεις**, ενώ το **υπόλοιπο 8%** είναι **διάφορες άλλες μορφές** (οικισμοί 3,51%, υδάτινες εκτάσεις 1,66% και λοιπές εκτάσεις 3,30%). Οι **βοσκότοποι** καταλαμβάνουν ένα μεγάλο ποσοστό της συνολικής έκτασης της ΠΕ Τρικάλων, οι οποίοι στην πλειοψηφία τους είναι **ορεινοί** (δασικοί).

Η οξυά, η δρυς, το έλατο και το πεύκο είναι τα **δασικά είδη** που συναντιόνται κυρίως στην περιοχή παρέμβασης, ενώ η παραγόμενη ξυλεία θεωρείται από τις καλύτερες της χώρας μας.

Τα κυριότερα **όρη** της περιοχής παρέμβασης είναι τα Τζουμέρκα ή Αθαμανικά (2.429 m) και ο Λάκμος ή Περιστέρι (2.295 m) που χωρίζουν το Νομό από τους Νομούς

Άρτας και Ιωαννίνων αντίστοιχα, η οροσειρά της Ν. Πίνδου (2.148 m), ο Κόζιακας (1.901 μ.μ), τα Χάσια (1.554 m) και τα όρη του Ζάρκου. Το Κεντρικό, Νότιο και Ανατολικό τμήμα της περιοχής παρέμβασης είναι πεδινό. Η πιο ορεινή περιοχή είναι η Δυτική, όπου υψώνονται τα Αθαμανικά όρη και τα όρη της νότιας Πίνδου. Στο ΒΔ άκρο της περιοχής παρέμβασης υπάρχει το διάσελο (αυχένας) της Κατάρας ή Ζυγού από όπου επικοινωνεί η Θεσσαλία με την Ήπειρο. Η περιοχή παρέμβασης χαρακτηρίζεται από του περίφημους **βράχους των Μετεώρων**, ο οποίος υψώνονται ανάμεσα στα όροι Αντιχάσια, Χάσια και Κόζιακα, Βόρεια της Καλαμπάκας.

Η **μοναδική πεδινή περιοχή** της περιοχής παρέμβασης εκτείνεται στο Νοτιοανατολικό τμήμα της ΠΕ Τρικάλων και αποτελεί προέκταση και τμήμα της μεγάλης πεδιάδας της Θεσσαλίας.

Στην περιοχή παρέμβασης δεν παρατηρείται ιδιαίτερη **εξορυκτική** δραστηριότητα, αφού απουσιάζουν εκτός ελάχιστων εξαιρέσεων λατομικές και μεταλλευτικές μονάδες εξόρυξης.

Η περιοχή παρέμβασης **κλιματολογικά** μπορεί να διακριθεί σε δύο ζώνες, την **πεδινή** και την **ορεινή**. Γενικά το κλίμα της περιοχής, παρόλο που η περιοχή καλύπτει μεγάλη έκταση με διαφορές στο κλίμα, μπορεί να χαρακτηριστεί ως **μεταβατικό** (μεσογειακό - μεσευρωπαϊκό) με πολύομβρο και ψυχρό χειμώνα και σχετικά θερμό και ξηρό καλοκαίρι. Πιο συγκεκριμένα: η μέση θερμοκρασία της ορεινής ζώνης ανήλθε σε 14 °C περίπου (Μετεωρολογικός σταθμός Μ. Κερασιάς, έτος 2007), ενώ της πεδινής σε 17 °C (Μετεωρολογικός σταθμός πόλης των Τρικάλων, έτος 2007). Το ύψος των βροχοπτώσεων το έτος 2007 και στον μετεωρολογικό σταθμό Μ. Κερασιάς, μετρήθηκε σε 982 mm, ως πλέον βροχερός μήνας, για το ίδιο έτος εμφανίζεται ο Νοέμβριος με 348,6 mm και ως ξηρότερος μήνας εμφανίζεται ο Ιούλιος με 0 mm βροχής. **Συμπερασματικά** το κλίμα της περιοχής παρέμβασης είναι **ηπειρωτικό**. Ο χειμώνας είναι πολύ ψυχρός, με πολλά χιόνια στα ορεινά και το καλοκαίρι πολύ θερμό, λόγω της απουσίας της θάλασσας. Η συνεχής χιονοκάλυψη ορισμένων ορεινών περιοχών, κατά τη διάρκεια του χειμώνα, έχει σαν αποτέλεσμα την ανάπτυξη δραστηριοτήτων χειμερινού τουρισμού.

Όσον αφορά στην **σεισμικότητα**, ο χώρος της δυτικής και κεντρικής Θεσσαλίας παρόλο που γειτνιάζει με περιοχές που χαρακτηρίζονται από έντονη σεισμικότητα όπως είναι της ανατολικής θαλάσσιας περιοχής του Παγασητικού Κόλπου και αυτός της Ηπείρου, δεν παρουσιάζει ιδιαίτερα έντονη σεισμική δραστηριότητα που να εκφράζεται από πολλούς και μεγάλους σεισμούς.

• Προστατευόμενες περιοχές

Στην εν λόγω περιοχή απουσιάζουν οι θεσμοθετημένες ζώνες (ΖΟΕ, ΒΙΠΕ κλπ) καθώς δεν έχουν αναπτυχθεί διαδικασίες χωροταξικού και πολεοδομικού σχεδιασμού. Όσον αφορά στις άλλες θεσμοθετημένες ζώνες όπως : α) Παραδοσιακοί οικισμοί, β) διατηρητέα μνημεία της φύσης, γ) ελεγχόμενες κυνηγετικές περιοχές, δ) καταφύγια «άγριας ζωής», ε) Πανεπιστημιακό δάσος κτλ υπάρχουν στην περιοχή. Ενδεικτικά μπορούν να αναφερθούν :

- Στο οικιστικό επίπεδο αναφέρονται οι ειδικοί όροι δόμησης των παραδοσιακών οικισμών **Ανθούσας** και **Χαλικίου**.

- Στο επίπεδο διατηρητέων μνημείων της φύσης η περιοχή «**Φτελιά Αηδόνας**» (Υ.Α. 142397/1294/1981, ΦΕΚ 173/Β/1981) και το **Σπήλαιο της Θεόπετρας** (απόφαση του Υπουργείου Πολιτισμού αρ.34593/11080 και ΦΕΚ 398/6-83 Τεύχος Β').
- Στο επίπεδο ελεγχόμενου κυνηγιού, η **Ελεγχόμενη Κυνηγητική Περιοχή Κόζιακα** (476.000 στρέμματα).

Στην περιοχή υπάρχουν τα εξής **καταφύγια Άγριας Ζωής**:

- **α) Έλατος – Σεκόρες – Νάνα** κ.λπ. περιοχή δημόσιου δάσους Στεφανίου Ασπροποτάμου, συνολικής εκτάσεως 44.370 στρέμματα (Υπουργική απόφαση 35008/1780/6-5-1976, Υφυπουργού Γεωργίας // ΦΕΚ 698/Β/76). Την ευθύνη διαχείρισης έχει το Δασαρχείο Καλαμπάκας.
- **β) Κούτσουρα - Τζακούτα - Μνήματα** κ.λπ. Το καταφύγιο βρίσκεται στην περιοχή του Ασπροποτάμου, στα όρια των κοινοτήτων Κατάφυτου, Πλάκα, Ανθούσα κ.λπ., έχει συνολική έκταση 18.674 στρέμματα (Υπουργική απόφαση 95128/1693/5/5-6-1986, Υφυπουργού Γεωργίας // ΦΕΚ 522/Β/86).

Όσον αφορά στο **Πανεπιστημιακό Δάσος Περιοιού**, αυτό παραχωρήθηκε κατά νομή από το Δημόσιο στο Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης με το Νόμο 6320/1934 (ΦΕΚ τ.Α' 356/7-10-1934), για σκοπούς πρακτικής εξάσκησης των φοιτητών της Δασολογίας, ερευνητικούς και εγκατάστασης πρότυπης δασοπονίας. Οικολογικά σημαντικές χωρικές ενότητες σύμφωνα με τα πορίσματα διάφορων μελετών, οι οποίες βρίσκονται στην περιοχή παρέμβασης ή γειτνιάζουν μ' αυτή, παρουσιάζονται παρακάτω:

• **Περιοχές Natura 2000**

Το πρόγραμμα «Φύση 2000» περιλαμβάνει περιοχές στις οποίες έχουν καταγραφεί σημαντικά είδη χλωρίδας, πανίδας και οικοτόπων σύμφωνα με την οδηγία 92/43/ΕΟΚ και οι οποίες έχουν ενταχθεί στο Ευρωπαϊκό Δίκτυο Οικοτόπων. Στο **Δίκτυο «Φύση 2000»** εντάχθηκαν οι περιοχές ΑΣΠΡΟΠΟΤΑΜΟΣ, ΚΟΖΙΑΚΑΣ, ΑΝΤΙΧΑΣΙΑ ΟΡΗ (με τους κωδικούς GR 1440001, GR 1440002, GR 1440003 αντίστοιχα) λόγω των στοιχείων για την χλωρίδα που περιλαμβάνουν αλλά και των σημαντικών ειδών θηλαστικών, αμφιβίων, ερπετών και οικοτόπων που καταγράφηκαν.

Για την περιοχή Ασπροποτάμου – Κόζιακα, έχει εκπονηθεί ήδη η Ειδική Περιβαλλοντική Μελέτη (ΕΠΜ), που προκηρύχθηκε από το ΥΠΕΧΩΔΕ και χρηματοδοτήθηκε από το ΕΠΠΕΡ (Β' ΚΠΣ) με αντικείμενο την «Αναγνώριση και Περιγραφή των Τύπων Οικοτόπων σε περιοχές ενδιαφέροντος για την Διατήρηση της Φύσης», ενώ για την περιοχή των Αντιχασίων ορέων εκπονήθηκε διαχειριστική μελέτη από το ΕΘΙΑΓΕ. Όσον αφορά στην διαχείριση αυτών των περιοχών προβλέπεται να συσταθούν οι «Φορείς διαχείρισης» των περιοχών.

Τα κύρια χαρακτηριστικά των **περιοχών «Φύση 2000»** είναι :

α. Περιοχή Ασπροποτάμου

Κωδικός Περιοχής: GR1440001

Γεωγραφικό Μήκος: 21° 16

Γεωγραφικό Πλάτος: 39° 39

Μέσο Υψόμετρο (m): 1.502

Έκταση (ha): 22.853

Περιγραφή: Η περιοχή περιλαμβάνει μικτά δάση, ποταμούς με παραποτάμια βλάστηση και υποαλπικά λιβάδια. Εδώ βρίσκονται οι σπουδαιότερες πηγές του Αχελώου. Ο Ασπροπόταμος σχηματίζεται από δύο ποταμούς που συγκλίνουν σε ένα κεντρικό ρεύμα (το σύστημα έχει σχήμα Υ) το οποίο εκβάλλει τελικά έξω από την περιοχή στον ποταμό Αχελώο. Κυρίαρχα είδη δένδρων είναι τα *Abies borisii - regis* και *Quercus cerris*. Υπάρχουν αμιγή δάση με *Abies borisii - regis*, ενώ στα όρια της εξάπλωσής τους η οξυά και η ελάτη σχηματίζουν μικτά δάση μικρής έκτασης (η οξυά εισχωρεί στην ελάτη). Τα αμιγή δάση με *Quercus cerris* καταλαμβάνουν μικρότερη έκταση. Υπάρχουν επίσης αναδασωμένες εκτάσεις με *Pinus nigra ssp. pallasiana*.

Η γεωμορφολογία της περιοχής χαρακτηρίζεται από μεγάλη ποικιλία κλίσεων και οι πλαγιές έχουν διάφορους προσανατολισμούς. Άλλοι τύποι οικοτόπων στην περιοχή είναι τα έλη με *Blasmus compressus*, καθώς και οι ασβεστολιθικοί βράχοι της Πίνδου με είδη της φυτοκοινωνίας *Gallion degenii*, της ένωσης *Achilea clavennae* και *Minuartia stellata ssp. epirota*. Τέλος, ένας ακόμα τύπος οικοτόπου είναι οι ασβεστολιθικοί βραχώδεις οικότοποι με λιθώνες που έχουν βλάστηση χαρακτηριστική της Κεντρικής Πίνδου με *Geranium aristatum*.

Σπουδαιότητα: Η σπουδαιότητα της περιοχής οφείλεται στην ποικιλότητα τύπων οικοτόπων, οι οποίοι βρίσκονται σε πολύ καλή κατάσταση. Το επίπεδο συντήρησης αλλά και οι δυνατότητες διατήρησής τους είναι αξιοσημείωτα, αφού τόσο τα δάση όσο και τα ποτάμια γενικώς δεν διαταράσσονται από ανθρώπινες δραστηριότητες και προστατεύονται αποτελεσματικά. Τα δάση οξυάς, ελάτης και δρυός διατηρούν τη δομή και τη λειτουργία τους σε άριστο επίπεδο. Ενδεικτική της σπουδαιότητας της περιοχής είναι η παρουσία πολλών φυτικών και ζωικών ειδών τα οποία είναι ενδημικά ή απειλούμενα.

β. Περιοχή Κερκέτιου όρους (κόζιακας)

Κωδικός Περιοχής: GR1440002

Γεωγραφικό Μήκος: 21° 32'

Γεωγραφικό Πλάτος: 39° 35'

Μέσο Υψόμετρο (m): 1.000

Έκταση (ha): 45.000

Περιγραφή: Το Κερκέτιο όρος (Κόζιακας) βρίσκεται στο ανατολικό άκρο της κεντρικής Πίνδου. Χαρακτηρίζεται από γυμνές, βραχώδεις ράχες και κορυφές αλλά και από δασωμένα φαράγγια και δάση ελάτης. Η βλάστηση της περιοχής περιλαμβάνει φρύγανα, ξηρά ασβεστολιθικά λιβάδια, ξηρά πυριτικά λιβάδια και αυτόχθονα δάση κωνοφόρων. Είναι χαρακτηριστική και ενδιαφέρουσα η βλάστηση και η χλωρίδα των βραχωδών βιοτόπων όπως οι λιθώνες, οι εκτεθειμένες βραχώδεις επιφάνειες και οι απότομοι γκρεμοί. Η περιοχή περιλαμβάνει το Πανεπιστημιακό Δάσος στο Περούλι, το οποίο χρησιμοποιείται για εκπαιδευτικούς σκοπούς και είναι ένα πολύ καλά συντηρημένο δάσος.

Σπουδαιότητα: Το Κερκέτιο όρος είναι περιοχή με καλά διατηρημένους φυσικούς οικοτόπους, από τους οποίους οι πιο σημαντικοί είναι τα δάση ελάτης και δρυός καθώς και οι βραχώδεις οικότοποι, που αποτελούν ενδιαιήματα ενδημικών ή απειλούμενων και σπάνιων ειδών της χλωρίδας και της πανίδας - κυρίως της ορνιθοπανίδας και της πανίδας των θηλαστικών. Το βουνό έχει σημαντικούς πληθυσμούς μεγάλων αρπακτικών, κυρίως γύπες. Οι πληθυσμοί θηλαστικών που απαντούν είναι κατά ένα μέρος αποτέλεσμα της διαχείρισης της περιοχής, ως καταφύγιο θηραμάτων και ως ελεγχόμενη κυνηγετική περιοχή. Τα ζώα εκτρέφονται και προστατεύονται από φυσικές και ανθρωπογενείς απειλές (π.χ. κυνήγι). Τρία είδη

που αποτελούν θηράματα έχουν εισαχθεί και εκτρέφονται στην περιοχή: ένα είδος ελαφιού (*Dama dama*), ένα είδος φασιανού (*Phasianus colchicus*) και ένα είδος πέρδικας.

Η οικολογική ποιότητα και η ισορροπία της περιοχής, όπως διαμορφώνονται από τη διαχείρισή της, είναι εύθραυστες και γι' αυτό απαιτείται συνεχής προσπάθεια από το Δασαρχείο.

γ. Περιοχή Αντιχάσια όρη

Κωδικός Περιοχής: GR1440003

Γεωγραφικό Μήκος: 21° 35

Γεωγραφικό Πλάτος: 39° 45

Μέσο υψόμετρο (m) : 500

Έκταση (ha) : 56.136

Περιγραφή: Η περιοχή καταλαμβάνει το σύμπλεγμα των ορέων Αντιχάσια και την περιοχή νότια της Καλαμπάκας. Έχει δασώδεις λόφους και κοιλάδες που σχηματίζονται από τους ποταμούς Ληθαίο και Μουργκάνι. Το μητρικό πέτρωμα συνίσταται κυρίως από ασβεστόλιθο και φλύσχη. Η περιοχή χαρακτηρίζεται από μωσαϊκότητα.

Οι δασικοί οικότοποι, η δενδρώδης μακκία και η θαμνώδης βλάστηση κατανέμονται σε δασικές περιοχές έκτασης 2.000 ως 30.000στρ. περίπου, που η καθεμία βρίσκεται κάτω από **διαφορετικό ιδιοκτησιακό καθεστώς**.

Σπουδαιότητα: Όσον αφορά τη βλάστηση, υπάρχουν ξηρά πυριτικά λιβάδια, πλατύφυλλα φυλλοβόλα δάση και πολύ υγρά παρόχθια δάση, με *Platanus orientalis*, *Salix alba*, *Alnus glutinosa* και θάμνους. Το κυρίαρχο είδος δένδρου στο φυλλοβόλο δάσος είναι το *Quercus frainetto*, που συχνά αναμιγνύεται με *Q. cerris* ή με *Q. Rubescens* ή /και με *Q. dalechampii*. Πρέπει να σημειωθεί, ότι σε ένα μεγάλο μέρος της περιοχής, που στο παρελθόν καλυπτόταν με δάση βελανιδιάς, η βλάστηση είναι τώρα υποβαθμισμένη και η περιοχή καλύπτεται από ποώδη, ενώ κατά τόπους αποκαλύπτεται το μητρικό πέτρωμα.

Η περιοχή χαρακτηρίζεται από την παρουσία πολύ καλά διατηρημένων δενδρωδών και δασικών οικοτόπων. Σημαντικό γνώρισμα της περιοχής, τόσο από οικολογική όσο και από επιστημονική άποψη, είναι η βιοποικιλότητά της. Ενδεικτικό της βιοποικιλότητας, είναι ο μεγάλος αριθμός ενδημικών και απειλούμενων ειδών που προστατεύονται από τη διεθνή και ελληνική νομοθεσία. Ειδικότερα χαρακτηρίζεται ως Σημαντική Περιοχή για τα Πουλιά (Οδηγία 79/409 της Ε.Ε). Εκτός του ότι φιλοξενεί τον μεγαλύτερο πληθυσμό του γύπα *Neophron percnopterus* στην Ελλάδα, έχουν παρατηρηθεί και μεγάλοι πληθυσμοί άλλων ειδών αρπακτικών πουλιών.

δ. Περιοχή Όρος Λάκμος (Περιστέρι)

Κωδικός Περιοχής: GR2130007

Γεωγραφικό Μήκος: 21° 7

Γεωγραφικό Πλάτος: 39° 41

Μέσο υψόμετρο (m) : 1700

Έκταση (ha) : 20.123

Περιγραφή: Ο Λάκμος είναι ένα μεγάλο βουνό που βρίσκεται νότια του Μετσόβου στα σύνορα των Νομών Άρτας και Τρικάλων, και ανήκει στην Νότια Πίνδο. Η υψηλότερη κορυφή του είναι το Περιστέρι με υψόμετρο 2295μ. Ο Λάκμος είναι ένα γυμνό βουνό με αλπικά και υποαλπικά λιβάδια, βραχώδεις και πετρώδεις πλαγιές, απόκρημνες πλευρές, ορεινά ρυάκια και πηγές. Από την περιοχή αυτή πηγάζουν ο

ποταμός Αχελώος καθώς επίσης και οι παραπόταμοι του Άραχθου ποταμού, Καλλαρίτικος και Μετσοβίτικος. Το βουνό παρουσιάζει μεγάλη διάβρωση εξαιτίας της έντονης αποψίλωσης. Η δασική ζώνη είναι πολύ περιορισμένη και παρουσιάζεται κυρίως με τη μορφή συστάδων, όπως στην περίπτωση του *Abies borisii-regis* το οποίο σχηματίζει εκτεταμένες συστάδες στο βόρειο-βορειανατολικό τμήμα του βουνού. Η περιοχή του Λάκμου είναι γνωστή για την παραδοσιακή εκτεταμένη κτηνοτροφία της.

Σπουδαιότητα: Η περιοχή είναι σημαντική για τους χαρακτηριστικούς αλπικούς βιοτόπους της, στους οποίους υπάρχουν πολλά ενδημικά καθώς και σπάνια και απειλούμενα φυτά. Είναι επίσης σημαντική η παρουσία πολλών taxa ενδημικών της Βαλκανικής. Η σπουδαιότητα της πανίδας αυτού του τόπου φαίνεται σαφώς από την παρουσία της καστανής αρκούδας *Ursus arctos* η οποία είναι ένα είδος προτεραιότητας του Παραρτήματος II της Οδηγίας 92/43/EEC. Επίσης, ένας φρύνος και ένα φίδι που συμπεριλαμβάνονται στο ίδιο Παράρτημα έχουν καταγραφεί σ' αυτόν τον ορεινό τόπο. Και τα τρία είδη επίσης προστατεύονται από τη Συνθήκη της Βέρνης. Δεκατρία επιπλέον είδη αναφέρονται στα Πεδία 3.3 και 3.4 ως Άλλα και Ελληνικά Σημαντικά Είδη αφού έχουν πάρει τα κίνητρα A, C και D. Η πρώτη κατηγορία περιλαμβάνει το λύκο *Canis lupus* που αποτελεί είδος προτεραιότητας του Παραρτήματος II της Οδηγίας." Η δεύτερη κατηγορία αφορά είδη που βρίσκονται στα παραρτήματα της Συνθήκης της Βέρνης (η αγριόγατα *Felis silvestris* αναφέρεται επίσης και στη Συνθήκη CITES), ενώ η τρίτη κατηγορία περιλαμβάνει είδη τα οποία αναφέρονται στο Προεδρικό Διάταγμα 67/1981 και/ή στο Πρόγραμμα CORINE-Biotopes. Επιπλέον, οι σαύρες *Lacerta agilis* και *Podarcis erhardii*, ο λαγός *Lepus europaeus* και η αγριόγατα *Felis silvestris* σημειώνονται με το κίνητρο D αφού το πρώτο παρουσιάζει στον τόπο αυτό το νοτιότερο όριο της περιοχής εξάπλωσής του στην Ελλάδα, το δεύτερο είναι ενδημικό είδος των Βαλκανίων και τέλος τα δύο είδη θηλαστικών θεωρούνται πολύ σπάνια στην Ελλάδα. Στην ορνιθοπανίδα αυτού του όρους περιλαμβάνονται απειλούμενα αρπακτικά πουλιά, όπως τα είδη *Aquila chrysaetos*, *Falco subbuteo* και *Gyps fulvus*.

ε. Στενά Καλαμακίου & Όρη Ζάρκου

Κωδικός Περιοχής: GR1420009

Γεωγραφικό Μήκος: 22°.19'

Γεωγραφικό Πλάτος: 39°.62'

Μέσο υψόμετρο (m) : 300

Έκταση (ha) : 4169,49

Περιγραφή: Οικολογικά σημαντική χωρική ενότητα, τμήμα της οποίας βρίσκεται στην περιοχή του Δήμου Φαρκαδόνας ή γεινιάζουν μ' αυτή, είναι η περιοχή «Στενά Καλαμακίου (μέσο υψόμετρο 300μ. – Έκταση 15.000 στρ στο νομό Τρικάλων). Τα στενά Καλαμακίου, είναι ένα φαράγγι που διασχίζεται από τον ποταμό Πηνειό, με δάσος – στοά υδροχαρούς βλάστησης, ανάμεσα σε γυμνούς λόφους. Η περιοχή έχει επίσης ενδιαφέρουσα γεωμορφολογία και φυσικό τοπίο. Η βλάστηση που παρατηρείται είναι τυπική για οικοσυστήματα αυτού του είδους. Χαρακτηρίζεται από τα είδη *Salix alba*, *Alnus glutinosa*, *Ulmus minor*, *Populus alba* (όπως επίσης και υβρίδια *Populus*), *Vitex agnus-castus*, *Tamarix* sp., *Rubus* sp. Υπάρχουν ακόμη και διάσπαρτα δένδρα από *Platanus orientalis* και *Fraxinus agnustifolia* (*parvifolia*). Η περιβάλλουσα περιοχή χρησιμοποιείται κυρίως ως βοσκότοπος. Ένα μικρό τμήμα της, αυτό που περιβάλλει τους γύρω λόφους, είναι καλλιέργειες.

Σπουδαιότητα: Παρόλο που δεν έχει κάποια ιδιαίτερα χαρακτηριστικά, το φαράγγι αυτό είναι ένα πολύτιμο παραποτάμιο οικοσύστημα. Βρίσκεται στην καρδιά του θεσσαλικού κάμπου, περιοχή έντονα επηρεασμένη από τις ανθρώπινες δραστηριότητες. Για τον λόγο αυτό, είναι ιδιαίτερης σπουδαιότητας για την αυτοφυή χλωρίδα και άγρια πανίδα, αποτελεί ένα από τα τελευταία καταφύγια της ευρύτερης περιοχής και χρειάζεται προστασία. Η περιοχή είναι επίσης αξιόλογη λόγω της ύπαρξης σπάνιων ειδών πουλιών (*Falco biarmicus*) και ψαριών. Ειδικότερα, οι γκρεμοί γύρω από το φαράγγι είναι σημαντικοί για σπάνια αρπακτικά πουλιά.

Διαθέτει επίσης υψηλό βαθμό ενδημισμού, όσον αφορά τα ψάρια. Υπάρχουν πέντε ενδημικά υποείδη, τέσσερα είδη ενδημικά της Ελλάδας και δύο είδη ενδημικά της Ελλάδας και της πρώην Γιουγκοσλαβίας. Τα ενδημικά είδη ψαριών του Πηνειού είναι γενικώς τρωτά ή /και τοπικά κινδυνεύοντα. Ο κίνδυνος ρύπανσης στην περιοχή είναι σχετικά περιορισμένος.

- **Υδατικοί πόροι.**

Το επιφανειακό υδρογραφικό δίκτυο της ευρύτερης περιοχής αποτελείται στα ανατολικά από το υδρογραφικό δίκτυο των ορεινών όγκων Χασίων, Αντιχασίων και του Κόζιακα που καταλήγει στον Πηνειό ποταμό και στα δυτικά από το υδρογραφικό δίκτυο των ορεινών όγκων Λάκμου, Τζουμέρκων και της Νότιας Πίνδου που καταλήγει στον ποταμό Αχελώο. Οι κυριότεροι ποταμοί που διαρρέουν το Ν. Τρικάλων είναι ο Αχελώος στο Δυτικό άκρο του και ο Πηνειός. Παραπόταμοι του Αχελώου είναι ο Καμναϊτικός και το Βαθύρρεμα. Παραπόταμοι του Πηνειού είναι ο Ληθαίος ή Τρικαλιώτικος, ο Κουμέρκης και ο Ντολερίτης. Άλλοι μικροί ποταμοί είναι ο Μαλακασιώτικος και το Μουργκάνι.

- **Τεχνητή λίμνη Λογγά**

Μόλις 3 χλμ. μετά τη ΤΚ Λογγά φτάνουμε στην πανέμορφη **τεχνητή λίμνη Λογγάς**. Δημιουργήθηκε το 2000 για την ύδρευση και την άρδευση των οικισμών της περιοχής Αντιχασίων. Έχει υψόμετρο 1.100 μ. και αποτελεί ιδανικό προορισμό για αναψυχή καθώς γύρω γύρω υπάρχουν αρκετά ξύλινα τραπέζια με ξύλινα παγκάκια για όσους θελήσουν να κάνουν αυτοσχέδιο πικ νικ μέσα στις οξιές και τις βελανιδιές.

- **Ιστορική διαδρομή - Πολιτισμικό περιβάλλον (διαχείριση τοπίου - κληρονομιάς, παραδοσιακών οικισμών).**

Η ιστορία της ΠΕ Τρικάλων και δη της **περιοχής παρέμβασης CLLD/LEADER** είναι μακραίωνη και ξεκινά από την προϊστορία – αρχαιότητα και φθάνει μέχρι και την σύγχρονη εποχή. Η ιστορία της παρουσίας του ανθρώπου στην περιοχή με τα μέχρι στιγμής δεδομένα, αρχίζει κατά τη Μέση Παλαιολιθική εποχή, τα απώτερα όρια της οποίας τοποθετούνται περίπου 100.000 χρόνια από σήμερα. Κατάλοιπα αυτής της εποχής έχουν βρεθεί τα τελευταία δεκαπέντε χρόνια στο **Σπήλαιο της Θεόπετρας**, όπου διεξάγονται συστηματικές ανασκαφές.

Ο χαρακτήρας της περιοχής παρέμβασης ήταν παντοτε αγροτικός, όπως και σήμερα άλλωστε. Στην ευρύτερη περιοχή της Θεσσαλίας, η Λάρισα ήταν πάντα η κυρίαρχη δύναμη, πολλές άλλες όμως μικρότερες πόλεις άνθισαν και σχεδόν όλες είχαν δικά τους οχυρά κάστρα. Την ανάγκη για οχύρωση υπαγόρευαν αφ' ενός η ύπαρξη εχθρών και αφετέρου ο φόβος των στάσεων εκ μέρους του πλήθους των φτωχών χειρωνακτών, δεδομένου ότι τη Θεσσαλία κυβερνούσε μια ελάχιστη αριστοκρατία μεγαλογεωκτημόνων, που ήλεγχε το σύνολο της παραγωγής, ενώ ούτε η μεσαία τάξη

συμμετείχε στα κοινά για πάρα πολλά χρόνια. Από παλιά η Θεσσαλία εμφανίζεται διαιρεμένη σε τέσσερα μέρη (τετταράρχιες) που ήταν οι εξής: η Πελασγιώτις, η Φθιώτις, η Θεσσαλιώτις και η Εστιαιώτις ή Ιστιαιώτις. Η τελευταία περιελάμβανε την σημερινή ΠΕ Τρικάλων περίπου και είχε πρωτεύουσα την Τρίκκη. Παλιότερα λέγεται ότι ονομαζόταν Δωρίς και κατοικούνταν από Δωριείς. Την ονομασία Εστιαιώτις / Ιστιαιώτις λέγεται ότι οφείλει στους κατοίκους της Ιστιαίας της Ευβοίας, που μετανάστευσαν εκεί όταν κατέλαβαν την πατρίδα τους οι Περραιβοί. Η σπουδαιότερη πόλη της περιοχής (μετά την Τρίκκη) φαίνεται πως ήταν το Αιγίνιο κοντά στη σημερινή Καλαμπάκα αν και δεν έχουν ταυτισθεί ακόμη τα ερείπιά της.

Στις αρχές του 5ου π.Χ. αιώνα δημιουργήθηκε **Θεσσαλική Νομισματική Ένωση**, που περιελάμβανε όλες σχεδόν τις σημαντικές πόλεις της Θεσσαλίας - μεταξύ των οποίων και την Τρίκκη - και όλες τις εξαρτημένες απ' αυτήν πόλεις. Μέχρι το τέλος του 4ου π.Χ. αιώνα, οπότε οι περισσότερες πόλεις είχαν κόψει δικά τους χάλκινα νομίσματα, αργυρές δραχμές κυκλοφορούσε μόνον η Λάρισα, που ήταν το σημαντικότερο οικονομικό κέντρο της Θεσσαλίας.

Περί το 360 π.Χ. ιδρύθηκε το **Κοινό των Θεσσαλών**, που περιλάμβανε όλες τις πόλεις της Θεσσαλίας, πλην των Φερών που ήταν ανεξάρτητο κράτος. **Το έτος 353 π.Χ.**, ο Φίλιππος, επικεφαλής όλων των στρατιωτικών δυνάμεων του Κοινού των Θεσσαλών, αντιμετώπισε τους Φωκείς που είχαν έρθει σε ενίσχυση των Φερραίων συμμάχων τους και τους κατετρόπωσε. Αμέσως μετά κατέλαβε όσες θεσσαλικές πόλεις είχαν συμπράξει με τους Φωκείς, μεταξύ των οποίων και την Τρίκκη.

Υπό την Ρωμαϊκή κυριαρχία η περιοχή έζησε ημέρες μεγάλης δύναμης και ακμής, κυρίως κατά τον 2ο π.Χ. αι.

Στη διάρκεια της πρώιμης βυζαντινής περιόδου, η Θεσσαλία αποτέλεσε διοικητικό τμήμα του Ανατολικού Ιλλυρικού (4ος - 6ος αι.) και στη συνέχεια του Θέματος της Ελλάδος. Είναι η εποχή της διάδοσης του χριστιανισμού, που ριζώσε γρήγορα στην περιοχή του σημερινού νομού Τρικάλων, όπως μαρτυρεί η ύπαρξη επισκοπής Τρίκκης ήδη από τον 4ο αιώνα.

Από τον 10ο αιώνα, η πεδινή περιοχή του σημερινού νομού Τρικάλων έχει περιέλθει διοικητικά στο Θέμα της Θεσσαλονίκης ενώ η ορεινή περιοχή της Πίνδου στο Θέμα της Νικόπολης. Στην ίδια περίοδο κάνει την εμφάνισή του το όνομα των Βλάχων, λατινοφώνων της ορεινής Θεσσαλίας και ειδικότερα της Πίνδου, με κυρίαρχη από τότε παρουσία στην ιστορία της περιοχής, σε σημείο μάλιστα που τμήμα της να ονομάζεται Μεγάλη Βλαχία ήδη από τον 12ο αιώνα.

Την εποχή της σερβοκρατίας η περιοχή των Τρικάλων γνωρίζει μια μεγάλη πνευματική άνθηση και δραστηριότητα. Την σερβική κυριαρχία στην περιοχή θα διακόψει η έλευση των Τούρκων στα 1395.

Κατά τα χρόνια της **νεότερης ιστορίας** οι Τούρκοι πρωτοεισέβαλαν στην Ανατολική Θεσσαλία το 1393 και προέβησαν σε εποίκισμά της με Τούρκους από τη Μ. Ασία. Δύο χρόνια αργότερα, το 1395, προωθήθηκαν προς τα δυτικά και κατέλαβαν την πόλη των Τρικάλων, την οποία κατέστησαν προχωρημένη στρατιωτική βάση εναντίον των ανυπότακτων κατοίκων της Πίνδου και των Αγράφων. Οι μεγάλες εκτάσεις πέρασαν στα χέρια των Τούρκων και έτσι δημιουργήθηκαν τα πρώτα τουρκικά τσιφλίκια στη Θεσσαλία. Αμέσως μετά την εγκατάσταση των Τούρκων στην περιοχή των Τρικάλων άρχισε μαζική φυγή των Ελλήνων κατοίκων από τα πεδινά

προς τα ορεινά και κυρίως προς τις δυσπρόσιτες πλαγιές της Πίνδου και των Χασίων, οι οποίες γέμισαν από γραφικά χωριουδάκια γεμάτα ζωή.

Στις **περιοχές Ασπροποτάμου και Χασίων** υπήρχαν οικισμοί από την αρχαιότητα ακόμη, αλλά τώρα αυξάνονται και μεγαλώνουν. Οι κάτοικοί τους προβαίνουν σε εκχερσώσεις δασικών εκτάσεων για την καλλιέργεια λίγου καλαμποκιού, κηπευτικών κ.ά. Από το βουνό έπαιρναν την πέτρα και μ' αυτή έκτισαν στέρεα και ψηλά σπίτια, μεγαλοπρεπείς εκκλησίες και μοναστήρια, σε αντίθεση με τους καμπίσιους που ζούσαν σε χαμόσπιτα, μαζί με τα ζώα τους. Τα σπουδαιότερα κέντρα, στα οποία άνθισε η βιοτεχνία, ήταν το Μαλακάσι, η Καστανιά, ο Αμάραντος (Βεντίστα), ο Κλεινοβός, το Χαλίκι, το Γαρδίκι και η Ελάτη (Τύρνα).

Μετά το **1600** αρχίζει η ανάπτυξη του εξαγωγικού εμπορίου. Στην Πύλη κατασκευάζονται πετσέτες, γιορντάνια, κεφαλομάντηλα, κουβέρτες και μάλλινα, ενώ στην Καλαμπάκα παράγεται μετάξι και βαμβάκι. Παρόλα αυτά όμως η ζωή στο βουνό είναι λιτή, πράγμα που κάνει τους ορεινούς περισσότερο σκληραγωγημένους και ανθεκτικούς. Όλα αυτά οδήγησαν αργότερα τους άρρενες κατοίκους της Πίνδου να αναζητήσουν καλύτερη τύχη στην ξενιτιά, όπου πολλοί από αυτούς δημιούργησαν μεγάλες περιουσίες.

Στις αρχές του 1897 η κυβέρνηση του Θ. Δεληγιάννη επεδίωξε τη σύγκρουση με την Τουρκία με σκοπό την εκδίωξη των Τούρκων από τις περιοχές της Θεσσαλίας. Ο πόλεμος αυτός, του οποίου οι επιχειρήσεις διεξήχθησαν στη Θεσσαλία, έληξε με ήττα του ελληνικού στρατού.

Στο χωριό Θεόπετρα Καλαμπάκας εγκατέστησε την έδρα της η Εθνική Εταιρεία, η οποία ανέλαβε την οργάνωση σωμάτων. Στις 27 και 28 Μαρτίου 3.000 ένοπλοι της Εθνικής Εταιρείας εισέβαλαν στη Μακεδονία σε 3 σώματα. Στην αρχή σημείωσαν κάποιες επιτυχίες, όταν όμως δύο μέρες αργότερα δέχτηκαν επίθεση από τον τακτικό τουρκικό στρατό, διαλύθηκαν και επέστρεψαν στο ελληνικό έδαφος. Αυτή όμως η ενέργεια αποτέλεσε την αφορμή για την εκ μέρους της Τουρκίας κήρυξη του πολέμου στις αρχές Απριλίου 1897.

Στη διάρκεια της **Γερμανοϊταλικής Κατοχής (1941-44)** η ορεινή περιοχή του νομού Τρικάλων υπήρξε ένα από τα σπουδαιότερα κέντρα της **Αντίστασης** και βρισκόταν υπό τον έλεγχο του ΕΑΜ - ΕΛΑΣ, που είχε μάλιστα το Γενικό Στρατηγείο του στο ορεινό χωριό Περτούλι της Πίνδου. Στο ίδιο χωριό εγκαταστάθηκε και η έδρα του κοινού Γενικού Στρατηγείου των αντιστασιακών οργανώσεων ΕΛΑΣ, ΕΔΕΣ, ΕΚΚΑ και της Αγγλικής Αποστολής. Έγιναν σπουδαίες μάχες των ανταρτικών ομάδων εναντίον των στρατευμάτων κατοχής στην περιοχή. Χάρη στη δράση των ανταρτικών ομάδων οι περιοχές των Χασίων και της Πίνδου ήταν στην ουσία ελεύθερες από την παρουσία των στρατευμάτων Κατοχής. Ωστόσο ολόκληρη η περιοχή Τρικάλων και ιδιαίτερα η ορεινή δοκιμάστηκε σκληρά από τα αντίποινα των Γερμανών, οι οποίοι τον Οκτώβριο του 1943 έκαψαν πολλά χωριά και εκτέλεσαν πολλούς Έλληνες πατριώτες. Η πεδινή περιοχή της ΠΕ Τρικάλων ελευθερώθηκε από τους Γερμανούς στις 18 Οκτωβρίου 1944, ενώ η ορεινή αποτελούσε τμήμα της «Ελεύθερης Ελλάδας» και ποτέ δεν κατακτήθηκε ουσιαστικά. Αξίζει να σημειωθεί ότι στρατιωτικός αρχηγός του ΕΛΑΣ ήταν ο Τρικαλινός στρατηγός Στέφανος Σαράφης. Τέλος την περιοχή των Χασίων και του Ασπροποτάμου διέσχισε ο Άρης Βελουχιώτης στην προσπάθειά του το καλοκαίρι του 1945 να φτάσει στη Ρούμελη. Ο θάνατος τον βρήκε στις 17 Ιουλίου στην κοίτη του Αχελώου, κάτω απ' το χωριό Μυρόφυλλο.

• **Διαχείριση τοπίου – κληρονομιάς**

Το αισθητικό και λειτουργικό αποτέλεσμα της σύνθεσης των διαφόρων περιοχών και της μορφολογίας συνολικά της περιοχής παρέμβασης παρουσιάζει ξεχωριστό ενδιαφέρον, γιατί συγκεντρώνει τόσο αξιοσημείωτη **ποικιλία** όσο και πλήθος **τοπιογραφικών χαρακτηριστικών**.

Συνιστά έναν ενιαίο χαρακτήρα τοπίου, κατανοητό **ως δύο ενότητες**, που κατά τμήματα εναλλάσσονται μεταξύ τους και κυριαρχούν η **1^η**, στο **δυτικό τμήμα** της περιοχής ήτοι στον **ορεινό όγκο** της περιοχής της Πίνδου και του Κόζιακα και η **2^η**, **στον ανατολικό τμήμα** ήτοι **στην πεδινή περιοχή**. Οι ενότητες αυτές μπορούν να περιγραφούν ως εξής:

α) Η περιοχή παρέμβασης περιλαμβάνει μεγάλη ποικιλία κλίσεων και οι πλαγιές έχουν διάφορους προσανατολισμούς, χαρακτηρίζεται επίσης από γυμνές, βραχώδεις ράχες και κορυφές αλλά και από δασωμένα φαράγγια και δάση ελάτης. Η βλάστηση της περιοχής περιλαμβάνει φρύγανα, ξηρά ασβεστολιθικά λιβάδια, ξηρά πυριτικά λιβάδια και αυτόχθονα δάση κωνοφόρων, δρυός, οξυάς, ελάτης, πεύκου. Η σπουδαιότητα της περιοχής οφείλεται στην ποικιλότητα τύπων οικοτόπων, οι οποίοι βρίσκονται σε πολύ καλή κατάσταση. Το επίπεδο συντήρησης αλλά και οι δυνατότητες διατήρησής τους είναι αξιοσημείωτα, αφού τόσο τα δάση όσο και τα ποτάμια γενικώς δεν διαταράσσονται από ανθρώπινες δραστηριότητες και προστατεύονται αποτελεσματικά. Τα δάση οξυάς, ελάτης και δρυός διατηρούν τη δομή και τη λειτουργία τους σε άριστο επίπεδο. Ενδεικτική της σπουδαιότητας της περιοχής είναι η παρουσία πολλών φυτικών και ζωικών ειδών τα οποία είναι ενδημικά ή απειλούμενα. Το θέαμα που αντικρίζει κανείς, όταν επισκέπτεται την περιοχή, είναι χωρίς υπερβολές, θέαμα φυσικού μεγαλείου. Υπάρχει μεγάλη ποικιλία στις εναλλαγές του φυσικού τοπίου. Έτσι εντυπωσιακές είναι οι εναλλαγές των απόκρημνων χαραδρών με τις ράχες, η έντονη δασοκάλυψη με τις γυμνές κορυφές τις Πίνδου, τα πολλά νερά και τα παραποτάμια δάση. Η θέα από τις κορυφές είναι καταπληκτική. Η υψηλή αισθητική αξία της περιοχής είναι δεδομένη γι' αυτό κατά τους καλοκαιρινούς μήνες δέχεται αρκετά μεγάλο αριθμό παραθεριστών που αναζητούν αυτή την όαση φυσικού κάλλους και ησυχίας.

β) Η περιοχή παρέμβασης διαρρέεται από τον **ποταμό Πηνειό** και τους παραποτάμους του και χαρακτηρίζεται από το επίπεδο έδαφος, με ελαφρές κλίσεις, πεδινό, καλλιεργημένο, συχνά αρδευόμενο με αισθητό ομοιότυπο αγρών, χαντακιών και εγκάρσια εγγραφόμενες τάφρους και ρέματα, αισθητά φανερά στο ευρείας κλίμακας τοπίο λόγω της διαφοροποιούμενης και γραμμικά εξελισσόμενης παρόδιας και παρόχθιας βλάστησης. Υφίστανται περιοχές με βατούς αγροτικούς δρόμους και με ευχάριστες αποκαλύψεις μοναστηριών, εξωκκλησιών και εγκαταλελειμμένων λιθόκτιστων κτισμάτων (νερομύλων, ποιμνιοστασίων).

Το τοπίο έχει μία ιδιαίτερη αξία αντιληπτική και οικολογική. Αποτελεί την φυσική σημαντική μετάβαση, πέρασμα από τον ορεινό όγκο της Πίνδου από δυτικά και των Χασίων και των Αντιχασίων ορέων από βόρεια, προς τον κάμπο της Θεσσαλίας και τον ρου του Πηνειού ποταμού.

Επισημαίνεται εντούτοις ο κίνδυνος ανατροπής αυτής της ισορροπίας εάν δεν θεσμοθετηθούν χωροταξικές ρυθμίσεις ελέγχου χρήσεων γης στην περιοχή. Παρατηρείται επίσης η ορατή και συνεχιζόμενη προσβολή του τοπίου, ιδίως στις

κοίτες των ρεμάτων, ποταμών και γύρω από τους οικισμούς, από τις απορρίψεις μπαζών, σκουπιδιών κ.α. υλικών, που εγκυμονούν επίσης κινδύνους παρεμπόδισης απορροής των πλημμυρικών νερών.

• **Πολιτιστικά στοιχεία.**

Η περιοχή παρέμβασης παραδοσιακά έχει χαρακτήρα γεωργικό και κτηνοτροφικό. Οι κάτοικοι –καραγκούνηδες, βλάχοι, χασιώτες, σαρακατσάνοι, κ.τ.λ- από την αρχαιότητα, μέχρι τα βυζαντινά χρόνια, την τουρκοκρατία και παρά τις κατά καιρούς εισβολές και καταλήψεις, μέχρι και σήμερα ασχολούνταν με την γεωργία και την κτηνοτροφία. Οι κοινότητες είχαν μορφή οικογενειακή, με όλες τις κοινωνικές και πολιτιστικές δραστηριότητες να περιστρέφονται γύρω από τις αγροτικές ενασχολήσεις. Διατηρήθηκαν πολλά έθιμα που φέρνουν την καταγωγή τους σε Διονυσιακές τελετές και δοξασίες και που σχετίζονται με την γη, τα κατοικίδια ζώα, την γονιμότητα κλπ.

Η περιοχή παρέμβασης και γενικότερα η ευρύτερη περιοχή της ΠΕ Τρικάλων είναι ένας τόπος όπου η φύση, η πνευματικότητα, το τοπίο και η παράδοση συνυπάρχουν σε αξιοθαύμαστο συνδυασμό και το τοπίο είναι μαγευτικό για τον κάτοικο και τον επισκέπτη τόσο στην ορεινή όσο και στην πεδινή περιοχή. Η περιοχή παρέμβασης είναι διάσπαρτη από ιστορικά και μοναδικά μνημεία, σημαντικής ιστορικής, πολιτιστικής και αισθητικής αξίας.

Συγκεκριμένα υπάρχουν:

❖ **Κάστρα και Αρχαιότητες**

- Αρχαία Πιάλεια (κοντά στο χωριό Πιαλεία).
- Κάστρο Αγ. Παρασκευής (Αγ. Παρασκευή Καλαμπάκας).
- Κάστρο Αγρελιάς (ΝΔ του χωριού).
- Κάστρο Αθήναιου (νότια της Πύλης, στο όρος Ίταμος).
- Κάστρο Κατσαουνίου (5 χλμ. νότια του χωριού Γερακάρι).
- Αρχαία Οξύνεια (νότια του χωριού Οξύνεια, κοντά στον οικισμό Ξηρόκαμπος).
- Αρχαία Πέλινα
- Αρχαίο Κάστρο Γριζάνου.

❖ **Αξιόλογα πέτρινα γεφύρια**

- Κρασιάς περιοχή Ασπροποτάμου
- «Μιχαλάκη Φίλου» περιοχή Ασπροποτάμου
- «Μίχου» Ανθούσα περιοχή Ασπροποτάμου
- «Γκίκα» περιοχή Ασπροποτάμου
- «Καπαριάς» περιοχή Ασπροποτάμου.
- «Χατζηπέτρου» στο Νεραϊδοχώρι
- «Πιαλείας»
- «Βλαχάβα» στην Αγρελιά
- «Ψείρα» στην Ασπροκκλησιά
- «Ντελλή» στον Ξηρόκαμπο
- «Βακαρέτσια» στον Ξηρόκαμπο
- «Μπάλτας» στο Κακοπλεύρι
- «Αλή Πασά» στην Παναγία

- «Αγ. Βησσαρίωνα» στην Πύλη
- «Αλή Πασά» στο Μαλακάσι
- «Βαλκάνου»
- «Παλαιοκαρυάς»
- «Κεραμιδίου»
- «Σαρακίνας»

❖ Σπήλαια

- Σπήλαιο «Θεόπετρας» (στη Θεόπετρα Καλαμπάκας).

Το **σπήλαιο Θεόπετρας** βρίσκεται στη βορειοανατολική πλευρά του ασβεστολιθικού βράχου που υψώνεται στην κοινότητα Θεόπετρας, περίπου 4χλμ έξω από την Καλαμπάκα και έχει είσοδο αφιδωτή, διαστάσεων 17 x 3 μ περίπου. Το εσωτερικό του αποτελείται από μια κύρια αίθουσα 500 τ.μ. περίπου με μικρές κόγχες στην περιφέρεια. Ο σχηματισμός του ασβεστολιθικού βράχου της Θεόπετρας τοποθετείται στην ανώτερη Κρητιδική περίοδο (137.000.000 - 65.000.000 χρόνια από σήμερα). Η δημιουργία του σπηλαίου είναι κατά συνέπεια μεταγενέστερη της παραπάνω ηλικίας. Το σπήλαιο άρχισε να κατοικείται κατά τη **Μέση Παλαιολιθική Εποχή** (η οποία αρχίζει περίπου πριν 130.000 χρόνια).

Το σπήλαιο αυτό είναι το **πρώτο** που **ανασκάπτεται** στη **Θεσσαλία** και το **μόνο** μέχρι στιγμής **σε όλη την Ελλάδα** με συνεχείς ανθρωπογενείς επιχώσεις που ξεκινούν από τη **Μέση Παλαιολιθική Εποχή** και φθάνουν μέχρι το τέλος της **Νεολιθικής** (3000 π.Χ.). Η σημαντικότητα της χρονολογικής αυτής συνέχειας έγκειται στο γεγονός ότι για πρώτη φορά μπορούμε στον ελλαδικό χώρο να δούμε τη μετάβαση από τον Παλαιολιθικό στο Νεολιθικό τρόπο ζωής. Μεταξύ άλλων, στο σπήλαιο βρέθηκαν λίθινα εργαλεία Παλαιολιθικής - Μεσολιθικής και Νεολιθικής Εποχής, κεραμικά ευρήματα Νεολιθικά, οστέινα εργαλεία, κοσμήματα από όστρεο, ένα μοναδικό για τον ελλαδικό χώρο χρυσό κόσμημα της Παλαιολιθικής, της Μεσολιθικής και της Νεολιθικής περιόδου, καθώς και τα **περίφημα ανθρώπινα αποτυπώματα της Θεόπετρας** που χρονολογούνται στα 130.000 χρόνια πριν από σήμερα και αποτελούν σπανιότατο εύρημα όχι μόνο για τον ελλαδικό αλλά και για τον ευρωπαϊκό χώρο.

Η ανασκαφή ξεκίνησε το 1987 από την αρχαιολόγο Αικατερίνη Κυπαρίσση-Αποστολικά και συνεχίστηκε μέχρι και το 2005 οπότε και ξεκίνησαν τα έργα για την ανάπλαση και ανάδειξη του σπηλαίου με τη δημιουργία διαδρόμου επισκεπτών ο οποίος εξυπηρετεί και Άτομα με Ειδικές Ανάγκες. Αυτή τη στιγμή τα έργα έχουν ολοκληρωθεί και το σπήλαιο είναι ανοιχτό στους επισκέπτες.

- Σπήλαιο «Μπέη» (αναξιοποίητο στη Φιλύρα).
- Σπήλαιο «Ανταλλαξίμων» (αναξιοποίητο στη Μεγάρχη)
- Σπήλαιο Ελληνοκάστρου
- Σπήλαιο Φτερόλακκα στην Κόρη
- Σπήλαιο Δέσης
- Σπήλαιο Σταυρός μεταξύ Αγίου Προκοπίου και Καλογήρων

❖ Μονές

- Ι. Μ. Αγ. Νικολάου Αναπαυσά
- Ι. Μ. Ρουσάνου ή Αγ. Βαρβάρας.

- Ι. Μ. Βαρλαάμ ή Αγίων Πάντων
- Ι. Μ. Μεταμορφώσεως του Σωτήρος ή Μεγάλο Μετέωρο.
- Ι. Μ. Αγ. Τριάδος
- Ι. Μ. Αγ. Στεφάνου.

(Όλες οι παραπάνω είναι Μονές των Μετεώρων)

- Ι. Μ. Αγ. Θεοδώρων στους Αγ. Θεοδώρους Βασιλικής.
- Ι. Μ. Γεννήσεως Θεοτόκου Ορφανού Οιχαλίας.
- Ι. Μ. Κοιμήσεως Θεοτόκου Λαγκαδιάς (Λιόπρασο).
- Ι. Μ. Αγ. Ιωάννου του Θεολόγου στο Ζάρκο.
- Ι. Μ. Αγίου Προκοπίου (Ζιόλι – Αγ. Προκόπιος)
- Ι. Μ. Ζωοδόχου Πηγής στην Παναγίτσα.
- Ι. Μ. Κοιμήσεως Θεοτόκου στις Σταγιάδες – Αγναντιάς.
- Ι. Μ. Κοιμήσεως Θεοτόκου στο Βυτουμά.
- Ι. Μ. Κοιμήσεως Θεοτόκου Γκούρας στην Πύλη.
- Ι. Μ. Αγ. Βησσαρίωνος (Δούσικου) στον Αγ. Βησσαρίωνα.
- Ι. Μ. Αγ. Γεωργίου στο Μυρόφυλλο.

❖ Παλιές εκκλησίες

- Αγ. Γεωργίου στην Αγ. Παρασκευή (“Τζούρτζια” – Δ. Κ. Ασπροποτάμου).
- Αγ. Παρασκευής στην Αηδόνα.
- Αγ. Παρασκευής, Κοιμήσεως της Θεοτόκου στην Ανθούσα.
- Αγ. Νικολάου στη Βασιλική.
- Αγ. Αθανασίου στη Θεόπετρα.
- **Τιμίου Σταυρού Δολιανών στην Κρανιά.** Ένα από τα πιο **σημαντικά θρησκευτικά μνημεία** της περιοχής βρίσκεται στον οικισμό των Δολιανών. Η μονή είναι διάσημη για τη **μοναδική αρχιτεκτονική** της, διαθέτει τέσσερις μεγάλους τρούλους και άλλους επτά μικρότερους. Οι ανάγλυφες παραστάσεις των Αγίων Κωνσταντίνου και Ελένης, Γεωργίου, Δημητρίου και Αρχαγγέλου Μιχαήλ διακοσμούνται από πολυγωνικές αψίδες και ημικυκλικές προεξοχές. Η αρχική κατασκευή χρονολογείται από το 1770, ανακατασκευάστηκε στα 1840-48, ενώ το 1943 κάηκε από τους Γερμανούς.
- Αγ. Παρασκευής στο Νεραΐδοχώρι.
- Αγ. Παρασκευής στη Νομή.
- Αγ. Νικολάου και Αγ. Μόδεστου στην Πύρρα.
- Αγ. Παρασκευής στο Στεφάνι.
- Ασωμάτων Ταξιαρχών στους Ταξιάρχες.
- Μεταμόρφωση του Σωτήρος, Αγ. Παρασκευής, Αγ. Γεωργίου και Αγ. Αποστόλων στο Χαλίκι.
- Μεταμόρφωσης του Σωτήρος στην Αγ. Παρασκευή (Καλαμπάκας).
- Αγ. Αθανασίου στο Αγιόφυλλο.
- Παναγίας, Αγ. Γεωργίου και Αγ. Παρασκευής στην Ασπροκλησιά.
- Γεννήσεως της Θεοτόκου στην Αχλαδέα.
- Κοιμήσεως της Θεοτόκου και Αγ. Τριάδας στο Γαρδίκι.
- Προφήτη Ηλία και Αγ. Τριάδας στη Δέση.
- Κοιμήσεως της Θεοτόκου στη Θεοτόκο.
- Αγ. Νικολάου στο Κακοπλεύρι.
- **Κοιμήσεως της Θεοτόκου**, (10ος αι.) στην Καλαμπάκα με την εικόνα της Κοίμησης της Θεοτόκου από τη μία πλευρά και τη Σταύρωση από την άλλη αφιέρωμα του Ιωάννη Κατακουζηνού και της γυναίκας του Θεοδώρας (14ος αι). Επίσης αξιοπρόσεκτος είναι και ο **μαρμάρινος άμβωνας** υψωμένος στο κέντρο του μεσαίου κλείτους, **μοναδικός** σε όλη την Ελλάδα.

- Αγ. Ιωάννη Προδρόμου (14ος αι).και Αγ. Πάντων στην Καλαμπάκα.
- Αγ. Παρασκευής στην Καλομοίρα.
- Αγ. Αθανασίου και Αγ. Νικολάου Σιαμάδων στην Καστανιά.
- Κοιμήσεως της Θεοτόκου, Αγ. Νικολάου και Αγ. Αθανασίου στο Καστράκι.
- Κοιμήσεως της Θεοτόκου Χρυσίνου, Αγ. Γεωργίου, Αγ. Παρασκευής και Πέτρου και Παύλου στον Κλεινό.
- Αγ. Ιωάννη Προδρόμου στο Μαλακάσι.
- Κοιμήσεως της Θεοτόκου στο Μαυρέλι.
- Αγ. Γεωργίου στην Οξύνεια.
- Αγ. Νικολάου στην Παλαιοκαρυά.
- Γεννήσεως της Θεοτόκου Λυμποχόβου στην Παναγία.
- Αγ. Αθανασίου στο Πετρωτό.
- Εισοδίων της Θεοτόκου, Παμμεγίστων Ταξιαρχών Μιχαήλ και Γαβριήλ, Αγ. Δημητρίου και Αγ. Νικολάου στον Πλάτανο.
- Πόρτα Παναγιάς στην Πύλη.
- Αγ. Αποστόλων στη Σαρακίνα.
- Αγ. Νικολάου στη Φαρκαδόνα.
- Κοιμήσεως της Θεοτόκου στο Φλαμπουρέσι.

❖ Παραδοσιακά επαγγέλματα

Στην περιοχή παρέμβασης ασκούνται πολλά παραδοσιακά επαγγέλματα που τείνουν να εκλείψουν. Τα κυριότερα **παραδοσιακά επαγγέλματα** είναι:

- του μελισσοκόμου,
- του τυροκόμου,
- του οινοποιού,
- του μυλωνά,
- του ξυλουργού – ξυλογλύπτη,
- του σιδερά,
- του υλοτόμου,
- του αγιογράφου,
- του κεραμοποιού,
- του επεξεργαστή πέτρας (πετράς),
- του σαγματοποιού,

Ένα άλλο σπουδαίο τμήμα των **μνημείων** της περιοχής παρέμβασης είναι οι παραδοσιακοί **νερόμυλοι**. Συγκεκριμένα υπάρχουν **11 νερόμυλοι**, άλλοι ανακαινισμένοι και άλλοι όχι.

- Παλιός ανακαινισμένος νερόμυλος στην Παλαιοκαρυά
- Παλιός ανακαινισμένος νερόμυλος στο Πολυνέρι
- Παλιός ανακαινισμένος νερόμυλος στον Άγιο Προκόπιο
- Παλιός ανακαινισμένος νερόμυλος στην κοινότητα Κατάφυτο
- Παραδοσιακός νερόμυλος στην Μεσοχώρα
- Παραδοσιακός νερόμυλος στην Πεύκη

- Παραδοσιακός νερόμυλος στο Ροπωτό
- Παλιός ανακαινισμένος νερόμυλος στο Παλαιοχώρι
- Παλιός νερόμυλος από το 1800 μ. χ. στην Μεγάρχη
- Παλιός Νερόμυλος Εξαλόφου.
- Παλιός Νερόμυλος στο Μυρόφυλλο

❖ Σύλλογοι / Πολιτιστικές εκδηλώσεις

Όσον αφορά **στους Συλλόγους** σε όλα σχεδόν τα χωριά της περιοχής παρέμβασης CLLD/LEADER δραστηριοποιούνται τοπικοί αλλά και υπερτοπικοί πολιτιστικοί σύλλογοι οι οποίοι προσπαθούν να διατηρήσουν την παραδοσιακότητα και την αυθεντικότητα της περιοχής μέσω της αναβίωσης τοπικών εθίμων, της διοργάνωσης πανηγυριών, γιορτών και συναφών εκδηλώσεων που προσδίδουν στην περιοχή το τοπικό, ξεχωριστό, παραδοσιακό της χρώμα.

Οι **πολιτιστικοί φορείς** της περιοχής παρέμβασης CLLD/LEADER ανά Δήμο εμφανίζονται στον παρακάτω πίνακα :

A/A	ΔΗΜΟΣ ΚΑΛΑΜΠΑΚΑΣ
1	ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟΣ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΔΗΜΟΥ ΚΑΛΑΜΠΑΚΑΣ ΟΠΕΤΑΚ
2	ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ «ΤΑ ΜΕΤΕΩΡΑ»
3	ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΔΙΑΒΑΣ
4	ΕΞΩΡΑΙΣΤΙΚΟΣ ΜΟΡΦΩΤΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΚΑΣΤΡΑΚΙΟΥ
5	ΜΟΡΦΩΤΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ «ΠΑΠΑΘΥΜΙΟΣ ΒΛΑΧΑΒΑΣ»
6	ΕΞΩΡΑΙΣΤΙΚΟΣ & ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΒΛΑΧΑΒΙΩΤΩΝ «Η ΠΑΛΑΙΟΠΑΝΑΓΙΑ»
7	ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟΣ ΜΟΡΦΩΤΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΑΥΡΑΣ
8	ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟΣ ΜΟΡΦΩΤΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ Μ. ΚΕΡΑΣΙΑΣ
9	ΜΟΡΦΩΤΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΝΕΑΣ ΖΩΗΣ
10	ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΦΙΛΩΝ ΠΑΡΑΔΟΣΙΑΚΗΣ ΜΟΥΣΙΚΗΣ & ΨΑΛΤΙΚΗΣ ΤΕΧΝΗΣ «Ο ΑΓΙΟΣ ΒΗΣΣΑΡΙΩΝ»
11	ΕΞΩΡΑΪΣΤΙΚΟΣ – ΜΟΡΦΩΤΙΚΟΣ ΟΜΙΛΟΣ ΒΑΣΙΛΙΚΗΣ
12	ΕΞΩΡΑΪΣΤΙΚΟΣ – ΜΟΡΦΩΤΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΘΕΟΠΕΤΡΑΣ
13	ΕΚΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΧΡΥΣΟΜΗΛΙΑΣ «Ο ΚΟΖΙΑΚΑΣ»
14	ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΧΡΥΣΟΜΗΛΙΩΤΩΝ Ν. ΤΡΙΚΑΛΩΝ «Ο ΤΣΕΤΟΣ»
15	ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΤΩΝ ΕΝ ΑΤΤΙΚΗ ΑΗΔΟΝΙΤΩΝ ΚΑΛΑΜΠΑΚΑΣ
16	ΜΟΡΦΩΤΙΚΟ ΚΑΙ ΕΚΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟ ΣΩΜΑΤΕΙΟ «Η ΚΟΙΜΗΣΗ ΤΗΣ ΘΕΟΤΟΚΟΥ»
17	ΜΟΡΦΩΤΙΚΟΣ - ΕΚΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΠΑΛΑΙΟΧΩΡΙΟΥ ΤΡΙΚΑΛΩΝ
18	ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΚΡΑΝΙΑΣ
19	ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΠΟΛΥΘΕΑΣ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2. ΚΑΘΟΡΙΣΜΟΣ ΠΕΡΙΟΧΗΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ ΚΑΙ ΤΟΥ ΠΛΗΘΥΣΜΟΥ ΠΟΥ ΚΑΛΥΠΤΕΤΑΙ ΑΠΟ ΤΗ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ ΤΟΥ ΤΟΠΙΚΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ

20	ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΤΩΝ ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ ΠΟΛΥΘΕΑΤΩΝ
21	ΦΙΛΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗΣ ΑΔΕΡΦΟΤΗΤΑΣ ΤΖΙΟΥΡΤΖΙΑΣ ΑΘΑΜΑΝΙΑΣ
22	ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΧΑΛΙΚΙΟΥ
23	ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΑΝΘΟΥΣΑΣ
24	ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΚΑΤΑΦΥΤΟΥ
25	ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΣΤΕΦΑΝΙΟΥ
26	ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΚΑΛΛΙΡΟΗΣ
27	ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΜΗΛΙΑΣ
28	ΜΟΡΦΩΤΙΚΟΣ ΕΚΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΚΑΣΤΑΝΙΑΣ «Ο ΣΤΙΝΟΣ»
29	ΜΟΡΦΩΤΙΚΟΣ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΕΛΑΦΙΟΥ
30	ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΚΑΛΟΜΟΙΡΑΣ
31	ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΓΥΝΑΙΚΩΝ ΑΜΑΡΑΝΤΟΥ
32	ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΜΑΤΟΝΕΡΙΤΩΝ ΛΑΡΙΣΑΣ
33	ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΜΑΤΟΝΕΡΙΤΩΝ ΑΘΗΝΩΝ
34	«ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΤΩ ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ ΚΑΙ ΠΕΡΙΧΩΡΟΙΣ ΚΑΤΟΙΚΩΝ ΠΑΝΑΓΙΑΣ ΚΑΛ/ΚΑΣ ΑΔΕΛΦΟΤΗΣ ΠΑΝΑΓΙΑΣ»
35	ΕΚΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΤΡΥΓΟΝΑΣ
36	ΕΚΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΤΡΥΓΟΝΑΣ «Η ΠΡΟΟΔΟΣ»
37	ΠΡΟΟΔΕΥΤΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΚΟΡΥΔΑΛΛΟΥ ΚΑΛΑΜΠΑΚΑΣ
38	ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΠΕΥΚΗΣ ΚΑΛΑΜΠΑΚΑΣ
39	ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΜΑΛΑΚΑΣΙΩΤΩΝ
40	ΛΑΟΓΡΑΦΙΚΟΣ & ΜΟΡΦΩΤΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΠΑΝΑΓΙΑΣ
41	ΜΟΡΦΩΤΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΦΩΤΕΙΝΟΥ
42	ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΑΠΑΝΤΑΧΟΥ ΜΑΥΡΕΛΙΩΤΩΝ
43	ΜΟΡΦΩΤΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΓΕΡΑΚΑΡΙΟΥ
44	ΜΟΡΦΩΤΙΚΟΣ ΕΚΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΚΑΚΟΠΛΕΥΡΙΟΥ
45	ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΑΠΑΝΤΑΧΟΥ ΚΑΚΟΠΛΕΥΡΙΤΩΝ ΞΗΡΟΚΑΜΠΙΤΩΝ
46	ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΣΚΕΠΑΡΙΟΥ «ΟΙ ΒΡΥΣΟΠΟΥΛΕΣ»
47	ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΣΚΕΠΑΡΙΟΥ «ΑΓΙΑ ΤΡΙΑΔΑ»
48	ΜΟΡΦΩΤΙΚΟΣ ΕΚΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΨΗΛΩΜΑΤΟΣ «ΤΟ ΨΗΛΩΜΑ»
49	ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΑΓ. ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ «ΤΑ ΔΗΜΗΤΡΙΑ»
50	ΕΞΩΡΑΙΣΤΙΚΟΣ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΑΓΙΟΦΥΛΛΟΥ «ΤΑ ΧΑΣΙΑ»
51	ΜΟΡΦΩΤΙΚΟΣ ΕΚΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΑΣΠΡΟΚΛΗΣΣΙΑΣ
52	ΜΟΡΦΩΤΙΚΟΣ ΕΚΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΑΧΛΑΔΕΑΣ «Η ΜΑΝΑ»
53	ΜΟΡΦΩΤΙΚΟΣ ΕΚΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΓΑΒΡΟΥ «Ο ΒΡΑΧΟΣ»

54	ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΧΑΣΙΩΤΩΝ «ΕΛΠΙΣ»
----	--

Α/Α	ΔΗΜΟΣ ΠΥΛΗΣ
1	ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟΣ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΔΗΜΟΥ ΠΥΛΗΣ - ΟΚΠΑΔ
2	ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΠΥΛΗΣ
3	ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΠΑΛΑΙΟΚΑΡΥΑΣ
4	ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΡΟΠΩΤΟΥ
5	ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΚΟΤΡΩΝΙΟΥ
6	ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΑΓ. ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ
7	ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΠΕΤΡΟΧΩΡΟΥ
8	ΝΕΟΣ ΕΚΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟΣ ΜΟΡΦΩΤΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΑΓΙΟΥ ΒΗΣΣΑΡΙΩΝΑ
9	ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟΣ – ΜΟΡΦΩΤΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΑΓ. ΝΙΚΟΛΑΟΥ
10	ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟΣ – ΜΟΡΦΩΤΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΑΘΑΜΑΝΙΑΣ
11	ΕΥΕΡΓΕΤΙΚΟΣ - ΜΟΡΦΩΤΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΓΑΡΔΙΚΙΟΥ
12	ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟΣ – ΕΞΩΡΑΪΣΤΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΔΕΣΗΣ
13	ΕΚΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟΣ – ΜΟΡΦΩΤΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΔΡΟΣΟΧΩΡΙΟΥ
14	ΕΥΕΡΓΕΤΙΚΟΣ - ΜΟΡΦΩΤΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΚΑΛΟΓΗΡΩΝ
15	ΕΥΕΡΓΕΤΙΚΟΣ - ΜΟΡΦΩΤΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΝΕΡΑΪΔΟΧΩΡΙΟΥ
16	ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟΣ – ΜΟΡΦΩΤΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΠΕΡΤΟΥΛΙΟΥ
17	ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΠΥΡΑΣ
18	ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΠΑΛΑΙΟΜΟΝΑΣΤΗΡΟΥ
19	ΕΚΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΠΗΓΗΣ
20	ΕΚΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟΣ – ΜΟΡΦΩΤΙΚΟΣ – ΛΑΟΓΡΑΦΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΔΡΟΣΕΡΟΥ
21	ΕΚΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΓΟΜΦΩΝ
22	ΕΚΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟΣ – ΜΟΡΦΩΤΙΚΟΣ – ΛΑΟΓΡΑΦΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΓΥΝΑΙΚΩΝ ΠΑΛΑΙΟΜΟΝΑΣΤΗΡΟΥ
23	ΕΥΕΡΓΕΤΙΚΟΣ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΦΙΛΥΡΑΣ
24	ΕΚΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟΣ ΜΟΡΦΩΤΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΦΗΚΗΣ
25	ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΒΑΛΟΜΑΝΔΡΙΟΥ
26	ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΣΤΟΥΡΝΑΡΑΪΚΩΝ
27	ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΒΑΘΥΡΡΕΥΜΑΤΟΣ
28	ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΜΟΣΧΟΦΥΤΟΥ
29	ΜΟΡΦΩΤΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΜΕΣΟΧΩΡΙΤΩΝ ΤΡΙΚΑΛΩΝ
30	ΦΙΛΟΠΡΟΟΔΕΥΤΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΜΕΣΟΧΩΡΑΣ
31	ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΝΕΑΣ ΠΕΥΚΗΣ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2. ΚΑΘΟΡΙΣΜΟΣ ΠΕΡΙΟΧΗΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ ΚΑΙ ΤΟΥ ΠΛΗΘΥΣΜΟΥ ΠΟΥ ΚΑΛΥΠΤΕΤΑΙ ΑΠΟ ΤΗ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ ΤΟΥ ΤΟΠΙΚΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ

32	ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΠΟΛΥΝΕΡΙΟΥ
33	ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΛΙΒΑΔΟΧΩΡΙΟΥ
34	ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΑΠΟΔΗΜΩΝ ΜΥΡΟΦΥΛΛΙΤΩΝ
35	ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ ΝΟΤΙΑΣ ΠΙΝΔΟΥ & ΜΝΗΜΕΙΩΝ ΑΧΕΛΩΟΥ
36	ΠΑΝΘΕΣΣΑΛΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΜΥΡΟΦΥΛΛΙΤΩΝ «ΑΓΙΟΣ ΓΕΩΡΓΙΟΣ»
37	ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΓΚΟΛΦΑΡΙΟΥ ΤΡΙΚΑΛΩΝ « Η ΞΕΧΑΣΜΕΝΗ ΕΛΛΑΔΑ»
38	ΦΙΛΟΠΡΟΟΔΕΥΤΙΚΟΣ - ΜΟΡΦΩΤΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΓΛΥΣΤΡΑΣ ΤΡΙΚΑΛΩΝ « Ο ΠΡΟΦΗΤΗΣ ΗΛΙΑΣ»
39	ΕΚΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟΣ - ΜΟΡΦΩΤΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΜΥΡΟΦΥΛΛΟΥ ΤΡΙΚΑΛΩΝ
40	ΜΟΡΦΩΤΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΑΡΜΑΤΟΛΙΚΟΥ
41	ΜΟΡΦΩΤΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΚΟΡΥΦΗΣ
42	ΕΚΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΛΑΦΙΝΙΩΤΩΝ «Η ΛΑΦΙΝΑ»
43	ΑΔΕΛΦΟΤΗΤΑ ΠΑΧΤΟΥΡΙΩΤΩΝ
44	ΠΑΝΘΕΣΣΑΛΙΚΟΣ ΕΚΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΠΑΧΤΟΥΡΙΩΤΩΝ
45	ΜΟΡΦΩΤΙΚΟΣ & ΕΞΩΡΑΙΣΤΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ
46	ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ «ΤΟ ΓΡΕΒΕΝΟ»
47	ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΝΕΡΑΙΔΩΤΩΝ ΤΡΙΚΑΛΩΝ « Η ΑΓΙΑ ΚΥΡΙΑΚΗ»

Α/Α	ΔΗΜΟΣ ΤΡΙΚΚΑΙΩΝ
1	ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟΣ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΔΗΜΟΥ ΤΡΙΚΚΑΙΩΝ*
2	Φ.Ι.Λ.Ο.Σ.(ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΟΣ, ΙΣΤΟΡΙΚΟΣ ,ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΚΟΣ, ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ)
3	Ε.Μ.Ο.Τ (ΕΚΔΡΟΜΙΚΟΣ ΜΟΡΦΩΤΙΚΟΣ ΟΜΙΛΟΣ ΤΡΙΚΑΛΩΝ)
4	ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ «ΤΟ ΒΑΡΟΥΣΙ»
5	ΟΙ ΦΙΛΟΙ ΤΩΝ ΜΕΤΕΩΡΩΝ
6	ΟΜΟΣΠΟΝΔΙΑ ΑΣΠΡΟΠΟΤΑΜΙΩΝ ΣΥΛΛΟΓΩΝ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗΣ ΕΝΟΤΗΤΑΣ Ο.Α.Σ.Π.Ε.
7	ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙ Ν. ΤΡΙΚΑΛΩΝ «Ο ΛΗΘΑΙΟΣ»
8	ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗΣ & ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΗΣ ΔΡΑΣΗΣ «ΔΙΔΩ»
9	ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟΣ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ Ν.Α. ΤΡΙΚΑΛΩΝ
10	ΜΟΡΦΩΤΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΒΑΛΤΙΝΟΥ
11	ΜΟΡΦΩΤΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΔΕΝΔΡΟΧΩΡΙΟΥ ΤΟ ΘΕΜΕΛΙΟ
12	ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟΣ – ΜΟΡΦΩΤΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΠΡΙΝΟΥ
13	ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟΣ – ΜΟΡΦΩΤΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΠΡΟΔΡΟΜΟΥ
14	ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟΣ – ΜΟΡΦΩΤΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΓΕΝΕΣΙΟΥ
15	ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟΣ – ΜΟΡΦΩΤΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΓΟΡΓΟΓΥΡΙΟΥ

16	ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟΣ – ΜΟΡΦΩΤΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΞΥΛΟΠΑΡΙΚΟΥ
17	ΕΚΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟΣ – ΛΑΟΓΡΑΦΙΚΟΣ ΟΜΙΛΟΣ ΜΕΓΑΛΩΝ ΚΑΛΥΒΙΩΝ
18	ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟΣ ΜΟΡΦΩΤΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΠΑΛΑΙΟΠΥΡΓΟΥ
19	ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΑΠΑΝΤΑΧΟΥ ΑΓΡΕΛΙΩΤΩΝ Ν. ΤΡΙΚΑΛΩΝ
20	ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΑΠΑΝΤΑΧΟΥ ΑΡΔΑΝΙΩΤΩΝ
21	ΜΟΡΦΩΤΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΚΡΗΝΙΤΣΑΣ
22	ΜΟΡΦΩΤΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΛΙΟΠΡΑΣΟΥ
23	ΜΟΡΦΩΤΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΡΙΖΩΜΑΤΟΣ
24	ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΑΠΑΝΤΑΧΟΥ ΕΛΛΗΝΟΚΑΣΤΡΙΤΩΝ
25	ΜΟΡΦΩΤΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΑΠΑΝΤΑΧΟΥ ΠΛΑΤΑΝΙΩΤΩΝ
26	ΜΟΡΦΩΤΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΡΑΞΑΣ
27	ΜΟΡΦΩΤΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΣΠΑΘΑΔΩΝ

*Οι φορείς από 1 - 9 έχουν έδρα την πόλη των Τρικάλων, όμως συμμετέχουν και διοργανώνουν εκδηλώσεις και στην περιοχή παρέμβασης του προγράμματος.

Α/Α	ΔΗΜΟΣ ΦΑΡΚΑΔΟΝΑΣ
1	ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΓΥΝΑΙΚΩΝ – ΜΟΥΣΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΦΑΡΚΑΔΟΝΑΣ
2	ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΓΥΝΑΙΚΩΝ
3	ΜΟΡΦΩΤΙΚΟΣ ΕΚΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΔΙΑΣΕΛΙΩΤΩΝ ΤΡΙΚΑΛΩΝ
4	ΜΟΡΦΩΤΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΖΑΡΚΟΥ “ ΦΑΪΤΟΣ”
5	ΕΞΟΡΑΪΣΤΙΚΟΣ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΠΗΝΕΙΑΔΟΣ
6	ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΟΙΧΑΛΙΑΣ
7	ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΓΥΝΑΙΚΩΝ
8	ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟΣ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΔΗΜΟΥ ΠΕΛΙΝΝΑΙΩΝ
9	ΛΑΟΓΡΑΦΙΚΟΣ – ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟΣ –ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΤΡΙΚΑΛΩΝ ΟΙ ΘΕΡΙΣΤΑΔΕΣ

❖ Πολιτιστικές εκδηλώσεις - Τοπικές γιορτές

Όσον αφορά στους Συλλόγους Πολιτιστικές εκδηλώσεις - Τοπικές γιορτές σχεδόν σε κάθε δημοτικό ή κοινοτικό διαμέρισμα της περιοχής παρέμβασης, κατά την περίοδο του καλοκαιριού, διοργανώνονται πανηγύρια προς τιμή τοπικών Αγίων. Κατά την διάρκεια των γιορτών αυτών παρουσιάζονται παράλληλες εκδηλώσεις (θεατρικές παραστάσεις, αναβίωση εθίμων, χορευτικές εκδηλώσεις κτλ) στις οποίες κυριαρχεί η δημοτική παραδοσιακή μουσική ενώ πλούσια είναι τα ντόπια φαγητά (κυρίως κρέας και γαλακτοκομικά) που μπορεί κανείς να δοκιμάσει. Ανά Δήμο παρουσιάζονται οι τοπικές γιορτές:

❖ ΤΟΠΙΚΕΣ ΓΙΟΡΤΕΣ ΔΗΜΟΥ ΚΑΛΑΜΠΑΚΑΣ

Ένα χαρακτηριστικό του Δήμου Καλαμπάκας είναι τα **τοπικά έθιμα**, που οι ρίζες τους χάνονται στα βάθη των αιώνων και διατηρούνται από γενιά σε γενιά, αλλά και τα πανηγύρια.

- **Μετέωρα Τέχνης:** Οι πολιτιστικές εκδηλώσεις του Δήμου Καλαμπάκας «ΜΕΤΕΩΡΑ ΤΕΧΝΗΣ» είναι ένας πολιτιστικός και πνευματικός θεσμός που αναδύθηκε μέσα από την πολιτιστική κληρονομιά του τόπου μας και πραγματοποιούνται κάθε Καλοκαίρι στη Καλαμπάκα και στα Τ.Δ του Δήμου. Η πολιτιστική ομπρέλα του «ΜΕΤΕΩΡΑ ΤΕΧΝΗΣ» περιλαμβάνει ποιοτική ψυχαγωγία με εκδηλώσεις υψηλού επιπέδου και καλύπτει τις απαιτήσεις όλων των μορφών τέχνης εστιάζοντας περισσότερο στη μουσική και στο θέατρο.
- **Αποκριές:** Οι εκδηλώσεις της Αποκριάς στην Καλαμπάκα καλύπτουν ολόκληρη την τελευταία εβδομάδα με χορούς, συναυλίες, παρέλαση παραδοσιακών συγκροτημάτων, αναβίωση εθίμων, καύση του καρνάβαλου και ρίψη πυροτεχνημάτων.
- Χαρακτηριστικός είναι ο αργόσυρτος χορός **«κάτω στον Άγιο Θόδωρο»** που τον χορεύουν όλοι μαζί την Κυριακή της Αποκριάς το απόγευμα, στο προαύλιο της εκκλησίας της Παναγίας μετά τη λειτουργία.
- Την **Καθαρά Δευτέρα** ο Δήμος προσφέρει πατροπαράδοτη φασολάδα και άλλα νηστίσιμα (Κούλουμα) στις τοποθεσίες «Τζέρτσι», στο δημοτικό πάρκο της Αγίας Παρασκευής και στη Διάβα, όπου διεξάγεται και διαγωνισμός χαρταετού.
- **Γιορτή του Αγίου Γεωργίου Μανδηλά:** Το Καστράκι έχει παλιά και πλούσια ιστορία. Διατηρούνται μέχρι σήμερα πολλά έθιμα, ανάμεσα στα οποία ξεχωρίζει η αναρρίχηση με σκοινί στο εκκλησάκι του Αη - Γιώργη του Μανδηλά, που βρίσκεται (προσιτή δυστυχώς μόνον για τους ικανούς αναρριχητές) στα ερείπια της Ι. Μ. Αγ. Γεωργίου Μανδηλά.
- **Γιορτή πίτας και λουκάνικου:** Κάθε Σεπτέμβριο στη Διάβα ο Δήμος Καλαμπάκας σε συνεργασία με τον πολιτιστικό σύλλογο Διάβας και τις γυναίκες του χωριού διοργανώνουν τη «Γιορτή πίτας και λουκάνικου».
- **Διάβα:** Σημαντικά είναι τα λαϊκά δρώμενα που αναβιώνουν στο χωριό.
 - ✓ Την Πρωτοχρονιά, οι κάτοικοι μεταμφιέζονται σε καλικάντζαρους και τριγυρνούν στα σπίτια, με στόχο τον εμπαιγμό των ενοίκων.
 - ✓ Την Κυριακή των Απόκρεω, παρουσιάζονται στην κεντρική πλατεία τοπικοί χοροί με δημοτική - λαϊκή ορχήστρα και το καρναβάλι.
 - ✓ Η Πρωτομαγιά γιορτάζεται παραδοσιακά στη θέση «Αη-Γιώργης», με χορούς και τραγούδια. Ένας κάτοικος της κοινότητας, πρωτοστάτης του χορού, κρατάει άσπρο φλάμπουρο, σύμβολο της αγνότητας.
- **Βλαχάβεια:** Από τις 13 έως 15 Μαΐου γιορτάζονται τα «Βλαχάβεια» προς τιμήν του παπα-Θύμιου Βλαχάβα, με Μεγάλη Δοξολογία στον Ι. Ναό του Προφήτη Ηλία, τρισάγιο και κατάθεση στεφάνων στην προτομή του τοπικού ήρωα. Στον αυλόγυρο της εκκλησίας οι γυναίκες του χωριού τραγουδούν και χορεύουν τοπικούς χορούς.

- **Αντάμωμα Αυριωτών:** Στα τέλη Αυγούστου γίνεται το αντάμωμα των απανταχού Αυριωτών.
- **Αντάμωμα Αντιχασιωτών:** Την 1^η Αυγούστου γίνεται το Αντάμωμα των Αντιχασιωτών.
- **Γιορτή των Κτηνοτρόφων:** Οι κτηνοτρόφοι που δραστηριοποιούνται στην περιοχή του Ασπροποτάμου, για να τιμήσουν τον προστάτη της κτηνοτροφίας Άγιο Μάμα, κάθε Σεπτέμβριο τελούν θεία λειτουργία στην εκκλησία της Αγίας Παρασκευής Χαλικίου. Στη συνέχεια ακολουθεί γλέντι στην πλατεία του χωριού, όπου προσφέρετε παραδοσιακό φαγητό (προβατίνα με κριθαράκι) που ετοιμάζουν με πολύ μεράκι οι γυναίκες των κτηνοτρόφων.
- **Γιορτή προβατίνας:** Τον Ιούνιο ο Πολιτιστικός Σύλλογος Σκεπαριωτών “Οι Βρυσοπούλες” διοργανώνουν τη ΓΙΟΡΤΗ ΠΡΟΒΑΤΙΝΑΣ στη θέση Μολυβαδιά Σκεπαρίου. Εκεί οι επισκέπτες έχουν τη δυνατότητα να παρακολουθήσουν και να συμμετέχουν στις διαδικασίες επεξεργασίας μαλλιού (από το κούρεμα έως την ύφανση), την επεξεργασία γάλακτος (από το άρμεγμα έως τη δημιουργία γαλακτοκομικών προϊόντων), να δοκιμάσουν παραδοσιακά φαγητά μαγειρεμένα στο καζάνι, υπό των ήχων της παραδοσιακής μουσικής. Στο χώρο της εκδήλωσης λειτουργεί έκθεση με παραδοσιακά προϊόντα του Γυναικείου Συνεταιρισμού Ασπροκκλησιάς.
- **Γιορτή Κάστανου:** Τον Οκτώβριο στο ορεινό χωριό Καστανιά ο Δήμος διοργανώνει τη «Γιορτή Κάστανου».
- **Αντάμωμα Χασιωτών:** Στα Χάσια κάθε Ιούνιο στο ασηταριό του Αγίου Θεοδοσίου στο χωριό Γάβρο πραγματοποιείται το Αντάμωμα των Χασιωτών. Στο Αντάμωμα κάτοικοι και επισκέπτες έχουν την ευκαιρία να γιορτάσουν και να χορέψουν όλοι μαζί και να γευτούν το παραδοσιακό φαγητό (προβατίνα-ζυγούρι με κριθαράκι). Κατά την διάρκεια των εκδηλώσεων πραγματοποιούνται λαϊκά δρώμενα.
- **Μάχη της Μεριτίσας:** Στις 10 Φεβρουαρίου στην Οξύνεια γιορτάζετε η Μάχη της Μεριτίσας.
- **Αντάμωμα των απανταχού Αγιοφυλλιωτών:** Μια εβδομάδα πριν την γιορτή της Αγίας Παρασκευής, στην πλατεία του χωριού διοργανώνεται το αντάμωμα των απανταχού Αγιοφυλλιωτών.
- **Λαζαρίνες:** Το Σάββατο του Λαζάρου αναβιώνει στο χωριό Ασπροκκλησιάτο έθιμο «Λαζαρίνες».
- **Ρογκατζιάρια:** Στα χωριά Γάβρος, Αγιοφύλλο, Αχλαδιά, Σκεπάρη αναβιώνει το έθιμο «τα ρογκατζιάρια».
- **Η ετήσια Εμποροπανήγυρη της Καλαμπάκας:** «το Παζάρι», γίνεται από 20 έως 23 Ιουλίου.
- **Το Ολοκαύτωμα ή ο Εθελούσιος Εκπατρισμός των Κουτσουφιανιωτών:** Στον οικισμό του Πλατάνιστου (Παλαιάς Κουτσούφλιανης) εορτάζεται με ιδιαίτερη λαμπρότητα και επισημότητα, στις 13 Μαΐου, «Το Ολοκαύτωμα ή ο Εθελούσιος Εκπατρισμός των Κουτσουφιανιωτών – 13 Μαΐου 1898».

❖ **ΤΟΠΙΚΕΣ ΓΙΟΡΤΕΣ ΔΗΜΟΥ ΠΥΛΗΣ**

Για το Δήμο Πύλης τα τοπικά έθιμα είναι:

- **Η ετήσια Εμποροπανήγυρη της Πύλης:** “Το Παζάρι”, γίνεται από 21 έως 24 Αυγούστου.
- **Αντάμωμα των Σαρακατσαναίων:** Μία μεγάλη, καινούργια σχετικά, γιορτή είναι το ετήσιο αντάμωμα των Σαρακατσαναίων που γίνεται στα Περτουλιώτικα Λιβάδια κατά την τελευταία Κυριακή του Ιουνίου.
- **Γιορτή των Μελισσοκόμων:** Τον Ιούνιο ο Μελισσοκομικός Συνεταιρισμός Πύλης διοργανώνει την «Γιορτή των Μελισσοκόμων» στα Περτουλιώτικα λιβάδια.
- **Γιορτή Πίτας :** Η Γιορτή της Πίτας πραγματοποιείται τον μήνα Αύγουστο στην Πύλη. Έχει ως στόχο την ανάδειξη των παραδοσιακών προϊόντων και των γαστρονομικών συνηθειών της περιοχής.
- **Γουρνοχαρά:** Στις 26 Δεκεμβρίου στην Παλαιοκαρυά αναβιώνει το έθιμο της γουρνοχαράς. Τα μέλη του Πολιτιστικού Συλλόγου της Κάτω Παλαιοκαρυάς μαγειρεύουν τηγανιά, αλευριά, τσιγαρίδες, λουκάνικα και γουρουνόπουλο. Ακολουθεί γλέντι με μπόλικο κρασί και τσίπουρο.
- **Γιορτή πέστροφας:** Στις 6 Αυγούστου ο Δήμος και ο Πολιτιστικός Σύλλογος Παλαιοκαρυάς διοργανώνουν τη ΓΙΟΡΤΗ ΠΕΣΤΡΟΦΑΣ και το αντάμωμα των απανταχού Παλαιοκαρυτών, στο Νερόμυλο της Κάτω Παλαιοκαρυάς.
- **Γιορτή του κρεμμυδιού:** Το μήνα Αύγουστο στο χωριό Παλαιομοναστήρι ο Πολιτιστικός Σύλλογος Παλαιομοναστηρίου σε συνεργασία με τις γυναίκες του χωριού διοργανώνουν τη «Γιορτή του κρεμμυδιού». Το κρεμμύδι είναι τοπικό προϊόν με μεγάλες καλλιέργειες και η παραγωγή του έχει συντελέσει τα μέγιστα στην αύξηση του τοπικού εισοδήματος. Ντόπιοι και επισκέπτες γεύονται εδέσματα που έχουν ως κύριο συστατικό παρασκευής το κρεμμύδι, όπως στιφάδο και πίτες. Την εκδήλωση πλαισιώνουν παραδοσιακοί χοροί και αναβίωση τοπικών εθίμων.
- **Γιορτή πέστροφας:** Στις αρχές Αυγούστου στο Βαθύρρεμα οι κάτοικοι διοργανώνουν τη γιορτή πέστροφας. Εκεί οι επισκέπτες έχουν τη δυνατότητα να γευτούν τις πεντανόστιμες πέστροφες της περιοχής υπό τους ήχους της παραδοσιακής μουσικής.
- **Χορός των Γερόντων:** Χορός των Γερόντων γίνεται στο Γαρδίκι στις 17 Αυγούστου.
- **Γιορτές Αχελώου:** Το πρώτο δεκαήμερο του Αυγούστου η ΜΚΟ “ΑΧΕΛΩΟΥ ΡΟΥΣ” διοργανώνει στη Μεσοχώρα τις “ΓΙΟΡΤΕΣ ΑΧΕΛΩΟΥ”. Οι εκδηλώσεις είναι πολυήμερες, έχουν πολυδιάστατο περιεχόμενο με υψηλή αισθητική και στόχο την κινητοποίηση του δυναμικού της περιοχής. Την ίδια εποχή διοργανώνει στη θέση “Καζάνια” το ετήσιο camping με νέους και νέες από όλη την Ελλάδα. Το camping Μεσοχώρας έχει πανελλήνια εμβέλεια και έχει σαν στόχο εκτός από την διασκέδαση των νέων και την ανάδειξη των πολιτιστικών και περιβαλλοντικών ζητημάτων της περιοχής.

- **Τσιαβαλιάρεια:** Το πρώτο δεκαήμερο του Οκτωβρίου στην Πιαλεία εορτάζονται τα «Τσιαβαλιάρεια» προς τιμήν του ήρωα Βασιλείου Τσιαβαλιάρη.

❖ ΤΟΠΙΚΕΣ ΓΙΟΡΤΕΣ ΔΗΜΟΥ Τρικκαίων

Για το Δήμο Τρικκαίων τα τοπικά έθιμα, που οι ρίζες τους χάνονται στα βάθη των αιώνων και διατηρούνται από γενιά σε γενιά, αλλά και τα πανηγύρια είναι τα εξής:

- **Τσιτσάνεια:** Στα Τρίκαλα, το Σεπτέμβριο λαμβάνει χώρα μια σειρά πολιτιστικών εκδηλώσεων με διαγωνισμό λαϊκού τραγουδιού με την ονομασία «Τσιτσάνεια», στη μνήμη του μεγάλου Τρικαλινού συνθέτη και τραγουδιστή Βασίλη Τσιτσάνη.
- **Γιορτή του Αγρότη:** Κάθε Σεπτέμβριο ο Δήμος διοργανώνει στο Χωριό Ρίζωμα τη «Γιορτή του Αγρότη». Την πρώτη ημέρα πραγματοποιούνται ομιλίες σε σχέση με τα αγροτικά θέματα και τη διατροφή. Τη δεύτερη ημέρα πραγματοποιούνται μουσικοχορευτικές εκδηλώσεις και αναβίωση τοπικών εθίμων, και την τρίτη ημέρα παρουσιάζονται θεατρικές παραστάσεις. Καθ' όλη τη διάρκεια της γιορτής λειτουργεί έκθεση με τοπικά παραδοσιακά και βιολογικά προϊόντα.
- **Η ετήσια Εμποροπανήγυρη των Τρικάλων:** «Το Παζάρι», γίνεται από 14 έως 18 Σεπτεμβρίου.
- **Καραγκούνικος Γάμος:** Την Καθαρή Δευτέρα γίνεται η αναπαράσταση του Καραγκούνικου γάμου στα Μεγάλα Καλύβια.
- **Αντάμωμα των Φαλωρειωτών:** Το αντάμωμα των Φαλωρειωτών πραγματοποιείται κάθε χρόνο στις 15 Αυγούστου.

❖ ΤΟΠΙΚΕΣ ΓΙΟΡΤΕΣ ΔΗΜΟΥ Φαρκαδόνας

Για το δήμο Φαρκαδόνα οι τοπικές γιορτές και τα τοπικά έθιμα, που οι ρίζες τους χάνονται στα βάθη των αιώνων και διατηρούνται από γενιά σε γενιά, αλλά και τα πανηγύρια.

- **Καβούκι:** Στις 6 Ιανουαρίου στο Ζάρκο αναβιώνει το Διονυσιακό έθιμο «Καβούκι» και στις 8 Μαΐου γίνεται πανηγύρι στη μνήμη του Αγίου Ιωάννη του Θεολόγου.
- **Χορός των Γερόντων:** Χορός των Γερόντων γίνεται στην Οιχαλία στις 20 Ιουλίου.

2.2.2. Δημογραφικά και Κοινωνικά Χαρακτηριστικά του Πληθυσμού

• **Συνολικός μόνιμος πληθυσμός περιοχής για τα έτη 2001 & 2011**

Ο συνολικός μόνιμος πληθυσμός της περιοχής παρέμβασης με βάση την απογραφή της ΕΣΥΕ του 2011 ανέρχεται σε **68.931** κατοίκους. Αντιπροσωπεύει το **52,58%** του συνολικού πληθυσμού της Περιφερειακής Ενότητας Τρικάλων, το **9,4%** του συνολικού πληθυσμού της Περιφέρειας Θεσσαλίας και το **0,63%** του συνολικού πληθυσμού της χώρας.

Πίνακας 2.2.2-1: Μόνιμος πληθυσμός περιοχής 2011	
Μόνιμος Πληθυσμός 2011	Συσχέτιση Περιοχής παρέμβασης %

Σύνολο Χώρας	10.816.286	0,64
Περιφέρεια Θεσσαλίας	732.762	9,41
Περιφερειακή Ενότητα Τρικάλων	131.085	52,58
Περιοχή Παρέμβασης CLLD/LEADER	68.931	100,00

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ 2011

Ο **συνολικός πληθυσμός της περιοχής παρέμβασης** με βάση την απογραφή της **ΕΣΥΕ του 2001** ανέρχόταν σε **74.775** κατοίκους. Τα αντίστοιχα ποσοστά έναντι του συνολικού πληθυσμού της Περιφερειακής Ενότητας Τρικάλων, Περιφέρειας Θεσσαλίας και της χώρας, ήταν **56,35%**, **10,1%** και **0,68%** αντίστοιχα.

Πίνακας 2.2.2-2: Μόνιμος πληθυσμός περιοχής 2001		
Μόνιμος Πληθυσμός 2001		Συσχέτιση Περιοχής παρέμβασης %
Σύνολο Χώρας	10.934.097	0,68
Περιφέρεια Θεσσαλίας	740.115	10,10
ΠΕ Τρικάλων	132.689	56,35
Περιοχή Παρέμβασης CLLD/LEADER	74.775	100,00

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ 2001

• **Μεταβολή του πληθυσμού από το 2001 έως και το 2011**

Η διαχρονική μεταβολή του πληθυσμού μιας γεωγραφικής περιοχής αποτελεί σημαντικό δείκτη της οικονομικής, κοινωνικής και πολιτιστικής κατάστασης ανθρώπων και χώρου. Σύμφωνα λοιπόν με τα στοιχεία της απογραφής του **2001** και **2011** της ΕΣΥΕ παρατηρείται σημαντική **μείωση** του πληθυσμού της **περιοχής παρέμβασης** κατά **7,82%** μεταξύ των απογραφών της ΕΣΥΕ της 10ετίας του 2000. Αντίστοιχα σε επίπεδο Περιφερειακής Ενότητας Τρικάλων η πληθυσμιακή **μείωση** ανέρχεται στο **1,21%**, σε επίπεδο Περιφέρειας Θεσσαλίας μείωση κατά **0,99%** και σε επίπεδο χώρας **μείωση** κατά **1,08%**, δηλ σε ποσοστά αρκετά μικρότερα από αυτά που παρουσιάζει η περιοχή παρέμβασης.

Από το σύνολο των Δημοτικών Ενοτήτων των ΟΤΑ της περιοχής παρέμβασης φαίνεται ότι οι Δημοτικές Ενότητες με τη μεγαλύτερη μείωση πληθυσμού, είναι της Νεραΐδας του Δήμου Πύλης που ανέρχεται στο **26,1%** (με **μείωση** Δήμου **9,71%**) και του Κλεινοβού του Δήμου Καλαμπάκας που ανέρχεται επίσης στο **26,1%** (με **μείωση** Δήμου **3,77%**). Αξιοσημείωτη είναι η αύξηση πληθυσμού της τάξεως του **306,8%** που παρουσιάζει η **Δημοτική Ενότητα Ασπροποτάμου** του Δήμου Καλαμπάκας, η οποία όμως είναι «πλασματική» λόγω του ότι οι Ασπροποταμίτες μετέβησαν μαζικά να απογραφούν στα χωριά τους κατά τη διάρκεια της **απογραφής** του **2011**. Άλλες Δημοτικές Ενότητες που παρουσιάζουν **αύξηση** του πληθυσμού τους στην περιοχή παρέμβασης, πέραν αυτής του Ασπροποτάμου, είναι η Δημοτική Ενότητα **Καλαμπάκας** με **αύξηση 5,75%**, η Δημοτική Ενότητα **Φαλώρειας** με **αύξηση 0,51%** και του Δήμου **Τρικκαίων** με **αύξηση 3,22%**. Να σημειωθεί ότι στον Δήμο

Φαρκαδόνας και στον Δήμο **Πύλης**, **καμία** Δημοτική ή Τοπική Κοινότητα Ενότητα δεν παρουσίασε αύξηση του πληθυσμού.

Πίνακας 2.2.2-3: Μεταβολή Μόνιμου Πληθυσμού 2001-2011 κατά Δήμο			
Περιφερειακή Ενότητα Τρικάλων			
ΔΗΜΟΣ ΚΑΛΑΜΠΑΚΑΣ	21.991	22.853	-3,77%
ΔΗΜΟΣ ΠΥΛΗΣ	14.343	15.886	-9,71%
ΔΗΜΟΣ ΤΡΙΚΚΑΙΩΝ	81.355	78.817	3,22%
ΔΗΜΟΣ ΦΑΡΚΑΔΟΝΑΣ	13.396	15.133	-11,48%

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ 2001 & 2011

Ενδιαφέρον για την ΠΕ Τρικάλων παρατηρείται στην **εκτός περιοχής παρέμβασης** Δημοτική Ενότητα **Τρικάλων** που παρουσιάζει **αύξηση** πληθυσμού της τάξης **12,91%**, αύξηση δηλαδή μεγαλύτερη των **7.000** ανθρώπων σε απόλυτους αριθμούς, με τον συνολικό της πληθυσμό το 2011 να ανέρχεται σε **61.653 κατοίκους**, δηλαδή το **47,03%** της Περιφερειακής Ενότητας Τρικάλων.

Πίνακας 2.2.2-4 Μόνιμος πληθυσμός ΔΕ & ΠΕ Τρικάλων 2011	
Δημοτική Ενότητα Τρικάλων	61.653
Περιφερειακή Ενότητα Τρικάλων	132.689
Συσχέτιση με Περιφερειακή Ενότητα Τρικάλων	47,03 %

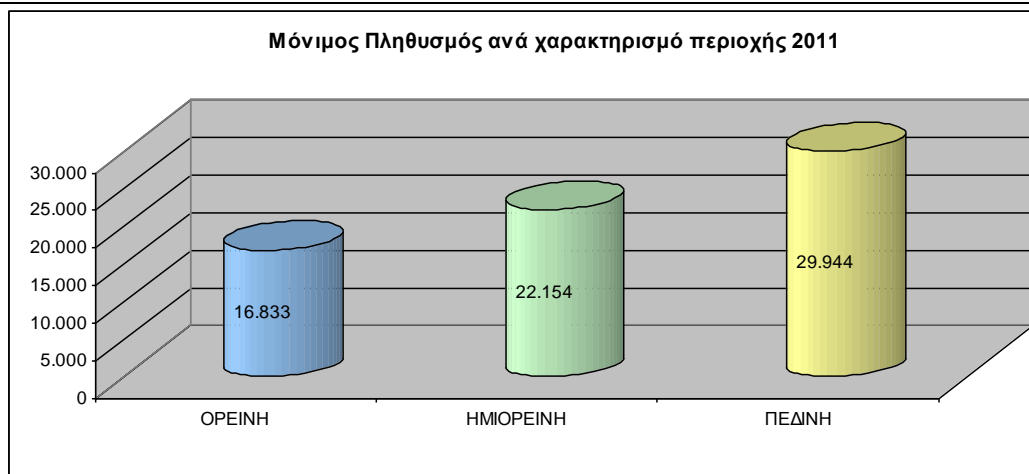
Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ 2011

Ο παραπάνω Πίνακας επιβεβαιώνει ότι **περίπου ο μισός μόνιμος πληθυσμός** της ΠΕ Τρικάλων διαμένει στην ΔΕ Τρικάλων, πρωτεύουσα και κύριο αστικό κέντρο της περιοχής, δείχνοντας τον **βαθμό αστυφιλίας** που χαρακτηρίζει την ΠΕ Τρικάλων.

Σημειώνεται ότι τα στοιχεία που παρατίθενται αφορούν στοιχεία **μόνιμου** πληθυσμού. (Πίνακας 2.2.2-5, Παράρτημα II του κεφαλαίου 2)

- **Κατανομές πληθυσμού ως προς το χαρακτηρισμό της περιοχής (Ορεινή, Ημιορεινή και Πεδινή) με βάση την απογραφή του 2011.**

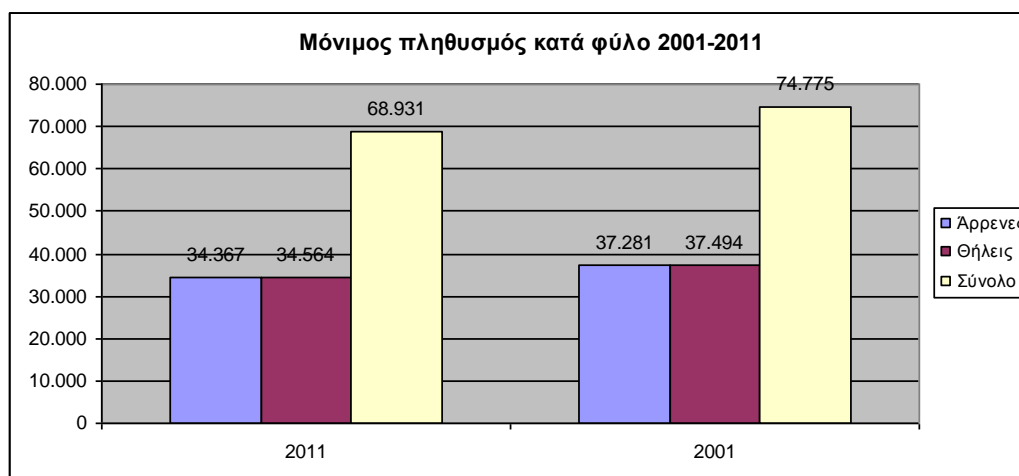
Ο πληθυσμός της περιοχής παρέμβασης κατά το **43,44%** κατοικεί στις **πεδινές** κοινότητες, με αυτούς που κατοικούν στις **ορεινές** και **ημιορεινές** να έχουν ποσοστό ως προς το σύνολο του πληθυσμού της περιοχής παρέμβασης **24,42%** και **32,14%** αντίστοιχα. (Πίνακας 2.2.2-6, Παράρτημα II του κεφαλαίου 2)

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ 2011

- **Κατανομές πληθυσμού κατά φύλο και ομάδες ηλικιών (0-34, 56+) με βάση την απογραφή του 2011, καθώς και αντίστοιχα στοιχεία για το έτος 2001.**

Όσον αφορά στην **κατά φύλο σύνθεση** του πληθυσμού για το **2011** και το **2001** διαπιστώνεται ότι υπάρχει μια **μικρή αριθμητική υπεροχή του γυναικείου φύλου**. Υπολογίζοντας την **αναλογία** των φύλων επί του πληθυσμού για την περιοχή παρέμβασης παρατηρούμε ότι κατά τα έτη 2011 και 2001 σημειώνονται **τα ίδια ακριβώς ποσοστά μεταξύ ανδρών και γυναικών**. Συγκεκριμένα, και για το **2011** και για το **2001** οι **άνδρες** αποτελούν το **49,86%** του συνολικού πληθυσμού και οι **γυναίκες** το **50,14%**. Σε απόλυτα νούμερα για το **2011** οι **άνδρες** είναι **34.367** και οι **γυναίκες** **34564** ενώ για το **2001** οι **άνδρες** ανέρχονται στους **37.281** και οι **γυναίκες** στις **37.494**. (Πίνακας 2.2.2-7, Παράρτημα II του κεφαλαίου 2)

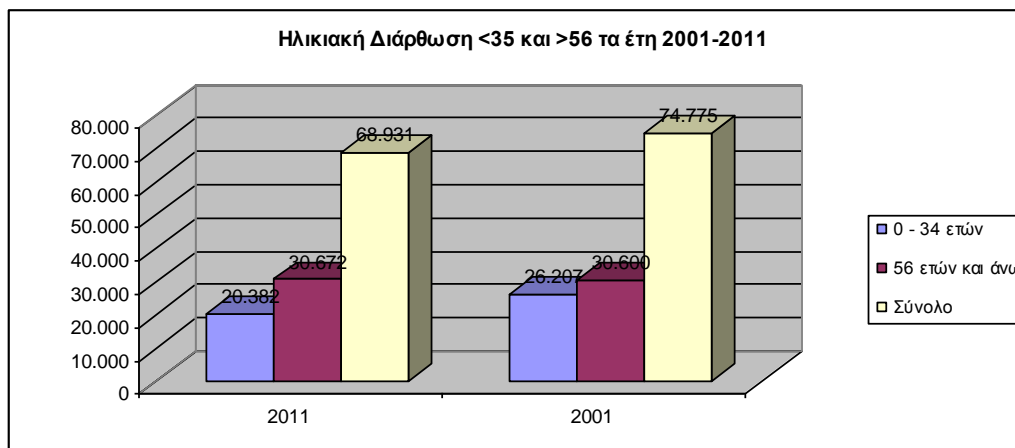

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ 2011 & 2001

Για τις κλίμακες ηλικιών **0-34** και **56 και άνω**, τα ποσοστά που σημειώνονται στην περιοχή παρέμβασης επί του συνόλου του πληθυσμού για το 2011 είναι **29,57%** και **44,5%** αντίστοιχα, ενώ για το 2001 τα αντίστοιχα ποσοστά ήταν **35,05%** και **40,92%**. Παρατηρείται συνεπώς μια **μείωση, κατά 5,48%** για τις ηλικίες **0-34** και μια **αύξηση κατά 3,57%** για τις ηλικίες **56 και άνω**. Ο Μόνιμος Πληθυσμός της περιοχής παρέμβασης ηλικιών 0-34 ετών προς τον αντίστοιχο 56+ ανέρχεται στο

66,45% σύμφωνα με την απογραφή του 2011, ενώ το αντίστοιχο ποσοστό το 2001 ήταν **85,64%**. (Πίνακας 2.2.2-8, Παράρτημα II του κεφαλαίου 2)

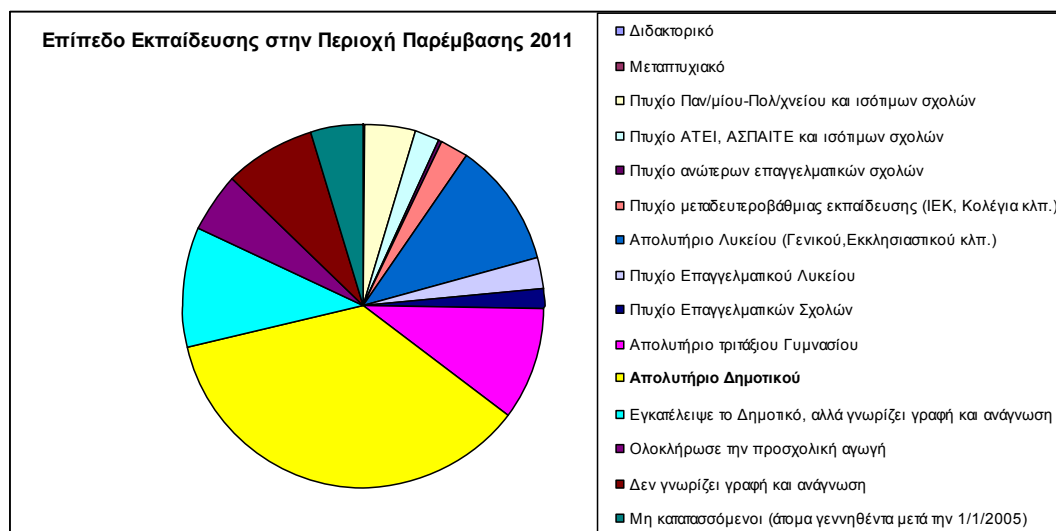
Είναι εμφανές ότι ο πληθυσμός της περιοχής παρέμβασης του προγράμματος CLLC/LEADER παρουσιάζει **πρόβλημα ηλικιακής ανανέωσης** και προοδευτικά **γηράσκει**.

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ 2011 & 2001

- **Κοινωνικά χαρακτηριστικά πληθυσμού κατά φύλο με βάση τα στοιχεία της απογραφής έτους 2001 (π.χ. επίπεδο εκπαίδευσης, θέση στο επάγγελμα).**

Ένα από τα κοινωνικά χαρακτηριστικά του πληθυσμού είναι το επίπεδο εκπαίδευσης. Πρέπει να διευκρινιστεί πως τα στοιχεία που παρατίθενται αφορούν τον μόνιμο πληθυσμό και έχουν εξαχθεί από την απογραφή της ΕΣΥΕ 2011, (Πίνακας 2.2.2-9, Παράρτημα II του κεφαλαίου 2).

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ 2011

Μελετώντας τα στατιστικά στοιχεία γίνεται φανερό πως το **επίπεδο εκπαίδευσης** των κατοίκων της **περιοχής παρέμβασης** σε σχέση με τους κατοίκους του **συνόλου της Περιφερειακής Ενότητας Τρικάλων** είναι **ελαφρώς μειωμένο**. Στην **περιοχή παρέμβασης** το μεγαλύτερο ποσοστό των κατοίκων είναι **απόφοιτοι Δημοτικού σχολείου** (ποσοστό **35,83%**) και ακολουθούν οι **απόφοιτοι Λυκείου** (ποσοστό **11,07%**). Αντίστοιχα και στην ΠΕ Τρικάλων το μεγαλύτερο ποσοστό των κατοίκων είναι **απόφοιτοι Δημοτικού σχολείου** (ποσοστό **29,52%**) και ακολουθούν οι

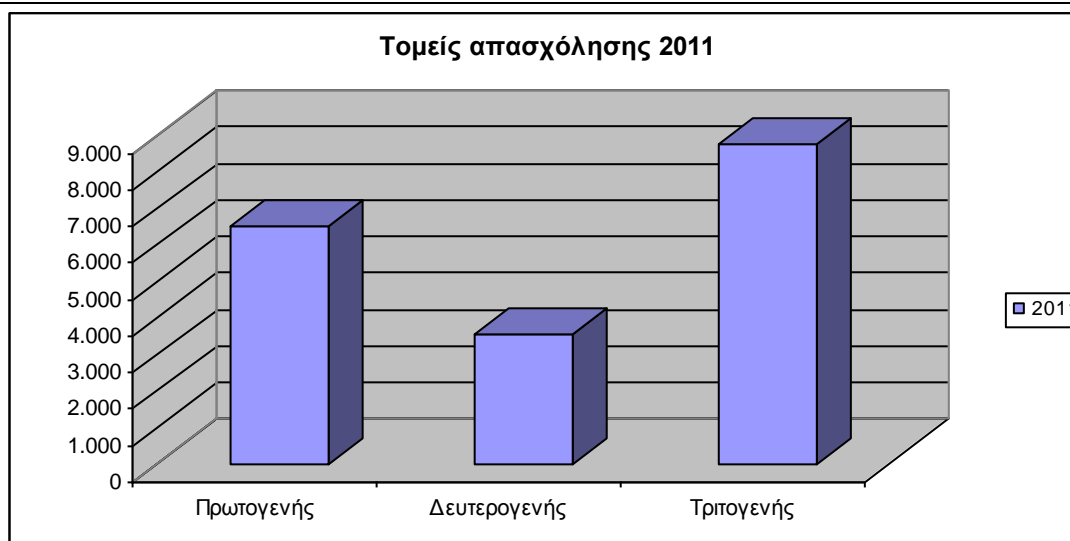
απόφοιτοι Λυκείου (ποσοστό **14,86%**). **Αξιοσημείωτο** είναι το γεγονός ότι στην περιοχή παρέμβασης το ποσοστό των ατόμων που εγκατέλειψαν το Δημοτικό, αλλά ωστόσο είναι γνώστες γραφής και ανάγνωσης, ανέρχεται στο **10,9%** ενώ αρκετά μεγάλο είναι και το ποσοστό των **αναλφάβητων**, το οποίο και ανέρχεται στο **7,94%**. **Ελαφρός μειωμένα** είναι τα αντίστοιχα ποσοστά και για το σύνολο της Περιφερειακής Ενότητας Τρικάλων ήτοι **7,87%** και **5,62%**. Εμφανώς μικρότερο είναι το ποσοστό των **πτυχιούχων** στην **περιοχή παρέμβασης**, ήτοι **9,52%** έναντι **15,77%** της ΠΕ Τρικάλων.

Επιπλέον ένα από τα κριτήρια που αποτελεί κοινωνικό χαρακτηριστικό του πληθυσμού είναι και το **επάγγελμα που ασκούν οι απασχολούμενοι**. Συγκεκριμένα στην **περιοχή παρέμβασης** το μεγαλύτερο ποσοστό κατέχουν οι **απασχολούμενοι στον Τριτογενή τομέα** με ποσοστό **46,63%** επί του συνόλου των απασχολούμενων ενώ τα αντίστοιχα ποσοστά σε **Πρωτογενή** είναι **34,54%** και στο **Δευτερογενή 18,73%**. (Πίνακας 2.2.2-10, Παράρτημα II του κεφαλαίου 2).

Πάντως, ανά κλάδο οικονομικής δραστηριότητας, οι **απασχολούμενοι** στην **Καλλιέργεια μη πολυετών φυτών** (πρωτογενής) είναι οι περισσότεροι και αριθμούνται στους **3.979**, ενώ δεύτεροι σε πλήθος με **1.597**, είναι οι απασχολούμενοι στη **Ζωική παραγωγή**, πάλι του πρωτογενή τομέα. Η **κατασκευή κτιρίων για κατοικίες και μη** (δευτερογενής) αριθμεί **785** απασχολούμενους και η **Δραστηριότητες εστιατορίων και κινητών μονάδων εστίασης** (τριτογενής) **639** απασχολούμενους. Επίσης ενδιαφέρον παρατηρείται στον κλάδο **Κρατική διοίκηση, οικονομική και κοινωνική πολιτική** (τριτογενής) **603** απασχολούμενους, **Παραγωγή γαλακτοκομικών προϊόντων** (δευτερογενής) **276** απασχολούμενους και η **Παραγωγή ειδών αρτοποιίας και αλευρωδών προϊόντων** (δευτερογενής) **209** απασχολούμενους. (Πίνακας 2.2.2-11, Παράρτημα II του κεφαλαίου 2).

Μελετώντας τα στοιχεία και συμπύσσοντας τους κλάδους, αποκτάμε τα παρακάτω στατιστικά: Η **κύρια μορφή απασχόλησης** του πληθυσμού της περιοχής παρέμβασης είναι **Φυτική και ζωική παραγωγή** (πρωτογενής) με **6.289** απασχολούμενους και ποσοστό **33,49%** σε σχέση με τη συνολική απασχόληση στην περιοχή παρέμβασης, ακολουθούν το **Χονδρικό και Λιανικό Εμπόριο** (συμπ. τις Επισκευές μηχανοκίνητων) (τριτογενής) **2.305** απασχολούμενοι και ποσοστό **12,27%**, οι **Κατασκευές** (δευτερογενής) **1.672** απασχολούμενοι, ο τομέας της **Μεταποίησης** (δευτερογενής) **1.668** απασχολούμενοι, οι δραστηριότητες υπηρεσιών **Παροχής Καταλύματος και Εστίασης** (τριτογενής) **1.574** απασχολούμενοι, ενδιαφέρον σε αυτές της τουριστικές δραστηριότητες παρατηρείτε **στην περιοχή της Καλαμπάκας και του Καστρακίου λόγω των Μετεώρων**, όπου το ποσοστό απασχόλησης σε αυτές της δύο τοπικές κοινότητες είναι **12,71%**, σε σχέση με το σύνολο των απασχολούμενων, ενώ **στο υπόλοιπο** της περιοχή παρέμβασης το ποσοστό είναι **7,23%**.

Κλείνοντας στα κοινωνικού χαρακτήρα επαγγέλματα, έχουμε, στον κλάδο της **Εκπαίδευσης** (τριτογενής) **981** απασχολούμενους και στις δραστηριότητες **Ανθρώπινης Υγείας και κοινωνικής μέριμνας** (τριτογενής) που αριθμούν **792** απασχολούμενους. (Πίνακας 2.2.2-10, Πίνακας 2.2.2-11 και Πίνακας 2.2.2-12, Παράρτημα II του κεφαλαίου 2).

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ 2011

Στον επόμενο Πίνακα φαίνεται η κατανομή των απασχολούμενων ανά τομέα και κλάδο απασχόλησης

Πίνακας 2.2.2-11 Κύριοι κλάδοι απασχόλησης 2011		
Τομείς απασχόλησης	Κλάδοι απασχόλησης	Απασχολούμενοι
Πρωτογενής	Καλλιέργεια μη πολυετών φυτών	3.979
	Ζωική παραγωγή	1.597
Δευτερογενής	Κατασκευή κτιρίων για κατοικίες και μη	785
	Κατασκευαστικές εργασίες ολοκλήρωσης και τελειώματος	399
Τριτογενής	Δραστηριότητες εστιατορίων και κινητών μονάδων εστίασης	639
	Κρατική διοίκηση, οικονομική και κοινωνική πολιτική	603
ΣΥΝΟΛΟ Απασχολούμενων		18.781

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ 2011

• **Συμπεράσματα - προοπτικές**

Συμπερασματικά η **δημογραφική εικόνα** της περιοχής δεν ξεφεύγει από τα γενικά χαρακτηριστικά των **υποβαθμισμένων περιοχών** με δυνατότητες ανάπτυξης. Παρατηρείται **μείωση του πληθυσμού (7,82%** ενώ η **πληθυσμιακή πυκνότητα** είναι αρκετά **χαμηλή (20,79 άτομα/km²)**.

Επίσης, όσον αφορά στο επίπεδο εκπαίδευσης παρατηρείται **μικρό ποσοστό πτυχιούχων ατόμων (9,52%)** και **υψηλό ποσοστό ατόμων που είναι απόφοιτοι Δημοτικού σχολείου (29,52%)** και **αναλφάβητοι (7,94%)**.

Γενικά τα τελευταία χρόνια παρατηρείται να συνεχίζεται η **τάση εγκατάλειψης και ερήμωσης** των περιοχών των ορεινών και δυσπρόσιτων Δημοτικών Διαμερισμάτων αλλά και των **πεδινών Δημοτικών διαμερισμάτων** και διαφυγή του πληθυσμού (ειδικά του ενεργού πληθυσμού) προς τα κοντινά αστικά κέντρα αλλά και τα μεγάλα αστικά κέντρα της χώρας με αποτέλεσμα η περιοχή παρέμβασης να «αποψιλώνεται» από το πλέον δυναμικό τμήμα του πληθυσμού της.

2.2.3 ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ

A. ΓΕΝΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ

- **Ενδεικτικά στοιχεία ΑΕΠ (σε επίπεδο Περιφερειακής Ενότητας), 2001–2011: Συνολικό ΑΕΠ, ΑΕΠ κατά κεφαλή, ΑΕΠ κατά κλάδο.**

Συνολικό ΑΕΠ

Ένα από τα χαρακτηριστικά που προσδιορίζουν την οικονομική ευημερία μιας περιοχής είναι το παραγόμενο στην περιοχή αυτή Ακαθάριστο Εγχώριο Προϊόν (ΑΕΠ).

Τα στοιχεία που παρατίθενται στη συνέχεια αναφορικά με το ΑΕΠ προέρχονται από την Ελληνική Στατιστική Αρχή (ΕΛ.ΣΤΑΤ.) Στον ακόλουθο Πίνακα παρουσιάζεται το **ύψος του παραγόμενου ΑΕΠ για κάθε μία από τις τέσσερις Περιφερειακές Ενότητες** της Περιφέρειας Θεσσαλίας, καθώς και αυτό σε επίπεδο Περιφέρειας Θεσσαλίας συνολικά, αλλά και σε επίπεδο Χώρας, κατά την περίοδο 2001 – 2011 αναλυτικά:

Πίνακας 223 Α1 Ακαθάριστο Εγχώριο Προϊόν κατά Περιφέρεια και ΠΕ											
Σε εκατομμύρια ευρώ. Σε τρέχουσες τιμές											
Περιφέρειες και ΠΕ	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011*
ΕΛΛΑΔΑ	152.194	163.461	178.905	193.716	199.242	217.862	232.695	241.990	237.534	226.031	207.029
Θεσσαλία	8.083	8.681	9.883	10.397	10.230	11.214	11.752	12.186	11.814	10.835	9.953
Καρδίτσα	1.016	1.112	1.220	1.299	1.252	1.275	1.372	1.411	1.438	1.319	1.197
Τρίκαλα	1.318	1.360	1.518	1.606	1.595	1.682	1.820	1.843	1.859	1.729	1.558
Λάρισα	3.426	3.650	4.246	4.476	4.318	4.771	5.037	5.210	5.067	4.666	4.223

Μαγνησία	2.323	2.559	2.899	3.015	3.065	3.485	3.523	3.722	3.451	3.122	2.975
----------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ 2001-2011 *Προσωρινά στοιχεία

Από την επεξεργασία και μελέτη των στοιχείων του πίνακα προκύπτουν τα παρακάτω χρήσιμα συμπεράσματα:

- σε απόλυτους αριθμούς, το **ΑΕΠ της Περιφερειακής Ενότητας Τρικάλων**, παρουσίασε μια συνεχόμενη αύξηση κατά την περίοδο από το **έτος 2001** έως και το **έτος 2009**, χρονιά κατά την οποία **φτάνει στην μέγιστη τιμή του**. Ο **μέσος ετήσιος ρυθμός αύξησης** του ΑΕΠ της Περιφερειακής Ενότητας Τρικάλων της περιόδου αυτής ήταν **5,32%**, ελαφρώς υψηλότερος από το περιφερειακό ΑΕΠ, του οποίου ο μέσος ετήσιος ρυθμός αύξησης ήταν **5,28%** και σαφώς μικρότερος από το εθνικό ΑΕΠ που παράχθηκε τη συγκεκριμένη χρονική περίοδο, του οποίου ο μέσος ετήσιος ρυθμός αύξησης ανήλθε στο **5,96%**.
- από το έτος **2009** και μετά, το **παραγόμενο ΑΕΠ της Περιφερειακής Ενότητας Τρικάλων** παρουσιάζει **συνεχόμενη μείωση**, ως συνέπεια της οικονομικής κρίσης που ενέσκηψε τη χώρα. Η μείωση αυτή ήταν εντονότατη το έτος **2011** και συγκεκριμένα της τάξης του **-10,03%** σε σχέση με το ΑΕΠ του έτους **2010**.
- να επισημανθεί όμως ότι παρά την παρατηρούμενη μείωση σε απόλυτους αριθμούς του ΑΕΠ της Π.Ε. Τρικάλων κατά την περίοδο 2010 – 2011, αν αυτό εξεταστεί ως **ποσοστό συμμετοχής του στο ΑΕΠ** που παράχθηκε την ίδια περίοδο σε επίπεδο Περιφέρειας Θεσσαλίας **παρατηρούμε ότι διατηρήθηκε σε επίπεδα ελαφρώς υψηλότερα συγκριτικά με αυτά της περιόδου πριν της οικονομικής κρίσης (2001 – 2009)**. Δεν συμβαίνει όμως το ίδιο αν το ΑΕΠ της Περιφερειακής Ενότητας Τρικάλων της περιόδου της οικονομικής κρίσης εκφραστεί ως ποσοστό του εθνικά παραγόμενου ΑΕΠ, διότι στην περίπτωση αυτή βαίνει συνεχώς μειούμενο. Από την παρατήρηση αυτή προκύπτει ότι ο **ρυθμός μείωσης** του παραγόμενου ΑΕΠ σε επίπεδο Περιφέρειας Θεσσαλίας την περίοδο της οικονομικής κρίσης **είναι εντονότερος** σε σύγκριση με τον αντίστοιχο της Περιφερειακής Ενότητας Τρικάλων.

ΑΕΠ κατά κεφαλή

Στον ακόλουθο Πίνακα παρουσιάζεται το ύψος του **Κατά Κεφαλή ΑΕΠ** για τις τέσσερις Περιφερειακές Ενότητες, καθώς και αυτό σε επίπεδο Περιφέρειας Θεσσαλίας συνολικά, αλλά και σε επίπεδο Χώρας, κατά την περίοδο 2001 – 2011 αναλυτικά:

Πίνακας 223 Α2 Κατά Κεφαλή Ακαθάριστο Εγχώριο Προϊόν κατά Περιφέρεια και ΠΕ											
Σε ευρώ. Σε τρέχουσες τιμές											
Περιφέρειες και ΠΕ	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011*
ΕΛΛΑΔΑ	14.011	14.994	16.371	17.683	18.134	19.769	21.061	21.845	21.386	20.324	18.643
Θεσσαλία	10.888	11.660	13.300	14.010	13.793	15.103	15.805	16.363	15.831	14.499	13.328
Καρδίτσα	8.398	9.203	10.176	10.916	10.598	10.847	11.717	12.090	12.342	11.352	10.379
Τρίκαλα	9.958	10.172	11.409	12.109	12.042	12.695	13.710	13.847	13.929	12.934	11.652

Λάρισα	11.946	12.710	14.782	15.574	15.006	16.547	17.432	18.001	17.472	16.075	14.561
Μαγνησία	11.484	12.618	14.288	14.850	15.071	17.076	17.205	18.113	16.724	15.065	14.323

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ 2001-2011 *Προσωρινά στοιχεία

Από την παράθεση των ανωτέρω στοιχείων παρατηρούμε ότι το κατά κεφαλή τοπικό ΑΕΠ, καθ'όλη την περίοδο 2001 – 2011 κυμάνθηκε σε σαφώς χαμηλότερα επίπεδα συγκριτικά με το αντίστοιχο κατά κεφαλή ΑΕΠ της Περιφέρειας Θεσσαλίας και σε πολύ χαμηλότερα επίπεδα σε σχέση με το μέσο κκ ΑΕΠ της Χώρας.

Επιπλέον, η συγκριτική θέση της Περιφερειακής Ενότητας Τρικάλων παραμένει στα ίδια περίπου επίπεδα και ελαφρώς επιδεινωμένη το έτος 2010 και 2011, σε σχέση με το 2009. Παρόμοια τάση, αλλά σαφέστερα εντονότερη επιδείνωση, παρουσιάζει και η συγκριτική θέση της Περιφέρειας Θεσσαλίας σε σχέση με το μέσο όρο της Χώρας.

Δηλαδή, η ανάπτυξη, όπως αυτή εκφράζεται από τους παραπάνω οικονομικούς δείκτες, που παρατηρήθηκε στο πρώτο μισό της προηγούμενης δεκαετίας σήμερα, στα πλαίσια της οικονομικής κρίσης που διανύουμε, εξανεμίστηκε.

ΑΕΠ κατά κλάδο

Ένα επιπλέον φυσιολογικό χαρακτηριστικό της οικονομίας μιας περιοχής που μετρά τη συνεισφορά τομέων ή κλάδων παραγωγής στο τοπικό ΑΕΠ είναι η **Ακαθάριστη Προστιθέμενη Αξία (Α.Π.Α.)**.

Οι κλάδοι της οικονομίας που αθροίζονται προκειμένου να διαμορφωθεί το ύψος της **ΑΠΑ** που προέρχεται από τον **Πρωτογενή Τομέα Παραγωγής** είναι η γεωργία, η κτηνοτροφία, η δασοκομία και η αλιεία. Το ύψος της **ΑΠΑ του Δευτερογενούς Τομέα Παραγωγής** διαμορφώνεται κυρίως από τη συμβολή τεσσάρων μεγάλων ομάδων δραστηριοτήτων και συγκεκριμένα των οικονομικών κλάδων που αφορούν στην εξόρυξη ορυκτού πλούτου (ορυχεία, μεταλλεία, λατομεία, αλυκές κ.α.), στην μεταποίηση, στην παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας, διανομή νερού, φυσικού αερίου κ.α. και τέλος στις κατασκευές – τεχνικά έργα. Αντίστοιχα, οι οικονομικές δραστηριότητες που συμβάλουν στη διαμόρφωση του ύψους της **ΑΠΑ του Τριτογενούς Τομέα Παραγωγής** είναι οι μεταφορές, το εμπόριο (χονδρικό και λιανικό), οι τράπεζες, οι ασφαλιστικές επιχειρήσεις, η διαχείριση ακίνητης περιουσίας, ο τουρισμός και η παροχή υπηρεσιών εστίασης, ενημέρωσης και επικοινωνίας, ψυχαγωγίας και αναψυχής, οι ελεύθεροι επαγγελματίες (δικηγόροι, γιατροί, μηχανικοί) που παρέχουν επιστημονικές και υποστηρικτικές υπηρεσίες και οι κρατικές υπηρεσίες εκπαίδευσης, υγείας, δικαιοσύνης, εσωτερικής ασφάλειας, εθνικής άμυνας κ.λ.π.

Βάσει των διαθέσιμων από την Ελληνική Στατιστική Αρχή (ΕΛ.ΣΤΑΤ.) στοιχείων, που και πάλι αφορούν στην οικονομία της Περιφερειακής Ενότητας Τρικάλων συνολικά, στον παρακάτω Πίνακα παρουσιάζεται το **ύψος της τοπικής ΑΠΑ Περιφερειακής Ενότητας Τρικάλων**, της **Περιφέρειας Θεσσαλίας**, αλλά και αυτής σε επίπεδο **Χώρας**, κατά την περίοδο 2001 – 2011, καθώς και η σύνθεσή της ανά τομέα παραγωγής. Η συνολική τοπική και περιφερειακή ΑΠΑ του πίνακα παρουσιάζονται σε απόλυτες τιμές.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2. ΚΑΘΟΡΙΣΜΟΣ ΠΕΡΙΟΧΗΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ ΚΑΙ ΤΟΥ ΠΛΗΘΥΣΜΟΥ ΠΟΥ ΚΑΛΥΠΤΕΤΑΙ ΑΠΟ ΤΗ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ ΤΟΥ ΤΟΠΙΚΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ

Πίνακας 223 Α3 Ακαθάριστη προστιθέμενη αξία κατά κλάδο												
Σε εκατ. ευρώ	ΠΡΩΤΟΓΕΝΗΣ ΤΟΜΕΑΣ			ΔΕΥΤΕΡΟΓΕΝΗΣ ΤΟΜΕΑΣ			ΤΡΙΤΟΓΕΝΗΣ ΤΟΜΕΑΣ			ΣΥΝΟΛΙΚΑ		
	ΕΤΗ	ΕΛΛΑΔΑ	Θεσσαλία	Τρίκαλα	ΕΛΛΑΔΑ	Θεσσαλία	Τρίκαλα	ΕΛΛΑΔΑ	Θεσσαλία	Τρίκαλα	ΕΛΛΑΔΑ	Θεσσαλία
2001	7.918	974	134	29.423	1.525	243	98.129	4.696	797	135.470	7.195	1.173
2002	8.152	1.067	140	31.775	1.713	264	105.871	4.963	809	145.797	7.743	1.213
2003	8.945	1.279	136	36.707	2.101	316	114.862	5.487	911	160.513	8.867	1.362
2004	8.282	1.118	140	39.410	2.358	370	127.081	5.905	940	174.773	9.380	1.449
2005	8.536	1.144	146	35.474	1.978	325	134.810	6.059	960	178.821	9.181	1.431
2006	6.974	807	98	43.545	2.551	397	142.528	6.579	996	193.047	9.936	1.491
2007	7.068	814	103	41.881	2.517	453	156.318	7.036	1.050	205.267	10.367	1.606
2008	6.793	875	94	37.895	2.314	402	169.130	7.579	1.132	213.819	10.768	1.628
2009	6.663	881	96	36.375	2.087	331	169.353	7.595	1.235	212.391	10.564	1.662
2010	6.519	869	90	31.255	1.723	281	161.870	6.979	1.156	199.644	9.570	1.527
2011*	6.109	792	91	28.326	1.594	254	147.474	6.359	1.023	181.909	8.746	1.369

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ 2001-2011 *Προσωρινά στοιχεία

Είναι προφανές ότι οι παραπάνω αναφερόμενοι κλάδοι οικονομικής δραστηριότητας ανά τομέα παραγωγής δεν έχουν την ίδια βαρύτητα ως προς τη διαμόρφωση της τοπικής οικονομίας της Περιφερειακής Ενότητας Τρικάλων. Το 2011 μετά τη μείωση τόσο της τοπικής όσο και της περιφερειακής ΑΠΑ σαν συνέπεια της οικονομικής κρίσης που διανύουμε, προσέγγισε, σε απόλυτα μεγέθη, τα επίπεδα του έτους 2003.

Στον επόμενο Πίνακα η συνολική τοπική και περιφερειακή ΑΠΑ του προηγούμενου Πίνακα παρουσιάζεται σε **ποσοστό** επί της **συνολικής εθνικής ΑΠΑ**. Επίσης, οι τιμές της ΑΠΑ ανά τομέα παραγωγής εκφράζονται και ως ποσοστό επί της συνολικής ΑΠΑ.

Πίνακας 223 Α4 Ακαθάριστη προστιθέμενη αξία κατά κλάδο (Ποσοστά %)												
Ποσοστά %	ΠΡΩΤΟΓΕΝΗΣ ΤΟΜΕΑΣ			ΔΕΥΤΕΡΟΓΕΝΗΣ ΤΟΜΕΑΣ			ΤΡΙΤΟΓΕΝΗΣ ΤΟΜΕΑΣ			ΣΥΝΟΛΙΚΑ		
	ΕΤΗ	ΕΛΛΑΔΑ	Θεσσαλία	Τρίκαλα	ΕΛΛΑΔΑ	Θεσσαλία	Τρίκαλα	ΕΛΛΑΔΑ	Θεσσαλία	Τρίκαλα	ΕΛΛΑΔΑ	Θεσσαλία
2001	5,84%	13,53%	11,40%	21,72%	21,20%	20,68%	72,44%	65,27%	67,93%	100,00%	5,31%	0,87%
2002	5,59%	13,78%	11,50%	21,79%	22,12%	21,78%	72,61%	64,10%	66,72%	100,00%	5,31%	0,83%
2003	5,57%	14,43%	9,97%	22,87%	23,69%	23,17%	71,56%	61,88%	66,86%	100,00%	5,52%	0,85%
2004	4,74%	11,91%	9,66%	22,55%	25,13%	25,50%	72,71%	62,95%	64,84%	100,00%	5,37%	0,83%
2005	4,77%	12,46%	10,20%	19,84%	21,55%	22,69%	75,39%	65,99%	67,11%	100,00%	5,13%	0,80%
2006	3,61%	8,12%	6,56%	22,56%	25,67%	26,61%	73,83%	66,21%	66,83%	100,00%	5,15%	0,77%
2007	3,44%	7,85%	6,40%	20,40%	24,28%	28,18%	76,15%	67,87%	65,41%	100,00%	5,05%	0,78%
2008	3,18%	8,13%	5,77%	17,72%	21,49%	24,71%	79,10%	70,38%	69,51%	100,00%	5,04%	0,76%
2009	3,14%	8,34%	5,76%	17,13%	19,76%	19,91%	79,74%	71,90%	74,33%	100,00%	4,97%	0,78%
2010	3,27%	9,08%	5,93%	15,66%	18,00%	18,41%	81,08%	72,92%	75,66%	100,00%	4,79%	0,76%
2011*	3,36%	9,06%	6,65%	15,57%	18,22%	18,59%	81,07%	72,72%	74,76%	100,00%	4,81%	0,75%

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ 2001-2011 *Προσωρινά στοιχεία

Παρατηρούμε δηλαδή ότι, κατά την χρονική περίοδο **2001-2011 σημειώθηκε σημαντική μείωση της συνεισφοράς του πρωτογενούς τομέα** καθώς επίσης μια μικρή μείωση της συνεισφοράς του δευτερογενούς τομέα παραγωγής. Το σημαντικότερο όμως είναι η ταυτόχρονη **σημαντικότερη αύξηση της συνεισφοράς του τριτογενή τομέα** στο τοπικό Ακαθάριστο Εγχώριο Προϊόν (ΑΕΠ) του ΠΕ Τρικάλων καθ' όλη τη διάρκεια της εξεταζόμενης περιόδου, γεγονός που υποδεικνύει τη **διαχρονική στροφή της τοπικής μας αλλά και της περιφερειακής οικονομίας προς τον τριτογενή τομέα.**

- **Ενδείξεις για επίπεδο και κατανομή ΑΕΠ στην περιοχή μελέτης.**

Η ανάπτυξη, όπως αυτή εκφράζεται από τους παραπάνω οικονομικούς δείκτες, που παρατηρήθηκε στο πρώτο μισό της προηγούμενης δεκαετίας, σήμερα, στα πλαίσια της οικονομικής κρίσης που διανύουμε, εξανεμίστηκε.

Όπως φαίνεται από τα στατιστικά στοιχεία για το ΑΕΠ, από το έτος 2009 και μετά το παραγόμενο ΑΕΠ της Περιφερειακής Ενότητας Τρικάλων, της Περιφέρειας αλλά και ολόκληρης της Χώρας βαίνει συνεχώς μειούμενο. Συμπερασματικά προκύπτει ότι και στην **περιοχή παρέμβασης το παραγόμενο ΑΕΠ θα παρουσιάζει μείωση**, ισχυρισμός που ενισχύεται και από το γεγονός ότι **το αστικό κέντρο της πόλης των Τρικάλων**, στο οποίο κατοικεί το 48% του μόνιμου πληθυσμού της ΠΕ Τρικάλων και συγκεντρώνει σημαντικό μέρος της μεταποίησης και των υπηρεσιών **είναι εκτός** της περιοχής παρέμβασης.

Επίσης κατά την χρονική περίοδο 2001 - 2011 σημειώθηκε **σημαντική μείωση της συνεισφοράς του πρωτογενούς τομέα στο Ακαθάριστο Εγχώριο Προϊόν (ΑΕΠ)** της Περιφερειακής Ενότητας Τρικάλων, της Περιφέρειας αλλά και ολόκληρης της Χώρας καθώς επίσης και μικρή μείωση της **συνεισφοράς του δευτερογενούς τομέα παραγωγής**. Ταυτόχρονα είχαμε **σημαντικότερη αύξηση της συνεισφοράς του τριτογενή τομέα στο Ακαθάριστο Εγχώριο Προϊόν (ΑΕΠ)** της Περιφερειακής Ενότητας Τρικάλων, της Περιφέρειας αλλά και ολόκληρης της Χώρας, γεγονός που υποδεικνύει τη διαχρονική στροφή της τοπικής μας αλλά και της περιφερειακής οικονομίας προς τον τριτογενή τομέα.

Από τα παραπάνω συμπαίρνεται ότι και **η περιοχή παρέμβασης θα παρουσιάζει μείωση της συνεισφοράς του πρωτογενούς τομέα στο Ακαθάριστο Εγχώριο Προϊόν (ΑΕΠ)**, μείωση της συνεισφοράς του δευτερογενούς τομέα παραγωγής και φυσικά αύξηση της συνεισφοράς του τριτογενή τομέα. Δηλαδή και **η περιοχή μελέτης στρέφεται προς τον τριτογενή τομέα** γεγονός που ενισχύεται και από τα στοιχεία της απασχόλησης που δείχνουν στροφή των **απασχολούμενων της περιοχής παρέμβασης** αλλά και όλης της Περιφερειακής Ενότητας Τρικάλων **στον τριτογενή τομέα παραγωγής** (επιχειρήσεις παροχής υπηρεσιών, εμπόριο, τουρισμός), σε βάρος κυρίως του πρωτογενή και δευτερευόντως του δευτερογενή τομέα.

- **Απασχόληση (συνολική και κατά κλάδο) 2001 – 2011.**

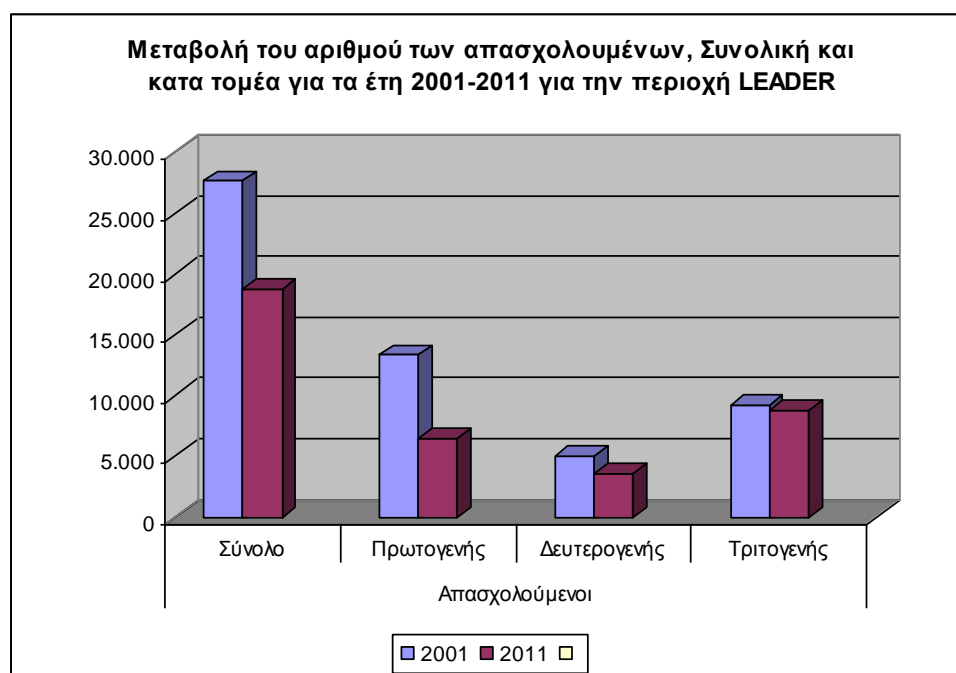
Τα επόμενα δεδομένα για την **απασχόληση** και ο **τρόπος που αυτή κατανέμεται** στους **τρεις τομείς της οικονομικής δραστηριότητας** στο σύνολο της περιοχής παρέμβασης, καθώς και η σύγκριση με τον νομό Τρικάλων, την Περιφέρεια Θεσσαλίας και το σύνολο της Χώρας βασίζονται στις απογραφές της ΕΛ.ΣΤΑΤ.

Το σύνολο των απασχολούμενων στην περιοχή παρέμβασης του προγράμματος CLLD/LEADER (στοιχεία ΕΛ.ΣΤΑΤ.) **ανέρχεται στα 18.781 άτομα** και καταλαμβάνει ποσοστό **27,25%** επί του συνολικού πληθυσμού της περιοχής παρέμβασης. Οι απασχολούμενοι της περιοχής παρέμβασης καταλαμβάνουν το **47,69%** των απασχολούμενων της Περιφερειακής Ενότητας Τρικάλων, καταλαμβάνουν το **8,15%** των απασχολούμενων της Περιφέρειας Θεσσαλίας και το **0,50%** των απασχολούμενων σε επίπεδο Χώρας.

Βάσει των δεδομένων της απογραφής της ΕΛ.ΣΤΑΤ. του έτους 2011, στην **Περιφερειακή Ενότητα Τρικάλων 7.669 άτομα (19,47%)** δραστηριοποιούνται στον

πρωτογενή τομέα, 6.990 άτομα (**17,75%**) δραστηριοποιούνται στον **δευτερογενή τομέα** και 24.723 άτομα (**62,78%**) δραστηριοποιούνται στον **τριτογενή τομέα** παραγωγής. Βάσει αντίστοιχων στοιχείων της απογραφής του μόνιμου πληθυσμού της ΕΛ.ΣΤΑΤ του έτους 2001, από το σύνολο των τότε απασχολούμενων της περιοχής, ποσοστό **19,86%** δραστηριοποιούνταν στον **πρωτογενή τομέα**, ποσοστό **20,47%** στον **δευτερογενή** και ποσοστό **59,67%** στον **τριτογενή τομέα** παραγωγής.

Στην **περιοχή παρέμβασης** του προγράμματος CLLD/LEADER, όπως φαίνεται και στο διάγραμμα που ακολουθεί (*Πίνακας 223 Α5 Απασχολούμενοι 2001-2011 κατά κλάδο, Παράρτημα 2 Κεφαλαίου 2*), σύμφωνα με στοιχεία της απογραφής ΕΛ.ΣΤΑΤ. για το έτος 2011, το σύνολο των απασχολούμενων ανέρχεται στα **18.781** άτομα, με το **μεγαλύτερο ποσοστό απασχολούμενων να εστιάζεται στον Τριτογενή τομέα** με ποσοστό 46,627% (8.757 άτομα), ακολουθεί ο **Πρωτογενής τομέας** με ποσοστό **34,546% (6.488 άτομα)** και έπεται ο **Δευτερογενής τομέας** με ποσοστό **18,828% (3.536 άτομα)**. Αντίστοιχα για το **2001**, το σύνολο των απασχολούμενων στην **περιοχή παρέμβασης CLLD/LEADER** ανέρχεται στα **26.252** άτομα, με το μεγαλύτερο ποσοστό απασχολούμενων να εστιάζεται στον **Πρωτογενή τομέα** με ποσοστό **48,96% (12.853 άτομα)** ακολουθεί ο **Τριτογενής τομέας** με ποσοστό **32,44% (8.515 άτομα)**, έπεται ο **Δευτερογενής τομέας** με ποσοστό **17,48% (4.588 άτομα)**.

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ 2001-2011

Παρατηρείται λοιπόν κατά την τελευταία δεκαετία στην περιοχή παρέμβασης LEADER **μεγάλη μείωση** του αριθμού των απασχολούμενων κατά **8.844 άτομα (19,06%)** με σημαντική **μείωση των απασχολούμενων ειδικά στο Πρωτογενή τομέα** από το 2001 στο 2011 κατά **13,79%** με ταυτόχρονη **αύξηση της απασχόλησης στον τριτογενή τομέα** κατά **13,13%**. Διαφαίνεται δηλαδή μια «**στροφή**» των απασχολούμενων της περιοχής παρέμβασης αλλά και όλης της Περιφερειακής Ενότητας Τρικάλων στον **τριτογενή τομέα** παραγωγής (επιχειρήσεις

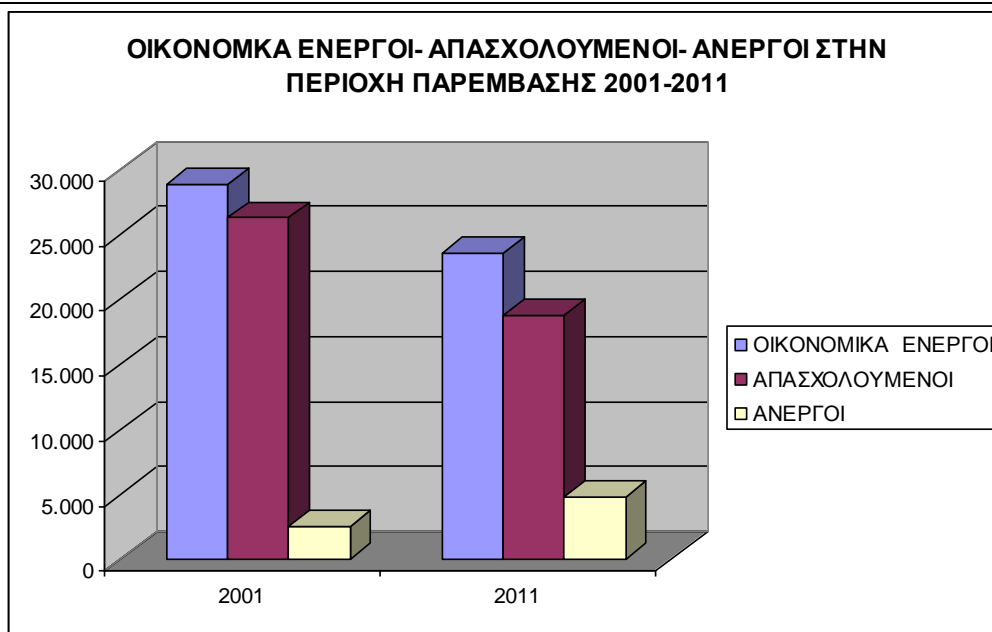
παροχής υπηρεσιών, εμπόριο, τουρισμός), σε **βάρος** κυρίως του πρωτογενή και δευτερευόντως του δευτερογενή τομέα.

- **Εξέλιξη Οικονομικά Ενεργού Πληθυσμού (2001 – 2011).**

Όταν αναφερόμαστε στον **οικονομικά ενεργό** πληθυσμό μιας περιοχής αναφερόμαστε στο σύνολο του πληθυσμού που εργάζεται και προσφέρεται για εργασία. Στον οικονομικά μη ενεργό πληθυσμό, σύμφωνα με την μεθοδολογία μέτρησής του από την ΕΛ.ΣΤΑΤ., ανήκουν οι μαθητές – σπουδαστές, συνταξιούχοι, εισοδηματίες, αυτοί που ασχολούνται με τα οικιακά, καθώς και διάφορες άλλες πληθυσμιακές κατηγορίες που γενικά χαρακτηρίζονται ως λοιπά, αποτελεί τον οικονομικά μη ενεργό πληθυσμό. Ο οικονομικά ενεργός πληθυσμός διακρίνεται σε **δύο κατηγορίες: στον απασχολούμενο** σε διάφορες εργασίες και στον **άνεργο πληθυσμό**.

Στις δύο απογραφές της ΕΛ.ΣΤΑΤ. έτους 2001 και 2011, διαπιστώνουμε ότι ο **οικονομικά μη ενεργός πληθυσμός** στην **Περιφερειακή Ενότητα Τρικάλων** υπερτερεί του **οικονομικά ενεργού**. Σημειώνουμε επίσης ότι, φαινομενικά, σε αριθμητικό επίπεδο, η Περιφερειακή Ενότητα Τρικάλων παρουσίασε αύξηση των ατόμων του οικονομικά ενεργού πληθυσμού μεταξύ των δύο αυτών διαδοχικών απογραφών, η οποία οφείλεται στην γενική αύξηση του μόνιμου πληθυσμού της περιοχής. Σε επίπεδο **Περιφερειακής Ενότητας Τρικάλων ο οικονομικά ενεργός πληθυσμός** ανέρχεται σε **ποσοστό 37,47%**, σε επίπεδο Περιφέρειας Θεσσαλίας σε ποσοστό **38,7%** και σε επίπεδο **Χώρας** σε **ποσοστό 42,4%** επί των αντίστοιχων συνόλων του μόνιμου πληθυσμού.

Όπως φαίνεται και στο διάγραμμα που ακολουθεί (*Πίνακας 223 Α6 Οικονομικά ενεργοί ή μη 2001-2011, Παράρτημα 2. Κεφαλαίου 2*), ο **οικονομικά ενεργός πληθυσμός για το 2011 στην περιοχή παρέμβασης** (ΕΛ.ΣΤΑΤ. στοιχεία απογραφής Πληθυσμού- Κατοικιών 2011) ανέρχεται στα **23.571** άτομα, με τους απασχολούμενους να ανέρχονται στα **18.781** άτομα (ποσοστό **79,67%**) και τους **ανέργους** στα **4.790** άτομα (ποσοστό **20,32%**). Για το **έτος 2001** ο οικονομικά ενεργός πληθυσμός ανερχόταν στα **28.837** άτομα για την περιοχή παρέμβασης, με τους απασχολούμενους να ανέρχονται στα **26.252** άτομα (ποσοστό **91,03%**) και τους **ανέργους** στα **2.585** άτομα (ποσοστό **8,96%**).

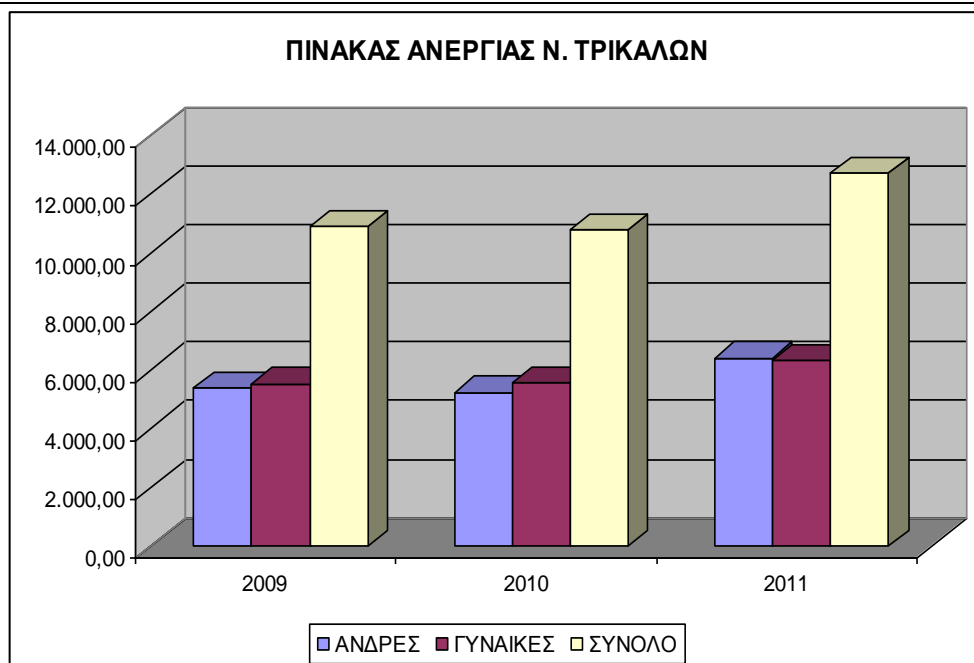
Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ 2001-2011

Συνεπώς στην περιοχή παρέμβασης (2001-2011) παρατηρείται κατά την τελευταία δεκαετία μείωση του αριθμού των οικονομικά ενεργών ατόμων κατά 5.266 άτομα (11,36%) και αύξηση του οικονομικά μη ενεργού πληθυσμού σε σχέση με τον οικονομικά ενεργό, λόγω διάφορων δημογραφικών (γήρανση πληθυσμού) ή κοινωνικών (συνταξιοδοτήσεις) αιτιών. Τέλος παρατηρείται μείωση των απασχολούμενων και αύξηση των ανέργων κατά 11,36 %, ως αποτέλεσμα του γεγονότος ότι πολλοί απασχολούμενοι έχασαν τη δουλειά τους λόγω της οικονομικής κρίσης.

- **Εξέλιξη Ανεργίας – Προσέγγιση επιπέδου υποαπασχόλησης.**

Τα στοιχεία που διατίθενται για την ανεργία μας παραχωρήθηκαν από τον Ο.Α.Ε.Δ. Τρικάλων όπως αυτά ήταν καταγεγραμμένα στο Ολοκληρωμένο Πληροφοριακό Σύστημα (Ο.Π.Σ.) του Ο.Α.Ε.Δ. στις 19-01-2015 και αφορούν όλο την Περιφερική Ενότητα Τρικάλων και όχι την περιοχή παρέμβασης.

Όπως φαίνεται και στο διάγραμμα που ακολουθεί από αυτά τα στοιχεία το 2009, προκύπτει ότι υπάρχουν 10.916 άνεργοι εκ των οποίων 5.529 άτομα είναι γυναίκες (50,65%) και το υπόλοιπο 5.387 (49,35%) είναι άνδρες ενώ το 2011 ο αριθμός των ανέργων αυξάνεται σε 12.732 με τα ποσοστά να αλλάζουν και οι άντρες να υπερτερούν των γυναικών με ποσοστό 50,42% έναντι 49,58%. (Πίνακας 223 Α7 Ανεργία Ν. Τρικάλων 2009-2011 κατά φύλο, Παράρτημα 2 Κεφαλαίου 2)

Πηγή: ΟΑΕΔ ΤΡΙΚΑΛΩΝ 30-06-2016

Από στοιχεία τα οποία αναζητήθηκαν από την ιστοσελίδα του ΟΑΕΔ και αφορούν όλη την Περιφερειακή Ενότητα Τρικάλων, (Πίνακες 223 Α8, Α9 & Α10, Παράρτημα 2 Κεφαλαίου 2) προκύπτουν τα παρακάτω:

- η ανεργία πλήττει κυρίως τους απόφοιτους της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης με ποσοστό 42,97%, ακολουθούν οι πτυχιούχοι τριτοβάθμιας εκπαίδευσης - Κάτοχοι διδακτορικού ή μεταπτυχιακού τίτλου με ποσοστό 22,59% και της υποχρεωτικής εκπαίδευσης με μικρότερο ποσοστό 15,18%,
- το μεγαλύτερο ποσοστό άνεργων (22,70%) σχετίζεται με το επάγγελμα του ειδικευμένου τεχνίτη και με την άσκηση συναφών τεχνικών επαγγελμάτων και στη συνέχεια με ποσοστό 16,39% έρχονται οι απασχολούμενοι στην παροχή υπηρεσιών και πωλητές,
- όσον αφορά τις ηλικιακές κατηγορίες, οι άνεργοι που πλήττονται στο μεγαλύτερο ποσοστό τους είναι νέοι από 15 έως 34 ετών το οποίο κυμαίνεται γύρω στο 58,05% και ακολουθούν οι κατεξοχήν παραγωγικές ηλικίες των 30-54 ετών, αλλά κατά ένα υψηλό επίσης ποσοστό 35,38%. Οι ηλικίες από 55 ετών και άνω αντιπροσωπεύουν το 6,57% περίπου του συνόλου των ανέργων,
- οι μισοί από την κατηγορία των 55 ετών και άνω είναι μακροχρόνια άνεργοι, αντίστοιχα, στην κατηγορία των 30-54 ετών οι μακροχρόνια άνεργοι είναι γύρω στο 37% και στις ηλικίες κάτω των 15-34 ετών στο 28 με 31%. Δηλαδή το μεγαλύτερο ποσοστό ανέργων ξεπερνά τους 24 μήνες ανεργίας.

Στην περιοχή παρέμβασης, σύμφωνα με τα στοιχεία της ΕΛΣΤΑΤ (Απογραφή Πληθυσμού- Κατοικιών 2011), οι άνεργοι επί του συνόλου των οικονομικά ενεργών ανέρχονταν για το 2001 στο ποσοστό 8,96% ενώ το 2011 στο 20,32%, δηλαδή αυξήθηκαν δραματικά οι άνεργοι κατά 11,36%. Από αυτούς σύμφωνα και με τον παρακάτω πίνακα, ποσοστό 66,43% είχε εργαστεί στο παρελθόν ενώ το 33,56% ζητούσε εργασία για 1η φορά, πρόκειται δηλαδή κατά κύριο λόγο για νέα σε ηλικία άτομα, στα οποία δεν δόθηκε η ευκαιρία να εργαστούν.

ΠΙΝΑΚΑΣ 223 Α11 Εξέλιξη Ανεργίας

ΣΥΝΟΛΟ ΠΕΡΙΟΧΗΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ 2001				
Οικονομικά ενεργοί				
Σύνολο	Απασχολούμενοι		Άνεργοι	
28.837	26.252		2.585	
ΣΥΝΟΛΟ ΠΕΡΙΟΧΗΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ 2011				
Οικονομικά ενεργοί				
Σύνολο	Απασχολούμενοι	Άνεργοι		
		Σύνολο	Ζητούσε εργασία και είχε εργαστεί στο παρελθόν	Ζητούσε εργασία για 1η φορά
23.571	18.781	4.790	3.182	1.608

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ Απογραφή Πληθυσμού- Κατοικιών 2011

Σύμφωνα με τα στοιχεία της ΕΛΣΤΑΤ (Απογραφή Πληθυσμού- Κατοικιών 2011), στο σύνολο των απασχολούμενων της Περιφερειακής Ενότητας Τρικάλων υπάρχει μεγάλη **ημιαπασχόληση και υποαπασχόληση** με ποσοστό **29,72%**, ενώ σε επίπεδο Περιφέρειας Θεσσαλίας το ποσοστό είναι ελαφρώς μειωμένο **24,56%** και σε επίπεδο Χώρας το ποσοστό μειώνεται κι άλλο σε **21,93%**. (Πίνακες 223 Α11, Παράρτημα 2 Κεφαλαίου 2). Άρα και στην περιοχή παρέμβασης το ποσοστό θα είναι ελαφρά μεγαλύτερο από αυτό της Περιφερειακής Ενότητας Τρικάλων. Η ημιαπασχόληση και υποαπασχόληση οφείλονται κατά κύριο λόγο στην έλλειψη εργασίας πλήρους απασχόλησης, στην προσπάθεια των επιχειρήσεων να μειώσουν το λειτουργικό τους κόστος για να ανταπεξέλθουν στις συνθήκες της οικονομικής κρίσης, αλλά και στην εποχικότητα των επαγγελματιών (τουριστικών, αγροτικών κ.α.) και σε καιρικές συνθήκες.

Γενικά, για τα ποιοτικά χαρακτηριστικά της ανεργίας τόσο στην περιοχή παρέμβασης, όσο και στη Δημοτική Ενότητα Τρικάλων θα λέγαμε ότι αυτά, σε γενικές γραμμές δε διαφέρουν από τα αντίστοιχα σε επίπεδο Περιφέρειας Θεσσαλίας αλλά και της Χώρας και αντιπροσωπεύουν τους δύσκολους καιρούς που διανύουμε ως χώρα.

• Συμπεράσματα – προοπτικές

Τα οικονομικά χαρακτηριστικά της **περιοχής παρέμβασης** δείχνουν μια πληθυσμιακή ενότητα στην οποία **μειώθηκε ο ενεργός πληθυσμός, μειώθηκε η απασχόληση και αυξήθηκε η καταγεγραμμένη ανεργία**. Παρατηρείται συνεπώς μια δυσμενής τάση όσον αφορά στα οικονομικά χαρακτηριστικά της περιοχής παρέμβασης με δυνατότητες όμως ανάπτυξης.

Ανησυχητικό είναι το γεγονός της μείωσης των απασχολούμενων της περιοχής στον πρωτογενή τομέα κατά την περίοδο 2001 – 2011, λόγω απορρόφησης μεγάλου μέρους του διαθέσιμου ανθρώπινου δυναμικού στον τριτογενή τομέα, καθώς και τα υψηλά ποσοστά ανεργίας στην περιοχή που βαίνουν αυξανόμενα. Απαιτείται συνεπώς να δημιουργηθούν οι κατευθύνσεις μιας νέας αναπτυξιακής προσέγγισης η οποία θα περιλαμβάνει την δυναμική που έχει η περιοχή, αλλά κύρια θα πρέπει να

επιδιώκει την κινητοποίηση των ανθρώπινων, των φυσικών, των οικονομικών πόρων εντός και εκτός περιοχής με σκοπό την αντιστροφή της τάσης και την εξασφάλιση ευκαιριών απασχόλησης για τον τοπικό πληθυσμό.

Παρατηρείται γενικά αυξητική τάση του τριτογενούς τομέα και συγκεκριμένα η περιοχή παρέμβασης εμφανίζει αξιόλογη τουριστική δραστηριότητα με μια ανοδική πορεία του κλάδου των υπηρεσιών τουρισμού και εστίασης αλλά και του κλάδου του εμπορίου. Η περιφέρεια διαθέτει γενικά υψηλής ποιότητας ανθρώπινο δυναμικό, το οποίο δημιουργεί τις προϋποθέσεις τόσο για την ενεργοποίηση της ενδογενούς ανάπτυξης, όσο και για προσέλκυση δραστηριοτήτων αιχμής στην περιοχή.

Β. Ο ΠΡΩΤΟΓΕΝΗΣ ΤΟΜΕΑΣ

Τα κύρια χαρακτηριστικά και οι κυριότερες μορφές δραστηριότητας του πρωτογενή τομέα της περιοχής παρέμβασης του προγράμματος παρουσιάζονται αναλυτικά παρακάτω.

1. Γεωργία

Η γεωργία αποτελεί για την περιοχή παρέμβασης τον παραδοσιακό τομέα απασχόλησης, λόγω της ύπαρξης πολλών πεδινών περιοχών, με εύφορα εδάφη και βρίσκεται σε αλληλεξάρτηση με την κτηνοτροφία των ορεινών της περιοχής, δημιουργώντας έτσι μια σοβαρή σχέση στην παραγωγική δομή της τοπικής οικονομίας.

Η σημερινή κατάσταση χαρακτηρίζεται από τον μικρό γεωργικό κλήρο, την έλλειψη βασικών υποδομών και πληροφόρησης, το μικρό μέσο μέγεθος εκμετάλλευσης και το χαμηλό επίπεδο εκπαίδευσης των αγροτών. Οι **εκτάσεις που καλλιεργούνται** στην περιοχή παρέμβασης συμπεριλαμβανομένων των αγραναπαύσεων, λιβαδιών, βοσκοτόπων, οικογενειακών λαχανόκηπων, ανέρχονται, σύμφωνα με στοιχεία της ΕΛΣΤΑΤ από την **απογραφή Γεωργίας / Κτηνοτροφίας** για το έτος **1999 σε 528.275,6 στρέμματα**, ενώ σύμφωνα με τα στοιχεία από την **απογραφή Γεωργίας / Κτηνοτροφίας** για το έτος **2009**, η καλλιεργούμενη έκταση στην περιοχή, συμπεριλαμβανομένων των αγραναπαύσεων, ανέρχεται σε **471.645,4 στρέμματα**. Με βάση τα στοιχεία του **1999** οι καλλιεργούμενες εκτάσεις στην περιοχή παρέμβασης αντιπροσώπευαν το **88,02%** των συνολικών καλλιεργούμενων εκτάσεων στην Π.Ε. Τρικάλων, σε ποσοστό **12,85%** καλλιεργούμενων εκτάσεων της Περιφέρειας και **1,47%** σε επίπεδο Χώρας, ενώ τα αντίστοιχα ποσοστά για το έτος **2009** είναι **86,22%** σε επίπεδο ΠΕ Τρικάλων, σε επίπεδο Περιφέρειας **12,03%** και στο σύνολο της Χώρας σε ποσοστό **1,36%**.

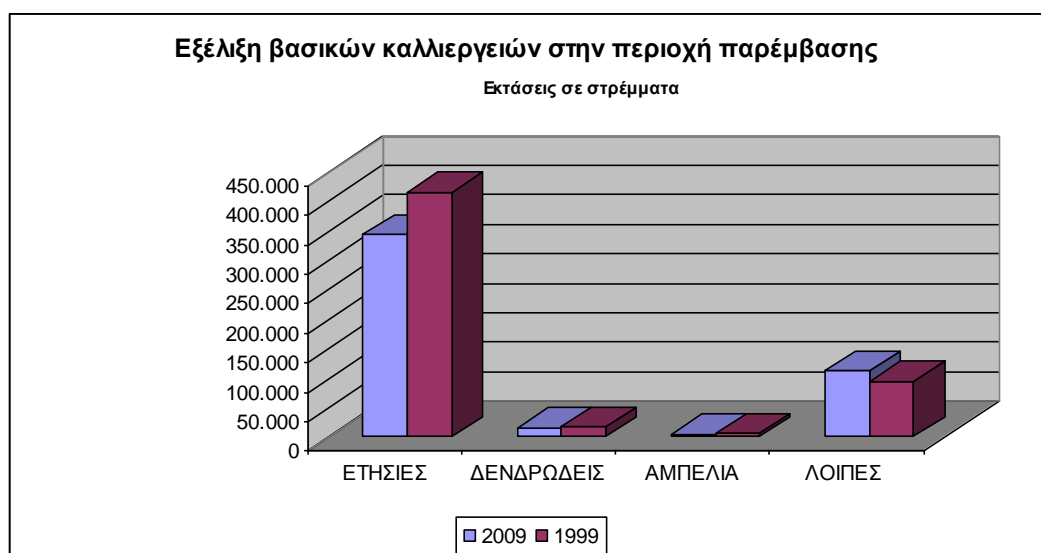
Πίνακας 223 Β1 Γεωργικές Εκμεταλεύσεις 1999-2009		
Ποσοστά 1999 Περιοχής Παρέμβασης σε σχέση με	ΕΚΜΕΤΑΛΛΕΥΣΕΙΣ	ΕΚΤΑΣΗ
Π.Ε. Τρικάλων	88,58	88,02
Περιφέρεια	17,36	12,85
Χώρα	1,67	1,47

Ποσοστά 2009 Περιοχής Παρέμβασης σε σχέση με	ΕΚΜΕΤΑΛΛΕΥΣΕΙΣ	ΕΚΤΑΣΗ
Π.Ε. Τρικάλων	86,65	86,22
Περιφέρεια	14,69	12,03
Χώρα	1,27	1,36

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ 1999-2009

• **Κύριες χρήσεις αγροτικής γης, παραγωγική εξειδίκευση της περιοχής**

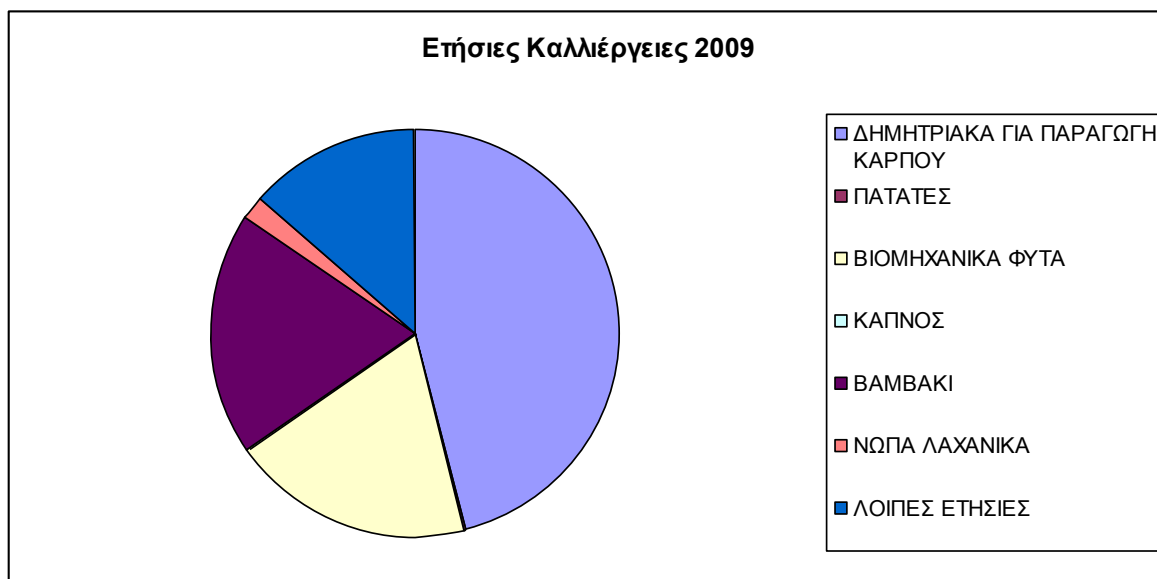
Στο παρακάτω διάγραμμα εμφανίζεται η κατανομή της καλλιεργούμενης γης σε ετήσιες καλλιέργειες, σε δενδρώδεις και σε αμπέλια. Οι λοιπές εκτάσεις περιλαμβάνουν τις αγροναπαύσεις, τα λιβάδια, τους βοσκοτόπους, τους οικογενειακούς λαχανόκηπους, καθώς και τα φυτώρια καρποφόρων δέντρων και άλλες πολυετείς φυτείες. (Πίνακας 223 Β2, Παράρτημα ΙΙ Κεφαλαίου 2)

ΠΗΓΗ: Απογραφή Γεωργίας / Κτηνοτροφίας ΕΣΥΕ 1999 -2009

Οι κλάδοι της **φυτικής παραγωγής** που κυριαρχούν στην περιοχή είναι οι **ετήσιες καλλιέργειες**, όπως το βαμβάκι, ο αραβόσιτος και τα σιτηρά, λόγω της δυναμικότητας της πεδινής κυρίως περιοχής. Βέβαια, επισημαίνουμε μια μείωση των εκτάσεων των ετήσιων καλλιεργειών, της περιοχής παρέμβασης καθώς από έκταση **414.276,6 στρ.** το έτος 1999 και ποσοστό επί του συνόλου των γεωργικών εκμεταλλεύσεων στην περιοχή παρεμβάσεις **78,42 %**, μειώθηκαν σε **341.848 στρ.** και ποσοστό **72,48%**, το έτος 2009. Ειδικότερα, ο τομέας των **Δημητριακών** για παραγωγή καρπού αποτελεί τον πλέον δυναμικό τομέα για την περιοχή παρέμβασης και έρχεται **πρώτος** στην προτίμηση των παραγωγών, στηρίζοντας το τοπικό αγροτικό εισόδημα, με **194.123,1 στρ**, δηλαδή το **41,16%** της συνολικής καλλιεργήσιμης έκτασης της περιοχής παρέμβασης σύμφωνα με την απογραφή γεωργίας του 2009, παρουσιάζοντας μια **αύξηση** της τάξεως του **3,94%**. Η καλλιέργεια **βαμβακιού** παρουσιάζει σημαντικές **πτωτικές** τάσεις, με την καλλιεργήσιμη έκταση από 153742,9 στρ. που ήταν το 1999 να μειώνεται κατά **47,31%**, στα 81008,8 στρ. το 2009. Παρόμοια πτωτική πορεία, που οδήγησε στην

εγκατάλειψη, ακολούθησε και η καλλιέργεια του **καπνού**, φτάνοντας το έτος 2009, να μην καλλιεργεί ουδείς στην περιοχή παρέμβασης αλλά ούτε και στο νομό. (Πίνακας 223 Β3, Παράρτημα ΙΙ Κεφαλαίου 2)

ΠΗΓΗ: Απογραφή Γεωργίας / Κτηνοτροφίας ΕΣΥΕ 1999 -2009

Ενδιαφέρον παρουσιάζει ο κλάδος των **νωπών λαχανικών**, ο οποίος ναι μεν παρουσιάζει στο σύνολό του, σημαντική **μείωση** της τάξεως του **37,71%** αλλά στην υποκατηγορία των νωπών λαχανικών **θερμοκηπίου** σημαντική αύξηση **110,39%**. Βέβαια η συνολική έκταση των καλλιεργειών λαχανικών είναι μηδαμινή σε σχέση με το σύνολο της περιοχής παρέμβασης και καταλαμβάνει το 2009 ποσοστό **1,65%**, ενώ τα θερμοκήπια, ποσοστό **0,11%** του συνόλου.

Όσον αφορά τις **δενδρώδεις** καλλιέργειες παρατηρούμε μια συνολική **μείωση 12,01%**, με της **μηλίες** να παρουσιάζουν **μείωση 41,69%** και να **διατηρούν** ποσοστό **10,67%** στο **σύνολο** των δενδρωδών καλλιεργειών. Η σημαντικότερη **αύξηση** με την πάροδο των ετών, παρατηρείται στην καλλιέργεια **ελιάς** και είναι της τάξεως του **19,18%** και κατέχει το **65,57%** του **συνόλου των καλλιεργειών δένδρων**, το 2009 ενώ το 1999 κατείχε πάλι την πλειοψηφία, αλλά με ποσοστό **47,09%**.

Πίνακας 223 Β4 Δενδρώδεις 1999-2009					
	Περιοχή παρέμβασης 1999	Περιοχή παρέμβασης 2009	ΜΕΤΑΒΟΛΗ %	Ποσοστό επί του ΣΥΝΟΛΟΥ 1999	Ποσοστό επί του ΣΥΝΟΛΟΥ 2009
ΕΛΙΕΣ	7749,9	9236,2	19,18	47,09	65,57
ΡΟΔΑΚΙΝΙΕΣ	182	129,2	-29,01	1,11	0,92
ΚΕΡΑΣΙΕΣ	203	203,9	0,44	1,23	1,45
ΜΗΛΙΕΣ	2578,2	1503,3	-41,69	15,67	10,67
ΛΟΙΠΕΣ ΔΕΝΔΡΩΔΕΙΣ	5552,1	2526	-54,50	33,73	17,93
ΣΥΝΟΛΑ	16458	14085,3	-12,01		

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ 1999-2009

Σημαντική είναι επίσης η καλλιέργεια **αμπελιών**, συγκριτικά με το σύνολο του ΠΕ Τρικάλων, αφού σε σύνολο **4.589,5** στρεμμάτων του ΠΕ Τρικάλων τα **4.149** στρέμματα βρίσκονται στην περιοχή παρέμβασης, για το έτος 2009.

Γενικά η γεωργική παραγωγή στην περιοχή παρέμβασης δεν παρουσιάζει μεγάλη ποικιλία ως προς τα καλλιεργούμενα είδη, οι εκτάσεις όμως που καλλιεργούνται είναι πολλές και αντίστοιχα μεγάλη και η παραγωγή.

Πίνακας 223 Β5 Αμπέλια 1999-2009					
	Περιοχή παρέμβασης 1999	Περιοχή παρέμβασης 2009	ΜΕΤΑΒΟΛΗ	Ποσοστό επί του ΣΥΝΟΛΟΥ 1999	Ποσοστό επί του ΣΥΝΟΛΟΥ 2009
ΛΟΙΠΟΙ ΟΙΝΟΙ	4346,9	3646,2	-16,12	92,93	87,88
ΕΠΙΤΡΑΠΕΖΙΑ ΣΤΑΦΥΛΙΑ	329	542	64,74	7,03	13,06
ΣΤΑΦΙΔΑ ΞΕΡΗ	1,5	0	-100,00	0,03	0,00
ΣΥΝΟΛΑ	4677,4	4149	-12,01		
Σύνολο ΠΕ Τρικάλων	5098,4	4589,5			

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ 1999-2009

- **Ποιοτική παραγωγή φυτικών και ζωικών*** (προϊόντα ΠΟΠ, ΠΓΕ, υφιστάμενα και εν δυνάμει, Βιολογικές καλλιέργειες)

Στην περιοχή παρέμβασης υπάρχουν **92 εκμεταλλεύσεις** βιολογικών πιστοποιημένων προϊόντων (φυτικής και ζωικής παραγωγής), με συνολική έκταση **8.748 στρ.** και περίπου **3.800 ζώα**. Λόγω ανεπαρκών στοιχείων της ΕΛΣΤΑΤ από την απογραφή του 2009, δε μπορεί να γίνει διαχωρισμός των φυτικών και των ζωικών προϊόντων. Στις καλλιέργειες, αυτή της μηδικής, κατέχει παραδοσιακά εξέχουσα θέση ενώ ακολουθούν ετήσιες καλλιέργειες, όπως το σκληρό και το μαλακό σιτάρι, το κριθάρι, ο αραβόσιτος και τα ρεβίθια. Το ενδιαφέρον των παραγωγών αυξάνει με τα χρόνια, συνειδητοποιώντας τη μεγάλη σημασία της ποιότητας στην παραγωγή των αγροτικών προϊόντων. Βέβαια το ποσοστό των παραγωγών που εφαρμόζουν το συγκεκριμένο σύστημα είναι μικρό και ίσως δεν είναι αντιπροσωπευτικό της βιολογικής συνείδησης των τρικαλινών παραγωγών. Στην περιοχή παρέμβασης παράγονται τα παρακάτω ΠΟΠ τυριά: ΠΟΠ **Φέτα**, ΠΟΠ **Γαλοτύρι**, ΠΟΠ **Κασέρι**, ΠΟΠ **Μανούρι από 13 παραγωγούς**. Επίσης, στην περιοχή παρέμβασης παράγεται ο οίνος **ΠΓΕ Μετέωρα**. (Πίνακας 223 Β7, Παράρτημα II Κεφαλαίου 2). Στην περιοχή των Τρικάλων τα παρακάτω **παραδοσιακά προϊόντα** με βάση την ποιότητα και την προέλευση των πρώτων υλών και συστατικών τους, τις μεθόδους παραγωγής και μεταποίησης και τα ιδιαίτερα γευστικά και άλλα χαρακτηριστικά τους, θα μπορούσαν να εξεταστούν σε συνεργασία και με τους τοπικούς παραγωγούς – μεταποιητές για την υποβολή αίτησης – φακέλου προς το ΥΠΑΑΤ ώστε να συμπεριληφθούν στα μητρώα ονομασιών προέλευσης / γεωγραφικών ενδείξεων / ιδιότυπων προϊόντων της ΕΕ: Το **Τρικαλινό λουκάνικο**, χοιρινό, που παίρνει τη γεύση του από την προσθήκη πράσου και αρωματικών βοτάνων της περιοχής, παραδοσιακά **ζυμαρικά**: τραχανάς ξινός, τραχανάς γλυκός,

χυλοπίτες, από τα οπωροκηπευτικά της περιοχής ιδιαίτερα ονομαστά τα **πεπόνια** και τα **καρπούζια** και τα ορεινά μήλα, **τουρσί** από ντόπια λαχανικά και κηπευτικά, σκέτα ή γεμιστά με τυρί, ελιές και άλλα υλικά, σαν έτοιμο ορεκτικό, τα αρωματικά φυτά και **βότανα** από τον ορεινό όγκο: όπως ρίγανη, θυμάρι τσάι του βουνού και πληθώρα αυτοφυών βοτάνων που συλλέγονται κυρίως από τον Κόζιακα, το **μέλι** με το ιδιαίτερο άρωμα των βοτάνων της περιοχής, **Τρικαλινός χαλβάς** «σαπουνέ», παραπλήσιος με εκείνον των Φαρσάλων, αλλά που γίνεται με διαφορετική συνταγή και είναι πιο κρεμώδης σε υφή και με πλούσια γεύση, **κρέας βόειο** (από αγελάδες κρετοπαραγωγής ελευθέρως βοσκής) και **πρόβειο** (ελευθέρως βοσκής).

Πίνακας 223 Β6 Βιολογικά 2009			
	ΕΚΜΕΤΑΛΛΕΥΣΕΙΣ	ΕΚΤΑΣΗ	ΑΡΙΘΜΟΣ ΚΕΦΑΛΩΝ
Χώρα	16.448,0	1.308.277,3	569.414
Περιφέρεια	1.811,0	164.300,3	27.165
Π.Ε. Τρικάλων	119,0	11.603,7	3.812
Περιοχή Παρέμβασης	92,0	8.748,0	3.812

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ 2009

*Τα στοιχεία που είχαμε στη διάθεση μας, δεν επέτρεψαν τον διαχωρισμό, φυτικών-ζωικών προϊόντων. Στο υποκεφάλαιο 2 Κτηνοτροφία του παρόντος, δε θα γίνει αναφορά στα εν λόγω προϊόντα.

• **Μεταποίηση και εμπορία προϊόντων**

Από στοιχεία του Επιμελητηρίου (ΕΒΕ) Τρικάλων και τον Επιχειρηματικό οδηγό/κατάλογο των επιχειρήσεων του, στην **Π.Ε. Τρικάλων** λειτουργούν **118 μονάδες μεταποίησης**, που σχετίζονται με τον **πρωτογενή τομέα**, όπως αλευρόμυλοι, ελαιολιβεύματα, οινοποιεία, αλλά και μονάδες όπως τυροκομεία, παρασκευαστήρια ζωοτροφών κτλ.

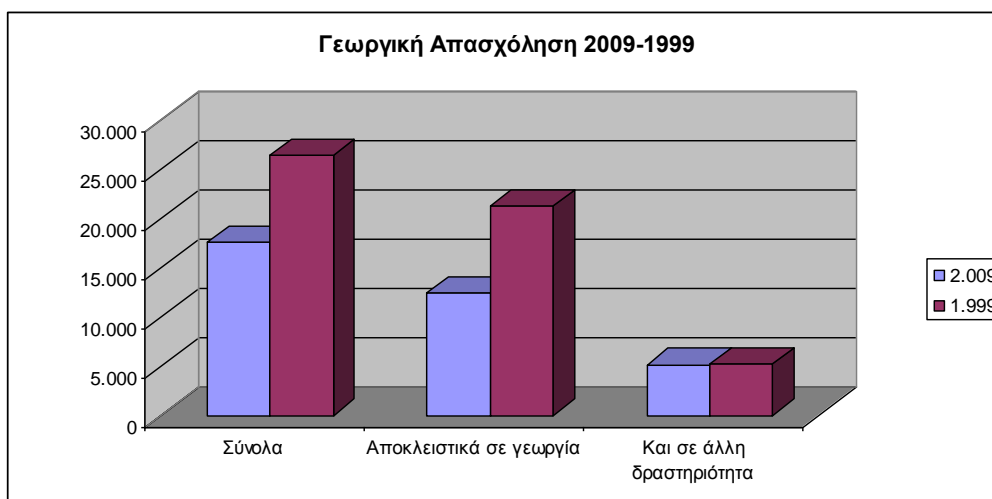
Ειδικότερα στην **περιοχή παρέμβασης** λειτουργούν **97 μονάδες**, εκ των οποίων στο γεωργικό τομέα αφορούν εκκοκκιστήρια βάμβακος, συσκευαστήρια - διαλογητήρια, ελαιολιβεύματα, οινοποιεία κ.α. . Η ανάλυση των στοιχείων που καταγράφηκαν από την **έρευνα πεδίου** κατέδειξε πως ένα σημαντικό μέρος της παραγόμενης ποσότητας των προϊόντων στην περιοχή παρέμβασης **εμπορεύεται** είτε από τους παραγωγούς στις λαϊκές αγορές (**27,8%**), είτε **πωλείται** στους εμπόρους (**28,8%**), είτε στους **συνεταιρισμούς** (**9,9%**). Σημαντικό είναι το ποσοστό **33,5%** των παραγομένων γεωργικών προϊόντων που χρησιμοποιείται για **ιδιοκατανάλωση**.

• **Χαρακτηριστικά απασχολούμενων στην γεωργία (ηλικία, κλπ). Προσέγγιση επιπέδου πολύ - απασχόλησης.**

Η **απασχόληση** στις αγροτικές εκμεταλλεύσεις συνεισφέρει σημαντικά στην συνολική απασχόληση της περιοχής παρέμβασης και της ΠΕ Τρικάλων γενικότερα. Παρατηρούμε **μείωση** του συνόλου της απασχόλησης στις αγροτικές εκμεταλλεύσεις, ανάμεσα στα έτη **2009** και **1999**, τόσο σε επίπεδο περιοχής παρέμβασης, αλλά και σε επίπεδο ΠΕ, Περιφέρειας και Χώρας.

Μία από τις κυριότερες διαρθρωτικές μεταβολές του γεωργικού τομέα είναι η **αύξηση της πολυαπασχόλησης** των γεωργικών νοικοκυριών. Παρατηρούμε, από τα στοιχεία των πινάκων, **μείωση** των ατόμων που **απασχολούνται αποκλειστικά** στην εκμετάλλευση και **αύξηση** των ατόμων που **απασχολούνται δευτερευόντως** στις αγροτικές εκμεταλλεύσεις. Το γεγονός αυτό συνηγορεί στο συμπέρασμα ότι τα μέλη των αγροτικών νοικοκυριών απασχολούνται και με άλλες δραστηριότητες και αναζητούν εν γένει εξωγεωργικά εισοδήματα.

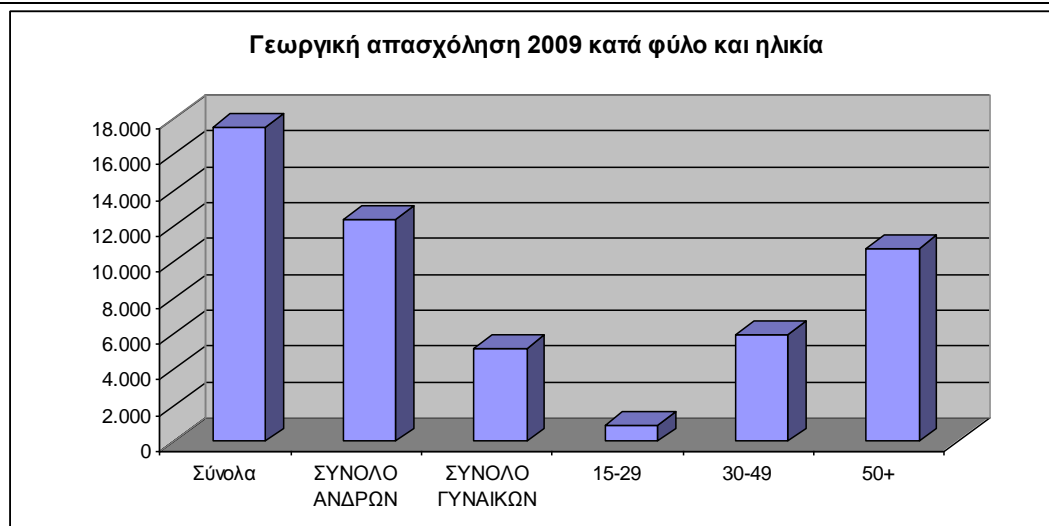
Η σύγκριση των στοιχείων της **περιοχής παρέμβασης** σε σχέση με την **ΠΕ Τρικάλων** για το έτος 2009, δείχνει πως το **86%** περίπου των **απασχολούμενων στην πρωτογενή παραγωγή της ΠΕ Τρικάλων** κατοικούν στην **περιοχή παρέμβασης**. Ο αριθμός των ατόμων που απασχολούνται **κυρίως ή δευτερευόντως** είναι σημαντικά **μικρότερος** σε σχέση με τον αριθμό ατόμων που απασχολείται **αποκλειστικά** στην εκμετάλλευση και για τα δυο έτη της απογραφής, με το ποσοστό το **2009** να είναι **29,37%** ενώ το **1999** ήταν **19,83%**. (Πίνακες 223 B8 και B9, Παράρτημα II Κεφαλαίου 2)

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ 2009

Όπως και στο σύνολο της ΠΕ Τρικάλων, έτσι και στην **περιοχή παρέμβασης** η **πλειοψηφία των κατόχων** των εκμεταλλεύσεων είναι **άντρες**.

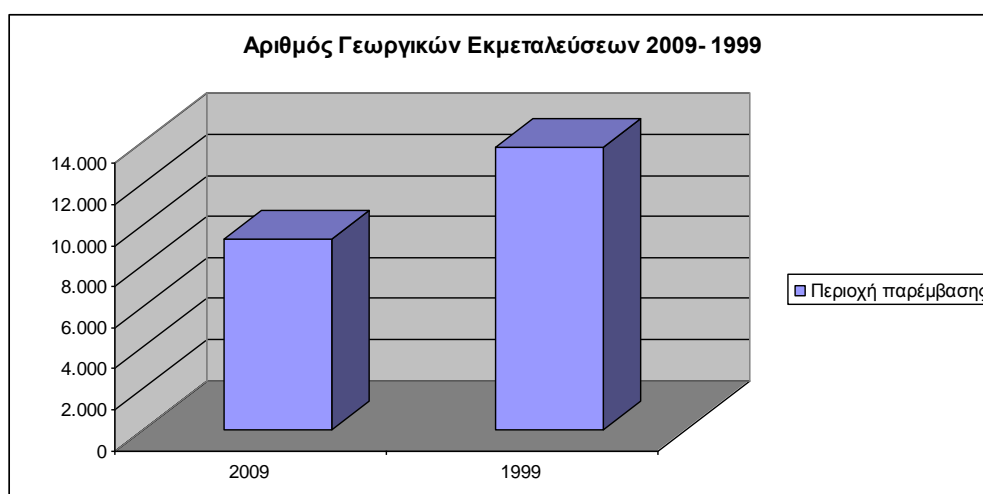
Η **πλειοψηφία των κατόχων εκμεταλλεύσεων**, ηλικιακά, τοποθετείται στις ηλικίες **50 ετών και άνω**, γεγονός που υποδηλώνει το **γερασμένο ηλικιακά γεωργικό ανθρώπινο δυναμικό** της περιοχής παρέμβασης. Η **ηλικιακή διάρθρωση** των αρχηγών των γεωργικών εκμεταλλεύσεων στον τομέα προβληματίζει, δεδομένου ότι οι **γηραιότεροι αγρότες** δεν είναι πρόθυμοι να εγκαταλείψουν την γεωργική απασχόληση εξαιτίας του γεγονότος ότι είναι η κύρια πηγή του εισοδήματός τους. Όξυνση του προβλήματος αποτελεί επίσης το γεγονός ότι οι **γηραιότεροι αγρότες** δεν έχουν βασικές **γνώσεις οικονομικής και τεχνικής διαχείρισης** της εκμετάλλευσής τους και τις απαιτούμενες **ικανότητες** για την εισαγωγή νέων τεχνολογιών και γενικότερα αδυνατούν να ανταποκριθούν στις συνεχώς μεταβαλλόμενες απαιτήσεις της αγοράς. (Πίνακες 223 B10 και B11, Παράρτημα II Κεφαλαίου 2)

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ 2009

Από την **ανάλυση σε επίπεδο εκμεταλλεύσεων** είναι δυνατό να αντληθούν πληροφορίες για την **διάρθρωση της γεωργίας και της κτηνοτροφίας**, σε επίπεδο Δημοτικού Διαμερίσματος της περιοχής παρέμβασης αλλά και σε επίπεδο ΠΕ Τρικάλων. Μπορούν επίσης να εξαχθούν συμπεράσματα για τις διαφοροποιήσεις στις γεωργικές εκμεταλλεύσεις της περιοχής, σε σχέση με την ευρύτερη περιοχή και να αποκαλύψουν αδυναμίες που πιθανώς να υπάρχουν.

Παρατηρείται ότι από το **σύνολο των 15.600 εκμεταλλεύσεων**, που καταγράφηκαν στην απογραφή γεωργίας κτηνοτροφίας του **1999** στην **ΠΕ Τρικάλων**, ένα σημαντικό ποσοστό περίπου **83%** ή **13.780** εκμεταλλεύσεις **ανήκουν στην περιοχή παρέμβασης**, ενώ αυτές καταλαμβάνουν ποσοστό **17,35 %**, σε επίπεδο Περιφέρειας. Για το έτος **2009**, ο αριθμός των **εκμεταλλεύσεων της περιοχής παρέμβασης**, παρουσιάζει **σημαντική μείωση** στο σύνολο των εκμεταλλεύσεων που αριθμεί πλέον **9.316** εκμεταλλεύσεις αλλά όσον αφορά στα ποσοστά σε επίπεδο ΠΕ Τρικάλων και σε επίπεδο Περιφέρειας παραμένουν περίπου τα ίδια, ως προς την ΠΕ Τρικάλων περίπου **86%** (**αύξηση 2,3%**) ενώ για την Περιφέρεια Θεσσαλίας **14,69%** καθώς η μείωση των εκμεταλλεύσεων είναι συνολική. (Πίνακας 223 Β12, Παράρτημα II Κεφαλαίου 2)

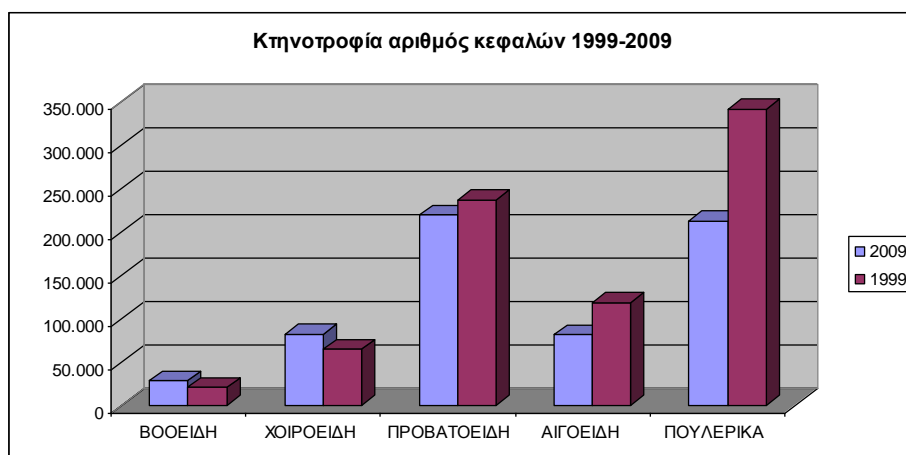
Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ 2009

2. ΚΤΗΝΟΤΡΟΦΙΑ

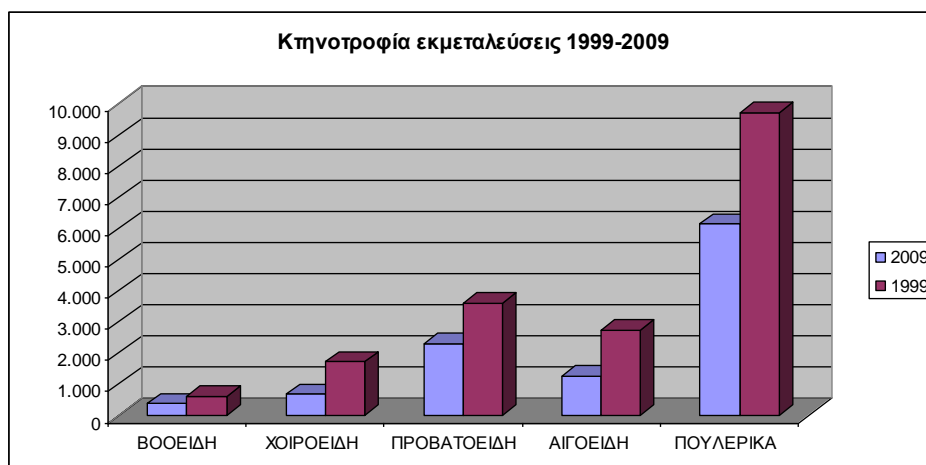
• Κατανομή ζωικού κεφαλαίου, Διάρθρωση των κτηνοτροφικών εκμεταλλεύσεων

Η κτηνοτροφία στην περιοχή παρέμβασης αποτελεί ένα δυναμικό κλάδο, ενώ συνεχίζει κυρίως να ασκείται με την παραδοσιακή οικογενειακή μορφή. Από την εξέταση της ζωικής παραγωγής στην περιοχή παρέμβασης φαίνεται ότι το κτηνοτροφικό κεφάλαιο στηρίζεται κυρίως στην προβατοτροφία με 220.157 αρ. κεφαλών το 2009 (μείωση 7,3% σε σχέση με το 1999). Τα πουλερικά κατέχουν αρ. κεφαλών της τάξεως των 213.289, με τεράστια μείωση 37,72% σε σχέση με το 1999. Ακολουθεί η χοιροτροφία με αύξηση 26,22% το 2009 (σε 81.877 από 64.867 το 1999), οι αίγες με 81.605 αρ. κεφαλών με μείωση κατά 31,18% σε σχέση με το 1999. Επίσης αύξηση κατά 38,37% παρατηρείται στα βοοειδή με 28.495 αρ. κεφαλών.

Αναφορικά με την σύνθεση των εκμεταλλεύσεων, τα προβατοειδή αντιπροσωπεύουν το 21,39% των συνολικών κτηνοτροφικών εκμεταλλεύσεων που δραστηριοποιούνται στην εξεταζόμενη περιοχή, το 11,67% αντιπροσωπεύουν τα αιγοειδή ενώ τα χοιροειδή και τα βοοειδή αντιπροσωπεύουν το 6,28% και 3,42% αντίστοιχα. Το 57,24% από αυτές αναφέρονται σε εκμεταλλεύσεις πουλερικών. (Πίνακές 223 Β13 και Β14, Παράρτημα ΙΙ Κεφαλαίου 2)

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ 2009

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ 2009

• **Μελισσοκομία**

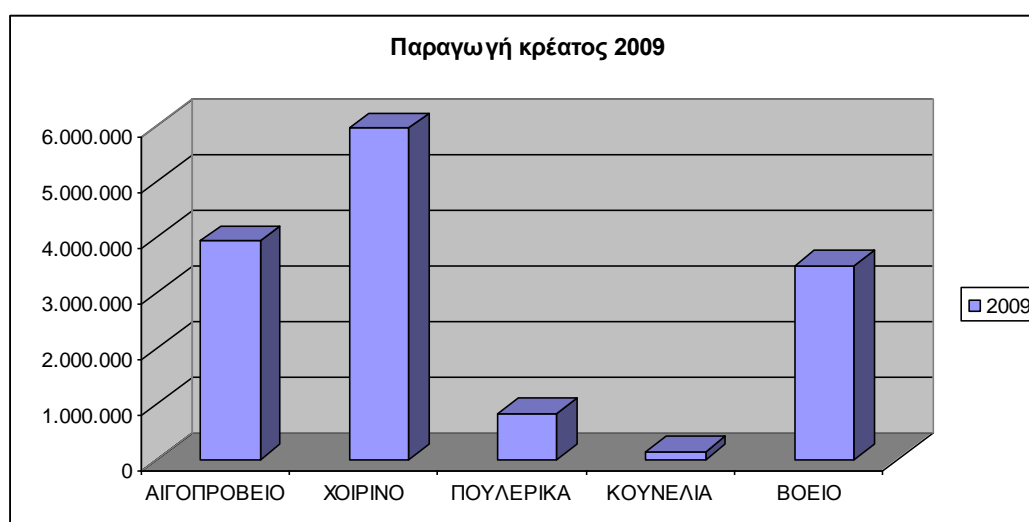
Η **μελισσοκομία** της **περιοχής παρέμβασης** παρουσιάζει σημαντική **αύξηση** και φαίνεται πως όλο και περισσότεροι ασχολούνται με αυτό τον κλάδο. Τα φυτά και τα βότανα της περιοχής δίνουν τροφή για της μέλισσες, ιδιαίτερα αυτά της περιοχής του Κόζιακα και προσδίδουν στο μέλι ένα ιδιαίτερο και ωραίο άρωμα. Στο σύνολο των **κυψελών** της περιοχής παρατηρείτε το **2009 αύξηση κατά 80%** σε σχέση με το **1999**, επίσης στο σύνολο των **εκμεταλλεύσεων**, έχουμε **αύξηση 32,16%**.

Πίνακας 223 B15 Μελισσοκομία 1999-2009		
ΜΕΛΙΣΣΕΣ	ΕΚΜ/ΣΕΙΣ	ΚΥΨΕΛΕΣ
2009	226	17.274
1999	171	9.592
Μεταβολή % 1999-2009	32,16	80,09

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ 1999-2009

• **Παραγωγή κτηνοτροφικών προϊόντων**

Από τα στατιστικά στοιχεία της Ετήσιας Γεωργικής Έρευνας για το 2009 για την **περιοχή παρέμβασης** προκύπτει ότι το σύνολο της **παραγωγής γάλακτος** ανέρχεται σε **52.937.835 τόνους**, ήτοι ποσοστό **2,58%** της συνολικής παραγωγής της **Χώρας**. Το σύνολο της παραγωγής κρέατος είναι **14.341.780 τόνοι** ποσοστό **3,27%** της συνολικής παραγωγής της **Χώρας**, ενώ ενδιαφέρον παρουσιάζει το **χοιρινό** κρέας που κατέχει ποσοστό **6,04%** της **Χώρας**. Η παραγωγή για τα **λοιπά κτηνοτροφικά προϊόντα**, ήτοι **τυρί μαλακό** (φέτα, τελεμές, τουλουμοτύρι), **τυρί σκληρό**, **μυζήθρα** (γκίτζα, βουστίνα, κλοτσοτύρι), **αυγά** και το **μέλι** είναι της τάξης των **85.561.543 τόνων** και κατέχουν ποσοστό **2,1%** σε σχέση με το σύνολο της **Χώρας**. (Πίνακες 223 B16, B17 και B18, Παράρτημα II Κεφαλαίου 2)

• **Μεταποίηση και εμπορία προϊόντων**

Η μεταποίηση στην εξεταζόμενη περιοχή παρέμβασης επικεντρώνεται στην εκμετάλλευση, επεξεργασία και αξιοποίηση των παραγόμενων κτηνοτροφικών προϊόντων του πρωτογενούς τομέα, κυρίως για την **παραγωγή τυροκομικών προϊόντων** όπως, τυρί, γιαούρτη, μυζήθρα κ.α. όπως επίσης και **προϊόντων**

πρώτης μεταποίησης του κρέατος όπως είναι για παράδειγμα τα λουκάνικα κ.α. Έτσι δραστηριοποιούνται τυροκομεία, μονάδες παραγωγής γαλακτοκομικών προϊόντων, μονάδες παρασκευής ζωοτροφών κ.α.

3. ΔΑΣΟΠΟΝΙΑ

• Κύρια χαρακτηριστικά

Τα δάση και οι δασικές εκτάσεις της ΠΕ Τρικάλων και της περιοχής παρέμβασης, ανάλογα με το υψόμετρο και τη γεωγραφική τους θέση, αποτελούνται τόσο από **κωνοφόρα** είδη (πεύκη – ελάτη) όσο και από **πλατύφυλλα** (δρυς – καστανιά – οξυά) καθώς και από **αείφυλλα πλατύφυλλα** είδη της χαμηλότερης υψομετρικά ζώνης. Τα δάση της περιοχής καλύπτουν το **30%** της έκτασης της **Π.Ε Τρικάλων** και το **33%** της έκτασης της **περιοχής παρέμβασης** (δάση κυρίως ελάτης, δρυός και οξυάς) και προσφέρουν σημαντικές ποσότητες πρώτης ύλης, με ετήσια παραγωγή **150.000 τόνους ξυλείας** (στρογγυλή και καυσόξυλα) απασχολώντας μέρος του δασόβιου και παραδασόβιου πληθυσμού.

Η **δασοπονία** εξασκείται κυρίως στα δημόσια δάση, ενώ υπάρχει και σημαντικός αριθμός κοινοτικών, μοναστηριακών και ιδιωτικών δασών. Συνοπτικά παρουσιάζονται στον παρακάτω πίνακα:

ΜΟΡΦΗ ΙΔΙΟΚΤΗΣΙΑΣ	ΠΕ ΤΡΙΚΑΛΩΝ	Π. ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ	ΧΩΡΑ
Δημόσια	853.076	1.938.476	16.440.050
Κοινοτικά	482.064	1.480.554	3.015.270
Διακατεχόμενα	391.661	1.459.491	
Διακατεχόμενα κατά τα 4/5 και Δημόσια κατά 1/5	35.000	35.000	
Μοναστηριακά - Εκκλησιαστικά	16.090	89.445	1.099.460
Συνιδιόκτητα	26.465	37.464	2.458.450
Συνιδιόκτητα με το Δημόσιο κατά το 1/5	49.000	49.000	
Συνδιακατεχόμενα	8.110	29.570	
Ιδιωτ.φυσ.προσώπων	95.000	436.300	1.998.700
Ανταλλάξιμα	27.370	27.370	
Δάσος Περτουλίου	23.727	23.727	
ΣΥΝΟΛΟ	2.007.563	5.606.397	

Πηγή: Δ/ση Δασών Ν. Τρικάλων 2016

Από ότι φαίνεται στα **δημόσια δάση** η κύρια παραγωγή είναι η **βιομηχανική ξυλεία** και τα **καυσόξυλα**. Αντίθετα στα **ιδιωτικά δάση** παράγονται και **δευτερεύοντα δασικά προϊόντα** όπως καλλωπιστικοί κλάδοι, φυτόχωμα κ.λπ. Η παραγωγή των χριστουγεννιάτικων δένδρων γίνεται εξ ολοκλήρου σε μη δημόσιες δασικές εκτάσεις και σε συγκεκριμένες φυτείες.

Η παραγωγή βιομηχανικής ξυλείας, η οποία προέρχεται από δημόσια δάση, αντιστοιχεί περίπου στο 44% του συνόλου της ετήσιας παραγωγής της Περιφέρειας Θεσσαλίας.

Δασική παραγωγή στην ΠΕ Τρικάλων

Δασικά Προϊόντα	ΠΑΡΑΓΩΓΗ ΣΥΝΟΛΟ				
	ΔΗΜΟΣΙΑ ΔΑΣΗ		ΜΗ ΔΗΜΟΣΙΑ ΔΑΣΗ		ΣΥΝΟΛΙΚΑ
	ΠΕ Τρικάλων	Περιφέρεια Θεσσαλίας	ΠΕ Τρικάλων	Περιφέρεια Θεσσαλίας	Περιφέρεια Θεσσαλίας
Βιομηχανική ξυλεία	33905	49022	25575	34877	83899
α. Κωνοφόρων κ.μ.					
β. Πλατύφυλλων Τόν.	4319	18607	4598	13762	32369
Καυσόξ. εμπορίου Τόν.	5224	29454	20210	70968	100422
Καυσόξυλα ατελώς συλλεγόμενα Τόν.	10710	22050	12890	37784	59834
Καλλωπιστ. κλάδοι Τόν.	0	23	0	417	440
Ρίζες ερείκης Τόν.	0	0	0	5	5
Χριστουγ. Δέντρα Τεμάχ.	0	0	3644	3644	3644
Φυτόχωμα Τόν.	0	5	0	65	70

Πηγή: Δ/ση Δασών Ν. Τρικάλων 2016

Αρκετά δάση της περιοχής είναι **υποβαθμισμένα**, εμφανίζουν τις συνέπειες των μικροπυρκαγιών, της καταχρηστικής άσκησης της κτηνοτροφίας και δενδροκομικών ασθενειών. Σε αρκετές περιπτώσεις τα εδάφη έχουν αποψιλωθεί, έχουν υποστεί χαρακτηριστική διάβρωση και έχει αποκαλυφθεί το βραχώδες υπόστρωμα.

Ωστόσο υπάρχουν θύλακες που διατηρούν σημαντικά, από οικονομική και αισθητική άποψη, δάση πλατύφυλλων ειδών, όπως οξιάς, βελανιδιάς, φράξου, φτελιάς, δρυός κ.α. Ακόμη και στις μη δασοσκεπείς εκτάσεις η χαμηλή βλάστηση (μακία) συντελεί στην διατήρηση των φυσικών λειτουργιών, επιτρέπει την ανάπτυξη της άγριας πανίδας και προσδίδει στο περιβάλλον ικανότητες αναγέννησης, ώστε να δικαιολογούνται ελπιδοφόρες προσδοκίες για την αναδημιουργία δασών στην περιοχή, με την προϋπόθεση υλοποίησης προγραμμάτων αναδάσωσης και λήψης μέτρων προστασίας. Στις πεδινές περιοχές οι δασοσκεπείς εκτάσεις είναι περιορισμένες και κατά κύριο ποσοστό είναι μη δημόσιες.

Στην ΠΕ Τρικάλων εδρεύουν **δύο Δασαρχεία, των Τρικάλων και της Καλαμπάκας**. Εκτός των δασικών εκτάσεων, τις οποίες διαχειρίζονται τα δύο Δασαρχεία, υπάρχει και το **Πανεπιστημιακό Δάσος Περτουλίου**, που διοικείται από το **Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης (Α.Π.Θ.)** και το οποίο το διαχειρίζεται μέσω του **Ταμείου Διαχείρισης Πανεπιστημιακού Δάσους Περτουλίου (ΝΠΔΔ)**. Επισημαίνεται ότι στις εκτάσεις δημοσίων δασών συμπεριλαμβάνεται και η έκταση του Πανεπιστημιακού Δάσους Περτουλίου (3.294 εκτάρια).

Στο **Δάσος Περτουλίου** το δασοπονικό είδος που κυριαρχεί είναι η **ελάτη**. Μέσα στο δάσος υπάρχουν κτιριακές εγκαταστάσεις, οι οποίες χρησιμοποιούνται για την ετήσια πρακτική εκπαίδευση των φοιτητών του Τμήματος Δασολογίας του Α.Π.Θ. Σύμφωνα με στοιχεία που δόθηκαν από την Διοίκηση του Δάσους Περτουλίου, η δασική παραγωγή για το έτος 2007 ανέρχεται σε:

Δασική παραγωγή Δάσους Περτουλίου

Α/Α	ΔΑΣΟΠΟΝΙΚΟ ΕΙΔΟΣ	ΠΟΣΟΤΗΤΕΣ
1	Στρόγγυλη ξυλεία μήκους μεγαλύτερου των 2 μέτρων:	4.339,64 m ³
2	Στρόγγυλη ξυλεία μήκους μικρότερου των 2 μέτρων:	188 χωρικά m ³
3	Καυσόξυλα Ελάτης:	399,19 m ³
4	Ξύλο θρυμματισμού ελάτης:	2.204,5 m ³

Πηγή: Δ/ση Δασών ν. Τρικάλων 2016

Η αξιοποίηση των δασικών εκτάσεων της περιοχής παρέμβασης περιορίζεται στην παραγωγή δασικών προϊόντων και συγκεκριμένα ξυλείας και βοσκήσιμης ύλης. Όσον αφορά τη μεταποίηση των δασοκομικών προϊόντων, στην περιοχή παρέμβασης δραστηριοποιούνται **27 βιομηχανίες ξύλου** και προϊόντων από ξύλο, **35 βιοτεχνίες κατασκευής επίπλων** και **1 μονάδα παραγωγής χαρτοπολτού, χαρτιού και προϊόντων από χαρτί**, (Στοιχεία ΕΒΕ 2016). Κυρίως, τα παραγόμενα προϊόντα ξύλου διατίθενται σε τοπικούς και εθνικούς μεταποιητές, ενώ οι εξαγωγές είναι περιορισμένες.

- **Υπηρεσίες εξυπηρέτησης του πρωτογενή τομέα στην περιοχή**

Οι ανάγκες του πρωτογενή τομέα στην περιοχή παρέμβασης εξυπηρετούνται κατά κύριο λόγο από τη **Διεύθυνση Αγροτικής Οικονομίας & Κτηνιατρικής ΠΕ Τρικάλων**.

Οι αρμοδιότητες της **Διεύθυνσης Αγροτικής Οικονομίας και Κτηνιατρικής της Περιφερειακής Ενότητας Τρικάλων** ανάγονται ιδίως στη μέριμνα για την ανάπτυξη και την ποιοτική βελτίωση των τομέων της φυτικής και της ζωικής παραγωγής στην περιοχή των περιφερειακών ενοτήτων, τη λήψη των αναγκαίων μέτρων για την ανάπτυξη και τον εκσυγχρονισμό των αγροτικών εκμεταλλεύσεων τη διενέργεια ελέγχων σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία για την προστασία του ζωικού κεφαλαίου στην Περιφέρεια, την εξασφάλιση της υγείας των ζώων και τη λήψη μέτρων για την προστασία της δημόσιας υγείας σε κάθε περιφερειακή ενότητα.

Στην περιοχή παρέμβασης δραστηριοποιούνται:

- η **Αγροτικός Συνεταιρισμός Καλαμπάκας "Μετέωρα" (ΑΣΚ)**, ο οποίος διαδέχθηκε την ΕΑΣ Καλαμπάκας μετά την ψήφιση του Ν. 4015/2011. Η ΑΣΚ όλα τα χρόνια παρουσίας της επέδειξε αξιοπρόσεκτο έργο μιας και ήταν στις 10 μεγαλύτερες Ενώσεις σε επίπεδο Χώρας. Σήμερα τα **1.200** περίπου μέλη του ασχολούνται με την καλλιέργεια καλαμποκιού, κριθαριού, σιταριού και εκτρέφουν ζωικό κεφάλαιο για την παραγωγή κρέατος και γάλακτος. Διαθέτει εγκαταστάσεις αποθήκευσης και ξήρανσης αραβόσιτου και ταυτόχρονα διατηρεί και υποκατάστημα συγκέντρωσης σιτηρών στην περιοχή Της Μύκανης - Οξύνειας. Ο Συνεταιρισμός στηρίζει διοικητικά και λογιστικά όλα τα μέλη προσφέροντας υπηρεσίες για το ΟΣΔΕ, τον ΟΠΕΚΕΠΕ, γεωργικές ασφάλειες κλπ.

- και η **Ένωση-Αγροτικός Συνεταιρισμός Τρικάλων**, η Ένωση αγροτικών Συνεταιρισμών Τρικάλων που ιδρύθηκε το 1930 και μετά την ψήφιση του Ν. 4015/2011, μετατράπηκε και αυτός σε πρωτοβάθμιο συνεταιρισμό. Στην πολύχρονη παρουσία του έχει μετατραπεί σε όμιλο δραστηριοτήτων με κυρίαρχη θέση στην τοπικά και περιφερειακή οικονομία. Διαθέτει σύγχρονο **Εκκοκκιστήριο στο Μεγαλοχώρι, βιομηχανία ζωοτροφών (Agroniz), δυναμική οξοποιία "Μετέωρα"**, οργανωμένες δομές για την διάθεση αγροεφοδίων και παροχής εξυπηρέτησης σε αγρότες και κτηνοτρόφους. Τέλος διαθέτει το **85%** των μετοχών στην **συνεταιριστική γαλακτοβιομηχανία "Τρίκκη"**.

- **Συμπεράσματα - μελλοντικές προοπτικές**

Η σημερινή κατάσταση χαρακτηρίζεται από μείωση του αριθμού των εκμεταλλεύσεων και το μικρό μέσο κλήρο, την έλλειψη βασικών υποδομών και πληροφόρησης. Χαρακτηριστικό, αποτελεί το γεγονός της γήρανσης του αγροτικού πληθυσμού, καθώς και η μείωση της απασχόλησης στις αγροτικές εκμεταλλεύσεις, ανάμεσα στα έτη 2001 και 2009, με ταυτόχρονη αύξηση της υποαπασχόλησης. Επίσης παρατηρούμε αύξηση του μέσου μεγέθους των εκμεταλλεύσεων και των αγροτεμαχίων από το έτος 2001 στο έτος 2009, γεγονότα που **καταδεικνύουν την τάση για αναδιάρθρωση των γεωργικών εκμεταλλεύσεων.**

Η γεωργική παραγωγή δεν παρουσιάζει μεγάλη ποικιλία ως προς τα καλλιεργούμενα είδη, αλλά οι εκτάσεις που καλλιεργούνται είναι πολλές και αντίστοιχα μεγάλη η παραγωγή. Οι κλάδοι της **φυτικής παραγωγής** που κυριαρχούν στην περιοχή είναι οι ετήσιες καλλιέργειες, όπως το βαμβάκι, ο αραβόσιτος και τα σιτηρά, λόγω της δυναμικότητας της πεδινής κυρίως περιοχής.

Το κτηνοτροφικό κεφάλαιο στην περιοχή στηρίζεται κυρίως στην **αγελαδοτροφία, αιγοπροβατοτροφία και χοιροτροφία**, ενώ η μελισσοκομία αποτελεί δυναμικό κλάδο. Η γαλακτοπαραγωγός αγελαδοτροφία και η χοιροτροφία συνδέονται με τη μεταποίηση. Η αιγοπροβατοτροφία πάσχει από διαρθρωτικά προβλήματα στις εκμεταλλεύσεις και χρήζει εκσυγχρονισμού. Επίσης, στο σύνολο της δεν αφορά εσταβλισμένη, αλλά εκτατική κτηνοτροφία, που δημιουργεί προβλήματα σε σχέση με τη διαχείριση των κοινόχρηστων βοσκοτόπων, όπως και οι ελλείψεις που παρατηρούνται στις βασικές υποδομές επιβαρύνουν την εξέλιξη της κτηνοτροφίας στην περιοχή.

Ο κύριος όγκος των δασών της περιοχής παρέμβασης εντοπίζεται στον ορεινό όγκο της Πίνδου, ενώ η παραγωγή δασοκομικών προϊόντων είναι σχετικά περιορισμένη και μόνο στις παραπάνω περιοχές.

Το στάδιο της διάθεσης των γεωργικών προϊόντων στο εσωτερικό και στο εξωτερικό αποτελεί ένα ακόμη μελανό σημείο για τους παραγωγούς. Οι λαϊκές αγορές αποτελούν διέξοδο για μικρό αριθμό παραγωγών ενώ οι κεντρικές αγορές αδυνατούν να στηρίξουν την ποιότητα των προϊόντων και τη διαφάνεια των συναλλαγών. Οι αλυσίδες πολυκαταστημάτων αναδύονται ως καθοριστικοί ρυθμιστές της λειτουργίας της ελεύθερης αγοράς. Με δεδομένη την αδύνατη θέση των αγροτικών συνεταιρισμών, έστω ως φορέων διαπραγματευτικής δύναμης, είναι αναμενόμενο οι παραγωγοί να γίνονται απλοί αποδέκτες των όρων που θέτουν οι αγοραστές των προϊόντων τους (όπως και οι προμηθευτές των εφοδίων τους) και να αποτελούν τον

πλέον αδύναμο κοινωνικό εταίρο. Εν γένει, διαπιστώνεται χαμηλή ανταγωνιστικότητα του πρωτογενούς τομέα, που οφείλεται στο υψηλό κόστος παραγωγής και διάθεσης των προϊόντων, τη χαμηλή εν γένει προστιθέμενη αξία στο προϊόν σε συσκευασία, τυποποίηση και στη μη δυνατότητα προώθησής του στις ξένες αγορές.

Με βάση τα παραπάνω δημιουργείται, η αναγκαιότητα αναδιάρθρωσης του πρωτογενούς τομέα θέτοντας μια σειρά στρατηγικών δράσεων που θα μας βοηθήσουν να πετύχουμε τους στόχους μας. Έτσι, μπορούμε να πούμε ότι η βελτίωση της ανταγωνιστικότητας της γεωργίας και της κτηνοτροφίας, με την παραγωγή ποιοτικών προϊόντων με προστιθέμενη αξία, η αναδιάρθρωση των καλλιεργειών (άλλη Γεωργία), η ανάπτυξη επιχειρηματικών δεξιοτήτων στους παραγωγούς, παράλληλα με την αναδιάρθρωση των εκμεταλλεύσεων και τον εκσυγχρονισμό τους, αλλά και η ανάπτυξη του τομέα της μεταποίησης και η σύνδεσή του με τον πρωτογενή, αποτελούν την αιχμή του δόρατος για την ανάπτυξη της γεωργίας και της κτηνοτροφία, όχι μόνο της περιοχής παρέμβασης, αλλά και όλου του ΠΕ Τρικάλων.

Οι προοπτικές αυτές προϋποθέτουν αποδέσμευση της παραγωγής από τις επιδοτήσεις που τις κατευθύνουν, στροφή προς προϊόντα και τρόπους παραγωγής με όρους ποιότητας, προοπτικές που θα εκπληρωθούν σταδιακά, μέσα από την πιλοτική εισαγωγή νέων κλάδων και νέων δραστηριοτήτων στα σχέδια των γεωργικών εκμεταλλεύσεων.

Γ. Ο ΔΕΥΤΕΡΟΓΕΝΗΣ ΤΟΜΕΑΣ

• *Κύρια χαρακτηριστικά (κυριότερες μορφές δραστηριότητας)*

Το ύψος της Ακαθάριστης Προστιθέμενης Αξίας (ΑΠΑ) του Δευτερογενούς Τομέα Παραγωγής διαμορφώνεται κυρίως από τη συμβολή τεσσάρων μεγάλων ομάδων δραστηριοτήτων και συγκεκριμένα των οικονομικών κλάδων που αφορούν στην εξόρυξη ορυκτού πλούτου (ορυχεία, μεταλλεία, λατομεία, αλυκές κ.α.), στην μεταποίηση, στην παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας, διανομή νερού, φυσικού αερίου κ.α. και τέλος στις κατασκευές – τεχνικά έργα. Από τους τέσσερις προαναφερόμενους κλάδους οικονομικών δραστηριοτήτων, **την μεγαλύτερη συνεισφορά** σε τοπικό επίπεδο, διαχρονικά, έχει ο **κλάδος της μεταποίησης και ακολουθεί ο κλάδος των κατασκευών**.

Στον Πίνακα που ακολουθεί, παρουσιάζεται η **συνεισφορά διαχρονικά** των διάφορων οικονομικών δραστηριοτήτων – κλάδων στη διαμόρφωση του ύψους της τοπικής (ΠΕ Τρικάλων) ΑΠΑ του **Δευτερογενούς Τομέα Παραγωγής** κατά την περίοδο **2000 – 2012** (στοιχεία εκφρασμένα σε τρέχουσες τιμές εκατομμυρίων €).

ΠΙΝΑΚΑΣ 2.2.3 Γ1 Τοπικής ΑΠΑ & Συνεισφορά επιμέρους κλάδων Δευτερογενούς Τομέα				
ΕΤΗ	ΣΥΝΟΛΙΚΗ ΤΟΠΙΚΗ ΑΠΑ ΔΕΥΤΕΡΟΓΕΝΟΥΣ ΤΟΜΕΑ (ΠΕ Τρικάλων)	ΣΥΝΕΙΣΦΟΡΑ ΕΠΙΜΕΡΟΥΣ ΚΛΑΔΩΝ ΔΕΥΤΕΡΟΓΕΝΟΥΣ ΤΟΜΕΑ		
		ΜΕΤΑΠΟΙΗΣΗ	ΚΑΤΑΣΚΕΥΕΣ – ΤΕΧΝΙΚΑ ΈΡΓΑ	ΛΟΙΠΟΙ ΚΛΑΔΟΙ (Ορυχεία, Μεταλλεία, Λατομεία, Ενέργεια, Διανομή Νερού,

				Φυσικού Αερίου κ.α.)
2000	179	89	76	14
2001	239	153	70	16
2002	253	151	85	17
2003	304	191	94	19
2004	358	180	165	13
2005	316	189	108	19
2006	394	244	126	24
2007	428	250	155	23
2008	405	233	147	25
2009	321	200	92	29
2010	278	185	67	26
2011	239	160	53	26
2012	237	165	48	24

Πηγή: ΔΗΜΟΣ ΤΡΙΚΚΑΙΩΝ, ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ 2014-2019

Ο **δευτερογενής τομέας** στην **περιοχή παρέμβασης** χαρακτηρίζεται από βιοτεχνική δραστηριότητα και μικρή βιομηχανική. Η **μεταποιητική δραστηριότητα** της περιοχής **επικεντρώνεται** στην εκμετάλλευση, επεξεργασία και αξιοποίηση των παραγόμενων προϊόντων του **πρωτογενούς τομέα**, κυρίως για την παραγωγή τυροκομικών προϊόντων και προϊόντων ξύλου – επίπλου. Η πλειοψηφία των επιχειρήσεων του μεταποιητικού τομέα ανήκει στους κλάδους των **βιοτεχνιών ειδών διατροφής**. Οι υπόλοιπες δραστηριότητες έχουν σχέση με την ικανοποίηση των τοπικών αναγκών, όπως σε ραφεία, υποδηματοποιεία, σιδηρουργεία, ξυλουργεία κ.λ.π.

Γενικά, στην περιοχή παρέμβασης λειτουργούν τυροκομεία, αλευροβιομηχανίες, μονάδες μίξης ζωοτροφών, εργοστάσια ξυλείας, πριστήρια, λοιπές μικρές βιοτεχνίες κ.λπ., γεγονός που μαρτυρά τον **αγροτικό κυρίως χαρακτήρα του μεταποιητικού κλάδου**. Η περιοχή χαρακτηρίζεται από λίγες **επιχειρήσεις μικρού μεγέθους** που στην μεγάλη πλειοψηφία τους είναι οικογενειακές. Η διοίκηση αυτών γίνεται από τους ίδιους τους επιχειρηματίες και όχι από επαγγελματίες μάνατζερ. Λόγω του μικρού μεγέθους τους δεν μπορούν να πετύχουν οικονομίες κλίμακας γεγονός που θα καθιστούσε τα προϊόντα τους ανταγωνιστικά τόσο απέναντι στα προϊόντα των χωρών χαμηλού εργατικού κόστους όσο και στα προϊόντα των ανεπτυγμένων χωρών.

Κύριο στοιχείο της **μεταποιητικής δραστηριότητας** είναι η αυτοαπασχόληση και οι οικογενειακού χαρακτήρα επιχειρήσεις, ενώ πολλές φορές η ύπαρξή τους δικαιολογείται σαν συμπληρωματικό εισόδημα στους μόνιμους κατοίκους της περιοχής. Όσον αφορά στην εκμετάλλευση ορυχείων – μεταλλείων, δεν υφίσταται εξορυκτική δραστηριότητα στη περιοχή εκτός από ελάχιστες εξαιρέσεις (λατομείο Θεόπετρας), ενώ δεν υπάρχουν στοιχεία για εκμεταλλεύσιμα αποθέματα ορυκτών.

• **Αριθμός, Μέγεθος και Διάρθρωση Επιχειρήσεων ανά κλάδο**

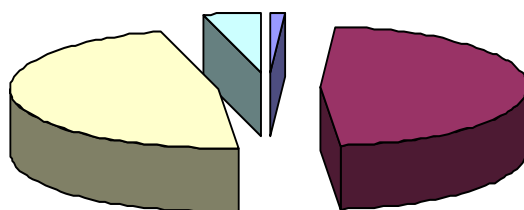
Σύμφωνα με επεξεργασία των στοιχείων της ΕΛΣΤΑΤ από το Μητρώο επιχειρήσεων 2008, 2009, 2010 προκύπτει ο παρακάτω Πίνακας, σύμφωνα με τον οποίο βλέπουμε ότι στην περιοχή της ΠΕ Τρικάλων, ο **αριθμός των επιχειρήσεων** στον **δευτερογενή τομέα** είναι μειωμένος κατά **332** επιχειρήσεις περίπου και με **μειωμένο κύκλο εργασιών** (τζίρο) περίπου **124.764.400** ευρώ, στην αρχή της οικονομικής κρίσης.

Πίνακας 223 Γ2 Αριθμός επιχειρήσεων και κύκλος εργασιών αυτών στο Δευτερογενή Τομέα			
Π. Ε. Τρικάλων	2010	2009	2008
Αριθμός επιχειρήσεων	2.553	2.844	2.885
Κύκλος εργασιών (τζίρος σε €)	482.313.467,28	529.037.806,79	607.077.867,76
Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, ΜΗΤΡΩΟ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ 2008, 2009, 2010			

Σύμφωνα με στοιχεία του Επιμελητηρίου (ΕΒΕ) Τρικάλων βλέπουμε ότι **στην ΠΕ Τρικάλων** δραστηριοποιούνται σήμερα **στον δευτερογενή τομέα** περίπου **840 επιχειρήσεις**, ενώ το **2010** ήταν περίπου **2.500**, γεγονός που καταμαρτυρεί ότι σε μία πενταετία έκλεισαν πάνω από **1.700** επιχειρήσεις. Παρατηρούμε επίσης, την **ανισομερή κατανομή** των επιχειρήσεων γύρω από τα μεγαλύτερα **αστικά και ημιαστικά** κέντρα της περιοχής. Έτσι, μεγάλος αριθμός επιχειρήσεων συγκεντρώνεται σε περιοχές με πληθυσμιακό δυναμικό αλλά και κοντά στα μεγάλα αστικά κέντρα της ΠΕ Τρικάλων. Στην **περιοχή παρέμβασης** συνολικά δραστηριοποιούνται **περίπου 515 επιχειρήσεις**. Ειδικότερα μεγάλος αριθμός επιχειρήσεων περίπου **190** συγκεντρώνεται γύρω από την πόλη των Τρικάλων, **165** επιχειρήσεις βρίσκονται στο Δήμο Καλαμπάκας, **65** επιχειρήσεις στο Δήμο Φαρκαδόνας και **95** επιχειρήσεις γύρω στο δήμο Πύλης.

Από στοιχεία της ΕΛΣΤΑΤ, για το έτος 2011, προκύπτει ότι στις παραπάνω επιχειρήσεις του **Δευτερογενή τομέα**, στην **περιοχή παρέμβασης**, **απασχολούνται συνολικά 3.536 άτομα** έναντι **4.588** ατόμων το **2001**. Επίσης από επεξεργασία στοιχείων της ΕΛΣΤΑΤ (*Απογραφή Πληθυσμού- Κατοικιών για το έτος 2011*), προκύπτει ότι στις επιχειρήσεις του Δευτερογενή τομέα, στην **περιοχή παρέμβασης**, απασχολούνται **39** άτομα στον κλάδο των ορυχείων, **1.668** άτομα σε κλάδους που αφορούν **μεταποιητικές δραστηριότητες**, **157** άτομα στον κλάδο της **παροχής ηλεκτρικού ρεύματος**, φυσικού αερίου κ.τ.λ. και στον κλάδο των **κατασκευών** απασχολούνται **1.672** άτομα. (*Πίνακας 223 Γ3 Απασχολούμενοι στην περιοχή παρέμβασης 2011, Παράρτημα 2 Κεφαλαίου 2*)

ΑΠΑΣΧΟΛΟΥΜΕΝΟΙ ΣΤΟΝ ΔΕΥΤΕΡΟΓΕΝΗ ΤΟΜΕΑ ΠΕΡΙΟΧΗΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ 2011

■	ΟΡΥΧΕΙΑ, ΜΕΤΑΛΛΕΙΑ, ΛΑΤΟΜΕΙΑ
■	ΜΕΤΑΠΟΙΗΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ
■	ΚΑΤΑΣΚΕΥΕΣ- ΤΕΧΝΙΚΑ ΈΡΓΑ
■	ΠΑΡΟΧΗ ΗΛΕΚΤΡΙΚΟΥ ΡΕΥΜΑΤΟΣ, ΦΥΣΙΚΟΥ ΑΕΡΙΟΥ ΚΛΠ

Πηγή:

ΕΛΣΤΑΤ Απογραφή Πληθυσμού- Κατοικιών 2011

Η **εξαγωγική δραστηριότητα** της περιοχής είναι σχετικά **μικρή** και περιορίζεται κυρίως σε **αγροτικά μεταποιημένα προϊόντα, οικοδομικά υλικά και προϊόντα ξύλου**. Τα μεταποιημένα αγροτικά προϊόντα είναι κυρίως τα **γαλακτοκομικά**, τομέας όπου η ΠΕ Τρικάλων κατέχει ηγετική θέση, και ακολουθούν **κρασί, τσίπουρο, σαλάτες, τουρσιά** και άλλα **εδέσματα, γλυκά κουταλιού, βουτήματα και ξηροί καρποί**.

Η **εξωστρέφεια** αποτελεί παράγοντα που μπορεί να δημιουργήσει δυναμική μεγέθυνσης των επιχειρήσεων. Ήδη το τελευταίο χρονικό διάστημα γίνεται σημαντική προσπάθεια από τους φορείς της ΠΕ Τρικάλων (ΕΒΕ, ΚΕΝΑΚΑΠ Α.Ε., Εμπορικούς Συλλόγους κ.α.), για **ανάπτυξη της εξωστρέφειας** των επιχειρήσεων με σκοπό να ενισχυθεί η υγιής και εξωστρεφής επιχειρηματικότητα και να επιταχυνθεί η αναδιάρθρωση των εξαγωγών τόσο αναφορικά με την ποιοτική τους σύνθεση (ενίσχυση εξαγωγών υψηλότερης προστιθέμενης αξίας) όσο και αναφορικά με το γεωγραφικό τους αναπροσανατολισμό (προς τις ταχέως αναπτυσσόμενες χώρες της ΝΑ Ευρώπης). **Στόχος** είναι οι επιχειρήσεις να μπορούν να προωθήσουν τα προϊόντα τους στις αγορές εκτός της Χώρας μας. Η μικρή, αλλά εντελώς ανοικτή πλέον, ελληνική αγορά δεν είναι δυνατόν να αποτελεί τον στόχο των επιχειρήσεων και άρα οι επιχειρήσεις θα πρέπει να έχουν εστιασμένη γεωγραφική εξειδίκευση και έντονη εξαγωγική δραστηριότητα. Σ' αυτήν την προσπάθεια πρέπει να δοθεί ιδιαίτερη βαρύτητα στο ανταγωνιστικό προϊόν.

Από την περιοχή λείπουν οι σχετικές **υποδομές βιομηχανίας - βιοτεχνίας** που θα μπορούσαν να εξυπηρετήσουν τους ντόπιους και να προσελκύσουν ξένους επενδυτές. Μεγάλος αριθμός επιχειρήσεων συγκεντρώνεται γύρω από την πόλη της Καλαμπάκας. Υπάρχει προσπάθεια για την οργάνωση και λειτουργία ΒΙΠΕ στην Φαρκαδόνα. Η έλλειψη **Βιομηχανικής Περιοχής στην ΠΕ Τρικάλων** κρίνεται απαραίτητη και θα πρέπει να δημιουργηθεί.

• **Κλάδοι σε κρίση – Αναδυόμενοι κλάδοι**

Η **περιοχή παρέμβασης** δεν εμφανίζει αξιόλογη βιομηχανική δραστηριότητα ενώ υστερεί σημαντικά στην βιοτεχνική δραστηριότητα καθώς συνολικά ο ΠΕ Τρικάλων υστερεί στον δευτερογενή τομέα. Γενικά οι κλάδοι που τείνουν να εξαφανιστούν ή έχουν εκλείψει από την περιοχή είναι οι κλάδοι μεταποίησης των γεωργικών, ζωικών και δασικών προϊόντων που γινόταν με παραδοσιακό τρόπο, καθώς και οι σχετικοί με την καλλιέργεια των αγρών και την εκτροφή των ζώων (εξοπλισμός, υλικά κατασκευών κλπ).

Σήμερα τέτοιες επιχειρήσεις ή παρόμοιές τους, με την παραδοσιακή μορφή, υφίστανται ελάχιστες και γενικά οι σύγχρονες που έγιναν, βρήκαν καλύτερο έδαφος ανάπτυξης στην περιφέρεια του πολεοδομικού συγκροτήματος των Τρικάλων, που βρίσκεται σε κοντινή σχετικά απόσταση. Παρόλα αυτά, οι ίδιοι κλάδοι ενέχουν τις προϋποθέσεις για ανάπτυξη, με τον όρο να μεταπηδήσουν από τις αναχρονιστικές μορφές παραγωγής σε σύγχρονους τρόπους, με ότι αυτό συνεπάγεται ως προς τον εξοπλισμό, τις εγκαταστάσεις, την τεχνολογία, την κατάρτιση του προσωπικού κλπ.

Ωστόσο, η στροφή προς τη συσκευασία και μεταποίηση και γενικά την αξιοποίηση των τοπικών γεωργικών προϊόντων, αποτελεί ευκαιρία για την περιοχή και θα μπορούσε να συνεισφέρει στο συνολικό ΑΕΠ της, καθώς και να συντελέσει στην αξιοποίηση ντόπιου εργατικού δυναμικού. Το γεγονός αυτό συναρτάται άμεσα με την ύπαρξη ή όχι κινήτρων, δυνατοτήτων πρόσβασης στις χρηματοδοτήσεις, δεδομένων τεχνολογίας, δεδομένων έρευνας αγοράς κ.ο.κ., γεγονός που αποκαλύπτει την ανάγκη χάραξης συγκεκριμένης πολιτικής για την ανάπτυξη του τομέα και λήψης μέτρων υποστήριξης της επιχειρηματικότητας στην περιοχή. Προς την κατεύθυνση αυτή μέτρα, όπως η προσέγγιση Leader, ο Αναπτυξιακός νόμος, όπως βέβαια και άλλα επιδοτούμενα προγράμματα του Υπουργείου Ανάπτυξης, του ΕΟΜΜΕΧ και άλλων φορέων στάθηκαν αρωγοί στο παρελθόν και ευελπιστούμε ότι μέσα από την ένταξη αρκετών επιχειρήσεων σ' αυτά στο μέλλον θα υπάρξει μια πνοή ανάπτυξης για τον νομό που τόσο την έχει ανάγκη.

Η επενδυτική δραστηριότητα στην περιοχή παρέμβασης LEADER από χρηματοδοτήσεις Ευρωπαϊκών και Εθνικών προγραμμάτων είναι λίγες και η πλειοψηφία τους χρηματοδοτήθηκε από την κοινοτική πρωτοβουλία LEADER I, II, plus και το τελευταίο LEADER Αγροτικής Ανάπτυξης της Ελλάδας (άξονας 4. ΠΑΑ 2007-2013).

• **Συμπεράσματα – Μελλοντικές Προοπτικές**

Ο επιχειρηματίας του ΠΕ Τρικάλων έχει να αντιμετωπίσει εκτός από το τεράστιο πρόβλημα της οικονομικής κρίσης και προβλήματα όπως η έλλειψη υποδομών, η γραφειοκρατία, το ασταθές φορολογικό σύστημα, η πολυνομία, η διαφθορά σε διάφορα επίπεδα λειτουργίας του. Η περιοχή παρέμβασης αντιμετωπίζει διαρθρωτικές δυσκολίες ανάπτυξης του δευτερογενούς τομέα, λόγω της ανισομερούς κατανομής των υφισταμένων επιχειρήσεων στα μεγαλύτερα αστικά και ημιαστικά κέντρα της περιοχής, αλλά και του μικρού μεγέθους των επιχειρήσεων, εξαιτίας του οποίου δεν επιτυγχάνονται οικονομίες κλίμακας και τα προϊόντα της περιοχής αδυνατούν να καταστούν ανταγωνιστικά σε σχέση με αυτά των άλλων χωρών. Διαπιστώνονται επίσης σημαντικές ελλείψεις βιομηχανικών και βιοτεχνικών υποδομών στην περιοχή, που θα μπορούσαν να προσελκύσουν νέους επενδυτές.

Η ενασχόληση των κατοίκων με δραστηριότητες οικοτεχνίας αποτελεί μια διάσταση της παραγωγής που χαρακτηρίζει την περιοχή. Η ενθάρρυνση των νέων και των γυναικών με κατάλληλη εκπαίδευση, με οργάνωση συνεταιριστικής μορφής ώστε να διασωθούν αλλά και να αξιοποιηθούν οι παραδοσιακές τεχνικές για την παραγωγή χειροτεχνημάτων ξυλογλυπτικής και παρασκευασμάτων τροφών, καθώς και η προβολή των προϊόντων, μπορούν να ενισχύσουν την τοπική οικονομία.

Η περιοχή παρέμβασης παρουσιάζει αξιοσημείωτες δυνατότητες ανάπτυξης στους τομείς της βιοτεχνίας και της συσκευασίας-μεταποίησης αγροτικών, δασικών και κτηνοτροφικών προϊόντων. Στο πλαίσιο της γενικότερης αναδιοργάνωσης του πρωτογενή τομέα, είναι δυνατό να σχεδιαστεί ένα δίκτυο μικρών (παραδοσιακών - χωρικών) τυροκομείων, με σύγχρονους όμως όρους κατασκευών, υγιεινής και ασφάλειας, που θα μπορούσε να αναδείξει τα τοπικά τυροκομικά προϊόντα και ταυτόχρονα να προσελκύσει καταναλωτές για επί τόπου προμήθειες, καθώς και μεταποιητικών μονάδων γεωργικών προϊόντων. Το δίκτυο θα μπορούσε να αναπτύξει ενέργειες προώθησης και τοποθέτησης στην αγορά και να στηρίξει προσπάθειες αναγνώρισης, των τοπικών προϊόντων ως επώνυμων και ονομασίας προέλευσης. Η γεωγραφική χωροθέτηση των τυροκομείων, αλλά και των μονάδων επεξεργασίας ξύλου και η κλαδική εξειδίκευση τους σε συγκεκριμένα τελικά προϊόντα, μας δίνει μια καταπληκτική δυνατότητα προοπτικής ανάπτυξης δικτύων «clusters». Οι ομάδες των clusters ή των δικτύων μπορούν να αυξήσουν την παραγωγικότητα, το βαθμό της καινοτομίας και την ανταγωνιστικότητα των επιχειρήσεων και να επιτρέψουν στις μικρές επιχειρήσεις να συνδυάσουν τα πλεονεκτήματα των μικρών επιχειρήσεων με ποικίλα οφέλη που προέρχονται από μεγάλης κλίμακας παραγωγή.

Μονάδες παραγωγής αλεύρων, ζυμαρικών, ειδών ζαχαροπλαστικής, αρτοποιεία που αν και υφίστανται στην περιοχή είναι μερικές ακόμη δυνατότητες που αξίζει να μελετηθούν για την περιοχή.

Οι Μ.Μ.Ε. πρέπει να στοχεύσουν σε συγκεκριμένες νησίδες της αγοράς τις οποίες πρέπει να προσπαθήσουν να κατακτήσουν με όχημα την ποιότητα και την εξειδίκευση και μοχλό την υιοθέτηση της νέας τεχνολογίας. Πιστεύω μας είναι ότι οι μικρομεσαίες επιχειρήσεις δεν θα πρέπει να στοχεύουν στην κορεσμένη τοπική αγορά αλλά στην αγορά της ευρωπαϊκής ένωσης που είναι μία αγορά πάνω από 400 εκατομμύρια άνθρωποι, που αύριο θα αποτελέσουν μελλοντικούς πελάτες. Οι επιχειρήσεις καλούνται να μειώσουν το κόστος λειτουργίας τους, να βελτιώσουν την ποιότητα των προϊόντων και υπηρεσιών τους, να επεκταθούν σε νέες αγορές, να βελτιώσουν την παραγωγικότητα της εργασίας επενδύοντας στην εκπαίδευση του προσωπικού τους, στις νέες τεχνολογίες, στην έρευνα και στην καινοτομία.

Δ. Ο ΤΡΙΤΟΓΕΝΗΣ ΤΟΜΕΑΣ

- **Κύρια χαρακτηριστικά (κυριότερες μορφές δραστηριότητας – χαρακτηριστικά)**

Ο τριτογενής τομέας περιλαμβάνει:

- **Υπηρεσίες** (περιλαμβάνονται οι δραστηριότητες ηλεκτρισμού, φωταερίου, ύδρευσης, αποχέτευσης, επικοινωνιών, μεταφορών, υγείας, εκπαίδευσης, κτλ).
- **Εμπόριο** (περιλαμβάνονται οι κλάδοι εμπορίου χονδρικού ή λιανικού, αντιπρόσωποι).

– **Τουρισμό** (εστιατόρια – ξενοδοχεία – καταλύματα).

Όπως προκύπτει από τα οικονομικά μεγέθη του προηγούμενου κεφαλαίου, ο **Τριτογενής Τομέας Παραγωγής**, σε σύγκριση με τους άλλους δύο Τομείς Παραγωγής, διαχρονικά έρχεται **πρώτος** ως προς τη διαμόρφωση της τοπικής **συνολικής ΑΠΑ (ΠΕ Τρικάλων)**. Το ίδιο συμβαίνει σε επίπεδο Περιφέρειας Θεσσαλίας, αλλά και σε εθνικό επίπεδο.

Συγκεκριμένα, κατά το έτος 2011, σε επίπεδο ΠΕ Τρικάλων, από τις διάφορες δραστηριότητες του **Τριτογενούς Τομέα Παραγωγής παρήχθησαν** συνολικά **1,369 δις €**, κάτι που σημαίνει ότι η **συμβολή** του Τριτογενούς Τομέα Παραγωγής στη διαμόρφωση του ΑΕΠ της ΠΕ Τρικάλων ήταν της τάξης του **75 %**.

Στον Πίνακα που ακολουθεί παρουσιάζεται η διαχρονική συνεισφορά των διάφορων οικονομικών δραστηριοτήτων – κλάδων στη διαμόρφωση του ύψους της τοπικής ΑΠΑ του Τριτογενούς Τομέα κατά την περίοδο 2000 – 2012 (στοιχεία από ΕΛ.ΣΤΑΤ., εκφρασμένα σε τρέχουσες τιμές εκατομμυρίων €).

Πίνακας 2.2.3 Δ1 Τοπικής Α.Π.Α. & Συνεισφορά επιμέρους κλάδων Τριτογενούς Τομέα						
ΕΤΗ	ΣΥΝΟΛΙΚΗ ΤΟΠΙΚΗ Α.Π.Α. ΤΡΙΤΟΓΕΝΟΥΣ ΤΟΜΕΑ (ΠΕ Τρικάλων)	ΣΥΝΕΙΣΦΟΡΑ ΕΠΙΜΕΡΟΥΣ ΚΛΑΔΩΝ ΤΡΙΤΟΓΕΝΟΥΣ ΤΟΜΕΑ				
		ΧΟΝΔΡΙΚΟ, ΛΙΑΝΙΚΟ ΕΜΠΟΡΙΟ-ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΠΑΡΟΧΗΣ ΚΑΤΑΛΥΜΑΤΟΣ ΚΑΙ ΕΣΤΙΑΣΗΣ	ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ	ΧΡΗΜΑΤΟΠΙΣΤΩΤΙΚΕΣ, ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ-ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΑΚΙΝΗΤΗΣ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑΣ	ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΕΝΗΜΕΡΩΣΗΣ, ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ ΚΑΙ ΨΥΧΑΓΩΓΙΑΣ	ΛΟΙΠΕΣ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΕΣ, ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΕΣ, ΤΕΧΝΙΚΕΣ ΥΠΟΣΤΗΡΙΚΤΙΚΕΣ ΚΑΙ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ
2000	735	278	197	128	94	38
2001	793	279	228	132	97	57
2002	811	277	251	141	97	45
2003	918	309	292	152	111	54
2004	940	318	303	171	90	58
2005	992	333	301	183	110	65
2006	1.015	334	305	181	113	82
2007	1.074	352	314	210	107	91
2008	1.137	364	358	231	109	75
2009	1.253	349	434	246	145	79
2010	1.189	308	376	282	148	75
2011	1.057	258	347	265	132	55
2012	1.015	237	333	252	141	52

Πηγή: ΔΗΜΟΣ ΤΡΙΚΚΑΙΩΝ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ 2014-2019

Σύμφωνα με στοιχεία της απογραφής ΕΛ.ΣΤΑΤ. 2011, το μεγαλύτερο ποσοστό απασχολούμενων **στην περιοχή παρέμβασης LEADER** εστιάζεται στον Τριτογενή **ΦΑΚΕΛΟΣ Α: ΠΡΟΕΤΟΙΜΑΣΙΑ ΤΟΠΙΚΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ**

τομέα με ποσοστό 46,627% (8.757 άτομα), ακολουθεί ο Πρωτογενής τομέας και έπεται ο Δευτερογενής τομέας. Γενικά, ο τριτογενής τομέας στην περιοχή παρέμβασης ακολουθεί μια αυξητική τάση της συμμετοχής του στο ακαθάριστο προϊόν που οφείλεται κυρίως στην αύξηση του τουρισμού.

• **Αριθμός, Μέγεθος και Διάρθρωση Επιχειρήσεων ανά κλάδο**

Σύμφωνα με στοιχεία του Επιμελητήριου Τρικάλων στην Περιφερειακή Ενότητα Τρικάλων υφίστανται σήμερα περίπου **5.170 επιχειρήσεις τριτογενούς τομέα**.

Σύμφωνα με επεξεργασία των στοιχείων της ΕΛΣΤΑΤ από το Μητρώο επιχειρήσεων 2008, 2009, 2010 προκύπτει ο παρακάτω πίνακας, σύμφωνα με τον οποίο βλέπουμε ότι στην περιοχή Τρικάλων, ο αριθμός των επιχειρήσεων στον τριτογενή τομέα είναι ελαφρώς μειωμένος κατά 131 επιχειρήσεις περίπου αλλά ο κύκλος εργασιών (τζίρος) είναι μειωμένος κατά το ήμισυ περίπου και δυστυχώς θα επιδεινώνεται στη διάρκεια της οικονομικής κρίσης.

Πίνακας 223 Δ2 Αριθμός επιχειρήσεων και κύκλος εργασιών αυτών στον Τριτογενή Τομέα			
Π.Ε. ΤΡΙΚΑΛΩΝ	2010	2009	2008
Αριθμός επιχειρήσεων	7.844	7.955	7.974
Κύκλος εργασιών (τζίρος)	528.905.194	1.020.650.209	1.091.636.755
<i>Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, ΜΗΤΡΩΟ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ 2008, 2009, 2010</i>			

Σύμφωνα με επεξεργασία στοιχείων της ΕΛΣΤΑΤ από το Μητρώο επιχειρήσεων 2010 η κατάσταση που επικρατεί στον τριτογενή τομέα είναι η εξής: από τις **7.844 συνολικά επιχειρήσεις του Τριτογενούς Τομέα** που υφίστανται και λειτουργούν εντός των γεωγραφικών ορίων της Περιφερειακής Ενότητας Τρικάλων, οι περίπου **4.656 επιχειρήσεις δραστηριοποιούνται στους κλάδους του εμπορίου και της παροχής υπηρεσιών εστίασης και τουρισμού**, οι 1.548 δραστηριοποιούνται στους τομείς παροχής άλλων επαγγελματικών, επιστημονικών, τεχνικών δραστηριοτήτων, και οι λοιπές επιχειρήσεις μοιράζονται στους υπόλοιπους κλάδους σύμφωνα με τον παρακάτω πίνακα.

ΠΙΝΑΚΑΣ 223 Δ3 Αριθμός επιχειρήσεων ανά κλάδο και ανά δήμο Περιφερειακής Ενότητας Τρικάλων					
Κλάδος Οικονομικής Δραστηριότητας	ΔΗΜΟΣ ΤΡΙΚΚΑΙΩΝ	ΔΗΜΟΣ ΚΑΛΑΜΠΑΚΑΣ	ΔΗΜΟΣ ΠΥΛΗΣ	ΔΗΜΟΣ ΦΑΡΚΑΔΟΝΑΣ	ΠΕ ΤΡΙΚΑΛΩΝ
ΧΟΝΔΡΙΚΟ ΚΑΙ ΛΙΑΝΙΚΟ ΕΜΠΟΡΙΟ· ΕΠΙΣΚΕΥΗ ΜΗΧΑΝΟΚΙΝΗΤΩΝ ΟΧΗΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΜΟΤΟΣΥΚΛΕΤΩΝ	2.146	517	321	303	3.287
ΜΕΤΑΦΟΡΑ ΚΑΙ ΑΠΟΘΗΚΕΥΣΗ	439	73	55	31	598

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2. ΚΑΘΟΡΙΣΜΟΣ ΠΕΡΙΟΧΗΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ ΚΑΙ ΤΟΥ ΠΛΗΘΥΣΜΟΥ ΠΟΥ ΚΑΛΥΠΤΕΤΑΙ ΑΠΟ ΤΗ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ ΤΟΥ ΤΟΠΙΚΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΠΑΡΟΧΗΣ ΚΑΤΑΛΥΜΑΤΟΣ ΚΑΙ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΕΣΤΙΑΣΗΣ	620	328	272	149	1.369
ΕΝΗΜΕΡΩΣΗ ΚΑΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑ	77	11	2	4	94
ΧΡΗΜΑΤΟΠΙΣΤΩΤΙΚΕΣ ΚΑΙ ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ	29	4	3	1	37
ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΑΚΙΝΗΤΗΣ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑΣ	21	2	2	0	25
ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΕΣ, ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΕΣ ΚΑΙ ΤΕΧΝΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ	1.328	125	45	50	1.548
ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΕΣ ΚΑΙ ΥΠΟΣΤΗΡΙΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ	126	37	34	20	217
ΔΗΜΟΣΙΑ ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΚΑΙ ΑΜΥΝΑ· ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΗ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΑΣΦΑΛΙΣΗ	5	5	2	0	12
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ	47	12	1	0	60
ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΣΧΕΤΙΚΕΣ ΜΕ ΤΗΝ ΑΝΘΡΩΠΙΝΗ ΥΓΕΙΑ ΚΑΙ ΤΗΝ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΜΕΡΙΜΝΑ	25	5	1	1	32
ΤΕΧΝΕΣ, ΔΙΑΣΚΕΔΑΣΗ ΚΑΙ ΨΥΧΑΓΩΓΙΑ	80	13	12	5	110
ΆΛΛΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΠΑΡΟΧΗΣ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ	330	60	39	26	455
ΣΥΝΟΛΑ	5.273	1.192	789	590	7.844

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, ΜΗΤΡΩΟ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ 2010

Οι **εμπορικές επιχειρήσεις** αφορούν επιχειρήσεις εμπορίου ρούχων, επίπλων, σιδηρικών, χρωμάτων, τροφίμων, φαρμάκων, καυσίμων, οικοδομικών υλικών, βιβλιοπωλείων, χαρτικών, τουριστικών ειδών, ζαχαροπλαστικής, μηχανημάτων, ανταλλακτικών, σούπερ μάρκετ, παντοπωλείων, φρούτων, ζωοτροφών, κτλ. Οι **επιχειρήσεις παροχής υπηρεσιών** αφορούν κυρίως τουριστικές επιχειρήσεις και επιχειρήσεις εστίασης, επιχειρήσεις καφενείων, εστιατορίων, φροντιστηρίων, χωματοουργικών εργασιών, κρεοπωλείων, μεσιτών, ασφαλιστικών συμβούλων, ταξί, κυλικείων, κτλ.

• **Κλάδοι σε κρίση – Αναδυόμενοι κλάδοι**

Η περιοχή παρέμβασης εμφανίζει αξιόλογη **τουριστική δραστηριότητα** με μια ανοδική πορεία του κλάδου των υπηρεσιών τουρισμού και εστίασης αλλά και του

κλάδου του εμπορίου στον **τριτογενή τομέα** ενώ υστερεί σημαντικά στις δημόσιες υπηρεσίες.

Υπάρχει πολύ μεγάλη δυναμική στη περαιτέρω ανάπτυξη του τουριστικού τομέα, μέσω της διαφοροποίησης, της ποιοτικής αναβάθμισης του προσφερόμενου προϊόντος, την ανάπτυξη των εναλλακτικών μορφών τουρισμού (ιαματικός τουρισμός, περιηγητικός τουρισμός, αθλητικός, θρησκευτικός, οικοτουρισμός, ορεινός τουρισμός, περιπέτειας, συνεδριακός τουρισμός κλπ.), με βάση και το Εθνικό Χωροταξικό Σχέδιο για τον Τουρισμό, στα πλαίσια της ήπιας τουριστικής ανάπτυξης και αειφορικής διαχείρισης του πλούσιου φυσικού και πολιτιστικού πλούτου της περιοχής. Η πιο ενδιαφέρουσα προοπτική είναι αυτή της ανάπτυξης του ήπιου τουρισμού, με στόχο προορισμού την ορεινή ζώνη, το φυσικό περιβάλλον, τα μοναστήρια και τους οικισμούς αυτής της περιοχής και με σκοπό την μονοήμερη – διήμερη εκδρομή για αναψυχή, περιήγηση στα μοναστήρια, διασκέδαση στα πανηγύρια, καλό φαγητό, προμήθεια τοπικών προϊόντων, κυνήγι κ.α. παρόμοια.

Εκτιμάται ότι ανάληψη δράσεων για την τουριστική αξιοποίηση αυτών των περιοχών και σε κατευθύνσεις, όπως οι παραπάνω, θα μπορέσει να εγείρει το τουριστικό ρεύμα, με εύλογες τις θετικές συνέπειες στην οικονομία της περιοχής.

Παρά τη συνολική αυξητική τάση του τριτογενούς τομέα, οι κλάδοι της Δημόσιας Διοίκησης, καθώς επίσης και οι κλάδοι της εκπαίδευσης, ανθρώπινης υγείας και της κοινωνικής μέριμνας, δεν είναι ανεπτυγμένοι σε σημαντικό βαθμό και συνεχώς υποβαθμίζονται στην περιοχή παρέμβασης. Αυτοί οι κλάδοι ενεργοποιούνται κυρίως στην πόλη των Τρικάλων (εκτός περιοχής παρέμβασης) η οποία είναι πρωτεύουσα της ΠΕ Τρικάλων και βρίσκεται σε πολύ κοντινή απόσταση από την περιοχή παρέμβασης και είναι φυσικό εκεί να συγκεντρώνονται.

Στα στοιχεία που παραθέτει σε έρευνά του το Κέντρο Προγραμματισμού και Ερευνών (ΚΕΠΕ), διαπιστώνεται ότι η **οικονομική κρίση** στον **τριτογενή τομέα** απασχόλησης επηρέασε περισσότερο τους αυτοαπασχολούμενους, αφού μεταξύ **2008** και **2015** μειώθηκε η απασχόληση κατά **32,5%** σε αυτό τον κλάδο εργαζομένων.

- **Τουριστικά Καταλύματα, Κέντρα Αναψυχής και Ψυχαγωγίας και χωροταξική κατανομή τους.**

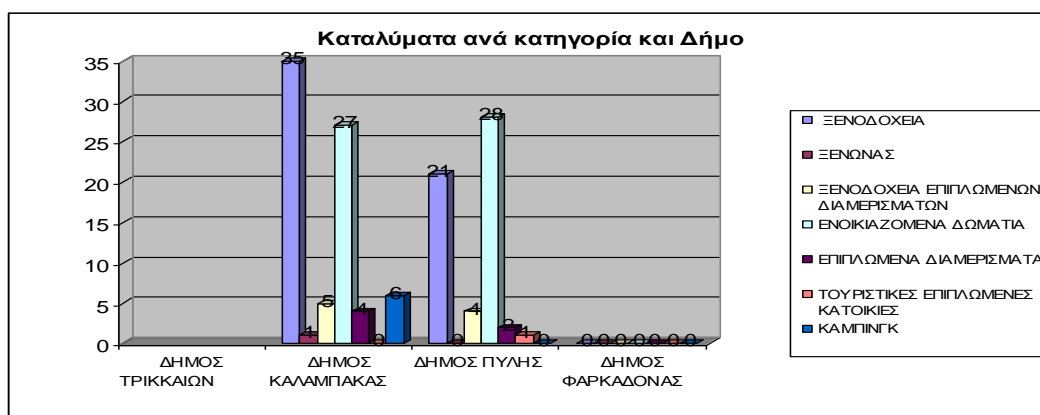
Ο ΠΕ Τρικάλων ενώ χαρακτηρίζεται ως αγροτική περιοχή της Ελλάδας παράλληλα διαθέτει **ποικιλία τουριστικών πόρων**. Η σύνθεση του τουριστικού του προϊόντος, (οικοσυστήματα υψηλής αισθητικής, οικολογικής, φυσικής, πολιτιστικής αλλά και ιστορικής αξίας) σε συνδυασμό με τις κλιματολογικές συνθήκες σηματοδοτούν την τουριστική αξιοποίηση του για όλες τις εποχές του χρόνου. Η εμφάνιση νέων μορφών τουρισμού με εξειδικευμένο περιεχόμενο και στοχευμένο κοινό αποτελεί ένα φαινόμενο που βρίσκεται σε ανάπτυξη την τελευταία 15ετία.

Οι **ειδικές και εναλλακτικές μορφές τουρισμού** αποτελούν μία νέα και ισχυρή τάση στην τουριστική αγορά, που δίνει την δυνατότητα στο σύγχρονο τουρίστα να καλύψει όχι μόνο τη διασκέδαση και την αναψυχή του αλλά και τα προσωπικά ειδικά του ενδιαφέροντα. Περιοχές όπως η **Καλαμπάκα – Μετεώρα, Πύλη – Ελάτη – Περτούλι** δέχονται τους περισσότερους τουρίστες κατά τη διάρκεια του χρόνου και έχουν τη δυνατότητα προσφέρουν και δραστηριότητες εναλλακτικού τουρισμού.

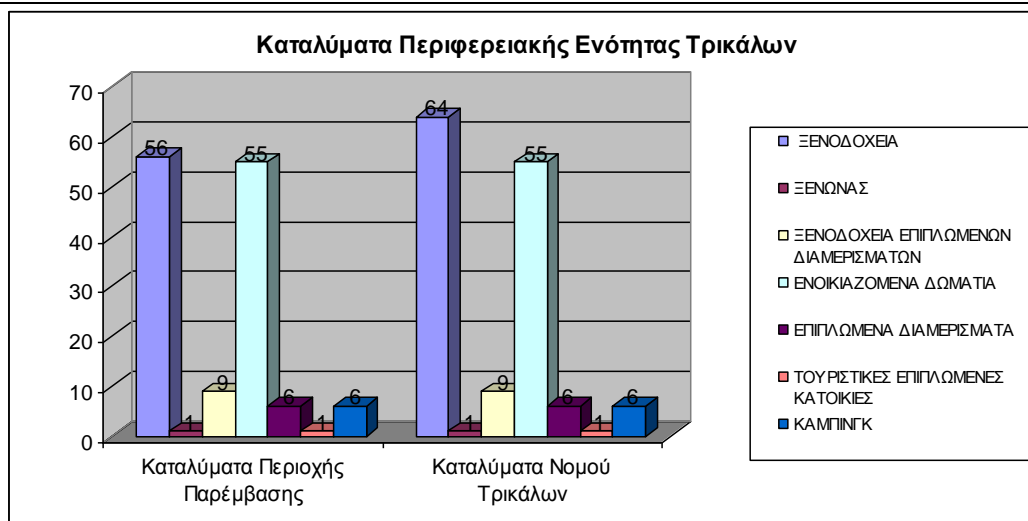
Κατά τη διάρκεια της τελευταίας δεκαετίας παρατηρείται μικρή αύξηση των τουριστικών καταλυμάτων στην περιοχή παρέμβασης του προγράμματος LEADER. Σύμφωνα με την καταγραφή που έχει πραγματοποιηθεί με στοιχεία του Ξενοδοχειακού Επιμελητηρίου Ελλάδος και του Εμπορικού Επιμελητηρίου Τρικάλων, ο συνολικός αριθμός των καταλυμάτων σε **επίπεδο ΠΕ Τρικάλων** ανέρχεται στις **142** μονάδες. Τα τουριστικά καταλύματα που βρίσκονται στην **περιοχή παρέμβασης** ανέρχονται στα **134**.

Η **καταγραφή των τουριστικών καταλυμάτων** κατανέμεται ανάλογα με το είδος καταλύματος στην περιοχή παρέμβασης, την κατηγορία του καταλύματος και τη θέση του ανά δημοτικό διαμέρισμα στην **περιοχή παρέμβασης** (Πίνακας 2.2.3.Δ.4 Παράρτημα 2 Κεφαλαίου 2).

Όπως φαίνεται από το παρακάτω διάγραμμα για την **περιοχή παρέμβαση** ο αριθμός των ξενοδοχείων **κλασσικού τύπου** ανέρχεται στα **56 καταλύματα**, έναντι των **64** καταλυμάτων στο σύνολο της **ΠΕ Τρικάλων**, **1 παραδοσιακός ξενώνας** και **9 ξενοδοχεία επιπλωμένων διαμερισμάτων**. Τα **ενοικιαζόμενα δωμάτια** ανέρχονται στα **55**, τα **επιπλωμένα διαμερίσματα** στα **6** ενώ υπάρχει και **1 επιπλωμένη κατοικία**. Τέλος στην **περιοχή παρέμβασης** υπάρχουν και **6 κάμπινγκ**. Ο **κύριος όγκος** των τουριστικών καταλυμάτων βρίσκονται στην **Καλαμπάκα (31)**, την **Ελάτη (29)**, στο **Καστράκι (27)**, το **Νεραϊδοχώρι (7)** και στο **Περτούλι (6)**.

ΠΗΓΗ : ΞΕΕ, ΕΒΕ Τρικάλων με επεξεργασία από την ΚΕΝΑΚΑΠ Α.Ε.

ΠΗΓΗ : ΞΕΕ, ΕΒΕ Τρικάλων με επεξεργασία από την ΚΕΝΑΚΑΠ Α.Ε.

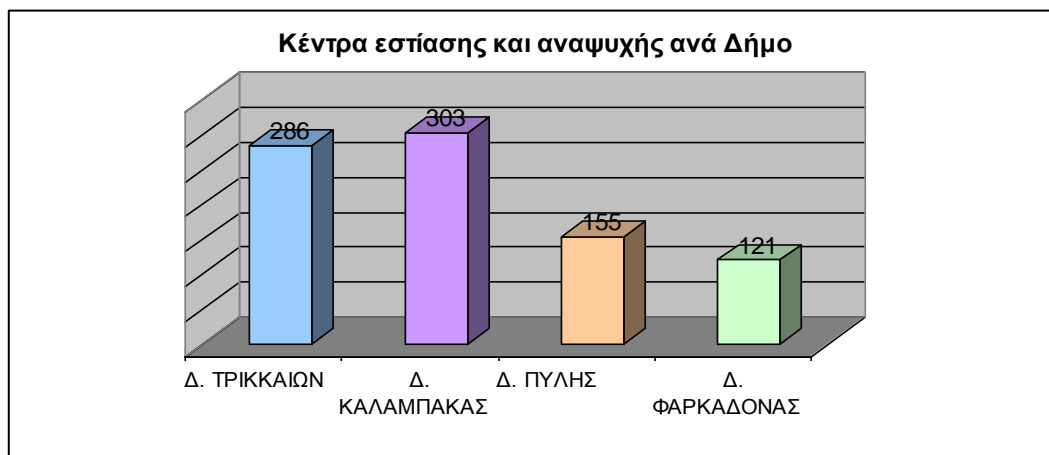
Η **χωροταξική κατανομή** των τουριστικών καταλυμάτων **δεν είναι ομοιόμορφη**. Η περιοχή της **Καλαμπάκας** εμφανίζει τη **μεγαλύτερη συγκέντρωση** καταλυμάτων, λόγω των Ιερών **Βράχων των Μετεώρων**, που αποτελούν ένα ιδιαίτερο φυσικό φαινόμενο με πλούσια πολιτιστική και πολιτισμική κληρονομιά (Μνημείο Παγκόσμιας Κληρονομιάς της Unesco) και της ανάπτυξης του θρησκευτικού και περιηγητικού τουρισμού στο συγκρότημα των Μετεώρων. Η περιοχή αυτή αποτελεί, μια από τις πιο δυναμικές τουριστικές περιοχές της Περιφέρειας Θεσσαλίας. Η περιοχή συγκεντρώνει το **5% της προσφοράς** κλινών σε επίπεδο Περιφέρειας, με μέσο μέγεθος καταλυμάτων σημαντικά μεγαλύτερο από το μέσο περιφερειακό όρο, κατέχοντας ταυτόχρονα την **έβδομη θέση** όσον αφορά το δείκτη **«Μέσο Μέγεθος Ξενοδοχειακών Καταλυμάτων»** (Πηγή: Μελέτη Τουριστικής Ανάπτυξης Περιφέρειας Θεσσαλίας).

Η **δεύτερη** κατά σειρά περιοχή στην **περιοχή παρέμβασης** όπου παρατηρείται μεγάλη **συγκέντρωση τουριστικών καταλυμάτων** είναι αυτή του **ορεινού συγκροτήματος του Κόζιακα – Ασπροποτάμου (Πύλη, Ελάτη, Περτούλι)**. Παρά το γεγονός ότι η περιοχή αυτή καλύπτει μικρό μερίδιο της συνολικής προσφοράς σε επίπεδο Περιφέρειας Θεσσαλίας (1,4%), εκεί εντοπίζεται μια **πραγματική ένταση τουριστικών δραστηριοτήτων**, που δίνει σε όλη τη ζώνη μια φυσιογνωμία ανάπτυξης και βασίζεται σε μικρές μονάδες (κατά μέσο όρο, 35 κλίνες) οικογενειακής μορφής, καθώς και σε παραδοσιακά καταλύματα υψηλής κατηγορίας.

Σημαντικά επίσης στοιχεία, που συμβάλλουν στην **ένταση της τουριστικής δραστηριότητας** στη συγκεκριμένη περιοχή, είναι η ύπαρξη του **Χιονοδρομικού Κέντρου Περτουλίου**, καθώς και η ανάπτυξη τα τελευταία χρόνια **εναλλακτικών μορφών τουρισμού** και ειδικά **τουρισμού περιπέτειας** (ορειβασία, ποδήλατο βουνού, ανεμοπτερισμός, αλεξίπτωτο πλαγιάς – parapente, ιππασία, Rafting και καγιάκ), ενώ στο πλαίσιο της Κοινοτικής Πρωτοβουλίας LEADER, έχει δημιουργηθεί και ένα ολοκληρωμένο δίκτυο ορειβατικών μονοπατιών στον Κόζιακα (Πηγή: Μελέτη Τουριστικής Ανάπτυξης Περιφέρειας Θεσσαλίας.).

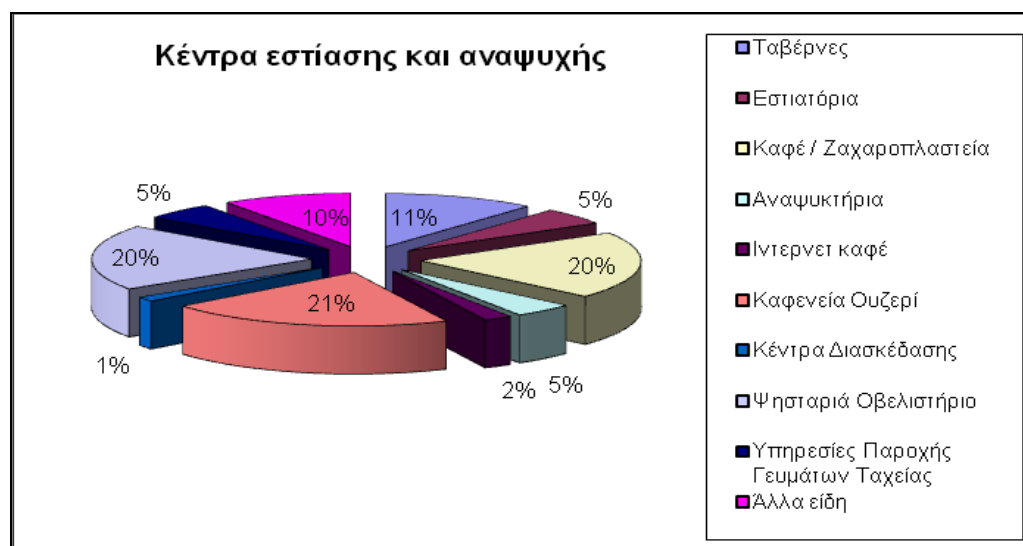
Όσον αφορά τον **κλάδο αναψυχής, ψυχαγωγίας και εστίασης** της **περιοχής παρέμβασης**, μετά την ανάλυση των στοιχείων του Επιμελητηρίου Τρικάλων (Πίνακας 2.2.3.Δ.5 Παραρτημα.2 του Κεφαλαίου 2), όπως φαίνεται στον γράφημα

που ακολουθεί, η **μεγαλύτερη συγκέντρωση** εμφανίζεται στο **Δήμο Καλαμπάκας**, με **303** επιχειρήσεις του τομέα αναψυχής εστίασης και ψυχαγωγίας, με αμέσως επόμενο το **Δήμο Τρικαίων** με **206** μονάδες. Η κατανομή αυτή οφείλεται στο γεγονός ότι μεγάλο μέρος των επιχειρήσεων αυτών βρίσκονται στην πόλη των Τρικάλων, η οποία δεν περιλαμβάνεται στην περιοχή παρέμβασης. Ακολουθεί στην κατάταξη ο **Δήμος Πύλης** με **156** επιχειρήσεις και τέλος ο **Δήμος Φαρκαδόνας** με **121**.

ΠΗΓΗ : ΕΒΕ Τρικάλων με επεξεργασία από την ΚΕΝΑΚΑΠ Α.Ε.

Αναφορικά με το είδος των επιχειρήσεων που υπάρχουν στην περιοχή, όπως φαίνεται στο παρακάτω γράφημα, το μεγαλύτερο μέρος των επιχειρήσεων αφορούν παραδοσιακά καφενεία και ουζερί, καφέ/ζαχαροπλαστεία και ψησταριές/οβελιστήρια.

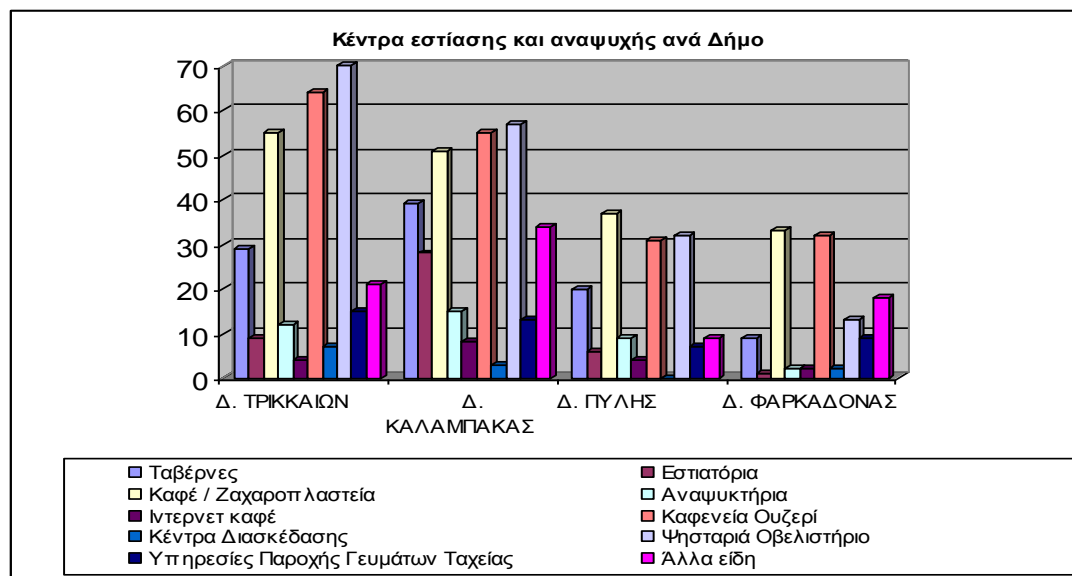

ΠΗΓΗ : ΕΒΕ Τρικάλων με επεξεργασία από την ΚΕΝΑΚΑΠ Α.Ε.

Τα τελευταία χρόνια παρατηρείται **αύξηση** των **μονάδων εστίασης και αναψυχής** στην **περιοχή παρέμβασης** του προγράμματος CLLD/LEADER το οποίο οφείλεται στην αύξηση του τουριστικού τομέα της περιοχής καθώς οι τουρίστες τις τελευταίες δεκαετίες έχουν ξεφύγει από το κλασικό πρότυπο τουρισμού (ήλιος, θάλασσα) και κατευθύνονται προς εναλλακτικές μορφές τουρισμού.

Ο αριθμός τους, σύμφωνα με τα πλέον πρόσφατα στοιχεία του Επιμελητηρίου Τρικάλων, ανέρχεται στις **783** μονάδες εκ των οποίων οι **97** αφορούν τις ταβέρνες, οι

44 τα εστιατόρια, οι 176 τα καφε-ζαχαροπλαστεία και οι 38 τα αναψυκτήρια, οι 18 τα Ίντερνετ Καφέ, οι 182 τα καφενεία και ουζερί, οι 12 τα κέντρα διασκέδασης και οι 172 τα οβελιστήρια και ψησταριές (Πίν. 2.2.3.Δ.5 Παραρτ.2 Κεφαλαίου 2).

ΠΗΓΗ : ΕΒΕ Τρικάλων, Γραφείο τουριστικών υπηρεσιών ΚΕΝΑΚΑΠ Α.Ε.

▪ **Ειδικές τουριστικές υποδομές**

Στην περιοχή παρέμβασης υπάρχουν οι εξής ειδικές τουριστικές υποδομές:

- **Χιονοδρομικό κέντρο στην περιοχή Περτουλίου** που διαθέτει, διθέσιο αναβατήρα, μικρό αναβατήρα τύπου αγκίστρου, μηχανήματα διαμόρφωσης χιονιού, κτιριακές υποδομές (εστιατόριο - αναψυκτήριο, αποθήκες, γκαράζ μηχανημάτων).
- **Ορεινά καταφύγια:** το **καταφύγιο Τριγγίας** (Δ.Δ. Κλεινού, υψόμετρο 1.450 μέτρα) στην τοποθεσία «Ανοιξιάτικα», και το **καταφύγιο του Κόζιακα «Χατζηπέτρος»** (Δ.Δ. Ελάτης, υψόμετρο 1.720 μέτρα) στη θέση Μπακόλα.
- **Δίκτυο ορειβατικών μονοπατιών Κόζιακα** κατά μήκος της κορυφογραμμής του Κόζιακα, από την Πύλη ως την Καλαμπάκα και **Ευρωπαϊκό μονοπάτι υπερσυνοριακών διαδρομών Ε4**.
- Η πίστα **Moto Cross** στο Πρίνος του Δ.Δ. Κόζιακα.
- Το **Σκοπευτικό κέντρο** στη Φήκη του Δ.Δ Πιαλείων.
- Το **Πανεπιστημιακό Δάσος Περτουλίου**, το οποίο χρησιμοποιείται για εκπαιδευτικούς σκοπούς, διακρίνεται για την ομορφιά του και έχει μεγάλη οικολογική αξία.
- Το **Κέντρο περιβαλλοντικής Ενημέρωσης** στην περιοχή «Τρία Ποτάμια» της Δ. Κ Ασπροποτάμου όπου επίσης υπάρχει και Συνεδριακό Κέντρο. Στο Κέντρο περιβαλλοντικής εκπαίδευσης ο επισκέπτης μπορεί να ενημερωθεί για το φυσικό και ανθρωπογενές περιβάλλον της περιοχής. Στα εκθέματα περιλαμβάνονται:

- ✓ Τρισδιάστατη μακέτα της περιοχής, γεωφυσικός χάρτης, όπου προβάλλονται τα στοιχεία του φυσικού περιβάλλοντος, τα μνημεία, τα γεφύρια κλπ.
- ✓ Σχηματικός χάρτης της περιοχής, με έμφαση στον φυσικό πλούτο και κυρίως στην άγρια ζωή και τους βιότοπους της.
- ✓ Εκθεματική επιφάνεια, όπου εμφανίζονται οι παραδοσιακές δραστηριότητες που αναπτύχθηκαν στην περιοχή (μεταποίηση ξυλείας, κτηνοτροφία).
- ✓ Εκθεματική επιφάνεια, όπου εμφανίζονται τα μοναστήρια και τα μνημεία, οι αρχαιολογικοί και θρησκευτικοί χώροι της περιοχής.
- **Το Κέντρο Ενημέρωσης Κορυθαλλού**, στο Δ.Δ. Μαλακασίου, όπου ο επισκέπτης μπορεί να ενημερωθεί για τα λαογραφικά και περιβαλλοντικά στοιχεία της περιοχής.
- **Κέντρο Κανόε – Καγιάκ και rafting** στην περιοχή «Τρία Ποτάμια» της Διευρυμένης Κοινότητας Ασπροποτάμου
- Το **Κέντρο Κανόε – Καγιάκ στο Δήμο Αιθίων**, που βρίσκεται στη γέφυρα Αλεξίου στον Αχελώο ποταμό.
- **Ιππικά κέντρα**: στην τοποθεσία «Περτουλιώτικα λιβάδια» του Δ.Δ. Περτουλίου και στην Θεόπετρα Καλαμπάκας
- **Περιοχές πτήσεων αλεξιπτωτών πλαγιάς** (παρα – πέντε) και αιωρόπτερων (αετών) στην Κόρη (Δ.Δ. Γοργουρίου, Δ.Δ Κόζιακα)
- **Συνεδριακά Κέντρα** στην Ελάτη και το Περτούλι, 2 συνεδριακά κέντρα στην Καλαμπάκα, και 1 στα Τρίκαλα

Στην **περιοχή παρέμβασης** υπάρχουν πολλές **Λαογραφικές Συλλογές** που λειτουργούν «άτυπα» σαν μικρά λαογραφικά μουσεία. Επισκεπτόμενος κανείς τα μουσεία αυτά μπορεί να δει παραδοσιακές ενδυμασίες, μάλλινα υφάσματα και άλλα αντικείμενα τα οποία συνδέονται με την ιστορία, τον πολιτισμό και τη ζωή των κατοίκων του ΠΕ Τρικάλων στο πέρασμα των αιώνων. Τέτοιες μικρές **Λαογραφικές Συλλογές** είναι:

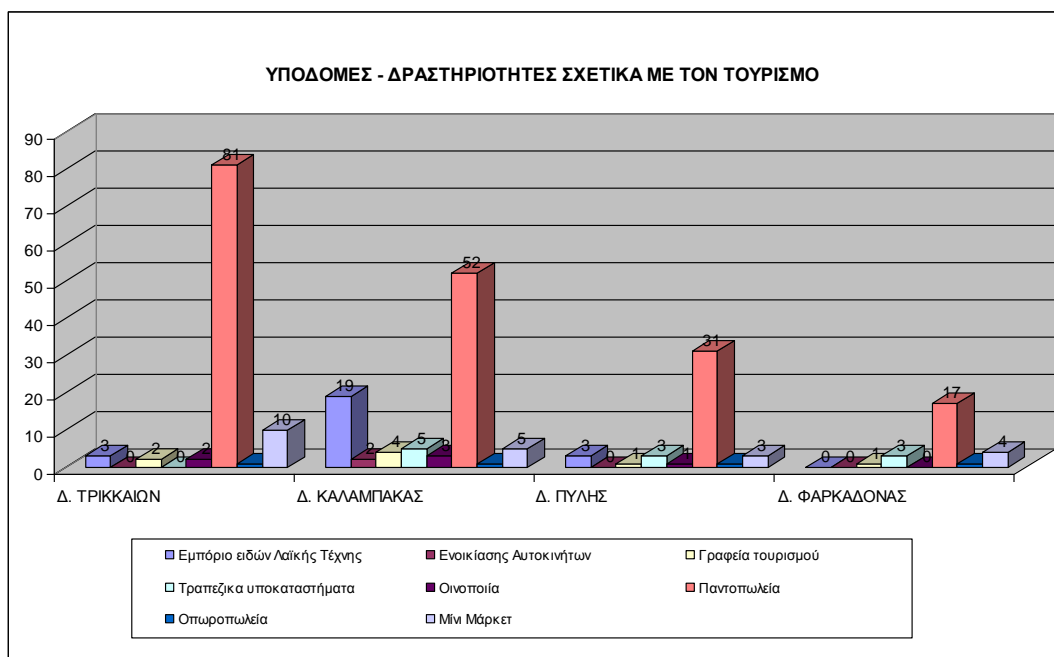
- **Μουσείο Τοπικής Λαογραφικής Συλλογής** στο Δ.Δ Πύρρας, που στεγάζεται στο κτίριο του παλιού δημοτικού σχολείου του χωριού.
- **Λαογραφικό Μουσείο Πιαλείας**, που στεγάζεται στο κτίριο του παλιού δημοτικού σχολείου του χωριού (1950).
- **Λαογραφικό μουσείο** του Δ.Δ Παραληθαίων Δήμου Τρικκαίων
- **Λαογραφικό μουσείο** κοινότητας Ασπροκκλησιάς Δήμου Καλαμπάκας.
- **Εκθετήριο Λαογραφικού Υλικού** στο Λογγά
- Το **Λαογραφικό Μουσείο Κρανιάς**, που στεγάζεται στο παλιό δημοτικό σχολείο (1870). Το μουσείο διαθέτει πλήθος εκθεμάτων όπως παραδοσιακά υφαντά , αργαλειό, νυφικό κρεβάτι, σκεύη μαγειρικής , καθώς και φωτογραφικό αρχείο.
- **Λαογραφικό Μουσείο & Φυσικής Ιστορίας** στο Δ.Δ Δενδροχώρι, Δήμος Πύλης.
- **Εκθετήριο Λαογραφικού Υλικού** στο Δ.Δ Θεόπετρας, Δήμος Καλαμπάκας.

▪ Λοιπές Υπηρεσίες

Η **περιοχή παρέμβαση** περιλαμβάνει το σύνολο της Περιφερειακής Ενότητας Τρικάλων εκτός από το Δ.Δ. Τρικκαίων. Συνεπώς οι υπηρεσίες που προσφέρονται στον τομέα του τουρισμού είναι πλήρεις και μπορούν να καλύψουν τις ανάγκες των επισκεπτών της περιοχής. Συγκεκριμένα, με βάση τα στοιχεία του Επιμελητηρίου Τρικάλων (Πίν. 2.2.3.Δ.6 Παραρτ.2 Κεφαλαίου 2), στην περιοχή παρέμβασης υπάρχουν **8 γραφεία τουρισμού**, εκ των οποίων τα **4** βρίσκονται στην **Καλαμπάκα**, τα **2** στα Τρίκαλα, **1** στην Φαρκαδόνα και **1** στην Πύλη. Στην πόλη της Καλαμπάκας υπάρχουν **2 επιχειρήσεις ενοικίασης αυτοκινήτων** ενώ στην περιοχή παρέμβασης υπάρχουν συνολικά **11 τραπεζικά υποκαταστήματα**, **5** εκ τω οποίων βρίσκονται στην Καλαμπάκα, **2** στην Πύλη, **2** στη Φαρκαδόνα, **1** στην Ελάτη και **1** στην Οιχαλία.

Όσον αφορά τον τομέα του **λιανικού εμπορίου** που σχετίζεται με τον τουρισμό στην **περιοχή παρέμβασης** λειτουργούν συνολικά **238** επιχειρήσεις εκ των οποίων οι **181** αφορούν **παντοπωλεία** και εμφανίζουν **μεγαλύτερη συγκέντρωση** στην περιοχή των **Τρικάλων**, οι **22** αφορούν μίνι μάρκετ, και **4** σπρωτοπωλεία. Τέλος στην περιοχή υπάρχουν **25** επιχειρήσεις λιανικού εμπορίου **ειδών λαϊκής τέχνης** που συγκεντρώνονται στην περιοχή της Καλαμπάκας (**19**) και στα Τρίκαλα και την Πύλη.

Η κατανομή των επιχειρήσεων λιανικού εμπορίου της περιοχής παρέμβασης που σχετίζονται με τον τουρισμό παρουσιάζονται ανά είδος στους Δήμους της περιοχής στο παρακάτω γράφημα:

ΠΗΓΗ : ΕΒΕ Τρικάλων με επεξεργασία από την ΚΕΝΑΚΑΠ Α.Ε.

▪ Τουριστική ζήτηση

Στη δυναμικότητα των καταλυμάτων στην περιοχή παρέμβασης και σε επίπεδο ΠΕ Τρικάλων, παρατηρήθηκε μια συνεχόμενη αύξηση την τελευταία δεκαετία, ακολουθώντας, στον τομέα αυτό, την πορεία της Περιφέρειας. Ο αριθμός των κλινών σε όλη την Περιφέρεια Θεσσαλίας, **την τελευταία δεκαετία, αυξήθηκε κατά 46,5%**.

Όλα τα τουριστικά καταλύματα της περιοχής και ιδιαίτερα αυτά που δημιουργήθηκαν πρόσφατα, ακολουθούν τις σύγχρονες τάσεις διαχείρισης και προώθησης του τουριστικού προϊόντος (τουριστικά φυλλάδια και άλλο πληροφοριακό υλικό, προώθηση τοπικών προϊόντων κ.α.).

Σε σχέση με την τουριστική ζήτηση της περιοχής στην ΠΕ Τρικάλων, παρατίθεται ο ακόλουθος πίνακας, (Πίν. 2.2.3.Δ.7 και Πίν. 2.2.3.Δ.8 Παραρτ.2 Κεφαλαίου 2), όπου παρουσιάζονται οι αφίξεις στα τουριστικά καταλύματα ξενοδοχειακού τύπου και κάμπινγκ των τεσσάρων Περιφερειακών Ενοτήτων της Περιφέρειας Θεσσαλίας, κατά τα έτη 2013 και 2014, με διάκριση σε αφίξεις ημεδαπών και αλλοδαπών τουριστών (πηγή: ΕΛ.ΣΤΑΤ.).

ΠΙΝΑΚΑΣ 2.2.3.Δ.7: Αφίξεις στα καταλύματα ξενοδοχειακού τύπου πλην κάμπινγκ								
	ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΑΚΑ ΚΑΤΑΛΥΜΑΤΑ ΠΛΗΝ CAMPINGS							
	2013				2014			
	ΑΦΙΞΕΙΣ			ΚΛΙΝΕΣ ΠΟΥ ΛΕΙΤΟΥΡΓ	ΑΦΙΞΕΙΣ			ΚΛΙΝΕΣ ΠΟΥ ΛΕΙΤΟΥΡΓ
	ΗΜΕΔΑΠΟΙ	ΑΛΛΟΔΑΠΟΙ	ΣΥΝΟΛΟ		ΗΜΕΔΑΠΟΙ	ΑΛΛΟΔΑΠΟΙ	ΣΥΝΟΛΟ	
ΘΕΣΣΑΛΙΑ	500.466	240.648	741.114	35.608	494.815	288.400	783.215	27.125
ΠΕ ΤΡΙΚΑΛΩΝ	99.891	128.225	228.116	3.945	96.824	161.919	258.743	3.942

Πηγή: ΕΛ.ΣΤΑΤ, 2014

ΠΙΝΑΚΑΣ 2.2.3.Δ.8: Αφίξεις στα καταλύματα τύπου κάμπινγκ						
	2013			2014		
	ΑΦΙΞΕΙΣ					
	ΗΜΕΔΑΠΟΙ	ΑΛΛΟΔΑΠΟΙ	ΣΥΝΟΛΟ	ΗΜΕΔΑΠΟΙ	ΑΛΛΟΔΑΠΟΙ	ΣΥΝΟΛΟ
ΘΕΣΣΑΛΙΑ	7.927	14.315	22.242	7.626	12.751	20.377
ΠΕ ΤΡΙΚΑΛΩΝ	663	8.877	9.540	611	8.451	9.062

Πηγή: ΕΛ.ΣΤΑΤ, 2014

Όπως παρατηρείται στα στοιχεία της ΕΛ.ΣΤΑΤ., σε επίπεδο ΠΕ Τρικάλων οι **αφίξεις** για το **2014** ανέρχονται στις **258.743** σε **καταλύματα ξενοδοχειακού τύπου**, με **αύξηση** σε σύγκριση με το 2013, και αντίστοιχα στα **καταλύματα τύπου κάμπινγκ** οι αφίξεις για το 2014 ανέρχονται στις **9.062** παρουσιάζοντας **μείωση** σε σύγκριση με το προηγούμενο έτος. Σύμφωνα με την ανάλυση των στοιχείων που αφορούν την πληρότητα κλινών σε επίπεδο ΠΕ Τρικάλων (Πίν. 2.2.3.Δ.9 Παραρτ.2 Κεφαλαίου 2), η Περιφερειακή Ενότητα Τρικάλων εμφανίζει πληρότητα επιπέδου 29,5%, με υψηλότερο ποσοστό πληρότητας αυτό του Δήμου Τρικκαίων στο 39,6% και του Δήμου Καλαμπάκας στο 36,5% σε σύγκριση με το ποσοστό σε εθνικό επίπεδο που ανέρχεται στα 47,3%.

ΠΙΝΑΚΑΣ 2.2.3.Δ.9: Πληρότητα κλινών στα καταλύματα ξενοδοχειακού τύπου (πλην κάμπινγκ), 2014			
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ	ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ / ΔΗΜΟΣ	Ποσοστό (%) πληρότητας κλινών	Ποσοστό (%) συνολικών διαθέσιμων κλινών όπου αναφέρονται τα στοιχεία
	ΔΗΜΟΣ ΤΡΙΚΚΑΙΩΝ	39,6	100
	ΔΗΜΟΣ ΚΑΛΑΜΠΑΚΑΣ	36,5	82,3

	ΔΗΜΟΣ ΠΥΛΗΣ	7,8	98,3
	ΔΗΜΟΣ ΦΑΡΚΑΔΟΝΑΣ	0	0
	ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΤΡΙΚΑΛΩΝ	29,5	88,5
	ΣΥΝΟΛΟ ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ	29,5	84,6
	ΓΕΝΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ ΕΛΛΑΔΑΣ	47,3	79,3

Πηγή: ΕΛ.ΣΤΑΤ, 2014

Σχετικά με τις **διανυκτερεύσεις** των επισκεπτών στην ΠΕ Τρικάλων, σύμφωνα με τα στοιχεία της ΕΛ.ΣΤΑΤ. για τα έτη **2013 και 2014**, (Πίν. 2.2.3.Δ.10 και Πίν. 2.2.3.Δ.11 Παραρτ.2 Κεφαλαίου 2), παρατηρείται **αύξηση** για τα **καταλύματα ξενοδοχειακού τύπου** σε σχέση με το προηγούμενο έτος και το **ποσοστό πληρότητας** να ανέρχεται στο **29,5 %**, με το **συνολικό αριθμό διανυκτερεύσεων** για το **2014** να ανέρχεται στις **392.845**, ενώ παρόμοια **τάση αύξησης** παρουσιάζεται και στα **καταλύματα τύπου κάμπινγκ** με **συνολικό αριθμό διανυκτερεύσεων** να ανέρχεται στις **14.547** για το έτος **2014**.

Επισημαίνεται ότι η παραπάνω αποτύπωση στοιχείων και εξαγωγή συμπερασμάτων δεν ανταποκρίνεται στο σύνολο των καταλυμάτων της κάθε περιοχής εφόσον οι επιχειρήσεις ενοικιαζομένων δωματίων και επιπλωμένων διαμερισμάτων δεν είναι υποχρεωμένοι να καταγράφονται στο ξενοδοχειακό επιμελητήριο, παρά μόνο στα κατά τόπους εμπορικά επιμελητήρια των Περιφερειακών ενοτήτων. Συνεπώς η καταγραφή αυτή δεν αποτυπώνει την πραγματική ζήτηση, αφού μόνο μέρος της ζήτησης αποτυπώνεται στις διανυκτερεύσεις που δηλώνουν τα ξενοδοχειακά καταλύματα για τους εξής κυρίως λόγους:

- Τα δηλούμενα στατιστικά στοιχεία των αφίξεων και διανυκτερεύσεων στα ξενοδοχειακά καταλύματα είναι ελλιπή, με αποτέλεσμα μόνο ένα μέρος των πραγματικών αφίξεων και διανυκτερεύσεων να καταγράφεται.
- Τα ενοικιαζόμενα δωμάτια δεν είναι υποχρεωμένα να δηλώσουν στατιστικώς τις αφίξεις και διανυκτερεύσεις των επισκεπτών, με αποτέλεσμα ένα μέρος της ζήτησης να μην εμφανίζεται. Η ΕΛ.ΣΤΑΤ. δεν διαθέτει πλήρη στοιχεία για τις διανυκτερεύσεις στα κάμπινγκ της περιοχής που ανέρχονται σε 6, που οδηγεί στο συμπέρασμα ότι οι αφίξεις και διανυκτερεύσεις είναι πολύ περισσότερες.
- Μεγάλος αριθμός των επισκεπτών, οργανωμένων είτε ατομικών, επισκέπτεται την περιοχή, χωρίς να διανυκτερεύσει με αποτέλεσμα σημαντική τουριστική κίνηση να μην καταγράφεται. Το φαινόμενο αυτό είναι πολύ συνηθισμένο για την περιοχή και αποτυπώνεται σε μαρτυρίες τουριστικών κύκλων της περιοχής (ιδιοκτητών χώρων εστίασης, καταλυμάτων, εμπόρων, τουριστική αστυνομία, ΙΜ Μετεώρων, Δήμοι).

Όσον αφορά στην **εποχικότητα**, η μεγαλύτερη τουριστική κίνηση για μεν την περιοχή των Μετεώρων είναι από τον Απρίλιο έως τα τέλη Νοεμβρίου, για δε τον ορεινό όγκο, τους χειμερινούς μήνες και τις γιορτές Πάσχα, Αγίου Πνεύματος, 15 Αυγούστου, 28 Οκτωβρίου και 25 Μαρτίου.

▪ **Πόλοι προσέλκυσης επισκεπτών**

Τοποθεσίες με ιδιαίτερο ενδιαφέρον

❖ Καλαμπάκα

Η Καλαμπάκα είναι γνωστή παγκοσμίως από τα περίφημα μοναστήρια που είναι χτισμένα στα βράχια των Μετεώρων και προσελκύουν κάθε χρόνο μεγάλο αριθμό ντόπιων αλλά και ξένων τουριστών. Η Καλαμπάκα είναι μια πόλη με πλούσια ιστορία και σημαντικά μνημεία. Στην πόλη της Καλαμπάκας υπάρχει ο ιστορικός ναός Κοίμησης της Θεοτόκου, χτισμένος πάνω σε αρχαίο ναό του Απόλλωνα, ο οποίος είναι μοναδικός στον Ορθόδοξο κόσμο με τον μαρμάρινο άμβωνα στο κέντρο του. Ο Ναός της Κοιμήσεως της Θεοτόκου ανεγέρθη μεταξύ 10^{ου} και 11^{ου} αιώνα πάνω στα ερείπια παλαιοχριστιανικής βασιλικής. Ο εξωνάρθηκας προστέθηκε τον 16^ο αιώνα.

Ιδιαίτερο ενδιαφέρον εμφανίζει και ο μοναδικός στην Ελλάδα μαρμάρινος Άμβωνας. Οι τοιχογραφίες του ναού χρονολογούνται από τον 12ο έως τον 16ο αιώνα. Αρκετές τοιχογραφίες έγιναν το 1573 από τον ιερέα Κυριαζή και τον Νεόφυτο, γιο του περίφημου ζωγράφου Θεοφάνη του Κρητός. Το ξυλόγλυπτο τέμπλο του ναού ανήκει στα αξιόλογα έργα της μεταβυζαντινής ξυλογλυπτικής και έχει κατασκευαστεί μάλλον κατά τη διάρκεια του 17ου αιώνα.

Σημαντική επίσης είναι η παλιά πόλη (Σπωτός) που έχει αναπλαστεί πρόσφατα, καθώς και η μοναδική στην Ελλάδα Σχολή Ξυλογλυπτικής. Στην πόλη υπάρχουν επίσης χαλκουργεία με σπάνια χειροποίητα χάλκινα είδη.

Η πόλη της Καλαμπάκας αποτελεί ορμητήριο για τους επισκέπτες της που επιθυμούν να γνωρίσουν τα μνημεία και τις υπέροχες τοποθεσίες του Ασπροποτάμου, των Χασίων, του Κόζιακα και κυρίως των Μετεώρων. Η τουριστική υποδομή της πόλης αποτελείται από ξενοδοχεία όλων των κατηγοριών, σύγχρονα Campings, εστιατόρια, τουριστικά καταστήματα κ.λπ.

Σήμερα η πόλη παρουσιάζει ραγδαία εξέλιξη, κυρίως χάρη στον τουρισμό και την επίσκεψη εκατομμυρίων τουριστών απ' όλο τον κόσμο, στα Μετέωρα.

❖ Τα Μετέωρα

Πάνω από την Καλαμπάκα υψώνονται οι βράχοι των Μετεώρων, ίσως το πιο εντυπωσιακό **γεωλογικό φαινόμενο** της γης. Οι βράχοι μάλλον δημιουργήθηκαν από αποθέσεις ενός μεγάλου ποταμού, πιθανότατα του Αλιάκμονα, κατά τον Καινοζωικό αιώνα. Το φαινόμενο των βράχων δεν αναφέρεται ούτε στη μυθολογία ούτε από κάποιον Έλληνα η ξένο ιστορικό.

Οι ιστορικοί και οι γεωλόγοι ασχολούνται με τη δημιουργία των βράχων εδώ και 1000 περίπου χρόνια. Στις απόκρημνες και γυμνές κορυφές των βράχων δημιουργήθηκε η πολιτεία του Ανατολικού Ορθόδοξου Ασκητισμού. Τα Μετέωρα έχουν χαρακτηριστεί ως το δεύτερο Άγιο Όρος και συνεχίζουν τη μοναστική παράδοση εδώ και έξι περίπου αιώνες. Τα πρώτα μοναστήρια κτίστηκαν κατά τον 14ο αιώνα. Με το πέρασμα των χρόνων ορισμένα από αυτά ανακατασκευάστηκαν και άλλα υπέστησαν σημαντικές επισκευές προκειμένου να συμπληρωθούν, και να δοθεί έτσι το τελικό αρχιτεκτονικό τους σχήμα. Από τα 24 μοναστήρια σήμερα λειτουργούν τα έξι, ενώ τα υπόλοιπα 15 είναι ακατοίκητα και ερειπωμένα. Οι Ιερές Μονές της Μεταμορφώσεως του Σωτήρος ή του Μεγάλου Μετέωρου, της Αγίας Τριάδας, του Αγίου Νικολάου του Αναπαυσά, και του Βαρλαάμ είναι ανδρικές ενώ η Ιερά Μονή Ρουσάνου και Αγίου Στεφάνου είναι γυναικείες. Σήμερα έχουν συντηρηθεί και αναστηλωθεί οι Ιερές Μονές

του Αγίου Νικολάου Μπάντοβα (μετόχι της Ιεράς Μονής Αγίας Τριάδας) και της Υπαπαντής (μετόχι της Ιεράς Μονής Μεταμορφώσεως ή Μεγάλου Μετεώρου).

Οι τοιχογραφίες των μοναστηριών είναι δημιουργήματα μοναχών και ιερέων αλλά και σπουδαίων αγιογράφων, κάποιες από αυτές όμως έχουν υποστεί σοβαρές ζημιές. Στα Μετέωρα σώζονται θησαυροί, κειμήλια και πολλά έργα μικροτεχνίας. Αντιπροσωπευτικό δείγμα μικροτεχνίας είναι το αριστουργηματικό ξυλόγλυπτο τέμπλο που βρίσκεται στο καθολικό της Ιεράς Μονής Αγίου Στεφάνου.

Τα Μετέωρα έχουν χαρακτηριστεί από τον **ΟΗΕ Μνημείο Πολιτιστικής Κληρονομιάς** και έχουν τεθεί υπό την προστασία της **UNESCO**.

❖ **Δασικό Σύμπλεγμα Ασπροποτάμου**

Στην περιοχή δίνεται ο χαρακτηρισμός σύμπλεγμα, γιατί αποτελείται από 8 δάση, το ένα κοντά στο άλλο, ώστε να απαρτίζουν ένα μοναδικό σε έκταση και ομορφιά δάσος, κυρίως ελάτης. Το δασικό σύμπλεγμα εκτείνεται σε 280.000 στρέμματα και η χλωρίδα και η πανίδα της περιοχής είναι ιδιαίτερα πλούσια. Από την έκταση αυτή τα 125.000 στρέμματα καλύπτονται από δάση, 36.000 στρέμματα είναι μερικώς δασοσκεπής εκτάσεις, 76.000 στρέμματα είναι υποαλπικές περιοχές (θερινό βοσκότοποι) και τα υπόλοιπα 43.000 στρέμματα είναι άγονες εκτάσεις, θαμνότοποι, οικισμοί κ.λπ. Κυρίαρχα είδη δένδρων, εκτός από την ελάτη, είναι οι βελανιδιές, τα έλατα, τα πλατάνια και οι οξυές. Οι οικότοποι της περιοχής βρίσκονται σε καλή κατάσταση με αποτέλεσμα την παρουσία πολλών φυτικών και ζωικών ειδών, όπως το σαλέπι και το τσάι, η καφέ αρκούδα, ο λύκος, ο λαγός, ο αγριόχοιρος, η αγριόγατα, το αγριοκάτσικο και το ζαρκάδι.

Ο Ασπροπόταμος σχηματίζεται από δύο παραπόταμους που συγκλίνουν σε ένα κεντρικό ρεύμα: ο ένας από την Κορυφή Ρόνα και ο άλλος από το Όρος Λάκμος (Περιστέρι). Η ξεχωριστή ομορφιά του συμπλέγματος οφείλεται στις υψηλές κορυφές, όπως του Λάκμου (2295 μ.) και της Κακαρδίτσας, στα πλούσια σε ποικιλία δένδρων δάση (όπως ελάτης), και στα ορμητικά νερά του Ασπροποτάμου (πηγές του Αχελώου). Στο νοτιοδυτικό τμήμα του ΠΕ Τρικάλων, στις αρχές της λεκάνης απορροής του ποταμού Αχελώου, εκτείνεται το δασικό σύμπλεγμα του Ασπροποτάμου, ένα από τα πιο όμορφα τμήματα της Πίνδου.

Η περιοχή προσφέρει προϊόντα ξύλου αλλά και διάφορα δευτερεύοντα προϊόντα τα οποία δεν υστερούν σε αξία από τα προϊόντα ξύλου. Ο Ασπροπόταμος, οφείλει το όνομά του στα διαυγή και ορμητικά νερά του. Στις πηγές του Ασπροποτάμου και σε όλους τους παραποτάμους και τα ρέματα που ενώνουν τα νερά τους, σχηματίζοντας τον Αχελώο, ζει ένας μικρός πληθυσμός από άγριες πέστροφες.

Δεκάδες ορεινά μονοπάτια οδηγούν μέσα από το δάσος από το χωριό Μαλακάσι στο Στεφάνι, το Μέτσοβο και τους Καλαρύτες έως την Πολυθέα, το Γαρδίκι και την Άρτα. Τα δάσος πήρε την ονομασία του από τον Ασπροπόταμο. Λίγο πιο πέρα, στο δρόμο για τα Τρία Ποτάμια, στην καρδιά του δασικού συμπλέγματος του Ασπροποτάμου βρίσκεται η Πολυθέα, ένα πανέμορφο παραδοσιακό χωριό.

Οι εναλλαγές χαραδρών και ραχών αλλά και οι γυμνές κορυφές της Πίνδου δίνουν στην περιοχή μια επιβλητική ομορφιά, η οποία μπορεί να ικανοποιήσει και τον πιο απαιτητικό επισκέπτη. Εκτός από την πλούσια φυσική ομορφιά, η περιοχή μπορεί να προσφέρει πολλές και ενδιαφέρουσες δραστηριότητες στους επισκέπτες της όπως

πεζοπορία, ορεινές διαδρομές, ποδήλατο βουνού (mountain bike), rafting, κανόε – καγιάκ κ.λπ.

Η **Κοινότητα Ασπροποτάμου** κατέχει μια ξεχωριστή θέση στην ΠΕ Τρικάλων και αυτό επειδή συνδυάζει την παρθένα ομορφιά της με τις μακραίωνες παραδόσεις της. Έχει ενταχθεί στον Εθνικό Κατάλογο του Ευρωπαϊκού Δικτύου **ΦΥΣΗ 2000** (NATURA 2000) με την Κοινοτική οδηγία 92/43.

❖ **Κόζιακας**

Στο Νότιο τμήμα της Πίνδου βρίσκεται ο **Κόζιακας**, με υψόμετρο 1.901 μέτρα. Παλιότερα το βουνό ονομάζονταν **Κερκέτιο** και αποτελεί ένα μικρό σχετικά και μακρόστενο βουνό αποκομμένο από την οροσειρά της Πίνδου. Ξεκινά από την κοιλάδα του Πηνειού και μετά από 25 χιλιόμετρα χωρίζεται από τον Ίταμο με την κοιλάδα του Πορταϊκού. Από τον Κόζιακα πηγάζουν οι ποταμοί Πορταϊκός και Κεφαλοπόταμος, οι οποίοι καταλήγουν στον Πηνειό ποταμό. Οι σημαντικότερες πηγές μόνιμης ροής βρίσκονται στις Ανατολικές πλαγιές του Κόζιακα. Είναι οι πηγές Λάκκα, Καρυές, Κουκουνάρι, Γαύρος, Γούρνες, του Αγίου Βησσαρίωνα και της Πύλης. Η μορφολογία του είναι έντονη, λόγω της έντονης διάβρωσης που έχουν υποστεί τα ασβεστολιθικά του κυρίως πετρώματα. Η πορεία του νερού έχει δημιουργήσει σπηλιές και φαράγγια. Το βουνό σε πολλά του σημεία είναι δυσπρόσιτο, προσφέροντας έτσι καταφύγιο σε μικρό πληθυσμό από καφέ αρκούδες, λύκους, αγριόγιδες, λαγούς, αγριογούρουνα και άλλα ζώα. Το **Κερκέτιο** σε πολλά του σημεία βόσκειτε, ενώ πυκνή βλάστηση καλύπτει τις πλαγιές του φτάνοντας πολλές φορές και μέχρι την κορυφή του.

Ο **Κόζιακας** διαθέτει πλούσια βλάστηση και φημολογείται ότι από τις πλαγιές του ο **Ασκληπιός** μάζευε τα βότανά του. Η πλούσια χλωρίδα και πανίδα της περιοχής ήταν ο λόγος για τον οποίο η περιοχή εντάχθηκε στο δίκτυο Natura 2000. Έντονο είναι και το ορνιθολογικό ενδιαφέρον του Κόζιακα.

Στο βουνό υπάρχει ο χείμαρρος της Χουτιάνας, κοντά στο χωριό Γλυκομηλιά, που σχηματίζει καταρράκτες, οι οποίοι σε πολλά σημεία είναι κατάλληλοι για βουτιές. Η ανάβαση του Κόζιακα μπορεί να γίνει από διάφορες διαδρομές είτε από την Πύλη είτε από την Ελάτη. Στη διαδρομή της Ελάτης συναντά κανείς το καταφύγιο «Χατζηπέτρος», δυναμικότητας 15 ατόμων.

Σε δύο κορυφές του βουνού Ίταμος, ΝΔ της Πύλης, σώζονται τα ερείπια δύο φρουρίων των ελληνικών χρόνων. Από αυτά ελέγχονται όλα τα περάσματα των Αγράφων και της Πίνδου. Τα εν λόγω φρούρια κατελήφθησαν από τον Φίλιππο Ε΄ της Μακεδονίας το 189 π.Χ. και καταστράφηκαν από τον Ιούλιο Καίσαρα το 46 π.Χ. Στην περιοχή αυτή τοποθετείται η αρχαία πόλη Αθήναιον.

❖ **Πύλη**

Η Πύλη βρίσκεται στην έξοδο της πεδινής περιοχής της Θεσσαλίας προς τα ορεινά της Πίνδου, 18 km από την πόλη των Τρικάλων, προς την Άρτα. Είναι τοποθετημένη στη φυσική πύλη που δημιουργείται μεταξύ των βουνών Κόζιακα και Ίταμου που διαχωρίζονται από τον Πορταϊκό ποταμό. Σε αυτή τη φυσική πύλη οφείλει και το όνομά της η Πύλη. Στη σημερινή της θέση βρίσκονταν η βυζαντινή πόλη «Μεγάλοι Πύλαι» ή Μεγάλη Πόρτα η οποία στην Τουρκοκρατία ονομαζόταν Πόρτα-Παζάρ. Η Πύλη, λόγω της θέσης του, αποτελεί κομβικό σημείο για ολόκληρη την περιοχή. Ο

Πορταϊκός ποταμός χωρίζει την Πύλη από το συνοικισμό της Πόρτα – Παναγιάς. Η Πύλη είναι χτισμένη στο κέντρο πολύ σημαντικών βυζαντινών και μεταβυζαντινών μνημείων. Ο Άγγλος περιηγητής W. M. Leake, που πέρασε από εκεί το 1810, την αναφέρει ως Απάνω Πόρτα ή Πόρτα - Παναγιά, σε αντίθεση με τον καινούργιο οικισμό της Πόρτας, ο οποίος είχε ήδη αναπτυχθεί στη δεξιά όχθη του Πορταϊκού και που τον αναφέρει ως Κάτω Πόρτα ή Πόρτα-Νικόλα. Τα δυο ονόματα (Πύλη και Πόρτα) έχουν σχέση με τη γεωγραφική θέση της κωμόπολης. Στον συνοικισμό Πόρτα - Παναγιά γεννήθηκε ο μητροπολίτης Λάρισας Βησσαρίων Β' (1490-1540), ο οποίος ανακηρύχθηκε Άγιος και Πολιούχος των Τρικάλων, της Καλαμπάκας και της Πύλης. Η Πύλη, λόγω της θέσης υπήρξε επίκεντρο πολλών μαχών και καταστράφηκε από κατακτητές επανειλημμένα, η τελευταία της δε καταστροφή έγινε στις 8 Ιουνίου του 1943, από τους Ιταλούς.

Στην Πύλη υπάρχουν πολλά αξιόλογα μνημεία. Από τα πιο σημαντικά για την περιοχή είναι τα τρία μοναστηριακά συγκροτήματα, το γυναικείο μοναστήρι της Γκούρας (1743), το ανδρικό μοναστήρι της Ιεράς Μονής Δούσικου Πύλης ή Αγίου Βησσαρίωνα και η Παναγία των Μεγάλων Πυλών ή Πόρτα Παναγιά. Η **Παναγία των Μεγάλων Πυλών** αποτελεί ένα από τα σημαντικότερα βυζαντινά μνημεία στον ελλαδικό χώρο. Είναι από τις λίγες εκκλησίες που σώζονται με ρυθμό τρίκλιτο θολωτή βασιλική σταυρεπίστεγη και σπάνιας τέχνης ψηφιδωτά και μαρμάρινο τέμπλο. Έχει κηρυχθεί ως προέχον βυζαντινό αλλά και ιστορικό μνημείο. Στην **Πόρτα – Παναγιά**, η οποία χρονολογείται από την εποχή της Άννας Κομνηνής (1283 μ.Χ.) υπάρχουν εικόνες της Παναγίας και του Χριστού τοποθετημένες εκατέρωθεν της Κύριας Πύλης. Οι εικόνες είναι μοναδικές, ολόσωμες και κατασκευασμένες από πολύχρωμες ψηφίδες. Μάλιστα η εικόνα της Παναγίας είναι μια από τις σπάνιες εικόνες στην Ελλάδα γιατί απεικονίζεται κρατώντας στη δεξιά πλευρά της το Χριστό.

Στο **γυναικείο μοναστήρι της Γκούρας** υπάρχει η εικόνα της Κοίμησης Της Θεοτόκου, ενώ στο **ανδρικό μοναστήρι της Ιεράς Μονής Δούσικου Πύλης** υπάρχουν αγιογραφίες από το 1557, δημιουργήματα Κρητικής σχολής από τον Αγιογράφο Τζιόρτζη. Στα τρία μνημεία σώζονται εικόνες, ψηφιδωτά, αγιογραφίες, άμφια, ξυλόγλυπτα τέμπλα, τα οποία αποτελούν πόλο έλξης πολλών επισκεπτών.

Στο δρόμο για την Ελάτη συναντά κανείς και το πέτρινο γεφύρι του Πορταϊκού, το οποίο κατασκευάστηκε από ντόπιους μάστορες τον 16ο αιώνα μ.Χ. Αξιοθέατα της περιοχής είναι και τα φρούρια στον Ίταμο, όπου σώζονται τα ερείπια δύο φρουρίων των ελληνοσλαβικών χρόνων. Από αυτά ελέγχονται όλα τα περάσματα των Αγράφων και της Πίνδου, κατελήφθησαν από τον Φίλιππο Ε΄ της Μακεδονίας το 189 π.Χ. και καταστράφηκαν από τον Ιούλιο Καίσαρα το 46 π.Χ. Στην περιοχή αυτή τοποθετείται η αρχαία πόλη Αθήναιον.

❖ Ελάτη

Η Ελάτη (η Τύρνα, όπως λεγόταν στους αρχαίους χρόνους), απέχει 14 Km από την Πύλη και τη συναντά κανείς μετά τη στενή γέφυρα του Πορτιάτη ανηφορίζοντας τις πλαγιές του Κόζιακα. Απέχει 34 Km από την Πόλη των Τρικάλων και είναι το μεγαλύτερο ορεινό χωριό του ΠΕ Τρικάλων. Είναι κτισμένη σε υψόμετρο 950 μ. μέσα σε πυκνό ελατόδασος της Νότιας Πίνδου, σε ένα περιβάλλον μοναδικής φυσικής ομορφιάς. Δεν υπάρχουν ακριβή στοιχεία για το πότε κτίστηκε το χωριό, παρόλα αυτά πιθανολογείται ότι χτίστηκε μετά την άλωση της Κωνσταντινούπολης. Το 1823

τα χωριά Τύρνα, Περτούλι, Βετερνικ – Πύρρα καταστράφηκαν από τους Αρβανίτες. Το χωριό ξαναχτίστηκε το 1925-28 για να καεί ξανά το Νοέμβριο του 1943 από τους Γερμανούς.

Οι πρώτοι οικισμοί του χωριού ήταν πιο χαμηλά στο ποτάμι, εκεί άλλωστε υπήρχε από το 19ο αιώνα η εκκλησία-μοναστήρι Κοίμησης της Παναγίας Θεοτόκου. Σήμερα από αυτή σώζεται τμήμα του τέμπλου στη εκκλησία του Προφήτη Ηλία. Η θέση του χωριού ακόμα και σήμερα αναφέρεται ως «Σταυρός» προς τιμήν του Δασκάλου Κοσμά Αιτωλού, ο οποίος δίδαξε στο χωριό το 1777-78.

Σήμερα η πλούσια βλάστηση και τα ξύλινα σπίτια προσφέρουν μια ιδιαίτερης αξίας ομορφιά. Η Ελάτη προσφέρεται για διακοπές όλες τις εποχές του χρόνου με ποικίλες δραστηριότητες όπως ορειβασία, σκι πολύ κοντά, πεζοπορία, ποδηλασία, ιππασία αναρρίχηση κ.λπ., αλλά αποτελεί και ορμητήριο για όσους θέλουν να γνωρίσουν και περιηγηθούν στις γύρω περιοχές, όπως τα χωριά του Ασπροπόταμου. Η Ελάτη έχει μεγάλη τουριστική κίνηση (άνθρωποι κάθε ηλικίας) όλο το χρόνο και διαθέτει μια πολύ αξιόλογη τουριστική υποδομή, παραδοσιακά καταλύματα ποιότητας, ξενοδοχεία, μαγαζιά παραδοσιακών προϊόντων, καφέ εστιατόρια και ταβέρνες.

Μέσα στο χωριό οι επισκέπτες μπορούν να θαυμάσουν τον παλιό οικισμό, ενώ ο κεντρικός δρόμος διασχίζει το χωριό και οδηγεί στο Βροντερό και τους Καλογήρους. Λίγο έξω από το χωριό, στον Κόκκινο Βράχο, υπάρχουν τρεις αναρριχητικές διαδρομές, ενώ κάτω από την υψηλότερη κορυφή του Κόζιακα (1700 m) βρίσκεται το ορεινό καταφύγιο «Χατζηπέτρος».

❖ Περτούλι

Το **Περτούλι** είναι ένα από τα ομορφότερα χωριά της ΠΕ Τρικάλων, είναι χτισμένο σε υψόμετρο 1090 μέτρα και απέχει 50 Km από την Πόλη των Τρικάλων. Το Περτούλι είναι περιτριγυρισμένο από τα βουνά της Νεράιδας, τον Κόζιακα, τη Λουπάτα, Μαρόσα και το Αυγό. Το χωριό αναφέρεται για πρώτη φορά στον κώδικα 221/8α της Μονής Βαρλαάμ, στις αρχές του 10ου αιώνα. Το όνομα Περτούλι είναι καταγεγραμμένο το 1741 σε κατάστιχο του Μεγάλου Μετεώρου και το 1841 σε αναφορά των κατοίκων του Ασπροποτάμου, στον Πασά των Τρικάλων.

Η τύχη του χωριού ήταν ίδια με αυτή των υπολοίπων χωριών της περιοχής και έτσι καταστράφηκε και αυτό δυο φορές. Για πρώτη φορά κάηκε από τον Αρβανίτη Σελιχτάρ το 1823 για να χτιστεί από τον Χατζηγάκη (εγγονό του Χατζή Μπέρτα), το 1829. Το 1943 κάηκε για δεύτερη φορά από τις δυνάμεις κατοχής.

Το **Δάσος του Περτουλίου** είναι ένα από τα μεγαλύτερα και πιο παραγωγικά ελατοδάση της Ελλάδας. Το δασικό σύμπλεγμα του Περτουλίου έχει έκταση 32.970 στρεμμάτων, ενώ η συνολική δασοσκεπής έκταση είναι 25.300 στρέμματα. Λόγω των ιδιαίτερων χαρακτηριστικών του επιλέχθηκε από το Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης για την πρακτική άσκηση των φοιτητών της Σχολής Δασολογίας και Φυσικού Περιβάλλοντος.

Η περιοχή είναι γνωστή από τα **Περτουλιώτικα λιβάδια** και από το **Χιονοδρομικό Κέντρο Περτουλίου** που λειτουργεί εκεί. Στα Περτουλιώτικα λιβάδια γίνεται το ετήσιο αντάμωμα των Σαρακατσαναίων και η συνάντηση των Σαρακατσαναίων των Βαλκανίων. Το **Χιονοδρομικό Κέντρο του Περτουλίου** λειτουργεί στη θέση «**Λιβάδια Περτουλίου**», διαθέτει μικρή σχετικά πίστα και απευθύνεται κυρίως στους

λιγότερο έμπειρους σκιέρ. Το χιονοδρομικό είναι εξοπλισμένο με σκι-λιφτ και διαθέτει τελεφερίκ. Ο επισκέπτης μπορεί να νοικιάσει έλκηθρα και snow board. Στο χιονοδρομικό κέντρο λειτουργεί σαλέ ως καφετερία και εστιατόριο. Πρόσφατα, έχουν αναληφθεί αξιόλογες πρωτοβουλίες από την (τότε) Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση (Ν.Α) Τρικάλων, προκειμένου να κατασκευαστεί ένα μεγαλύτερο και σύγχρονων προδιαγραφών ΣΑΛΕ, γεγονός που υποδηλώνει τη μεγάλη βαρύτητα που δίδει πλέον η Νομαρχιακή Αρχή στην περαιτέρω ανάπτυξη και καλύτερη δυνατή αξιοποίηση του πολύτιμου αυτού τουριστικού πόρου.

Το χωριό του Περτουλίου είναι λιγότερο ανεπτυγμένο τουριστικά σε σχέση με την κοντινή Ελάτη. **Τα τελευταία, όμως, χρόνια παρατηρείται έντονη τουριστική ανάπτυξη της περιοχής με υψηλής ποιότητας και αισθητικής καταλύματα, εναρμονισμένα στη φυσιογνωμία της περιοχής.**

Το φυσικό περιβάλλον της περιοχής είναι ιδιαίτερα όμορφο και η περιοχή διαθέτει πλούσια και σπάνια χλωρίδα και πανίδα. Το Περτούλι μπορεί να είναι πόλος έλξης τόσο τη χειμερινή όσο και τη θερινή περίοδο. Σήμερα μπορεί να προσφέρει στους επισκέπτες δραστηριότητες όπως ορειβασία, ιππασία, ποδηλασία, αποδράσεις για πικ-νικ κ.λπ. Υπάρχουν διαδρομές τις οποίες ακολουθώντας ο επισκέπτης μπορεί να φτάσει στην κορυφή του Κόζιακα (τη Φουρκα ή Χατζηπέτρος ή Αστραπή, 1901 m), στο καταφύγιο της περιοχής στα 1738m.

❖ **Νεραϊδοχώρι**

Το **Νεραϊδοχώρι** βρίσκεται 4 Km από το Περτούλι (μια διαδρομή που πολλές φορές οι επισκέπτες της περιοχής επιλέγουν να την κάνουν με τα πόδια για περίπατο) σε υψόμετρο 1.140 m. Η παλιά ονομασία του οικισμού ήταν **Βέτερνικ**. Από το Νεραϊδοχώρι κατάγονταν ο **Χριστόδουλος Χατζηπέτρος**, ήρωας της επανάστασης κατά των Τούρκων.

Το χωριό, όπως δείχνει και το όνομά του, είναι χτισμένο κάτω από την κορυφή Νεραίδα. Το φυσικό περιβάλλον της περιοχής είναι ιδιαίτερα όμορφο και η περιοχή περιβάλλεται από μνημεία.

Το Νεραϊδοχώρι καταστράφηκε πολλές φορές από τους Τούρκους, ενώ τελευταία καταστράφηκε από τις δυνάμεις κατοχής. Ιδιαίτερης σημασίας είναι τα μνημεία που υπάρχουν στην περιοχή με εύκολη πρόσβαση. Σημαντικότερα είναι η **τρίκλιτη λιθόκτιστη Βασιλική του Αγίου Νικολάου (1763)** η οποία διαθέτει θαυμάσιες αγιογραφίες. Η αγία Παρασκευή, στη θέση Τσούκα, η οποία είναι συνδεδεμένη με θρύλους που θέλουν την κούφια στέγη της εκκλησίας να αποτελεί το κρυφό σχολείο της περιοχής.

Το ανέγγιχτο, παρθένο τοπίο που υπάρχει στην **περιοχή παρέμβασης** αναδεικνύεται σε ευρύτερο ευρωπαϊκό επίπεδο ως ένα **δείγμα φυσικού χώρου και τοπίου** από τα τελευταία εναπομείναντα στην Ευρώπη. Το γεγονός αυτό έχει αρχίσει να προσελκύει μεγάλους αριθμούς περιηγητών, επισκεπτών αλλοδαπών και ημεδαπών που βρίσκονται σε μια διαδικασία ανακάλυψης νέων στοιχείων του ελληνικού χώρου πέραν των ακτών και νησιών.

Η **τουριστική ανάπτυξη** της περιοχής παρέμβασης εντοπίζεται στους όμορους 3 αστικούς πόλους, αυτού της πόλης των Τρικάλων, της Καλαμπάκας-Καστρακίου και της Πύλης.

Η φυσική προσφορά της περιοχής παρέμβασης έγκειται στην προσφορά ορεινών όγκων, δασών, υδάτινου πλούτου, καθώς και παρουσίαση ιδιαίτερων φυσικών ιδιομορφιών και ειδικότερα των Μετεώρων. Στα κοινωνικοπολιτιστικά στοιχεία της περιοχής σημαντική θέση καταλαμβάνουν επίσης τα ιστορικά πολιτιστικά και αρχαιολογικά στοιχεία.

Αξίζει να σημειωθεί ότι στην Ορειβατική Λέσχη Καλαμπάκας (ΟΛΚ) λειτουργούν με επιτυχία τέσσερα τμήματα και ειδικότερα το τμήμα **του χιονοδρομικού, του ανεμοπτερισμού, της αναρρίχησης και της πεζοπορίας**. Ωστόσο αυτού του είδους αθλητικές - τουριστικές δραστηριότητες απευθύνονται σε ορισμένη μόνο μερίδα επισκεπτών και οπωσδήποτε δεν μπορούν να αποτελέσουν και πόλους μαζικής εκμετάλλευσης χωρίς αυτό να σημαίνει ότι θα πρέπει να αποσκοπεί στη μαζικοποίηση των διαφόρων τουριστικών μορφών.

Μια επίσης ξεχωριστή μορφή τουριστικής προσέλευσης των τουριστών αποτελεί το **κυνήγι**. Στην περιοχή και σε έκταση **476 χιλιάδων στρεμμάτων** υπάρχει ελεγχόμενη κυνηγητική **περιοχή Κόζιακα**, που αποτελεί πόλο έλξης όχι μόνο ελλήνων κυνηγών αλλά και ξένων.

Στην περιοχή παρέμβασης έχει φανεί να αναπτύσσονται από την ίδια την ιδιωτική πρωτοβουλία διάφορες δραστηριότητες που υποστηρίζονται από ιδιωτικές εταιρείες που εξειδικεύονται στον τομέα των λεγόμενων **«ειδικών μορφών τουρισμού»**. Οι δραστηριότητες των εταιρειών αυτών έχουν μέχρι ένα βαθμό ενισχύσει σχεδόν σημαντικά περιοχές ως προς το στόχο της τουριστικής ανάπτυξης σε ένα χώρο με ελάχιστη υποδομή. Ενδεικτικά κάποιες από τις πιο σημαντικές μορφές εναλλακτικού τουρισμού οι οποίες διαμορφώνουν και τη δυναμική ανάπτυξης της περιοχής παρέμβασης είναι οι εξής:

- **Αγροτουρισμός – Οικοτουρισμός**

Η Περιφερειακή Ενότητα Τρικάλων ενδείκνυται για την ανάπτυξη τέτοιας μορφής τουριστικών δραστηριοτήτων, λόγω της χωρικής κατανομής και διάταξης της περιοχής (λίμνες, ποτάμια και δάση). Πρόκειται για μια μορφή εναλλακτικού τουρισμού που αν αναπτυχθεί με τον σωστό τρόπο θα καταφέρει να επιτύχει την προσέλκυση των τουριστών καθ'όλη την διάρκεια του έτους. Οικολογικός τουρισμός και αγροτουρισμός, σε συνδυασμό με το φυσικό κάλλος της περιοχής, θα μπορούσε να αποτελέσει μια άριστη ήπια και βιώσιμη μορφή τουρισμού υπαίθρου.

- **Περιηγητικός Τουρισμός**

Σε άμεση συνεργασία με τα γραφεία γενικού τουρισμού της περιοχής και με την επιμόρφωση – κατάρτιση ατόμων που θα εργαστούν ως οδηγοί περιηγητικού τουρισμού. Η ενημέρωση και η προβολή του τουριστικού προϊόντος θα επιτευχθεί μέσα από ένα δίκτυο συνεργασίας με σωματεία που ασχολούνται με την φύση, οικολογικές οργανώσεις, τουριστικά γραφεία εκπαιδευτικά ιδρύματα, με την προώθηση ενημερωτικού υλικού, επιμορφωτικών σεμιναρίων και την χρήση σύγχρονων τεχνολογικών μορφών.

- **Πολιτιστικός Τουρισμός**

Η περιοχή διαθέτει σπουδαία πολιτιστικά αποθέματα και μνημεία ιδιαίτερης πνευματικής αξίας, που θα μπορούσαν να αποτελέσουν πόλο έλξης ειδικού κοινού, που είναι λάτρεις του υψηλού τουριστικού προϊόντος. Αναγκαία κρίνεται η

χαρτογράφηση και η καταγραφή του υπάρχοντος πολιτιστικού, αρχαιολογικού και λαογραφικού πλούτου της περιοχής (αρχαιολογικά και λαογραφικά μουσεία, εκθεσιακοί χώροι, κέντρα παραγωγής τοπικών προϊόντων, πολιτιστικά κέντρα) και ο συνδυασμός του με τα τουριστικά πακέτα της περιοχής. Η πλούσια πολιτιστική κληρονομιά συνδυαστικά με τον φυσικό πλούτο της περιοχής μπορεί να αποφέρει σημαντικά οφέλη και κέρδη στην περιφερειακή ανάπτυξη της περιοχής.

▪ **Θρησκευτικός Τουρισμός**

Συγκριτικό πλεονέκτημα για την ανάπτυξης αυτής της μορφής τουριστικής δραστηριότητας αποτελεί η περιοχή των Μετεώρων, που σε συνδυασμό με τα υπόλοιπα σημαντικά θρησκευτικά μνημεία θα αποτελέσουν τα εφελτήριο για περαιτέρω προσέλκυση θρησκευτικού τουρισμού στην ΠΕ Τρικάλων.

▪ **Τουρισμός Άθλησης και Περιπέτειας**

Για να επιτευχθεί και να ευδοκιμήσει μια τέτοιου είδους μορφή τουρισμού θα πρέπει να αξιοποιηθεί η αθλητική υποδομή της, με βασική πάντα προϋπόθεση την δημιουργία σύγχρονων εγκαταστάσεων και την απασχόληση έμπειρου και καταρτισμένου ανθρώπινου δυναμικού (γυμναστές, εκπαιδευτές, φυσιοθεραπευτές κ.α.) από την πλευρά των ξενοδοχειακών μονάδων. Φυσικά, ακόμη πιο επωφελής θα ήταν και αξιοποίηση του ήδη υπάρχοντος δυναμικού στον αθλητισμό (αναγνωρισμένοι και μεγάλοι αθλητές του ΠΕ Τρικάλων, με διακρίσεις στο ενεργητικό τους). Η ανάπτυξη τέτοιων δραστηριοτήτων μπορεί να διαδραματιστεί τόσο στον ορεινό όγκο της περιοχής (αναρρίχηση, ορειβασία, πεζοπορία, παρά πέντε, σκι, ορειβατικό σκι, ιππασία, σκοποβολία, τοξοβολία κ.α.), όσο και στα υδάτινα οικοσυστήματα αυτής (ράφτινγκ, κανόε καγιάκ, καταδύσεις σε σπήλαια, κατάβαση και διάσχιση φαραγγίων κ.α).

▪ **Γευστικός / Γαστρονομικός Τουρισμός**

Η μορφή αυτή βασίζεται κυρίως στα τοπικά προϊόντα, στα οποία η περιοχή βρίθει (τσίπουρο, κρασί, τυροκομικά προϊόντα, κηπευτικά προϊόντα, βότανα, παραδοσιακά γλυκά του κουταλιού, ντόπια κρέατα κ. α.), αλλά και στις τοπικές παρασκευές της περιοχής είτε από μικρές βιοτεχνίες ή οικοτεχνίες, είτε από συνεταιρισμούς (πίτες, γλυκά και πολλά αλμυρά).

Όπως γίνεται κατανοητό για την περαιτέρω ανάπτυξη όλων αυτών των πολύ σημαντικών, αλλά και εξειδικευμένων μορφών τουριστικής δραστηριότητας, είναι επιτακτική η ανάγκη εκσυγχρονισμού και αναβάθμισης όλων των υποδομών (κτηριακών, οδικών, γραφειοκρατικών κ.α.).

Θα μπορούσε κανείς σχηματικά να κατατάξει τις δραστηριότητες στον ορεινό χώρο στις παρακάτω κατηγορίες:

- Παραδοσιακές δραστηριότητες όπως η ορειβασία που υποστηρίζεται από τους ανά την επικράτεια ορειβατικούς συλλόγους.
- Δραστηριότητες περί τα χιονοδρομικά κέντρα.
- Νέες μορφές τουρισμού που επεκτείνονται σε πολλές κατηγορίες (Ιαματικός Τουρισμός, Φυσιολατρικός Τουρισμός, Χιονοδρομία, Οδοιπορική χιονοδρομία, Ορειβατικά καταφύγια, Ορεινή ποδηλασία, Δίτροχα, Αυτοκίνητα ανωμάλου δρόμου, Ιππασία, Περιπέτειες σε υδάτινους πόρους, Εντατικές περιπέτειες)

Επίσης, σημαντικό πλεονέκτημα της σημερινής τουριστικής ανάπτυξης αποτελεί το **Τοπικό Σύμφωνο Ποιότητας Τουρισμού** της ΠΕ Τρικάλων (**Τ.Σ.Π. Τρικάλων**). Το Τ.Σ.Π. Τρικάλων είναι Αστική μη Κερδοσκοπική Εταιρία με κύριο σκοπό τη δημιουργία όρων και προϋποθέσεων για την ανάπτυξη του τουρισμού στην περιοχή κάτω από συνθήκες που:

- Θα διασφαλίζουν την παροχή υψηλού επιπέδου υπηρεσιών στους επισκέπτες της περιοχής
- Θα διασφαλίζουν την διατήρηση και ανάδειξη των χαρακτηριστικών της περιοχής
- Θα διασφαλίζουν την προστασία του περιβάλλοντος
- Θα αναβαθμίσουν το τουριστικό προϊόν
- Θα διαμορφώσουν ένα πρότυπο λειτουργίας των επιχειρήσεων,
- Θα αναδείξουν τα χαρακτηριστικά της περιοχής και την πολιτιστική παράδοση
- Θα υποστηρίξουν την εφαρμογή του **ΣΗΜΑΤΟΣ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ ΠΙΝΔΟΣ**

Στο **Τ.Σ.Π.** συμμετέχουν οι επαγγελματίες του τουρισμού της περιοχής, υποστηρίζονται από τους Δήμους και τους τοπικούς φορείς. Το Τ.Σ.Π. προωθεί την καθιέρωση συγκεκριμένων προτύπων ποιότητας και την δημιουργία κοινών απόψεων για τις ανάγκες τα προβλήματα και τις προοπτικές που σχετίζονται με τον τουρισμό και την ευρύτερη περιοχή.

Η μορφή του ΤΣΠ όπως έχει ήδη αναφερθεί, μετά από απόφαση των μελών του λειτουργεί με βάση τρία όργανα, οι αρμοδιότητες των οποίων φαίνονται στο καταστατικό από τα οποία οι Επιτροπές Ελέγχου Εφαρμογής αναφέρονται στην εφαρμογή τόσο των βασικών αρχών συμφωνίας (κείμενο καταστατικού) όσο και τις προδιαγραφές των κλιμάκων ποιότητας.

Το Τ.Σ.Π. Τρικάλων, όπως και τα άλλα ΤΣΠ των άλλων περιοχών της Πίνδου, έχουν ίδιο Σήμα με τη διαφορά της ονομασίας. (στο εξής ΣΗΜΑ Τ.Σ.Π.)

Κάθε επιχείρηση μέλος του Τ.Σ.Π. αναρτά το ΣΗΜΑ του Τ.Σ.Π. σε εμφανές σημείο καθώς και σε περίληψη το βασικό πλαίσιο αρχών που έχουν συμφωνηθεί και ενσωματωθεί στο καταστατικό στο βαθμό που ικανοποιούνται οι προδιαγραφές της πρώτης φάσης πιστοποίησης. Το ΣΗΜΑ του Τ.Σ.Π. το παραχωρεί το Τ.Σ.Π. μετά από εισήγηση της Επιτροπής Σήματος της Περιοχής.

▪ **Πολιτιστικά στοιχεία.**

Η περιοχή από παράδοση έχει χαρακτήρα γεωργικό και κτηνοτροφικό. Οι κάτοικοι – καραγκούνηδες, βλάχοι, χασιώτες, σαρακατσάνοι, κ.τ.λ- από την αρχαιότητα, μέχρι τα βυζαντινά χρόνια, την τουρκοκρατία και παρά τις κατά καιρούς εισβολές και καταλήψεις, μέχρι και σήμερα ασχολούνταν με την γεωργία και την κτηνοτροφία. Οι κοινότητες είχαν μορφή οικογενειακή, με όλες τις κοινωνικές και πολιτιστικές δραστηριότητες να περιστρέφονται γύρω από τις αγροτικές ενασχολήσεις. Διατηρήθηκαν πολλά έθιμα που φέρνουν την καταγωγή τους σε Διονυσιακές τελετές και δοξασίες και που σχετίζονται με την γη, τα κατοικίδια ζώα, την γονιμότητα κλπ.

Η περιοχή παρέμβασης και γενικότερα η ευρύτερη περιοχή της ΠΕ Τρικάλων είναι ένας τόπος όπου η φύση, η πνευματικότητα, το τοπίο και η παράδοση συνυπάρχουν σε αξιοθαύμαστο συνδυασμό και το τοπίο είναι μαγευτικό για τον κάτοικο και τον επισκέπτη τόσο στην ορεινή όσο και στην πεδινή περιοχή. Η περιοχή παρέμβασης είναι διάσπαρτη από ιστορικά και μοναδικά μνημεία, σημαντικής ιστορικής, πολιτιστικής και αισθητικής αξίας.

Συγκεκριμένα υπάρχουν:

❖ **Κάστρα και Αρχαιότητες**

- Αρχαία Πιάλεια (κοντά στο χωριό Πιαλεία).
- Κάστρο Αγ. Παρασκευής (Αγ. Παρασκευή Καλαμπάκας).
- Κάστρο Αγρελιάς (ΝΔ του χωριού).
- Κάστρο Αθήναιου (νότια της Πύλης, στο όρος Ίταμος).
- Κάστρο Κατσαουνίου (5 χλμ. νότια του χωριού Γερακάρι).
- Αρχαία Οξύνεια (νότια του χωριού Οξύνεια, κοντά στον οικισμό Ξηρόκαμπος).
- Αρχαία Πέλινα
- Αρχαίο Κάστρο Γριζάνου.

❖ **Αξιόλογα πέτρινα γεφύρια**

- Κραριάς περιοχή Ασπροποτάμου
- «Μιχαλάκη Φίλου» περιοχή Ασπροποτάμου
- «Μίχου» Ανθούσα περιοχή Ασπροποτάμου
- «Γκίκα» περιοχή Ασπροποτάμου
- «Καπαριάς» περιοχή Ασπροποτάμου.
- «Χατζηπέτρου» στο Νεραϊδοχώρι
- «Πιαλείας»
- «Βλαχάβα» στην Αγρελιά
- «Ψείρα» στην Ασπροκκλησιά
- «Ντελλή» στον Ξηρόκαμπο
- «Βακαρέτσια» στον Ξηρόκαμπο
- «Μπάλτας» στο Κακοπλεύρι
- «Αλή Πασά» στην Παναγία
- «Αγ. Βησσαρίωνα» στην Πύλη
- «Αλή Πασά» στο Μαλακάσι
- «Βαλκάνου»
- «Παλαιοκαρυάς»
- «Κεραμιδίου»
- «Σαρακίνας»

❖ **Σπήλαια**

- Σπήλαιο «Θεόπετρας» (στη Θεόπετρα Καλαμπάκας).

Το σπήλαιο Θεόπετρας βρίσκεται στη βορειοανατολική πλευρά του ασβεστολιθικού βράχου που υψώνεται στην κοινότητα Θεόπετρας, περίπου 4χλμ έξω από την Καλαμπάκα και έχει είσοδο αφιδωτή, διαστάσεων 17 x 3 μ περίπου. Το εσωτερικό του αποτελείται από μια κύρια αίθουσα 500 τ.μ. περίπου με μικρές κόγχες στην περιφέρεια. Ο σχηματισμός του ασβεστολιθικού βράχου της Θεόπετρας τοποθετείται στην ανώτερη Κρητιδική περίοδο (137.000.000 - 65.000.000 χρόνια από σήμερα). Η δημιουργία του σπηλαίου είναι κατά συνέπεια μεταγενέστερη της παραπάνω ηλικίας.

Το σπήλαιο άρχισε να κατοικείται κατά τη **Μέση Παλαιολιθική Εποχή** (η οποία αρχίζει περίπου πριν 130.000 χρόνια).

Το σπήλαιο αυτό είναι το **πρώτο** που **ανασκάπτεται** στη **Θεσσαλία** και το **μόνο** μέχρι στιγμής **σε όλη την Ελλάδα** με συνεχείς ανθρωπογενείς επιχώσεις που ξεκινούν από τη **Μέση Παλαιολιθική Εποχή** και φθάνουν μέχρι το τέλος της **Νεολιθικής** (3000 π.Χ.). Η σημαντικότητα της χρονολογικής αυτής συνέχειας έγκειται στο γεγονός ότι για πρώτη φορά μπορούμε στον ελλαδικό χώρο να δούμε τη μετάβαση από τον Παλαιολιθικό στο Νεολιθικό τρόπο ζωής. Μεταξύ άλλων, στο σπήλαιο βρέθηκαν λίθινα εργαλεία Παλαιολιθικής - Μεσολιθικής και Νεολιθικής Εποχής, κεραμικά ευρήματα Νεολιθικά, οστέινα εργαλεία, κοσμήματα από όστρεο, ένα μοναδικό για τον ελλαδικό χώρο χρυσό κόσμημα της Παλαιολιθικής, της Μεσολιθικής και της Νεολιθικής περιόδου, καθώς και τα **περίφημα ανθρωπίνα αποτυπώματα της Θεόπετρας** που χρονολογούνται στα 130.000 χρόνια πριν από σήμερα και αποτελούν σπανιότατο εύρημα όχι μόνο για τον ελλαδικό αλλά και για τον ευρωπαϊκό χώρο.

Η ανασκαφή ξεκίνησε το 1987 από την αρχαιολόγο Αικατερίνη Κυπαρίσση-Αποστολικά και συνεχίστηκε μέχρι και το 2005 οπότε και ξεκίνησαν τα έργα για την ανάπλαση και ανάδειξη του σπηλαίου με τη δημιουργία διαδρόμου επισκεπτών ο οποίος εξυπηρετεί και Άτομα με Ειδικές Ανάγκες. Αυτή τη στιγμή τα έργα έχουν ολοκληρωθεί και το σπήλαιο είναι ανοιχτό στους επισκέπτες.

- Σπήλαιο «Μπέη» (αναξιοποίητο στη Φιλύρα).
- Σπήλαιο «Ανταλλαξιμών» (αναξιοποίητο στη Μεγάρχη)
- Σπήλαιο Ελληνοκάστρου
- Σπήλαιο Φτερόλακκα στην Κόρη
- Σπήλαιο Δέσης
- Σπήλαιο Σταυρός μεταξύ Αγίου Προκοπίου και Καλογήρων

❖ Μονές

- *I. M. Αγ. Νικολάου Αναπαυσά*
 - *I. M. Ρουσάνου ή Αγ. Βαρβάρας.*
 - *I. M. Βαρλαάμ ή Αγίων Πάντων*
 - *I. M. Μεταμορφώσεως του Σωτήρος ή Μεγάλο Μετέωρο.*
 - *I. M. Αγ. Τριάδος*
 - *I. M. Αγ. Στεφάνου.*
- (Όλες οι παραπάνω είναι Μονές των Μετεώρων)
- *I. M. Αγ. Θεοδώρων στους Αγ. Θεοδώρους Βασιλικής.*
 - *I. M. Γεννήσεως Θεοτόκου Ορφανού Οιχαλίας.*
 - *I. M. Κοιμήσεως Θεοτόκου Λαγκαδιάς (Λιόπρασο).*
 - *I. M. Αγ. Ιωάννου του Θεολόγου στο Ζάρκο.*
 - *I. M. Αγίου Προκοπίου (Ζιόλι – Αγ. Προκόπιος)*
 - *I. M. Ζωοδόχου Πηγής στην Παναγίτσα.*
 - *I. M. Κοιμήσεως Θεοτόκου στις Σταγιάδες – Αγναντιάς.*
 - *I. M. Κοιμήσεως Θεοτόκου στο Βυτουμά.*
 - *I. M. Κοιμήσεως Θεοτόκου Γκούρας στην Πύλη.*
 - *I. M. Αγ. Βησσαρίωνος (Δούσικου) στον Αγ. Βησσαρίωνα.*
 - *I. M. Αγ. Γεωργίου στο Μυρόφυλλο.*

❖ Παλιές εκκλησίες

- Αγ. Γεωργίου στην Αγ. Παρασκευή (“Τζούρτζια” – Δ. Κ. Ασπροποτάμου).
- Αγ. Παρασκευής στην Αηδόνα.
- Αγ. Παρασκευής, Κοιμήσεως της Θεοτόκου στην Ανθούσα.
- Αγ. Νικολάου στη Βασιλική.
- Αγ. Αθανασίου στη Θεόπετρα.
- **Τιμίου Σταυρού Δολιανών στην Κρανιά.** Ένα από τα πιο **σημαντικά θρησκευτικά μνημεία** της περιοχής βρίσκεται στον οικισμό των Δολιανών. Η μονή είναι διάσημη για τη **μοναδική αρχιτεκτονική** της, διαθέτει τέσσερις μεγάλους τρούλους και άλλους επτά μικρότερους. Οι ανάγλυφες παραστάσεις των Αγίων Κωνσταντίνου και Ελένης, Γεωργίου, Δημητρίου και Αρχαγγέλου Μιχαήλ διακοσμούνται από πολυγωνικές ασίδες και ημικυκλικές προεξοχές. Η αρχική κατασκευή χρονολογείται από το 1770, ανακατασκευάστηκε στα 1840-48, ενώ το 1943 κήκε από τους Γερμανούς.
- Αγ. Παρασκευής στο Νεραΐδοχώρι.
- Αγ. Παρασκευής στη Νομή.
- Αγ. Νικολάου και Αγ. Μόδεστου στην Πύρρα.
- Αγ. Παρασκευής στο Στεφάνι.
- Ασωμάτων Ταξιάρχων στους Ταξιάρχες.
- Μεταμόρφωση του Σωτήρος, Αγ. Παρασκευής, Αγ. Γεωργίου και Αγ. Αποστόλων στο Χαλίκι.
- Μεταμόρφωσης του Σωτήρος στην Αγ. Παρασκευή (Καλαμπάκας).
- Αγ. Αθανασίου στο Αγιόφυλλο.
- Παναγίας, Αγ. Γεωργίου και Αγ. Παρασκευής στην Ασπροκλησιά.
- Γεννήσεως της Θεοτόκου στην Αχλαδέα.
- Κοιμήσεως της Θεοτόκου και Αγ. Τριάδας στο Γαρδίκι.
- Προφήτη Ηλία και Αγ. Τριάδας στη Δέση.
- Κοιμήσεως της Θεοτόκου στη Θεοτόκο.
- Αγ. Νικολάου στο Κακοπλεύρι.
- **Κοιμήσεως της Θεοτόκου**, (10ος αι.) στην Καλαμπάκα με την εικόνα της Κοίμησης της Θεοτόκου από τη μία πλευρά και τη Σταύρωση από την άλλη αφιέρωμα του Ιωάννη Κατακουζηνού και της γυναίκας του Θεοδώρας (14ος αι). Επίσης αξιοπρόσεκτος είναι και ο **μαρμάρινος άμβωνας** υψωμένος στο κέντρο του μεσαίου κλείτους, **μοναδικός** σε όλη την Ελλάδα.
- Αγ. Ιωάννη Προδρόμου (14ος αι).και Αγ. Πάντων στην Καλαμπάκα.
- Αγ. Παρασκευής στην Καλομοίρα.
- Αγ. Αθανασίου και Αγ. Νικολάου Σιαμάδων στην Καστανιά.
- Κοιμήσεως της Θεοτόκου, Αγ. Νικολάου και Αγ. Αθανασίου στο Καστράκι.
- Κοιμήσεως της Θεοτόκου Χρυσίνου, Αγ. Γεωργίου, Αγ. Παρασκευής και Πέτρου και Παύλου στον Κλεινό.
- Αγ. Ιωάννη Προδρόμου στο Μαλακάσι.
- Κοιμήσεως της Θεοτόκου στο Μαυρέλι.
- Αγ. Γεωργίου στην Οξύνεια.
- Αγ. Νικολάου στην Παλαιοκαρυά.
- Γεννήσεως της Θεοτόκου Λυμποχόβου στην Παναγία.
- Αγ. Αθανασίου στο Πετρωτό.
- Εισοδίων της Θεοτόκου, Παμμεγίστων Ταξιάρχων Μιχαήλ και Γαβριήλ, Αγ. Δημητρίου και Αγ. Νικολάου στον Πλάτανο.
- Πόρτα Παναγίας στην Πύλη.
- Αγ. Αποστόλων στη Σαρακίνα.
- Αγ. Νικολάου στη Φαρκαδόνα.
- Κοιμήσεως της Θεοτόκου στο Φλαμπουρέσι.

2.2.4 ΧΩΡΟΤΑΞΙΚΗ – ΠΟΛΕΟΔΟΜΙΚΗ ΟΡΓΑΝΩΣΗ

▪ **Αξιολόγηση της θέσης της περιοχής.**

Η περιοχή παρέμβασης, λόγω της γεωγραφικής της θέσης παρουσιάζει ιδιαίτερο ενδιαφέρον όχι μόνο σε επίπεδο Περιφέρειας Θεσσαλίας, αλλά και σε εθνικό επίπεδο.

Η εγγύτητα της περιοχής παρέμβασης από την ΠΑΘΕ της εξασφαλίζει εύκολη πρόσβαση προς την Αθήνα και την Θεσσαλονίκη, ενώ η οδική σύνδεση με τις υπόλοιπες πρωτεύουσες των Νομών της Θεσσαλίας, καθώς και με τα Ιωάννινα την Ηγουμενίτσα την Κοζάνη και τα Γρεβενά είναι σε ικανοποιητικό επίπεδο. Το κύριο τουριστικό κέντρο της περιοχής παρέμβασης αλλά και ολοκλήρου της Περιφερειακής Ενότητας με παγκόσμια ακτινοβολία είναι τα Μετέωρα, και η αναγνώριση τους ως Μνημεία Παγκόσμιας Κληρονομιάς της UNESCO, με την επακόλουθη αναγνώριση της περιοχής ως διεθνούς εμβέλειας εθνικού πολιτιστικού πόρου (Γενικό Πλαίσιο Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης, του ΥΠΕΧΩΔΕ, Φεβρουάριος 2008, άρθρο 10 περί διατήρησης, προστασίας και ανάδειξης του εθνικού, φυσικού και πολιτιστικού πλούτου), προσδίδει στην περιοχή τεράστιες δυνατότητες αξιοποίησης, και λήψης των πολλαπλών ωφελειών που προκύπτουν από την αναγνώριση αυτή.

Την ευνοϊκή αυτή συγκυρία για την περιοχή έρχεται να ενισχύσει και η ολοκλήρωση βασικών αναπτυξιακών υποδομών που συντελούνται αυτή τη στιγμή τόσο σε επίπεδο ΠΕ Τρικάλων, όπως η ολοκλήρωση των έργων βελτίωσης της Εθνικής οδού Τρικάλων – Ιωαννίνων που διέρχεται από την Καλαμπάκα, και που θα διευκολύνει ακόμα περισσότερο την πρόσβαση στην πρωτεύουσα του ΠΕ Τρικάλων, όσο και σε περιφερειακό και εθνικό επίπεδο όπως η επικείμενη ολοκλήρωση της κατασκευής του Αυτοκινητόδρομου Κεντρικής Ελλάδας-Ε-65 (Λαμία- Εγνατία Οδό – κόμβος Παναγίας, Δήμου Μαλακασίου), η συνεχής αναβάθμιση των διευρωπαϊκών οδικών αξόνων του ΠΑΘΕ, και της Εγνατίας Οδού, καθώς και η ολοκλήρωση της Τρικάλων-Λαρίσης & Τρικάλων-Καρδίτσας .

Επίσης, η πιθανολογούμενη σιδηροδρομική σύνδεση της Καλαμπάκας με τα Ιωάννινα και την Ηγουμενίτσα, και η επικείμενη αναβάθμιση του λιμένα της Ηγουμενίτσας, από λιμένα εξυπηρέτησης οχηματαγωγών –επιβατικών πλοίων, σε σύνθετο λιμένα εξυπηρέτησης και μοναδοποιημένων εμπορευμάτων (εμπορευματοκιβώτια), ενισχύει περαιτέρω τον ρόλο της περιοχής ως διαμετακομιστικό και εμπορευματικό κέντρο και εθνικό συγκοινωνιακό κόμβο.

Μόνο τα τοπικά διαμερίσματα του πρώην Δήμου Μεγάλων Καλυβίων έχουν ενταχθεί στο Κτηματολόγιο.

Η υπόλοιπη περιοχή παρέμβασης είναι σε διαδικασία κτηματογράφησης, και συγκεκριμένα εντός του 2015 ολοκληρώθηκε η διαδικασία υποβολής δηλώσεων από τους πολίτες, που αποτελεί το πρώτο βήμα της διαδικασίας κτηματογράφησης, και αναμένεται η διαδικασία υποβολής αιτήσεων διόρθωσης/ένστασης και ακολούθως η ανάρτηση κτηματολογικών στοιχείων.

▪ **Αποστάσεις της περιοχής από σημαντικά οικιστικά κέντρα και αγορές – Συνδέσεις και αλληλεξαρτήσεις.**

Η κυριότερη άμεση αγορά για την περιοχή παρέμβασης είναι η πόλη των Τρικάλων με σημαντική παρουσία και των πόλεων Καλαμπάκας, Φαρκαδόνας και Πύλης. Η πόλη των Τρικάλων, είναι το μεγαλύτερο αστικό κέντρο της Περιφερειακής Ενότητας Τρικάλων και το τρίτο μεγαλύτερο αστικό κέντρο της Περιφέρειας Θεσσαλίας.

Τα Τρίκαλα βρίσκονται στο κέντρο της Περιφερειακής Ενότητας Τρικάλων και απέχουν 330 km από την Αθήνα και 216 km από τη Θεσσαλονίκη. Αντίστοιχα, οι αποστάσεις της πόλης των Τρικάλων από τις άλλες πρωτεύουσες των Νομών της Περιφέρειας Θεσσαλίας είναι: Τρίκαλα – Λάρισα: 62 km, Τρίκαλα – Καρδίτσα 26 km και Τρίκαλα – Βόλος 121 km.

Όπως αναφέρεται στο άρθρο 5 του Γενικού Πλαισίου Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης της Χώρας, τα Τρίκαλα, ως οικιστικό κέντρο 4ου επιπέδου ανήκουν στους Λοιπούς, Εθνικής Σημασίας, Αναπτυξιακούς Πόλους της Χώρας.

Από την πόλη των Τρικάλων διακινείται σχεδόν το σύνολο των παραγόμενων προϊόντων της περιοχής, χωρίς βέβαια να υποτιμούνται τα προαναφερθέντα, μεγάλα οικιστικά κέντρα της περιοχής καθώς και σε μερικές περιπτώσεις τις έδρες των πρώην Καποδιστριακών ΟΤΑ.

Ταυτόχρονα η πόλη των Τρικάλων είναι ο κύριος τροφοδότης και προμηθευτής των οικισμών της περιοχής με καταναλωτικά αγαθά και υπηρεσίες. Το μοντέλο αυτό της «μονοκεντρικής», με βάση την πρωτεύουσα, χωροταξικής διάρθρωσης της οικονομίας, είναι γνωστό από παλιά στην χώρα μας, αφού ακολούθησε την διοικητική οργάνωση και δομή των νομαρχιακών διοικητικών μονάδων. Η πρόσβαση στην περιφερειακή, και περισσότερο στην εθνική αγορά και παραπέρα, γίνεται με έμμεσο τρόπο, με την παρεμβολή τοπικών μεσαζόντων που δραστηριοποιούνται κυρίως στην πρωτεύουσα του ΠΕ Τρικάλων. Η σχέση αυτή της περιοχής με τις αγορές δεν είναι εξ ορισμού κακή, γιατί έτσι τουλάχιστον επιτυγχάνεται η δέσμευση ενός μέρους προστιθέμενης αξίας μέσα στον νομό.

Ένα δευτερογενές αρνητικό αποτέλεσμα αυτής της «πρωτευουσο-κεντρικής» οικονομικής οργάνωσης της περιοχής είναι η απώλεια εργατικών χεριών –κατά συνέπεια οικονομικά ενεργού πληθυσμού –και μάλιστα νέων-, προς την πρωτεύουσα, τα Τρίκαλα, με ότι αυτό συνεπάγεται για την οικονομική και κοινωνική σταθερότητα στην περιοχή.

▪ **Οικιστικό δίκτυο.**

Συνολικά στην περιοχή παρέμβασης υπάρχουν συνολικά 143 Τοπικές κοινότητες.

Τα οικιστικά κέντρα της Περιφέρειας Θεσσαλίας κατατάσσονται σε 4 επίπεδα. Η Λάρισα και τα Τρίκαλα, που δεν περιλαμβάνονται στην περιοχή παρέμβασης είναι 1ου και 2ου επιπέδου αντίστοιχα, και για τους οικισμούς της περιοχής παρέμβασης, η Καλαμπάκα, η Πύλη και η Φαρκαδόνα, έδρες των αντίστοιχων δήμων, είναι 3ου επιπέδου και οι υπόλοιποι οικισμοί είναι 4ου επιπέδου.

Στην Περιφερειακή ενότητα Τρικάλων ορισμένες βιομηχανικές- βιοτεχνικές μονάδες βρίσκονται εντός των ορίων του ΓΠΣ της πόλης των Τρικάλων (εκτός περιοχής παρέμβασης) αλλά οι περισσότερες βρίσκονται στην έξοδο της πόλης και κατά μήκος των οδικών αξόνων Τρίκαλα- Λάρισα, όπου δημιουργήθηκε το ΒΙΠΑ Φαρκαδόνας

ΦΕΚ 255/Β/2005, Τρίκαλα- Πύλη, Τρίκαλα- Καρδίτσα μέχρι τα όρια του ΠΕ Τρικάλων, κατά μήκος του περιφερειακού Τρικάλων, καθώς και στον άξονα Τρίκαλα-Καλαμπάκα.

Στην περιοχή παρέμβασης σαν Περιοχές ειδικών χωρικών παρεμβάσεων διακρίνουμε τις ακόλουθες:

▪ **Περιοχές εφαρμογής Γενικού Πολεοδομικού Σχεδίου**

- Καλαμπάκα Τρικάλων Δ. Καλαμπάκας (523/Δ/86)
- Πύλη Τρικάλων Δ. Πύλης (384/Δ/88, 282/Δ/94)
- Οιχαλία (Νεοχώρι) Τρικάλων Δ. Φαρκαδόνας (457/Δ/92)
- Φαρκαδόνα Τρικάλων Δ. Φαρκαδόνας (369/Δ/86)

▪ **Περιοχές εφαρμογής ΣΧΟΑΑΠ**

- ΣΧΟΑΑΠ Δ.Ε. Γόμφων Δ.Πύλης

Δεν υπάρχουν στοιχεία καταγραφής της πιθανώς υπάρχουσας αυθαίρετης δόμησης της περιοχής παρέμβασης. Οι περισσότεροι οικισμοί της περιοχής διαθέτουν καλά διαμορφωμένες πλατείες. Στο θέμα των πεζοδρομίων υπάρχει μια μικτή κατάσταση, διότι αλλού υπάρχουν πλήρως διαμορφωμένα πεζοδρόμια, αλλού υποτυπωδώς διαμορφωμένα και αλλού αδιαμόρφωτα.

▪ **Παραδοσιακοί – ιστορικοί οικισμοί.**

Στην περιοχή παρέμβασης υπάρχουν **12 οικισμοί** χαρακτηρισμένοι ως «ενδιαφέροντες οικισμοί» όσον αφορά την αρχιτεκτονική και πολεοδομική τους οργάνωση, σύμφωνα με τις σχετικές αποφάσεις της τότε Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης Τρικάλων.

Χαρακτηρισμένοι **παραδοσιακοί οικισμοί** στην περιοχή παρέμβασης είναι η **Ανθούσα** και το **Χαλίκι** (ΦΕΚ 594/Δ/78) της Δημοτικής Κοινότητας Ασπροποτάμου, του Δήμου Καλαμπάκας όπου και ισχύουν ειδικοί όροι δόμησης.

Ειδικές θεσμοθετημένες ζώνες και χρήσεις σε:

- οικιστικό επίπεδο είναι, η Π.Μ. πράξη εφαρμογής Καστρακίου & η οριοθέτηση **αδόμητης ζώνης περιοχής Μετεώρων** (ΦΕΚ 742/28-8-95)
- επίπεδο **τοπίων φυσικού κάλους** είναι το **Καστράκι Καλαμπάκας** ΥΑ 10977/16-5-67 (ΦΕΚ 352/Β/31-5-67).

2.2.5 ΤΕΧΝΙΚΗ ΥΠΟΔΟΜΗ – ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΥΠΟΔΟΜΗ – ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΕΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΙΣ

▪ **Οδικό δίκτυο**

Την περιοχή παρέμβασης διασχίζουν οι οδικοί άξονες

- όρια ν. Λάρισας –Τρίκαλα -Καλαμπάκα –όρια ν. Ιωαννίνων, που αποτελεί τμήμα της Ε.Ο. αρ 6 "Βόλος-Λάρισα-Καλαμπάκα-όρια ν. Ιωαννίνων" συνολικού μήκους δικτύου 200 χιλιόμετρα περίπου,
- όρια ν. Καρδίτσας- Τρίκαλα – Πύλη – Ελάτης – όρια ν. Άρτας, που αποτελεί τμήμα της Ε.Ο. αρ 30 "Βόλος- Μικροθήβες - Φάρσαλα- Ν. Μοναστήρι- Καρδίτσα- Τρίκαλα- όρια ν. Άρτας" συνολικού μήκους δικτύου 200 χιλιόμετρα περίπου,

- Η Ε.Ο. αρ15 "Γέφυρα Μουργκάνι- όρια ν. Γρεβενών" συνολικού μήκους δικτύου 20 χιλιόμετρα περίπου,
- το δίκτυο των επαρχιακών δρόμων.

Σημαντικό έργο πνοής του ΠΕ Τρικάλων αποτελεί η ολοκλήρωση της κατασκευής του **οδικού άξονα Ε65** "όρια ν. Φθιώτιδας- όρια ν. Γρεβενών", συνολικού μήκους 180 χιλιομέτρων περίπου η οποία θα συνδέσει την **ΠΑΘΕ** με την **ΕΓΝΑΝΤΙΑ** και θα άρει σε εξαιρετικά μεγάλο βαθμό τα προβλήματα προσπελασιμότητας του ΠΕ Τρικάλων. Η σύνδεση της **περιοχής παρέμβασης** με την **Εγνατία** θα συμβάλλει στην άρση της απομόνωσης ολόκληρης της Δυτικής Θεσσαλίας και θα την συνδέσει με τους βασικούς οικονομικούς άξονες της Χώρας και τα Διευρωπαϊκά Δίκτυα, αναδεικνύοντας τόσο την περιοχή αλλά και τον Νομό σε στρατηγικό «κόμβο δικτύων» και σε ένα σύγχρονο διαμετακομιστικό κέντρο.

Το **επαρχιακό οδικό δίκτυο** διακρίνεται στο πρωτεύον συνολικού μήκους 251,50 Km περίπου και το δευτερεύον επαρχιακό δίκτυο συνολικού μήκους 300,14 Km περίπου.

Το **εσωτερικό επαρχιακό δίκτυο** της περιοχής παρέμβασης, το οποίο εξυπηρετεί επίσης σε μεγάλο βαθμό τη διασύνδεση των οικισμών, είναι στο σύνολό του ασφαλτοστρωμένο. Επίσης στο εσωτερικό των οικισμών το οδικό δίκτυο είναι σχεδόν στο σύνολό του ασφαλτοστρωμένο. Ορισμένοι οικισμοί διαθέτουν και περιφερειακές ασφαλτόστρωτες οδούς.

Το **αγροτικό οδικό δίκτυο** αποτελείται στην πλειοψηφία του από χωματόδρομους, υπάρχουν όμως και ορισμένες ασφαλτοστρωμένες αγροτικές οδοί.

Στην περιοχή του Ασπροποτάμου, ο κύριος οδικός άξονας είναι "Καλαμπάκα – Καστανιά - Τρία Ποτάμια", συνολικού μήκους 61χλμ., με διασταύρωση 12 χλμ. μέχρι το Χαλίκι. Γι' αυτό το δρόμο, υπάρχει πρόβλεψη να ενωθεί με τον εθνική οδό Τρικάλων - Άρτας, στο ύψος της Αγίας Παρασκευής.

Σημαντικός είναι και ο οδικός άξονας που συνδέει την Καλαμπάκα, με την εθνική οδό Τρικάλων - Άρτας, διασχίζοντας τις δυτικές πλαγιές του Κόζιακα, στο ύψος της Τ.Κ. Χρυσομηλιάς, του πρώην Δήμου Κλεινοβού, με συνολικό μήκος 41χλμ.

Σε τμήματα του οδικού δικτύου της περιοχής παρέμβασης παρουσιάζονται προβλήματα λόγω της ορεινότητας της περιοχής, της αστάθειας του εδάφους και των διαρκών κατολισθήσεων.

Τέλος, υπάρχει αξιόλογο – για τα δεδομένα της ελληνικής επαρχίας – δίκτυο ποδηλατοδρόμων.

▪ **Υποδομή στις μεταφορές**

Το υπάρχον **σιδηροδρομικό δίκτυο** της περιοχής, του οποίου το μήκος υπολογίζεται στα 40 Km περίπου, απαρτίζεται από τη γραμμή "όρια ν. Τρικάλων - Τρίκαλα-Καλαμπάκα" και αποτελεί μέρος της γραμμής "Παλαιοφάρσαλα – Καλαμπάκα". Πρόσφατα το τμήμα Καλαμπάκας – Παλαιοφάρσαλα εκσυγχρονίστηκε. Προβλέπεται η επέκταση του σιδηροδρομικού δικτύου από Καλαμπάκα προς Δυτική Μακεδονία (Σιάτιστα-Κοζάνη και Σιάτιστα- Καστοριά) και από Καλαμπάκα προς Ιωάννινα και Ηγουμενίτσα, καθώς και η αναβάθμιση του άξονα Βελεστίνο-Παλαιοφάρσαλα.

Με το τρένο πραγματοποιούνται απ' ευθείας από Καλαμπάκα 3 δρομολόγια/ημέρα προς Αθήνα, 2 δρομολόγια/ ημέρα προς Θεσσαλονίκη και 2 δρομολόγια/ημέρα προς Λάρισα και Βόλο.

Πέραν του σιδηροδρόμου η υπεραστική εξυπηρέτηση των κατοίκων της περιοχής παρέμβασης γίνεται με **λεωφορεία των ΚΤΕΛ** (Αστικού και Υπεραστικού) και με αυτοκίνητα ιδιωτικής χρήσης.

Τα δρομολόγια των ΚΤΕΛ που εξυπηρετούν την περιοχή παρέμβασης ανάλογα τον προορισμό (ορεινή περιοχή, πεδινή περιοχή), και την χρονική περίοδο (χειμώνας, καλοκαίρι) πραγματοποιούνται είτε σε καθημερινή είτε σε εβδομαδιαία βάση. Έχουν κυρίως ως αφετηρία την πρωτεύουσα του ΠΕ Τρικάλων, τα Τρίκαλα. Επίσης, ανάλογα τον προορισμό, επί πλέον δρομολόγια εκτελούνται προς τους οικισμούς της περιοχής παρέμβασης, με αφετηρία την Καλαμπάκα την Φαρκαδόνα και την Πύλη.

▪ **Περιβάλλον -Διαχείριση αποβλήτων**

Όπως σε όλες τις περιφέρειες έτσι και στην Περιφερειακή ενότητα Τρικάλων, τα υπάρχοντα ή σε εξέλιξη έργα διαχείρισης απορριμμάτων καθώς και ο σχεδιασμός περιορίζονται κυρίως στη διάθεση μέσω υγειονομικής ταφής.

Η ολοκληρωμένη προσέγγιση απορριμμάτων όπως προσδιορίζεται σε ευρωπαϊκό επίπεδο βάση των στόχων του 6ου προγράμματος δράσης για το περιβάλλον, όπου τίθενται σε πρώτη προτεραιότητα ενέργειες περιορισμού και πρόληψης, σε δεύτερη η ανάκτηση και ανακύκλωση και ως τελική λύση η ασφαλή διάθεση, παρουσιάζει μεγάλα κενά.

Επιπλέον, υστέρηση υπάρχει όσον αφορά τη διαχείριση των βιομηχανικών και επικινδύνων στερεών και υγρών αποβλήτων, καθώς και για τα γεωργικά και κτηνοτροφικά απόβλητα (πχ. Ενεργειακή αξιοποίηση). Σημαντικό περιβαλλοντικό πρόβλημα αποτελούν οι ενεργοί και ανενεργοί ΧΑΔΑ. Η παύση λειτουργίας των χώρων αυτών αποτελεί μια ενέργεια που ωστόσο συνδέεται εν μέρει με την υλοποίηση των απαραίτητων έργων περιβαλλοντικά ορθής διαχείρισης. Η λειτουργία του ΧΥΤΑ στην θέση "Παλαιοσαμαρίνα" αποτελεί το πρώτο μεγάλο βήμα προς την ορθολογική διαχείριση των απορριμμάτων του ΠΕ Τρικάλων, και την αποκατάσταση των ΧΑΔΑ, που υπάρχουν διάσπαρτοι παντού.

▪ **Υδρευση – αποχέτευση – άρδευση – όμβρια – αντιπλημμυρική προστασία.**

Τα δίκτυα ύδρευσης της περιοχής παρέμβασης είναι σχεδόν στο σύνολό τους εκσυγχρονισμένα και σε καλή κατάσταση. Αντίθετα, δίκτυο αποχέτευσης υπάρχει και λειτουργεί μόνο στην πόλη της Καλαμπάκας και ως εκ τούτου οι λοιποί οικισμοί της περιοχής παρέμβασης εξυπηρετούνται αποκλειστικά από βόθρους.

Μαζί με το δίκτυο αποχέτευσης κατασκευάστηκε το 2002 ο Βιολογικός Καθαρισμός του Δήμου Καλαμπάκας. Ο αριθμός συνδέσεων σήμερα ανέρχεται σε 4.100.

Ο Βιολογικός Καθαρισμός επεξεργάζεται 1.700m³ την ημέρα, ενώ η προβλεπόμενη δυναμικότητα του, ανέρχεται σε 5.000 κυβ.εκ ημερησίως και μπορεί να καλύψει 20.000 κατοίκους. Η χρησιμοποιούμενη δυναμικότητα ανέρχεται σε 1500 κυβ. εκ ημερησίως .

Η λειτουργία του βιολογικού καθαρισμού είναι άριστη, ενώ η αύξηση του αριθμού των συνδέσεων και η κάλυψη μεγαλύτερου ποσοστού του πληθυσμού θα περιορίζε

σημαντικά το κόστος λειτουργίας του, και θα διασφάλιζε την οικονομικότερη λειτουργία και κατά συνέπεια την αύξηση της κερδοφορίας του.

Η άρδευση των καλλιεργειών επιτυγχάνεται με το εκτεταμένο δίκτυο καναλιών του Πηνειού ποταμού και των παραποτάμων του, καθώς και με γεωτρήσεις. Υπάρχουν επίσης ποτίστρες που εξυπηρετούν την κτηνοτροφία. Για την ορθολογικότερη διαχείριση των υδάτινων πόρων έχουν κατασκευαστεί τα τελευταία χρόνια μικρά φράγματα σε κοίτες χειμάρρων.

Το δίκτυο των ομβρίων εντός των οικισμών είναι αρκετά ανεπτυγμένο. Τα όμβρια διοχετεύονται κυρίως σε ρέματα πλησίον των οικισμών. Για την αντιπλημμυρική προστασία τόσο των οικισμών, όσο και των καλλιεργειών, υπάρχουν αναχώματα στην κοίτη του Πηνειού ποταμού και των παραποτάμων του. Επίσης τα τελευταία χρόνια έχει γίνει επένδυση στις όχθες ορισμένων χειμάρρων με "συρματοκιβώτια".

▪ **Υποδομές ενέργειας**

Σε όλη την περιοχή παρέμβασης υπάρχει ηλεκτρικό ρεύμα μέσης τάσης και εκτός μερικών απομονωμένων οικισμών, οι κοινότητες ηλεκτροδοτούνται πλήρως. Τα προβλήματα που δημιουργούνται είναι εποχιακά και όχι σημαντικά. Επίσης το ορεινό τμήμα της περιοχής παρέμβασης δεν κατοικείται όλους τους μήνες του έτους, αλλά και ο πληθυσμός της είναι κυρίως αγροτικός και ημιαστικός με αποτέλεσμα να μην υπάρχει σημαντική κατανάλωση τόσο για βιομηχανικές χρήσεις όσο και άλλες χρήσεις "αστικού χαρακτήρα".

▪ **Υποδομές τηλεπικοινωνιών**

Η περιοχή παρέμβασης διαθέτει τηλεπικοινωνιακό δίκτυο, που καλύπτει τις ανάγκες όλου σχεδόν του πληθυσμού. Ο ν. Τρικάλων βρίσκεται στη δεύτερη θέση μετά το ν. Μαγνησίας με αναλογία τηλεφώνων/100 κατοίκους ίσο με 48,89. Εκτιμάται ότι η περιοχή παρέμβασης εξυπηρετείται, περίπου, με το 25% του συνολικού αριθμού τηλεφωνικών συσκευών του ΠΕ Τρικάλων.

Η κινητή τηλεφωνία καλύπτει το σύνολο της περιοχής παρέμβασης.

▪ **Υποδομές Ενέργειας**

Ολοκληρώθηκε, σύμφωνα με τον υφιστάμενο σχεδιασμό, το δίκτυο φυσικού αερίου και επίκειται η προσθήκη και νέων υποδομών.

Πέραν του φυσικού αερίου, θαυμάσιες είναι οι προοπτικές ανάπτυξης των εναλλακτικών μορφών ενέργειας για την περιοχή, καθώς η μορφολογία του εδάφους, και ο πλούσιος υδάτινος όγκος, αποτελούν σημαντικό δυναμικό ενεργειακό δυναμικό για την εκμετάλλευση όλων των μορφών ΑΠΕ (υδροηλεκτρικά φράγματα, φωτοβολταϊκά πάρκα, αιολικά πάρκα, εναλλακτικές καλλιέργειες).

Ήδη στην περιοχή παρέμβασης λειτουργούν 3 φωτοβολταϊκά πάρκα (Θεόπετρα, Βασιλική Φαλώρεια), ενώ εξετάζονται και οι προοπτικές δημιουργίας και άλλων.

Υπό διερεύνηση βρίσκεται και η δημιουργία αιολικού πάρκου, καθώς και περισσότερων υδροηλεκτρικών φραγμάτων.

▪ Ευρυζωνικά δίκτυα

Η μέχρι σήμερα εισαγωγή και εξέλιξη των νέων τεχνολογιών, παρά τις σημαντικές καθυστερήσεις που παρουσιάστηκαν, έχει ήδη υλοποιηθεί σε ένα μέρος, αναδεικνύοντας σημαντικά οφέλη.

Από το έτος 2002, με τη δημιουργία στην ευρύτερη περιοχή και συγκεκριμένα στον Δήμο Τρικκαίων, του φορέα e-trikala, με σκοπό την ενσωμάτωση νέων τεχνολογιών στην τοπική κοινωνία, παρουσιάζεται εντυπωσιακός δυναμισμός και στον τομέα της εφαρμογής νέων τεχνολογιών

- **Περιγραφή κοινωνικής υποδομής της περιοχής (υποδομές υγείας, παιδείας, αθλητικές υποδομές, κοινωνικές υπηρεσίες, χώροι πολιτισμού κλπ.**

ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΥΠΟΔΟΜΗ

Η ανάπτυξη των κοινωνικών υπηρεσιών αποτελεί πρωταρχικό στόχο των Δήμων της περιοχής παρέμβασης, και οι δράσεις τους επεκτείνονται και αφορούν σε πολλούς τομείς της κοινωνικής πολιτικής.

Με το άρθρο 95 του Ν.3852/10 « Νέα Αρχιτεκτονική της Αυτοδιοίκησης και της Αποκεντρωμένης Διοίκησης- Πρόγραμμα Καλλικράτης» μεταβιβάστηκαν μεταξύ των άλλων και νέες αρμοδιότητες του κοινωνικού τομέα στους Δήμους. Οι αρμοδιότητες αυτές προστέθηκαν στις ήδη υπάρχουσες που είχαν θεσπιστεί με το άρθρο 75 παρ. 1 του Κώδικα Δήμων και Κοινοτήτων υπό τον τομέα ε' («Κοινωνικής Προστασίας και Αλληλεγγύης»). Τα προγράμματα και οι δομές που λειτουργούν σήμερα καλύπτουν μέρος του φάσματος των κοινωνικά ευάλωτων ομάδων (Τρίτη ηλικία, παιδική και βρεφική ηλικία, ΑμΕΑ, ρομα κλπ).

▪ Δημόσιες Υπηρεσίες

Αναφορικά με τις υπηρεσίες δημοσίου και ιδιωτικού τομέα στην περιοχή παρέμβασης αυτές που λειτουργούν χωροθετούνται κυρίως στην πόλη της Καλαμπάκας, και ορισμένες στα Τ.Δ. της Φαρκαδόνας, Πύλης και Οιχαλίας δεδομένου ότι στην περιοχή παρέμβασης δε περιλαμβάνεται η πόλη των Τρικάλων, όπου συγκεντρώνουν το σύνολο σχεδόν των υπηρεσιών του ΠΕ Τρικάλων.

Ενδεικτικά υφίστανται οι κάτωθι διοικητικές υπηρεσίες :

- Σταθμός ΚΤΕΛ, Αστυνομικό τμήμα (Καλαμπάκα, Πύλη, Φαρκαδόνα)
- Τουριστική Αστυνομία, Πυροσβεστικός σταθμός, Ειρηνοδικείο, Γραφείο ΔΟΥ, Γραφείο ΙΚΑ, ΟΣΕ, (Καλαμπάκα)
- Ι.Μ. Σταγών & Μετεώρων
- Διάφοροι Οργανισμοί (ΕΛΤΑ, ΔΕΗ, ΔΕΥΑ, ΚΕΠ, ΟΑΕΔ, κλπ)
- Δασαρχείο Καλαμπάκας
- Κέντρα Υγείας
- Ορειβατική λέσχη Καλαμπάκας

▪ Υποδομές Υγείας – Πρόνοιας

Όσον αφορά στις υποδομές υγείας, η περιοχή εξυπηρετείται κυρίως από το Γενικό Νοσοκομείο Τρικάλων. Οι ανάγκες των κατοίκων της περιοχής για την παροχή υπηρεσιών υγείας καλύπτεται πρωτογενώς από τα Κέντρα Υγείας που υπάρχουν στην Καλαμπάκα, στην Πύλη, στη Φαρκαδόνα και στην Οιχαλία, ενώ σε πολλά τοπικά διαμερίσματα λειτουργούν περιοδικά Αγροτικά Ιατρεία.

Στην περιοχή υπάρχουν αρκετά φαρμακεία, που εξυπηρετούν τις ανάγκες των κατοίκων και των επισκεπτών, τα περισσότερα εκ των οποίων χωροθετούνται στα πολεοδομικά συγκροτήματα των εδρών των δήμων της περιοχής.

Στην περιοχή παρέμβασης λειτουργούν επίσης τα:

- "ΘΕΡΑΠΕΥΤΗΡΙΟ ΧΡΟΝΙΩΝ ΠΑΘΗΣΕΩΝ ΤΡΙΚΑΛΩΝ" Είναι κλειστής περίθαλψης θεραπευτήριο σε 24-ωρη βάση. Σκοπός του θεραπευτηρίου είναι η αποκατάσταση των ασθενών, υπάρχουν τμήματα εργοθεραπείας και φυσικοθεραπείας που φροντίζουν για τη βελτίωση της φυσικής κατάστασης των ασθενών. Επίσης υπάρχει καθημερινή μέριμνα για την ατομική καθαριότητα, τη σίτιση και την ένδυση των ασθενών. Παρέχεται ιατροφαρμακευτική περίθαλψη υψηλού επιπέδου.
- "ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗ Α.Ε." Είναι ιδιωτικό θεραπευτήριο το οποίο σχεδιάστηκε με στόχο την παροχή υπηρεσιών υγείας σε ειδική κατηγορία ασθενών σε επίπεδο κλειστής και ημερήσιας νοσηλείας για την αντιμετώπιση διαφόρων παθήσεων όπως :Ορθοπεδικές Παθήσεις στο μετεγχειρητικό στάδιο, Αγγειακά Εγκεφαλικά Επεισόδια, Σκλήρυνση κατά πλάκας, Παραπληγία Τετραπληγία, Κρανιοεγκεφαλικές Κακώσεις, Εκφυλιστικές Παθήσεις ΚΝΣ (οικογενής Σπαστική Παραπληγία, περονιαία μυϊκή ατροφία, κληρονομική παρεγκεφαλική αταξία, Παθήσεις εξωπυραμιδικού Συστήματος, Μυοπάθειες - Μυασθένειες, Πολυομυελίτιδα, Ρευματοειδής Αρθρίτιδα.

Προσεχώς προβλέπεται, στο πλαίσιο ανάπτυξης του Ιατρικού Τουρισμού στην ύπαιθρο ,να λειτουργήσει Ιδιωτική " Μονάδας Αιμοκάθαρσης Νεφροπαθών" που θα παρέχει υπηρεσίες αιμοκάθαρσης σε τουρίστες / επισκέπτες της περιοχής, παρέχοντας υψηλής ποιότητας υπηρεσίες υγείας σε ένα κατάλληλα διαμορφωμένο περιβάλλον που σέβεται την ιδιωτικότητα και το ιατρικό απόρρητο. Η Μονάδα θα είναι διασυνδεδεμένη με τα ξενοδοχεία του ΠΕ Τρικάλων προκειμένου να προωθείται η συγκεκριμένη παρεχόμενη υπηρεσία. Η υλοποίηση και η χρηματοδότηση της μονάδα αυτής ξεκίνησε από το τοπικό πρόγραμμα LEADER της περιόδου 2007-2013.

▪ Υποδομές εκπαίδευσης

Στον τομέα της **Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης** λειτουργεί ικανοποιητικός αριθμός νηπιαγωγείων (δημόσια και ιδιωτικά) αρκετά των οποίων είναι ολόημερα, συμβάλλοντας αφ' ενός στην αναβάθμιση της προσχολικής εκπαίδευσης και στην ολοκληρωμένη προετοιμασία των νηπίων για το δημοτικό σχολείο, και αφ' ετέρου στην διευκόλυνση των γονέων, κυρίως των εργαζόμενων.

Επίσης, στην ευρύτερη περιοχή, και ειδικότερα στον οικισμό Καρυές του Δήμου Τρικκαίων, λειτουργεί μονοθέσιο ειδικό νηπιαγωγείο και 5/θέσιο ειδικό σχολείο Τρικάλων για παιδιά με ειδικές ανάγκες.

Στην περιοχή λειτουργεί και ένα ιδιωτικό δημοτικό σχολείο όπου φοιτούν περί τους 90 μαθητές .

Στον τομέα της **Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης**, στην περιοχή παρέμβασης λειτουργούν συνολικά 11 γυμνάσια (2 στην Καλαμπάκα και από 1 Αμπέλια, Βαλτινό, Μ. Καλύβια, Οιχαλία, Μεγαλοχώρι, Οξύνεια, Πρίνος, Πύλη, Φαρκαδόνα), από τα 22 συνολικά της περιφερειακής ενότητας, μεταξύ των οποίων ένα ιδιωτικό, ένα μουσικό και ένα εσπερινό.

Ομοίως στην περιοχή παρέμβασης λειτουργούν 5 Γενικά Λύκεια (Καλαμπάκα ,Βαλτινό, Οιχαλία, Πύλη, Φαρκαδόνα), από τα 15 συνολικά της περιφερειακής ενότητας, μεταξύ των οποίων ένα ιδιωτικό, ένα μουσικό.

Στον τομέα της δευτεροβάθμιας Επαγγελματικής Εκπαίδευσης που αποβλέπει στο συνδυασμό της γενικής παιδείας με την τεχνική επαγγελματική γνώση λειτουργούν 3 ΕΠΑΛ (Καλαμπάκα , Πύλη, Φαρκαδόνα) από τα συνολικά 7 ΕΠΑΛ-Ε.Κ.- Ε.Ε.Ε.Ε.Κ.

Επίσης στην Καλαμπάκα λειτουργεί σχολή ΕΠΑ.Σ. **Ξυλογλυπτικής**.

Στον τομέα της **Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης**, στην περιοχή παρέμβασης δεν υπάρχουν υποδομές και σχολές που να λειτουργούν.

Όμως στην ευρύτερη περιοχή και συγκεκριμένα στην πόλη των Τρικάλων υπάρχουν δομές Γ' βάθμιας εκπαίδευσης, που ανήκει:

- Η σχολή ΣΕΦΑΑ που λειτουργεί σε εγκαταστάσεις 3.000 τ.μ περίπου στις Καρυές, σε χώρο 150 στρεμμάτων , ενώ αναμένεται η κατασκευή δύο ακόμη κτιρίων. Ο αριθμός των προπτυχιακών φοιτητών είναι 611, ενώ λειτουργούν δύο (2) μεταπτυχιακά προγράμματα και τρία (3) σε συνεργασία με άλλα Πανεπιστήμια εκ των οποίων τα δύο με Πανεπιστήμια του εξωτερικού και το τρίτο με τη ΣΕΦΑΑ του ΔΠΘ με συνολικό αριθμό 112 μεταπτυχιακών φοιτητών. Η ΣΕΦΑΑ λειτουργεί επίσης Διδακτορικός κύκλος σπουδών με 40 υποψήφιους Διδάκτορες. Η ΣΕΦΑΑ χρησιμοποιεί για την εκπαίδευση των φοιτητών, κύρια, τις αθλητικές εγκαταστάσεις του Δήμου Τρικάλων (Κολυμβητήριο, ΕΑΚ Μπάρας, Στάδιο, Κλειστό Δημοτικό Στάδιο) και τις λίγες και ανεπαρκείς αθλητικές εγκαταστάσεις του Τμήματος (Γήπεδο ποδοσφαίρου, Αντισφαίρισης και ανοιχτό καλαθοσφαίρισης).
- Παράρτημα του Τμήματος Πολιτικών Μηχανικών Τ.Ε. του ΤΕΙ Θεσσαλίας.

Γενικά το σύνολο των εκπαιδευτικών κτίριων του ν. Τρικάλων βρίσκονται σε γενικές γραμμές σε καλή κατάσταση. Ωστόσο οι ανάγκες βελτίωσης τόσο σε θέματα υποδομών όσο κυρίως σε εξοπλισμό, συνεχώς προκύπτουν να αυξάνονται.

▪ Υποδομές Αθλητισμού

Οι πιο αξιόλογες αθλητικές υποδομές της περιοχής παρέμβασης βρίσκονται στον Δήμο Καλαμπάκας και περιλαμβάνουν το Δημοτικό Στάδιο Καλαμπάκας όπου υπάρχει Γήπεδο ποδοσφαίρου, γήπεδο τένις , γήπεδο μπάσκετ υπαίθριο και ένα κλειστό γήπεδο μπάσκετ όπου βρίσκονται επίσης εγκαταστάσεις βόλεϊ , τραμπολίνο, αναρρίχησης, ενόργανης γυμναστικής με ικανοποιητικό εξοπλισμό.

Στον ευρύτερο χώρο του Δημοτικού Σταδίου υπάρχουν χώροι αποδυτηρίων ,χώρος αποθήκευσης εξοπλισμού και εργαλείων συντήρησης , ιατρείο , σάουνα και αθλητική ακαδημία.

Σε όλα σχεδόν τα υπόλοιπα Δημοτικά Διαμερίσματα της περιοχής παρέμβασης υπάρχουν γήπεδα ποδοσφαίρου και μπάσκετ.

Πρέπει να αναφερθεί ότι παρ' ότι η αθλητική δραστηριότητα της περιοχής είναι αξιόλογη θα την χαρακτηρίζαμε σχετικά ανεπαρκή ως προς τις υποδομές και ιδιαίτερα τους κλειστούς χώρους.

Στην περιφερειακή ενότητα Τρικάλων κατά καιρούς ανατίθεται η διεξαγωγή σημαντικών αθλητικών αγώνων και σαν χώρους διεξαγωγής χρησιμοποιούνται, κύρια οι αθλητικές εγκαταστάσεις του Δήμου Τρικάλων (Κολυμβητήριο, ΕΑΚ Μπάρας, Στάδιο, Κλειστό Δημοτικό Στάδιο). Τους ίδιους χώρους χρησιμοποιούν σαν έδρα για την διεξαγωγή αγώνων και διάφοροι σύλλογοι της περιοχής παρέμβασης λόγω έλλειψης αντίστοιχων χώρων και εγκαταστάσεων στους οικισμούς τους.

Τέλος πρέπει να αναφερθεί ότι εντός της περιοχής παρέμβασης στα πλαίσια υλοποίησης του προγράμματος LEADER II στο Β'ΚΠΣ χρηματοδοτήθηκαν και κατασκευάστηκαν :

- Η Πίστα **moto-cross** στο Πρίνος Τρικάλων
- Το **Σκοπευτήριο** στην Φήκη

δύο πολύ σημαντικές αθλητικές εγκαταστάσεις τόσο για την περιοχή παρέμβασης αλλά και για ολόκληρο τον ν. Τρικάλων, όπου ανά τακτά χρονικά διαστήματα διεξάγονται πανελληνίας εμβέλειας αθλητικοί αγώνες.

▪ Πολιτιστικοί Φορείς

Όσον αφορά στους Συλλόγους σε όλα σχεδόν τα τοπικά και δημοτικά διαμερίσματα των δήμων της περιοχής παρέμβασης δραστηριοποιούνται τοπικοί αλλά και υπερτοπικοί πολιτιστικοί σύλλογοι οι οποίοι προσπαθούν να διατηρήσουν την παραδοσιακότητα και την αυθεντικότητα της περιοχής μέσω της αναβίωσης τοπικών εθίμων, της διοργάνωσης πανηγυριών, γιορτών και συναφών εκδηλώσεων που προσδίδουν στην περιοχή το τοπικό, ξεχωριστό, παραδοσιακό της χρώμα.

▪ Δομές κοινωνικής υποστήριξης

Πρόγραμμα «Βοήθεια στο Σπίτι»

Το πρόγραμμα "Βοήθεια στο σπίτι" είναι ένα από τα πλέον σημαντικά προγράμματα κοινωνικού χαρακτήρα, δημιουργήθηκε και λειτούργησε με τη συνδρομή της Ευρωπαϊκής Ένωσης στο πλαίσιο του Π.Ε.Π. Θεσσαλίας 2000-2006, με συγχρηματοδότηση κατά 75% από το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό ταμείο (Ε.Κ.Τ.) και κατά 25% από πόρους του Ελληνικού Δημοσίου και λόγω της τεράστιας απήχησης στην τοπική κοινωνία έγινε "θεσμός" και συνεχίζει έως και σήμερα την αδιάκοπη παροχή πρωτοβάθμιας φροντίδας στους δημότες της περιοχής..

Σκοπός του προγράμματος είναι η παραμονή των ηλικιωμένων και των ατόμων με αναπηρίες στο οικείο φυσικό και κοινωνικό περιβάλλον, η διατήρηση της συνοχής της οικογένειάς τους, η αποφυγή χρήσης ιδρυματικής φροντίδας ή καταστάσεων κοινωνικού αποκλεισμού, η εξασφάλιση αξιοπρεπούς και υγιούς διαβίωσης και η βελτίωση της ποιότητας ζωής τους.

Το πρόγραμμα διέπεται από τις αρχές που εμπεριέχονται στις γενικές διακηρύξεις και συνθήκες των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, όπως και στις ειδικές αρχές που αναφέρονται στους ηλικιωμένους και τα άτομα με ειδικές ανάγκες (ΑΜΕΑ). Το πρόγραμμα εντάσσεται στο πλαίσιο των πρωτοβάθμιων υπηρεσιών κοινωνικής φροντίδας.

Με τη δράση αυτή διευρύνονται ποσοτικά και ποιοτικά οι υπηρεσίες πρωτοβάθμιας κοινωνικής φροντίδας που παρέχονται στους πολίτες. Παρέχονται υπηρεσίες Κοινωνικής Εργασίας, Νοσηλευτικής Φροντίδας και οικογενειακής οικιακής βοήθειας και ανάπτυξη κοινωνικών και λειτουργικών δεξιοτήτων για την κάλυψη βασικών αναγκών, με δυνατότητα επέκτασης του είδους και του εύρους των υπηρεσιών αυτών. Συνολικά οι Δομές και οι Ομάδες Δράσης του Προγράμματος έχουν μεταφερθεί στους Δήμους.

Βρεφονηπιακοί - Παιδικοί Σταθμοί

Λαμβάνοντας υπόψη τις ανάγκες αλλά και τις απαιτήσεις της σύγχρονης κοινωνίας, παρέχεται ενιαία προσχολική αγωγή για τη διαπαιδαγώγηση των μικρών παιδιών λειτουργώντας βρεφικούς /παιδικούς σταθμούς σε πολλούς οικισμούς της περιοχής παρέμβασης, προσφέροντας στήριξη στη σύγχρονη οικογένεια και κυρίως στους εργαζόμενους γονείς.

Οι Βρεφονηπιακοί- Παιδικοί Σταθμοί αποσκοπούν στην αγωγή και ασφαλή διαμονή των παιδιών προσχολικής ηλικίας και στη δημιουργική απασχόληση των παιδιών σχολικής ηλικίας, στη καθημερινή φύλαξη, φροντίδα και διατροφή, διαπαιδαγώγηση και ψυχαγωγία νηπίων και βρεφών εργαζόμενων γυναικών ,στη πολύπλευρη νοητική, συναισθηματική κοινωνική και ψυχοσωματική ανάπτυξη παιδιών και στη προπαρασκευή των νηπίων για τη φυσική μετάβαση από την οικογενειακή ζωή στο σχολικό περιβάλλον.

Σήμερα, μετά τη συγχώνευση των Καπποδιστριακών Δήμων σύμφωνα με τον ν. 3852/2010 (Πρόγραμμα «ΚΑΛΛΙΚΡΑΤΗΣ»), μεταφέρθηκαν οι δράσεις και οι αρμοδιότητές τους στους οικείους Δήμους.

Στην περιοχή παρέμβασης και συγκεκριμένα στον Δήμο Καλαμπάκας, ο Βρεφονηπιακός σταθμός «Παιδικά Χαμόγελα και τώρα Άγιος Βησσαρίων» και ο νηπιακός σταθμός «Άγιος Γεώργιος Χρυσομηλιάς» δημιουργήθηκαν και λειτουργούν με τη συνδρομή της Ευρωπαϊκής Ένωσης στο πλαίσιο του Π.Ε.Π. Θεσσαλίας 2000-2006, με συγχρηματοδότηση κατά 75% από το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό ταμείο (Ε.Κ.Τ.) και κατά 25% από πόρους του Ελληνικού Δημοσίου.

Οι Σταθμοί στελεχώνονται από εξειδικευμένο προσωπικό, παιδαγωγούς, βρεφονηπιοκόμους, βοηθούς βρεφονηπιοκόμους, μάγειρες και προσωπικό βοηθητικών εργασιών.

Επίσης για τις ανάγκες λειτουργίας των σταθμών απασχολούνται και εξωτερικοί συνεργάτες όπως παιδίατροι, που επισκέπτονται τους σταθμούς κάθε εβδομάδα όπου εξετάζουν τα περιστατικά που τυχόν προκύπτουν, καθορίζουν το ημερήσιο μενού των βρεφών, παρακολουθούν αν έχουν κάνει τα εμβόλια και ότι άλλο αφορά στην υγεία των βρεφών, και καθοδηγούν τους εκπαιδευτικούς και τους γονείς σε διάφορα θέματα υγείας και υγιεινής.

Κέντρο Ανοιχτής Προστασίας Ηλικιωμένων (ΚΑΠΗ)

Σκοπός των Κέντρων Προστασίας Ηλικιωμένων είναι η κοινωνική τους δραστηριοποίηση με διάφορους τρόπους, η ψυχολογική τους υποστήριξη και η υποστήριξη της φυσικής τους κατάστασης.

Οι δραστηριότητες των ΚΑΠΗ περιλαμβάνουν:

- προγράμματα ψυχαγωγικών-μορφωτικών και πολιτιστικών εκδηλώσεων (χειμερινές και καλοκαιρινές εξορμήσεις, διοργάνωση Πανελληνίων Φεστιβάλ, εμφανίσεις χορωδιακών τμημάτων, εμφανίσεις χορευτικών τμημάτων).
- προγράμματα ιατρονοσηλευτικής αγωγής και κοινωνικής προσφοράς (ψυχολογική υποστήριξη, νοσηλευτική φροντίδα, οικογενειακή βοήθεια, υποστήριξη στα άτομα με ειδικές ανάγκες).

Δομές αυτής της μορφής υπάρχουν σε όλες τις Δ.Ε. της περιοχής.

Επίσης λειτουργούν δύο οίκοι φροντίδας ηλικιωμένων, ένας της Ιεράς Μητρόπολης στη Δ.Ε. Μ. Καλυβίων και ένας ιδιωτικός στη Τ.Κ. Μεγάρχης, δυναμικότητας 35 ατόμων.

Κοινωνικές δομές άμεσης αντιμετώπισης της φτώχειας

Ο **Δήμος Τρικκαίων**, στην προσπάθειά του να αντιμετωπίσει ένα μέρος των αναγκών που έχουν προκύψει από τις συνθήκες παρατεταμένης οικονομικής κρίσης, για κατοίκους της αλλά και των λοιπών δημοτικών διαμερισμάτων ευθύνης του σε συνεργασία με την αμκε Συνειρμός ίδρυσε το δίκτυο των Δομών Άμεσης Αντιμετώπισης της Φτώχειας. Η όλη προσπάθεια βασίζεται στη συνέργεια ενός ευρέως φάσματος συλλογικών φορέων και πολιτών του Δήμου Τρικκαίων.

Το εν λόγω **δίκτυο Κοινωνικών Δομών** περιλαμβάνει:

- ✓ **Κέντρο ημερήσιας Φροντίδας**, το οποίο εξυπηρετεί 57 άτομα και αφορά πολίτες που είναι άστεγοι ή κατοικούν σε ακατάλληλα σπίτια, ή σε σπίτια που δεν διαθέτουν τις βασικές υπηρεσίες (ηλεκτρικό ρεύμα, νερό). Το βάρος πέφτει στην προσωπική υγιεινή, την ψυχοκοινωνική υποστήριξη και πληροφόρηση.
- ✓ **Κοινωνικό Εστιατόριο**, καλύπτει καθημερινά 50 άτομα. Είναι δωρεάν γεύματα για οικονομικά αδύναμους πολίτες και για την οικογένειά τους. Τα γεύματα προμηθεύονται μέσω συγκεκριμένων συνεργασιών με εστιατόρια και ταβέρνες, αλλά και την στήριξη της ΣΜΥ, και φορέων.
- ✓ **Το Κοινωνικό Φαρμακείο**, εξυπηρετεί περίπου 100 άτομα, χορηγώντας δωρεάν φάρμακα και υγειονομικό υλικό σε ανασφάλιστους. Το Κοινωνικό Φαρμακείο συνεργάζεται με τους γιατρούς του Κοινωνικού Ιατρείου του Δήμου.
- ✓ **Κοινωνικό Ιατρείο** το οποίο λειτουργεί με εθελοντές γιατρούς, καθημερινά.
- ✓ **Κοινωνικό Παντοπωλείο**, το οποίο παρέχει δωρεάν τρόφιμα και είδη παντοπωλείου, είδη ατομικής υγιεινής.

Χώροι πολιτισμού

Η περιοχή από παράδοση έχει χαρακτήρα γεωργικό και κτηνοτροφικό. Οι κάτοικοι – καραγκούνηδες, βλάχοι, χασιώτες, σαρακατσάνοι, κ.τ.λ- από την αρχαιότητα, μέχρι τα βυζαντινά χρόνια, την τουρκοκρατία και παρά τις κατά καιρούς εισβολές και καταλήψεις, μέχρι και σήμερα ασχολούνταν με την γεωργία και την κτηνοτροφία. Οι κοινότητες είχαν μορφή οικογενειακή, με όλες τις κοινωνικές και πολιτιστικές δραστηριότητες να περιστρέφονται γύρω από τις αγροτικές ενασχολήσεις.

Διατηρήθηκαν πολλά έθιμα που φέρνουν την καταγωγή τους σε Διονυσιακές τελετές και δοξασίες και που σχετίζονται με την γη, τα κατοικίδια ζώα, την γονιμότητα κλπ.

Η περιοχή παρέμβασης αλλά και η ΠΕ Τρικάλων, γενικότερα, είναι διάσπαρτος από ιστορικά μνημεία μοναδικά, ανυπολόγιστης ιστορικής, πολιτιστικής και αισθητικής αξίας. Από τους βράχους και τα Μοναστήρια των Μετεώρων, τις εκκλησίες και τις Μονές των χωριών της περιοχής, τα κάστρα και τις αρχαιότητες, τα τοξωτά γεφύρια της Πίνδου, οι επιλογές είναι πραγματικά ανεξάντλητες. Ένας τόπος όπου η φύση, η πνευματικότητα και η παράδοση συνυπάρχουν σε όλο τους το μεγαλείο.

- **Διαρθρωτικές παρεμβάσεις έως σήμερα (σημαντικά έργα που έγιναν ή που σχεδιάζονται στην περιοχή και που σχετίζονται με την αναπτυξιακή στρατηγική).**

Η αναπτυξιακή στρατηγική τοπικής ανάπτυξης για την **περιοχή παρέμβασης** οφείλει να συνδυάσει τα γεωγραφικά του χαρακτηριστικά (θέση, κλίμα, φύση) και τους πόρους που διαθέτει. **Σκοπός** είναι η ανάδειξη της περιοχής μέσα σε ένα αναβαθμισμένο φυσικό και κοινωνικό-οικονομικό περιβάλλον που προσδιορίζεται από την αξιοποίηση τόσο του ορεινού όσο και του πεδινού χώρου, την ανάπτυξη τοπικών αγρο-διατροφικών αλυσίδων, την αναβάθμιση του τουριστικού προϊόντος και τη αξιοποίηση της πολιτιστικής κληρονομιάς.

Θεωρούμε ότι τα μεγάλα έργα υποδομών και μεταφορών που βρίσκονται σε στάδιο ολοκλήρωσης θα συμβάλλουν στην ιδιότυπη «απομόνωση» της ΠΕ Τρικάλων και θα δώσουν σημαντική αναπτυξιακή ώθηση στην περιοχή. Τέτοια μεγάλα έργα είναι τα ακόλουθα:

- η ολοκλήρωση της κατασκευής της Ε.Ο Τρικάλων-Λάρισας.
- η επικείμενη ολοκλήρωση της κατασκευής της Ε.Ο Τρικάλων-Καρδίτσας.
- η ολοκλήρωση της κατασκευής της Εγνατίας Οδού.
- η κατασκευή του Ε-65 που διασχίζει την περιοχή παρέμβασης και η οποία θα συνδέει την Εγνατία Οδό με την ΠΑΘΕ στο ύψος της Λαμίας.
- η σύνδεση με τον νομό Γρεβενών
- η πρόσφατη αναβάθμιση και εκσυγχρονισμός του σιδηροδρομικού τμήματος Καλαμπάκα – Παλαιοφάρσαλα και η προτεινόμενη σιδηροδρομική σύνδεση της Καλαμπάκας με Ιωάννινα & Ηγουμενίτσα, καθώς και η προβλεπόμενη μελλοντική επέκταση και σύνδεση του σιδηροδρομικού δικτύου από Καλαμπάκα προς Δυτική Μακεδονία (Σιάτιστα-Κοζάνη και Σιάτιστα-Καστοριά).
- η βελτίωση υφιστάμενου δικτύου της εθνικής οδού Τρικάλων – Άρτας
- η ολοκλήρωση και λειτουργία του υδροηλεκτρικού φράγματος της ΜεσοΧώρας
- καθώς και ο λιμένας της Ηγουμενίτσας, μπορεί να αναβαθμισθεί, από λιμένα εξυπηρέτησης οχηματαγωγών – επιβατικών πλοίων, σε σύνθετο λιμένα εξυπηρέτησης και μοναδοποιημένων εμπορευμάτων (εμπορευματοκιβώτια), ιδίως εν όψει και της διερευνώμενης λειτουργικής σιδηροδρομικής σύνδεσής του με άλλες περιοχές της ηπειρωτικής Χώρας (Ηγουμενίτσα–Ιωάννινα – Καλαμπάκα και Καλαμπάκα – Κοζάνη και από εκεί με το εθνικό σιδηροδρομικό δίκτυο). βελτιώνεται αισθητά η μεταφορική υποδομή της περιοχής παρέμβασης που υποστηρίζει όλες τις δραστηριότητες που αναπτύσσονται (τουρισμός, αγροτικές και κτηνοτροφικές δραστηριότητες, περίθαλψη, εμπορευματικές ροές, μετακινήσεις για εργασία κ.λ.π.) θα δημιουργούνται οι προϋποθέσεις για συνεχή

ανάπτυξη της ανταγωνιστικότητας της περιοχής παρέμβασης και του ΠΕ Τρικάλων γενικότερα.

3. ΤΕΚΜΗΡΙΩΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΛΟΓΗΣ ΤΗΣ ΠΕΡΙΟΧΗΣ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ

Η **περιοχή παρέμβασης του προγράμματος CLLD/LEADER** καταλαμβάνει το σύνολο της περιοχής της Περιφερειακής Ενότητας Τρικάλων (ΠΕ Τρικάλων) εξαιρουμένης μόνο της Δημοτικής Κοινότητας Τρικάλων, που είναι η πρωτεύουσα του νομού και το μεγαλύτερο αστικό κέντρο με μόνιμο πληθυσμό **62.154** κατοίκους, γεγονός που το εξαιρεί από τις παρεμβάσεις του ΕΤΓΑΑ σύμφωνα με την Πρόσκληση.

Ο **πληθυσμός της περιοχής παρέμβασης**, σύμφωνα με την απογραφή της ΕΛΣΤΑΤ του 2011, ανέρχεται σε **68.931 κατοίκους (μόνιμος πληθυσμός)**. Γεωγραφικά ξεκινά δυτικά από τον ορεινό όγκο της περιοχής της Κοινότητας Ασπροποτάμου συνορεύοντας με την Περιφερειακή Ενότητα Ιωαννίνων, βόρεια από την ορεινή περιοχή των Χασίων συνορεύοντας με την Περιφερειακή Ενότητα Γρεβενών και καταλήγει ανατολικά στο πεδινό τμήμα της Περιφερειακής Ενότητας Τρικάλων συνορεύοντας νότια με την Περιφερειακή Ενότητα Καρδίτσας & ανατολικά με την Περιφερειακή Ενότητα Λάρισας (*Χάρτης 1. Παράρτημα 2. του Κεφαλαίου 2*).

Η περιοχή εφαρμογής χαρακτηρίζεται από **φυσική συνέχεια**. Βέβαια, περιλαμβάνει ορεινές, μειονεκτικές και πεδινές περιοχές. Βασικό γεωμορφολογικό χαρακτηριστικό των **ορεινών** της περιοχής είναι το πολυσχιδές ανάγλυφο, οι πλούσιοι υδατικοί πόροι, η ποικιλία υψομέτρων, η έντονη κάλυψη από παραγωγικά δάση ιδιαίτερου φυσικού κάλλους (πεύκο, έλατο). Πρόκειται για μία από τις ομορφότερες και ανέγγιχτες ορεινές περιοχές της χώρας. Ενώ βασικό στοιχείο των **πεδινών** περιοχών είναι η ευφορία των εδαφών και η υψηλή παραγωγικότητα των καλλιεργειών. Σημαντικό στοιχείο αποτελεί ότι από η περιοχή παρέμβασης διασχίζεται από δύο σημαντικούς ποταμούς, τον Πηνειό και τον Αχελώο (Ασπροπόταμος), οι οποίοι ασκούν σημαντική επίδραση στην εξέλιξη της οικονομικής, κοινωνικής και πολιτιστικής φυσιογνωμίας της περιοχής.

Η προτεινόμενη περιοχή παρέμβασης CLLD/LEADER διαθέτει **ομοειδή χαρακτηριστικά** στο σύνολο της. Η **κύρια μορφή απασχόλησης** του πληθυσμού της περιοχής είναι στον πρωτογενή τομέα με **6.289** απασχολούμενους και ποσοστό **33,49%** το **Χονδρικό και Λιανικό Εμπόριο** και ο Τουρισμός με **2.305** απασχολούμενοι και ποσοστό **12,27%**,

Το βασικό χαρακτηριστικό της περιοχής είναι το αξιόλογο φυσικό περιβάλλον με την τεράστια ποικιλομορφία των φυσικών πόρων, με οικοσυστήματα υψηλής σημασίας (περιοχές Natura κτλ), μεγάλη ποικιλία τύπων βλάστησης και η ύπαρξη πλούσιου και σύνθετου πολιτιστικού αποθέματος. Επίσης, ενδεικτική της συνοχής της περιοχής είναι και η **ιστορική και πολιτισμική ομοιογένεια** της, καθώς από τα πολύ πρώιμα χρόνια (αρχαιότητα) είχαν αναπτυχθεί έντονες και δυνατές σχέσεις και αλληλεπιδράσεις, κοινές πολιτιστικές, καλλιτεχνικές και θρησκευτικές δραστηριότητες, κοινά ήθη και έθιμα.

Η προτεινόμενη περιοχή παρέμβασης CLLD/LEADER διαθέτει **πλεονεκτήματα και αδυναμίες** στο σύνολο της.

Βασικό πλεονέκτημα είναι το πανέμορφο φυσικό περιβάλλον που δημιουργεί έντονη μωσαϊκότητα στο τοπίο και προσδίδει ιδιαίτερο ενδιαφέρον στην περιοχή και

η ύπαρξη δυναμικών πόλων έλξης για τους επισκέπτες (π.χ Μετέωρα, ορεινός όγκος κτλ), η υψηλή παραγωγικότητα των εδαφών και το ήπιο κλίμα. Η παραγωγή ποιοτικών προϊόντων ιδιαίτερα στο τομέα της κτηνοτροφίας (κρέας, γάλα, τυρί, μέλι, μπιστοτικά κτλ) τοποθετεί την περιοχή στις υψηλότερες βαθμίδες ζήτησης πανελληνίως.

Στα **μειονεκτήματα-αδυναμίες** της περιοχής συγκαταλέγονται η ανεπάρκεια τεχνικών και κοινωνικών υποδομών (μέτρια κατάσταση οδικού δικτύου, πεπαλαιωμένα δίκτυα ύδρευσης – άρδευσης, έλλειψη χώρων επεξεργασίας λυμάτων, κτλ), η πληθυσμιακή ερήμωση (μείωση, γήρανση πληθυσμού), η τεχνολογική καθυστέρηση, η υψηλή ενασχόληση του ενεργού πληθυσμού στον πρωτογενή τομέα. Το μέτριο έως κακό επίπεδο του οδικού δικτύου οδηγεί σε φαινόμενο αποκλεισμού ορισμένων ορεινών απομακρυσμένων περιοχών επιβραδύνοντας τους ρυθμούς ανάπτυξης των περιοχών αυτών. Η ανεπάρκεια σε υποδομές οδηγεί στην παραγωγή προϊόντων με χαμηλή προστιθέμενη αξία και δίνει χαμηλής στάθμης τελικά αποτελέσματα.

Η περιοχή ενώ έχει όλα εκείνα τα **απαραίτητα πλεονεκτήματα** που θα διαφοροποιήσουν το τελικό προϊόν, εντούτοις λόγω έλλειψης δεξιοτήτων και ενημέρωσης περιορίζεται στα τυπικά παραγόμενα προϊόντα και απουσιάζει από την αγορά των επώνυμων, ποιοτικών, βιολογικών προϊόντων που θα προσδώσουν και την υπεραξία και το ανάλογο εισόδημα στους κατοίκους της περιοχής. Η ανεπάρκεια των κοινωνικών υποδομών οδηγεί σε έλλειμμα ποιότητας της ζωής των κατοίκων της περιοχής. Το πολιτιστικό περιβάλλον της περιοχής, και κυρίως τα μνημεία, καταγράφουν απώλειες και αντιμετωπίζουν κινδύνους από την αδιαφορία και την έλλειψη οικονομικών πόρων για την συντήρηση / ανάδειξη του. Αξιοσημείωτη είναι η ανισομερής κατανομή των επιχειρήσεων του δευτερογενή και του τριτογενή τομέα με το μεγαλύτερο αριθμό των επιχειρήσεων να συγκεντρώνεται στους περισσότερο ανεπτυγμένους οικισμούς. Το γεγονός αυτό συνεπάγεται περιορισμένο εύρος επιλογών απασχόλησης στους κατοίκους της περιοχής, ευνοώντας έτσι την εσωτερική μετανάστευση του πληθυσμού προς τα μεγαλύτερα αστικά και ημιαστικά κέντρα, αλλά και τις εξωτερικές μετακινήσεις προς τα μεγάλα αστικά κέντρα της Χώρας.

Επιπλέον, βάσει των πλέον πρόσφατων επίσημων στατιστικών στοιχείων η περιοχή παρέμβασης στο σύνολό της εμφανίζει **σύγκλιση δημογραφικών και οικονομικών χαρακτηριστικών**.

Έτσι, παρατηρείται το φαινόμενο της **πληθυσμιακής ερήμωσης** με σταδιακή γήρανση του πληθυσμού, επιδείνωση της ηλικιακής πυραμίδας στην περιοχή, υψηλό δείκτη εξάρτησης. Επίσης, παρατηρείται υψηλό ποσοστό ενασχόλησης στον πρωτογενή τομέα με εμφανή τα σημάδια των αρνητικών επιπτώσεων από την νέα ΚΑΠ. Ενδεικτική είναι η εγκατάλειψη ορισμένων κλάδων καλλιέργειας π.χ καπνού, η μείωση των αποδόσεων στον τομέα του βαμβακιού, η μείωση του αριθμού των παραγωγών τα τελευταία χρόνια και η συρρίκνωση των εισοδημάτων. Η ανεργία είναι αυξημένη και πλήττει περισσότερο την πληθυσμιακή ομάδα των γυναικών, των νέων και των πάνω από 56 ετών.

Σημαντικό κριτήριο επιλογής της εν λόγω προτεινόμενης περιοχής αποτελεί και το γεγονός της **αλληλεξάρτησης (οικονομικής και αναπτυξιακής)** των επιμέρους χωρικών ενοτήτων της. Στην προτεινόμενη περιοχή έχουν αναπτυχθεί εμπορικές

(οικονομικές) σχέσεις μεταξύ των χωρικών ενότητων της στη βάση της «εφοδιαστικής αλυσίδας» των επιχειρήσεων του πρωτογενή, δευτερογενή, τριτογενή τομέα. Ειδικότερα, στην πεδινή περιοχή εδρεύουν οι αγροτικές και οι μεταποιητικές επιχειρήσεις που παράγουν τα ποιοτικά (αγροτικά ή μεταποιημένα) προϊόντα οι οποίες εφοδιάζουν τις επιχειρήσεις του τριτογενή τομέα είτε στην πεδινή είτε στην ορεινή ζώνη. Παράλληλα στην ορεινή ζώνη αναπτύσσεται και η κτηνοτροφία που προμηθεύει με τα αγνά, γευστικά και ονομαστά προϊόντα την αγορά της περιοχής. Οι κλάδοι της οικονομικής δραστηριότητας της προτεινόμενης περιοχής σχηματίζουν ένα πλέγμα αλληλεξάρτησης επηρεάζοντας, βοηθώντας και προωθώντας την αναπτυξιακή διαδικασία ισχυροποιώντας τους δεσμούς των κατοίκων της περιοχής σε μια ευρεία ενότητα με κοινά προβλήματα, στόχους και αναπτυξιακή στρατηγική.

Όλα τα παραπάνω σε συνδυασμό με τη χρόνια εγκατάλειψη της περιοχής από την πολιτεία και τη χαμηλή αποτελεσματικότητα διαφόρων τομεακών προγραμμάτων, καθιστούν επιτακτική την ανάγκη ανάληψης πρωτοβουλιών, οι οποίες θα απαντούν συνολικά και ολοκληρωμένα στο φάσμα της αναπτυξιακής καθυστέρησης της περιοχής παρέμβασης.

Η επιλογή της συγκεκριμένης περιοχής για το πρόγραμμα CLLD/LEADER έγινε για το λόγο ότι προσφέρει μια πολυμορφία στις δραστηριότητες (αγροτικές, τουριστικές, μεταποίησης πρωτογενούς παραγωγής), πολλές δυνατότητες περαιτέρω αξιοποίησης των φυσικών της πόρων και κυρίως προσφέρεται για αλληλεπίδραση των προτεινόμενων μέτρων σε όλους τους τομείς της Αγροτικής Οικονομίας.

Σε μια τέτοια κατεύθυνση δεν αρκεί η **εισοδηματική ενίσχυση** και η **στήριξη επιμέρους αναπτυξιακών πρωτοβουλιών**. Το ζητούμενο είναι η επανεύρεση ενός νέου ρόλου και μίας νέας λειτουργικότητας της περιοχής στα πλαίσια της ευρύτερης περιφέρειας. Η οργανική αλληλεξάρτηση των χωρικών ενότητων της περιοχής του προγράμματος στη βάση της κοινωνικής και οικονομικής-παραγωγικής ζωής δε θα εξυπηρετήσει μόνο την περιοχή του προγράμματος καθ' αυτήν, αλλά θα αποτελέσει την απάντηση σε **καίρια αναπτυξιακά προβλήματα του Π.Ε. Τρικάλων στο σύνολο του**. Το **τοπικό πρόγραμμα CLLD/LEADER**, κινούμενο προς αυτή την κατεύθυνση, αποτελεί παράδειγμα ανάληψης μιας πλήρους σειράς συντονισμένων παρεμβάσεων, με σκοπό την αναστροφή της τάσης **«περιθωριοποίησης» και την «αναζωογόνηση»** της αγροτικής οικονομίας της περιοχής.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3. ΕΝΕΡΓΕΙΕΣ ΔΙΑΒΟΥΛΕΥΣΗΣ ΚΑΙ ΕΝΗΜΕΡΩΣΗΣ ΚΑΙ ΕΝΕΡΓΕΙΕΣ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΗΣ ΣΤΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΚΑΘΟΡΙΣΜΟΥ ΤΗΣ ΠΕΡΙΟΧΗΣ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ

3.1. ΕΝΕΡΓΕΙΕΣ ΔΙΑΒΟΥΛΕΥΣΗΣ

Η ΟΤΔ «Αναπτυξιακή Τρικάλων – ΑΑΕ ΟΤΑ» στο πλαίσιο της Προετοιμασίας του Τοπικού Προγράμματος CLLD/LEADER διοργάνωσε σειρά από **δώδεκα (12) εκδηλώσεις Διαβούλευσης** με τους τοπικούς Φορείς (Δημόσιους, Ιδιωτικούς και της Κοινωνίας των Πολιτών).

Επίσης η ΟΤΔ ανταποκρίθηκε σε σχετική πρόσκληση σε τεχνική συνάντηση εργασίας και **συμμετείχε** στην σχετική **Διαβούλευση** που οργάνωσε η **Ειδική Υπηρεσία Διαχείρισης του Ε.Π. Περιφέρειας Θεσσαλίας** για υποψήφιες ΟΤΔ της Περιφέρειας Θεσσαλίας, με σκοπό την παρουσίαση του ΠΕΠ Θεσσαλίας 2014-2020, των στόχων του, τις περιφερειακές στρατηγικές που το αφορούν, καθώς και πιθανών συνεργειών στο πλαίσιο του σχεδιασμού των **Τοπικών Στρατηγικών Ανάπτυξης CLLD/LEADER** από τις ΟΤΔ.

Σκοπός αυτών των Διαβουλεύσεων με τους φορείς ήταν η **κινητοποίηση** και **ευαισθητοποίηση** των συμμετεχόντων, στο πλαίσιο της προετοιμασίας της ΟΤΔ για τον σχεδιασμό υποβολής Σχεδίου Τοπικής Στρατηγικής Ανάπτυξης στο πλαίσιο της σχετικής προκήρυξης του ΥΠΑΑΤ για το CLLD/LEADER 2014-2020. Σε όλες τις διαβουλεύσεις έγινε εκ μέρους των στελεχών της ΟΤΔ **ενημέρωση** για τους **στόχους** και το **περιεχόμενο** του Μέτρου 19. «Στήριξη για Τοπική Ανάπτυξη μέσω του LEADER (ΤΑΠΤοΚ – Τοπική Ανάπτυξη με Πρωτοβουλία Τοπικών Κοινοτήτων)» του ΠΑΑ 2014-2020 και επιδιώχθηκε η **ανταλλαγή απόψεων** σχετικά με:

- **α)** την επιλογή της **περιοχής εφαρμογής** του τοπικού προγράμματος CLLD/LEADER,
- **β)** τον καθορισμό του **εταιρικού σχήματος** για την εφαρμογή του τοπικού προγράμματος CLLD/LEADER,
- **γ)** **εντοπισμό/καταγραφή προβλημάτων** και **δυναμικών ανάπτυξης** της περιοχής παρέμβασης καθώς και για τις αναπτυξιακές προτεραιότητες της **Τοπικής Στρατηγικής Ανάπτυξης** του τοπικού προγράμματος CLLD/LEADER,
- **δ)** **καταγραφή προτεινόμενων δράσεων** εκ μέρους των φορέων για **επενδυτικά σχέδια/προτάσεις/ιδέες** δημοσίου και ιδιωτικού ενδιαφέροντος που θα μπορούσαν να αποτελέσουν επιλέξιμα σχέδια για ενίσχυση από το CLLD/LEADER, καθώς και **γεωγραφικός προσδιορισμός** τους.

Τα συμπεράσματα αυτών των Διαβουλεύσεων καταγράφονται σε δύο (2) Πρακτικά Διαβουλεύσεων:

1. το Πρακτικό 1. Διαβούλευση Προετοιμασίας τοπικού προγράμματος CLLD/LEADER που αφορά τα ανωτέρω σημεία **α)** και **β)** προκειμένου να χρησιμοποιηθεί για τις ανάγκες του ΦΑΚΕΛΟΥ Α: ΠΡΟΕΤΟΙΜΑΣΙΑ ΤΟΠΙΚΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ,
2. το Πρακτικό 2. Διαβούλευση Προετοιμασίας τοπικού προγράμματος CLLD/LEADER που αφορά τα ανωτέρω σημεία **γ)** και **δ)** προκειμένου να

χρησιμοποιηθεί για τις ανάγκες του ΦΑΚΕΛΟΥ Β: ΤΟΠΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΜΕ ΠΡΩΤΟΒΟΥΛΙΑ ΤΟΠΙΚΩΝ ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ (CLLD) - LEADER.

Ακολούθως παρουσιάζεται ο Συγκεντρωτικός Πίνακας των ενεργειών διαβούλευσης που διοργάνωσε η ΟΤΑ «Αναπτυξιακή Τρικάλων – ΑΑΕ ΟΤΑ» στο πλαίσιο της Προετοιμασίας του Τοπικού Προγράμματος CLLD/LEADER.

ΠΙΝΑΚΑΣ 1: Συγκεντρωτικός Πίνακας ενεργειών Διαβούλευσης (*)

Ημερομηνία διεξαγωγής	Τόπος διεξαγωγής	Είδος Φορέων που συμμετείχαν (**)	Αριθμός συμμετεχόντων	Αντικείμενο Διαβούλευσης
17/06/2016	Γραφεία ΕΑΣ Καλαμπάκας	Ένωση - Αγροτικός Συνεταιρισμός Καλαμπάκας (Ιδιωτικά Συμφέροντα)	13	α) επιλογή της περιοχής εφαρμογής του τοπικού προγράμματος CLLD/LEADER, β) καθορισμός του εταιρικού σχήματος για την εφαρμογή του τοπικού προγράμματος CLLD/LEADER, γ) Εντοπισμός - καταγραφή προβλημάτων και δυναμικών ανάπτυξης καθώς και της Τοπικής Στρατηγικής Ανάπτυξης, δ) καταγραφή προτεινόμενων δράσεων εκ μέρους των φορέων για επενδυτικά σχέδια/προτάσεις/ιδέες δημοσίου και ιδιωτικού ενδιαφέροντος, καθώς και γεωγραφικός προσδιορισμός τους.
22/06/2016	Γραφεία Αναπτυξιακής Τρικάλων ΑΑΕ ΟΤΑ	<u>Φορείς Τουρισμού</u> — Ένωση Ξενοδόχων ν. Τρικάλων — Σύλλογος Ενοικιαζόμενων δωματίων ν. Τρικάλων — Σύνδεσμος Τουριστικών Επιχειρήσεων Μετεώρων (Σ.Τ.Ε.Μ) (Ιδιωτικά Συμφέροντα)	10//.....

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3. ΕΝΕΡΓΕΙΕΣ ΔΙΑΒΟΥΛΕΥΣΗΣ ΚΑΙ ΕΝΗΜΕΡΩΣΗΣ ΚΑΙ ΕΝΕΡΓΕΙΕΣ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΗΣ ΣΤΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΚΑΘΟΡΙΣΜΟΥ ΤΗΣ ΠΕΡΙΟΧΗΣ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ

23/06/2016	Δημαρχείο Δήμου Τρικκαίων	Δήμος Τρικκαίων (Δημόσια Συμφέροντα)	13//.....
23/06/2016	Δημαρχείο Πύλης	Δήμος Πύλης, (Δημόσια Συμφέροντα)	25//.....
24/06/2016	Γραφεία Αναπτυξιακής Τρικάλων ΑΑΕ ΟΤΑ	Οινοπαραγωγοί /Παρα-γωγοί Αποσταγμάτων, (Ιδιωτικά Συμφέροντα)	6//.....
27/06/2016	Gallery Art Hotel, Τρίκαλα	<u>Φορείς</u> <u>Τουρισμού</u> - Σύλλογος Ξενοδόχων - Επαγγελματιώ ν Ορεινού Όγκου «Ξένιος Ζεύς» - Τοπικό Σύμφωνο Ποιότητας - Σύλλογος Ξενοδόχων Πόλης Τρικάλων & Ορεινού Όγκου (Ιδιωτικά Συμφέροντα)	5//.....
28/06/2016	Γραφεία ΕΒΕ Τρικάλων	ΕΒΕ Τρικάλων (Ιδιωτικά Συμφέροντα)	11//.....
29/06/2016	Δημαρχείο Φαρκαδόνας	Δήμος Φαρκαδόνας, (Δημόσια Συμφέροντα)	8//.....
30/06/2016	Δημαρχείο Καλαμπάκας	Δήμος Καλαμπάκας (Δημόσια Συμφέροντα)	24//.....
04/07/2016	Γραφεία Αναπτυξιακής Τρικάλων ΑΑΕ ΟΤΑ	Τυροκόμοι - Παραγωγοί Τυροκομικών Προϊόντων, (Ιδιωτικά Συμφέροντα)	7//.....

05/07/2016	Γραφεία Αναπτυξιακής Τρικάλων ΑΑΕ ΟΤΑ	Μεταποιητές κρέατος - Παραγωγοί αλλαντικών - τοπικού λουκάνικου, (Ιδιωτικά Συμφέροντα)	7//.....
07/07/2016	Γραφεία Αναπτυξιακής Τρικάλων ΑΑΕ ΟΤΑ	Ορειβατικοί και Αθλητικοί Σύλλογοι, (Ιδιωτικά Συμφέροντα)	22//.....
08/07/2016	Γραφεία ΕΥΔ Περιφέρειας Θεσσαλίας	ΟΤΔ Περιφέρειας Θεσσαλίας (Ιδιωτικά Συμφέροντα)	10	<p>α) παρουσίαση του ΠΕΠ Θεσσαλίας 2014-2020 και των στόχων του,</p> <p>β) περιφερειακές στρατηγικές που το αφορούν,</p> <p>γ) πιθανές συνέργειες στο πλαίσιο του σχεδιασμού των Τοπικών Στρατηγικών Ανάπτυξης CLLD/LEADER σας.</p> <p>δ) διερεύνηση πιθανότητας για πολυταμειακή προσέγγιση με συνεισφορά των ΕΤΠΑ και ΕΚΤ του ΠΕΠ.</p>

(*) συμπληρώνεται μία γραμμή ανά ενέργεια

(**) συμπληρώνεται το είδος των φορέων βάσει συμφερόντων (ιδιωτικών / δημόσιων)

Στην συνέχεια παρουσιάζεται ο Αναλυτικός Πίνακας ανά ενέργεια διαβούλευσης που διοργάνωσε η ΟΤΔ «Αναπτυξιακή Τρικάλων – ΑΑΕ ΟΤΑ» στο πλαίσιο της **Προετοιμασίας του Τοπικού Προγράμματος CLLD/LEADER**, με την αποτύπωση των απαιτούμενων στοιχείων ανά διαβούλευση.

ΠΙΝΑΚΑΣ 2: Αναλυτικός Πίνακας ανά ενέργεια διαβούλευσης (*)

Αριθμός ενέργειας	1
Είδος ενέργειας	Σύσκεψη
Ημερομηνία διεξαγωγής	17/06/2016
Ομάδα/ες στόχος	Ένωση - Αγροτικός Συνεταιρισμός Καλαμπάκας (ΕΑΣ), μέλη του ΔΣ του Φορέα καθώς και αγρότες - κτηνοτρόφοι μέλη του
Αριθμός συμμετεχόντων	13

Φορείς που συμμετείχαν	Είδος φορέων	Συμμετέχοντες
Ένωση - Αγροτικός Συνεταιρισμός Καλαμπάκας (ΕΑΣ)	Αγροτικός Συνεταιρισμός - (Ιδιωτικά Συμφέροντα)	<ol style="list-style-type: none"> 1. Κόττης Δημήτριος - Πρόεδρος 2. Λύπας Δημήτριος - Μέλος 3. Ντιναπογιός Μιχάλης - Μέλος 4. Κουτούμπα Κατερίνα - Μέλος 5. Νταλαμπίρας Ανδρέας - Μέλος 6. Ζησόπουλος Βασίλειος - Μέλος 7. Αυγέρος Κων/νος - Μέλος 8. Αδάμος Σωτήριος - Μέλος 9. Ζησόπουλος Ιωάννης - Μέλος 10. Κασσοπούλου Λώρεν - Διευθύντρια 11. Πάτρας Παναγιώτης - Δ/ντής ΚΕΝΑΚΑΠ Α.Ε. 12. Κουτής Βάιος - Υποδ/ντής ΚΕΝΑΚΑΠ Α.Ε.
Συμπεράσματα / Αποτελέσματα		<p>α) Η «Ένωση - Αγροτικός Συνεταιρισμός Καλαμπάκας» έχει ως μέλη της γεωργούς και κτηνοτρόφους από την περιοχή επαρχίας Καλαμπάκας. Ιδιαίτερα σημαντική είναι η κτηνοτροφία για την παραγωγή γάλακτος. Είναι προφανές ότι μια τόσο σημαντική για το νομό Τρικάλων γεωργοκτηνοτροφική περιοχή θα πρέπει να περιλαμβάνεται στην περιοχή παρέμβασης του νέου προγ/τος LEADER.</p> <p>β) Η «Ένωση - Αγροτικός Συνεταιρισμός Καλαμπάκας» είναι εδώ πολλά χρόνια μέτοχος της ΟΤΔ ενώ σε πολλές περιόδους κατείχε θέση στην ΕΔΠ LEADER. Είναι προφανές ότι υποστηρίζει την εταιρεία και θεωρεί ότι εκφράζει με τον καλύτερο τρόπο τους φορείς των Τρικάλων. Η εκπροσώπηση των αγροτών στην ΕΔΠ LEADER θα πρέπει να συνεχιστεί, ώστε να λαμβάνονται υπόψη τα συμφέροντα αυτού του σημαντικού παραγωγικού κλάδου.</p>

(*) συμπληρώνεται ένας πίνακας ανά ενέργεια

Αριθμός ενέργειας		2
Είδος ενέργειας		Σύσκεψη
Ημερομηνία διεξαγωγής		22/06/2016
Ομάδα/ες στόχος		Συλλογικότητες στον τομέα επιχειρήσεων τουρισμού (περιοχής Μετεώρων)
Αριθμός συμμετεχόντων		10
Φορείς που συμμετείχαν	Είδος φορέων	Συμμετέχοντες
<ul style="list-style-type: none"> - Ένωση Ξενοδόχων ν. Τρικάλων - Σύλλογος Ενοικιαζομένων δωματίων ν. Τρικάλων - Σύνδεσμος Τουριστικών Επιχειρήσεων Μετεώρων (Σ.Τ.Ε.Μ) 	<p>Σύλλογοι - Ενώσεις- Συνδέσμων επιχειρηματιών του τομέα τουρισμού περιοχής Καλαμπάκας</p> <p>(Ιδιωτικά Συμφέροντα)</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Τσίγκας Αθανάσιος - Μέλος Συλλόγου Ενοικιαζομένων Δωματίων "Τα Μετέωρα" 2. Μαυραγάνης Ηλίας - Πρόεδρος Σ.Τ.Ε.Μ. 3. Θεοδώρου Βασίλειος - Μέλος Σ.Τ.Ε.Μ. 4. Κούβελας Κων/νος, Μέλος Σ.Τ.Ε.Μ 5. Μπουτίνας Ιωάννης - Περιφερειακός Σύμβουλος Εντεταλμένος Τουρισμού 6. Γκιάτας Ευάγγελος - Δημοσιογράφος 7. Πάτρας Παναγιώτης - Δ/ντής ΚΕΝΑΚΑΠ Α.Ε. 8. Κουτής Βάιος - Υποδ/ντής ΚΕΝΑΚΑΠ Α.Ε. 9. Θυμιάκου Γλυκερία - Στέλεχος ΚΕΝΑΚΑΠ
Συμπεράσματα / Αποτελέσματα		<p>α) Οι συμμετέχοντες Σύλλογοι-Ενώσεις-Συνδέσμων επιχειρηματιών του τομέα τουρισμού προέρχονται από την περιοχή Καλαμπάκας και εκπροσωπούν κυρίως την τουριστική επιχειρηματικότητα των Μετεώρων (περιοχής Καλαμπάκας-Καστρακίου). Ο τουρισμός των Μετεώρων αποτελεί σημαντική οικονομική δραστηριότητα για όλο την ΠΕ Τρικάλων ενώ χρειάζονται πολλά ακόμη να γίνουν για να αξιοποιηθεί ο πόρος των Μετεώρων. Για τον λόγο αυτό πρέπει η περιοχή της Καλαμπάκας-Καστρακίου Μετεώρων να περιλαμβάνεται στο επόμενο τοπικό πρόγραμμα LEADER.</p> <p>β) Η ΟΤΔ ΚΕΝΑΚΑΠ ΑΕ έχει μεγάλη εμπειρία στην εφαρμογή του LEADER. Ο τουρισμός - ιδιαίτερα της περιοχής Μετεώρων- λόγω της συμβολής του στην γενικότερη ανάπτυξη της ΠΕ Τρικάλων θα πρέπει να εκπροσωπείται στην ΕΔΠ LEADER.</p>

(*) συμπληρώνεται ένας πίνακας ανά ενέργεια

Αριθμός ενέργειας		3
Είδος ενέργειας		Σύσκεψη
Ημερομηνία διεξαγωγής		23/06/2016
Ομάδα/ες στόχος		Δήμος Τρικκαίων / Υπεύθυνοι υπηρεσιών
Αριθμός συμμετεχόντων		13
Φορείς που συμμετείχαν	Είδος φορέων	Συμμετέχοντες
<p><u>Δήμος Τρικκαίων</u></p> <p>– Υπηρεσία Προγραμ-ματισμού & Ανάπτυ-ξης, – Τεχνική Υπηρεσία, – Τμήμα Ανάπτυξης Υπαίθρου</p>	<p>ΟΤΑ</p> <p>(Δημόσια Συμφέροντα)</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Παπαστεργίου Δημήτρης - Δήμαρχος Τρικκαίων 2. Κυρίτσης Χρυσόστομος - Δημοτικός Σύμβουλος - Εντεταλμένος Τουρισμού 3. Καλλιάρης Χαρίλαος - Ειδικός Συνεργάτης Δήμου Τρικκαίων 4. Γιαννούλα Ευαγγελία - Τμ. Προγραμμα-τισμού & Ανάπτυξης 5. Κωτή Αφροδίτη - Τεχνική Υπηρεσία 6. Παπαδούλη Κατερίνα - Προϊστ. Τμ. Ανά-πτυξης Υπαίθρου 7. Γάλλου Χρυσάνθη - Αντιδήμαρχος 8. Παπαθανασίου Μαρία - Δημ. Υπάλληλος 9. Τσαλκτζόγλου Μαρία - Δημ. Υπάλληλος 10. Ράππη Μαγδαλινή - Δημ. Υπάλληλος 11. Πάτρας Παναγιώτης - Δ/ντής ΚΕΝΑΚΑΠ Α.Ε. 12. Κουτής Βάιος - Υποδ/ντής ΚΕΝΑΚΑΠ Α.Ε. 13. Θυμιάκου Γλυκερία - Στέλεχος ΚΕΝΑΚΑΠ Α.Ε.
Συμπεράσματα / Αποτελέσματα		<p>α) Πέραν της ΔΚ Τρικάλων, που λόγω πληθυσμιακού κριτηρίου εξαιρείται από την εφαρμογή του CLLD/LEADER, ο Δήμος Τρικκαίων μετά το «Σχέδιο Καλλικράτης» έχει συγχωνευθεί με «πρώην» καθαρά αγροτικούς Δήμους. Θα πρέπει λοιπόν οι περιοχές αυτές να περιλαμβάνονται στην περιοχή σχεδιασμού ενός προγ/τος αγροτικής ανάπτυξης. Στις περιοχές αυτές πέραν της γεωργοκτηνοτροφίας υπάρχουν και άλλοι πόροι που μπορούν να αξιοποιηθούν μέσω του προγ/τος προς όφελος της τοπικής κοινωνίας.</p> <p>β) Ο Δήμος Τρικκαίων είναι μέτοχος στην εταιρεία ΚΕΝΑΚΑΠ και κατέχει μέσω του Δημάρχου του θέση στο ΔΣ της εταιρείας. Έχει λοιπόν γνώση της εμπειρίας που κατέχει το ΚΕΝΑΚΑΠ για την υλοποίηση του προγ/τος. Το σύνολο της τοπικής αυτοδιοίκησης θα πρέπει να εκπροσωπείται στην ΕΔΠ LEADER.</p>

(*) συμπληρώνεται ένας πίνακας ανά ενέργεια

Αριθμός ενέργειας		4
Είδος ενέργειας		Σύσκεψη
Ημερομηνία διεξαγωγής		23/06/2016
Ομάδα/ες στόχος		Δήμος Πύλης / Υπεύθυνοι υπηρεσιών
Αριθμός συμμετεχόντων		25
Φορείς που συμμετείχαν	Είδος φορέων	Συμμετέχοντες
<p><u>Δήμος Πύλης</u></p> <p>– Δημοτικοί Σύμβουλοι – Πρόεδροι Τοπ. Κοιν, – Υπηρεσία Προγραμ-ματισμού & Ανάπτυ-ξης, – Τεχνική Υπηρεσία, – Τμήμα Ανάπτυξης Υπαίθρου</p>	<p>ΟΤΑ</p> <p>(Δημόσια Συμφέροντα)</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Μαράβας Κων/νος - Δήμαρχος Πύλης 2. Αποστολόπουλος Σπύρος - Προϊστ. Τεχν. Υπηρεσίας 3. Μπέκου Ντίνα - Τμ. Προγραμματισμού 4. Μπαμπαλιάρη Φωτεινή - Πολ.Μηχανικός 5. Παναγιώτα Λαμπρογεώργου - Τμ. Περιβάλλοντος 6. Φωτάκη Έφη - Τμ. Τοπ. Οικ. και Ανάπτυξης 7. Ευάγγελος Αλέκος - Αντιδήμαρχος Οικονομικών 8. Μπόμπιρας Παύλος - Αντιδήμαρχος Καθαριότητας 9. Μπακάλης Χρήστος - Δημ. Σύμβουλος 10. Κωστάκης Αθανάσιος - Δημ. Σύμβουλος 11. Χατζής Σωτήριος - Αντιδήμαρχος Τεχνικών Έργων 12. Οικονόμου Λαμπρινή - Δημ. Σύμβουλος 13. Τζάνης Βησσαρίων - Αντιδήμαρχος 14. Νάκος Χρήστος - Πρόεδρος ΚΟΙΔΕΚΑΠ 15. Ρουμπιές Γεώργιος - Πρόεδρος Τ.Κ. Ροπωτού 16. Αγγελής Σωτήριος - Δημ. Σύμβουλος 17. Καψάλης Γεώργιος - Πρόεδρος Τ.Κ. Παλαιοχωρίου 18. Τριχιάς Γιώργος - Πρόεδρος Τ.Κ. Αγ. Βησσαρίωνος 19. Μήτσιος Αναστάσιος - Πρόεδρος Τ.Κ. Δέσης 20. Βοϊτσίδης Κων/νος - Πρόεδρος Εμπορικού Συλλόγου Πύλης 21. Μπίνας Ματθαίος - Δημοσιογράφος 22. Γιώτας Σάκης - Δημοσιογράφος 23. Πάτρας Παναγιώτης - Δ/ντής ΚΕΝΑΚΑΠ Α.Ε.

<p>Συμπεράσματα / Αποτελέσματα</p>	<p>α) Η περιοχή του Δήμου Πύλης ως κυρίως ορεινή και μειονεκτική περιοχή περιλαμβάνεται στην περιοχή εφαρμογής LEADER συνεχώς και αδιαλείπτως από το πρόγραμμα LEADER 1. Ο Δήμος Πύλης βασικά αγροκτηνοτροφικός δήμος μετά το «Σχέδιο Καλλικράτης» έχει συγχωνευθεί με τις πλέον «απομονωμένες» περιοχές της Μεσοχώρας αλλά και με αυτές της ορεινής τουριστικής περιοχής Ελάτης -Περτουλίου . Θα πρέπει λοιπόν οι περιοχές αυτές να περιλαμβάνονται στην περιοχή σχεδιασμού ενός ολοκληρωμένου προγ/τος αγροτικής ανάπτυξης. Στις περιοχές αυτές πέραν της γεωργοκτηνοτροφίας υπάρχουν και άλλοι πόροι, κυρίως πολιτισμικοί, που μπορούν να αξιοποιηθούν μέσω του προγ/τος προς όφελος της τοπικής κοινωνίας.</p> <p>β) Ο Δήμος Πύλης είναι ιδρυτής-μέτοχος στην εταιρεία ΚΕΝΑΚΑΠ και κατέχει μέσω του Δημάρχου του θέση στο ΔΣ της εταιρείας. Έχει λοιπόν γνώση της εμπειρίας που κατέχει το ΚΕΝΑΚΑΠ για την υλοποίηση του προγ/τος. Όπως συνέβαινε έως τώρα έτσι και στο νέο πρόγραμμα ο Δήμος Πύλης θα πρέπει να εκπροσωπείται στην ΕΔΠ LEADER.</p>
---	---

(*) συμπληρώνεται ένας πίνακας ανά ενέργεια

Αριθμός ενέργειας		5
Είδος ενέργειας		Σύσκεψη
Ημερομηνία διεξαγωγής		24/06/2016
Ομάδα/ες στόχος		Οινοπαραγωγοί - Παραγωγοί Αποσταγμάτων
Αριθμός συμμετεχόντων		6
Φορείς που συμμετείχαν	Είδος φορέων	Συμμετέχοντες
<ul style="list-style-type: none"> - Τσιλιλής Α.Ε. - Λούδας Wine House - Τσίνας Βασίλειος & ΣΙΑ Ο.Ε. 	<p>Οινοπαραγωγοί - Παραγωγοί Αποσταγμάτων</p> <p>(Ιδιωτικά)</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Τσιλιλής Ευθύμιος 2. Λούδα Ζαχαρούλα 3. Πολύζου - Τσίνα Άρτεμις 4. Πάτρας Παναγιώτης - Δ/ντής ΚΕΝΑΚΑΠ Α.Ε. 5. Κουτής Βάϊος - Υποδ/ντής ΚΕΝΑΚΑΠ Α.Ε. 6. Θυμιάκου Γλυκερία - Στέλεχος ΚΕΝΑΚΑΠ Α.Ε.
Συμπεράσματα / Αποτελέσματα		<p>α) Οι 4 βασικές οινοποιητικές επιχειρήσεις στην ΠΕ Τρικάλων βρίσκονται στην ευρύτερη περιοχή του Δήμου Καλαμπάκας, περιοχή που «παραδοσιακά» είχε να επιδείξει εξαιρετικούς αμπελώνες όπου παράγεται ο οίνος ΠΓΕ Μετέωρα. Επίσης πλέον της παραγωγής κρασιού παράγονται και άλλα προϊόντα συνδεδεμένα με την αμπελουργία (μούστος, πετιμέζι, μουστοκούλουρα, κλπ). Η αξιοποίηση του «οίνου ποιότητας» είναι από τα βασικά ζητούμενα και υπάρχουν δράσεις που θα μπορούσαν να φέρουν σημαντική προστιθέμενη αξία στην οινοποιητική δραστηριότητα. Θα πρέπει λοιπόν οι αμπελουργικές περιοχές να περιλαμβάνονται στην περιοχή εφαρμογής ενός ολοκληρωμένου προγ/τος αγροτικής ανάπτυξης προκειμένου να υποστηριχθούν δράσεις προς όφελος της τοπικής οικονομίας.</p> <p>β) Όλες οι συμμετέχουσες στην σύσκεψη επιχειρήσεις έχουν ενισχυθεί από τα προγράμματα αγροτικής ανάπτυξης (LEADER, ΟΠΑΑΧ) κατά το παρελθόν. Έχουν λοιπόν γνώση της εμπειρίας που κατέχει το ΚΕΝΑΚΑΠ για την υλοποίηση του προγ/τος CLLD/LEADER και αναμένουν και στο νέο πρόγραμμα να υλοποιήσουν δράσεις είτε μεμονωμένα είτε συλλογικά. Επειδή δεν διαθέτουν όμως συλλογικό όργανο που να τους εκπροσωπεί θεωρούν ότι στο επίπεδο λήψης αποφάσεων θα πρέπει να συμμετέχει το ΕΒΕ Τρικάλων που</p>

(*) συμπληρώνεται ένας πίνακας ανά ενέργεια

Αριθμός ενέργειας		6
Είδος ενέργειας		Σύσκεψη
Ημερομηνία διεξαγωγής		27/06/2016
Ομάδα/ες στόχος		Συλλογικότητες Επιχειρηματιών του τομέα Τουρισμού Τρικάλων και Ορεινού Όγκου
Αριθμός συμμετεχόντων		5
Φορείς που συμμετείχαν	Είδος φορέων	Συμμετέχοντες
<u>Φορείς Τουρισμού</u> – Σύλλογος Ξενοδόχων /Επαγγελματιών Ορεινού Όγκου «Ξένιος Ζεύς» – Σύλλογος Ξενοδόχων Πόλης Τρικάλων &	Συλλογικότητες Επιχειρηματιών τομέα Τουρισμού πόλης Τρικάλων και Ορεινού Όγκου (Ιδιωτικά Συμφέροντα)	1. Παπαγιαννάκης Χρήστος - Πρόεδρος Συλλόγου "Ξένιος Ζεύς" 2. Παπαγεωργίου Λάμπρος - Πρόεδρος Συλλόγου Ξενοδόχων Πόλης Τρικάλων & Ορεινού Όγκου 3. Πάτρας Παναγιώτης - Δ/ντής ΚΕΝΑΚΑΠ Α.Ε. 4. Κουτής Βάιος - Υποδ/ντής ΚΕΝΑΚΑΠ Α.Ε. 5. Θυμιάκου Γλυκερία - Στέλεχος ΚΕΝΑΚΑΠ Α.Ε.
Συμπεράσματα / Αποτελέσματα		<p>α) Οι συμμετέχοντες Συλλογικότητες Επιχειρηματιών στον τομέα Τουρισμού εκπροσωπούν τους επιχειρηματίες της πόλης των Τρικάλων και του πανέμορφου και γνωστού Ορεινού Όγκου Ελάτης-Περτουλίου. Ο τουρισμός αυτός δέχτηκε τα περισσότερα πλήγματα από την οικονομική κρίση που ενέσκηψε στην χώρα από το 2010, με αποτέλεσμα να αντιμετωπίζουν θέματα βιωσιμότητας. Η ορεινή περιοχή αποτελούσε πάντα περιοχή LEADER στα προηγούμενα προγ/τα και πολλές επιχειρήσεις ωφελήθηκαν. Έτσι και τώρα, πολύ περισσότερο εν μέσω κρίσης, το νέο πρόγραμμα CLDD/LEADER θα πρέπει να εφαρμοσθεί στην ορεινή περιοχή της ΠΕ Τρικάλων με στόχο την ανάκαμψη της τουριστικής δραστηριότητας, δίνοντας βάρος σε συλλογικές ενέργειες των επιχειρήσεων για την βελτίωση του τουριστικού προϊόντος της περιοχής.</p> <p>β) Ως επιχειρηματίες του τομέα τουρισμού που προέρχονται από την περιοχή του ορεινού όγκου Ελάτης-Περτουλίου, θεωρούν ότι θα πρέπει να εκπροσωπούνται στην ΕΔΠ LEADER, για να συμβάλλουν στην ανάπτυξη της τουριστικής δραστηριότητας της περιοχής.</p>

(*) συμπληρώνεται ένας πίνακας ανά ενέργεια

Αριθμός ενέργειας		7
Είδος ενέργειας (π.χ. ημερίδα, σύσκεψη)		Σύσκεψη
Ημερομηνία διεξαγωγής		28/06/2016
Ομάδα/ες στόχος		Επιμελητήριο (ΕΒΕ) Τρικάλων - Μέλη ΔΣ
Αριθμός συμμετεχόντων		11
Φορείς που συμμετείχαν	Είδος φορέων	Συμμετέχοντες
Εμποροβιομηχανικό Επιμελητήριο (ΕΒΕ) Τρικάλων	ΕΒΕ Τρικάλων (Ιδιωτικά Συμφέροντα)	<ol style="list-style-type: none"> 1. Γιώτης Στέφανος - Μέλος Δ.Σ. 2. Ζαραμπούκας Χρήστος - Μέλος Δ.Σ. 3. Γιαγιάκος Βασίλειος Πρόεδρος Επιμελητηρίου Τρικάλων 4. Παππάς Αθανάσιος - Μέλος Δ.Σ. 5. Σδρένια Σοφία - Στέλεχος Επιμελητηρίου Τρικάλων 6. Διβάνης Δημήτριος - Μέλος Δ.Σ. 7. Καραγκούνης Χρήστος - Μέλος Δ.Σ. 8. Κωντούζας Αχιλλέας - Πρόεδρος Σωματίου Αρτοποιιών 9. Πάτρας Παναγιώτης - Δ/ντής ΚΕΝΑΚΑΠ Α.Ε. 10. Κουτής Βάϊος - Υποδ/ντής ΚΕΝΑΚΑΠ Α.Ε. 11. Θυμιάκου Γλυκερία - Στέλεχος ΚΕΝΑΚΑΠ Α.Ε.
Συμπεράσματα / Αποτελέσματα		<p>α) Το ΕΒΕ Τρικάλων αφού ενημερώθηκε για «πτυχές» του νέου προγ/τος CLLD/LEADER, εξέφρασε την άποψη ότι γενικά η επιχειρηματικότητα στην ΠΕ Τρικάλων επιδεινώθηκε ραγδαία λόγω της οικονομικής κρίσης και η τρικαλινή επιχειρηματικότητα, που απαρτίζεται από πολύ μικρές επιχειρήσεις οικογενειακής μορφής, δέχθηκε τις δυσμενέστερες επιπτώσεις από το περιβάλλον της επενδυτικής απαξίωσης που επικρατεί για περισσότερα από 5 χρόνια. Ένα πρόγραμμα σαν το LEADER, που ενισχύει την μικρής κλίμακας επιχειρηματικότητα και εφαρμόζεται αποκεντρωμένα σε τοπικό επίπεδο θα μπορεί να συνεισφέρει στην ανάκαμψη του τοπικού παραγωγικού ιστού. Έτσι όλη η ΠΕ Τρικάλων θα πρέπει να αποτελέσει περιοχή παρέμβασης του προγ/τος μιας και παρουσιάζει ευκαιρίες ανάπτυξης και στους τρεις παραγωγικούς τομείς της οικονομίας.</p> <p>β) Το ΕΒΕ εκφράζει την επιχειρηματικότητα και άρα τα ιδιωτικά συμφέροντα των επιχειρήσεων και θα πρέπει, όπως και στο παρελθόν, να συμμετέχει στην λήψη των αποφάσεων για την εφαρμογή του</p>

(*) συμπληρώνεται ένας πίνακας ανά ενέργεια

Αριθμός ενέργειας		8
Είδος ενέργειας		Σύσκεψη
Ημερομηνία διεξαγωγής		29/06/2016
Ομάδα/ες στόχος		Δήμος Φαρκαδόνας / Υπεύθυνοι υπηρεσιών
Αριθμός συμμετεχόντων		8
Φορείς που συμμετείχαν	Είδος φορέων	Συμμετέχοντες
<u>Δήμος Φαρκαδόνας</u> – Δημοτικοί Σύμβουλοι – Υπηρεσία Προγραμματισμού & Ανάπτυξης, – Τεχνική Υπηρεσία, – Τμήμα Ανάπτυξης Υπαίθρου	ΟΤΑ (Δημόσια Συμφέροντα)	1. Μεριβάκης Αθανάσιος - Δήμαρχος 2. Ασίκης Κων/νος Προϊστ. Τμ. Προγραμματισμού 3. Ράδος Παναγιώτης - Προϊστ. Τεχνικής Υπηρεσίας 4. Φράντι Εμμανουέλα - Γεωπόνος 5. Μέμηλας Παναγιώτης - Δημ. Σύμβουλος 6. Πάτρας Παναγιώτης - Δ/ντής ΚΕΝΑΚΑΠ Α.Ε. 7. Κουτής Βάϊος - Υποδ/ντής ΚΕΝΑΚΑΠ Α.Ε. 8. Θυμιάκου Γλυκερία - Στέλεχος ΚΕΝΑΚΑΠ
Συμπεράσματα / Αποτελέσματα		<p>α) Η περιοχή του Δήμου Φαρκαδόνας στο μεγαλύτερο μέρος της αποτελούσε περιοχή σχεδιασμού ΟΠΑΑΧ, που στην περίοδο 2007-2013, και λόγω της κρίσης, δεν είχε τα προσδοκώμενα αποτελέσματα. Εξάλλου στην νέα περίοδο που δεν θα υπάρχουν ΟΠΑΑΧ, το νέο CLLD/LEADER θα είναι το μόνο πρόγραμμα αγροτικής ανάπτυξης από το οποίο θα μπορεί να επωφεληθεί η περιοχή, οι τοπικές επιχειρήσεις και η τοπική κοινωνία, στην τωρινή δύσκολη περίοδο. Η περιοχή του Δήμου Φαρκαδόνας θα πρέπει λοιπόν σαν αγροκτηνοτροφικός δήμος να περιλαμβάνεται ολόκληρος πλέον στην περιοχή παρέμβασης CLLD/LEADER.</p> <p>β) Ο Δήμος Φαρκαδόνας είναι μέτοχος στην εταιρεία ΚΕΝΑΚΑΠ από το 1998 και έκτοτε κατέχει μέσω του Δημάρχου του πάντα μια θέση στο ΔΣ της εταιρείας. Έχει λοιπόν γνώση της εμπειρίας που κατέχει το ΚΕΝΑΚΑΠ για την υλοποίηση του προγ/τος. Επιπλέον στο νέο πρόγραμμα ο Δήμος Φαρκαδόνας θα πρέπει να εκπροσωπείται και στην ΕΔΠ LEADER.</p>

(*) συμπληρώνεται ένας πίνακας ανά ενέργεια

Αριθμός ενέργειας		9
Είδος ενέργειας		Σύσκεψη
Ημερομηνία διεξαγωγής		30/06/2016
Ομάδα/ες στόχος		Δήμος Καλαμπάκας / Υπεύθυνοι Υπηρεσιών
Αριθμός συμμετεχόντων		24
Φορείς που συμμετείχαν	Είδος φορέων	Συμμετέχοντες
<p><u>Δήμος Καλαμπάκας</u></p> <p>– Δημοτικοί Σύμβουλοι – Υπηρεσία Προγραμματισμού & Ανάπτυξης, – Τεχνική Υπηρεσία, – Τμήμα Ανάπτυξης Υπαιθρου – Τμήμα Περιβάλλοντος</p>	<p>ΟΤΑ</p> <p>(Δημόσια Συμφέροντα)</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Σινάνης Χρήστος - Δήμαρχος 2. Ρίζου Παρασκευή - Ειδική Συνεργάτης 3. Ράππη Γεωργία - Πολ.Μηχανικός 4. Σαλκιτζόγλου Αθηνά - Τεχνική Υπηρεσία 5. Ζιώγα Ευαγγελία Πολ. Μηχανικός 6. Βουρλίσης Δημήτριος - Αντιδήμαρχος 7. Δήμου Γεώργιος - Δημ. Σύμβουλος 8. Τσόγιας Χρήστος - Πολ. Μηχανικός 9. Λύχος Νικόλαος - Πολ. Μηχανικός 10.Μαραγκού Ανδρομάχη - Γεωπόνος 11.Τόλης Κων/νος - Αρχ. Μηχανικός 12.Ζερβόπουλος Δημήτριος - Δημ. Σύμβουλος 13.Παπαγεωργίου Χρήστος - Αντιδήμαρχος 14.Φορτούνης Σώτος - Αρχ. Μηχανικός 15.Αναγνωστόπουλος Άλκης - Αντιδήμαρχος 16.Καλτσούδας Ανδρέας - Αντιδήμαρχος 17.Μπαντέκα Νάνη Λίλα - Αντιδήμαρχος 18.Κουκοράβα Μαρία - Αντιδήμαρχος 19.Φροσυνάκη Μαρία - Δημ. Σύμβουλος 20.Ράντος Κων/νος Αντιδήμαρχος 21.Γιαννάκος Γιώργος - Γεν. Γραμματέας Δήμου 22.Πάτρας Παναγιώτης - Δ/ντής ΚΕΝΑΚΑΠ Α.Ε. 23.Κουτής Βάιος - Υποδ/ντής ΚΕΝΑΚΑΠ Α.Ε.

<p style="text-align: center;">Συμπεράσματα / Αποτελέσματα</p>	<p>α) Η περιοχή του Δήμου Καλαμπάκας, περιοχή κυρίως ορεινή και μειονεκτική περιλαμβάνεται στην περιοχή εφαρμογής LEADER συνεχώς και αδιαλείπτως από το πρόγραμμα LEADER 1. Ο Δήμος Καλαμπάκας διαθέτει τα Μετέωρα, ένα εμβληματικό μνημείο όχι μόνο της ΠΕ Τρικάλων αλλά και όλης της χώρας. Ο Δήμος Καλαμπάκας είναι τεράστιος σε μέγεθος (2ος Δήμος σε έκταση σε όλη την Ελλάδα) και πέραν του τουρισμού που επικεντρώνεται στην Καλαμπάκα και το Καστράκι είναι Δήμος βασικά αγρο-κτηνοτροφικός, με παραγωγή πλήθους αγροτικών προϊόντων ποιότητας, που πάσχουν όμως αναφορικά με τις συνθήκες εμπορίας και προώθησης. Επιπλέον θα πρέπει να προστεθούν οι περιοχές του Δήμου που εντάσσονταν στον σχεδιασμό ΟΠΑΑΧ (Ορεινής Καλαμπάκας) οι οποίες ελλείπει του ΟΠΑΑΧ δεν έχουν πρόσβαση σε πρόγραμμα αγροτικής ανάπτυξης τοπικού σχεδιασμού. Θα πρέπει λοιπόν η ολόκληρη πλέον η περιοχή του Δήμου Καλαμπάκας να περιλαμβάνεται στην περιοχή σχεδιασμού ενός ολοκληρωμένου προγ/τος αγροτικής ανάπτυξης CLLD/LEADER. Εξάλλου στον Δήμο Καλαμπάκας υπάρχουν και άλλοι πόροι, κυρίως πολιτισμικοί, που μπορούν να αξιοποιηθούν μέσω του προγ/τος προς όφελος της τοπικής κοινωνίας.</p> <p>β) Ο Δήμος Καλαμπάκας είναι ιδρυτής-μέτοχος στην εταιρεία ΚΕΝΑΚΑΠ ΑΕ και έκτοτε κατέχει μέσω του Δημάρχου του μια θέση στο ΔΣ της εταιρείας. Έχει λοιπόν γνώση της εμπειρίας που κατέχει το ΚΕΝΑΚΑΠ για την υλοποίηση του προγ/τος. Όπως συνέβαινε έως τώρα έτσι και στο νέο πρόγραμμα, ο Δήμος Καλαμπάκας θα πρέπει να εκπροσωπείται στην ΕΔΠ LEADER.</p>
---	---

(*) συμπληρώνεται ένας πίνακας ανά ενέργεια

Αριθμός ενέργειας		10
Είδος ενέργειας		Σύσκεψη
Ημερομηνία διεξαγωγής		04/07/2016
Ομάδα/ες στόχος		Τυροκόμοι / Παραγωγοί Τυροκομικών Προϊόντων
Αριθμός συμμετεχόντων		7
Φορείς που συμμετείχαν	Είδος φορέων	Συμμετέχοντες
<p><u>Επιχειρήσεις μεταποίησης Γάλακτος & τυροκομικών προϊόντων</u></p> <p>⋮</p> <p>– Αμάραντος – Ο Κίτσος</p>	<p>Τυροκόμοι - Παραγωγοί Τυροκομικών Προϊόντων</p> <p>(Ιδιωτικά Συμφέροντα)</p>	<p>1. Παιδής Θεόδωρος 2. Βλαχογιάννης Λεωνίδας 3. Καλτσούδας Ανδρέας 4. Γιαννίτσης Ιωάννης 5. Πάτρας Παναγιώτης - Δ/ντής ΚΕΝΑΚΑΠ Α.Ε. 6. Κουτής Βάϊος - Υποδ/ντής ΚΕΝΑΚΑΠ Α.Ε. 7. Θυμιάκου Γλυκερία - Στέλεχος ΚΕΝΑΚΑΠ</p>
Συμπεράσματα / Αποτελέσματα		<p>α) Η τυροκομική δραστηριότητα και η ποιότητα των προϊόντων είναι άρρηκτα συνδεδεμένη με την ιστορία, το παρόν, το μέλλον της περιοχής. Τα γαλακτοκομικά προϊόντα της ξεχωρίζουν λόγω των ιδιαίτερων χαρακτηριστικών των μικρο-περιοχών της τα οποία προσδίδουν ποιότητα και φήμη. Παρ' όλα αυτά, η παραγωγή δεν αξιοποιείται επαρκώς ενώ το παραγωγικό δυναμικό παρά τα ανταγωνιστικά του πλεονεκτήματα συναντά δυσκολίες, οι οποίες συνδέονται με την αδυναμία συνεργασιών και εξασφάλισης υψηλότερης προστιθέμενης αξίας. Ωστόσο, η στροφή των καταναλωτών προς την ποιότητα και την ταυτότητα των αγροτροφίμων προσφέρει νέες προοπτικές και δυνατότητες. Προϋπόθεση για να αξιοποιηθεί αυτή η νέα δυνατότητα αποτελεί η ανάδειξη της ιδιότυπης ταυτότητας των προϊόντων μας και για τον λόγο αυτό θα πρέπει να ενταχθεί στο πρόγραμμα CLLD/LEADER ολόκληρη η γαλακτοκομική ζώνη της περιοχής και υποστηριχθούν δράσεις προς όφελος της τοπικής οικονομίας.</p> <p>β) Επειδή οι τυροκομικές επιχειρήσεις δεν διαθέτουν συλλογικό όργανο που να τους εκπροσωπεί θεωρούν ότι στο επίπεδο λήψης αποφάσεων θα πρέπει να συμμετέχει το ΕΒΕ Τρικάλων.</p>

(*) συμπληρώνεται ένας πίνακας ανά ενέργεια

Αριθμός ενέργειας		11
Είδος ενέργειας		Σύσχεψη
Ημερομηνία διεξαγωγής		05/07/2016
Ομάδα/ες στόχος		Μεταποιητές κρέατος - Παραγωγοί αλλαντικών - τοπικού λουκάνικου
Αριθμός συμμετεχόντων		7
Φορείς που συμμετείχαν	Είδος φορέων	Συμμετέχοντες
Επιχειρήσεις μεταποίησης κρέατος: – Αυθεντικό Τρικάλων – Αλλαντικά Στεργίου – Αλλιάγας & ΣΙΑ Ε.Ε. – Κατσίκας - Αλεξίου - Πολυμερόπουλου Ο.Ε.	Μεταποιητές κρέατος (Ιδιωτικά Συμφέροντα)	1. Σκαμπαρδώνης Απόστολος 2. Στεργίου Κων/νος 3. Μπακάλη Μαρία 4. Κατσίκας Στέργιος 5. Πάτρας Παναγιώτης - Δ/ντής ΚΕΝΑΚΑΠ Α.Ε. 6. Κουτής Βάϊος - Υποδ/ντής ΚΕΝΑΚΑΠ Α.Ε. 7. Θυμιάκου Γλυκερία - Στέλεχος ΚΕΝΑΚΑΠ
Συμπεράσματα / Αποτελέσματα		<p>α) Η μεταποιητική δραστηριότητα στο τομέα του κρέατος (λουκάνικα, αλλαντικά) είναι παραδοσιακή δραστηριότητα στην περιοχή. Ιδιαίτερα γνωστά είναι τα «τρικαλινά παραδοσιακά λουκάνικα» που χαίρουν εξαιρετικής φήμης. Παρ' όλα αυτά η παραγωγή δεν αξιοποιείται επαρκώς, ενώ το παραγωγικό δυναμικό παρά τα ανταγωνιστικά του πλεονεκτήματα συναντά δυσκολίες, οι οποίες συνδέονται με την αδυναμία συνεργασιών και εξασφάλισης υψηλότερης προστιθέμενης αξίας. Προς αυτήν την κατεύθυνση υπάρχουν ακόμη μεγάλες δυνατότητες και προοπτικές. Για τον λόγο αυτό θα πρέπει στην περιοχή παρέμβασης CLLD/LEADER να περιλαμβάνονται οι περιοχές των Δήμων Καλαμπάκας και Πύλης που βρίσκεται συγκεντρωμένη η παραγωγή χοιρινού κρέατος και υποστηριχθούν δράσεις προς όφελος της μεταποιητικής δραστηριότητας.</p> <p>β) Επειδή οι μεταποιητικές επιχειρήσεις κρέατος δεν διαθέτουν συλλογικό όργανο που να τους εκπροσωπεί θεωρούν ότι στο επίπεδο λήψης αποφάσεων θα πρέπει να συμμετέχει το ΕΒΕ Τρικάλων, που εκπροσωπεί την επιχειρηματικότητα γενικά.</p>

(* συμπληρώνεται ένας πίνακας ανά ενέργεια

Αριθμός ενέργειας		12
Είδος ενέργειας		Σύσκεψη
Ημερομηνία διεξαγωγής		07/07/2016
Ομάδα/ες στόχος		Ορειβατικοί και Αθλητικού Σύλλογοι
Αριθμός συμμετεχόντων		22
Φορείς που συμμετείχαν	Είδος φορέων	Συμμετέχοντες
<p><u>Ορειβατικοί και Αθλητικού Σύλλογοι</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Μοτοσυκλετιστική Λέσχη Καλαμπάκας (ΜΟΛΕΚ) - Σύλλογος Ορειβασίας Χιονοδρομίας Ν. Τρικάλων (ΣΟΧΤ) - Σύλλογος Κλασικού Αθλητισμού Μετεώρων (ΣΚΑΜ) - Μοτοσυκλετιστική Λέσχη Τρικάλων (ΜΟΛΕΤ) - Ορειβατική Λέσχη Καλαμπάκας (ΟΛΚ) - Σύλλογος Δρομέων Τρικάλων - Ελληνικός Ορειβατικός Σύλλογος Καλαμπάκας 	<p>Ορειβατικοί & Αθλητικοί Σύλλογοι</p> <p>(Ιδιωτικά Συμφέροντα)</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Μακρής Σταύρος - Πρόεδρος ΜΟΛΕΚ 2. Τάκος Παναγιώτης -Γραμματέας ΜΟΛΕΚ 3. Ζαχαράκης Γιώργος - Έφορος Χιονοδρομίας ΣΟΧΤ 4. Μπούκας Γεώργιος - Ταμίας ΣΟΧΤ 5. Κοντογούλας Χρήστος - Ταμίας ΣΚΑΜ 6. Γατσιάς Ευθύμιος Αντιπρόεδρος ΣΚΑΜ 7. Νταμπαλής Βασίλης - Γ.Γ. ΣΚΑΜ 8. Σακκάς Βασίλειος - ΣΚΑΜ 9. Ζαμπραΐλας Κώστας ΜΟΛΕΤ 10. Τζατζάκης Ευάγγελος - ΜΟΛΕΤ 11. Καραγιάννης Νικόλας - ΣΚΑΜ 12. Ντάπας Γεώργιος - ΟΛΚ 13. Λιώλιος Κων/νος - ΟΛΚ 14. Βλιώρας Αντώνης -Δημοσιογράφος 15. Σιούτας Γιώργος - ΣΚΑΜ 16. Βαΐου Γεώργιος - ΟΛΚ 17. Μητρονάσιος Αριστείδης - ΟΛΚ 18. Βιοντζής Βύρων - Σύλλογος Δρομέων Τρικάλων 19. Πάτρας Παναγιώτης - Δ/ντής ΚΕΝΑΚΑΠ Α.Ε. 20. Κουτής Βάιος - Υποδ/ντής ΚΕΝΑΚΑΠ Α.Ε. 21. Θυμιάκου Γλυκερία - Στέλεχος ΚΕΝΑΚΑΠ 22. Φαμίσης Κων/νος
Συμπεράσματα / Αποτελέσματα		<p>α) Στην συνάντηση εκπροσωπήθηκε σχεδόν το σύνολο των Ορειβατικών & Αθλητικών Συλλόγων της ΠΕ Τρικάλων. Δραστηριοποιούνται κυρίως στις περιοχές των Δήμων Καλαμπάκας (αναρρίχηση & ορειβασία), του Δήμου Τρικάλων (διοργάνωση ποδηλατικών και μοτοσυκλετιστικών αγώνων). θεωρούν ότι οι περιοχές αυτές πρέπει να συμπεριληφθούν στην περιοχή παρέμβασης με στόχο να ενισχυθούν αθλητικές δραστηριότητες, εναλλακτικές τουριστικές δραστηριότητες.</p> <p>β) Δεν εξέφρασαν συγκεκριμένη άποψη για συμμετοχή στο εταιρικό σχήμα ή στην ΕΔΠ.</p>

(*) συμπληρώνεται ένας πίνακας ανά ενέργεια

Αριθμός ενέργειας		13
Είδος ενέργειας		Σύσκεψη
Ημερομηνία διεξαγωγής		08/07/2016
Ομάδα/ες στόχος		Υποψήφιες ΟΤΔ στην περιφέρεια Θεσσαλίας
Αριθμός συμμετεχόντων		10
Φορείς που συμμετείχαν	Είδος φορέων	Συμμετέχοντες
<p style="text-align: center;"><u>ΟΤΔ</u></p> <p>– ΑΝΚΑ ΑΕ – ΑΕΝΟΛ ΑΕ – ΕΑΠ ΑΕ – ΚΕΝΑΚΑΠ ΑΕ</p>	<p style="text-align: center;"><u>ΟΤΔ</u></p> <p style="text-align: center;">(Ιδιωτικά Συμφέροντα)</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Αθηνά Χαρταλάμη - στέλεχος ΑΕΝΟΛ ΑΕ 2. Ιωάννα Παπαγεωργίου - στέλεχος ΑΕΝΟΛ ΑΕ 3. Βασίλης Μπέλλης - Δ/ντής ΑΝΚΑ ΑΕ 4. Ντανοβασίλης Παναγιώτης- στέλεχος ΑΝΚΑ 5. Κοντογεώργη Κατερίνα - στέλεχος ΕΑΠ ΑΕ 6. Αγριγιάννης Γεώργιος - στέλεχος ΕΑΠ ΑΕ 7. Πάτρας Παναγιώτης - Δ/ντής ΚΕΝΑΚΑΠ ΑΕ 8. Θύμιος Κοντζικλίδης - ΕΥΔ Περιφ. Θεσσαλίας 9. Γραββάνη Πολυτίμη - ΕΥΔ Περιφ. Θεσσαλίας 10. Σαραφίδου Μελπομένη - ΕΥΔ Περιφ. Θεσσαλίας
Συμπεράσματα / Αποτελέσματα		<p>Στην συνάντηση εργασίας των 4 ΟΤΔ της Περιφέρειας Θεσσαλίας με τα στελέχη της ΕΥΔ του ΠΕΠ Θεσσαλίας πραγματοποιήθηκε γόνιμη και παραγωγική συζήτηση :</p> <p>α) τα στελέχη της ΕΥΔ του ΠΕΠ έκαναν παρουσίαση του ΠΕΠ Θεσσαλίας 2014-2020 και των στόχων του,</p> <p>β) αναφέρθηκαν στις βασικές περιφερειακές στρατηγικές ανάπτυξης που το αφορούν,</p> <p>γ) τα στελέχη των ΟΤΔ παρουσίασαν τον σχεδιασμό τους για τις περιοχές παρέμβασης και συζητήθηκαν πιθανές συνέργειες στο πλαίσιο του σχεδιασμού των Τοπικών Στρατηγικών Ανάπτυξης CLLD/LEADER,</p> <p>δ) ιδιαίτερη αναφορά έγινε στον σχεδιασμό της Περιφέρειας για τις ΟΧΕ (Ολοκληρωμένες Χωρικές Επενδύσεις) του ΕΤΠΑ.</p> <p>ε) τέθηκε το θέμα της πολυταμειακότητας (multifunding) και συζητήθηκαν πτυχές για την πιθανότητα ενίσχυσης των τοπικών προγ/των CLLD/LEADER με δράσεις ΕΤΠΑ και ΕΚΤ στο</p>

(*) συμπληρώνεται ένας πίνακας ανά ενέργεια

Συνοπτική αναφορά στα Συμπεράσματα / Αποτελέσματα ενεργειών τοπικής διαβούλευσης

Η ΟΤΔ «Αναπτυξιακή Τρικάλων – ΑΑΕ ΟΤΑ» στο πλαίσιο της Προετοιμασίας του Τοπικού Προγράμματος CLLD/LEADER διοργάνωσε σειρά από **δώδεκα (12) εκδηλώσεις Διαβούλευσης** με τους τοπικούς Φορείς (Δημόσιους, Ιδιωτικούς και της Κοινωνίας των Πολιτών) και επιδιώχθηκε η **ανταλλαγή απόψεων** σχετικά με:

- α) την επιλογή της **περιοχής εφαρμογής** του τοπικού προγράμματος CLLD/LEADER,
- β) τον καθορισμό του **εταιρικού σχήματος** για την εφαρμογή του τοπικού προγράμματος CLLD/LEADER,

Συγκεκριμένα οργάνωσε :

1. **τέσσερις (4) διαβουλεύσεις** με την **τοπική αυτοδιοίκηση α' βαθμού**, μία με κάθε ένα Δήμο (Τρικκαίων, Καλαμπάκας, Πύλης και Φαρκαδόνας) της Περιφερειακής Ενότητας Τρικάλων. Στις διαβουλεύσεις αυτές συμμετείχαν εκτός των Δημάρχων, αντιδήμαρχοι, δημοτικοί σύμβουλοι και στελέχη των υπηρεσιών των Δήμων (δ/νσεις προγραμματισμού, τεχνικών υπηρεσιών, αγροτικής ανάπτυξης, κλπ), ώστε να θεωρείται ότι υπήρξε πολυδιάστατη έκθεση των εκπεφρασμένων απόψεων. Να σημειωθεί ότι και οι 4 Δήμαρχοι είναι μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου της εταιρείας και ως εκ τούτου είναι εξοικειωμένοι με τις έννοιες που χαρακτηρίζουν την εφαρμογή της μεθόδου LEADER σε τοπικό επίπεδο. Οι απόψεις που εκφράστηκαν συνοπτικά μπορούν να κωδικοποιηθούν ως εξής:
 - το βασικό παραγωγικό «προφίλ» των περιοχών των 4 Δήμων της ΠΕ Τρικάλων είναι αγροκτηνοτροφικό (δηλ. η βασική οικονομική δραστηριότητα είναι η ενασχόληση με την γεωργία και την κτηνοτροφία) και ως εκ τούτου αποτελούν περιοχές που καλύπτονται από την τυπολογία των «επιλεξιμών» περιοχών του ΠΑΑ 2014-2020 για την εφαρμογή των Τοπικών Στρατηγικών Ανάπτυξης CLLD/LEADER. Εξάιρεση στην προσέγγιση αυτή αποτελεί η Δημοτική Ενότητα Τρικάλων, πρωτεύουσα και μεγαλύτερο αστικό κέντρο της ΠΕ Τρικάλων, που δεν καλύπτει το πληθυσμιακό κριτήριο για την εφαρμογή της παρέμβασης CLLD/LEADER,
 - η μη ύπαρξη προγραμμάτων ΟΠΑΑΧ στο ΠΑΑ 2014-2020 της νέας περιόδου, «θορύβησε» αρκετά αυτοδιοικητικά στελέχη, που θεωρούν ότι οι «πρώην» περιοχές ΟΠΑΑΧ θα πρέπει να συμπεριληφθούν πλέον στο σχεδιασμό της περιοχής παρέμβασης για την εφαρμογή της Τοπικής Στρατηγικής Ανάπτυξης CLLD/LEADER στην ΠΕ Τρικάλων,
 - ότι η οικονομική κρίση έχει επιφέρει πλήγμα στην οικονομική δραστηριότητα των περιοχών τους και οι κρατικές ενισχύσεις για ιδιωτικές επενδύσεις «μικρής κλίμακας» όπως αυτές που προσφέρει το πρόγραμμα CLLD/LEADER θα συμβάλλουν αποφασιστικά στην ανάσχεση του κλίματος αποεπένδυσης που επικρατεί,
 - και οι 4 περιοχές των Δήμων της ΠΕ Τρικάλων έχουν να επιδείξουν αξιόλογο φυσικό περιβάλλον με τεράστια ποικιλομορφία των φυσικών πόρων, με οικοσυστήματα υψηλής σημασίας (περιοχές Natura κτλ), σημαντικές

τουριστικές περιοχές (Μετέωρα, ορεινός όγκος) και ύπαρξη πλούσιου και σύνθετου πολιτιστικού αποθέματος, γεγονός που τις καθιστά αρκετά «ελκυστικές» για την εφαρμογή ενός ολοκληρωμένου προγ/τος Τοπικής Στρατηγικής Ανάπτυξης που δεν έχει μονοθεματική προσέγγιση.

- η τοπική αυτοδιοίκηση α' βαθμού, ως ο βαθμός διοίκησης πλησιέστερος στον πολίτη και τις ανάγκες του είναι απαραίτητο να αποτελεί βασικό πυλώνα της «τοπικής εταιρικής σχέσης», εκφράζοντας το «δημόσιο συμφέρον» στην εφαρμογή της Τοπικής Στρατηγικής Ανάπτυξης CLLD/LEADER στην ΠΕ Τρικάλων,

2. **οκτώ (8) διαβουλεύσεις** με συλλογικούς φορείς της ιδιωτικής επιχειρηματικότητας (ΕΒΕ, Αγροτικοί Συν/σμοί) αλλά και με ομάδες ιδιωτών κατόχων παραγωγικών μονάδων (τυροκόμοι, οινοποιοί, μεταποιητές κρέατος), προκειμένου να εκφραστούν απόψεις που αφορούν στα προβλήματα αλλά και τον μέλλον και προοπτική του ιδιωτικού τομέα σε σημαντικούς παραγωγικούς κλάδους της τοπικής οικονομίας. Οι απόψεις που εκφράστηκαν συνοπτικά μπορούν να κωδικοποιηθούν ως εξής:

- η υψηλή παραγωγικότητα των εδαφών στο σύνολο των δυναμικών αγροτικών περιοχών της ΠΕ Τρικάλων και το ήπιο κλίμα ευνοούν την παραγωγή ποιοτικών προϊόντων -ιδιαίτερα στο τομέα της κτηνοτροφίας- (κρέας, γάλα, τυρί, μέλι, κρασί, τσίπουρο, μποστανικά κτλ) και τοποθετούν την περιοχή σε υψηλές βαθμίδες ζήτησης. Εντούτοις λόγω έλλειψης δεξιοτήτων, ενημέρωσης και επιμόρφωσης μεγάλο μέρος της «ντόπιας» παραγωγής περιορίζεται στα τυπικά παραγόμενα προϊόντα και απουσιάζει από την αγορά των επώνυμων, ποιοτικών, βιολογικών προϊόντων που θα προσδώσουν και την υπεραξία και το ανάλογο εισόδημα στους κατοίκους της περιοχής.
- Η ένταξη των περιοχών αυτών στην περιοχή παρέμβασης CLLD/LEADER μπορεί να συμβάλλει στην παραγωγή προϊόντων ποιότητας (και χρήσης σημάτων ποιότητας), στην προώθηση επενδύσεων για την ανάπτυξη της μεταποίησης, τυποποίησης και συσκευασίας ώστε να εξάγονται και να μην διακινούνται «χύδην» με αποτέλεσμα την απώλεια του συγκριτικού πλεονεκτήματος και την μη κεφαλαιοποίηση της προστιθέμενης αξίας από την επεξεργασία τους,
- στο πλαίσιο αυτό η ιδιωτική επιχειρηματικότητα είναι απαραίτητο να αποτελεί πυλώνα της «τοπικής εταιρικής σχέσης», κυρίως με την συμμετοχή του ΕΒΕ και των Αγροτικών Συν/σμών, ώστε να εκφράζονται συλλογικά τα «ιδιωτικά συμφέροντα» στην εφαρμογή της Τοπικής Στρατηγικής Ανάπτυξης CLLD/LEADER στην ΠΕ Τρικάλων,
- ο τουρισμός στην ΠΕ Τρικάλων παρόλο το πλήγμα που πρώτος δέχτηκε από την οικονομική κρίση, παραμένει τομέας σημαντικός για την αναπτυξιακή πορεία της ΠΕ Τρικάλων και θα πρέπει να αποτελέσει το υπόστρωμα όπου θα μπορέσουν να αναπτυχθούν συνέργειες με τον Πολιτισμό, την Γαστρονομία, την νέες ψηφιακές τεχνολογίες με σημαντικά προσδοκώμενα πολλαπλασιαστικά αναπτυξιακά αποτελέσματα.

3.2 ΕΝΕΡΓΕΙΕΣ ΕΝΗΜΕΡΩΣΗΣ

Η ΟΤΔ «Αναπτυξιακή Τρικάλων – ΑΑΕ ΟΤΑ» στο πλαίσιο της Προετοιμασίας του Τοπικού Προγράμματος CLLD/LEADER διοργάνωσε **τέσσερις (4) κεντρικές ανοικτές εκδηλώσεις Ενημέρωσης** μία σε κάθε Δήμο της Περιφερειακής Ενότητας Τρικάλων. Οι ενημερωτικές εκδηλώσεις απευθύνονταν στον **τοπικό πληθυσμό**, με σκοπό την **κινητοποίηση** και **ευαισθητοποίηση** του στο πλαίσιο της προετοιμασίας της ΟΤΔ για τον σχεδιασμό υποβολής Σχεδίου Τοπικής Στρατηγικής Ανάπτυξης στο πλαίσιο της σχετικής προκήρυξης του ΥΠΑΑΤ για το CLLD/LEADER 2014-2020.

Σε όλες τις **εκδηλώσεις Ενημέρωσης** έγινε εκ μέρους των στελεχών της ΟΤΔ **ενημέρωση** για τους **στόχους** και το **περιεχόμενο** του Μέτρου 19. «Στήριξη για Τοπική Ανάπτυξη μέσω του LEADER (ΤΑΠΤοΚ – Τοπική Ανάπτυξη με Πρωτοβουλία Τοπικών Κοινοτήτων)» του ΠΑΑ 2014-2020. Οι εκδηλώσεις αυτές αποτέλεσαν την βάση για **παραγωγική συζήτηση** των συμμετεχόντων σχετικά με:

- **α)** την επιλογή της **περιοχής εφαρμογής** του τοπικού προγράμματος CLLD/LEADER,
- **β)** τον καθορισμό του **εταιρικού σχήματος** για την εφαρμογή του τοπικού προγράμματος CLLD/LEADER,

Ακολούθως παρουσιάζεται ο Πίνακας των Ενεργειών Ενημέρωσης που διοργάνωσε η ΟΤΔ «Αναπτυξιακή Τρικάλων – ΑΑΕ ΟΤΑ» στο πλαίσιο της Προετοιμασίας του Τοπικού Προγράμματος CLLD/LEADER.

ΠΙΝΑΚΑΣ 3: Ενέργειες Ενημέρωσης

Ημερομηνία Διεξαγωγής	Τόπος Διεξαγωγής	Συμμετέχοντες (*)	Αριθμός Συμμετεχόντων	Αντικείμενο Ενημέρωσης
23/06/2016	Αίθουσα Δημοτικού Συμβουλίου Πύλης	Τοπικός πληθυσμός Δήμου Πύλης	20	1. Παρουσίαση των στόχων και του περιεχόμενου του Μέτρου 19. «Στήριξη για Τοπική Ανάπτυξη μέσω του LEADER, 2. την επιλογή της περιοχής εφαρμογής του τοπικού προγράμματος CLLD/LEADER, 3. καθορισμός του εταιρικού σχήματος για την εφαρμογή του τοπικού προγράμματος
28/06/2016	Αίθουσα Εκδηλώσεων Επιμελητηρίου Τρικάλων	Τοπικός πληθυσμός Δήμου Τρικαίων	14//.....

29/06/2016	Αίθουσα Δημοτικού Συμβουλίου Φαρκαδόνας	Τοπικός πληθυσμός Δήμου Φαρκαδόνας	17	//
05/07/2016	Πολιτιστικό Κέντρο Καλαμπάκας	Τοπικός πληθυσμός Δήμου Καλαμπάκας	30	//

^(*) Στις περιπτώσεις όπου η ενέργεια ενημέρωσης αφορούσε τον ευρύτερο πληθυσμό μιας περιοχής και όχι συγκεκριμένες ομάδες δημάσιων ή ιδιωτικών φορέων το πεδίο συμπληρώνεται με τη φράση «τοπικός πληθυσμός»

Συνοπτική αναφορά στα Συμπεράσματα / Αποτελέσματα ενεργειών ενημέρωσης

Η ΟΤΔ «Αναπτυξιακή Τρικάλων – ΑΑΕ ΟΤΑ» στο πλαίσιο της Προετοιμασίας του Τοπικού Προγράμματος CLLD/LEADER διοργάνωσε σειρά από **τέσσερις (4) κεντρικές ανοικτές εκδηλώσεις Ενημέρωσης, μία σε κάθε ΟΤΑ της Περιφερειακής Ενότητας Τρικάλων**, που απευθύνονταν στον τοπικό πληθυσμό του κάθε ΟΤΑ. Οι εκδηλώσεις αυτές αποτέλεσαν την βάση για **συζήτηση** των συμμετεχόντων σχετικά με:

- την επιλογή της **περιοχής εφαρμογής** του τοπικού προγράμματος CLLD/LEADER,
- τον καθορισμό του **εταιρικού σχήματος** για την εφαρμογή του τοπικού προγράμματος CLLD/LEADER,

Οι απόψεις που εκφράστηκαν συνοπτικά μπορούν να κωδικοποιηθούν ως εξής:

- Οι κάτοικοι των ΟΤΑ είναι ενήμεροι για το πρόγραμμα LEADER από προηγούμενους γύρους εφαρμογής του προγ/τος,
- θεωρούν ότι και το νέο πρόγραμμα θα πρέπει να εφαρμοστεί στις περιοχές των Δήμων που κατοικούν και προσδοκούν ότι το νέο πρόγ/μα θα συμβάλει στην αναπτυξιακή προοπτική των περιοχών τους,
- πιστεύουν ότι η τοπική αυτοδιοίκηση θα πρέπει να αποτελεί μέρος της εταιρικής σχέσης

3.3 ΕΝΕΡΓΕΙΕΣ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΗΣ

ΠΙΝΑΚΑΣ 4: Ενέργειες Επιμόρφωσης

Ημερομηνία Διεξαγωγής	Τόπος Διεξαγωγής	Φορέας διοργάνωσης ενέργειας	Συμμετέχοντες (*)	Αντικείμενο Επιμόρφωσης
03-05/10/2011	Koszecin (Śląskie Voivodship), Poland	Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης Πολωνίας	Παναγιώτης Πάτρας (ΟΤΔ Αναπτυξιακή Τρικάλων ΑΑΕ ΟΤΑ)	INTERNATIONAL CONFERENCE LEADER APPROACH AFTER 2013 and NEW CHALLENGES

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3. ΕΝΕΡΓΕΙΕΣ ΔΙΑΒΟΥΛΕΥΣΗΣ ΚΑΙ ΕΝΗΜΕΡΩΣΗΣ ΚΑΙ ΕΝΕΡΓΕΙΕΣ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΗΣ ΣΤΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΚΑΘΟΡΙΣΜΟΥ ΤΗΣ ΠΕΡΙΟΧΗΣ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ

13/07/2012	Πολυχώρος "The HUB events" Αθήνα	ΥΠΑΑΤ	Παναγιώτης Πάτρας (ΟΤΔ Αναπτυξιακή Τρικάλων ΑΑΕ ΟΤΑ)	<u>1ο Συνέδριο ΥΠΑΑΤ</u> Σχεδιασμός της Αγροτικής Ανάπτυξης μετά το 2013
22/02/2013	Ειδική Γραμματεία Κοινοτικών Πόρων και Υποδομών	Εθνικό Αγροτικό Δίκτυο (ΕΑΔ)	Παναγιώτης Πάτρας (ΟΤΔ Αναπτυξιακή Τρικάλων ΑΑΕ ΟΤΑ)	<u>ΗΜΕΡΙΔΑ</u> Παράλληλη Αξιολόγηση του ΠΑΑ, την ενίσχυση των ικανοτήτων των Ομάδων Τοπικής Δράσης και την τεχνική στήριξη <u>LEADER EVENT 2013</u>
17-18/04/2013	The Egg Communication Nest, Brussels	Ευρωπαϊκό Δίκτυο Αγροτικής Ανάπτυξης (ENRD)	Παναγιώτης Πάτρας (ΟΤΔ Αναπτυξιακή Τρικάλων ΑΑΕ ΟΤΑ)	<u>LEADER EVENT 2013</u> Building Bridges for the Future
30/08/2013	Ειδική Γραμματεία Κοινοτικών Πόρων και Υποδομών	Εθνικό Αγροτικό Δίκτυο (ΕΑΔ)	Παναγιώτης Πάτρας (ΟΤΔ Αναπτυξιακή Τρικάλων ΑΑΕ ΟΤΑ)	<u>ΗΜΕΡΙΔΑ</u> ΤΟΠΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΜΕ ΠΡΩΤΟΒΟΥΛΙΑ ΤΟΠΙΚΩΝ ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ – CLLD ΣΤΟ ΠΛΑΙΣΙΟ
19/12/2014	Ξενοδοχείο ATHENS HILTON	ΕΑΔ / ΥΠΑΑΤ	Παναγιώτης Πάτρας (ΟΤΔ Αναπτυξιακή Τρικάλων ΑΑΕ ΟΤΑ)	<u>3ο Συνέδριο ΥΠΑΑΤ</u> Νέα Προγραμματική Περίοδος για την Αγροτική Ανάπτυξη 2014
21/04/2015	Charlemagne Building Brussels	Ευρωπαϊκό Δίκτυο Αγροτικής Ανάπτυξης (ENRD)	Παναγιώτης Πάτρας (ΟΤΔ Αναπτυξιακή Τρικάλων ΑΑΕ ΟΤΑ)	<u>1st Meeting</u>
07-08/05/2015	Ειδική Γραμματεία Κοινοτικών Πόρων και Υποδομών	Εθνικό Αγροτικό Δίκτυο (ΕΑΔ)	Παναγιώτης Πάτρας (ΟΤΔ Αναπτυξιακή Τρικάλων ΑΑΕ ΟΤΑ)	<u>ΔΙΗΜΕΡΙΔΑ</u> Τοπική Ανάπτυξη με Πρωτοβουλία Τοπικών Κοινοτήτων – CLLD/LEADER,
16/02/2016	Charlemagne Building	Ευρωπαϊκό Δίκτυο Αγροτικής Ανάπτυξης (ENRD)	Παναγιώτης Πάτρας (ΟΤΔ Αναπτυξιακή Τρικάλων ΑΑΕ ΟΤΑ)	<u>3d Meeting</u> Sub-group Leader and

16-17/05/2016	Ειδική Γραμματεία Κοινοτικών Πόρων και Υποδομών	Εθνικό Αγροτικό Δίκτυο (ΕΑΔ)	1. Βάιος Κουτής 2. Ευαγγελία Λαρίση 3. Ευριπίδης Καζαντζής	<u>ΔΙΗΜΕΡΙΔΑ</u> «Τοπική Ανάπτυξη με Πρωτοβουλία Τοπικών Κοινοτήτων –
---------------	---	------------------------------	--	--

(*) Στο πεδίο συμπληρώνεται το ονοματεπώνυμο του συμμετέχοντος και ο φορέας τον οποίο εκπροσωπεί

Συνοπτική αναφορά στα Συμπεράσματα / Αποτελέσματα ενεργειών επιμόρφωσης

Τα στελέχη της **ΟΤΔ «Αναπτυξιακή Τρικάλων – ΑΑΕ ΟΤΑ»** έχουν μακρόχρονη εμπειρία στην εφαρμογή της προσέγγισης LEADER, αφού η ΟΤΔ υλοποιεί το πρόγραμμα συνεχώς από το LEADER I εντεύθεν. Παράλληλα συμμετείχαν συστηματικά στις επιμορφωτικές ενέργειες (Σεμινάρια, Ημερίδες, Συνέδρια, κλπ) που διοργάνωσαν κυρίως οι εθνικές αρχές (ΥΠΑΑΤ, ΕΥΔ ΠΑΑ, ΕΑΔ) στο πλαίσιο προετοιμασίας του περιεχόμενου του **Μέτρου 19**. «Στήριξη για Τοπική Ανάπτυξη μέσω του LEADER (ΤΑΠΤοΚ – Τοπική Ανάπτυξη με Πρωτοβουλία Τοπικών Κοινοτήτων)» του ΠΑΑ 2014-2020. Ο Συντονιστής και Υπεύθυνος Έργου της ΟΤΔ, εκπροσωπώντας το Ελληνικό Δίκτυο LEADER είναι μέλος της **Γενικής Συνέλευσης των Αγροτικών Δικτύων (European Rural Networks' Assembly)** του **Ευρωπαϊκού Δικτύου Αγροτικής Ανάπτυξης (ENRD)** της DGAgri της νέας περιόδου 2014-2020 και συμμετέχει επίσης σε παρόμοιες ενέργειες που οργανώνονται από το ENRD.

Η συμμετοχή των στελεχών στις ενέργειες αυτές εξασφαλίζει ότι είναι γνώστες του αντικειμένου αναφορικά με την προετοιμασία και τον σχεδιασμό του τοπικού προγ/τος CLLD/LEADER.

3.4 ΛΟΙΠΕΣ ΕΝΕΡΓΕΙΕΣ

Η **ΟΤΔ «Αναπτυξιακή Τρικάλων – ΑΑΕ ΟΤΑ»** δεν προέβη σε άλλες ενέργειες που να σχετίζονται άμεσα με την προετοιμασία του τοπικού προγράμματος CLLD/LEADER και ειδικότερα το εταιρικό σχήμα του φορέα και την επιλογή της περιοχής εφαρμογής του τοπικού προγράμματος.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1. ΔΙΑΒΟΥΛΕΥΣΕΙΣ ΜΕ ΤΟΥΣ ΦΟΡΕΙΣ ΚΑΙ ΤΟΝ ΤΟΠΙΚΟ ΠΛΗΘΥΣΜΟ ΣΤΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΤΗΣ "ΕΚ ΤΩΝ ΚΑΤΩ ΠΡΟΣ ΤΑ ΠΑΝΩ" ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑΣ**1.1. ΚΑΤΑΓΡΑΦΗ ΤΩΝ ΕΝΕΡΓΕΙΩΝ ΔΙΑΒΟΥΛΕΥΣΗΣ**

Η ΟΤΔ «Αναπτυξιακή Τρικάλων – ΑΑΕ ΟΤΑ» στο πλαίσιο του σχεδιασμού της Τοπικής Στρατηγικής Ανάπτυξης CLLD/LEADER για την ΠΕ Τρικάλων διοργάνωσε δύο κύκλους διαβουλεύσεων αντίστοιχα με τις ανάγκες υποβολής των δυο Φακέλων Α. & Β. του τοπικού προγράμματος. Συγκεκριμένα η ΟΤΔ πραγματοποίησε:

- ένα πρώτο κύκλο από δεκατρείς (13) εκδηλώσεις Διαβούλευσης με τους τοπικούς Φορείς (Δημοσίους, Ιδιωτικούς και της Κοινωνίας των Πολιτών), οι οποίες κάλυψαν όχι μόνο τις ανάγκες του πρώτου σταδίου υποβολής του ΦΑΚΕΛΟΥ Α. «Προετοιμασία του τοπικού προγράμματος» για τον καθορισμό της περιοχής παρέμβασης και εταιρικής σχέσης) αλλά και την καταγραφή δυναμικών ανάπτυξης της περιοχής και του επενδυτικού ενδιαφέροντος δημοσίου και ιδιωτικού ενδιαφέροντος για τη διαμόρφωση της στρατηγικής του τοπικού προγράμματος.
- ένα δεύτερο κύκλο από επτά (7) διαβουλεύσεις επιπλέον, εστιασμένες στον εντοπισμό των δυναμικών ανάπτυξης και του επενδυτικού ενδιαφέροντος σε ομοειδείς ομάδες παραγωγών και μεταποιητών, σε συσχέτιση με τις δύο (2) Εμπειρογνωμοσύνες που εκπονήθηκαν για τις ανάγκες διαμόρφωσης της Τοπικής Στρατηγικής Ανάπτυξης για τις ανάγκες υποβολής του ΦΑΚΕΛΟΥ Β. «Τοπική Στρατηγική Ανάπτυξης».

Σκοπός των Διαβουλεύσεων ήταν η κινητοποίηση και ευαισθητοποίηση των συμμετεχόντων, στο πλαίσιο της προετοιμασίας της ΟΤΔ για τον σχεδιασμό και την διαμόρφωση Σχεδίου Τοπικής Στρατηγικής Ανάπτυξης, μέσω της από-κάτω-προς-τα-πάνω (bottom up) προσέγγισης, για την προετοιμασία του ΦΑΚΕΛΟΥ Β. της σχετικής προκήρυξης του ΥΠΑΑΤ για το CLLD/LEADER 2014-2020 και επιδιώχθηκε η ανταλλαγή απόψεων σχετικά με:

- εντοπισμό/καταγραφή προβλημάτων και δυναμικών ανάπτυξης της περιοχής παρέμβασης καθώς και για τις αναπτυξιακές προτεραιότητες της Τοπικής Στρατηγικής Ανάπτυξης του τοπικού προγράμματος CLLD/LEADER,
- καταγραφή προτεινόμενων δράσεων εκ μέρους των φορέων για επενδυτικά σχέδια/προτάσεις/ιδέες δημοσίου και ιδιωτικού ενδιαφέροντος που θα μπορούσαν να αποτελέσουν επιλέξιμα σχέδια για ενίσχυση από το CLLD/LEADER, καθώς και γεωγραφικός προσδιορισμός τους.

Τα συμπεράσματα αυτών των Διαβουλεύσεων καταγράφονται στο Πρακτικό 2. Διαβούλευση Προετοιμασίας τοπικού προγράμματος CLLD/LEADER που αφορά τα ανωτέρω σημεία προκειμένου να χρησιμοποιηθεί για τις ανάγκες του ΦΑΚΕΛΟΥ Β: ΤΟΠΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΜΕ ΠΡΩΤΟΒΟΥΛΙΑ ΤΟΠΙΚΩΝ ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ (CLLD) - LEADER. Στο Παράρτημα 1 επισυνάπτονται τα πρακτικά, τα παρουσιολόγια, τα αποδεικτικά δημοσιότητας και φωτογραφικό υλικό των διαβουλεύσεων.

Ακολούθως παρουσιάζεται ο Συγκεντρωτικός Πίνακας των ενεργειών διαβούλευσης που διοργάνωσε η ΟΤΔ «Αναπτυξιακή Τρικάλων – ΑΑΕ ΟΤΑ» στο πλαίσιο του σχεδιασμού και της διαμόρφωσης «Σχεδίου Τοπικής Στρατηγικής Ανάπτυξης».

ΠΙΝΑΚΑΣ 1: Συγκεντρωτικός Πίνακας ενεργειών Διαβούλευσης (*)

Ημερομηνία διεξαγωγής	Τόπος διεξαγωγής	Είδος Φορέων που συμμετείχαν (**)	Αριθμός συμμετεχόντων	Αντικείμενο Διαβούλευσης
17/06/2016	Γραφεία ΕΑΣ Καλαμπάκας	Ένωση - Αγροτικός Συνεταιρισμός Καλαμπάκας (Ιδιωτικά Συμφέροντα)	13	α) Εντοπισμός - καταγραφή προβλημάτων και δυναμικών ανάπτυξης καθώς και της Τοπικής Στρατηγικής Ανάπτυξης, β) Καταγραφή προτεινόμενων δράσεων εκ μέρους των φορέων για επενδυτικά σχέδια/προτάσεις/ιδέες δημοσίου και ιδιωτικού ενδιαφέροντος, καθώς και γεωγραφικός προσδιορισμός τους.
17/06/2016	Γραφεία ΕΑΣ Καλαμπάκας	Ένωση - Αγροτικός Συνεταιρισμός Καλαμπάκας (Ιδιωτικά Συμφέροντα)	13	α) Εντοπισμός - καταγραφή προβλημάτων και δυναμικών ανάπτυξης καθώς και της Τοπικής Στρατηγικής Ανάπτυξης, β) Καταγραφή προτεινόμενων δράσεων εκ μέρους των φορέων για επενδυτικά σχέδια/προτάσεις/ιδέες δημοσίου και ιδιωτικού ενδιαφέροντος, καθώς και γεωγραφικός προσδιορισμός τους.

22/06/2016	Γραφεία Αναπτυξιακής Τρικάλων ΑΑΕ ΟΤΑ	<p><u>Φορείς Τουρισμού</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Ένωση Ξενοδόχων ν. Τρικάλων - Σύλλογος Ενοικιαζομένων δωματίων ν. Τρικάλων - Σύνδεσμος Τουριστικών Επιχειρήσεων Μετεώρων (Σ.Τ.Ε.Μ) <p>(Ιδιωτικά Συμφέροντα)</p>	10//.....
23/06/2016	Δημαρχείο Δήμου Τρικαίων	<p>Δήμος Τρικκαίων</p> <p>(Δημόσια Συμφέροντα)</p>	13//.....
23/06/2016	Δημαρχείο Πύλης	<p>Δήμος Πύλης,</p> <p>(Δημόσια Συμφέροντα)</p>	25//.....
24/06/2016	Γραφεία Αναπτυξιακής Τρικάλων ΑΑΕ	<p>Οινοπαραγωγοί /Παραγωγοί Αποσταγμάτων,</p> <p>(Ιδιωτικά Συμφέροντα)</p>	6//.....
27/06/2016	Gallery Art Hotel, Τρίκαλα	<p><u>Φορείς Τουρισμού</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Σύλλογος Ξενοδόχων - Επαγγελματιών Ορεινού Όγκου «Ξένιος Ζεύς» - Τοπικό Σύμφωνο Ποιότητας - Σύλλογος Ξενοδόχων Πόλης Τρικάλων & Ορεινού Όγκου <p>(Ιδιωτικά Συμφέροντα)</p>	5//.....
28/06/2016	Γραφεία ΕΒΕ Τρικάλων	<p>ΕΒΕ Τρικάλων</p> <p>(Ιδιωτικά Συμφέροντα)</p>	11//.....
29/06/2016	Δημαρχείο Φαρκαδόνας	<p>Δήμος Φαρκαδόνας, (Δημόσια Συμφέροντα)</p>	8//.....
30/06/2016	Δημαρχείο Καλαμπάκας	<p>Δήμος Καλαμπάκας (Δημόσια Συμφέροντα)</p>	24//.....
04/07/2016	Γραφεία Αναπτυξιακής Τρικάλων ΑΑΕ ΟΤΑ	<p>Τυροκόμοι - Παραγωγοί Τυροκομικών Προϊόντων, (Ιδιωτικά Συμφέροντα)</p>	7//.....
05/07/2016	Γραφεία Αναπτυξιακής Τρικάλων ΑΑΕ ΟΤΑ	<p>Μεταποιητές κρέατος - Παραγωγοί αλλαντικών - τοπικού λουκάνικου, (Ιδιωτικά Συμφέροντα)</p>	7//.....
07/07/2016	Γραφεία Αναπτυξιακής Τρικάλων ΑΑΕ ΟΤΑ	<p>Ορειβατικοί και Αθλητικοί Σύλλογοι, (Ιδιωτικά Συμφέροντα)</p>	22//.....
08/07/2016	Γραφεία ΕΥΔ Περιφέρειας Θεσσαλίας	<p>ΟΤΔ Περιφέρειας Θεσσαλίας (Ιδιωτικά Συμφέροντα)</p>	10	<p>α) παρουσίαση του ΠΕΠ Θεσσαλίας 2014-2020 και των στόχων του,</p> <p>β) περιφερειακές στρατηγικές που το αφορούν,</p> <p>γ) πιθανές συνέργειες στο πλαίσιο του σχεδιασμού των Τοπικών Στρατηγικών Ανάπτυξης CLLD/LEADER σας.</p> <p>δ) διερεύνηση πιθανότητας για πολυταμειακή προσέγγιση με συνεισφορά των ΕΤΠΑ και ΕΚΤ του ΠΕΠ.</p>
09/08/2016	Γραφεία "ΘΕΣΣΑΛΙΑ ΠΕΑΑ" - Λάρισα	<p>Αναπτυξιακές Εταιρίες της Περιφέρειας Θεσσαλίας & Παν. Θεσσαλίας - Εργαστήριο Αγροτικού Χώρου</p> <p>(Δημόσια Συμφέροντα)</p>	14	<p>Διαβούλευση για την προετοιμασία σχεδίου διατοπικής συνεργασίας για την αξιοποίηση της εδαφικής καινοτομίας στη Θεσσαλία</p>

10/08/2016	Γραφεία Ένωσης - Αγροτικού Συνεταιρισμού Τρικάλων	Ένωση - Αγροτικός Συνεταιρισμός Τρικάλων (Ιδιωτικά Συμφέροντα)	6	α) Εντοπισμός - καταγραφή προβλημάτων και δυναμικών ανάπτυξης καθώς και της Τοπικής Στρατηγικής Ανάπτυξης, β) καταγραφή προτεινόμενων δράσεων εκ μέρους των φορέων για επενδυτικά σχέδια/προτάσεις/ιδέες δημοσίου και ιδιωτικού ενδιαφέροντος, καθώς και γεωγραφικός προσδιορισμός τους.
23/08/2016	Γραφεία Αναπτυξιακής Τρικάλων ΑΑΕ ΟΤΑ	Κυβερνητικοί Εκπρόσωποι - Βουλευτές ΣΥΡΙΖΑ (Δημόσια Συμφέροντα)	9//.....
25/08/2016	Γραφεία Αναπτυξιακής Τρικάλων ΑΑΕ ΟΤΑ	Πτηνοτρόφοι (Ιδιωτικά Συμφέροντα)	5//.....
26/08/2016	Διάσελλο (Καφενείο "Πλατάνια")	Κτηνοτρόφοι - Παν. Θεσσαλίας - Εργαστήριο Αγροτικού Χώρου (Ιδιωτικά Συμφέροντα)	35//.....
08/09/2016	Αίθουσα εκδηλώσεων ΕΒΕ Τρικάλων	Τοπικός Πληθυσμός (Ιδιωτικά Συμφέροντα)	22//.....
12/09/2016	Γραφεία Αναπτυξιακής Τρικάλων ΑΑΕ ΟΤΑ	Παραγωγοί αρωματικών φυτών Ιδιωτικά Συμφέροντα)	7//.....

(*) συμπληρώνεται μία γραμμή ανά ενέργεια, (**) συμπληρώνεται το είδος των φορέων (ιδιωτικών / δημοσίων)

1.2. ΑΝΑΛΥΤΙΚΗ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΩΝ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΩΝ ΔΙΑΒΟΥΛΕΥΣΗΣ

Στην συνέχεια παρουσιάζεται ο Αναλυτικός Πίνακας ανά ενέργεια διαβούλευσης που διοργάνωσε η ΟΤΑ «Αναπτυξιακή Τρικάλων – ΑΑΕ ΟΤΑ» στο πλαίσιο της **Προετοιμασίας του Τοπικού Προγράμματος CLLD/LEADER**, με την αποτύπωση των απαιτούμενων στοιχείων ανά διαβούλευση.

ΠΙΝΑΚΑΣ 2: Αναλυτικός Πίνακας ανά ενέργεια διαβούλευσης (*)

Αριθμός ενέργειας	1	
Είδος ενέργειας	Σύσκεψη	
Ημερομηνία διεξαγωγής	17/06/2016	
Ομάδα/ες στόχος	Ένωση - Αγροτικός Συνεταιρισμός Καλαμπάκας (ΕΑΣ), μέλη του ΔΣ του Φορέα καθώς και αγρότες - κτηνοτρόφοι μέλη του Συνεταιρισμού.	
Αριθμός συμμετεχόντων	13	
Φορείς που συμμετείχαν	Είδος φορέων	Συμμετέχοντες
Ένωση - Αγροτικός Συνεταιρισμός Καλαμπάκας (ΕΑΣ)	Αγροτικός Συνεταιρισμός - (Ιδιωτικά Συμφέροντα)	13
Συμπεράσματα / Αποτελέσματα	<p>α) Οι εκπρόσωποι της «Ένωσης - Αγροτικού Συνεταιρισμού Καλαμπάκας» εντόπισαν τις σημαντικότερες ανάγκες που υπάρχουν για τη λειτουργία των μελών τους καθώς και τις δυνατότητες ανάπτυξης. Εντοπίστηκε η ανάγκη ύπαρξης κοινού αποθηκευτικού χώρου αγροτικών προϊόντων για την εξυπηρέτηση των μελών της ένωσης καθώς επίσης και η διερεύνηση μεθόδων διάθεσης των συνεταιριστικών αγροτικών προϊόντων στην αγορά. Σημαντική είναι επίσης και η ανάγκη κατάρτισης των μελών του συνεταιρισμού σε θέματα αποθήκευσης - συντήρησης, νέων μεθόδων παραγωγής κλπ</p> <p>β) Η «Ένωση - Αγροτικός Συνεταιρισμός Καλαμπάκας» σε συνέχεια της διερεύνησης δυναμικών ανάπτυξης που συζητήθηκαν κατά τη διάρκεια της διαβούλευσης, κατέληξε στις εξής προτάσεις επενδυτικού ενδιαφέροντος:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Παραγωγή παραδοσιακών τοπικών εδεσμάτων από γυναικείου συνεταιρισμούς - Δημιουργία επισκέψιμου εκθετηρίου - σημείου πώλησης όπου θα παρουσιάζεται και ο τρόπος παρασκευής των προϊόντων - Δημιουργία αποθηκευτικού χώρου αγροτικών προϊόντων - Εγκατάσταση αυτόματων πωλητών αγροτικών προϊόντων - Ίδρυση συνεταιριστικού τυροκομείου 	

Αριθμός ενέργειας	2	
Είδος ενέργειας	Σύσκεψη	
Ημερομηνία διεξαγωγής	22/06/2016	
Ομάδα/ες στόχος	Συλλογικότητες στον τομέα επιχειρήσεων τουρισμού (περιοχής Μετεώρων)	
Αριθμός συμμετεχόντων	10	
Φορείς που συμμετείχαν	Είδος φορέων	Συμμετέχοντες
<ul style="list-style-type: none"> - Ένωση Ξενοδόχων ν. Τρικάλων - Σύλλογος Ενοικιαζομένων δω-ματίων ν. Τρικάλων - Σύνδεσμος Τουριστικών Επιχειρήσεων Μετεώρων (Σ.Τ.Ε.Μ) 	Σύλλογοι - Ενώσεις- Συνδέσμων επιχειρηματιών του τομέα τουρισμού περιοχής Καλαμπάκας (Ιδιωτικά Συμφέροντα)	10
Συμπεράσματα / Αποτελέσματα	<p>α) Οι συμμετέχοντες Σύλλογοι-Ενώσεις- Συνδέσμων επιχειρηματιών του τομέα του τουρισμού παρέθεσαν τα προβλήματα που αντιμετωπίζουν στον κλάδο τους. Σημαντικό είναι αυτό της απουσίας καταρτισμένου προσωπικού στον τομέα της παροχής υπηρεσιών τουρισμού, τόσο από την πλευρά των εργαζομένων όσο και από την πλευρά των επιχειρηματιών. Λόγω του τουριστικού πόρου των Μετεώρων, η προσέλευση των τουριστών καθ' όλη τη διάρκεια του έτους είναι σημαντική. Για το λόγο αυτό οι εκπρόσωποι των επιχειρήσεων του τουρισμού θεωρούν απαραίτητη την παροχή υψηλής ποιότητας υπηρεσιών στον επισκέπτη καθώς και την ανάδειξη των τοπικών προϊόντων και συνταγών που συνθέτουν τη γαστρονομική παράδοση της περιοχής. Εντοπίζεται έτσι η ανάγκη δημιουργίας ενός συστήματος πιστοποίησης ποιότητας. Οι συμμετέχοντες επίσης επεσήμαναν ως απειλή την δημιουργία ξενοδοχειακών μονάδων κλασικού τύπου, οι οποίες εντείνουν τον αθέμιτο ανταγωνισμό μεταξύ των επιχειρηματιών λόγω της χρήσης φθηνών πρώτων υλών για την παρασκευή γευμάτων.</p> <p>β) Σε συνέχεια των παραπάνω απειλών και δυναμικών ανάπτυξης του κλάδου του τουριστικών επιχειρήσεων, οι προτάσεις εστιάζουν στα εξής:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Κατάρτιση του προσωπικού και των επιχειρηματιών από εξειδικευμένους σεφ, σομελιέ και ειδικών σε θέματα παροχής υπηρεσιών ξενοδοχείων για την αναβάθμιση της παρεχόμενης υπηρεσίας και της ανάδειξης των τοπικών προϊόντων και της γαστρονομικής τρικαλινής παράδοσης. - Δημιουργία τοπικού σήματος ποιότητας 	

Αριθμός ενέργειας	3	
Είδος ενέργειας	Σύσκεψη	
Ημερομηνία διεξαγωγής	23/06/2016	
Ομάδα/ες στόχος	Δήμος Τρικκαίων / Υπεύθυνοι υπηρεσιών	
Αριθμός συμμετεχόντων	13	
Φορείς που συμμετείχαν	Είδος φορέων	Συμμετέχοντες
<ul style="list-style-type: none"> - Δήμος Τρικκαίων - Υπηρεσία Προγραμματισμού & Ανάπτυξης, - Τεχνική Υπηρεσία, - Τμήμα Ανάπτυξης Υπαίθρου 	ΟΤΑ (Δημόσια Συμφέροντα)	13
Συμπεράσματα / Αποτελέσματα	<p>α) Στο πλαίσιο της διαβούλευσης παρουσιάστηκαν οι ανάγκες σε υποδομές μικρής κλίμακας, βασικών υπηρεσιών αγροτικών οικισμών και υποδομών τουρισμού και αναψυχής καθώς και δράσεις ανάδειξης φυσικής και πολιτισμικής κληρονομιάς. Έμφαση δόθηκε σε δυναμικές ανάπτυξης σε άμεση συσχέτιση με στόχευση του τοπικού προγράμματος όπως η ανάδειξη αρωματικών και θεραπευτικών βοτάνων μέσω του σχεδίου του Ασκληπιού, η αναβάθμιση της υπαίθρου μέσω δημιουργίας, η συντήρηση μονοπατιών και η χρήση ψηφιακών διαδραστικών μέσων.</p> <p>β) Επιγραμματικά οι προτάσεις του Δήμου Τρικκαίων αφορούν τα εξής:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Δημιουργία διαδραστικού- ψηφιακού χώρου για την ανάδειξη του έργου του Ασκληπιού στη δε Κόζιακα του δ. Τρικκαίων - Δημιουργία βοτανικού κήπου - επισκέψιμου εκπαιδευτικού αγροκτήματος επιδεικτικής καλλιέργειας των θεραπευτικών βοτάνων του Ασκληπιού και παραγωγής αντιστοίχων προϊόντων - Δημιουργία μονοπατιών περιήγησης και διαδραστικής παρατήρησης των ιαματικών βοτάνων με αξιοποίηση των Τ.Π.Ε. στις ανατολικές υπώρειες του Κερκέτιου όρους και των Αντιχασίων 	

Συμπεράσματα / Αποτελέσματα	<ul style="list-style-type: none"> - Σχεδιασμός, ανάπτυξη και εφαρμογή ψηφιακών, εξ' αποστάσεως, εφαρμογών υγείας βασιζόμενων στην παραδοσιακή ιατρική, τη διατροφή και στη χρήση των βοτανο-θεραπευτικών σχημάτων του Ασκληπιού. - Ηλεκτρονική προώθηση των τοπικά παρεχόμενων υπηρεσιών (e-asklirios) - Δημιουργία θεματικού πάρκου άθλησης – αναψυχής στη θέση "Μπάτζιος" στην Τ.Κ. Διαλεκτού το Δήμου Τρικκαίων - Ανάπτυξη δικτύου σημείων πληροφόρησης διαδραστικών πληροφοριών (QR codes) & παραγωγή υλικού προβολής προώθησης - Προμήθεια 16 παραδοσιακών στολών [8 αντρικές (τσολιές) και 8 γυναικείες (καραγκούνες) για τις ανάγκες συμμετοχής του πολιτιστικού συλλόγου της Τ.Κ. Φωτάδας "Τα Μαυρονέρια" στο ετήσιο πρόγραμμα εκδηλώσεων που καταρτίζει. - Διαμόρφωση χώρου στο πρώην δημοτικό κατάστημα Εστιαιώτιδας για χρήση του ως αγροτικό ιατρείο - Δημιουργία κλειστού αθλητικού χώρου κάτω από τις κερκίδες του δημοτικού γηπέδου ποδοσφαίρου στην Τ.Κ. Μεγαλοχωριου του δήμου Τρικκαίων - Αξιοποίηση δάσους παναγίας στην Τ.Κ. Βαλτινού - Κατασκευή μονάδας επεξεργασίας λυμάτων στην Τ.Κ. Καλονερίου Δ.Ε. Φαλώρειας - Ανάπλαση αλσουλίου στην Τ.Κ. Δενδροχωρίου - Κατασκευή αποδυτηρίων γηπέδου ποδοσφαίρου στην Τ.Κ. Γλίνους του δήμου Τρικκαίων - Ολοκλήρωση αθλητικών εγκαταστάσεων στην Τ.Κ. Αρδανίου του δήμου Τρικκαίων - Κατασκευή αναψυκτηρίου στην περιοχή Αγ. Ιωάννη στην Τ.Κ. Προδρόμου - Ανάπλαση προαύλιου χώρου στο δημοτικό σχολείο πλατάνου στη Δ.Ε.
------------------------------------	--

Αριθμός ενέργειας	4	
Είδος ενέργειας	Σύσκεψη	
Ημερομηνία διεξαγωγής	23/06/2016	
Ομάδα/ες στόχος	Δήμος Πύλης / Υπεύθυνοι υπηρεσιών	
Αριθμός συμμετεχόντων	25	
Φορείς που συμμετείχαν	Είδος φορέων	Συμμετέχοντες
<ul style="list-style-type: none"> - Δήμος Πύλης - Δημοτικοί Σύμβουλοι - Πρόεδροι Τοπ. Κοιν, - Υπηρεσία Προγραμματισμού & Ανάπτυξης, - Τεχνική Υπηρεσία, - Τμήμα Ανάπτυξης Υπαίθρου 	<p style="text-align: center;">ΟΤΑ (Δημόσια Συμφέροντα)</p>	25
Συμπεράσματα / Αποτελέσματα	<p>α) Η περιοχή του Δήμου Πύλης διαθέτει έναν σημαντικό τουριστικό προορισμό που είναι αυτός του ορεινού όγκου του δήμου. Συνεπώς αποτελεί έναν πόρο ανάπτυξης και σε αυτός στηρίζεται και η οικονομία των ορεινών χωριών. Σε αντίθεση με τον ορεινό όγκο, ο Δήμος Πύλης, στο πλαίσιο ενός ολοκληρωμένου κοινού σχεδίου ανάπτυξης της διαδρομής και της δράσης του Ασκληπιού με το Δήμο Τρικκαίων, στοχεύει στην ανάδειξη των φαρμακοτριβείων που έδρασε ο Ασκληπιός. Επίσης έχει εντοπιστεί η ανάγκη ανάπλασης κοινόχρηστων χώρων και η δημιουργία πάρκου αθλητικών δραστηριοτήτων.</p> <p>β) Οι προτάσεις του Δήμου Πύλης επικεντρώνονται στα εξής:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Δημιουργία πάρκου αθλητικών δραστηριοτήτων στη Τ.Κ. Φήκης - Δημιουργία υποδομών ανάδειξης και επίσκεψης του χώρου των φαρμακοτριβείων , κατασκευή μονοπατιών , πληροφοριακή σήμανση , θέσεων ανάπαυσης - Πλακόστρωση πεζοδρομίων Τ.Κ. Πηγής του Δ. Πύλης - Αναπλάσεις κοινόχρηστων χώρων στις Τ.Κ. Παλαιομοναστήρου και Τ.Κ. Πιαλείας 	

(*) συμπληρώνεται ένας πίνακας ανά ενέργεια

Αριθμός ενέργειας	5	
Είδος ενέργειας	Σύσκεψη	
Ημερομηνία διεξαγωγής	24/06/2016	
Ομάδα/ες στόχος	Οινοπαραγωγοί - Παραγωγοί Αποσταγμάτων	
Αριθμός συμμετεχόντων	6	
Φορείς που συμμετείχαν	Είδος φορέων	Συμμετέχοντες
<ul style="list-style-type: none"> - Τσιλιλής Α.Ε. - Λούδας Wine House - Τσίνας Βασίλειος & ΣΙΑ Ο.Ε. 	Οινοπαραγωγοί - Παραγωγοί Αποσταγμάτων (Ιδιωτικά Συμφέροντα)	6
Συμπεράσματα / Αποτελέσματα	<p>α) Οι εκπρόσωποι των τοπικών οινοποιείων εντόπισαν στις ανάγκες για ανάπτυξη των επιχειρήσεων τους πέραν των θεμάτων που αφορούσαν την παραγωγή των προϊόντων τους, και αυτήν της συνεργασίας μεταξύ των επιχειρήσεων προκειμένου να αναπτυχθεί ένα δίκτυο τοπικής ταυτότητας. Με αυτόν τον στόχο παρουσιάστηκε η στόχευση για κοινή προβολή του τοπικού κρασιού, η συμμετοχή σε θεματικές εκθέσεις και η συμμετοχή σε ένα δίκτυο κρασιού με τοπικό χαρακτήρα μετατρέποντας τα οινοποιεία τους σε επισκέψιμα.</p> <p>β) Ο βασικός στόχος των επιχειρήσεων στον τομέα της οινοποιεία που συμμετείχαν στην διαβούλευση, είναι η αναβάθμιση των προϊόντων τους και η διαμόρφωση μια συνεργατικής δομής η οποία μετά από κοινές δράσεις προβολής και προώθησης των τοπικών κρασιών, θα διαμορφώσουν ένα σύστημα δικτύου "<u>Δρόμοι του κρασιού Μετεώρων</u>". Συγκεκριμένα το επενδυτικό τους ενδιαφέρον εστιάζει στα εξής:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Δημιουργία σχήματος συνεργασίας - Εκπόνηση κοινού επιχειρηματικού σχεδίου - Δημιουργία κοινής μπροσούρας με παρουσίαση του κρασιού ως προϊόν με τοπική ταυτότητα - Συμμετοχή σε εκθέσεις κρασιού σε εθνικό και μη επίπεδο - Δημιουργία ενός κοινού συστήματος παρακολούθησης και υποστήριξης (χημείο, επιστημονική ομάδα για εκπόνηση έρευνας για τη βελτίωση του κρασιού και τη χρήση καινοτόμων μεθόδων παραγωγής. 	

Αριθμός ενέργειας	6	
Είδος ενέργειας	Σύσκεψη	
Ημερομηνία διεξαγωγής	27/06/2016	
Ομάδα/ες στόχος	Συλλογικότητες Επιχειρηματιών του τομέα Τουρισμού Τρικάλων και Ορεινού Όγκου	
Αριθμός συμμετεχόντων	5	
Φορείς που συμμετείχαν	Είδος φορέων	Συμμετέχοντες
<ul style="list-style-type: none"> - Φορείς Τουρισμού - Σύλλογος Ξενοδόχων /Επαγγελματιών Ορεινού Όγκου «Ξένιος Ζεύς» - Σύλλογος Ξενοδόχων Πόλης Τρικάλων & Ορεινού Όγκου 	Συλλογικότητες Επιχειρηματιών τομέα Τουρισμού πόλης Τρικάλων και Ορεινού Όγκου (Ιδιωτικά Συμφέροντα)	5
	<p>α) Το σημαντικότερο πρόβλημα που καλούνται να αντιμετωπίσουν οι επιχειρηματίες της περιοχής είναι αυτό της οικονομικής κρίσης που ενέσκηψε στην χώρα από το 2010, με αποτέλεσμα να αντιμετωπίζουν θέματα βιωσιμότητας. Δίνοντας βάρος σε συλλογικές ενέργειες των επιχειρήσεων για την βελτίωση του τουριστικού προϊόντος της περιοχής οι επιχειρήσεις της περιοχής στοχεύουν στην ανάκαμψη με την αναβάθμιση των παρεχόμενων υπηρεσιών του τουρισμού και τη δημιουργία σήματος ποιότητας.</p> <p>β) Ως επιχειρηματίες του τομέα τουρισμού, οι προτάσεις που παρέθεσαν δεν εστιάζουν μόνο σε επίπεδο επιχειρήσης αλλά στο σύνολο του τουριστικού προϊόντος που προσφέρεται στον επισκέπτη και των παρεχόμενων υπηρεσιών που επηρεάζουν τον τουρισμό. Συγκεκριμένα οι προτάσεις είναι οι εξής:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Αξιοποίηση Παλιού Δημαρχείου Ελάτης για τη συστέγαση υπηρεσιών γραφείων φορέων, info point δημιουργία εκθεσιακού χώρου, κοιτώνες εθελοντών κλπ. - Αξιοποίηση του χώρου της κατασκήνωσης Ελάτης για χρήση σε πολιτιστικές και αθλητικές εκδηλώσεις - Ανάπτυξη δικτύου πεζοπορικών διαδρομών σε όλο τον ορεινό όγκο με την παράλληλη καταγραφή με GPS, προβολή σε έντυπο και ηλεκτρονικό χάρτη. 	

Συμπεράσματα / Αποτελέσματα	<ul style="list-style-type: none"> - Περιφράξη και αξιοποίηση του χώρου φιλοξενίας των Σαρακατσάνων κατά την διάρκεια του ανταμώματος στο Περούλι. - Μονοπάτι Σκάλας (Βλαχόστρατα). Καθαρισμός, σηματοδότηση, χαρτογράφηση και διασύνδεση με υπόλοιπα μονοπάτια του Κόζιακα με ορθολογικό τρόπο σύμφωνα με τα παγκόσμια ορειβατικά πρότυπα για μελλοντική φιλοξενία αθλητικών γεγονότων - Σήμανση με πινακίδες πληροφοριών όλων των σημείων ενδιαφέροντος του ορεινού όγκου, κατασκευή info kiosks. - Δημιουργία ψηφιακού υλικού, application, - Πρόγραμμα στοχευμένης προβολής και παρουσίασης της περιοχής σε διεθνείς εκθέσεις. - Συντήρηση αναρριχητικών πεδίων / ανάδειξη σπηλαίων (καταγραφή και παρουσίαση). - Ενοποίηση τουριστικών προορισμών των περιοχών Μετεώρων και Ορεινού Όγκου σε επίπεδο α) θρησκευτικού τουρισμού, β) συνδυαστικού τουριστικού-εναλλακτικού.
------------------------------------	---

Αριθμός ενέργειας	7	
Είδος ενέργειας	Σύσκεψη	
Ημερομηνία διεξαγωγής	28/06/2016	
Ομάδα/ες στόχος	Επιμελητήριο (ΕΒΕ) Τρικάλων - Μέλη ΔΣ	
Αριθμός συμμετεχόντων	11	
Φορείς που συμμετείχαν	Είδος φορέων	Συμμετέχοντες
Εμποροβιομηχανικό Επιμελητήριο (ΕΒΕ) Τρικάλων	ΕΒΕ Τρικάλων (Ιδιωτικά Συμφέροντα)	11
Συμπεράσματα / Αποτελέσματα	<p>α) Στο πλαίσιο της διαβούλευσης τα μέλη του ΕΒΕ Τρικάλων, παρουσίασαν τις δυναμικές ανάπτυξης στον τομέα της πιστοποίησης τοπικών προϊόντων και στην διαμόρφωση ενός ολοκληρωμένου τοπικού σήματος ποιότητας στον τομέα του τουρισμού. Σημαντική είναι επίσης και η ανάδειξη αρωματικών φυτών και βοτάνων μέσα από τη δημιουργία δικτύου παραγωγών αρωματικών φυτών αλλά και η υποστήριξη του κλάδου των δενδροκαλλιεργητών.</p> <p>β) Οι προτάσεις που εκφράζουν το επενδυτικού ενδιαφέρον από πλευράς επιμελητηρίου, αφορούν τα εξής:</p> <ul style="list-style-type: none"> - <u>Πιστοποίηση του Τρικαλινού λουκάνικου ως ΠΓΕ</u> - Προβολή του επιχειρηματικού Περιβάλλοντος του ν. Τρικάλων στο πλαίσιο των δράσεων του Meteorisimo με θεματικές ενέργειες προβολής, ηλεκτρονικές και έντυπες εκδόσεις, δράσεις ευαισθητοποίησης κλπ - Δημιουργία σήματος ποιότητας στην εστίαση με έμφαση στην τοπική γαστρονομία και την ποιότητα των παρεχόμενων υπηρεσιών. - Δημιουργία δικτύου παραγωγών αρωματικών φυτών και δράσεις αξιοποίησης αυτοφυών ειδών, εκπαίδευσης παραγωγών, μεταφοράς τεχνογνωσίας παρακολούθησης στα στάδια της παραγωγής κλπ Δημιουργία δικτύου δενδροκαλλιεργητών με μεταφορά τεχνογνωσίας από ελληνικά ερευνητικά ιδρύματα και το εξωτερικό - Προβολή και προώθηση τοπικών παραγόμενων προϊόντων στις εγχώριες και ξένες αγορές - Διοργάνωση επισκέψεων εκπαίδευσης σε επιχειρήσεις της Ευρώπης για επίδειξη βέλτιστων πρακτικών για προϊόντα και υπηρεσίες 	

Αριθμός ενέργειας	8	
Είδος ενέργειας	Σύσκεψη	
Ημερομηνία διεξαγωγής	29/06/2016	
Ομάδα/ες στόχος	Δήμος Φαρκαδόνας / Υπεύθυνοι υπηρεσιών	
Αριθμός συμμετεχόντων	8	
Φορείς που συμμετείχαν	Είδος φορέων	Συμμετέχοντες

<p>Δήμος Φαρκαδόνας Δημοτικοί Σύμβουλοι Υπηρεσία Προγραμματισμού & Ανάπτυξης, Τεχνική Υπηρεσία, Τμήμα Ανάπτυξης Υπαίθρου</p>	<p>ΟΤΑ (Δημόσια Συμφέροντα)</p>	<p>8</p>
<p>Συμπεράσματα / Αποτελέσματα</p>	<p>α) Η περιοχή του Δήμου Φαρκαδόνας που στην περίοδο 2007-2013, αποτελούσε περιοχή του προγράμματος ΟΠΑΑΧ, εμφανίζει σημαντικές ανάγκες σε αναπλάσεων και βελτιώσεων σε έργα υποδομής και παροχής υπηρεσιών προς τον αγροτικό πληθυσμό. Ο Δήμος Φαρκαδόνας εμφανίζει επίσης αγροκτηνοτροφική δραστηριότητα με σημαντικό πόρο αυτόν του ζωικού κεφαλαίου βοοειδών. Συγκεκριμένα, η ύπαρξη βοοειδών ελευθέρως βοσκής στην ημιορεινή περιοχή του Διάσελλου, αποτελεί μια ευκαιρία ανάπτυξης για τον τομέα.</p> <p>β) Ο Δήμος Φαρκαδόνας εστιάζει το επενδυτικό ενδιαφέρον στις εξής προτάσεις:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Ανάπλαση κεντρικών πλατειών των τοπικών κοινοτήτων - διαμόρφωση χώρων πρασίνου - Βελτίωση δικτύου ηλεκτροφωτισμού - Κατασκευή παιδικών χαρών - Βελτίωση των παραποτάμιων οδών εντός οικισμών - κατασκευή διαδρομών περιπάτου 	

<p>Αριθμός ενέργειας</p>	<p>9</p>	
<p>Είδος ενέργειας</p>	<p>Σύσκεψη</p>	
<p>Ημερομηνία διεξαγωγής</p>	<p>30/06/2016</p>	
<p>Ομάδα/ες στόχος</p>	<p>Δήμος Καλαμπάκας / Υπεύθυνοι Υπηρεσιών</p>	
<p>Αριθμός συμμετεχόντων</p>	<p>24</p>	
<p>Φορείς που συμμετείχαν</p>	<p>Είδος φορέων</p>	<p>Συμμετέχοντες</p>
<p>Δήμος Καλαμπάκας Δημοτικοί Σύμβουλοι Υπηρεσία Προγραμματισμού & Ανάπτυξης, Τεχνική Υπηρεσία, Τμήμα Ανάπτυξης Υπαίθρου Τμήμα Περιβάλλοντος</p>	<p>ΟΤΑ (Δημόσια Συμφέροντα)</p>	<p>24</p>
<p>Συμπεράσματα / Αποτελέσματα</p>	<p>α) Η περιοχή του Δήμου Καλαμπάκας, διαθέτει τα Μετέωρα, ένα εμβληματικό μνημείο όχι μόνο της ΠΕ Τρικάλων αλλά και όλης της χώρας. Στο πλαίσιο της διαβούλευσης οι εκπρόσωποι του Δήμου Καλαμπάκας παρουσίασαν τις δυνατότητες ανάπτυξης της περιοχής και έθεσαν σε προτεραιότητα έργα ανάδειξης της φυσικής κληρονομιάς με ανάπλαση συγκεκριμένων περιοχών περιβαλλοντικού ενδιαφέροντος.</p> <p>β) Οι προτάσεις του Δήμου Καλαμπάκας είναι οι εξής:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Η διαμόρφωση ενός δημόσιου χώρου - πάρκου για την ανάδειξη του φυσικού περιβάλλοντος στην περιοχή της Καλαμπάκας, με πολλαπλές χρήσεις και δραστηριότητες και εγκαταστάσεις άθλησης και αναψυχής όπως υπαίθριο γυμναστήριο για ενήλικους, διαδρομές για περίπατο, ποδηλατική διαδρομή, πλατεία, παιδική χαρά, υπαίθρια σκακίερα κλπ. Επίσης προβλέπεται και η δημιουργία στεγασμένων χώρων με αθλητικές δραστηριότητες όπως επιτραπέζια αντισφαίρισης. - Ίδρυση λαογραφικής συλλογής στην περιοχή του Ασπροποτάμου για την ανάδειξη του νομαδικού πολιτισμού της Βλαχόστρατας. 	

<p>Αριθμός ενέργειας</p>	<p>10</p>	
<p>Είδος ενέργειας</p>	<p>Σύσκεψη</p>	
<p>Ημερομηνία διεξαγωγής</p>	<p>04/07/2016</p>	
<p>Ομάδα/ες στόχος</p>	<p>Τυροκόμοι / Παραγωγοί Τυροκομικών Προϊόντων</p>	
<p>Αριθμός συμμετεχόντων</p>	<p>7</p>	
<p>Φορείς που συμμετείχαν</p>	<p>Είδος φορέων</p>	<p>Συμμετέχοντες</p>

<p><u>Επιχειρήσεις μεταποίησης Γάλακτος & τυροκομικών προϊόντων :</u> Αμάραντος, Ο Κίτσος, Τα Μετέωρα, Όμηρος</p>	<p>Τυροκόμοι - Παραγωγοί Τυροκομικών Προϊόντων (Ιδιωτικά Συμφέροντα)</p>	<p>7</p>
<p>Συμπεράσματα / Αποτελέσματα</p>	<p>α) Η τυροκομική δραστηριότητα εμφανίζει σημαντική προοπτική ανάπτυξης δεδομένου του γεγονότος ότι τα γαλακτοκομικά προϊόντα της περιοχής ξεχωρίζουν λόγω των ιδιαίτερων χαρακτηριστικών τα οποία προσδίδουν ποιότητα και φήμη. Οι παραγωγοί τυροκομικών προϊόντων μέχρι στιγμής δεν έχουν προβεί σε δράσεις συνεργασίας, μια προοπτική η οποία ανάκυψε στο πλαίσιο της διαβούλευσης. Οι συμμετέχοντες εντόπισαν την ολοένα αυξανόμενη ζήτηση ποιοτικών προϊόντων, τα οποία παρασκευάζονται με αγνά υλικά, με τις παραδοσιακές μεθόδους κυρίως από μικρές επιχειρήσεις, και εξέφρασαν το ενδιαφέρον τους για συνεργασία.</p> <p>β) Οι προτάσεις των παραγωγών γαλακτοκομικών προϊόντων αφορούν τα εξής:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Σύσταση σχήματος συνεργασίας με τη μορφή ομάδας παραγωγών - διαμόρφωση κοινού πλαισίου συνεργασίας και στρατηγικής - Συνεργασία με πανεπιστημιακά ιδρύματα και τεχνολογικά ινστιτούτα με στόχο την μεταφορά της ερευνητικής γνώσης στην τοπική παραγωγική διαδικασία. - Την διερεύνηση προώθηση προϊόντων στην αγορά με κοινή συσκευασία και τη διεύρυνση της αγοράς σε εγχώριο και ευρωπαϊκό επίπεδο - Πιστοποίηση της ποιότητας του παραγόμενου γαλακτοκομικού προϊόντος ως προς την ποιότητα και την προέλευσή του. 	

<p>Αριθμός ενέργειας</p>	<p>11</p>	
<p>Είδος ενέργειας</p>	<p>Σύσκεψη</p>	
<p>Ημερομηνία διεξαγωγής</p>	<p>05/07/2016</p>	
<p>Ομάδα/ες στόχος</p>	<p>Μεταποιητές κρέατος - Παραγωγοί αλλαντικών - τοπικού λουκάνικου</p>	
<p>Αριθμός συμμετεχόντων</p>	<p>7</p>	
<p>Φορείς που συμμετείχαν</p>	<p>Είδος φορέων</p>	<p>Συμμετέχοντες</p>
<p><u>Επιχειρήσεις μεταποίησης κρέατος:</u> — Αυθεντικό Τρικάλων — Αλλαντικά Στεργίου — Αλλιόγας & ΣΙΑ Ε.Ε. — Κατσίκας - Αλεξίου - Πολυμερόπουλου Ο.Ε.</p>	<p>Μεταποιητές κρέατος (Ιδιωτικά Συμφέροντα)</p>	<p>7</p>
<p>Συμπεράσματα / Αποτελέσματα</p>	<p>α) Η μεταποιητική δραστηριότητα στο τομέα του κρέατος (λουκάνικα, αλλαντικά) είναι παραδοσιακή δραστηριότητα στην περιοχή. Ιδιαίτερα γνωστά είναι τα «τρικαλινά παραδοσιακά λουκάνικα» που χαίρουν εξαιρετικής φήμης. Παρ' όλα αυτά η παραγωγή δεν αξιοποιείται επαρκώς, ενώ το παραγωγικό δυναμικό παρά τα ανταγωνιστικά του πλεονεκτήματα συναντά δυσκολίες, οι οποίες συνδέονται με την αδυναμία συνεργασιών. Η εξασφάλιση υψηλότερης προστιθέμενης αξίας συνθέτει την βασική προοπτική των μεταποιητών κρέατος, και μπορεί να επιτευχθεί μέσω της δημιουργίας σχήματος συνεργασίας. Συγκεκριμένα, οι μεταποιητές κρέατος σε συνεργασία με την ΟΤΔ ΚΕΝΑΚΑΠ Α.Ε. και το επιμελητήριο Τρικάλων στοχεύουν στην πιστοποίηση του τοπικού παραδοσιακού λουκάνικου με πράσο ως προϊόν γεωγραφικής ένδειξης Π.Γ.Ε..</p> <p>β) Οι προτάσεις των μεταποιητών κρέατος συγκεντρώνονται στις εξής:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Δημιουργία ομάδας συνεργασίας - Αξιοποίηση της ερευνητικής γνώσης από πανεπιστημιακά ιδρύματα και ερευνητικά ινστιτούτα - Υιοθέτηση συστήματος διασφάλισης ποιότητας - Πιστοποίηση και αναγνώριση του τρικαλινού παραδοσιακού λουκάνικου ως προϊόν Π.Γ.Ε - Προβολή των προϊόντων σε εθνικό επίπεδο 	

(*) συμπληρώνεται ένας πίνακας ανά ενέργεια

<p>Αριθμός ενέργειας</p>	<p>12</p>	
<p>Είδος ενέργειας</p>	<p>Σύσκεψη</p>	
<p>Ημερομηνία διεξαγωγής</p>	<p>07/07/2016</p>	
<p>Ομάδα/ες στόχος</p>	<p>Ορειβατικοί και Αθλητικού Σύλλογοι</p>	

Αριθμός συμμετεχόντων	22	
Φορείς που συμμετείχαν	Είδος φορέων	Συμμετέχοντες
<u>Ορειβατικοί και Αθλητικού Σύλλογοι</u> – Μοτοσυκλετιστική Λέσχη Καλαμπάκας (ΜΟΛΕΚ) – Σύλλογος Ορειβασίας Χιονοδρομίας Ν. Τρικάλων (ΣΟΧΤ) – Σύλλογος Κλασικού Αθλητισμού Μετεώρων (ΣΚΑΜ) – Μοτοσυκλετιστική Λέσχη Τρικάλων (ΜΟΛΕΤ) – Ορειβατική Λέσχη Καλαμπάκας (ΟΛΚ) – Σύλλογος Δρομέων Τρικάλων – Ελληνικός Ορειβατικός Σύλλογος Καλαμπάκας	Ορειβατικοί & Αθλητικοί Σύλλογοι (Ιδιωτικά Συμφέροντα)	22
Συμπεράσματα / Αποτελέσματα	<p>α) Στην συνάντηση εκπροσωπήθηκε σχεδόν το σύνολο των Ορειβατικών & Αθλητικών Συλλόγων της ΠΕ Τρικάλων. Δραστηριοποιούνται κυρίως στις περιοχές των Δήμων Καλαμπάκας (αναρρίχηση & ορειβασία), του Δήμου Τρικκαίων (διοργάνωση ποδηλατικών και μοτοσυκλετιστικών αγώνων). Οι βασικές ανάγκες των συλλόγων εστιάζουν στην αξιοποίηση υποδομών που υπάρχουν στην περιοχή, όπως πίστας moto-cross, αθλητικών εγκαταστάσεων. Οι σύλλογοι επίσης στοχεύουν στη διοργάνωση αθλητικών διοργανώσεων και αγώνων πανελληνίας εμβέλειας που θα προσελκύσουν μεγάλο αριθμό συμμετεχόντων και επισκεπτών στην περιοχή των Τρικάλων και ιδιαίτερα στον ορεινό όγκο του νομού.</p> <p>β) Οι προτάσεις των συλλόγων που συμμετείχαν στη διαβούλευση είναι οι εξής:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Συντήρηση ορειβατικών διαδρομών και μονοπατιών, και χάραξη νέων – Κατασκευή ορειβατικού καταφυγίου στους πρόποδες της Μαρόσας – Ανακαίνιση καταφυγίων Κόζιακα και Τρυγίας – Κατασκευή τεχνητής πίστας αναρρίχησης – Διοργάνωση αγώνων και αθλητικών γεγονότων εθνικής εμβέλειας – Συντήρηση αθλητικών εγκαταστάσεων και αγορά αθλητικών οργάνων – Διοργάνωση δραστηριοτήτων εναλλακτικού τουρισμού 	

(*) συμπληρώνεται ένας πίνακας ανά ενέργεια

Αριθμός ενέργειας	13	
Είδος ενέργειας	Σύσκεψη	
Ημερομηνία διεξαγωγής	08/07/2016	
Ομάδα/ες στόχος	Υποψήφιος ΟΤΔ στην περιφέρεια Θεσσαλίας	
Αριθμός συμμετεχόντων	10	
Φορείς που συμμετείχαν	Είδος φορέων	Συμμετέχοντες
<u>ΟΤΔ</u> – ΑΝΚΑ ΑΕ – ΑΕΝΟΛ ΑΕ – ΕΑΠ ΑΕ – ΚΕΝΑΚΑΠ ΑΕ	<u>ΟΤΔ</u> (Ιδιωτικά Συμφέροντα)	10

Συμπεράσματα / Αποτελέσματα	<p>Στην συνάντηση εργασίας των 4 ΟΤΔ της Περιφέρειας Θεσσαλίας με τα στελέχη της ΕΥΔ του ΠΕΠ Θεσσαλίας πραγματοποιήθηκε γόνιμη και παραγωγική συζήτηση :</p> <p>α) τα στελέχη της ΕΥΔ του ΠΕΠ έκαναν παρουσίαση του ΠΕΠ Θεσσαλίας 2014-2020 και των στόχων του,</p> <p>β) αναφέρθηκαν στις βασικές περιφερειακές στρατηγικές ανάπτυξης που το αφορούν,</p> <p>γ) τα στελέχη των ΟΤΔ παρουσίασαν τον σχεδιασμό τους για τις περιοχές παρέμβασης και συζητήθηκαν πιθανές συνέργειες στο πλαίσιο του σχεδιασμού των Τοπικών Στρατηγικών Ανάπτυξης CLLD/LEADER,</p> <p>δ) ιδιαίτερη αναφορά έγινε στον σχεδιασμό της Περιφέρειας για τις ΟΧΕ (Ολοκληρωμένες Χωρικές Επενδύσεις) του ΕΤΠΑ.</p> <p>ε) τέθηκε το θέμα της πολυταμειακότητας (multifunding) και συζητήθηκαν πτυχές για την πιθανότητα ενίσχυσης των τοπικών προγ/των CLLD/LEADER με δράσεις ΕΤΠΑ και ΕΚΤ στο μέλλον.</p>
------------------------------------	---

(*) συμπληρώνεται ένας πίνακας ανά ενέργεια

Αριθμός ενέργειας	14	
Είδος ενέργειας	Σύσκεψη	
Ημερομηνία διεξαγωγής	09/08/2016	
Ομάδα/ες στόχος	4 Αναπτυξιακές Εταιρίες Θεσσαλίας & Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας	
Αριθμός συμμετεχόντων	14	
Φορείς που συμμετείχαν	Είδος φορέων	Συμμετέχοντες
<ul style="list-style-type: none"> - Αναπτυξιακή Τρικάλων ΑΑΕ ΟΤΑ - ΚΕΝΑΚΑΠ Α.Ε. - Αναπτυξιακή Καρδίτσας ΑΑΕ ΟΤΑ - ΑΝΚΑ Α.Ε. - Εταιρία Ανάπτυξης Πηλίου ΑΑΕ ΟΤΑ - ΕΑΠ Α.Ε. - Αναπτυξιακή Εταιρία Νομού Λάρισας ΑΑΕ ΟΤΑ - ΑΕΝΟΛ Α.Ε. - Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας - Τμήμα Χωροταξίας - Εργαστήριο Αγροτικού Χώρου 	Αναπτυξιακές εταιρίες - Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας (Ιδιωτικά Συμφέροντα)	14
Συμπεράσματα / Αποτελέσματα	<p>Προετοιμασία σχεδίου διατοπικής συνεργασίας με τίτλο "Αξιοποίηση της εδαφικής καινοτομίας στη Θεσσαλία". Το σχέδιο αφορά το σχεδιασμό και την απόκτηση ικανοτήτων για την εφαρμογή μιας ολοκληρωμένης μεθοδολογίας για τον εντοπισμό, την ανάδειξη, την εγγύηση και την αξιοποίηση ιδιότυπων εδαφικών πόρων.</p> <p>Το σχέδιο βασίζεται στα αποτελέσματα του επιτυχημένου ευρωπαϊκού ερευνητικού προγράμματος «LACTIMED - Προώθηση των Γαλακτοκομικών Προϊόντων της Μεσογείου» που εφαρμόστηκε από το Εργαστήριο Αγροτικού Χώρου του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας (Εταίρου της Διατοπικής Συνεργασίας), στον γαλακτοκομικό τομέα της Θεσσαλίας, σε συνεργασία με το Γεωπονικό Πανεπιστήμιο Αθηνών και το Πάντειο Πανεπιστήμιο. Αυτό επιτρέπει και διασφαλίζει τη μεταφορά της γνώσης και της εμπειρίας αυτής και σε άλλους κλάδους - προϊόντα του αγροδιατροφικού τομέα της Θεσσαλίας.</p> <p>Ο βασικός σκοπός της συνεργασίας είναι η δημιουργία ενός πόλου εδαφικής καινοτομίας και η συμβολή του σε μια πιλοτική ολοκληρωμένη εφαρμογή του οδηγού και του Εδαφικού Συμμετοχικού Συστήματος Εγγύησης (ΕΣΣΕ) στο τομέα των οσπρίων.</p>	

(*) συμπληρώνεται ένας πίνακας ανά ενέργεια

Αριθμός ενέργειας	15	
Είδος ενέργειας	Σύσκεψη	
Ημερομηνία διεξαγωγής	10/08/2016	
Ομάδα/ες στόχος	Ένωση - Αγροτικός Συνεταιρισμός Τρικάλων	
Αριθμός συμμετεχόντων	6	
Φορείς που συμμετείχαν	Είδος φορέων	Συμμετέχοντες

– Ένωση- Αγροτικός Συνεταιρισμού Τρικάλων	Ένωση Αγροτικός Συνεταιρισμός (Ιδιωτικά Συμφέροντα)	6
Συμπεράσματα / Αποτελέσματα	<p>α) Η Ένωση - Αγροτικός Συνεταιρισμός Τρικάλων στο πλαίσιο της διαβούλευσης εστίασε την προοπτική ανάπτυξης στην προώθηση της καλλιέργειας αρωματικών φυτών και βοτάνων. Σε σύνδεση με το σχέδιο αναβίωσης του μύθου του Ασκληπιού από τους Δήμους Τρικκαίων και Πύλης, και την ολοένα αυξανόμενη ζήτηση σε εθνικό επίπεδο σε αρωματικά φυτά, βότανα και αιθέρια έλαια, η ένωση αναλαμβάνει να παίξει ενεργό ρόλο στην διαφοροποίηση των κλασικών καλλιεργειών της περιοχής των Τρικάλων όπως σιτηρά και βαμβάκι, και να ανταποκριθεί στις ανάγκες της δεδομένης περιόδου. Σε αυτό το εγχείρημα, σημαντικό ρόλο παίζει η ενημέρωση και επιμόρφωση των αγροτών σχετικά με την παραγωγική διαδικασία αυτού του είδους της καλλιέργειας.</p> <p>β) Όσον αφορά το επενδυτικό ενδιαφέρον της Ένωσης, η πρόταση που παρουσιάστηκε από τους συμμετέχοντες αφορά τη δημιουργία επιδεικτικού αγρού για την επιμόρφωση των αγροτών σε καλλιέργειες αρωματικών φυτών και βοτάνων.</p>	

(*) συμπληρώνεται ένας πίνακας ανά ενέργεια

Αριθμός ενέργειας	16	
Είδος ενέργειας	Σύσκεψη	
Ημερομηνία διεξαγωγής	23/08/2016	
Ομάδα/ες στόχος	Κυβερνητικοί Εκπρόσωποι - Βουλευτές ΣΥΡΙΖΑ	
Αριθμός συμμετεχόντων	9	
Φορείς που συμμετείχαν	Είδος φορέων	Συμμετέχοντες
– Κυβερνητικοί Εκπρόσωποι - Βουλευτές ΣΥΡΙΖΑ – Νομαρχιακή Επιτροπή ΣΥΡΙΖΑ	Κυβερνητικοί Εκπρόσωποι - Βουλευτές ΣΥΡΙΖΑ (Δημόσια Συμφέροντα)	9
Συμπεράσματα / Αποτελέσματα	<p>α) Οι κυβερνητικοί εκπρόσωποι μετέφεραν στα στελέχη της ΟΤΔ, τις ανάγκες που έχουν εντοπίσει στους βασικούς παραγωγικούς τομείς της περιοχής σε επίπεδο νομού κυρίως λόγω της οικονομικής κρίσης που πλήττει σε εθνικό επίπεδο. Λόγω της στήριξης της οικονομίας της περιοχής στον τομέα της γεωργοκτηνοτροφική παραγωγή και την ξυλεία, οι κυβερνητικοί εκπρόσωποι εξέφρασαν την αναγκαιότητα στο να δοθούν οικονομικά κίνητρα σε παραγωγούς και μεταποιητές καθώς και σε επιχειρήσεις μέσω του προγράμματος LEADER. Οι εκπρόσωποι επεσήμαναν την αναγκαιότητα υποστήριξης που θα πρέπει να έχει το νέο τοπικό πρόγραμμα LEADER στον τομέα των δημοσίων έργων βασικών υποδομών μικρής κλίμακας και υπηρεσιών σε αγροτικές περιοχές αλλά και σε δράσεις ανάδειξης της φυσικής και πολιτισμικής κληρονομιάς.</p> <p>β) Όσον αφορά τις προτεινόμενες δράσεις επενδυτικού ενδιαφέροντος, οι κυβερνητικοί εκπρόσωποι προτείνουν:</p> <ul style="list-style-type: none"> - την επαναλειτουργία του Εργοστασίου Ξυλείας της Καλαμπάκας για ειδικές ξυλοκατασκευές, όπως όργανα παιδικών χαρών, παγκάκια και σκέπαστρα, κάδους απορριμμάτων - την Ενίσχυση ιδιωτικών επιχειρήσεων μεταποίησης και εμπορίας του αγροτικού και κτηνοτροφικού τομέα - την ανάδειξη τοπικών προϊόντων μέσω πιστοποίησης - τη μεταφορά γνώσης στον γεωργικό και κτηνοτροφικό τομέα 	

(*) συμπληρώνεται ένας πίνακας ανά ενέργεια

Αριθμός ενέργειας	17	
Είδος ενέργειας	Σύσκεψη	
Ημερομηνία διεξαγωγής	25/08/2016	
Ομάδα/ες στόχος	Πτηνοτρόφοι	
Αριθμός συμμετεχόντων	5	
Φορείς που συμμετείχαν	Είδος φορέων	Συμμετέχοντες
– Εκπρόσωποι Πτηνοτρόφων Φήκης και Μεγάρχης	Πτηνοτρόφοι (Ιδιωτικά Συμφέροντα)	5

Συμπεράσματα / Αποτελέσματα	<p>α) Η περιοχή των Τρικάλων κατέχει μια σημαντική δυναμική ανάπτυξης στον τομέα της πτηνοτροφίας ιδιαίτερα λόγω της φήμης της "τρικαλινής γαλοπούλας" που στην περίοδο εορτών είναι περιζήτητη στις μεγάλες αγορές της Ελλάδας. Το βασικότερο πρόβλημα όμως που αντιμετωπίζουν οι πτηνοτροφείς είναι η έλλειψη πτηνοσφαγείου όχι μόνο στην περιοχή των Τρικάλων και σε επίπεδο Θεσσαλίας με αποτέλεσμα να στέλνουν τα πουλερικά σε πτηνοσφαγεία εκτός της περιφέρειας, αυξάνοντας σημαντικά το κόστος σφαγής ανά πουλερικό. Η έλλειψη αυτή αποτελεί το βασικό εμπόδιο για την αύξηση της δυναμικότητας στα πτηνοτροφία της περιοχής, ενώ η προώθηση των πουλερικών στην αγορά κρίνεται ικανοποιητική από τους πτηνοτρόφους.</p> <p>β) Η πρόταση της ομάδας πτηνοτρόφων αφορά την ίδρυση είτε μικρού πτηνοσφαγείου για την εξυπηρέτηση σε τοπικό επίπεδο, είτε πτηνοσφαγείο μεγάλης δυναμικότητας το οποίο θα εξυπηρετεί και τις γειτονικές ΠΕ.</p>
------------------------------------	---

(*) συμπληρώνεται ένας πίνακας ανά ενέργεια

Αριθμός ενέργειας	18	
Είδος ενέργειας	Ημερίδα	
Ημερομηνία διεξαγωγής	26/08/2016	
Ομάδα/ες στόχος	Κτηνοτρόφοι βοοειδών - Τοπικός Πληθυσμός	
Αριθμός συμμετεχόντων	35	
Φορείς που συμμετείχαν	Είδος φορέων	Συμμετέχοντες
<ul style="list-style-type: none"> - Κτηνοτρόφοι Βοοειδών Διασέλλου - Παν. Θεσσαλίας - Εργ. Αγροτικού Χώρου - Τοπικός πληθυσμός 	Κτηνοτρόφοι - Πανεπιστημιακό Ίδρυμα (Ιδιωτικά Συμφέροντα)	35
Συμπεράσματα / Αποτελέσματα	<p>α) Στην περιοχή Διάσελλου - Φαρκαδόνας χαρακτηρίζεται από πλούσιο κτηνοτροφικό κεφάλαιο με ιδιαίτερα χαρακτηριστικά λόγω της μορφολογίας της περιοχής και της διαδικασίας εκτροφής. Συγκεκριμένα, τα βοοειδή στην περιοχή είναι ελευθέρως βοσκής στην ημιορεινή περιοχή του Διασέλλου, και προορίζονται κατά κύριο λόγο για την παραγωγή κρέατος. Οι συνθήκες εκτροφής των βοοειδών συμπίπτουν με αυτές βιολογικής εκτροφής και αυτό αποτελεί συγκριτικό πλεονέκτημα για τους κτηνοτρόφους της περιοχής. Οι κτηνοτρόφοι, εντοπίζουν την αναγκαιότητα πιστοποίησης του κρέατος ως Π.Γ.Ε. και αυτό μπορεί να επιτευχθεί μέσα από δράσεις συνεργασίας των κτηνοτρόφων και των πανεπιστημιακών ιδρυμάτων. Σε αυτήν την κατεύθυνση, σημαντική είναι η συμβολή του Παν. Θεσσαλίας - Εργαστηρίου Αγροτικής Ανάπτυξης το οποίο εκτόνησε εμπειρογνωμοσύνη με τίτλο «Εμπειρογνωμοσύνης διερεύνησης - Αξιοποίησης του κτηνοτροφικού κεφαλαίου στην ορεινή περιοχή του Δήμου Φαρκαδόνας: Προοπτικές ανασυγκρότησης και ανάπτυξης» η οποία και παρουσιάστηκε από τους εκπροσώπους του πανεπιστημίου.</p> <p>β) Οι προτάσεις των κτηνοτρόφων αφορούν τα εξής:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Πιστοποίηση του τρικαλινού βόειου κρέατος ελευθέρως βοσκής - Αξιοποίηση του κτηνοτροφικού κεφαλαίου με τη δημιουργία κτηνοτροφικού πάρκου - Συνεργασία με ερευνητικούς φορείς (πανεπιστημιακά ιδρύματα) για τη σύνδεση της επιστημονικής έρευνας στον τομέα της παραγωγής κρέατος - Σύσταση ομάδας παραγωγών 	

(*) συμπληρώνεται ένας πίνακας ανά ενέργεια

Αριθμός ενέργειας	19	
Είδος ενέργειας	Ημερίδα	
Ημερομηνία διεξαγωγής	08/09/2016	
Ομάδα/ες στόχος	Τοπικός Πληθυσμός	
Αριθμός συμμετεχόντων	22	
Φορείς που συμμετείχαν	Είδος φορέων	Συμμετέχοντες
<ul style="list-style-type: none"> - Εταιρία Ανάπτυξης "SPEED" - Τοπικός πληθυσμός 	Τοπικός Πληθυσμός (Ιδιωτικά Συμφέροντα)	22

Συμπεράσματα / Αποτελέσματα	<p>α) Στο πλαίσιο προετοιμασίας του τοπικού προγράμματος εκπονήθηκε εμπειρογνωμοσύνη για την επισκόπηση των κύριων χαρακτηριστικών της αγροτικής οικονομίας της περιοχής των Τρικάλων με στόχο τον εντοπισμό αγροδιατροφικών προϊόντων που μπορούν εν δυνάμει να υπαχθούν σε καθεστώς προστασίας Γεωγραφικής Ένδειξης ΠΟΠ, ΠΓΕ και ΕΠΙΠ. Τα αποτελέσματα της εμπειρογνωμοσύνης παρουσιάστηκαν στην Ημερίδα που πραγματοποίησε η ΟΤΔ με σκοπό της προώθηση της ανάπτυξης συνεργασιών και δικτύωσης μεταξύ των παραγωγών και άλλων τοπικών φορέων (stakeholders) του αγροτικού – αγροδιατροφικού τομέα.</p> <p>β) Οι προτάσεις που προκύπτουν από την δράσης αφορούν τα εξής:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Πιστοποίηση και αναγνώριση τοπικών ποιοτικών παραδοσιακών προϊόντων Π.Ο.Π., Π.Γ.Ε., Ε.Π.Ι.Π. όπως του τρικαλινού παραδοσιακού λουκάνικου με πράσο, παραδοσιακού χαλβά τύπου "σαπουνέ", βοείου κρέατος ελευθέρας βοσκής, γαλοπούλας, τυροκομικών προϊόντων, τσίπουρου, παραδοσιακών ζυμαρικών όπως τραχανάς χυλοπίτες κλπ. - Δημιουργία συλλογικών σχημάτων για την εφαρμογή συστημάτων ποιότητας σε γεωργοκτηνοτροφικά προϊόντα όπως πχ. αιγοπρόβειο κρέας, βόειο κρέας, πουλερικά, καρπούζια και πεπόνια.
------------------------------------	---

(*) συμπληρώνεται ένας πίνακας ανά ενέργεια

Αριθμός ενέργειας	20	
Είδος ενέργειας	Σύσκεψη	
Ημερομηνία διεξαγωγής	12/09/2016	
Ομάδα/ες στόχος	Παραγωγοί Αρωματικών Φυτών	
Αριθμός συμμετεχόντων	7	
Φορείς που συμμετείχαν	Είδος φορέων	Συμμετέχοντες
- Παραγωγοί αρωματικών φυτών - Αγροτικός Συνεταιρισμός "Ασκληπιός"	Παραγωγοί Αρωματικών φυτών (Ιδιωτικά Συμφέροντα)	7
Συμπεράσματα / Αποτελέσματα	<p>α) Τα τελευταία χρόνια παρατηρείται σημαντική αλλαγή στις παραδοσιακές καλλιέργειες του βαμβακιού, καλαμποκιού, καπνού και τεύτλων, σε εναλλακτικές καλλιέργειες όπως αυτές των αρωματικών φυτών και βοτάνων. Παρατηρείται ολοένα αυξανόμενη παραγωγή αρωματικών φυτών και βοτάνων από τον ορεινό όγκο: όπως ρίγανη, θυμάρι τσάι του βουνού καθώς και πληθώρα αυτοφυών βοτάνων που συλλέγονται κυρίως από τον Κόζιακα (το βουνό του Ασκληπιού). Στο πλαίσιο της διαβούλευσης με τους εκπροσώπους του αγροτικού συνεταιρισμού "ο Ασκληπιός", επισημάνθηκε η αυξημένη ζήτηση κυρίως ρίγανης και άλλων αρωματικών φυτών, αλλά και προϊόντων επεξεργασίας, όπως αιθέρια έλαια. Βασικός στόχος των μελών του αγροτικού συνεταιρισμού είναι η σύσταση ομάδας παραγωγών, η εκπόνηση ενός ολοκληρωμένου σχεδίου δράσης και η διεύρυνση των δραστηριοτήτων της ομάδας πέραν της παραγωγής.</p> <p>β) Το επενδυτικό ενδιαφέρον των παραγωγών αρωματικών φυτών και βοτάνων στρέφεται στην σύσταση συλλογικού σχήματος με τη μορφή ομάδας παραγωγών για την προώθηση της παραγωγής και μεταποίησης αρωματικών φυτών και βοτάνων.</p>	

1.3. ΣΥΝΟΠΤΙΚΗ ΚΑΤΑΓΡΑΦΗ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ

Η ΟΤΔ «Αναπτυξιακή Τρικάλων – ΑΑΕ ΟΤΑ» στο πλαίσιο της Προετοιμασίας του Τοπικού Προγράμματος CLLD/LEADER διοργάνωσε σειρά από **είκοσι (20) εκδηλώσεις Διαβούλευσης** για το σύνολο της προετοιμασίας του Σχεδίου Τοπικής Στρατηγικής Ανάπτυξης που υποβλήθηκε σε δύο φάσεις στο πλαίσιο της σχετικής προκήρυξης του ΥΠΑΑΤ για το CLLD/LEADER 2014-2020. Οι Διαβουλεύσεις πραγματοποιήθηκαν με τους τοπικούς Φορείς (Δημόσιους, Ιδιωτικούς και της Κοινωνίας των Πολιτών), ομάδες παραγωγών και εν δυνάμει επενδυτές και επιδιώχθηκε η **ανταλλαγή απόψεων** σχετικά με:

- α)** την επιλογή της **περιοχής εφαρμογής** του τοπικού προγράμματος CLLD/LEADER,
- β)** τον καθορισμό του **εταιρικού σχήματος** για την εφαρμογή του τοπικού προγράμματος CLLD/LEADER,
- γ)** **εντοπισμό/καταγραφή προβλημάτων** και **δυναμικών ανάπτυξης** της περιοχής παρέμβασης καθώς και για τις αναπτυξιακές προτεραιότητες της **Τοπικής Στρατηγικής Ανάπτυξης** του τοπικού προγράμματος CLLD/LEADER,
- δ)** **καταγραφή προτεινόμενων δράσεων** εκ μέρους των φορέων για **επενδυτικά σχέδια/προτάσεις/ιδέες** δημοσίου και ιδιωτικού ενδιαφέροντος που θα μπορούσαν να αποτελέσουν επιλέξιμα σχέδια για ενίσχυση από το CLLD/LEADER, καθώς και **γεωγραφικός** προσδιορισμός τους.

Αρχικά, πραγματοποιήθηκαν δεκατρείς (13) Διαβουλεύσεις που κάλυψαν και τις τέσσερις παραπάνω θεματικές ενότητες. Επιπλέον πραγματοποιήθηκαν επτά (7) διαβουλεύσεις στοχευμένες στην προετοιμασία του Φακέλου Β καλύπτοντας τις ενότητες β και γ.

Συγκεκριμένα οργάνωσε :

1. **τέσσερις (4) διαβουλεύσεις** με την **τοπική αυτοδιοίκηση α' βαθμού**, μία με κάθε ένα Δήμο (Τρικκαίων, Καλαμπάκας, Πύλης και Φαρκαδόνας) της Περιφερειακής Ενότητας Τρικάλων, με τη συμμετοχή των Δημάρχων, αντιδημάρχων, δημοτικών σύμβουλων και στελέχη των υπηρεσιών των Δήμων (δ/σεις προγραμματισμού, τεχνικών υπηρεσιών, αγροτικής ανάπτυξης, κλπ).

Οι εκπρόσωποι της κάθε δημοτικής αρχής παρουσίασαν τις βασικές ανάγκες της περιοχής τους για τη βελτίωση των συνθηκών διαβίωσης και της ποιότητας ζωής του τοπικού πληθυσμού, μέσω αναβάθμισης υποδομών μικρής κλίμακας και υπηρεσιών, καθώς και δράσεων αναβάθμισης του φυσικού και πολιτιστικού αποθέματος και προώθησης του τουρισμού. Παρουσίασαν επίσης τις προοπτικές ανάπτυξης της περιοχής όπως η αναβίωση του "μύθου του Ασκληπιού" μέσα από ένα σύνολο δράσεων για τα αρωματικά φυτά και βότανα από τους Δήμους Τρικκαίων και Πύλης.

Μία (1) συνάντηση εργασίας με τα στελέχη της **ΕΥΔ του ΠΕΠ Θεσσαλίας** και των **4 ΟΤΔ της Περιφέρειας Θεσσαλίας** όπου πραγματοποιήθηκε συζήτηση σχετικά με τους στόχους του ΠΕΠ Θεσσαλίας 2014-2020, τις βασικές περιφερειακές στρατηγικές ανάπτυξης που το αφορούν άλλα και το σχεδιασμό των Τοπικών Στρατηγικών Ανάπτυξης CLLD/LEADER από τα στελέχη των ΟΤΔ των τεσσάρων περιφερειακών ενοτήτων.

Δεκαπέντε (15) διαβουλεύσεις με συλλογικούς φορείς της ιδιωτικής επιχειρηματικότητας (ΕΒΕ, Αγροτικοί Συν/σμοί) αλλά και με ομάδες ιδιωτών κατόχων παραγωγικών μονάδων (τυροκόμοι, οινοποιοί, μεταποιητές κρέατος, παραγωγούς αρωματικών φυτών πτηνοτρόφους, κτηνοτρόφους βοοειδών), προκειμένου να εκφραστούν απόψεις που αφορούν στα προβλήματα αλλά και την προοπτική του ιδιωτικού τομέα σε σημαντικούς παραγωγικούς κλάδους της τοπικής οικονομίας. Οι απόψεις που εκφράστηκαν στις διαβουλεύσεις αυτές συνοπτικά μπορούν να κωδικοποιηθούν ως εξής:

- Υπάρχει ανάγκη ενίσχυσης **ιδιωτικών επενδύσεων στους τομείς μεταποίησης και εμπορίας αγροτικών και κτηνοτροφικών προϊόντων** κρέατος, τυροκομικών προϊόντων, πουλερικών, οίνων ποιότητας και αποσταγμάτων (τσίπουρο), αγροτικών προϊόντων και αρωματικών και φαρμακευτικών φυτών καθώς και ανάγκη υιοθέτησης **συστήματος διασφάλισης ποιότητας** της γεωργοκτηνοτροφικής παραγωγής και μεταποίησης,

- Η ύπαρξη **ποιοτικών τοπικών προϊόντων** σε σημαντική φήμη σε εθνικό επίπεδο, όπως π.χ. το **τρικαλινό παραδοσιακό λουκάνικο** (με πράσο), ο παραδοσιακός **χαλβάς «σαπουνέ»**, τρικαλινό βόειο κρέας **ελευθέρας βοσκής** στρέφουν το ενδιαφέρον των παραγωγών στην συλλογική δράση για την **πιστοποίηση** και **αναγνώριση** των προϊόντων τους από την ΕΕ ως Π.Ο.Π., Π.Γ.Ε., Ε.Π.Π.Ε.,

- Λόγω της αυξανόμενης ζήτησης σε αρωματικά φυτά και βότανα εντοπίζεται η προοπτική δημιουργίας **επιδεικτικών αγρών** για την **επιμόρφωση** των αγροτών σε καλλιέργειες αρωματικών φυτών και βοτάνων (**ΕΑΣ Τρικάλων**),

- Οι εκπρόσωποι των τοπικών οινοποιείων αποσκοπούν στην **Συνεργασία** μεταξύ τους για την προώθηση των προϊόντων τους και την **ανάπτυξη Δικτύου «Δρόμοι του κρασιού Μετεώρων»**,

- Η τοπική παραγωγική διαδικασία, στους τομείς του **κρέατος** (βόειο κρέας ποιότητας **Διάσελλου Τρικάλων**), και των **αρωματικών φυτών, βοτάνων και αιθέριων ελαίων**), **εμφανίζει προοπτική ανάπτυξης μέσω της** χρήσης της **ερευνητικής γνώσης & της αγροτικής έρευνας** πανεπιστημιακών ιδρυμάτων και τεχνολογικών ινστιτούτων,

- Υποστηρίζεται η δημιουργία νέων **συλλογικών σχημάτων** στην γεωργοκτηνοτροφική παραγωγή (**ομάδες παραγωγών**) για την εφαρμογή συστημάτων ποιότητας και κοινής εμπορίας στο **κρέας** (αιγοπρόβειο, βόειο) και τα **πεπνοειδή** (πεπόνια Νομής),

- Είναι απαραίτητη η **επιμόρφωση** αγροτών σε νέες διαδικασίες **παραγωγής & μεταποίησης προϊόντων** και εφαρμογή συστήματος **ανταλλαγής αγροτών** (farmer exchange system) για **μεταφορά γνώσης και εμπειριών** από άλλες χώρες της ΕΕ,

- Στον τομέα του τουρισμού προτείνεται η δημιουργία τοπικού **«Δικτύου ποιοτικού τουρισμού»** βασισμένου στην ανάπτυξη **τοπικού συστήματος ποιότητας** για τις τουριστικές επιχειρήσεις & τις επιχειρήσεις εστίασης για την συμμόρφωση τους με προδιαγραφές ποιότητας, ώστε να είναι επιλέξιμες για επενδύσεις εκσυγχρονισμού των υφισταμένων μονάδων.

- Μέσω της διαδικασίας **δικτύωσης** με τις αναπτυξιακές εταιρίες της περιφέρειας Θεσσαλίας και του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας, διαμορφώθηκε σχήμα **διατοπικής συνεργασίας** για την **«αξιοποίηση της εδαφικής καινοτομίας στη Θεσσαλία»** και **ειδικότερα για την** ανάπτυξη σχεδιασμού και εφαρμογής εδαφικών αναπτυξιακών δράσεων σε περιοχές της θεσσαλικής υπαιθρου και στην κλίμακα μικρών αγροδιατροφικών αλυσίδων που περιλαμβάνει μια ολοκληρωμένη μεθοδολογία για: **i)** τον εντοπισμό, ανάδειξη και ενεργοποίηση των εδαφικών (τοπικών) πόρων και **ii)** την οργάνωση εδαφικών μορφών συνεργασίας και συντονισμού, **iii)** τον σχεδιασμό ενός εργαλείου Εδαφικού Συμμετοχικού Συστήματος Εγγύησης (ΕΣΣΕ) της ποιότητας και της ταυτότητας αγαθών και υπηρεσιών σε συνεργασία με το Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας (Εργαστήριο Αγροτικού Χώρου) σε εμβληματικά γεωργοκτηνοτροφικά προϊόντα που δεν πληρούν (για διάφορους λόγους) τις τυπικές προδιαγραφές αναγνώρισης την ΕΕ ως Π.Ο.Π., Π.Γ.Ε., Ε.Π.Π.Ε.

2. ΑΝΑΛΥΣΗ ΣΥΓΚΡΙΤΙΚΩΝ ΠΛΕΟΝΕΚΤΗΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΜΕΙΟΝΕΚΤΗΜΑΤΩΝ ΠΕΡΙΟΧΗΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ (SWOT ΑΝΑΛΥΣΗ)

Η **ανάλυση SWOT**, αποτελεί ένα **μεθοδολογικό εργαλείο** καταγραφής των σημαντικότερων συμπερασμάτων, που προκύπτουν από την ανάλυση και την καταγραφή του περιβάλλοντος της περιοχής παρέμβασης. Ως απώτερο στόχο, έχει τον εντοπισμό των ακόλουθων στοιχείων:

- Των **πλεονεκτημάτων - ισχυρών σημείων (Strengths)**, με βάση τα οποία μπορεί να στηριχθεί η αναπτυξιακή πορεία της περιοχής αναφοράς και να καθοριστούν οι κατευθύνσεις μιας συνεκτικής και συνολικής στρατηγικής τοπικής ανάπτυξης.
- Των **μειονεκτημάτων - αδύνατων σημείων (Weaknesses)**, ο εντοπισμός και η καταγραφή των οποίων αποτελεί την αναγκαία βάση για εκείνες τις πολιτικές και δράσεις που θα συμβάλουν στην αντιμετώπισή τους.
- Των **ευκαιριών (Opportunities) και των απειλών (Threats)**, που σχετίζονται αφενός με τις δυνάμεις και τις αδυναμίες που έχουν εντοπιστεί και αφετέρου με το δυναμικά μεταβαλλόμενο εξωτερικό περιβάλλον που επηρεάζει τις αναπτυξιακές προοπτικές της περιοχής παρέμβασης. Οι ευκαιρίες και απειλές αξιολογούνται και λαμβάνονται υπόψη κατά το σχεδιασμό των αναπτυξιακών παρεμβάσεων.

3.1 Αναγνώριση Πλεονεκτημάτων & Μειονεκτημάτων της Περιοχής

Τα **πλεονεκτήματα** αναφέρονται στα διαπιστωμένα **«ισχυρά»** σημεία που παρουσιάζει η περιοχή και τα οποία μπορούν να αξιοποιηθούν, ενώ τα **μειονεκτήματα** στα **«αδύναμα/αρνητικά»** σημεία (ανασχετικούς παράγοντες για την ανάπτυξη της περιοχής).

Τα παρακάτω στοιχεία προέκυψαν από την ανάλυση της υφιστάμενης κατάστασης και των έργων που προγραμματίζονται στην περιοχή εφαρμογής του τοπικού προγ/τος LEADER/CLLD.

3.1.1 Πλεονεκτήματα

Παράδοση ενασχόλησης των κατοίκων με τη Γεωργία και την Κτηνοτροφία

Οι κάτοικοι της περιοχής κατέχουν την απαιτούμενη τεχνογνωσία, για την αντιμετώπιση των μεταρρυθμίσεων που επιφέρει η εφαρμογή της νέας ΚΑΠ, ενώ αξιοσημείωτες είναι και οι υφιστάμενες υποδομές (δίκτυο γεωτρήσεων, αποστραγγιστικοί τάφροι, αγροτικοί οδοποιοί, αντιπλημμυρικά κανάλια, κλπ), καθώς και σύγχρονου μηχανολογικού εξοπλισμού. Η ύπαρξη εύφορων βοσκοτόπων, καθώς και ο προγραμματισμός της αύξησής τους, ευνοεί την αύξηση του κτηνοτροφικού κλάδου, ενισχύοντας έτσι το υψηλό ποσοστό των κατοίκων που έχουν ως κύρια ενασχόληση την κτηνοτροφία.

Σε επίπεδο χώρας, η ΠΕ Τρικάλων είναι πρώτος σε **παραγωγή τυροκομικών προϊόντων**, ενώ αξιόλογη είναι κι η παραγωγή προϊόντων υψηλής προστιθέμενης αξίας (μέλι, οπωροκηπευτικά, γαλακτοκομικά, φρούτα, κλπ). Αναφορικά με την υφιστάμενη βιολογική κτηνοτροφία & γεωργία ή με την δυνατότητα ανάπτυξής τους στην περιοχή εφαρμογής, τα παραγόμενα προϊόντα δεν απέχουν πολύ των προδιαγραφών της βιολογικής κτηνοτροφίας. Με ελάχιστες προσαρμογές και βελτιώσεις θα μπορούσε ένας ικανός αριθμός από άλλα προϊόντα να καλύψουν την αυξανόμενη αγορά των βιολογικών προϊόντων.

Υπαρξη εύφορων εδαφών στην πεδινή ζώνη

Το πεδινό τμήμα της περιοχής παρέμβασης χαρακτηρίζεται από εδάφη ικανά να προσαρμοστούν σε πολλές καλλιέργειες, ενώ η ύπαρξη υδατικών πόρων πολύ καλών ποιοτικών χαρακτηριστικών, επιτρέπει την καλλιέργεια προϊόντων υψηλής προστιθέμενης αξίας (προϊόντα ποιότητας, ανταγωνιστικά στις απαιτήσεις των διεθνών αγορών κλπ).

Υπαρξη αυτοφυών αρωματικών φυτών (τσάι, ρίγανη, βότανα του Κόζιακα)

Αναφορικά με τα αρωματικά και φαρμακευτικά φυτά, η περιοχή παρέμβασης χαρακτηρίζεται από πλούσια ύπαρξη αυτοφυών φυτών ιδιαίτερα στην περιοχή του Κόζιακα. Όμως, αυτό που δεν είναι γνωστό σε πολλούς είναι η ύπαρξη μεγάλου αριθμού βοτάνων. Τα βότανα του Κόζιακα ήταν γνωστά από την αρχαιότητα, η παράδοση αναφέρει πως στις ανατολικές πλαγιές του βουνού συνέλεγε τα φυτά που χρησιμοποιούσε για την παρασκευή των φαρμάκων ο Ασκληπιός. Για το λόγο αυτό ο Κόζιακας ονομάζεται και βουνό του Ασκληπιού.

Ο ακριβής αριθμός των βοτάνων που φύονται στην περιοχή δεν έχει προσδιορισθεί επακριβώς. Τα πιο γνωστά είναι το τσάι του βουνού, η ρίγανη, ο μόσχος, το φλαμούρι κ.ά. Σήμερα λιγοστοί είναι οι κάτοικοι των γύρων χωριών που συλλέγουν αρωματικά φυτά και θεραπευτικά βότανα για προσωπική χρήση ή και για εμπόριο, όπως γινόταν παλιότερα. Η καλλιέργεια όμως των αρωματικών και φαρμακευτικών φυτών μπορεί να διαδοθεί στην περιοχή παρέμβασης λόγω των ιδανικών εδαφοκλιματικών συνθηκών που υφίστανται στην περιοχή και να υπάρξει μια εναλλακτική πηγή εισοδήματος.

Σχετική ισχυροποίηση του τομέα της Μεταποίησης

Πλεονέκτημα για την περιοχή, αποτελεί και η σχετική ισχυροποίηση του αγροτικού χαρακτήρα του μεταποιητικού τομέα, λαμβάνοντας υπόψη ότι ο μεγαλύτερος αριθμός των **μεταποιητικών μονάδων** σχετίζεται με τον **πρωτογενή τομέα**. Ειδικότερα, στην περιοχή λειτουργούν περί τις 95 επιχειρήσεις που σχετίζονται με τον

πρωτογενή τομέα, όπως τυροκομεία, αλευροβιομηχανίες, μονάδες μίξης ζωοτροφών, τυποποιητήρια-συσκευαστήρια, κλπ, που καταδεικνύουν τον αγροτικό κυρίως χαρακτήρα του μεταποιητικού τομέα.

Υπαρξη δυναμικών πόλων έλξης τουριστών (Καλ/κα-Μετέωρα-Περτούλι & Πύλη- Περτούλι- Ασπροπόταμος)

Στην περιοχή εφαρμογής του προγράμματος υπάρχουν δυο δυναμικοί και αναπτυσσόμενοι πόλοι τουριστικής ανάπτυξης. Ειδικότερα ο άξονας Καλαμπάκας – Μετέωρα – Περτούλι, όπου υπάρχουν υποδομές διανυκτέρευσης & εστίασης και δέχονται το μεγαλύτερο αριθμό των επισκεπτών καθ' όλη τη διάρκεια του χρόνου. Η ευρύτερη περιοχή των Μετεώρων δέχεται επισκέπτες όχι μόνο από την Ελλάδα αλλά και από όλο τον κόσμο όλο το χρόνο, ο θρησκευτικός τουρισμός είναι αυτός που κυριαρχεί όμως υπάρχει και φυσιολατρικός αλλά και τουρισμός που προτιμά έντονες δραστηριότητες(αναρρίχηση). Η περιοχή του Περτουλίου δέχεται τουρισμό και αυτή όλο το χρόνο, όμως ως περίοδο αιχμής μπορούμε να χαρακτηρίσουμε την περίοδο του χειμώνα και κυρίως τα Σαββατοκύριακα και τις αργίες. Ο τουρισμός της περιοχής είναι κυρίως φυσιολατρικός αλλά και γι' αυτούς που προτιμούν τις εναλλακτικές διακοπές και δραστηριότητες (σκι, ιππασία, ορειβασία κλπ).

Ο δεύτερος άξονας Πύλης-Περτουλίου-Ασπροποτάμου παρουσιάζει και αυτός αξιόλογη τουριστική κίνηση, όπως προαναφέραμε, όμως είναι μια περιοχή που χαρακτηρίζεται από μια δυναμική ανάπτυξης κυρίως του οικοτουρισμού και μπορούμε να την κατατάξουμε στις άμεσα αναπτυσσόμενες περιοχές, μόλις ολοκληρωθούν και τα έργα υποδομών που έχουν προγραμματιστεί.

Η δυναμική των δυο παραπάνω αξόνων για τουριστική ανάπτυξη, σε συνδυασμό με τον άξονα «Πύλη-Κόζιακας-Καλαμπάκα», ο οποίος χωροθετείται παράλληλα με τον υπό διαμόρφωση οδικό άξονα Πύλης-Καλαμπάκας, ενέχει τις προϋποθέσεις για την δημιουργία συνδυασμένων τουριστικών πακέτων και διαδρομών.

Ποικιλία εναλλακτικών μορφών τουρισμού και αθλητικών δραστηριοτήτων για τους επισκέπτες

Στην περιοχή εφαρμογής του προγράμματος δίνεται η δυνατότητα στους επισκέπτες να διαλέξουν από μια ποικιλία εναλλακτικών μορφών τουρισμού ώστε να περάσουν πιο ευχάριστα την διαμονή τους. Οι κατάλληλες συνθήκες που επικρατούν στην περιοχή αλλά και η εκμετάλλευση των ευκαιριών των τριών προηγούμενων προγραμματικών περιόδων από πλευράς χρηματοδοτήσεων, δημιούργησαν πλήθος δραστηριοτήτων που στηρίζονται από την ύπαρξη των κατάλληλων υποδομών και υπηρεσιών για τους επισκέπτες όπως: ορειβασία και αναρρίχηση, ψάρεμα, μπάνιο και κανό-καγιάκ, αλλά και αθλητικές δραστηριότητες όπως τοξοβολία, ιππασία, σκι, ανεμοπτερισμός κ.α.

Υπαρξη αξιόλογων περιβαλλοντικών αποθεμάτων

Στην περιοχή εφαρμογής του τοπικού προγ/τος LEADER/CLLD, συμπεριλαμβάνονται ορεινές περιοχές πλούσιες σε δάση, με αξιόλογη πανίδα και χλωρίδα, ενώ σημαντικό πλεονέκτημα για την περιοχή αποτελεί η ένταξη 4 περιοχών στον εθνικό κατάλογο του Δικτύου NATURA 2000 (Αντιχάσια Όρη-Μετέωρα, Ασπροπόταμος, Κερκέτιο Όρος, Όρος Λάκμος), καθώς και η ύπαρξη ειδικών μορφών τουρισμού (εναλλακτικού) που αλληλοσυνδέεται με αυτές τις περιοχές.

Επιπλέον στην περιοχή απαντώνται υψηλά δάση, αλλά και δασωμένα φαράγγια, παρόχθια οικοσυστήματα, ορεινά λιβάδια, απότομες κορυφές, καθώς και όλα εκείνα τα στοιχεία που συνθέτουν και χαρακτηρίζουν τις κύριες ζώνες δασικής βλάστησης του ηπειρωτικού μέρους της χώρας μας. Επίσης σημαντικές είναι και οι ορεινές καλλιέργειες που συναντάμε στα χαμηλότερα υψόμετρα. Σε επίπεδο κυνηγιού υπάρχει η Ελεγχόμενη Κυνηγετική Περιοχή του Κόζιακα και πέντε Καταφύγια άγριας ζωής.

Το πλούσιο υδατικό δυναμικό (Αχελώος, Πηνειός, Κλεινοβίτης, Ληθαίος, κλπ), προσδίδει ιδιαίτερο χαρακτήρα και ισχυρό πλεονέκτημα στην περιοχή, αφού δίνει δυνατότητες για ποικιλότροπη εκμετάλλευση. Η ποιοτική κατάσταση των επιφανειακών & υπογείων υδάτων της περιοχής δεν παρουσιάζει ιδιαίτερα προβλήματα ρύπανσης, εκτός ελάχιστων περιπτώσεων, ενώ τα υδατικά αποθέματα εξασφαλίζουν την ικανοποιητική άρδευση των καλλιεργειών.

Ιδιαίτερα πολιτιστικά στοιχεία (γεφύρια, εκκλησίες νερόμυλοι κλπ)

Η σημαντική πολιτιστική ταυτότητα της ευρύτερης περιοχής αντανakλάται κυρίως στην ύπαρξη της Μοναστικής πολιτείας των Μετεώρων, που έχει χαρακτηριστεί από την UNESCO ως Μνημείο Παγκόσμιας Κληρονομιάς, αλλά και από το πλήθος των μοναστηριών, των πέτρινων γεφυριών, των νερόμυλων, αλλά και από τα εξάισια οικοδομήματα σε διάφορους οικισμούς στα οποία είναι εμφανής η μορφολογική γραμμή και οι τεχνικές κατασκευής που συναντώνται στην περιοχή.

Τα παραδοσιακά κτίσματα που διασώζονται στην περιοχή παρουσιάζουν ενδιαφέρουσα αρχιτεκτονική και αποτελούν μια εμπράγματη καταγραφή της ιστορίας του τόπου. Επίσης το πλήθος των τοπικών εκπολιτιστικών συλλόγων που λειτουργούν στην περιοχή και δραστηριοποιούνται μεταξύ άλλων και μέσα από την οργάνωση πολιτιστικών εκδηλώσεων και τοπικών πανηγυριών, ιδιαίτερα κατά την θερινή περίοδο, είναι ένα από τα στοιχεία που δηλώνουν έντονη πολιτιστική ταυτότητα.

Στην περιοχή υπάρχουν δύο χαρακτηρισμένοι Διατηρητέοι οικισμοί, το Χαλίκι και η Ανθούσα της κοινότητας Ασπροποτάμου. Επίσης αξιόλογο θρησκευτικό μνημείο είναι η Ι.Μ. Τίμιου Σταυρού Δολιανών, ενώ το σπήλαιο της Θεόπετρας αποτελεί σημείο αναφοράς για την παλαιολιθική περίοδο στην περιοχή. Ένα πλήθος πέτρινων γεφυριών, παλαιών νερόμυλων αλλά και πέτρινων αναβαθμιδών συμπληρώνουν το παζλ της πλούσιας πολιτιστικής κληρονομιάς της περιοχής.

3.1.2 Μειονεκτήματα

☒ **Έλλειμμα ποιότητας παρεχόμενων υπηρεσιών και προϊόντων στον αγροδιατροφικό τομέα**

Στην περιοχή εφαρμογής του τοπικού προγράμματος παρατηρείται έλλειμμα ποιότητας, όχι μόνο στις υποδομές και τα προϊόντα, αλλά και στις παρεχόμενες υπηρεσίες, γεγονός που δεν επιτρέπει την κατά το δυνατόν μεγιστοποίηση της προστιθέμενης αξίας των προϊόντων και δίνει χαμηλής στάθμης τελικά αποτελέσματα. Η περιοχή ενώ έχει όλα εκείνα τα απαραίτητα πλεονεκτήματα που θα διαφοροποιήσουν το τελικό προϊόν, εντούτοις λόγω έλλειψης δεξιοτήτων και ενημέρωσης περιορίζεται στα τυπικά παραγόμενα προϊόντα και απουσιάζει από την αγορά των επώνυμων, ποιοτικών βιολογικών προϊόντων που θα προσδώσουν και την υπεραξία και το ανάλογο εισόδημα στους κατοίκους της περιοχής.

Ο τομέας γενικά των υπηρεσιών παρουσιάζει αδυναμίες, που εντοπίζονται σε βασικές ελλείψεις σε υποδομές, όπως έχει αναφερθεί στην ανάλυση που προηγήθηκε και σε απουσία ανθρώπινου δυναμικού, που θα μπορούσε να αναπτύξει πρωτοβουλίες. Οι δημόσιες υπηρεσίες από μόνες τους δεν μπορούν να βελτιώσουν την συμμετοχή του τομέα στο ΑΕΠ και στην απασχόληση της περιοχής.

☒ **Μικρή παραγωγή προϊόντων ποιότητας στον αγροδιατροφικό τομέα**

Παρ' όλο που οι τάσεις της αγοράς επιβάλλουν την ύπαρξη πιστοποιημένων προϊόντων, οι παραγωγοί που εφαρμόζουν συστήματα ολοκληρωμένης διαχείρισης στην περιοχή παρέμβασης είναι περιορισμένοι, ενώ μικρός είναι κι ο αριθμός των παραγωγών που παράγουν βιολογικά προϊόντα.

☒ **Ελλιπής εκσυγχρονισμός των γεωργό-κτηνοτροφικών εκμεταλλεύσεων**

Η περιορισμένη διάδοση των υποδομών και των τεχνολογιών πληροφορικής & επικοινωνιών και ειδικότερα μηχανολογικός εξοπλισμός παλαιάς τεχνολογίας, καθώς και οι χρησιμοποιούμενες μέθοδοι, έχουν ως αποτέλεσμα την υποβάθμιση του τεχνολογικού επιπέδου της αγροτικής δραστηριότητας.

Επιπλέον η αδυναμία των κατά κύριο επάγγελμα αγροτών να «συγχρονιστούν» με τις εξελίξεις στη διάδοση νέων τεχνολογιών, καθώς και η αδυναμία χρήσης του διαδικτύου για την ενημέρωση σε θέματα καλλιεργειών & παραγωγής και προώθησης των προϊόντων, είναι στοιχεία που χαρακτηρίζουν την ελλιπή άσκηση της γεωργό-κτηνοτροφικής δραστηριότητας. Χαρακτηριστικά το δίκτυο οπτικών ινών δεν έχει ακόμη ολοκληρωθεί.

☒ **Μικρή ποικιλία καλλιεργούμενων ειδών στην γεωργία**

Βασικό μειονέκτημα είναι το εγγειοδιαρθρωτικό ζήτημα και ιδίως το μικρό μέγεθος και ο πολυτεμαχισμός των εκμεταλλεύσεων, χαρακτηριστικά που εμποδίζουν την περαιτέρω μείωση του κόστους παραγωγής και την βελτίωση της ανταγωνιστικότητας.

Η γεωργική παραγωγή στην περιοχή παρέμβασης δεν παρουσιάζει μεγάλη ποικιλία ως προς τα καλλιεργούμενα είδη, ενώ τα προϊόντα που επικρατούν είναι το βαμβάκι, τα δημητριακά (καλαμπόκι, σιτάρι), οι ζωοτροφές (μηδική, τριφύλλι, κοφτολίβαδα) και τα κηπευτικά. Όσον αφορά τις δένδρωδεις καλλιέργειες, επικρατούν καρυδιές, καστανιές, μηλιές. Υπάρχουν επίσης αυτοφυή αρωματικά φυτά (τσάι, ρίγανη, μόσχος, φλαμούρι).

☒ **Χαμηλή ανταγωνιστικότητα του πρωτογενούς τομέα**

Η μείωση του συνόλου των καλλιεργούμενων εκτάσεων που έχει παρατηρηθεί στην περιοχή παρέμβασης την τελευταία πενταετία, η διαπιστωμένη στασιμότητα κι αδυναμία της ανάπτυξης των γεωργικών εκμεταλλεύσεων, έχουν άμεση συσχέτιση με το μικρό μέσο κλήρο.

Παράλληλα το υψηλό κόστος παραγωγής & διάθεσης των προϊόντων, η ανυπαρξία συσκευασίας και τυποποίησης, καθώς και η ανύπαρκτη εξωστρέφεια των τοπικά παραγόμενων προϊόντων, χαρακτηρίζουν την χαμηλή ανταγωνιστικότητα του πρωτογενούς τομέα.

☒ **Ανεπαρκείς υποδομές στον αγροτικό τομέα**

Το υφιστάμενο δίκτυο αγροτικής οδοποιίας χρήζει παρεμβάσεων και βελτίωσης, ενώ παράλληλα θα πρέπει να ενταθούν οι προσπάθειες για τον αγροτικό εξηλεκτισμό. Τα υδατικά αποθέματα της περιοχής να μην κρίνονται επαρκή, αλλά χωρίς τις κατάλληλες υποδομές για την ορθολογική διαχείρισή τους κι αξιοποίησή τους, είναι ορατός ο κίνδυνος της εξάντλησής τους, λόγω της αλόγιστης χρήσης τους. Στο πλαίσιο αυτό θα πρέπει να γίνει βελτίωση & επέκταση του υπόγειου αρδευτικού δικτύου των αγροκτημάτων της περιοχής παρέμβασης, με παράλληλη συντήρηση-καθαρισμό των υφιστάμενων αρδευτικών καναλιών και τη δημιουργία λιμνοδεξαμενών και μικροφραγμάτων.

☒ **«Προσκόλληση» σε ξεπερασμένες καλλιέργειες**

Καλλιέργειες όπως το βαμβάκι, το καλαμπόκι και τα σιτηρά πρέπει να φθίνουν λόγω του χαμηλού ποσοστού κέρδους που αποφέρουν στους παραγωγούς, καθώς και της μη ανταγωνιστικότητάς τους στην αγορά.

☒ **Έλλειψη τεχνικών γνώσεων στην κτηνοτροφία και στασιμότητα και μείωση του ζωικού κεφαλαίου**

Παρά το γεγονός ότι η κτηνοτροφία αποτελεί μια από τις σημαντικότερες παραγωγικές δραστηριότητες στην περιοχή παρέμβασης, εντούτοις χαρακτηρίζεται από χαμηλό επίπεδο τεχνικών γνώσεων, απουσία επαγγελματιών κτηνοτρόφων, χαμηλό επίπεδο υγιεινής των εγκαταστάσεων, μικρό μέγεθος των εκμεταλλεύσεων καθώς και

υποβαθμισμένη υποδομή των σταυλικών εγκαταστάσεων. Επίσης παρατηρείται μεγάλη χαμηλή προσαρμοστικότητα στις νέες απαιτήσεις των αγορών, έλλειψη διάδοξης κατάστασης και έλλειψη επιχειρηματικότητας.

☒ **Χαμηλός βαθμός μεταποίησης**

Η μεταποιητική δραστηριότητα στην περιοχή παρέμβασης, σχετίζεται κυρίως με τον πρωτογενή τομέα και αφορά μικρές βιοτεχνικές - βιομηχανικές μονάδες για την κάλυψη των τοπικών αναγκών.

Η βασική αδυναμία εντοπίζεται στην απουσία ευέλικτων προγραμμάτων στήριξης, ιδίως για τις μικρές επιχειρήσεις, όχι μόνο με τη μορφή κινήτρων, αλλά -κυρίως- με τη μορφή οργανωτικής υποστήριξης, κατευθύνσεων στις αγορές, βοήθειας για την βελτίωση της ποιότητας, μεταφοράς τεχνογνωσίας κ.α. παρόμοιων υποστηρικτικών ενεργειών.

☒ **Ρυπογόνος λειτουργία ορισμένων μεταποιητικών μονάδων**

Η περιορισμένη εφαρμογή συστημάτων περιβαλλοντικής διαχείρισης από ορισμένες μεταποιητικές μονάδες, καθώς και η έλλειψη βασικών υποδομών διάθεσης & επεξεργασίας βιοτεχνικών-βιομηχανικών λυμάτων (βιολογικοί καθαρισμοί), κυρίως κατά μήκος της κοίτης του Πηνειού ποταμού, επιβαρύνει τα ποιοτικά χαρακτηριστικά των επιφανειακών υδάτων.

☒ **Περιβαλλοντικές επιβαρύνσεις λόγω της εντατικής γεωργικής & κτηνοτροφικής εκμετάλλευσης**

Οι παραγωγοί στην προσπάθειά τους να αυξήσουν το εισόδημά τους από τις υπάρχουσες μη αποδοτικές καλλιέργειες, κάνουν αλόγιστη χρήση φυτοφαρμάκων και λιπασμάτων, ενώ παράλληλα δεν τηρούν τους κώδικες ορθής γεωργικής πρακτικής (ΚΟΓΠ), με αποτέλεσμα να παρατηρείται συσσώρευση νιτρικών & επικίνδυνων ουσιών στο έδαφος, καθώς και υποβάθμιση των υπογείων υδροφορέων.

Από τις οικονομικές δραστηριότητες στην περιοχή της μελέτης, για αρνητική επιρροή στο περιβάλλον (ρύπανση φυσικών αποδεκτών και βλάβες στην χλωρίδα), ενοχοποιείται κυρίως η κτηνοτροφική δραστηριότητα και κατά δεύτερο λόγο η γεωργική δραστηριότητα. Η κτηνοτροφία έχει αρνητική επιρροή λόγω της ευρείας διασποράς της στον χώρο και του μεγέθους της, ενώ η γεωργία λόγω της αλόγιστης χρήσης λιπασμάτων. Για τα στερεά και τα υγρά απόβλητα των μονάδων δεν υπάρχουν σύγχρονα συστήματα διαχείρισης. Το μεγάλο σχετικά μέγεθος των βοσκοτόπων της περιοχής ευνοεί την εκτεταμένη βόσκηση με τις αναμενόμενες βλάβες στην χλωρίδα.

Όσον αφορά στους υφιστάμενους βοσκοτόπους, παρατηρείται είτε αυξημένη πυκνότητα βόσκησης, είτε υπερβόσκηση.

☒ **Αναξιοποίητες και «απροστάτευτες» πολλές περιοχές φυσικού κάλλους**

Πολλές από τις περιοχές που είτε ανήκουν στο δίκτυο ΦΥΣΗ 2000, είτε διαθέτουν αξιόλογο περιβαλλοντικό απόθεμα, δεν διαθέτουν ικανές υποδομές για την απαραίτητη διασύνδεσή τους με την επιδιωκόμενη οικοτουριστική ανάπτυξη της ευρύτερης περιοχής.

Επιπλέον, η μη ύπαρξη πυροπροστασίας, το ελλιπές δίκτυο δασικής οδοποιίας σε πολλά από τα δασικά συμπλέγματα της περιοχής, τα καθιστούν ευάλωτα σε κινδύνους πυρκαγιών.

Τέλος, η έλλειψη διαχειριστικών μελετών για τα δασικά οικοσυστήματα που εντοπίζονται στην περιοχή και γενικότερα σχεδιασμού, καθώς και οι περιορισμένης έκτασης έως ανύπαρκτες αναδασώσεις, αποτελούν ανασταλτικούς παράγοντες για τη βιώσιμη εκμετάλλευσή τους και βέβαια η μη ύπαρξη φορέα διαχείρισης προστατευόμενων περιοχών.

☒ **Ανεπάρκεια τεχνικών και κοινωνικών υποδομών (μέτρια κατάσταση οδικού δικτύου, πεπαλαιωμένα δίκτυα ύδρευσης – άρδευσης, έλλειψη χώρων επεξεργασίας λυμάτων, έλλειψη σχολείων)**

Η εικόνα για την κοινωνική υποδομή και τις εξυπηρετήσεις δεν είναι ικανοποιητική. Η πραγματικότητα στον συγκεκριμένο τομέα για την περιοχή παρέμβασης, όπως σκιαγραφήθηκε από τους μόνιμους κατοίκους, υπολείπεται από τα επίσημα στοιχεία. Τα περισσότερα προβλήματα εντοπίζονται στους αραιοκατοικημένους ή και ακατοίκητους για μεγάλα χρονικά διαστήματα οικισμούς και αφορούν σε ζητήματα εκπαίδευσης, υγείας, κοινωνικών εξυπηρετήσεων, ύδρευσης και αποχέτευσης.

Αναφορικά με τη διαχείριση των υγρών αποβλήτων των οικισμών, κυριαρχούν οι βόθροι και η επιφανειακή παροχέτευση τους. Εξαιρέση αποτελεί η περιοχή Καλαμπάκας - Καστρακίου - Διάβας που είναι συνδεδεμένη με το δίκτυο ακαθάρτων του Δήμου και τα λύματα καταλήγουν στο βιολογικό καθαρισμό Καλαμπάκας.

Το πολιτιστικό περιβάλλον της περιοχής, και κυρίως τα μνημεία, καταγράφουν απώλειες και αντιμετωπίζουν κινδύνους από την αδιαφορία και την έλλειψη οικονομικών πόρων για την συντήρηση / ανάδειξη του.

☒ **Χρόνο - Απόσταση από τα μεγάλα Αστικά Κέντρα**

Ο νομός Τρικάλων κατέχει κεντροβαρή θέση σε σχέση με τους άλλους νομούς της Ελλάδος και ειδικότερα από τα μεγάλα αστικά κέντρα της Αθήνας και Θεσσαλονίκης, γεγονός που αν και θα έπρεπε να το εκμεταλλευτεί ως συγκριτικό πλεονέκτημα του, έχει εξελιχθεί σε μεγάλο πρόβλημα. Ο λόγος είναι η ύπαρξη πεπαλαιωμένου οδικού δικτύου στο εσωτερικό του νομού και η έλλειψη σύγχρονων οδικών αξόνων σύνδεσης με τα μεγάλα αστικά κέντρα, γεγονός που μεγαλώνει την χρόνο-απόσταση και είναι λόγος που δεν ευνοεί την εύκολη διακίνηση ανθρώπων & αγαθών από και προς τα μεγάλα αστικά κέντρα, ειδικότερα ο λεγόμενος Άξονας Κεντρικής Ελλάδος Ε65, λόγω

έλλειψης κονδυλίων θα κατασκευαστεί τμηματικά με παράδοση μόνο του τμήματος Τρίκαλα - Ξυνιάδα, ενώ για το τμήμα Καλαμπάκας - Σύνδεση με Εγνατία είναι άγνωστη ακόμη η οριστική χάραξη του.

☒ Εικόνα πληθυσμιακής ερήμωσης (μείωση και γήρανση του πληθυσμού)

Από την ανάλυση της υφιστάμενης κατάστασης, αλλά κυρίως και από τα στοιχεία των απογραφών της ΕΛΣΤΑΤ προκύπτει η ηλικιακή κατανομή του πληθυσμού οι δείκτες δηλώνουν υψηλή γήρανση του πληθυσμού, μεγάλη εξάρτηση των μη παραγωγικών ηλικιών από τις παραγωγικές και χαμηλή αντικατάσταση των παλαιότερων γενεών από τις νεότερες.

☒ Χαμηλό εκπαιδευτικό επίπεδο του πληθυσμού

Μελετώντας τα στατιστικά στοιχεία γίνεται φανερό πως το επίπεδο εκπαίδευσης των κατοίκων της περιοχής παρέμβασης σε σχέση με τους κατοίκους του συνόλου της Περιφερειακής Ενότητας Τρικάλων είναι μειωμένο. Στην περιοχή παρέμβασης το μεγαλύτερο ποσοστό των κατοίκων είναι απόφοιτοι Δημοτικού σχολείου (ποσοστό 35,83%) και ακολουθούν οι απόφοιτοι Λυκείου (ποσοστό 11,07%). Αξιοσημείωτο επίσης είναι το γεγονός ότι στην περιοχή παρέμβασης το ποσοστό των ατόμων που εγκατέλειψαν το Δημοτικό, αλλά ωστόσο είναι γνώστες γραφής και ανάγνωσης, ανέρχεται στο 10,9% ενώ αρκετά μεγάλο είναι και το ποσοστό των αναλφάβητων, το οποίο και ανέρχεται στο 7,94%.

☒ Έλλειψη διασυνδέσεων και δικτύωσης παραγωγικών κλάδων και δραστηριοτήτων

Βασικό μειονέκτημα είναι η έλλειψη διασύνδεσης και δικτύωσης των παραγωγικών κλάδων, γεγονός που κάνει την διακίνηση των εμπορευμάτων δύσκολη και χρονοβόρα. Θα μπορούσε πολύ εύκολα να υπάρξει διασύνδεση του τουρισμού με την κτηνοτροφία και γεωργία, όπως επίσης και με τους τομείς του ξύλου και των μεταλλικών κατασκευών. Η δημιουργία δικτύων είναι και αυτή απαραίτητη για την βελτίωση της ανταγωνιστικότητας και την εξωστρέφεια των τοπικών προϊόντων.

☒ Χαμηλό επίπεδο υπηρεσιών στις τουριστικές περιοχές

Η κατάσταση αποτυπώνεται στις χαμηλές ποιοτικές προδιαγραφές των περισσότερων τουριστικών υποδομών (ξενώνων και ξενοδοχείων) που καταγράφονται, με εξαίρεση τις νέες ξενοδοχειακές μονάδες που συγχρηματοδοτήθηκαν από τα προγράμματα ΟΠΑΑΧ, Leader II & Leader+. Η ίδια κατάσταση επικρατεί και στις υποδομές εξυπηρέτησης των τουριστών (χώροι εστίασης & αναψυχής, σημεία ενημέρωσης κλπ), οι οποίες παρουσιάζουν επίσης μεγάλες ελλείψεις.

Ελλείψεις παρουσιάζουν επίσης και οι δημόσιες και ιδιωτικές υπηρεσίες, που εκτός των μεγάλων αστικών κέντρων είναι δύσκολο να προσφερθούν σε επισκέπτες (υγεία, ΕΛΤΑ, οπτικές ίνες κλπ).

☒ Έλλειψη υποδομής καταλυμάτων και τουριστικής υποδομής, εκτός τουριστικών πόλων

Η τουριστική κίνηση στην περιοχή, εκτός των δυο αναπτυσσόμενων τουριστικών πόλων, την περιοχή των Μετεώρων και της περιοχής Ελάτης-Περτουλίου είναι μικρή και αφορά εσωτερικό τουρισμό, γεγονός που δημιουργεί συνθήκες κορεσμού σε περιόδους αιχμής, τόσο στα αστικά κέντρα του Νομού (Καλαμπάκα, Τρίκαλα), όσο και σε οικισμούς (Ελάτη, Περτούλι), ενώ θα μπορούσε να εκτονωθεί αυτή η τουριστική πίεση και σε άλλους οικισμούς που βρίσκονται σε μικρή ή και μεγαλύτερη απόσταση από τους αναπτυσσόμενους αυτούς πόλους.

☒ Διερχόμενος, μαζικός τουρισμός

Το ως τώρα μοντέλο ανάπτυξης του τουρισμού, ιδιαίτερα στην περιοχή των Μετεώρων είναι αυτό που ακολούθησε η Ελλάδα τις τελευταίες δεκαετίες δηλ. του διερχόμενου, μαζικού τουρισμού με όλα τα συνεπακόλουθα, που είναι η υπερσυγκέντρωση ατόμων στο ίδιο χώρο για ορισμένες ημέρες του έτους, κατευθυνόμενος τουρισμός από tour operators, υπηρεσίες χαμηλού επιπέδου, επισκέπτες που δεν έχουν άποψη για την περιοχή που επισκέπτονται παρά μόνο για το αξιοθέατο που είδαν.

3.2 Αναγνώριση Ευκαιριών & Απειλών της Περιοχής

Οι ευκαιρίες αναφέρονται σε εν δυνάμει (μελλοντικούς) θετικούς εξωτερικούς παράγοντες που αφορούν στα ζητήματα που εξετάζονται, ενώ οι απειλές σε εν δυνάμει αρνητικούς εξωτερικούς παράγοντες που χρειάζονται προετοιμασία για να αντιμετωπιστούν (απειλή είναι οτιδήποτε μπορεί να στερήσει σε μία περιοχή την ευκαιρία επίτευξης στόχων – σκοπών που έχουν τεθεί).

3.2.1 Ευκαιρίες

📌 Εντοπισμός αγροδιατροφικού συμπλέγματος ως δυναμικού παραγωγικού τομέα στο πλαίσιο της νέας προγραμματικής περιόδου 2014 – 2020.

Ο αγροδιατροφικός τομέας εντοπίζεται ως θεματική προτεραιότητα στην τρέχουσα προγραμματική περίοδο 2014-2020 (Στρατηγική Μελέτη Έξυπνης Εξειδίκευσης στην περιφέρεια (RIS3), ΠΕΠ Θεσσαλίας, Επιχειρησιακό Σχέδιο

Καλάθι Θεσσαλικών Προϊόντων), ενώ υπάρχει επίσης σημαντική διαθεσιμότητα χρηματοδοτικών πόρων για την υλοποίηση στοχευμένων ενεργειών.

📌 Αύξηση της ζήτησης για επώνυμα αγροτικά προϊόντα τα οποία έχουν υψηλή προστιθέμενη αξία

Η συνεχώς αυξανόμενη προτίμηση των καταναλωτών για προϊόντα ανώτερης ποιότητας και ασφάλειας ή για προϊόντα με «ταυτότητα» προσφέρει μία σημαντική ευκαιρία για την δημιουργία μικρών κυκλωμάτων εμπορίας, με επίπεδα διατίμησης πολύ πάνω από τον ανταγωνισμό, ώστε να μπορούν να αντισταθμίσουν το αναπόφευκτο υψηλό κόστος παραγωγής. Ο συνδυασμός μάλιστα παραδοσιακών μεθόδων και τεχνικών παραγωγής – παρασκευής – μεταποίησης προσδίδει έναν πρόσθετο τοπικό χαρακτήρα και προστιθέμενη αξία στο τελικό προϊόν.

📌 Αύξηση της ζήτησης για οικολογικά – βιολογικά προϊόντα

Η σταδιακά αυξανόμενη στροφή των καταναλωτών, τόσο στην εγχώρια αγορά όσο και στο εξωτερικό, προς επώνυμα προϊόντα βιολογικής προέλευσης, σε συνδυασμό με τις εφικτές προϋποθέσεις για την παραγωγή τέτοιων προϊόντων και τις ευνοϊκές εδαφικές και κλιματολογικές συνθήκες της περιοχής παρέμβασης, δημιουργεί ουσιαστικά πλεονεκτήματα για την βελτίωση του αγροτικού εισοδήματος και γενικότερα για την αναζωογόνηση της τοπικής οικονομίας.

📌 Δυνατότητα ανάπτυξης της βιολογική κτηνοτροφίας & γεωργίας

Η περιοχή παρέμβασης διαθέτει αξιόλογη παραγωγή τοπικών προϊόντων ποιότητας, που με μικρές προσαρμογές και βελτιώσεις και την εισαγωγή καινοτόμων μεθόδων και πρακτικών επεξεργασίας θα μπορούσαν να ικανοποιήσουν τις προδιαγραφές της βιολογικής γεωργίας και κτηνοτροφίας, καλύπτοντας έτσι την ζήτηση για βιολογικά προϊόντα που αποτελεί δυναμικά αναπτυσσόμενο κλάδο τόσο σε εθνικό όσο και σε ευρωπαϊκό επίπεδο.

📌 Δυνατότητα ανάπτυξης κλάδου αρωματικών και φαρμακευτικών φυτών

Όπως προαναφέρθηκε, η περιοχή παρέμβασης βρίθει βοτάνων και αρωματικών και φαρμακευτικών φυτών, τα πιο γνωστά από τα οποία είναι το τσάι του βουνού, η ρίγανη, ο μόσχος, το φλαμούρι κ.ά. Αν και παρατηρείται μικρός αριθμός κατοίκων, κυρίως των γύρω χωριών, που συλλέγουν αρωματικά φυτά και θεραπευτικά βότανα για προσωπική χρήση ή και για εμπόριο, όπως γινόταν παλιότερα, η καλλιέργεια των φυτών αυτών εμφανίζει δυνατότητα ανάπτυξης ως εναλλακτική πηγή εισοδήματος για τον τοπικό αγροτικό πληθυσμό, λόγω και των ιδανικών εδαφοκλιματικών συνθηκών.

📌 Προοπτική αναστροφής της υψηλής ηλικιακής διάρθρωσης στον πρωτογενή τομέα, με παράλληλη αναδιάρθρωση της μορφής των εκμεταλλεύσεων

Η ένταξη νέων ηλικιακά κατοίκων της περιοχής στα μέτρα των «Νέων Γεωργών» του ΠΑΑ, καθώς και σ' αυτά της πρόωρης συνταξιοδότησης των γηρασμένων ηλικιακά κατά κύριο επάγγελμα αγροτών, με την παράλληλη χορήγηση κάθε είδους κινήτρων για την είσοδο νέων ατόμων στη γεωργία, μπορεί να οδηγήσει σε μία βελτίωση των χαρακτηριστικών της ηλικιακής διάρθρωσης στον πρωτογενή τομέα, με θετικές συνέπειες στην της ενίσχυση της ανταγωνιστικότητάς του. Επιπλέον, η μείωση του αριθμού των μικρών οικογενειακών εκμεταλλεύσεων και η συγκέντρωση στρεμμάτων σε μεγάλης μορφής εκμεταλλεύσεις, σύμφωνα και με την τάση που παρατηρείται κατά τα έτη 2001 – 2009, αναμένεται να συμβάλλουν στην αναδιάρθρωση της μορφής των εκμεταλλεύσεων, καθιστώντας τις περισσότερο βιώσιμες κι οικονομικά αποδοτικές.

📌 Επιστημονικό και παραγωγικό δυναμικό που κατάγεται από την περιοχή και διαμένει εκτός

Από τις συγκεντρώσεις, την κοινωνική διαβούλευση και την διαδικασία της «από τα κάτω προς τα πάνω προσέγγισης» για το σχεδιασμό τοπικού προγ/τος LEADER/CLLD με κατοίκους της περιοχής, διαπιστώθηκε η εκδήλωση ενδιαφέροντος από αξιόλογο επιστημονικό δυναμικό που κατάγεται από την περιοχή να επανεγκατασταθεί, εάν κι εφόσον υπάρξουν οι κατάλληλες συνθήκες. Το ενδεχόμενο αυτό προσδίδει στην περιοχή μια επιπλέον δυναμική και ιδιαίτερα σε εκείνους τους οικισμούς που παρατηρείται έντονο το πρόβλημα της ερήμωσης και εγκατάλειψης.

📌 Ενθάρρυνση της εισόδου των γυναικών στη γεωργία

Η διαφαινόμενη τάση της επανεγκατάστασης στον αγροτικό χώρο για κατοίκηση κι ανάληψη επιχειρηματικής δραστηριότητας, ενισχύεται κι από την ενθάρρυνση της εισόδου γυναικών στη γεωργία και γενικότερα στην αγορά εργασίας στις αγροτικές περιοχές.

📌 Αξιοποίηση ευνοϊκού χρηματοδοτικού περιβάλλοντος (ΕΣΠΑ 2014-2020, ΠΕΠ, Επενδυτικός Νόμος, κλπ)

Το ΕΣΠΑ 2014-2020 με τα επιχειρησιακά προγράμματα των Υπουργείων και το ΠΕΠ της Περιφέρειας Θεσσαλίας, αλλά και τα εθνικά προγράμματα όπως ο νέος Αναπτυξιακός Νόμος αποτελούν ευκαιρίες άντλησης πόρων για την περιοχή εφαρμογής του τοπικού προγ/τος LEADER/CLLD, η οποία αναμένεται να δημιουργήσει ένα πρόσφορο κλίμα για την ανάπτυξη επενδυτικών πρωτοβουλιών και να συμβάλλει στην μεταστροφή της μειονεκτικής εικόνας της περιοχής. Ο σχεδιασμός στρατηγικών επενδυτικών προτάσεων, προσαρμοσμένων στις ανάγκες και στις δυνατότητες της περιοχής, αποτελεί ουσιαστική προϋπόθεση για την απορρόφηση και την κατάλληλη αξιοποίηση των προβλεπόμενων πόρων.

📌 Η συνεχής τεχνολογική πρόοδος και η ανάπτυξη των τεχνολογιών πληροφορικής & επικοινωνιών

Η καθιέρωση νέων σύγχρονων μεθόδων παραγωγής στον πρωτογενή τομέα, με την παράλληλη ύπαρξη σύγχρονου μηχανολογικού εξοπλισμού οι οποίες βοηθούν τον παραγωγό να εκτελέσει πιο σωστά κι αποδοτικότερα την εργασία του, δημιουργούν ευνοϊκές συνθήκες για τη βελτίωση των συνθηκών εργασίας και της ποιότητας ζωής των κατοίκων της υπαίθρου.

Η διάδοση και η χρήση τεχνολογιών πληροφορικής & επικοινωνιών σε όλους τους κλάδους της τοπικής οικονομίας, αναμένεται να ενισχύσει τα συγκριτικά πλεονεκτήματα της περιοχής και την ανταγωνιστικότητα των τοπικών προϊόντων και των παρεχόμενων υπηρεσιών.

Τέλος, σημαντική ευκαιρία που μπορεί να εκμεταλλευτεί η περιοχή, είναι η ευκολία της διακίνησης της πληροφορίας, της τεχνογνωσίας και των νέων τρόπων οργάνωσης.

📌 Δυνατότητα αξιοποίησης των ΑΠΕ

Στην περιοχή υπάρχουν αξιόλογες ποσότητες αδιάθετων γεωργικών και δασικών υποπροϊόντων που, μαζί με τα οικιακά απορρίμματα και την κτηνοτροφική κοπριά, καθώς και τις ενεργειακές καλλιέργειες, σε συνδυασμό με την αξιοποίηση των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας (ηλιακής, αιολικής, υδροηλεκτρικής, βιομάζας) μπορούν να καλύψουν σημαντικό μέρος του ενεργειακού ισοζυγίου της περιοχής.

📌 Υλοποίηση μεγάλων έργων υποδομής στην ευρύτερη περιοχή (Εγνατία Οδός & κάθετοι άξονες, Ε65, Εθνική Οδός Τρικάλων - Άρτας)

Τα μεγάλα έργα μεταφορικών υποδομών, που ολοκληρώθηκαν ή βρίσκονται σε εξέλιξη ή έχουν δρομολογηθεί (Εγνατία Οδός και κάθετοι άξονες, αυτοκινητόδρομος κεντρικής Ελλάδας-Ε65, Εθνική Οδός Τρικάλων-Λάρισας, Ε.Ο. Τρικάλων Καλαμπάκας, Εθνική Οδός Τρικάλων – Άρτας, κλπ) δημιουργούν ένα νέο αναπτυξιακό περιβάλλον και σημαντικές ευκαιρίες οικονομικής ανάπτυξης. Έτσι, δημιουργούνται συνθήκες ενδυνάμωσης της επιχειρηματικής βάσης σε επίπεδο νομού, και κατ'επέκταση και στην περιοχή παρέμβασης.

Με την υλοποίηση των μεγάλων αυτών έργων υποδομών εξασφαλίζεται η άρση της γεωγραφικής απομόνωσης όλων των περιοχών, μειώνονται οι χρόνοι διαδρομής, διευκολύνεται η δημιουργία τουριστικού ρεύματος, μειώνεται το κόστος μεταφοράς εμπορευμάτων και κατ'επέκταση ενισχύεται η ανταγωνιστικότητα των επιχειρήσεων γεγονός που έχει θετικά πολλαπλασιαστικά οφέλη για τις τοπικές οικονομίες.

Επιπλέον, η επέκταση του αγωγού του φυσικού αερίου και στη δυτική Θεσσαλία και κατ'επέκταση και σε τμήμα της περιοχής παρέμβασης, θα επιφέρει θετικά αποτελέσματα, τόσο στην ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας της περιοχής, όσο και στην ενθάρρυνση χρήσης μιας μορφής ενέργειας φιλικής προς το περιβάλλον.

3.2.2 Απειλές

📌 Οι συνθήκες από την οικονομική κρίση που διέρχεται η χώρα μας

Από το 2008 έως και σήμερα η χώρα μας βρίσκεται σε διαρκή οικονομική κρίση με αποτέλεσμα το τραπεζικό σύστημα να μην λειτουργεί ικανοποιητικά, υπάρχουν περιορισμοί και έλεγχος στην διακίνηση κεφαλαίων (capital controls) και γενικότερα υπάρχει κλίμα αποεπένδυσης, σε όλους τους κλάδους της οικονομίας, εκτεταμένη ανεργία κυρίως στους νέους και τις γυναίκες και γενικά το παρόν κλίμα δεν ευνοεί τις επενδύσεις και την ανάπτυξη.

📌 Έντονα ανταγωνιστικό περιβάλλον με ομοειδή εθνικά και ευρωπαϊκά προϊόντα και υπηρεσίες, υπό το πρίσμα της ενοποίησης των αγορών

Στα πλαίσια της παγκοσμιοποίησης και της ενοποίησης των αγορών, τα αγροτικά προϊόντα αλλά και οι παρεχόμενες υπηρεσίες της περιοχής καλούνται να ανταπεξέλθουν στον διεθνή ανταγωνισμό με ομοειδή προϊόντα, πιθανά φθηνότερα και καλύτερης ποιότητας.

📌 Μείωση των επιδοτήσεων στην γεωργία – κτηνοτροφία

Το γεγονός πως η αναθεωρημένη Κοινή Αγροτική Πολιτική προσανατολίζεται όλο και περισσότερο προς μια μείωση των ενισχύσεων και των επιδοτήσεων, θα έχει άμεσο αντίκτυπο στο ήδη χαμηλό αγροτικό και κτηνοτροφικό εισόδημα, αλλά και στον περιορισμό της γεωργό-κτηνοτροφικής επιχειρηματικότητας.

📌 Αλλοίωση της δομής και της δυναμικότητας τύπων οικοτόπων, χλωρίδας και πανίδας από την μη ύπαρξη αυστηρού καθεστώτος προστασίας

Όπως προαναφέρθηκε στην περιοχή υπάρχουν τέσσερις περιοχές ενταγμένες στο Δίκτυο Natura 2000, χωρίς όμως να υπάρχει ακόμη θεσμοθετημένο καθεστώς προστασίας των οικολογικά ευαίσθητων περιοχών αυτών, ούτε υπάρχει φορέας διαχείρισης των περιοχών αυτών. Δεδομένης και της ολοένα αυξανόμενης τουριστικής πίεσης στην περιοχή καθίσταται επιτακτική η ανάγκη να θεσπιστούν κανόνες προστασίας των περιοχών αυτών το συντομότερο δυνατό.

📌 Κίνδυνος υποβάθμισης του φυσικού περιβάλλοντος και των φυσικών πόρων ως αποτέλεσμα των ανθρωπογενών δραστηριοτήτων στην περιοχή παρέμβασης, με σημαντικές επιπτώσεις και για την ελκυστικότητα και την ταυτότητα της περιοχής

Παρά την επάρκεια των υδατικών πόρων της περιοχής, η έλλειψη υποδομών για την ορθολογική διαχείριση κι αξιοποίησή τους μπορεί να οδηγήσει στην εξάντλησή τους, λόγω της αλόγιστης χρήσης τους. Σημαντικές περιβαλλοντικές πιέσεις ασκούνται και λόγω της αλόγιστης χρήσης φυτοφαρμάκων και λιπασμάτων από τους

παραγωγούς, στην προσπάθειά τους να εντατικοποιήσουν την τοπική παραγωγή για την ενίσχυση του εισοδήματός τους. Παράλληλα, δεν τηρούνται οι κώδικες ορθής γεωργικής πρακτικής (ΚΟΓΠ), με αποτέλεσμα να παρατηρείται συσσώρευση νιτρικών & επικίνδυνων ουσιών στο έδαφος, καθώς και υποβάθμιση των υπογείων υδροφορέων. Επιπλέον, στην ημιορεινή & ορεινή ζώνη υπάρχει αυξημένος κίνδυνος διάβρωσης του εδάφους λόγω της έλλειψης αντιπλημμυρικών έργων, ενώ οι ελλείψεις στις υπηρεσίες και υποδομές πυροπροστασίας, καθώς και, σε πολλές περιπτώσεις, στο δίκτυο δασικής οδοποιίας, καθιστούν τα δασικά συμπλέγματα της περιοχής ευάλωτα σε κινδύνους πυρκαγιών.

📌 Κίνδυνος υποβάθμισης των οικισμών από την άναρχη ανάπτυξη

Εκτός από το φυσικό περιβάλλον, ελλοχεύουν κίνδυνοι και για το δομημένο περιβάλλον, καθώς παρατηρείται μια στροφή παραθεριστικού ρεύματος στους ορεινούς κυρίως οικισμούς, στους οποίους χτίζονται νέες κατοικίες ή αναπαλαιώνονται υπάρχοντα κτίσματα χωρίς να ακολουθούνται κανόνες σεβασμού της τοπικής αρχιτεκτονικής και του φυσικού τοπίου, με αποτέλεσμα την υποβάθμιση της εικόνας των παραδοσιακών οικισμών που προσελκύουν επισκέπτες.

📌 Κίνδυνος αποτυχίας παρακολούθησης των νέων τεχνολογιών

Η αδυναμία προσαρμογής των παραγωγών & των επιχειρήσεων της περιοχής παρέμβασης στα νέα δεδομένα που δημιουργούνται με τη χρήση των νέων τεχνολογιών, πηγάζει κυρίως από το χαμηλό μορφωτικό επίπεδο σημαντικού μέρους του πληθυσμού, καθώς και από την παρατηρούμενη μεγάλη ηλικιακή διάρθρωση.

📌 Συγκέντρωση επισκεπτών που ξεπερνούν την φέρουσα ικανότητα σε κάποιες δημοφιλείς περιοχές στην περίοδο γιορτών και Σαββατοκύριακα

Σε ορισμένες περιόδους του έτους παρατηρούνται υψηλές τουριστικές πιέσεις, ιδιαίτερα την περίοδο των γιορτών και των αργιών, γεγονός που αποτρέπει τους επισκέπτες από την επιλογή της περιοχής ως τουριστικού προορισμού, λόγω των σχετικά χαμηλού επιπέδου υπηρεσιών και του συνωστισμού των επισκεπτών. Στο πλαίσιο αυτό, είναι σημαντικό να ενισχυθεί η φέρουσα ικανότητα της περιοχής, ιδιαίτερα κατά τις περιόδους υψηλών τουριστικών πιέσεων, ώστε να ενισχυθεί η ελκυστικότητα της περιοχής παρέμβασης.

3.3 ΠΙΝΑΚΑΣ SWOT ΑΝΑΛΥΣΗΣ

Με βάση τα στοιχεία και την ανάλυση που παρουσιάστηκαν στις προηγούμενες παραγράφους, προκύπτει ο εντοπισμός και η ανάλυση των πλεονεκτημάτων, μειονεκτημάτων, ευκαιριών και απειλών στην περιοχή εφαρμογής του τοπικού προγ/τος LEADER/CLLD στο Ν. Τρικάλων, που απεικονίζονται συνοπτικά στον ακόλουθο πίνακα της SWOT ανάλυσης:

SWOT ANALΥΣΗ ΠΕΡΙΟΧΗΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ ΤΟΥ ΤΟΠΙΚΟΥ ΠΡΟΓ/ΤΟΣ LEADER/CLLD	
ΠΛΕΟΝΕΚΤΗΜΑΤΑ (Strengths)	ΜΕΙΟΝΕΚΤΗΜΑΤΑ(Weaknesses)
☒ Ύπαρξη αξιόλογων περιβαλλοντικών αποθεμάτων ☒ Ύπαρξη εύφορων εδαφών στην πεδινή ζώνη ☒ Ύπαρξη αυτοφυών αρωματικών φυτών (τσάι, ρίγανη, βότανα του Κόζιακα) ☒ Ιδιαίτερα πολιτιστικά στοιχεία ☒ Παράδοση ενασχόλησης των κατοίκων με τη Γεωργία και την Κτηνοτροφία ☒ Σχετική ισχυροποίηση του τομέα της Μεταποίησης ☒ Ύπαρξη δυναμικών πόλων έλξης τουριστών (Καλ/κα-Μετέωρα-Περτούλι & Πύλη- Περτούλι-Ασπροπόταμος) ☒ Ποικιλία εναλλακτικών μορφών τουρισμού και αθλητικών δραστηριοτήτων για τους επισκέπτες	☒ Περιβαλλοντικές επιβαρύνσεις λόγω της εντατικής γεωργικής & κτηνοτροφικής εκμετάλλευσης ☒ Αναξιοποίητες και «απροστάτευτες» πολλές περιοχές φυσικού κάλλους ☒ Ρυπογόνος λειτουργία ορισμένων μεταποιητικών μονάδων ☒ Ανεπάρκεια τεχνικών και κοινωνικών υποδομών (μέτρια κατάσταση οδικού δικτύου, πεπαλαιωμένα δίκτυα ύδρευσης – άρδευσης, έλλειψη χώρων επεξεργασίας λυμάτων, έλλειψη σχολείων) ☒ Χρόνο - Απόσταση από τα μεγάλα Αστικά Κέντρα ☒ Εικόνα πληθυσμιακής ερήμωσης (μείωση και γήρανση του πληθυσμού) ☒ Χαμηλό εκπαιδευτικό επίπεδο του πληθυσμού ☒ Έλλειψη διασυνδέσεων και δικτυώσεων παραγωγικών κλάδων και δραστηριοτήτων ☒ Έλλειμμα ποιότητας παρεχόμενων υπηρεσιών και προϊόντων στον αγροδιατροφικό τομέα ☒ Μικρή παραγωγή προϊόντων ποιότητας στον αγροδιατροφικό τομέα ☒ Ελλιπής εκσυγχρονισμός των γεωργό-κτηνοτροφικών εκμεταλλεύσεων ☒ Μικρή ποικιλία καλλιεργούμενων ειδών στην γεωργία ☒ Χαμηλή ανταγωνιστικότητα του πρωτογενούς τομέα ☒ Ανεπαρκείς υποδομές στον αγροτικό τομέα ☒ «Προσκόλληση» σε ξεπερασμένες καλλιέργειες ☒ Έλλειψη τεχνικών γνώσεων στην κτηνοτροφία και στασιμότητα και μείωση του ζωικού κεφαλαίου ☒ Χαμηλός βαθμός μεταποίησης ☒ Χαμηλό επίπεδο υπηρεσιών στις τουριστικές περιοχές ☒ Έλλειψη υποδομής καταλυμάτων και τουριστικής υποδομής, εκτός τουριστικών πόλων ☒ Διερχόμενος, μαζικός τουρισμός

SWOT ΑΝΑΛΥΣΗ ΠΕΡΙΟΧΗΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ (συνέχεια)	
ΕΥΚΑΙΡΙΕΣ (Opportunities)	ΑΠΕΙΛΕΣ (Threats)
<ul style="list-style-type: none"> 📌 Δυνατότητα αξιοποίησης των ΑΠΕ 📌 Υλοποίηση μεγάλων έργων υποδομής στην ευρύτερη περιοχή 📌 Προοπτική αναστροφής της υψηλής ηλικιακής διάρθρωσης στον πρωτογενή τομέα, με παράλληλη αναδιάρθρωση της μορφής των εκμεταλλεύσεων 📌 Επιστημονικό και παραγωγικό δυναμικό που κατάγεται από την περιοχή και διαμένει εκτός 📌 Αξιοποίηση ευνοϊκού χρηματοδοτικού περιβάλλοντος 📌 Η συνεχής τεχνολογική πρόοδος και η ανάπτυξη των τεχνολογιών πληροφορικής & επικοινωνιών 📌 Εντοπισμός αγροδιατροφικού συμπλέγματος ως δυναμικού παραγωγικού τομέα στο πλαίσιο της νέας προγραμματικής περιόδου 2014 – 2020. 📌 Η κατάργηση των ενισχύσεων της νέας ΚΑΠ ως παράγοντας ενίσχυσης των ορθών επιχειρηματικών πρακτικών στον πρωτογενή τομέα. 📌 Ενίσχυση της «Δυναμικής Διαφοροποίησης» 📌 Αύξηση της ζήτησης για επώνυμα αγροτικά προϊόντα τα οποία έχουν υψηλή προστιθέμενη αξία 📌 Αύξηση της ζήτησης για οικολογικά – βιολογικά προϊόντα 📌 Δυνατότητα ανάπτυξης της βιολογική κτηνοτροφίας & γεωργίας 📌 Δυνατότητα ανάπτυξης κλάδου αρωματικών και φαρμακευτικών φυτών 📌 Ενθάρρυνση της εισόδου των γυναικών στη γεωργία 📌 Δυνατότητα ανάπτυξης συνδυασμένων τουριστικών πακέτων και διαδρομών 	<ul style="list-style-type: none"> 📌 Οι συνθήκες από την οικονομική κρίση που διέρχεται η χώρα μας 📌 Αλλοίωση της δομής και της δυναμικότητας τύπων οικοτόπων, χλωρίδας και πανίδας από την μη ύπαρξη αυστηρού καθεστώτος προστασίας 📌 Κίνδυνος υποβάθμισης του φυσικού περιβάλλοντος και των φυσικών πόρων ως αποτέλεσμα των ανθρωπογενών δραστηριοτήτων στην περιοχή παρέμβασης, με σημαντικές επιπτώσεις και για την ελκυστικότητα και την ταυτότητα της περιοχής 📌 Κίνδυνος υποβάθμισης των οικισμών από την άναρχη ανάπτυξη 📌 Κίνδυνος αποτυχίας παρακολούθησης των νέων τεχνολογιών 📌 Έντονα ανταγωνιστικό περιβάλλον με ομοειδή εθνικά και ευρωπαϊκά προϊόντα και υπηρεσίες, υπό το πρίσμα της ενοποίησης των αγορών 📌 Μείωση των επιδοτήσεων στην γεωργία – κτηνοτροφία 📌 Συγκέντρωση επισκεπτών που ξεπερνούν την φέρουσα ικανότητα σε κάποιες δημοφιλείς περιοχές στην περίοδο γιορτών και Σαββατοκύριακα

Σύμφωνα με την **περιγραφή της περιοχής** που κατατέθηκε στον ΦΑΚΕΛΟ Α: Προετοιμασία αλλά και την **ανάλυση SWOT**, η περιοχή παρέμβασης περιλαμβάνει αφενός μεν **ορεινά & μειονεκτικά** δημοτικά διαμερίσματα, καθώς επίσης κι ένα σημαντικό αριθμό **πεδινών (δυναμικών)** διαμερισμάτων, με τα ακόλουθα **κύρια χαρακτηριστικά** :

– Η **ορεινή ζώνη** της περιοχής εφαρμογής του προγράμματος, παρουσιάζει μια «ιδιότυπη» απομόνωση, κυρίως λόγω της ανυπαρξίας σύγχρονων οδικών αξόνων εθνικής εμβέλειας, χαρακτηρίζεται από έντονα στοιχεία γεωγραφικής απομόνωσης, με ανεπαρκές εσωτερικό δίκτυο μεταφορών, δυσχερές φυσικό ανάγλυφο και έλλειψη βασικών υποδομών, όσον αφορά τον δευτερογενή τομέα. Αντίθετα, το **πεδινό τμήμα** της περιοχής χαρακτηρίζεται από επαρκές εσωτερικό δίκτυο μεταφορών, ενώ οι υφιστάμενες βασικές υποδομές κρίνονται ικανοποιητικές.

– Η περιοχή παρέμβασης παρουσιάζει όλα τα τυπικά χαρακτηριστικά μιας «**μειονεκτικής**» **περιοχής αγροτικού κυρίως χαρακτήρα** αφού παρουσιάζει **δυσμενείς δείκτες** σε μια σειρά **κρίσιμων μεγεθών**, όπως: **α)**

μείωση του πληθυσμού, **β)** μείωση της οικονομικής δραστηριότητας, **γ)** μείωση της απασχόλησης και αύξηση της ανεργίας ιδιαίτερα στους νέους και τις γυναίκες, **δ)** μείωση των καλλιεργουμένων εκτάσεων και μείωση της περιοχής, **ε)** μείωση της απασχόλησης στα αγροτικά νοικοκυριά, **στ)** ισχυρή κάμψη του τουρισμού και **ζ)** τάσεις αποεπένδυσης.

Η **περιοχή παρέμβασης** έχει βεβαίως και τα «**δυνατά**» της σημεία όπως :

– είναι προνομιούχος από την άποψη του **φυσικού περιβάλλοντος**, καθώς φιλοξενεί πολλά, σημαντικά και ποικίλα **ευαίσθητα οικοσυστήματα**. Χαρακτηρίζεται από μοναδικό συνδυασμό **ορεινού** και **πεδινού** τοπίου, με πλούσιους υδατικούς πόρους, που συνθέτουν ένα περιβάλλον **υψηλού φυσικού κάλλους**. Οι ορεινοί όγκοι, του όρους **Κόζιακας** στο ανατολικό άκρο της Κεντρικής Πίνδου, και των Χασίων και **Αντιχασίων** χαρακτηρίζονται από σπάνιες ποικιλίες πανίδας και χλωρίδας, που συμβάλλουν στη διαμόρφωση μοναδικών οικοσυστημάτων και βιοτόπων του Δικτύου «NATURA 2000».

– συγκεντρώνει αξιοσημείωτη **ποικιλία** και **πλήθος τοπιογραφικών** χαρακτηριστικών ενώ είναι διάσπαρτη από **ιστορικά μνημεία** (κάστρα, εκκλησίες, μοναστήρια, σπήλαια, πέτρινα γεφύρια, κλπ) ιδιαίτερα σημαντικής **ιστορικής, πολιτιστικής και αισθητικής αξίας**, ορισμένα από τα οποία είναι **μοναδικά στο είδος τους** (ΙΜ Τιμίου Σταυρού Δολιανών, Κοιμήσεως της Θεοτόκου στην Καλαμπάκα, Πόρτα Παναγιά στην Πύλη, κλπ), με το πλέον **εμβληματικό μνημείο** να αποτελούν οι **βράχοι των Μετέωρων** με τις **Ιερές Μονές** κτισμένες στις κορυφές του.

– παράγει αρκετά **παραδοσιακά - τοπικά προϊόντα**, τα οποία χαρακτηρίζουν την περιοχή (κυρίως τυριά, κρέατα, κηπευτικά, τσίπουρο κ.α.) τα οποία μπορούν να αναδείξουν ένα **συγκριτικό πλεονέκτημα** στην γεωργία, κτηνοτροφία και στον τουρισμό, γιατί συνδέονται με το συγκριτικά **καθαρό περιβάλλον** της ελληνικής υπαίθρου, την παραγωγή **ποιοτικών προϊόντων** και την πιο ενεργή **οικολογική συνείδηση** που σταδιακά διαμορφώνουν οι **καταναλωτές διεθνώς**.

– διαθέτει **ποικιλία τουριστικών πόρων** και έχει αναπτύξει μια «παράδοση» στον τουρισμό, ως αποτέλεσμα **πολιτικών ανάπτυξης του «τουρισμού της υπαίθρου»** τα τελευταία 20 χρόνια, όπου η συμβολή του LEADER ήταν καθοριστική. Με κύριο τουριστικό κέντρο τα **Μετέωρα**, κύριοι τουριστικοί προορισμοί είναι επίσης οι ορεινές περιοχές **Πύλη, Ελάτη- Περτούλι- χωριά Ασπροποτάμου**. Η εμφάνιση **νέων ειδικών μορφών** τουρισμού με εξειδικευμένο περιεχόμενο και στοχευμένο κοινό αποτελεί ένα φαινόμενο που βρίσκεται σε ανάπτυξη την τελευταία 15ετία. Τελευταία αναπτύσσεται με γοργούς ρυθμούς ο τύπος του **«αστικού τουρισμού»** στην πόλη των Τρικάλων, που επίσης διαθέτει σημαντικό τουριστικό προϊόν, (τον Ληθαίο ποταμό, το Βυζαντινό κάστρο, την παλιά συνοικία Βαρούσι, το Τζαμί, το Μουσείο Τσιτσάνη, το «Ασκληπιείο», κλπ) ενώ πρόσφατα η πετυχημένη οργάνωση του χριστουγεννιάτικου **«Μύλου των Ξωτικών»** νοηματοδοτεί την σημασία τέτοιων πρωτοβουλιών για την αύξηση της ελκυστικότητας της περιοχής και για την υποστήριξη της τοπικής οικονομίας.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3. ΣΤΟΧΟΙ ΚΑΙ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ ΤΟΥ ΤΟΠΙΚΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ

Στο παρόν ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3. «ΣΤΟΧΟΙ ΚΑΙ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ ΤΟΥ ΤΟΠΙΚΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ» καθορίζονται οι **Στόχοι** του τοπικού προγράμματος για την περιοχή παρέμβασης στην ΠΕ Τρικάλων και αναπτύσσεται και τεκμηριώνεται η «**Τοπική Στρατηγική Ανάπτυξης**» της προσέγγισης **CLLD/ LEADER** που υιοθετείται από την ΟΤΔ για την επίτευξη των στόχων με την εφαρμογή της Στρατηγικής.

3.1 ΕΡΓΑΛΕΙΑ & ΜΕΣΑ ΓΙΑ ΤΟΝ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟ ΤΗΣ ΤΟΠΙΚΗΣ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ CLLD/LEADER.

Για τον καθορισμό των **Στόχων** και της **Τοπικής Στρατηγικής Ανάπτυξης** προσέγγισης **CLLD/ LEADER** ελήφθησαν υπόψη από την ΟΤΔ :

A. τα σημαντικότερα **αναπτυξιακά κείμενα** και **μελέτες** που έχουν παραχθεί:

A.1. σε Ευρωπαϊκό επίπεδο:

- Η στρατηγική «**Ευρώπη 2020**» με σκοπό τη δημιουργία των συνθηκών για μια «*έξυπνη, βιώσιμη και χωρίς αποκλεισμούς ανάπτυξη*» για την δεκαετία 2010-2020,
- Η Ευρωπαϊκή Πολιτική Αγροτική Ανάπτυξης **2014-2020** με *έξι (6) κοινές αναπτυξιακές προτεραιότητες*.

A.2. σε Εθνικό επίπεδο:

- Το **Σύμφωνο Εταιρικής Σχέσης** (Εταιρικό Σύμφωνο για το Πλαίσιο Ανάπτυξης – ΕΣΠΑ 2014-2020)
- Το **Πρόγραμμα Αγροτικής Ανάπτυξης 2014 – 2020** (ΠΑΑ 2014 - 2020) του ΥΠΑΑΤ.

A.3. σε Περιφερειακό επίπεδο:

- Το **Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Θεσσαλίας** (ΠΕΠ Θεσσαλίας) **2014-2020**,
- Οι ακόλουθες **Μελέτες αναπτυξιακού χαρακτήρα και εξειδίκευσης του ΠΕΠ Θεσσαλίας 2014-2020** οι περισσότερες των οποίων εκπονήθηκαν για την αρμόδια **Διαχειριστική Αρχή**:
 - **Μελέτη RIS3 «ΘΕΣΣΑΛΙΑ 2020: ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΑΣ, ΕΞΥΠΝΗΣ ΕΞΕΙΔΙΚΕΥΣΗΣ ΤΗΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΚΗ ΠΕΡΙΟΔΟ 2014-2020»**,
 - **Μελέτη «ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΣΧΕΔΙΟ ΚΑΛΑΘΙ ΘΕΣΣΑΛΙΚΩΝ ΠΡΟΙΟΝΤΩΝ»**,
 - **Μελέτη «ΔΙΑΓΝΩΣΗ ΑΝΑΓΚΩΝ ΑΓΟΡΑΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΣΤΗΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ»**,
 - **Μελέτη «ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ ΓΙΑ ΤΗΝ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΕΝΤΑΞΗ & ΤΗΝ ΚΑΤΑΠΟΛΕΜΗΣΗ ΤΗΣ ΦΤΩΧΕΙΑΣ»**,
 - **Μελέτη «ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΝΤΑΞΗ ΤΩΝ ΡΟΜΑ ΣΤΗΝ ΘΕΣΣΑΛΙΑ»**,
 - **Σχέδιο «ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΤΩΝ ΛΕΚΑΝΩΝ ΑΠΟΡΡΟΗΣ ΠΟΤΑΜΩΝ ΤΟΥ ΥΔΑΤΙΚΟΥ ΔΙΑΜΕΡΙΣΜΑΤΟΣ ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ»**,
 - **Μελέτη «ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ, ΑΝΑΘΕΩΡΗΣΗ ΚΑΙ ΕΞΕΙΔΙΚΕΥΣΗ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΟΥ ΠΛΑΙΣΙΟΥ ΧΩΡΟΤΑΞΙΚΟΥ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΥ ΚΑΙ ΑΕΙΦΟΡΟΥ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ»**.

A.4. σε Τοπικό επίπεδο:

1. Το **Επιχειρησιακό Πρόγραμμα του Δήμου Τρικκαίων**,
2. Το **Επιχειρησιακό Πρόγραμμα του Δήμου Καλαμπάκας**
3. Το **Επιχειρησιακό Πρόγραμμα του Δήμου Πύλης**
4. Το **Επιχειρησιακό Πρόγραμμα του Δήμου Φαρκαδόνας**,
5. Η μελέτη «**Τοπικού Σχεδίου Ανάπτυξης της περιοχής Ασπροποτάμου με επίκεντρο το πολιτιστικό απόθεμα του νομαδικού πολιτισμού**» που εκπονήθηκε στο πλαίσιο του Διακρατικού προγράμματος «Transhumance» (Μέτρο 4.2.1. Διακρατική Συνεργασία του Άξονα 4. LEADER του ΠΑΑ 207-2013),
6. Η **Εμπειρογνωμοσύνη για την «Ανάδειξη Τοπικών Προϊόντων Ποιότητας του αγροτικού-αγροδιατροφικού τομέα της ΠΕ Τρικάλων»**, που εκπονήθηκε για την ΟΤΔ στο πλαίσιο του Υπο-μέτρου 19.1.«Στήριξη για την προετοιμασία στρατηγικής της τοπικής ανάπτυξης»,
7. Η **Εμπειρογνωμοσύνη για την «Αξιοποίηση του κτηνοτροφικού κεφαλαίου στην ορεινή περιοχή του Δήμου Φαρκαδόνας: Προοπτικές ανασυγκρότησης και ανάπτυξης»** που εκπονήθηκε για την ΟΤΔ στο πλαίσιο του Υπο-μέτρου 19.1.«Στήριξη για την προετοιμασία στρατηγικής της τοπικής ανάπτυξης».

B. τα αποτελέσματα : **α)** της αποτύπωσης της **υφιστάμενης κατάστασης** για την περιοχή παρέμβασης (αναλυτικά στο Φάκελο Α, Κεφάλαιο 2), **β)** οι **εισηγήσεις** και οι **απόψεις** των τοπικών φορέων και του γενικού πληθυσμού της περιοχής παρέμβασης, όπως αυτές προέκυψαν από τις ενέργειες **ενημέρωσης & διαβούλευσης** και **γ)** τα αποτελέσματα της **SWOT ανάλυσης** (Φάκελος Β, Κεφάλαιο 2), για τον προσδιορισμό των αναγκών.

3.2 ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ & ΔΙΑΜΟΡΦΩΣΗ ΤΗΣ ΤΟΠΙΚΗΣ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ CLLD/LEADER.

3.2.1. Ανάλυση του «αναπτυξιακού περιβάλλοντος» της περιοχής παρέμβασης.

Είναι γεγονός, και δεν θα μπορούσε άλλωστε να συμβεί διαφορετικά, ότι η **ανάλυση της υφιστάμενης κατάστασης της περιοχής παρέμβασης** (Διαγνωστική Έκθεση) στο πλαίσιο του Φακέλου Α: Προετοιμασία του τοπικού προγράμματος» της σχετικής Προκήρυξης για το Μέτρο 19. του ΠΑΑ 2014-2020, βασίστηκε εν πολλοίς στα επίσημα στοιχεία της ΕΛΣΤΑΤ και άλλων δημοσίων οργανισμών και υπηρεσιών για την δεκαετία απογραφής 2001-2011.

Με βάση τα στοιχεία της Διαγνωστικής Έκθεσης για την δεκαετία 2001-2011 η **περιοχή παρέμβασης** παρουσιάζει **δυσμενείς δείκτες** σε μια σειρά **κρίσιμων μεγεθών**, όπως: **α)** μείωση του πληθυσμού, μείωση της οικονομικής δραστηριότητας, **β)** μείωση της απασχόλησης και αύξηση της ανεργίας ιδιαίτερα στους νέους και τις γυναίκες, **γ)** μείωση των καλλιεργουμένων εκτάσεων και μείωση της περιοχής, **δ)** μείωση της απασχόλησης στα αγροτικά νοικοκυριά, **ε)** ισχυρή κάμψη του τουρισμού και **ε)** τάσεις αποεπένδυσης. Όλα τα παραπάνω αποτελούν τυπικά χαρακτηριστικά μιας **«μειονεκτικής» περιοχής αγροτικού κυρίως χαρακτήρα**.

Σήμερα, μετά από πέντε επιπλέον χρόνια, με την οικονομική κρίση να επιμένει και την ύφεση να γίνεται μόνιμο χαρακτηριστικό της οικονομίας της χώρας, είναι προφανές ότι πολλά από αυτά τα στοιχεία αυτά είτε θα έχουν γίνει «δυσμενέστερα» είτε πολύ πιθανό να κατέγραφαν «διαφορετικές τάσεις» στην εξέλιξη πολλών σημαντικών μεγεθών ανάλυσης τόσο της κατάστασης όσο και των αναγκών της περιοχής. Υπό αυτήν την έννοια φαίνεται ότι η **ανάγνωση των στατιστικών στοιχείων** πρέπει να γίνεται προσεχτικά και να ερμηνευτεί σε **συνδυασμό** και με τα αποτελέσματα και τα στοιχεία της **Διαβούλευσης** και της **SWOT ανάλυσης**, προς αποφυγή λανθασμένων αποφάσεων αναπτυξιακής πολιτικής.

Η **περιοχή παρέμβασης** έχει βεβαίως και τα **«δυνατά»** της σημεία όπως :

- είναι προνομιούχος από την άποψη του **φυσικού περιβάλλοντος**, καθώς φιλοξενεί πολλά, σημαντικά και ποικίλα **ευαίσθητα οικοσυστήματα**. Χαρακτηρίζεται από μοναδικό συνδυασμό **ορεινού** και **πεδινού** τοπίου, με πλούσιους υδατικούς πόρους, που συνθέτουν ένα περιβάλλον **υψηλού φυσικού κάλλους**. Οι ορεινοί όγκοι, του όρους **Κόζιακας** στο ανατολικό άκρο της Κεντρικής Πίνδου, και των Χασίων και **Αντιχασίων** χαρακτηρίζονται από σπάνιες ποικιλίες πανίδας και χλωρίδας, που συμβάλλουν στη διαμόρφωση μοναδικών οικοσυστημάτων και βιοτόπων του Δικτύου «NATURA 2000».

- συγκεντρώνει αξιοσημείωτη **ποικιλία** και **πλήθος τοπιογραφικών** χαρακτηριστικών ενώ είναι διάσπαρτη από **ιστορικά μνημεία** (κάστρα, εκκλησίες, μοναστήρια, σπήλαια, πέτρινα γεφύρια, κλπ) ιδιαίτερα σημαντικής **ιστορικής, πολιτιστικής και αισθητικής αξίας**, ορισμένα από τα οποία είναι **μοναδικά στο είδος τους** (ΙΜ Τιμίου Σταυρού Δολιανών, Κοιμήσεως της Θεοτόκου στην Καλαμπάκα, Πόρτα Παναγιά στην Πύλη, κλπ), με το πλέον **εμβληματικό μνημείο** να αποτελούν οι **βράχοι των Μετέωρων** με τις **Ιερές Μονές** κτισμένες στις κορυφές του.

- παράγει αρκετά **παραδοσιακά - τοπικά προϊόντα**, τα οποία χαρακτηρίζουν την περιοχή (κυρίως τυριά, κρέατα, κηπευτικά, τσίπουρο κα.) τα οποία μπορούν να αναδείξουν ένα **συγκριτικό πλεονέκτημα** στην γεωργία, κτηνοτροφία και στον τουρισμό, γιατί συνδέονται με το συγκριτικά **καθαρό περιβάλλον** της ελληνικής υπαίθρου, την παραγωγή **ποιοτικών προϊόντων** και την πιο ενεργή **οικολογική συνείδηση** που σταδιακά διαμορφώνουν οι **καταναλωτές διεθνώς**.

- διαθέτει **ποικιλία τουριστικών πόρων** και έχει αναπτύξει μια **«παράδοση» στον τουρισμό**, ως αποτέλεσμα **πολιτικών ανάπτυξης του «τουρισμού της υπαίθρου»** τα τελευταία 20 χρόνια, όπου η συμβολή του LEADER ήταν καθοριστική. Με κύριο τουριστικό κέντρο τα **Μετέωρα**, κύριοι τουριστικοί προορισμοί είναι επίσης οι ορεινές περιοχές **Πύλη, Ελάτη- Περτούλι- χωριά Ασπροποτάμου**. Η εμφάνιση **νέων ειδικών μορφών** τουρισμού με εξειδικευμένο περιεχόμενο και στοχευμένο κοινό αποτελεί ένα φαινόμενο που βρίσκεται σε ανάπτυξη την τελευταία 15ετία. Τελευταία αναπτύσσεται με γοργούς ρυθμούς ο τύπος του **«αστικού τουρισμού»** στην πόλη των Τρικάλων, που επίσης διαθέτει σημαντικό τουριστικό προϊόν, (τον Ληθαίο ποταμό, το Βυζαντινό κάστρο, την παλιά συνοικία Βαρούσι, το Τζαμί, το Μουσείο Τσιτσάνη, το «Ασκληπιείο», κλπ) ενώ πρόσφατα η πετυχημένη οργάνωση του χριστουγεννιάτικου **«Μύλου των Ξωπικών»** νοηματοδοτεί την σημασία τέτοιων πρωτοβουλιών για την αύξηση της ελκυστικότητας της περιοχής και για την υποστήριξη της τοπικής οικονομίας.

Είναι γεγονός ότι η **κύρια αναπτυξιακή κατεύθυνση** της περιοχής για 20 και πλέον χρόνια ήταν η **«ανάπτυξη του τουρισμού»**. Ο συνδυασμός άλλωστε των ανωτέρω παρατιθέμενων «δυνατών σημείων» της περιοχής συνηγορούσαν προς αυτήν την κατεύθυνση. Σήμερα η κατάσταση όμως είναι εντελώς διαφορετική αφού ένα από τα πρώτα **«θύματα»** της κρίσης ήταν ο **εσωτερικός τουρισμός** και οι **δραστηριότητες αναψυχής**, με αποτέλεσμα την **σταδιακή «εξασθένιση»** του, η οποία μαζί του συμπάρεσυρε ένα πλήθος **μικρών «συνδεδεμένων επιχειρήσεων»** (καταλύματα, τουριστικά γραφεία, ταβέρνες, εστιατόρια, είδη λαϊκής τέχνης, τοπικά προϊόντα, κλπ) που τροφοδοτούσε με την σειρά του αναζωογονώντας την τοπική οικονομία.

Από την άλλη η **περιοχή παρέμβασης** παρουσιάζει **αξιοσημείωτες δυνατότητες** ανάπτυξης στους τομείς της **παραγωγής, της συσκευασίας-μεταποίησης αγροτικών, δασικών και κτηνοτροφικών προϊόντων**. Σε πείσμα των στοιχείων που δείχνουν σταθερή τάση μείωσης της απασχόλησης των γεωργικών νοικοκυριών, υπάρχουν ενδείξεις για τάση διαρκούς **ανόδου** του **ενδιαφέροντος** που παρουσιάζεται τα τελευταία χρόνια στην περιοχή για την **γεωργική & κτηνοτροφική παραγωγή & για τα τοπικά προϊόντα**, όπως καταγράφεται από το πλήθος

σχετικών εκδηλώσεων και ημερίδων που έχουν γίνει τα τελευταία χρόνια, από το ενδιαφέρον των συλλογικών φορέων (ΕΑΣ, ΕΒΕ, ΟΤΑ, ΕΝΩΣΕΙΣ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΩΝ) όπως αποτυπώνεται σε πολλές πρωτοβουλίες που έχουν αναλάβει προς αυτήν την κατεύθυνση όσο και με την αύξηση των πολλών πληροφοριών που ζητούνται σχετικά με τα θέματα γεωργοκτηνοτροφίας στα γραφεία της Αναπτυξιακής Τρικάλων ΑΑΕ ΟΤΑ. Το **ενδιαφέρον** αυτό αυξάνει συνεχώς τα τελευταία χρόνια, ίσως και ως επίπτωση της «κρίσης» η οποία φαίνεται ότι συμβάλει ώστε να συνειδητοποιηθεί η μεγάλη σημασία της **ποιότητας στην παραγωγή των αγροτικών προϊόντων**.

Η περιοχή παρέμβασης βρίθεται **«τοπικών ποιοτικών παραδοσιακών προϊόντων»**, όπως τα **ντόπια κρέατα, τα τυροκομικά προϊόντα, τα κηπευτικά, τα μήλα, τα αρωματικά φυτά και βότανα, τα παραδοσιακά γλυκά του κουταλιού, το τσίπουρο το μέλι και το κρασί**.

Ιδιαίτερα σημαντικό επίσης είναι το γεγονός ότι στην περιοχή παρασκευάζονται **τοπικά εδέσματα με παραδοσιακό τρόπο** είτε από **μικρές βιοτεχνίες ή οικοτεχνίες**, είτε από **συνεταιρισμούς**, καθιστώντας την **γαστρονομία** ένα **σημαντικό πολιτιστικό πόρο** της περιοχής, καθώς συνδέεται με τον **πολιτισμό**, τις **παραδόσεις** αλλά και την **ιστορία** του τόπου ενώ «συνδέεται» με στενή σχέση με τον **τουρισμό**.

Η μεγάλη **ποικιλία των πρώτων υλών** που διαθέτει ο νομός, καθώς και οι **πολιτιστικές επιρροές** που δέχθηκε η ευρύτερη περιοχή ως αποτέλεσμα τόσο της γεωγραφικής θέσης όσο και της ποικιλομορφίας του εδάφους, προσδίδουν στην περιοχή παρέμβασης μια ιδιαίτερη και αξιόλογη **γαστρονομική ταυτότητα**, η οποία χρήζει **προστασίας, ανάδειξης και περαιτέρω σύνδεσης** με τους παραγωγικούς αναπτυξιακούς τομείς σε τοπικό και περιφερειακό επίπεδο.

Στην περιοχή παρέμβασης παράγονται **ΠΟΠ τυριά** (ΠΟΠΦέτα, ΠΟΠΓαλοτύρι, ΠΟΠΚασέρι, ΠΟΠΜανούρι) από **13** παραγωγούς και οίνος **ΠΓΕ Μετέωρα** από **4** οινοποιούς. Επίσης παράγονται ορισμένα ονομαστά **παραδοσιακά τοπικά προϊόντα**, όπως ακολούθα:

- **κρέας βόειο** (από αγελάδες κρετοπαραγωγής ελευθέρως βοσκής) και **πρόβειο** (ελευθέρως βοσκής).
- το **τρικαλινό λουκάνικο**, χοιρινό, που παίρνει τη γεύση του από την προσθήκη πράσου και αρωματικών βοτάνων της περιοχής,
- **πουλερικά** (όρνιθες, γαλοπούλες) **ελευθέρως βοσκής** και αυγά,
- από τα **οπωροκηπευτικά** της περιοχής ιδιαίτερα ονομαστά είναι τα **πεπόνια** και τα **καρπούζια** και τα **ορεινά μήλα**,
- τα **αρωματικά φυτά** και **βότανα** από τον ορεινό όγκο: όπως ρίγανη, θυμάρι τσάι του βουνού και πληθώρα αυτοφυών βοτάνων που συλλέγονται κυρίως από τον Κόζιακα (το βουνό του Ασκληπιού),
- Ποικιλία σε **τουρσί** από ντόπια λαχανικά και κηπευτικά, σκέτα ή γεμιστά με τυρί, ελιές και άλλα υλικά, σαν έτοιμο ορεκτικό,
- το **μέλι** με το ιδιαίτερο άρωμα των βοτάνων της περιοχής,
- Εκλεκτής ποιότητας **πέστροφα** που εντοπίζεται στα νερά του Ασπροποτάμου. Στην ίδια περιοχή λειτουργεί επίσης μονάδα παραγωγής γόνου, και μικρές μονάδες ιχθυοκαλλιέργειας πέστροφας.

Επιπλέον των προαναφερθέντων, **αξιόλογη** είναι και η παραγωγή / παρασκευή των ακόλουθων **τοπικών προϊόντων** και **εδεσμάτων** στην περιοχή:

- **τρικαλινός χαλβάς «σαπουνέ»**, παραπλήσιος με εκείνον των Φαρσάλων, αλλά που γίνεται με διαφορετική συνταγή και είναι πιο κρεμώδης σε υφή και με πλούσια γεύση,
- **παραδοσιακά ζυμαρικά**, όπως ο ξινός ή ο γλυκός τραχανάς, ο σιταρένιος τραχανάς, οι χυλοπίτες, το κριθαράκι, οι βίδες, το κουσκούς ή το πληγούρι,
- Ποικιλία σε **τουρσί** από ντόπια λαχανικά και κηπευτικά (κυρίως **πιπεριάς**), σκέτα ή γεμιστά με τυρί, ελιές, λιαστή ντομάτα και άλλα υλικά, σαν έτοιμο ορεκτικό,
- **πίτες με παραδοσιακό φύλλο ζύμης**, όπως τραχανόπιτες, κρεατόπιτες, γαλατόπιτες, λαχανόπιτες, η «μπατζίνα» που αποτελεί είδος κολοκυθόπιτας, χορτόπιτες με άγρια χόρτα από το βουνό, ο «πλαστός» που αποτελεί ειδικό τύπο χορτόπιτας με καλαμποκάλευρο, τυρόπιτες με τυρί της περιοχής, καθώς και άζυμες πίτες, ψημένες σε μεταλλικά τάσια πάνω στα κάρβουνα.
- **σπάτουλα**, που αποτελεί **τοπικό γλύκισμα** με βάση παρόμοια με αυτή της καρυδόπιτας, λευκή κρέμα και επικάλυψη ψημένου αμυγδάλου.

Αναφορικά με τη **διάθεση** και το **εμπόριο** των γεωργικών προϊόντων, με βάση έρευνες πεδίου που έχουν διεξαχθεί στην περιοχή, ένα σημαντικό μέρος της παραγωγής των τοπικών προϊόντων εμπορεύεται από τους **παραγωγούς στις λαϊκές αγορές (27,8%)**, ή πωλείται στους **εμπόρους (28,8%)**, η στους **συνεταιρισμούς (9,9%)**. Επίσης, σημαντικό είναι να σημειωθεί ότι τα παραγόμενα γεωργικά προϊόντα χρησιμοποιούνται σε ποσοστό **33,5% για ιδιοκατανάλωση**. Κυρίως όμως τα παραπάνω αγροδιατροφικά προϊόντα στην πλειοψηφία τους **παράγονται και πωλούνται χωρίς κανένα σύστημα «πιστοποίησης» ή «σήμανσης»** είτε της καταγωγής τους είτε της ποιότητας τους, με αποτέλεσμα να **χάνουν σε προστιθέμενη αξία**.

Οι λαϊκές αγορές αποτελούν διέξοδο για μικρό αριθμό παραγωγών ενώ στις κεντρικές αγορές είναι ονομαστά τα προϊόντα όπως το **«τρικαλινό τυρί»**, το **«τρικαλινό μοσχάρι ελευθέρως βοσκής»**, το **«τρικαλινό λουκάνικο»**, η **«τρικαλινή γαλοπούλα»**, τα **«τρικαλινά πεπόνια & καρπούζια»**, πλην όμως μόνο την **«φήμη»** φέρουν αφού

αδυνατούν να στηρίξουν την ποιότητα των προϊόντων και τη διαφάνεια των συναλλαγών. Οι αλυσίδες πολυκαταστημάτων αναδύονται ως καθοριστικοί ρυθμιστές της λειτουργίας της ελεύθερης αγοράς. Με δεδομένη την αδύνατη θέση των αγροτικών συνεταιρισμών, έστω ως φορέων διαπραγματευτικής δύναμης, είναι αναμενόμενο οι παραγωγοί να γίνονται απλοί αποδέκτες των όρων που θέτουν οι αγοραστές των προϊόντων τους (όπως και οι προμηθευτές των εφοδίων τους) και να αποτελούν τον πλέον αδύναμο κοινωνικό εταίρο. Με βάση την ποιότητα και την **προέλευση** των πρώτων υλών και **συστατικών** τους, τις **μεθόδους παραγωγής** και **μεταποίησης** και τα ιδιαίτερα γευστικά και άλλα χαρακτηριστικά τους, θα μπορούσαν ορισμένα από αυτά φέρουν «σήματα ταυτοποίησης» και άρα χρήζει εξέτασης το ενδεχόμενο **υπαγωγής τους σε καθεστώς προστασίας ονομασίας** (ΠΟΠ, ΠΓΕ ή ΕΠΙΠ).

Όλα αυτά δείχνουν την **χαμηλή ανταγωνιστικότητα του πρωτογενούς τομέα**, που οφείλεται στο υψηλό κόστος παραγωγής και διάθεσης των προϊόντων, τη χαμηλή εν γένει προστιθέμενη αξία στο προϊόν σε συσκευασία, τυποποίηση και στη μη δυνατότητα προώθησής του στις ξένες αγορές. Κυρίως όμως αποκαλύπτουν την **«αδύναμη» εφοδιαστική αλυσίδα του τοπικού αγροδιατροφικού τομέα**. Κάτω από αυτήν την προγραμματική θεώρηση, τα **προβλήματα** που πρέπει να αντιμετωπισθούν είναι πολλά:

- Οι **ποιοτικές επιδόσεις** της αγροτικής **παραγωγής** και της **μεταποίησης** είναι, πλην εξαιρέσεων, **κατώτερες** των δυνατοτήτων τους. Άρα ο **χαρακτήρας** και η **σύνθεση** της αγροτικής παραγωγής **ποιοτικά** θα πρέπει να αντιστοιχεί στην εγχώρια ζήτηση και στην ζήτηση των διεθνών αγορών, πολύ περισσότερο δε στα νέα καταναλωτικά πρότυπα και ανάγκες (ζήτημα ανταγωνιστικότητας και εξωστρέφειας) και η υιοθέτηση και εφαρμογή συστημάτων **«πιστοποίησης»** ή **«σήμανσης»** είτε της καταγωγής τους είτε της ποιότητας τους είναι θεμελιώδης (ζήτημα στην ποιότητα των προϊόντων, στην ασφάλεια των τροφίμων) για : **α)** την **διαφοροποίηση** της γεωργικής παραγωγής, **β)** την αποτελεσματικότερη **προώθηση προϊόντων** με **εξειδικευμένα** χαρακτηριστικά (μειονεκτικές / απομακρυσμένες περιοχές), **γ)** την καλύτερη **κατανόηση** των **ειδικών χαρακτηριστικών** των προϊόντων από τους καταναλωτές και **δ)** την **προστασία** των προϊόντων από **κακές πρακτικές παραγωγής και μίμηση**.

- Η δημιουργία **«συλλογικών»** σχημάτων των παραγωγών και των μεταποιητών δεν είναι μόνο ζήτημα οικονομίας κλίμακας αλλά και **προϋπόθεση** για την **υιοθέτηση συστημάτων ποιότητας & πιστοποίησης** οργανωμένη για την ένταξη των αγροτών και των τοπικών παραγόμενων προϊόντων στις δομές εμπορίας και στις εξαγωγές τυποποιημένων και επώνυμων προϊόντων διατροφής. Η συλλογική οργάνωσής της ατομικής δραστηριότητας θα κρίνει πολλές από τις αναγκαίες διαρθρωτικές αλλαγές στο αγροδιατροφικό σύστημα,

- Η υλοποίησής των **αναγκαίων Συνεργασιών** όλων των εμπλεκόμενων στην εφοδιαστική αλυσίδα προϊόντων (ομάδες παραγωγών, συνεργατικά σχήματα και δίκτυα, αγροδιατροφικές συμπράξεις, clusters), επίσης προϋποθέτει τον σχηματισμό **θεσμικών ή αθεσμικών εταιρικών σχέσεων** σε ευρύ διεπαγγελματικό επίπεδο και αυτό απαιτεί **οργανωτικές επιδεξιότητες**,

- Η **αποτελεσματική εισαγωγή** της έρευνας, τεχνολογικής νέας γνώσης της πληροφορίας και της τεχνολογικής & οργανωτικής καινοτομίας και η διάδοση αιφώρων καλλιεργητικών μεθόδων που δημιουργούν **νέες ευκαιρίες απασχόλησης**, απαιτούν δράσεις **κατάρτισης & επιμόρφωσης** για απόκτηση γνώσης και ικανοτήτων και ευκαιρίες για ανταλλαγή επισκέψεων ,

Το συγκριτικό πλεονέκτημα της σημαντικής πρωτογενούς παραγωγής αποτελεί κρίσιμη μάζα για την **υποστήριξη μεταποιητικών δραστηριοτήτων**, με έμφαση στην παραγωγή προϊόντων οικολογικής καλλιέργειας και **«ονομασίας προέλευσης»** και την ανάπτυξη της **τυποποίησης** και της **συσκευασίας** αγροτικών προϊόντων για εξαγωγή.

Με βάση την προώθηση τοπικών προϊόντων που χαρακτηρίζονται από **συγκριτικό πλεονέκτημα**, ενισχύονται οι ευκαιρίες ανάπτυξης του **τομέα μεταποίησης** που αποτελεί κρίσιμο τομέα, καθώς συμβάλλει στην **διδυμικότητα σε νέες αγορές**, στην **αφομοίωση και ενίσχυση νέων ευέλικτων τεχνολογιών** και στην **προσφορά νέων θέσεων εργασίας**.

Η ενασχόληση των κατοίκων με **δραστηριότητες οικοτεχνίας** αποτελεί μια διάσταση της παραγωγής που χαρακτηρίζει την περιοχή. Η ενθάρρυνση των **νέων και των γυναικών** με κατάλληλη **εκπαίδευση & επιμόρφωση**, με οργάνωση συνεταιριστικής μορφής ώστε να διασωθούν αλλά και να αξιοποιηθούν οι παραδοσιακές τεχνικές για την παραγωγή χειροτεχνημάτων ξυλογλυπτικής και παρασκευασμάτων τροφών, καθώς και η προβολή των προϊόντων, μπορούν να ενισχύσουν την τοπική οικονομία.

Η αξιοποίηση των **συγκριτικών πλεονεκτημάτων του πρωτογενή τομέα** και οι **πολλαπλασιαστικές** θετικές επιδράσεις τους στον **τομέα μεταποίησης** και των **υπηρεσιών** προϋποθέτει την αναβάθμιση της παραγωγής αγροτικών προϊόντων, υπό το πρίσμα της δυνατότητας προσαρμογής στην **αγορά και των προοπτικών διάθεσης των προϊόντων**, δομές στήριξης στρατηγικών προϊόντων από «το Καλάθι της Περιφέρειας Θεσσαλίας», ενέργειες προώθησης επιλεγμένων τομέων (κτηνοτροφία, αρωματικά φυτά & βότανα, κ.λ.π.), καθώς επίσης και δράσεις βελτίωσης της **ποιότητας και ανταγωνιστικότητας** των αγροτικών προϊόντων.

Συμπερασματικά η βελτίωση της ανταγωνιστικότητας της γεωργίας και της κτηνοτροφίας, με την παραγωγή **ποιοτικών προϊόντων με προστιθέμενη αξία**, η αναδιάρθρωση των καλλιεργειών (σε προϊόντα υψηλής προστιθέμενης αξίας), η ανάπτυξη **επιχειρηματικών δεξιοτήτων** στους παραγωγούς, παράλληλα με τον εκσυγχρονισμό των εκμεταλλεύσεών τους, η εισαγωγή **γνώσης, τεχνολογίας και καινοτομίας** αλλά και η

ανάπτυξη του τομέα της μεταποίησης και η σύνδεσή του με τον τουρισμό-πολιτισμό, αποτελούν πλέον την αιχμή του δόρατος για την αναπτυξιακή κατεύθυνση της περιοχής παρέμβασης.

3.2.2. Τεκμηρίωση της Τοπικής Στρατηγικής Ανάπτυξης CLLD/LEADER 2014-2020 για την ΠΕ Τρικάλων

Η «Αναπτυξιακή Τρικάλων ΑΑΕ ΟΤΑ» (ΚΕΝΑΚΑΠ ΑΕ) υλοποιεί την μεθοδολογία LEADER σε όλες τις προγραμματικές περιόδους, από την αρχή της εφαρμογής της ως Κοινοτικής Πρωτοβουλίας (LEADER I, LEADER II), μετέπειτα ως Επιχειρησιακό Πρόγραμμα (LEADERplus) και τελευταία ως **Άξονα 4. «Εφαρμογή της προσέγγισης LEADER»** του ΠΑΑ 2007-2013. Έτσι έχει την δυνατότητα να παρακολουθεί τις τάσεις και τις αλλαγές που η περιοχή υφίσταται σε σχέση με τις επιδράσεις που δέχεται.

Στους παλιότερους τρεις (3) πρώτους «γύρους» εφαρμογής του προγράμματος LEADER σε τοπικό επίπεδο, συμβοηθούσης και της στρατηγικής επιλογής του ΥΠΑΑΤ για εφαρμογή του κυρίως σε ορεινές & περιοχές της χώρας, συνέτειναν ώστε η **βασική επιλεγόμενη αναπτυξιακή κατεύθυνση** για την περιοχή των Τρικάλων να είναι επικεντρωμένη στην ανάπτυξη του **τουρισμού της υπαίθρου** (rural tourism). Ο στόχος αυτός επετεύχθη πράγματι με την αδιαμφισβήτητη **συμβολή του LEADER** στην τουριστική ανάπτυξη της ΠΕ Τρικάλων, που με τις παρεμβάσεις του κατόρθωσε να αναδείξει στην δεκαετία του 2000 τα **«ορεινά Τρίκαλα»** (Περτουλί-Ασπροπόταμος) ανάμεσα στους δέκα (10) σημαντικότερους (εσωτερικούς) τουριστικούς προορισμούς στην Ελλάδα.

Όπως όμως ελέχθη και προηγουμένως η βαθιά οικονομική κρίση που ενέσκηψε στην χώρα από το 2009 είχε ως αποτέλεσμα τον **περιορισμό** στις λεγόμενες **«δαπάνες αναψυχής»** λόγω της μείωσης του διαθέσιμου εισοδήματος των νοικοκυριών και αυτό με την σειρά του είχε σημαντικές επιπτώσεις στον **«εσωτερικό τουρισμό»**, στον οποίο ενδεχομένως εν παρόδω βασιζόταν η τοπική αναπτυξιακή στρατηγική της περιοχής για μεγάλο χρονικό διάστημα. Σήμερα εν έτει 2016 και με την ύφεση να αποτελεί την μόνιμη επωδό των επιδόσεων της ελληνικής οικονομίας, είναι προφανές ότι η **«ανάπτυξη του τουρισμού»** στην συγκεκριμένη περιοχή (και με τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά της) **δεν μπορεί να αποτελέσει πλέον τον αυτόνομο αναπτυξιακό «πολιορκητικό κριό»** της ΠΕ Τρικάλων, ιδωμένης κάτω από το πρίσμα της κύριας δυναμικής αναπτυξιακής κατεύθυνσης που συμπαρασύρει τις λοιπές συνδεδεμένες οικονομικές δραστηριότητες, ικανής να κινητοποιήσει το ενδογενές ανθρώπινο δυναμικό και να αναμοχλεύσει πολλαπλασιαστικά τους διαθέσιμους ιδιωτικούς πόρους.

Στο πλαίσιο αυτό, όπως έχει ήδη αναφερθεί, η **τοπική στρατηγική ανάπτυξης** θα πρέπει να στοχεύσει στην **ανάδειξη νέων μορφών τουρισμού** που δημιουργούν **συνέργειες** με άλλους δυναμικούς παραγωγικούς κλάδους της περιοχής των Τρικάλων, μεταξύ του **τουρισμού**, του **αγροτικού τομέα / του αγροδιατροφικού συμπλέγματος** και άλλων κλάδων δραστηριότητας της περιοχής παρέμβασης, αξιοποιώντας επίσης τόσο την εμπειρία που έχει αποκτηθεί από την υλοποίηση των προηγούμενων τοπικών αναπτυξιακών προγραμμάτων της προσέγγισης LEADER, όσο και τις υποδομές του τουριστικού τομέα που έχουν δημιουργηθεί στην περιοχή.

Αυτό κατέδειξε όχι μόνο η εκπόνηση της **Διαγνωστικής Έκθεσης** της υφιστάμενης κατάστασης και **προσδιορισμού των αναγκών** της περιοχής παρέμβασης μέσω της **SWOT ανάλυσης** αλλά και η **διαδικασία Διαβούλευσης** με τους **τοπικούς φορείς** και τον **τοπικό πληθυσμό**, οι οποίοι φαίνεται να αναζητούν τα τοπικά «αναπτυξιακά ερείσματα» πλέον σε **νέους προοπτικούς τομείς** και συγκεκριμένα να **εστιάζουν** στην **«αξιοποίηση των τοπικών αγροτικών προϊόντων»** ως **νέα κατεύθυνση αναπτυξιακής πολιτικής**. Μάλιστα υπάρχουν πρωτοβουλίες φορέων (π.χ. ΕΒΕ Τρικάλων, Ένωση-Αγροτικός Συν/σμός Τρικάλων, ΟΤΑ, κλπ) σε εξέλιξη προς αυτήν την κατεύθυνση, που η διαδικασία διαβούλευσης κατέδειξε ότι πολλές από αυτές θα αποτελέσουν στοιχεία υλοποίησης του τοπικού προγ/τος CLLD/LEADER 2014-2020.

Ειδικότερα προς την κατεύθυνση αυτήν θα πρέπει να βρεθεί τρόπος, ώστε αυτή η **«συλλογική εικόνα»** των φορέων και του τοπικού πληθυσμού για το μέλλον και την προοπτική της περιοχής να μεταφραστεί σε ένα **συνεκτικό Επιχειρησιακό Σχέδιο** (businessplan), όπου οι τιθέμενοι **στρατηγικοί στόχοι** (objectives) θα δίνουν απαντήσεις στην **αναπτυξιακή προσδοκία** της εν πολλοίς «αξιοματικής επωδού» όλων των **συμμετεχόντων** στην **διαβούλευση**, ότι **«στην ΠΕ Τρικάλων παράγονται αγροτικά προϊόντα ποιότητας, τα οποία αξίζει να έχουν μια καλύτερη θέση -από αυτήν που σήμερα κατέχουν- στην αγροδιατροφική εφοδιαστική αλυσίδα τόσο στην χώρα όσο και στο εξωτερικό.»**

Συνδυάζοντας τα παραπάνω θα μπορούσε αυτή η **«συλλογική εικόνα»** για το **μέλλον** της περιοχής **παρέμβασης** να **κωδικοποιηθεί** ως ακολούθως:

ΣΥΛΛΟΓΙΚΗ ΕΙΚΟΝΑ

«Τα Τρίκαλα τόπος που παράγονται ανταγωνιστικά, ποιοτικά και επώνυμα τοπικά αγροτικά προϊόντα αυξημένης προστιθέμενης αξίας με τη χρήση, της γνώσης & ενημέρωσης, με σύγχρονες μεθόδους και τεχνικές μεταποίησης, τυποποίησης, πιστοποίησης, σήμανσης και της προώθησής τους σε υπάρχουσες και σε νέες αγορές.»

Με βάση τα **συμπεράσματα** της παραπάνω **ανάλυσης** αλλά και την εκπεφρασμένη **θέληση της τοπικής κοινωνίας** και της **θεσμικής ηγεσίας**, το νέο **«όραμα»** για την **βασική αναπτυξιακή κατεύθυνση** για την περιοχή παρέμβασης είναι η: **«αναδιάταξη του τοπικού αγροδιατροφικού μοντέλου»**.

ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΟ ΟΡΑΜΑ

«αναδιάταξη του τοπικού αγροδιατροφικού μοντέλου»

Στο πλαίσιο αυτό ως **βασική θεματική κατεύθυνση** της Στρατηγικής Τοπικής Ανάπτυξης CLLD/LEADER 2014-2020 για την ΠΕ Τρικάλων είναι η: **«Βελτίωση της ανταγωνιστικότητας της αλυσίδας αξίας του αγροδιατροφικού τομέα και η ανάδειξη της τοπικής ταυτότητας».**

Κεντρικός Θεματικός Άξονας της
Στρατηγικής Τοπικής Ανάπτυξης CLLD/LEADER 2014-2020

«Βελτίωση της ανταγωνιστικότητας της αλυσίδας αξίας του αγροδιατροφικού τομέα και η ανάδειξη της τοπικής ταυτότητας».

Φυσικά η **εστίαση ως βασικής θεματικής κατεύθυνσης** της Στρατηγικής Τοπικής Ανάπτυξης CLLD/LEADER 2014-2020 για την ΠΕ Τρικάλων στον **«αγροδιατροφικό τομέα»** δεν σημαίνει ότι θα πρέπει να παραγνωρισθούν άλλοι επίσης σημαντικοί **«αναπτυξιακοί στόχοι»** που απορρέουν από την **SWOT ανάλυση** και την **διαδικασία Διαβούλευσης** για την περιοχή παρέμβασης, όπως:

- την υποστήριξη του **τουρισμού** και την αναβάθμιση του **τουριστικού προϊόντος** με νέες θεματικές ενότητες (του **γαστρονομικού**, του **συμμετοχικού** και του **δημιουργικού** τουρισμού),
- την υποστήριξη της **τοπικής «μικρής» επιχειρηματικότητας** (μη γεωργικές επιχειρήσεις) που συναντάται στην Καλαμπάκα, την Πύλη και την Φαρκαδόνα αλλά και στα συνδεδεμένα χωριά της αγροτικής περιφέρειας,
- την **επιμόρφωση** για την **απόκτηση** της **νέας γνώσης** και της **πρόσβασης** στην **πληροφορία**, από αγρότες, επιχειρήσεις και επαγγελματίες,
- την προώθηση της **ψηφιοποίησης** και της χρήσης **νέων τεχνολογιών πληροφορικής** στο «επιχειρείν» και στην πρόληψη κινδύνου φυσικών καταστροφών,
- την εισαγωγή της **καινοτομίας** και ανάλογων «έξυπνων» και επιτυχημένων πρακτικών και **απόκτηση ικανοτήτων** και βελτίωση των μέσων για τον εντοπισμό και **ανάδειξη «τοπικών πόρων»**,
- την **προστασία του φυσικού περιβάλλοντος** και την ανάδειξη του **πολιτιστικού αποθέματος** ως **«πόρο»** για την τοπική οικονομία και την ενδυνάμωση της «ταυτότητας» της περιοχής,
- την **βελτίωση** των συνθηκών διαβίωσης και **ποιότητας ζωής** του τοπικού πληθυσμού συμβάλλοντας παράλληλα στην καταπολέμηση της φτώχειας και την επίτευξη κοινωνικής συνοχής.

Έτσι κρίθηκε σκόπιμο η **βασική θεματική κατεύθυνση** να συνδεθεί **συμπληρωματικά** με τις ακόλουθες **δευτερεύουσες θεματικές κατευθύνσεις (Θεματικούς στόχους)**:

Θεματικός στόχος 1 (ΘΣ1):	Βελτίωση της ανταγωνιστικότητας της αλυσίδας αξίας του αγροδιατροφικού τομέα.
Θεματικός στόχος 2 (ΘΣ2):	Διασύνδεση τομέων και οικονομικών παραγόντων
Θεματικός στόχος 3 (ΘΣ3):	Διαφοροποίηση και ενδυνάμωση της τοπικής οικονομίας
Θεματικός στόχος 4 (ΘΣ4):	Προώθηση της συμμετοχής, της Συνεργασίας, της Δικτύωσης και της ανταλλαγής τεχνογνωσίας μεταξύ διαφορετικών περιοχών, εταίρων και κρατών.
Θεματικός στόχος 5 (ΘΣ5):	Βελτίωση της ελκυστικότητας της περιοχής παρέμβασης και ενίσχυση του τουριστικού προϊόντος
Θεματικός στόχος 6 (ΘΣ6):	Διατήρηση - βελτίωση των πολιτιστικών στοιχείων της περιοχής
Θεματικός στόχος 7 (ΘΣ7):	Η ενίσχυση της καινοτομίας και των καινοτόμων πρακτικών
Θεματικός στόχος 8 (ΘΣ8):	Η βελτίωση των συνθηκών διαβίωσης και ποιότητας ζωής του τοπικού πληθυσμού
Θεματικός στόχος 9 (ΘΣ9):	Ενίσχυση δράσεων και παρεμβάσεων για το περιβάλλον και την κλιματική αλλαγή

Με βάση τις ανωτέρω **θεματικές κατευθύνσεις** διαμορφώνεται μια **συνεκτική στρατηγική** η οποία θέτει ως **γενικό αναπτυξιακό στόχο** την: **«Αναδιάταξη του τοπικού αγροδιατροφικού μοντέλου και αξιοποίηση των συνεργειών και των αλληλοσυνδέσεων που επιφέρει μεταξύ των τριών τομέων οικονομικής**

δραστηριότητας για την προώθηση της βιώσιμης ανάπτυξης και διαμόρφωσης της ιδιαίτερης ταυτότητας της περιοχής παρέμβασης».**Γενικός Αναπτυξιακός Στόχος:**

«Αναδιάταξη του τοπικού αγροδιατροφικού μοντέλου και αξιοποίηση των συνεργειών και των αλληλοσυνδέσεων που επιφέρει μεταξύ των τριών τομέων οικονομικής δραστηριότητας για την προώθηση της βιώσιμης ανάπτυξης και διαμόρφωσης και ανάδειξης της ιδιαίτερης ταυτότητας της περιοχής παρέμβασης».

Αυτός ο γενικός στόχος μπορεί να εξειδικευτεί σε έξι (6) Στρατηγικούς Στόχους οι οποίοι καλύπτουν τους επιμέρους τομείς του προγράμματος:

Στρατηγικός στόχος 1 (ΣΣ1):	Αξιοποίηση της τοπικής αγροτικής παραγωγής και βελτίωση της αλυσίδας αξίας του αγροδιατροφικού τομέα.
Στρατηγικός Στόχος 2 (ΣΣ2):	Ποιοτική βελτίωση αναβάθμιση και θεματική διεύρυνση του παρεχόμενου τουριστικού προϊόντος.
Στρατηγικός Στόχος 3 (ΣΣ3):	Ανάδειξη της φυσικής & πολιτισμικής κληρονομιάς και χρήση του πολιτιστικού αποθέματος ως «πόρο» για την τοπική οικονομία και την ενδυνάμωση της «ταυτότητας» της περιοχής,
Στρατηγικός Στόχος 4 (ΣΣ4):	Βελτίωση των ικανοτήτων και των μέσων για τον εντοπισμό και ανάδειξη «τοπικών πόρων» από τους οποίους θα προέλθουν ιδιότυπα προϊόντα (αγαθά και υπηρεσίες) με προώθηση της μεταφοράς γνώσεων και της εισαγωγής της τεχνολογικής & οργανωτικής καινοτομίας.
Στρατηγικός Στόχος 5 (ΣΣ5):	Βελτίωση των συνθηκών ελκυστικότητας της περιοχής με την βελτίωση των συνθηκών διαβίωσης και ποιότητας ζωής του τοπικού πληθυσμού συμβάλλοντας παράλληλα στην καταπολέμηση της φτώχειας και την επίτευξη κοινωνικής συνοχής με παράλληλη καταπολέμηση των κοινωνικών ανισοτήτων.
Στρατηγικός Στόχος 6 (ΣΣ6):	Υποστήριξη της «τοπικής επιχειρηματικότητας» και ενδυνάμωσης της δραστηριοποίησης «συλλογικών σχημάτων» καθώς και της έννοιας του «συνεργατικής επιχειρηματικότητας».

Σε επιχειρησιακό επίπεδο η επίτευξη των ανωτέρω στόχων θα επιτευχθεί μέσω της προώθησης εννιά (9) ειδικών στόχων :

Ειδικός Στόχος 1 (ΕΣ1):	Αύξηση του βαθμού τυποποίησης & μεταποίησης αγροτικών προϊόντων και βελτίωση της παραγωγικότητας των υφιστάμενων παραγωγικών μονάδων.
Ειδικός Στόχος 2 (ΕΣ2):	Βελτίωση της εφοδιαστικής αλυσίδας και προώθηση της τοπικής παραγωγής.
Ειδικός Στόχος 3 (ΕΣ3):	Ενίσχυση της παραγωγής επώνυμων, βιολογικών και πιστοποιημένων προϊόντων.
Ειδικός Στόχος 4 (ΕΣ4):	Μεταφορά γνώσης και καινοτομίας και αναβάθμιση δεξιοτήτων και ανθρώπινου κεφαλαίου στον τομέα της γεωργίας και της κτηνοτροφίας
Ειδικός Στόχος 5 (ΕΣ5):	Η προώθηση της συμμετοχής, της Συνεργασίας, της Δικτύωσης και της ανταλλαγής τεχνογνωσίας μεταξύ διαφορετικών περιοχών, εταίρων και κρατών
Ειδικός Στόχος 6 (ΕΣ6):	Βελτίωση και ποιοτική αναβάθμιση των υπάρχουσών τουριστικών υποδομών και υπηρεσιών και εμπλουτισμός του παρεχόμενου τουριστικού προϊόντος,
Ειδικός Στόχος 7 (ΕΣ7):	Αντιμετώπιση των φυσικογενών πιέσεων στο φυσικό περιβάλλον παράλληλα με την ανάδειξη και ήπια αξιοποίηση των φυσικών οικοσυστημάτων και πολιτισμικών στοιχείων της περιοχής.
Ειδικός Στόχος 8 (ΕΣ8):	Η υποστήριξη της «τοπικής επιχειρηματικότητας» με προώθηση της τεχνολογικής και οργανωτικής καινοτομίας.
Ειδικός Στόχος 9 (ΕΣ9):	Βελτίωση των συνθηκών διαβίωσης και ποιότητας ζωής του τοπικού πληθυσμού συμβάλλοντας παράλληλα στην καταπολέμηση της φτώχειας και την επίτευξη κοινωνικής συνοχής

Συνακόλουθα είναι απαραίτητο οι **τιθέμενοι Στρατηγικοί Στόχοι** να εξυπηρετούνται από ένα «**ισόρροπο μείγμα**» με ένα **συνδυασμό παρεμβάσεων** που θα συμβάλλουν στην επίτευξη του επιλεγόμενου «**γενικού αναπτυξιακού στόχου**». Η νέα **Τοπική Στρατηγική Ανάπτυξης CLLD/LEADER 2014-2020** για την ΠΕ Τρικάλων προσπαθεί να απαντήσει με μια σειρά **αναπτυξιακών δράσεων** (μέτρων/measures) που προσφέρει το **CLLD/LEADER 2014-2020**, ώστε βασίμως να υποστηριχθεί ότι το **τοπικό πρόγραμμα** παρέχει τις απαραίτητες εγγυήσεις, ότι οι προβλεπόμενες χρηματοδοτήσεις (που σε πολλές περιπτώσεις αγγίζουν το 45-65% του ιδιωτικού επενδυτικού κόστους ή το 100% του δημόσιου αντίστοιχου) «**συνεργούν**» **αποτελεσματικά ή/και πολλαπλασιαστικά** στην «**Αναδιάταξη του τοπικού αγροδιατροφικού μοντέλου και αξιοποίηση των συνεργειών και των αλληλοσυνδέσεων που επιφέρει μεταξύ των τριών τομέων οικονομικής δραστηριότητας για την προώθηση βιώσιμης ανάπτυξης και διαμόρφωσης και ανάδειξης της ιδιαίτερης ταυτότητας της περιοχής παρέμβασης**».

3.2.3. Τεκμηρίωση της αξίας του «αγροδιατροφικού τομέα» ως κύριας θεματικής κατεύθυνσης στην ενίσχυση της αποτελεσματικότητας της Τοπικής Στρατηγικής Ανάπτυξης

Στην περιοχή παρέμβασης :

1. Στην **φυτική παραγωγή**, οι κλάδοι που **κυριαρχούν** είναι οι ετήσιες καλλιέργειες, όπως το βαμβάκι, ο αραβόσιτος και τα σιτηρά, λόγω της δυναμικότητας της πεδινής κυρίως περιοχής. Παράγει όμως επίσης ιδιαίτερα κρασιά, σταφύλια (τσίπουρο), όσπρια, ξηροί καρποί, φρούτα, κηπευτικά, μπιστοναοειδή, τραχανά, χυλοπίτες, γλυκά του κουταλιού, πίτες, σε **ανεπαρκή** βαθμό μεταποίησης,
2. Το **κτηνοτροφικό κεφάλαιο** στην περιοχή στηρίζεται κυρίως στην **αιγοπροβατοτροφία, την αγελαδοτροφία, την χοιροτροφία**, ενώ η **μελισσοκομία** αποτελεί δυναμικό κλάδο. Το κρέας, τα λουκάνικα, το γάλα, τα τυροκομικά, η γαλακτοπαραγωγός αγελαδοτροφία και η χοιροτροφία συνδέονται με **ικανοποιητικό** βαθμό μεταποίησης αλλά με μεγάλες δυνατότητες βελτίωσης.

Το **κοινό πρόβλημα** και των δύο κλάδων της αγροτικής παραγωγής είναι ότι **ικανοποιητικός βαθμός μεταποίησης** παρατηρείται μόνο στο γάλα και τα τυροκομικά προϊόντα -λόγω παράδοσης της περιοχής αλλά και της ύπαρξης 3 μεγάλων αλλά και πλήθους μικρότερων μεταποιητικών γαλακτοκομικών μονάδων-, η πλειοψηφία των λοιπών προϊόντων διακινούνται με το σύστημα **«χύδην»** δηλ. **ανεξαρτήτως ποιότητας**.

Η διαμόρφωση ενός **νέου προτύπου αγροτικής ανάπτυξης**, που σταδιακά θα μετακινείται από το ισχύον πρότυπο παραγωγής **βασικών ομοειδών προϊόντων** (*commodities*: σιτηρά, βαμβάκι, καπνός) μικρής προστιθέμενης αξίας σε ένα νέο πρότυπο ανάπτυξης που θα έχει σχέση με την **παραγωγή προϊόντων «εμπειρίας ή βιωματικών προϊόντων»** (*experiencegoods*: ειδικά προϊόντα ποιότητας, ονομασίας προέλευσης, γεωγραφικής ένδειξης, βιολογικής ή βιοδυναμικής γεωργίας, «δίκαιου εμπορίου», ή τα **προϊόντα που αγοράζονται απ' ευθείας** από τον παραγωγό στο χωράφι, στον δρόμο ή στην τοπική αγορά ή προέρχονται από **ορεινές περιοχές**, κ.λπ.) για τα οποία οι καταναλωτές είναι πρόθυμοι να καταβάλουν ένα επιπλέον ποσό ως αντάλλαγμα για την «εμπειρία» που τους προσφέρεται. Ένα τέτοιο μοντέλο μπορεί να επιτευχθεί χωρίς απαραίτητα να θεθούν «εκτός μάχης» **οι μικροί παραγωγοί**, αντιθέτως μπορεί να αποτελέσουν **συγκριτικό πλεονέκτημα**.

Αναφορικά με αυτό το πρότυπο αγροτικής ανάπτυξης εκτιμάται ότι θα έδινε την δυνατότητα να εστιάσει η περιοχή παρέμβασης της ΠΕ Τρικάλων σε **εφαρμογή πολιτικών ενίσχυσης του αγροδιατροφικού τομέα**, ενός τομέα στον οποίο η χώρα μας:

- έχει ακόμη μεταξύ των ευρωπαϊών -και όχι μόνο- καταναλωτών, το πλεονέκτημα της **«φήμης»**, ως χώρας **«καθαρής»** αναφορικά με την παραγωγή «υγιεινών και αγνών» ποιοτικών αγροτικών προϊόντων. Επιπρόσθετα μπορούν να συνδυασθούν με την ελληνική **γαστρονομία** και τον εν γένει πολλά υποσχόμενο «γαστρονομικό πολιτισμό»,
- λόγω του μεσογειακού της χαρακτήρα, όπου η **«εκτατική μορφή»** γεωργικής δραστηριότητας (έντασης εργασίας με έμφαση στην αξιοποίηση της γης) υπερισχύει της εντατικής που δίνει έμφαση στο κεφάλαιο (αγροχημικά, φυτοπροστασία, λιπάσματα, αμφίβολες ζωοτροφές κλπ), προσιδιάζει σε μια γεωργία **«μικρής κλίμακας»** με παραγωγή αγροδιατροφικών προϊόντων **«φάρμας» ή ακόμη και «περιοχής»**,
- φαίνεται ότι μπορεί και επιτυγχάνει συγκριτικά υψηλά ποσοστά **προστιθέμενης αξίας**, αφού ο αγροδιατροφικός τομέας παρουσιάζει τις **μεγαλύτερες αλληλοσυνδέσεις** και **συνέργειες** μεταξύ των τριών τομέων οικονομικής δραστηριότητας (παραγωγή αγροτικών προϊόντων, παραγωγή νέων καινοτόμων προϊόντων, μεταποίηση με υιοθέτηση νέων τεχνολογιών και πρακτικών, υπηρεσίες επιμόρφωσης και τεχνικής υποστήριξης, εισαγωγής της έρευνας και τεχνολογίας, σύνδεση με τον τουρισμό & τον πολιτισμό).

Ο **αγροδιατροφικός τομέας** αποτελεί μακράν λοιπόν έναν **«προνομιακό» τομέα ανάπτυξης**, όπου θέση μπορούν να έχουν οι πολιτικές και τα προγράμματα έρευνας, τεχνολογικής ανάπτυξης και καινοτομίας, οι ενισχύσεις των συνεργασιών (ομάδες παραγωγών, συνεργατικά σχήματα και δίκτυα, αγροδιατροφικές συμπράξεις, clusters), χρήση νέων εργαλείων χρηματοδότησης, αξιοποίησης της δημόσιας γης, εκπαίδευσης και κατάρτισης ανθρώπινου δυναμικού, ενίσχυση της επιχειρηματικότητας, ενίσχυση της πρόσβασης και της χρήσης των τεχνολογιών πληροφορικής και των επικοινωνιών, εξειδίκευση παρεμβάσεων στη τεχνική υποδομή - έργα αξιοποίησης υφιστάμενων υποδομών και η διάδοση αειφόρων καλλιεργητικών μεθόδων που δημιουργούν νέες ευκαιρίες απασχόλησης.

B.4. Εξειδίκευση της εφαρμογής της Τοπικής Στρατηγικής Ανάπτυξης στην περιοχή παρέμβασης.

Ο επιλεγόμενος **γενικός αναπτυξιακός στόχος** (κεντρικός θεματικός άξονας) **«Αναδιάταξη του τοπικού αγροδιατροφικού μοντέλου και αξιοποίηση των συνεργιών και των αλληλοσυνδέσεων που επιφέρει μεταξύ των τριών τομέων οικονομικής δραστηριότητας για την προώθηση της βιώσιμης ανάπτυξης και διαμόρφωσης και ανάδειξης της ιδιαίτερης ταυτότητας της περιοχής παρέμβασης»** επιλέχθηκε από την ΟΤΔ με τα ακόλουθα **κριτήρια**:

- την διαφαινόμενη (με βάση το εκδηλούμενο ενδιαφέρον) **προοπτική ανάπτυξης της πρωτογενούς παραγωγής**, και ιδιαίτερα από **νέους ανθρώπους** (που διαθέτουν ισχυρούς δεσμούς με τον τόπο παραγωγής) με προσανατολισμό σε κλάδους διαφορετικούς από τους **«κατεστημένους»** (βαμβάκι, σιτηρά, κλπ) αλλά σε **νέα «υποσχόμενα» προϊόντα** (αρωματικά φυτά & βότανα, όσπρια, ξηροί καρποί, μέλι, κλπ) που ευνοούν την τυποποίηση/μεταποίηση τους με αναμενόμενη την **βελτίωση της ανταγωνιστικότητας** του τομέα,
- την **ιδιαίτερη παραγωγική ταυτότητα** της περιοχής, όπου εκτός των **«εντατικών καλλιεργειών»** βαμβακιού, καλαμποκιού, καπνού & τεύτλων τα περισσότερα από τα υπόλοιπα παραγόμενα προϊόντα σε μεγάλο βαθμό βασίζονται σε **«εκτατικής μορφής»** παραγωγικά συστήματα, γεγονός που μπορεί να θεωρηθεί **«πλεονέκτημα»** σε σχέση με την **ποιότητα**, αφού προσιδιάζει σε μια **γεωργία «μικρής κλίμακας»** με παραγωγή αγροδιατροφικών προϊόντων **«φάρμας»** ή ακόμη και **«περιοχής»**,
- στο **ευρύ φάσμα των αγροδιατροφικών προϊόντων** της περιοχής όπως κρέας, λουκάνικα, γάλα, τυροκομικά, κρασιά, τσίπουρο, μέλι, όσπρια, ξηροί καρποί, φρούτα, κηπευτικά, μπιστονοειδή, τραχανά, χυλοπίτες, γλυκά του κουταλιού, πίτες, κλπ, που επιτρέπει την **αξιοποίηση πόρων** προς την δημιουργία μιας συνολικής **«παραγωγικής αγροδιατροφικής ενότητας»** που θα **«ταυτοποιείται»** με την περιοχή. Επιπρόσθετα μπορούν να συνδυασθούν με την **τοπική γαστρονομία** και τον εν γένει πολλά υποσχόμενο **«γαστρονομικό πολιτισμό»**,
- την **«καλή φήμη»** των **«τρικαλινών»** προϊόντων αγροδιατροφής που λειτουργεί ως **«αθεσμική ταυτότητα εγγύησης ποιότητας»** στις **αγορές** και στην **συνείδηση** πολλών **καταναλωτών** σε πολλά μεγάλα αστικά κέντρα της χώρας,
- τα συγκριτικά **υψηλά ποσοστά προστιθέμενης αξίας**, αφού ο **αγροδιατροφικός τομέας** είναι αυτός με τις μεγαλύτερες **αλληλοσυνδέσεις** και **συνέργειες** μεταξύ των **τριών τομέων οικονομικής δραστηριότητας** (παραγωγή αγροτικών προϊόντων, μεταποίηση με υιοθέτηση νέων τεχνολογιών και παραγωγή νέων καινοτόμων προϊόντων, υπηρεσίες συμβουλών και τεχνικής υποστήριξης, έρευνας και τεχνολογίας, τουρισμός-πολιτισμός),
- την επίσης διαφαινόμενη (με βάση τα αποτελέσματα της διαβούλευσης) **προοπτική** για την ανάπτυξη **«συλλογικών σχημάτων επιχειρηματικότητας»** (ομάδες παραγωγών) και **«συνεργατισμού»** (κοινωνικές επιχειρήσεις, Δίκτυα, αστικές μη κερδοσκοπικές, κλπ).
- την εκπεφρασμένη **συσπείρωση** στην **υιοθέτηση** και **δέσμευση** του συνόλου των **φορέων** που έλαβαν μέρος στη **διαδικασία διαβούλευσης** (ΟΤΑ, ΕΒΕ, ΕΑΣ, Επαγγελματικά Σωματεία & Ενώσεις, κλπ) στην **αναπτυξιακή στρατηγική** (όπως έχουν καταγραφεί για την ενεργή συμμετοχή τους στην επίτευξη αυτού του Στρατηγικού Στόχου της «αναδιάταξης του τοπικού αγροδιατροφικού μοντέλου».

Ο επιλεγόμενος γενικός αναπτυξιακός στόχος (κεντρικός θεματικός άξονας) για την **«Αναδιάταξη του τοπικού αγροδιατροφικού μοντέλου και αξιοποίηση των συνεργειών και των αλληλοσυνδέσεων που επιφέρει μεταξύ των τριών τομέων οικονομικής δραστηριότητας για την προώθηση της βιώσιμης ανάπτυξης και διαμόρφωσης και ανάδειξης της ιδιαίτερης ταυτότητας της περιοχής παρέμβασης»** κρίθηκε σκόπιμο να συνδεθεί **συμπληρωματικά** με τις ακόλουθες **δευτερεύουσες θεματικές κατευθύνσεις**:

1. Βελτίωση της ανταγωνιστικότητας της αλυσίδας αξίας του αγροδιατροφικού τομέα.

Παρά τις **διαρθρωτικές αδυναμίες** και τα **επιδεινούμενα** χαρακτηριστικά του **αγροτικού – αγροδιατροφικού τομέα** όπως έχουν αναδειχθεί και από την ανάλυση SWOT, η περιοχή παρέμβασης χαρακτηρίζεται από έναν **δυναμικό αγροτικό τομέα** και **εμφανίζει αξιόλογο αγροδιατροφικό σύμπλεγμα**, καθώς βρίθεται τοπικών ποιοτικών παραδοσιακών προϊόντων. Με την προώθηση δράσεων για την **«Στήριξη για επενδύσεις στη μεταποίηση εμπορία και/ή ανάπτυξη γεωργικών προϊόντων»**, θα δοθεί έμφαση στις επιχειρήσεις του δευτερογενή τομέα της αγροδιατροφής δεδομένου ότι η μεταποίηση των γεωργικών προϊόντων παρουσιάζει έντονη παραλλακτικότητα σε ότι αφορά τον αριθμό και τον όγκο παραγωγής, το τεχνολογικό επίπεδο και το επίπεδο καινοτομίας και συμβάλλει σημαντικά στην απασχόληση, ενώ δίνει προστιθέμενη αξία στο γεωργικό προϊόν καθιστώντας το πιο ελκυστικό στον καταναλωτή και δημιουργεί νέες ευκαιρίες και δυνατότητες ανάπτυξης σε τοπικό, περιφερειακό, εθνικό και διεθνές επίπεδο.

Προς την ίδια κατεύθυνση θα προωθηθούν **συστήματα ποιότητας γεωργικών προϊόντων και τροφίμων**, έτσι ώστε να προσδώσουν **προστιθέμενη αξία στο προϊόν τους** και να το καταστήσουν **ανταγωνιστικό** στην αγορά. Σύμφωνα με τον Κανονισμό (ΕΕ) αριθ. 1151/2012, οι αγρότες έχουν τη δυνατότητα να εντάξουν **γεωργικά προϊόντα και τρόφιμα** Προστατευόμενης Ονομασίας Προέλευσης (ΠΟΠ) και Προστατευόμενης Γεωγραφικής Ένδειξης (ΠΓΕ). Μία ειδική περίπτωση περιοχής προέλευσης σύμφωνα με τον ίδιο κανονισμό είναι τα **Προϊόντα Ιδιοτυπίας (ΕΠΙΠ)** π.χ **ορεινής παραγωγής**. Η προώθηση της **ανάπτυξης ποιοτικών, πιστοποιημένων προϊόντων**, που κρίνεται ως στοιχείο **κομβικής σημασίας** για την αποτελεσματικότητα της στρατηγικής τοπικής ανάπτυξης για την περιοχή παρέμβασης, καθώς αναμένεται να συμβάλλει στην **βελτίωση της ανταγωνιστικότητας των τοπικών παραγωγών** με την καλύτερη ένταξή τους στη **γεωργική αλυσίδα τροφίμων** μέσω **συστημάτων ποιότητας**, προσθέτοντας **αξία** στα γεωργικά προϊόντα, με ταυτόχρονη **προώθηση σε τοπικές αγορές και βραχείες αλυσίδες εφοδιασμού**, καθώς και σε ομάδες και οργανώσεις παραγωγών.

2. Διασύνδεση τομέων και οικονομικών παραγόντων.

Η συγκεκριμένη θεματική κατεύθυνση αφορά τη εισαγωγή μεθόδων συνεργασίας των οικονομικών παραγόντων με τη δημιουργία όπως **Βραχείας Εφοδιαστικής Αλυσίδας (BEA)** διαφόρων μορφών θα έχει σαν αποτέλεσμα, ώστε να δημιουργηθούν συνέργειες και οικονομίες κλίμακας, επ' ωφελεία των παραγωγών και των καταναλωτών με διάφορους τρόπους συμπεριλαμβανομένων τις **α)** απευθείας πωλήσεις εντός της αγροτικής εκμετάλλευσης ή, γενικότερα του τόπου παραγωγής, συμπεριλαμβανομένων των πωλήσεων προς τουρίστες, **β)** πωλήσεις μέσω ταχυδρομικών παραγγελιών, **γ)** πωλήσεις μέσω του Διαδικτύου, **δ)** κατάσταση ιδιοκτησίας των παραγωγών, **ε)** Διανομή κατ' οίκον, **στ)** πωλήσεις σε τοπικά εστιατόρια και ταβέρνες, **ζ)** πωλήσεις απευθείας σε επιχειρήσεις, **η)** πωλήσεις σε παζάρια, πανηγύρια, λαϊκές αγορές, κλπ. και **θ)** πωλήσεις από τον ίδιο τον παραγωγό, σε ξεχωριστό περίπτερο, εντός τοπικών σούπερ μάρκετ. Τα τελευταία χρόνια αυτές οι μορφές εμφανίζονται και στην Ελλάδα, κερδίζοντας συνεχώς έδαφος.

3. Διαφοροποίηση και ενδυνάμωση της τοπικής οικονομίας

Η τοπική ανάπτυξη συνδέεται όλο και περισσότερο με την **διαφοροποίηση των προϊόντων** βασισμένη στον **εντοπισμό** και **ανάδειξη ιδιότυπων πόρων**. Μια τέτοια στόχευση και δράση είναι σύνθετη και καινοτομική γιατί συνδυάζει την εδαφική (χωρική), και οικονομική διάσταση και ενσωματώνει και την **τοπική κληρονομιά** λόγω της συμβολή της στην **ιδιοτυπία και στη διακρίτοτητα των πόρων**.

Σ' αυτό το πλαίσιο, όλο και περισσότερες περιοχές σε παγκόσμια κλίμακα, υιοθετούν το πρότυπο της **εδαφικής ανάπτυξης** ως τον τρόπο ανάπτυξης που μπορεί με βάση τους **τοπικούς πόρους** και τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά των περιοχών να εξασφαλίσει την ιδιοτυπία και τη διακρίτοτητα σε αγαθά και υπηρεσίες (τελικά προϊόντα). Εξ' αιτίας αυτής της πολυπλοκότητας και της καινοτομικής φύσης του προτύπου εδαφικής ανάπτυξης, εφόσον **ο ιδιότυπος πόρος δεν υπάρχει αλλά κατασκευάζεται με την ενεργή συμμετοχή των τοπικών κοινωνιών** και συγκεκριμένων ομάδων δρώντων, απαιτείται μια προσαρμοσμένη μεθοδολογία και νέα εργαλεία. Ο πόρος ορίζεται εδώ ως το σύνολο των υλικών και άυλων στοιχείων τα οποία συνδέονται άμεσα ή έμμεσα με συγκεκριμένες δραστηριότητες και παραγωγές και μπορούν να αναδείξουν τους ισχυρούς δεσμούς αυτής της δραστηριότητας με την περιοχή τους. Ο πόρος αυτός είναι **ιδιότυπος** και **εδαφικός** όταν τα παραπάνω συστατικά του διατηρούν αποδεδειγμένα **ισχυρή αγκύρωση** με το **χώρο** τους με τη συνεισφορά της σχετικής τοπικής κληρονομιάς (πρακτικές, γνώσεις, εμπειρίες, τεχνογνωσία κτλ).

Η κατασκευή **ενός τέτοιου πόρου** εξαρτάται, άμεσα από την ικανότητα της τοπικής κοινωνίας και μιας ομάδας δρώντων να συνεργασθούν και να συντονίσουν ολόκληρη τη διαδικασία εντοπισμού, ανάδειξης και ενεργοποίησης του πόρου καθώς επίσης και της αναπαραγωγής της ιδιοτυπίας του.

4. Προώθηση της συμμετοχής, της Συνεργασίας, της Δικτύωσης και της ανταλλαγής τεχνογνωσίας μεταξύ διαφορετικών περιοχών, εταίρων και κρατών.

Όπως καταδεικνύεται και από τη SWOT ανάλυση θέση της αγροτικής δραστηριότητας, αυτήν βαίνει επιδεινούμενη λόγω και του **χαμηλού βαθμού ενσωμάτωσης της καινοτομίας**. Απουσιάζουν οι μηχανισμοί διασύνδεσης της Έρευνας-Τεχνολογίας-Καινοτομίας (Ε-Τ-Κ) με την παραγωγή, ενώ το αγροδιατροφικό σύστημα της περιοχής παρέμβασης χαρακτηρίζεται από επιχειρήσεις μικρού μεγέθους τόσο φυσικού όσο και οικονομικού, που συχνά εμφανίζουν αδυναμία να επενδύσουν στην καινοτομία, στην έρευνα και στην τεχνολογία για την παραγωγή προϊόντων και υπηρεσιών υψηλής προστιθέμενης αξίας. Επίσης, παρατηρείται έντονη **έλλειψη δεσμών** των αγροτικών εκμεταλλεύσεων με τους **ερευνητικούς φορείς** αλλά και τις **μικρομεσαίες επιχειρήσεις (ΜΜΕ)**, που δραστηριοποιούνται κυρίως στον αγρο-διατροφικό τομέα. Είναι προφανές ότι θα πρέπει να υποστηριχθεί ένα ευρύ **φάσμα Συνεργασιών & Δικτύωσης** για τη μετατροπή των νέων καινοτόμων ιδεών σε γεωργικές πρακτικές και πιλοτικές εφαρμογές με στόχο την παραγωγικότητα και βιωσιμότητα του **γεωργικού και δασοκομικού τομέα** για νέα προϊόντα ανταγωνιστικά και με υψηλή προστιθέμενη αξία.

5. Βελτίωση της ελκυστικότητας της περιοχής παρέμβασης και ενίσχυση του τουριστικού προϊόντος

Στο πλαίσιο αυτό και δεδομένων των αναπτυξιακών δυνατοτήτων της περιοχής παρέμβασης, κρίνεται σκόπιμος ο **επαναπροσανατολισμός της τουριστικής ανάπτυξης** της περιοχής προς **νέες, καινοτόμες μορφές τουρισμού** που δημιουργούν **συνέργειες** με άλλους δυναμικούς παραγωγικούς κλάδους της περιοχής, όπως ο **αγροτικός τομέας** και η **αγροδιατροφή**. Προς αυτή την κατεύθυνση η **ανάπτυξη του τοπικού τουριστικού προϊόντος** θα μπορούσε :

- να υιοθετήσει αποτελεσματικό **«σύστημα διακυβέρνησης»** με την ενεργό συμμετοχή του δημοσίου και των επιχειρηματιών του τομέα για την **χάραξη** και τον **συντονισμό** της τουριστικής πολιτικής, που θα μπορούσε κατ αρχήν να υιοθετήσει **«συστήματα ποιότητας»** για την αναβάθμιση των παρεχομένων υπηρεσιών και την **ποιοτική διακρίτοτητα** στην διανυκτέρευση και στην εστίαση,
- την συνεχή προσπάθεια για την ανάδειξη και ενδυνάμωση της **«ταυτότητας» της περιοχής**, με βάση στοιχεία της ιστορίας και του πολιτισμού, του φυσικού περιβάλλοντος, των τοπικών προϊόντων και της **τοπικής γαστρονομίας**,
- να εφαρμόσει πολιτικές συνεργασιών για την **διασύνδεση των τουριστικών επιχειρήσεων** με τους παραγωγούς **τοπικών αγροδιατροφικών προϊόντων**,
- να προωθεί τις **ειδικές θεματικές μορφές τουρισμού** συμπεριλαμβανομένων των νέων μορφών του **συμμετοχικού και δημιουργικού τουρισμού**,

- να αυξάνει τον ρυθμό **χρήσης των ψηφιακών τεχνολογιών** για τον εμπλουτισμό και την διεύρυνση των παρεχομένων υπηρεσιών,
- να εισαγάγει **καινοτομία** και «έξυπνες» πρακτικές,
- να συμμετέχει σε **Δίκτυα** για την ενίσχυση της «εξωστρέφειας» του τομέα
- να **επιμορφώνει** τους επιχειρηματίες και τους εργαζομένους.

Με την προώθηση του ως άνω **νέου μοντέλου τουριστικής ανάπτυξης** στην περιοχή παρέμβασης, δεδομένης και της λειτουργίας των **Μετεώρων ως βασικού πόλου προσέλκυσης επισκεπτών** στην περιοχή σε συνδυασμό με τις **ορεινές περιοχές της Πύλης, Ελάτης, του Πετρούλιου** και των χωριών του **Ασπροποτάμου**, μπορούν να αναδειχθούν νέες εναλλακτικές ολοκληρωμένες μορφές τουριστικής ανάπτυξης, όπως ο αγροτουρισμός, ο οικοτουρισμός, ο περιηγητικός τουρισμός, ο **συμμετοχικός** και ο **δημιουργικός** τουρισμός, με αποτέλεσμα τον εμπλουτισμό και την διαφοροποίηση των παρεχομένων υπηρεσιών και προϊόντων και κατ' επέκταση και την αύξηση του μέσου χρόνου παραμονής των επισκεπτών στην περιοχή.

6. Διατήρηση - βελτίωση των πολιτιστικών στοιχείων της περιοχής

Η περιοχή παρέμβασης συγκεντρώνει αξιοσημείωτη **ποικιλία** και **πλήθος τοπιογραφικών** χαρακτηριστικών ενώ είναι διάσπαρτη από **ιστορικά μνημεία** (κάστρα, εκκλησίες, μοναστήρια, σπήλαια, πέτρινα γεφύρια, κλπ)ιδιαίτερα σημαντικής **ιστορικής, πολιτιστικής και αισθητικής αξίας**, ορισμένα από τα οποία είναι **μοναδικά στο είδος τους** (ΙΜ Τιμίου Σταυρού Δολιανών, Κοιμήσεως της Θεοτόκου στην Καλαμπάκα, Πόρτα Παναγιά στην Πύλη, κλπ), με το πλέον **εμβληματικό μνημείο** να αποτελούν οι **βράχοι των Μετέωρων** με τις **Ιερές Μονές** κτισμένες στις κορυφές του που συνθέτουν έναν πολύτιμο πολιτιστικό πόρο. Σε συνδυασμό με την αναβίωση της τοπικής πολιτιστικής παράδοσης και φυσιογνωμιών όπως αυτή του πρώτου Έλληνα γιατρού, του Ασκληπιού, το τοπικό πρόγραμμα στοχεύει στην διατήρηση και αναβάθμιση των πολιτιστικών στοιχείων της.

7. Η ενίσχυση της καινοτομίας και των καινοτόμων πρακτικών

Σκοπός είναι η ανάπτυξη της **συνεργατικής επιχειρηματικότητας** στην περιοχή παρέμβασης και η εν γένει προώθηση της Κοινωνικής Οικονομίας, μέσω της δημιουργίας **τοπικού οικοσυστήματος** αλληλοϋποστηριζόμενων φορέων. Ως **συνεργατικά σχήματα** θεωρούνται κάθε μορφής συνεταιρισμοί (Αγροτικοί, Αστικοί όλων των κατηγοριών, ΚοινΣΕπ όλων των κατηγοριών, Αγροτουριστικοί, Γυναικών, Δασικοί, Δασεργατικοί κλπ), κοινωνικές επιχειρήσεις, καθώς και δίκτυα μικρών επιχειρήσεων και οικοτεχνιών που δραστηριοποιούνται στις Αγροτικές Περιοχές.

Στο δίκτυο των αλληλοϋποστηριζόμενων φορέων, εκτός από τις συνεργατικές δομές, περιλαμβάνονται ερευνητικά κέντρα, πανεπιστημιακά και τεχνολογικά ιδρύματα, φορείς της Αυτοδιοίκησης, σχετικές ΜΚΟ, σχετικές Δημόσιες υπηρεσίες κλπ. Έχει αποδειχθεί ότι η ανάπτυξη του **«Επιχειρηματικού Συνεργατισμού»** αποτελεί μεγάλη ευκαιρία για την ανάπτυξη των παραγωγικών συνεργατικών δομών της υπαίθρου και τη διασύνδεση αυτών τόσο μεταξύ τους, όσο και με τις αντίστοιχες που δραστηριοποιούνται στις πόλεις. Αυτό θα δώσει μεγάλη ώθηση στη διεύρυνση και ανάπτυξη του αγροδιατροφικού συμπλέγματος στην περιοχή παρέμβασης και θα επιταχύνει την εγκατάσταση βραχέων εφοδιαστικών αλυσίδων μεταξύ της υπαίθρου και των πόλεων.

Η ΟΤΔ ιδιαίτερα, με την πολύχρονη εμπειρία που διαθέτει και την εδραίωσή της στην περιοχή παρέμβασης, μπορεί να παίξει το ρόλο του **«επισπεύδοντα φορέα»**, να υποστηρίξει τα υφιστάμενα συνεργατικά σχήματα να δικτυωθούν και να αναπτύξουν συνέργειες μεταξύ τους, αλλά ταυτόχρονα, να ενθαρρύνει ομάδες ενεργών αγροτών και άλλων κατοίκων της υπαίθρου να συνεργαστούν παρέχοντάς τους την κατάλληλη υποστήριξη μέσω της υποστήριξης της δικτύωσης και της συνεργασίας μεταξύ των υφισταμένων συνεργατικών σχημάτων και της **δημιουργίας ευέλικτου μηχανισμού ενθάρρυνσης τοπικών συλλογικών πρωτοβουλιών** και της υποστήριξής τους να αποκτήσουν συνεργατικά και επιχειρηματικά χαρακτηριστικά.

8. Η βελτίωση των συνθηκών διαβίωσης και ποιότητας ζωής του τοπικού πληθυσμού

Κατά τις τελευταίες δεκαετίες, οι αγροτικές περιοχές της χώρας βίωσαν έντονη δημογραφική συρρίκνωση και κοινωνική – οικονομική υστέρηση, οι οποίες επηρέασαν **αρνητικά** τόσο το δομημένο και φυσικό περιβάλλον τους, όσο και την **ποιότητα ζωής** των κατοίκων τους. Εντούτοις, τα τελευταία χρόνια, παρατηρήθηκε μια **«ανθεκτικότητα»** των εν λόγω περιοχών στα αρνητικά φαινόμενα της πρόσφατης οικονομικής κρίσης καθώς και μια **τάση επιστροφής ανθρώπων στην υπαίθρο και τις δραστηριότητες της υπαίθρου** λόγω μη ύπαρξης διεξόδου στη αγορά εργασίας και του υψηλού κόστους ζωής στα αστικά κέντρα.

Από τα παραπάνω, καταδεικνύεται η ανάγκη για παρεμβάσεις **δημόσιου χαρακτήρα** που θα καταστήσουν τις την περιοχή παρέμβασης **ελκυστικότερη**, λαμβάνοντας υπόψη τόσο «παλιές» όσο και τις «νέες» προκλήσεις, δίνοντας έμφαση στην κοινωνική ενσωμάτωση και την υποστήριξη της αναπτυξιακής δυναμικής των αγροτικών περιοχών. Ειδικότερα θα πρέπει να υποστηριχθεί η υλοποίηση **δημοσίου χαρακτήρα παρεμβάσεων** που αφορούν:

- την **παροχή και βελτίωση υπηρεσιών** προς τον τοπικό πληθυσμό, οι οποίες συμβάλλουν στην ποιότητα ζωής των κατοίκων και την ενίσχυση της τοπικής οικονομίας
- την **διευκόλυνση** της πρόσβασης σε **τεχνολογίες πληροφόρησης και επικοινωνιών**,

- την **προστασία και ανάδειξη του τοπικού οικιστικού, πολιτιστικού και φυσικού περιβάλλοντος** και της **πολιτιστικής κληρονομιάς** της υπαίθρου, συνεισφέροντας στη διατήρηση της φυσιογνωμίας της παράλληλα με την αύξηση της ελκυστικότητάς της και επισκεψιμότητάς της.
- η **βελτίωση και ανάπτυξη κοινοχρήστων χώρων** (π.χ. διαμόρφωση υπαίθριων χώρων, δένδροφυτεύσεις, πλακοστρώσεις, πεζοδρομήσεις, δημόσιος φωτισμός και σήμανση)
- η δημιουργία, επέκταση και εκσυγχρονισμό υποδομών αναψυχής, πολιτισμού και συναφών δραστηριοτήτων (π.χ. αθλητικά/πολιτιστικά κέντρα, ωδεία, βιβλιοθήκες, κέντρα νέων)
- η δημιουργία, επέκταση και εκσυγχρονισμός δημοσίων υποδομών για την προώθηση και εμπορία τοπικών αγροτικών ή άλλων προϊόντων π.χ. τοπικές/δημοτικές αγορές, αγορές παραγωγών

Στο επίπεδο των **ιδιωτικών επενδύσεων** η υποστήριξη προς τη **διαφοροποίηση** και σχετικών **μη γεωργικών δραστηριοτήτων** δίνει έμφαση στην **ποιοτική αναβάθμιση του τουρισμού** και την **ανάπτυξη θεματικών μορφών** του καθώς και στην ανάδειξη της **πολιτιστικής κληρονομιάς**, η οποία αποτελεί «άυλο συγκριτικό» πλεονέκτημα της Ελλάδας, μαζί με τις **συναφείς «δημιουργικές» μικρο-βιοτεχνίες και οικοτεχνίες**. Ειδικά, δίδεται βάρος στη **σύνδεση** μεταξύ **τουρισμού, πολιτισμού, γαστρονομίας, περιβάλλοντος και τοπικών προϊόντων**. Χαρακτηριστικό είναι το παράδειγμα ανάπτυξης υπηρεσιών (π.χ. αναψυχής, κοινωνικές και πολιτιστικές δραστηριότητες) που είναι «συνδεδεμένες» με την γεωργική εκμετάλλευση και συνεισφέρουν στην πολυλειτουργικότητα και την επισκεψιμότητα αυτής (κάτι που ενσωματώθηκε πρόσφατα στην εθνική νομοθεσία, βλ. Ν. 4235/2014 για το «**πολυλειτουργικό αγρόκτημα**» και την «**οικοτεχνία**», Ν. 4276/2014 για τον «**αγροτουρισμό**» και τον «**οινοτουρισμό**»).

Τέλος σημαντική από άποψη **υποστήριξης της κοινωνικής συνοχής** σημαντική είναι εδώ η ενθάρρυνση της **προσφοράς υπηρεσιών** που εξυπηρετούν τις **καθημερινές ανάγκες των κατοίκων** σε μικρές, και ορεινές αγροτικές κοινότητες. Η ενίσχυση της προσφοράς υπηρεσιών μπορεί να αφορά **εξειδικευμένες επιστημονικές και τεχνικές υπηρεσίες** (όπως κοινωνική μέριμνα, ιατρικές και εκπαιδευτικές υπηρεσίες) ή **γενικής φύσεως υπηρεσίες** (όπως μικρής κλίμακας λιανεμπόριο και τεχνικά εργαστήρια). Επιπρόσθετα, επιπλέον κριτήρια όπως τα εισοδηματικά κριτήρια, η στήριξη νεανικής και γυναικείας επιχειρηματικότητας, η στήριξη της διαφοροποίησης γεωργικών εκμεταλλεύσεων μικρής παραγωγικής δυναμικότητας μπορούν να χρησιμοποιηθούν, ώστε η στήριξη να «επικεντρώνεται» εκεί που πραγματικά υπάρχει ανάγκη και δυσκολία πρόσβασης σε πόρους της αγοράς.

9. Ενίσχυση δράσεων και παρεμβάσεων για το περιβάλλον και την κλιματική αλλαγή

Στην περιοχή εφαρμογής του τοπικού προγ/τος LEADER/CLLD διαθέτουν πλούσιο φυσικό περιβάλλον, συμπεριλαμβάνοντας ορεινές περιοχές πλούσιες σε δάση, με αξιόλογη πανίδα και χλωρίδα, ενώ σημαντικό πλεονέκτημα για την περιοχή αποτελεί η ένταξη 4 περιοχών στον εθνικό κατάλογο του Δικτύου NATURA 2000 (Αντιχάσια Όρη-Μετέωρα, Ασπροπόταμος, Κερκέτιο Όρος, Όρος Λάκμος). Η περιοχή παρέμβασης καλύπτει μεγάλα τμήματα δασικών εκτάσεων και είναι ζωτικής σημασίας για τον αγροτικό πληθυσμό, σπηρίζοντας την οικονομική ευημερία και απασχόληση. Κρίνεται ιδιαίτερη σκόπιμη η λήψη μέτρων για την προστασία, επέκταση και βελτίωση των δασικών πόρων καθώς και η υλοποίηση παρεμβάσεων προστασίας και αξιοποίησης του φυσικού περιβάλλοντος και της κλιματικής αλλαγής, μέσα από την ανάδειξη του οικοτουρισμού και του φυσιολατρικού τουρισμού, πρόληψης απο φυσικές καταστροφές κλπ

B.5. Συνέργιες της εφαρμογής της Τοπικής Στρατηγικής Ανάπτυξης και συμπληρωματικότητα των στόχων & Δράσεων στην περιοχή παρέμβασης.

Η νέα **Τοπική Στρατηγική Ανάπτυξης CLLD/LEADER 2014-2020** για την ΠΕ Τρικάλων προσπαθεί να απαντήσει με μια σειρά **αναπτυξιακών δράσεων** (μέτρων/measures) που προσφέρει το **CLLD/LEADER 2014-2020**, ώστε βασίμως να υποστηριχθεί ότι το **τοπικό πρόγραμμα** παρέχει τις απαραίτητες εγγυήσεις, ότι οι προβλεπόμενες χρηματοδοτήσεις (που σε πολλές περιπτώσεις αγγίζουν το 45-65% του ιδιωτικού επενδυτικού κόστους ή το 100% του δημόσιου αντίστοιχου) «**συνεργούν**» **αποτελεσματικά ή/και πολλαπλασιαστικά** στην «**Αναδιάταξη του τοπικού αγροδιατροφικού μοντέλου και αξιοποίηση των συνεργιών και των αλληλοσυνδέσεων που επιφέρει μεταξύ των τριών τομέων οικονομικής δραστηριότητας για την προώθηση βιώσιμης ανάπτυξης και διαμόρφωσης και ανάδειξης της ιδιαίτερης ταυτότητας της περιοχής παρέμβασης**», όπως οι ακόλουθες:

- Ενίσχυση σε ιδιωτικές επενδύσεις του ενεργητικού τους για «**μεταποίηση και εμπορία αγροτικών προϊόντων**» στους τομείς της τυποποίησης & συσκευασίας: **α)** προϊόντων κρέατος, **β)** τυροκομικών προϊόντων, **γ)** αυγών & πουλερικών, **δ)** μελιού, **ε)** σαλιγκαριών, **στ)** ελαιολάδου, **ζ)** οίνων ποιότητας και αποσταγμάτων (τσίπουρο), **η)** νωπών οπωροκηπευτικών, **θ)** πατάτας, σύκων, οσπρίων και ξηρών καρπών και **ι)** αρωματικών και φαρμακευτικών φυτών. (**Δράσεις 19.2.2.1, 19.2.2.6, 19.2.3.1, 19.2.3.4**)

- **Πιστοποίηση και αναγνώριση** ικανού αριθμού τρικαλινών γεωργοκτηνοτροφικών προϊόντων από την ΕΕ ως Π.Ο.Π., Π.Γ.Ε., Ε.Π.Π.Ε., όπως π.χ. το **παραδοσιακό τρικαλινό λουκάνικο** (με πράσο), ο **παραδοσιακός χαλβάς «σαπουνέ»** (παραδοσιακή παραλλαγή του Φαρσαλινού χαλβά), τρικαλινό βόειο κρέας **ελευθέρας βοσκής**, (**Δράση 19.2.7.2**)

- Υιοθέτηση από όσο το δυνατόν μεγαλύτερο μέρος της γεωργοκτηνοτροφικής παραγωγής και της μεταποίησης τους με **συστήματα διασφάλισης ποιότητας** (συστήματα ολοκληρωμένης διαχείρισης AGRO, διαδικασιών μεταποίησης HACCP, εθελοντικά συστήματα αυτοεγγύησης, κλπ). (**Δράσεις 19.2.7.2**)

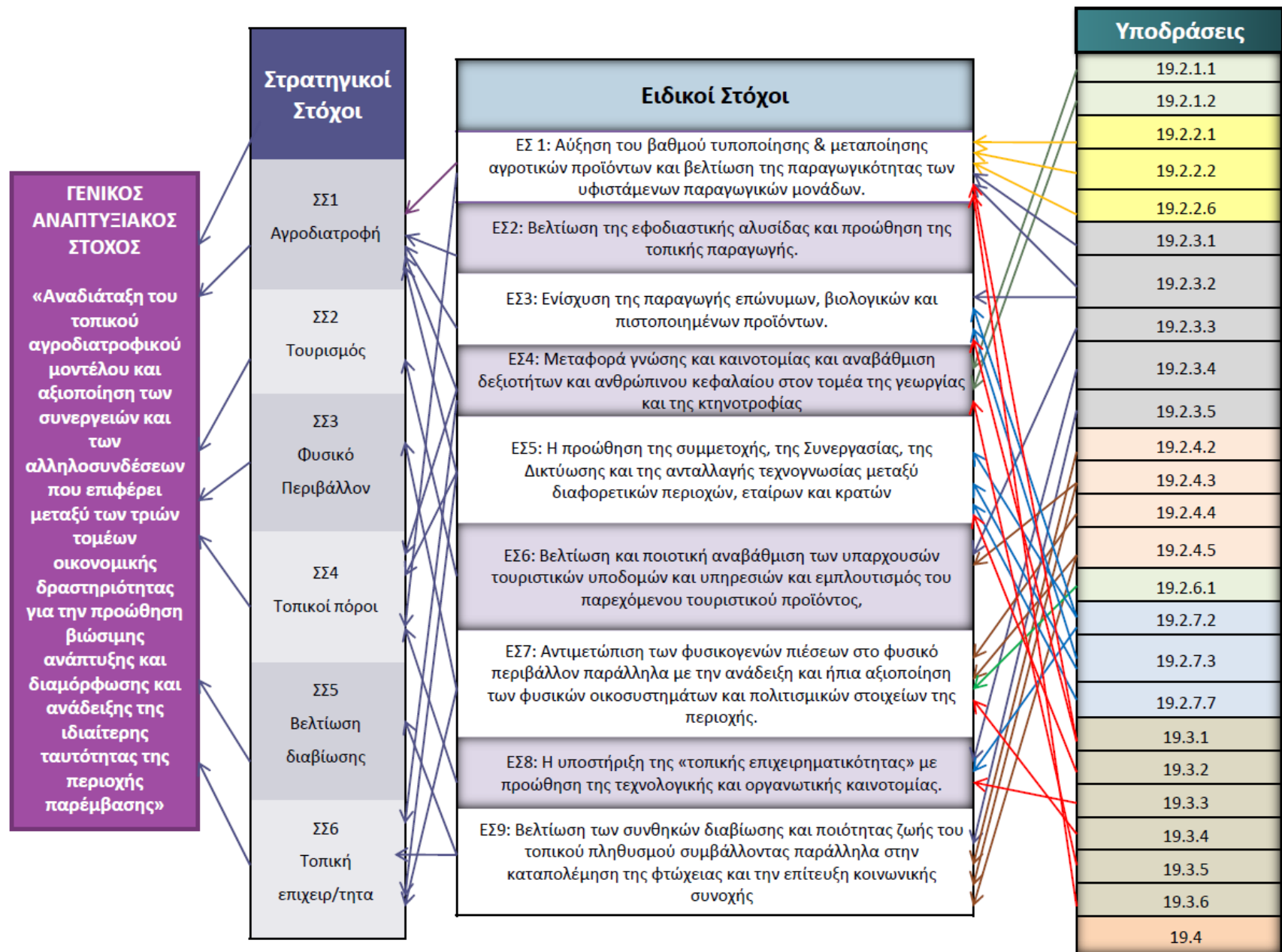
- **Συνεργασία** των τοπικών φορέων για την διασύνδεση με ερευνητικούς φορείς (πανεπιστημιακών ιδρυμάτων, τεχνολογικών ινστιτούτων, επιχειρήσεων, παραγωγών, μεταποιητών, κλπ) με στόχο την εισαγωγή της **ερευνητικής γνώσης & της αγροτικής έρευνας** στην τοπική παραγωγική διαδικασία, στους τομείς **α)** του **κρέατος** (κτηνοτροφικό πάρκο βοείου κρέατος ποιότητας), **β)** των **αρωματικών φυτών, βοτάνων και αιθέριων ελαίων** με brandname το βουνό του **Ασκληπιού** «Κόζιακας-Κερκέτιον όρος»), (**Δράση 19.2.7.2**)
- Την **Συνεργασία** των τεσσάρων (4) τοπικών οινοποιητικών μονάδων για την **ανάπτυξη Δικτύου «Δρόμοι του κρασιού Μετεώρων»,** (**Δράσεις 19.2.7.3**)
- Την δημιουργία **επιδεικτικών αγρών** για την **επιμόρφωση** των αγροτών σε καλλιέργειες αρωματικών φυτών και βοτάνων, (**Δράσεις 19.2.1.1**)
- Την **ενίσχυση της ταυτότητας** της περιοχής με δημιουργία σύνθετου πλέγματος δράσεων αξιοποίησης του «**μύθου του Ασκληπιού**» για τα **αρωματικά φυτά και βότανα,** (**Δράσεις 19.2.4.5**)
- Την υποστήριξη δημιουργίας νέων **συλλογικών σχημάτων** στην γεωργοκτηνοτροφική παραγωγή (**ομάδες παραγωγών**) για την εφαρμογή συστημάτων ποιότητας και κοινής εμπορίας στο **κρέας** (αιγοπρόβειο, βόειο), στα αρωματικά φυτά και βότανα και τα **πεπνοειδή** (πεπόνια Νομής), (**Δράσεις 19.2.7.2, 19.2.7.3, 19.2.7.7**)
- Την **επιμόρφωση** (όχι κατάρτιση) των αγροτών και των μεταποιητών σε συνεργασία με ΑΕΙ στις νέες διαδικασίες **παραγωγής & μεταποίησης προϊόντων** και εφαρμογή συστήματος **ανταλλαγής αγροτών** (farmerexchangesystem) για **μεταφορά γνώσης και εμπειριών** από άλλες περιοχές/χώρες της ΕΕ, (**Δράσεις 19.2.1.2**)
- Την δημιουργία «**τοπικών αγορών παραγωγών**» αγροδιατροφικών προϊόντων (smallfarmermarkets), για την εξομάλυνση της παρέμβασης των ενδιάμεσων χονδρεμπόρων στην διακίνηση και διάθεση της τοπικής αγροτικής παραγωγής, (**Δράσεις 19.2.7.7**)
- Δημιουργία τοπικού «**Δικτύου ποιοτικού τουρισμού**» βασισμένου στην ανάπτυξη «**τοπικού συστήματος ποιότητας τουρισμού και γαστρονομίας**» για τις τουριστικές επιχειρήσεις & τις επιχειρήσεις εστίασης για την συμμόρφωση τους με προδιαγραφές ποιότητας, ώστε να είναι επιλέξιμες για επενδύσεις εκσυγχρονισμού των υφισταμένων μονάδων. (**Δράσεις 19.2.7.3**)
- **Δικτύωση** μέσω συμμετοχής της ΟΤΔ σε σύνθετα σχήματα **Διατοπικής&Διακρατικής συνεργασίας** όπως:
 - **α)** στο πανελλήνιο διατοπικό σχέδιο «**Δίκτυο Ελλήνων Γεύσεις Εκλεκτές**» για την προώθηση της **ελληνικής γαστρονομίας** βασισμένης σε **παραδοσιακά τοπικά αγροτικά προϊόντα** αλλά με σύγχρονη μορφή, όπως επιτάσσουν οι νέες καταναλωτικές συνήθειες, (**Δράση 19.3.1**)
 - **β)** σε διατοπικό σχέδιο για την ανάπτυξη της «**Συνεργατικής Επιχειρηματικότητας**» στις περιοχές που δραστηριοποιούνται οι συνεργαζόμενες ΟΤΔ και η εν γένει προώθηση της Κοινωνικής Οικονομίας, μέσω της δημιουργίας «**τοπικού οικοσυστήματος**» αλληλοϋποστηριζόμενων φορέων, της υποστήριξης της **δικτύωσης** και της **συνεργασίας** μεταξύ των υφισταμένων **συνεργατικών σχημάτων** και της δημιουργίας **ευέλικτου μηχανισμού ενθάρρυνσης τοπικών συλλογικών πρωτοβουλιών** και της υποστήριξής τους ώστε να αποκτήσουν συνεργατικά και επιχειρηματικά χαρακτηριστικά (**Δράση 19.3.2**)
 - **γ)** Το **Σχέδιο Διατοπικής Συνεργασίας "Ολοκληρωμένο Σύστημα Εξειδίκευσης και Αξιολόγησης Πολιτικών (IDPSS) για τις περιοχές CLLD/LEADER"** που αφορά στη δημιουργία ενός ολοκληρωμένου συστήματος που θα δίνει στους εμπλεκόμενους στην αναπτυξιακή διαδικασία τη δυνατότητα να εφαρμόζουν εξειδικευμένες στρατηγικές ανάπτυξης, προσαρμοσμένες στα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά της πραγματικότητας της περιοχής παρέμβασης. (**Δράση 19.3.3**)
 - Το **Σχέδιο Διατοπικής Συνεργασίας: «Ολοκληρωμένη διαχείριση συσκευασιών φυτοφαρμάκων»** που αφορά την αναζήτηση τρόπων για τη βέλτιστη διαχείριση των χρησιμοποιημένων συσκευασιών των φυτοφαρμάκων και τον δραστικό περιορισμό της μόλυνσης των υδάτων, με παράλληλους τρόπους εμπορικής αξιοποίησής τους. Το σχέδιο αποσκοπεί σε πρώτο βαθμό τη **μείωση του όγκου των αστικών αποβλήτων**, τα οποία απορρίπτονται σε ΧΥΤΑ, τη **μείωση της ρύπανσης** από συσκευασίες που απορρίπτονται σε ρέματα και χωράφια. Σε δεύτερο βαθμό αφορούν την **εμπορική αξιοποίηση των συσκευασιών** και την αύξηση της απασχόλησης, μέσω λειτουργίας σταθμών συλλογής, διαλογής και ανακύκλωσης των συσκευασιών. Μακροπρόθεσμα προβλέπεται **βελτίωση της περιβαλλοντικής συμπεριφοράς** των αγροτών, **βελτίωση της ποιότητας του περιβάλλοντος** γενικότερα και του υδατικού δυναμικού ειδικότερα. (**Δράση 19.3.4**)
 - σε **Θεσσαλικό** (των ΟΤΔ Θεσσαλίας) διατοπικό σχέδιο για την «**Αξιοποίηση της εδαφικής καινοτομίας στη Θεσσαλία**» με την ανάπτυξη σχεδιασμού και εφαρμογής **εδαφικών αναπτυξιακών δράσεων** σε περιοχές της θεσσαλικής υπαίθρου και στην κλίμακα μικρών αγροδιατροφικών αλυσίδων που περιλαμβάνει μια ολοκληρωμένη μεθοδολογία για: **ι)** τον εντοπισμό, ανάδειξη και ενεργοποίηση των **εδαφικών (τοπικών) πόρων**

και **ii)** την οργάνωση εδαφικών μορφών συνεργασίας και συντονισμού, **iii)** τον σχεδιασμό ενός εργαλείου **Εδαφικού Συμμετοχικού Συστήματος Εγγύησης (ΕΣΣΕ)** της **ποιότητας** και της **ταυτότητας** αγαθών και υπηρεσιών σε συνεργασία με το Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας (Εργαστήριο Αγροτικού Χώρου) σε γεωργοκτηνοτροφικά προϊόντα που δεν πληρούν (για διάφορους λόγους) τις τυπικές προδιαγραφές αναγνώρισης της ΕΕ ως Π.Ο.Π., Π.Γ.Ε., Ε.Π.Π.Ε., κλπ. **(Δράση 19.3.5)**

- **στ)** Το **Σχέδιο Διακρατικής Συνεργασίας «iFlavours – Ανάδειξη πιστοποιημένων προϊόντων μέσω ψηφιακών εφαρμογών»**. Το παρόν σχέδιο στοχεύει στην ανάπτυξη μίας κοινής (μεταξύ των συμμετεχουσών περιοχών) **ψηφιακής εφαρμογής** για κινητές συσκευές (κινητά τηλέφωνα, tablets) η οποία θα καθοδηγεί τους τουρίστες (όπως και τους πολίτες) ώστε να εντοπίζουν εύκολα τα **πιστοποιημένα αγροτικά προϊόντα** των περιοχών (ΠΟΠ, ΠΓΕ, ΙΠΠ, άλλα πιστοποιημένα) όταν τις επισκέπτονται και να μαθαίνουν για τα προϊόντα αυτά πριν τα αγοράσουν. Το παρόν σχέδιο αποσκοπεί στην επίτευξη στόχων όπως η **αύξηση της ζήτησης και της προσφοράς για πιστοποιημένα προϊόντα**, η **αύξηση των τουριστικών ροών σε αποκεντρωμένες περιοχές** και ήπιες τουριστικές ζώνες, η **αναβάθμιση της ανάδειξης των μικρών τοπικών επιχειρήσεων**, η προώθηση των συμμετεχόντων περιοχών σε αναζητητές προϊόντων, η **αύξηση του συμπληρωματικού** - ως προς το αγροτικό - **εισοδήματος**, και μελλοντικά η **ανάπτυξη μιας ολοκληρωμένης Ευρωπαϊκής εφαρμογής για πιστοποιημένα προϊόντα σε αγροτικές περιοχές**. **(Δράση 19.3.6)**

- Όλα τα παραπάνω συνιστούν τον **βασικό κορμό** των παρεμβάσεων **CLLD/LEADER 2014-2020** για την ΠΕ Τρικάλων στην προσπάθεια για αναδιάταξη **του τοπικού αγρο-διατροφικού συστήματος** και αναμένεται να εφαρμοσθούν στην επόμενη 5ετία στην ΠΕ Τρικάλων. Μια προσπάθεια που η επιτυχία της βασίζεται όχι μόνο στην **ανταπόκριση του τοπικού αναπτυξιακού συστήματος** αλλά και **στο γενικότερο αναπτυξιακό περιβάλλον** που θα διαμορφωθεί στο μακροοικονομικό επίπεδο των επιδόσεων της ελληνικής οικονομίας.

Στο παρακάτω γράφημα φαίνεται το σύνθετο **διάγραμμα της συμπληρωματικότητας των Στόχων της Τοπικής Στρατηγικής Ανάπτυξης** με τις **προτεινόμενες δράσεις** του τοπικού προγράμματος:

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4. ΔΙΑΜΟΡΦΩΣΗ ΔΡΑΣΕΩΝ ΤΟΠΙΚΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ

Στο παρόν ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4. «ΔΙΑΜΟΡΦΩΣΗ ΔΡΑΣΕΩΝ ΤΟΠΙΚΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ» παρουσιάζονται οι **Δράσεις** του τοπικού προγράμματος προσέγγισης **CLLD/ LEADER**, όπως διαμορφώνονται από την ΟΤΔ για την επίτευξη των στόχων της «**Τοπική Στρατηγική Ανάπτυξης**» για την περιοχή παρέμβασης στην ΠΕ Τρικάλων, οι οποίες συνοδεύονται από τα αντίστοιχα **Τεχνικά Δελτία Δράσεων**.

4.1 Δράσεις τοπικού προγράμματος στο πλαίσιο του ΕΓΤΑΑ**4.1.1 Δράσεις στο πλαίσιο εφαρμογής του υπο-μέτρου 19.2****➤ Δράσεις μεταφοράς γνώσεων και ενημέρωσης.**

Τεχνικά Δελτία Δράσεων ΕΓΤΑΑ	
Τίτλος Δράσης	ΜΕΤΑΦΟΡΑ ΓΝΩΣΕΩΝ & ΕΝΗΜΕΡΩΣΗΣ
Κωδικός Δράσης	19.2.1
Τίτλος υποδράσης	Μεταφορά γνώσεων & ενημέρωσης στο γεωργικό και το δασικό τομέα
Κωδικός υποδράσης	19.2.1.1
ΕΔΕΤ	ΕΓΤΑΑ
Νομική βάση*	Καν. (ΕΕ) 1407/2013 (γενικός deminimis) Άρθρο 6 και σημείο 8.2.ε.1 (Μέρος 1) και Μέρος 4 του Παραρτήματος Ι, του υπ' αριθ. 808/2014 εκτελεστικού κανονισμού (ΕΕ) της Επιτροπής. Άρθρο 3 του υπ' αριθ. 807/2014 κατ' εξουσιοδότηση κανονισμού (ΕΕ) της Επιτροπής. Άρθρο 38 καν. (ΕΕ) 702/2014
Αναλυτική Περιγραφή Δράσης	
<p>Στην παρούσα Υποδράση ενισχύεται η διοργάνωση προγραμμάτων μεταφοράς γνώσεων και ενημέρωσης στον τομέα των αρωματικών και φαρμακευτικών φυτών, η διάδοση πληροφοριών αναφορικά με τη γεωργία και τη δασοπονία, προκειμένου να ενημερωθούν τα μέλη της ομάδας στόχου, σε σχετικά με την απασχόλησή τους θέματα. Η ομάδα στόχου περιλαμβάνει τα μέλη των δασικών συνεταιρισμών, τους παραγωγούς αρωματικών και φαρμακευτικών φυτών και των εργαζομένων τουριστικών επιχειρήσεων (μάγειρες και σερβιτόροι). Τα προγράμματα θα περιλαμβάνουν θεωρητική κατάρτιση και συμπληρωματικές ενέργειες, όπως παρουσιάσεις νέων τεχνολογιών, ανταλλαγές κλπ..</p> <p>Ενδεικτικά προτείνονται:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Οργάνωση επιμορφώσεων σε μέλη Δασικών Συνεταιρισμών της περιοχής παρέμβασης για τον ευρωπαϊκό κανονισμό 995 (υποχρεώσεις φορέων που τοποθετούν ξυλεία και προϊόντα ξύλου στην αγορά της ΕΕ) και οργάνωση σεμιναρίων σε μέλη εμπορικών επιμελητηρίων για την ορθή και νόμιμη πρακτική των εισαγωγών ξυλείας και προϊόντων ξύλου από χώρες εκτός ΕΕ (βάσει του κανονισμού 995/2010). Ενημέρωση και επίδειξη πακέτων λογισμικού για την διευκόλυνση της διαδικασίας όπως ορίζεται από τον κανονισμό 995/2010. • Οργάνωση επιμορφώσεων σε δασικούς συνεταιρισμούς για την προώθηση νέων τεχνολογιών και βελτιωμένων τεχνικών υλοτομίας με στόχο τη βελτιστοποίηση της αποδοτικότητάς τους. Επιπρόσθετα, ενημέρωση που θα σχετίζεται με την ασφαλέστερη εργασία, τη μεγαλύτερη εργονομία και με τη βελτίωση των συνθηκών διαβίωσής τους στο δάσος. • Οργάνωση επιμορφώσεων σε αγροτικούς συνεταιρισμούς/ ομάδες παραγωγών κλπ για την προώθηση και τυποποίηση των αρωματικών και φαρμακευτικών φυτών. • Οργάνωση επιμορφώσεων σε αγροτικούς συνεταιρισμούς/ ομάδες παραγωγών κλπ σχετικά με τις απαιτήσεις των φυτών, τις καλλιεργητικές φροντίδες, τις αποδόσεις κλπ Επιδεικτικού Αγρού, αρωματικών φυτών & Βοτάνων. • Οργάνωση επιμορφώσεων σε μαγείρους και σερβιτόρους τουριστικών επιχειρήσεων για την ενσωμάτωση της τοπικής γαστρονομίας και την προώθηση των τοπικών προϊόντων. • Οργάνωση επιμορφώσεων σε γεωργοκτηνοτρόφους για την πιστοποίηση των τοπικών προϊόντων και την προώθηση και τυποποίηση αρωματικών φυτών. • Η διαδικασία υλοποίησης θα γίνει σύμφωνα με την ΚΥΑ λεπτομερειών που θα εκδοθεί και θα αφορά την υλοποίηση του προγράμματος και με την οποία θα εξειδικευτεί στο εφαρμοστικό πλαίσιο της συγκεκριμένης δράσης. <p>Η ένταση ενίσχυσης ανέρχεται έως 100% των επιλέξιμων δαπανών, στην περίπτωση των επενδύσεων με ανώτατο ύψος επένδυσης τις 20.000€.. Για τις επενδύσεις με προϋπολογισμό ανώτερο των 20.000€ το ποσοστό ενίσχυσης ανέρχεται στο 60% για μεσαίες επιχειρήσεις και 70% για πολύ μικρές και μικρές επιχειρήσεις σύμφωνα με το αρθ. 47 Κ 702 /14,</p>	
Θεματική Κατεύθυνση που εξυπηρετείται	
- Βελτίωση της ανταγωνιστικότητας της αλυσίδας αξίας του αγροδιατροφικού τομέα.	
Χρηματοδοτικά στοιχεία	

	Ποσό (€)	Ποσοστό (%) σε επίπεδο υπο-μέτρου	Ποσοστό (%) σε επίπεδο Τοπικού Προγράμματος	
Συνολικός Προϋπολογισμός	66.500,00	1,31%	1,04%	
Δημόσια Δαπάνη	66.500,00	1,78%	1,32%	
Ιδιωτική Συμμετοχή	0,00	0,00%	0,00%	
Περιοχή Εφαρμογής				
Ολόκληρη η περιοχή εφαρμογής του τοπικού προγράμματος CLLD/LEADER της Π.Ε. Τρικάλων				
Εν δυνάμει δικαιούχοι				
Δικαιούχοι πάροχοι μπορεί να είναι Δημόσιοι ή ιδιωτικοί φορείς, με νομική οντότητα, οι οποίοι επιλέγονται να παρέχουν επαγγελματική κατάρτιση -επιμόρφωση και να υλοποιούν δράσεις απόκτησης δεξιοτήτων, προς όφελος των ατόμων που απασχολούνται στο γεωργικό (συμπεριλαμβανομένων των γεωργικών εργατών και των απασχολούμενων σε επιχειρήσεις, που μεταποιούν και εμπορεύονται γεωργικά προϊόντα (με αποτέλεσμα επίσης γεωργικό προϊόν) και στο δασικό τομέα. Επιχειρήσεις της μεταποίησης και του τουριστικού κλάδου ή σύλλογοι και ενώσεις αυτών.				
Κριτήρια επιλογής				
	ΚΡΙΤΗΡΙΟ	ΑΝΑΛΥΣΗ	ΒΑΘΜΟΛΟΓΙΑ	ΒΑΡΥΤΗΤΑ
1	Σκοπιμότητα της πρότασης (Ειδικοί ή στρατηγικοί στόχοι του τοπικού προγράμματος που εξυπηρετούνται με την υλοποίηση της πρότασης)	Συσχέτιση με το σύνολο των στόχων που αφορούν στην υπο-δράση	100	10%
		Συσχέτιση με το 70% των των στόχων που αφορούν στην υπο-δράση	70	
		Συσχέτιση με το 30% των των στόχων που αφορούν στην υπο-δράση	30	
		Συσχέτιση με ποσοστό μικρότερο του 30% των στόχων που αφορούν στην υπο-δράση	0	
2	Ετοιμότητα έναρξης υλοποίησης της πρότασης	Εξασφάλιση του συνόλου των απαιτούμενων γνωμοδοτήσεων/εγκρίσεων / αδειών	100	8%
		Εξασφάλιση μέρους των απαιτούμενων γνωμοδοτήσεων/εγκρίσεων / αδειών	60	
		Υποβολή αιτήσεων στις αρμόδιες αρχές για απαραίτητες γνωμοδοτήσεις/εγκρίσεις / άδειες.	30	
3	Σαφήνεια και πληρότητα της πρότασης	Σαφήνεια του περιεχομένου της πρότασης και πληρότητα ως προς τα απαιτούμενα για τη βαθμολόγηση δικαιολογητικά	100	10%
		Ασαφής περιγραφή της πρότασης αλλά πληρότητα ως προς τα απαιτούμενα για τη βαθμολόγηση δικαιολογητικά	50	
		Ασαφής περιγραφή της πρότασης και ελλείψεις ως προς τα απαιτούμενα για τη βαθμολόγηση δικαιολογητικά	0	
4	Ρεαλιστικότητα χρονοδιαγράμματος υλοποίησης επένδυσης	Χρονοδιάγραμμα σύμφωνο με το είδος και το μέγεθος του έργου	50	10%
		Ορθολογικός προσδιορισμός των επιμέρους φάσεων υλοποίησης του έργου	50	
5	Ρεαλιστικότητα και αξιοπιστία του κόστους	100*(αιτούμενο-εγκεκριμένο)/εγκεκριμένο ≤ 5	100	10%
		5 < 100*(αιτούμενο-εγκεκριμένο)/εγκεκριμένο ≤ 10	60	

		10 < 100*(αιτούμενο-εγκεκριμένο)/εγκεκριμένο ≤ 30	30	
		100*(αιτούμενο -εγκεκριμένο)/εγκεκριμένο > 30	0	
6	Συσχέτιση της πρότασης με Έξυπνη Εξειδίκευση (RIS)	Ναι	100	6%
		Όχι	0	
7	Σχετική εμπειρία παρόχου στην επαγγελματική κατάρτιση	Ναι	100	12%
		Όχι	0	
8	Διαθεσιμότητα υλικοτεχνικής υποδομής	Διαθέτει πιστοποιημένες δομές μεταφοράς γνώσης από ΕΟΠΠΕΠ	100	12%
		Διαθέτει πρόσβαση σε πιστοποιημένες δομές	50	
		Κανένα από τα παραπάνω	0	
9	Διαθεσιμότητα εκπαιδευτικού προσωπικού	Ναι	100	12%
		Όχι	0	
10	Ωφελούμενοι προγράμματος κατάρτισης (απαιτείται ο καθορισμός της ομάδας στόχου /προτεραιότητας στην περιγραφή της υπο-δράσης)	Ναι	100	10%
		Όχι	0	
ΤΙΜΗ ΒΑΣΗΣ		40		

Συνέργεια / συμπληρωματικότητα με άλλες δράσεις του τοπικού προγράμματος

Συνοπτικά η δράση έρχεται σε συνέργεια και συμπληρωματικότητα με τις υποδράσεις του τοπικού προγράμματος: 19.1.2.2, 19.2.2.1, 19.2.2.2, 19.2.4.3, 19.2.7.2.

Συνέργεια / συμπληρωματικότητα με λοιπές αναπτυξιακές δράσεις στην ευρύτερη περιοχή

Η δράση παρουσιάζει συνέργεια / συμπληρωματικότητα με:

- Την Επενδυτική Προτεραιότητα 9.νι - Στρατηγικές τοπικής ανάπτυξης με πρωτοβουλία των τοπικών κοινοτήτων του Άξονα Προτεραιότητας 2α του Ε.Π. Περιφέρειας Θεσσαλίας 2014-2020
- Την Επενδυτική Προτεραιότητα 10 - Επενδύσεις στην εκπαίδευση την κατάρτιση, και την επαγγελματική κατάρτιση για την απόκτηση δεξιοτήτων και τη διά βίου μάθηση με την ανάπτυξη υποδομών κατάρτισης και εκπαίδευσης του Άξονα Προτεραιότητας 2β του Ε.Π. Περιφέρειας Θεσσαλίας 2014-2020

Τεχνικά Δελτία Δράσεων ΕΓΤΑΑ

Τίτλος Δράσης	ΜΕΤΑΦΟΡΑ ΓΝΩΣΕΩΝ & ΕΝΗΜΕΡΩΣΗΣ
Κωδικός Δράσης	19.2.1
Τίτλος υποδράσης	Μεταφορά γνώσεων & ενημέρωσης σε ΜΜΕ αγροτικών περιοχών
Κωδικός υποδράσης	19.2.1.2
ΕΔΕΤ	ΕΓΤΑΑ
Νομική βάση*	Καν. (ΕΕ) 1407/2013 (γενικός de minimis) Άρθρο 6 και σημείο 8.2.ε.1 (Μέρος 1) και Μέρος 4 του Παραρτήματος Ι, του υπ' αριθ. 808/2014 εκτελεστικού κανονισμού (ΕΕ) της Επιτροπής. Άρθρο 3 του υπ' αριθ. 807/2014 κατ' εξουσιοδότηση κανονισμού (ΕΕ) της Επιτροπής. Άρθρο 38 καν. (ΕΕ) 702/2014

Αναλυτική Περιγραφή Δράσης

Η ανάγκη μεταφοράς γνώσεων στις επιχειρήσεις του δευτερογενή τομέα είναι απαραίτητη για την επίτευξη των βασικών στόχων του Τοπικού Προγράμματος στον τομέα της μεταποίησης αγροδιατροφικών προϊόντων και δασοκομικής παραγωγής. Το σύνολο των ωφελουμένων της υποδράσης περιλαμβάνει μέλη αγροτικών συνεταιρισμών, ομάδων παραγωγών, παραγωγούς δασικών προϊόντων και δασεργάτες. Ομάδα στόχου της δράσης είναι οι παραγωγοί αγροδιατροφικών προϊόντων που συνδέονται με την τοπική γαστρονομία της περιοχής και οι παραγωγοί δασοκομικών προϊόντων. Η εν λόγω δράση αφορά προγράμματα κατάρτισης των ωφελουμένων τα οποία θα περιλαμβάνουν θεωρητική κατάρτιση ως βασικό τμήμα για τη μεταφορά γνώσης και ενημέρωσης, αλλά και ανταλλαγές εμπειρίας, και επίδειξη βέλτιστων πρακτικών που έχουν εφαρμοστεί σε σχετικά αντικείμενα.

<p>Τα προγράμματα κατάρτισης αφορούν:</p> <ul style="list-style-type: none"> • την ανταλλαγή τεχνολογίας και εμπειρίας με επίδειξη και συμμετοχή σε νέες μεθόδους παραγωγής και μεταποίησης προϊόντων για τη μείωση του κόστους και την αύξηση της παραγωγής καθώς και της διαχείρισης αποβλήτων της παραγωγικής διαδικασίας με επίσκεψη σε μονάδες μεταποίησης που έχουν εφαρμόσει καλές πρακτικές. • την Ενημέρωση σε νέες διαδικασίες παραγωγής και διαχείρισης με υιοθέτηση νέων τεχνικών και χρήσης νέων τεχνολογιών στον τομέα των δασικών προϊόντων. • την Εισαγωγή της επιστημονικής γνώσης και έρευνας στη διαδικασία μεταποίησης και παραγωγής αγροδιατροφικών προϊόντων <p>Η ένταση ενίσχυσης ανέρχεται έως 100% των επιλέξιμων δαπανών, στην περίπτωση των επενδύσεων με ανώτατο ύψος επένδυσης τις 20.000€.. Για τις επενδύσεις με προϋπολογισμό ανώτερο των 20.000€ το ποσοστό ενίσχυσης ανέρχεται στο 60% για μεσαίες επιχειρήσεις και 70% για πολύ μικρές και μικρές επιχειρήσεις σύμφωνα με το αριθ. 47 Κ 702 /14,</p>				
Θεματική Κατεύθυνση που εξυπηρετείται				
- Βελτίωση της ανταγωνιστικότητας της αλυσίδας αξίας του αγροδιατροφικού τομέα.				
Χρηματοδοτικά στοιχεία				
	Ποσό (€)	Ποσοστό (%) σε επίπεδο υπο-μέτρου	Ποσοστό (%) σε επίπεδο Τοπικού Προγράμματος	
Συνολικός Προϋπολογισμός	35.000,00	0,69%	0,55%	
Δημόσια Δαπάνη	35.000,00	0,94%	0,69%	
Ιδιωτική Συμμετοχή	0,00	0,00%	0,00%	
Περιοχή Εφαρμογής				
Ολόκληρη η περιοχή εφαρμογής του τοπικού προγράμματος CLLD/LEADER της Π.Ε. Τρικάλων				
Εν δυνάμει δικαιούχοι				
Δημόσιοι ή ιδιωτικοί φορείς, με νομική οντότητα, παροχής υπηρεσιών μεταφοράς γνώσεων και ενημέρωσης που διαθέτουν τις κατάλληλες ικανότητες όσο αφορά τα προσόντα του προσωπικού και την τακτική επιμόρφωση, επιμελητήρια, πανεπιστημιακά και τεχνολογικά ιδρύματα κλπ.				
Κριτήρια επιλογής				
	ΚΡΙΤΗΡΙΟ	ΑΝΑΛΥΣΗ	ΒΑΘΜΟΛΟΓΙΑ	ΒΑΡΥΤΗΤΑ
1	Σκοπιμότητα της πρότασης (Ειδικοί ή στρατηγικοί στόχοι του τοπικού προγράμματος που εξυπηρετούνται με την υλοποίηση της πρότασης)	Συσχέτιση με το σύνολο των στόχων που αφορούν στην υπο-δράση	100	12%
		Συσχέτιση με το 70% των των στόχων που αφορούν στην υπο-δράση	70	
		Συσχέτιση με το 30% των των στόχων που αφορούν στην υπο-δράση	30	
		Συσχέτιση με ποσοστό μικρότερο του 30% των στόχων που αφορούν στην υπο-δράση	0	
2	Ετοιμότητα έναρξης υλοποίησης της πρότασης	Εξασφάλιση του συνόλου των απαιτούμενων γνωμοδοτήσεων/εγκρίσεων / αδειών	100	10%
		Εξασφάλιση μέρους των απαιτούμενων γνωμοδοτήσεων/εγκρίσεων / αδειών	60	
		Υποβολή αιτήσεων στις αρμόδιες αρχές για απαραίτητες γνωμοδοτήσεις/εγκρίσεις / άδειες.	30	
3	Σαφήνεια και πληρότητα της πρότασης	Σαφήνεια του περιεχομένου της πρότασης και πληρότητα ως προς τα απαιτούμενα για τη βαθμολόγηση δικαιολογητικά	100	10%

		Ασαφής περιγραφή της πρότασης αλλά πληρότητα ως προς τα απαιτούμενα για τη βαθμολόγηση δικαιολογητικά	50	
		Ασαφής περιγραφή της πρότασης και ελλείψεις ως προς τα απαιτούμενα για τη βαθμολόγηση δικαιολογητικά	0	
4	Ρεαλιστικότητα χρονοδιαγράμματος υλοποίησης επένδυσης	Χρονοδιάγραμμα σύμφωνο με το είδος και το μέγεθος του έργου	50	12%
		Ορθολογικός προσδιορισμός των επιμέρους φάσεων υλοποίησης του έργου	50	
5	Ρεαλιστικότητα και αξιοπιστία του κόστους	100*(αιτούμενο-εγκεκριμένο)/εγκεκριμένο ≤ 5	100	12%
		5 < 100*(αιτούμενο-εγκεκριμένο)/εγκεκριμένο ≤ 10	60	
		10 < 100*(αιτούμενο-εγκεκριμένο)/εγκεκριμένο ≤ 30	30	
		100*(αιτούμενο -εγκεκριμένο)/εγκεκριμένο > 30	0	
6	Συσχέτιση της πρότασης με Έξυπνη Εξειδίκευση (RIS)	Ναι	100	4%
		Όχι	0	
7	Σχετική εμπειρία παρόχου στην επαγγελματική κατάρτιση	Ναι	100	10%
		Όχι	0	
8	Διαθεσιμότητα υλικοτεχνικής υποδομής	Διαθέτει πιστοποιημένες δομές μεταφοράς γνώσης από ΕΟΠΠΕΠ	100	10%
		Διαθέτει πρόσβαση σε πιστοποιημένες δομές	50	
		Κανένα από τα παραπάνω	0	
9	Διαθεσιμότητα εκπαιδευτικού προσωπικού	Ναι	100	10%
		Όχι	0	
10	Ωφελούμενοι προγράμματος κατάρτισης (απαιτείται ο καθορισμός της ομάδας στόχου /προτεραιότητας στην περιγραφή της υπο-δράσης)	Ναι	100	10%
		Όχι	0	
	ΤΙΜΗ ΒΑΣΗΣ		40	

Συνέργεια / συμπληρωματικότητα με άλλες δράσεις του τοπικού προγράμματος

Συνοπτικά η δράση έρχεται σε συνέργεια και συμπληρωματικότητα με τις δράσεις του τοπικού προγράμματος: 19.2.1.1, 19.2.2.1, 19.2.2.2, 19.2.4.3, 19.2.7.2

Συνέργεια / συμπληρωματικότητα με λοιπές αναπτυξιακές δράσεις στην ευρύτερη περιοχή

Η δράση παρουσιάζει συνέργεια / συμπληρωματικότητα με:

- Την Επενδυτική Προτεραιότητα 9.νι - Στρατηγικές τοπικής ανάπτυξης με πρωτοβουλία των τοπικών κοινοτήτων του Άξονα Προτεραιότητας 2α του Ε.Π. Περιφέρειας Θεσσαλίας 2014-2020
- Την Επενδυτική Προτεραιότητα 10 - Επενδύσεις στην εκπαίδευση την κατάρτιση, και την επαγγελματική κατάρτιση για την απόκτηση δεξιοτήτων και τη διά βίου μάθηση με την ανάπτυξη υποδομών κατάρτισης και εκπαίδευσης του Άξονα Προτεραιότητας 2β του Ε.Π. Περιφέρειας Θεσσαλίας 2014-2020

➤ **Ανάπτυξη / βελτίωση της επιχειρηματικότητας και ανταγωνιστικότητας της περιοχής εφαρμογής σε εξειδικευμένους τομείς, περιοχές ή δικαιούχους**

Τεχνικά Δελτία Δράσεων ΕΓΤΑΑ			
Τίτλος Δράσης	Ανάπτυξη / βελτίωση της επιχειρηματικότητας και ανταγωνιστικότητας της περιοχής εφαρμογής σε εξειδικευμένους τομείς, περιοχές ή δικαιούχους		
Κωδικός Δράσης	19.2.2		
Τίτλος υποδράσης	Ενίσχυση επενδύσεων στην μεταποίηση, εμπορία και/ή ανάπτυξη γεωργικών προϊόντων με αποτέλεσμα γεωργικό προϊόν για την εξυπηρέτηση ειδικών στόχων της τοπικής στρατηγικής.		
Κωδικός υποδράσης	19.2.2.1		
ΕΔΕΤ	ΕΓΤΑΑ		
Νομική βάση*	Τα Άρθρα 17,45 & 46 του Κανονισμού (ΕΕ) 1305/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για τη στήριξη της αγροτικής ανάπτυξης από το ΕΓΤΑΑ. Το Άρθρο 13 του κατ' εξουσιοδότηση Κανονισμού (ΕΕ) 807/2014 της Επιτροπής Άρθρο και σημείο 8.2.(ε).4 (Μέρος 1) και Μέρος 4 του Παραρτήματος Ι, του εκτελεστικού κανονισμού (ΕΕ) 808/2014. Καν. (ΕΕ) 1407/2013 (De Minimis)		
Αναλυτική Περιγραφή Δράσης			
<p>Ο αγροδιατροφικός τομέας αποτελεί έναν από τους σημαντικότερους τομείς στη χώρα μας. Στην περιοχή παρέμβασης του προγράμματος παρουσιάζει σχετικά χαμηλή ανταγωνιστικότητα, που οφείλεται κυρίως στο υψηλό κόστος παραγωγής και διάθεσης των προϊόντων, στη χαμηλή, εν γένει, προστιθέμενη αξία στο προϊόν σε ποιότητα, συσκευασία, τυποποίηση και στην αδυναμία διείσδυσής του στις ξένες αγορές.</p> <p>Ο μεταποιητικός τομέας των αγροτικών προϊόντων εμφανίζει μια έντονη διαφοροποίηση σε ότι αφορά τον αριθμό και το μέγεθος παραγωγής μεταξύ των επιχειρήσεων, αλλά και μεταξύ των τομέων εντός αυτού.</p> <p>Στόχος της δράσης είναι η αύξηση της προστιθέμενης αξίας των προϊόντων, καθιστώντας τα πιο ελκυστικά στον καταναλωτή. Η στήριξη παρέχεται κυρίως στις πολύ μικρές και μικρές επιχειρήσεις (ΜΜΕ).</p> <p>Η συγκεκριμένη δράση αφορά στην επέκταση και εκσυγχρονισμό μονάδων μεταποίησης και εμπορίας των παρακάτω τομέων:</p> <ul style="list-style-type: none"> · Κρέας – πουλερικά – κουνέλια (όπως σφαγεία βοοειδών, πτηνοσφαγεία, χοιρινών, αιγοπροβάτων, παραγωγή κρεατοσκευασμάτων και προϊόντων με βάση το κρέας, αλλαντικών, μονάδες δημιουργίας ζωικών υποπροϊόντων) · Γάλα (όπως επεξεργασία γάλακτος, παραγωγή προϊόντων γάλακτος, τυρί, γιαούρτι) · Αυγά (όπως τυποποίηση συσκευασία αυγών, παραγωγή νέων προϊόντων) · Διάφορα Ζώα (όπως Μέλι – Σηροτροφία - σαλιγκάρια) · Ζωοτροφές (όπως παραγωγή μιγμάτων ζωοτροφών για οικόσιτα και γουνοφόρα ζώα) · Δημητριακά (όπως παραγωγή αλεύρων, ξήρανση δημητριακών) · Ελαιούχα Προϊόντα (εξαιρούνται οι ιδρύσεις ελαιολιβείων) · Οίνος · Οπωροκηπευτικά · Άνθη (όπως τυποποίηση και εμπορία ανθέων) · Φαρμακευτικά και Αρωματικά Φυτά · Σπόροι & Πολλαπλασιαστικό Υλικό · Ξύδι (π.χ. παραγωγή ξυδιού από οίνο, από φρούτα και άλλες γεωργικές πρώτες ύλες) · Διάφορα Ζώα (όπως Μέλι) <ul style="list-style-type: none"> · Φαρμακευτικά και Αρωματικά Φυτά · Όσπρια · Ακρόδρυα (ξηροί καρποί, καρύδια, αμύγδαλα, φυστίκια κλπ) <p>Η παρεχόμενη στήριξη ακολουθεί τον Καν. (ΕΕ) 1407/2013 (DeMinimis) με ένταση ενίσχυσης που ορίζεται στο 65% των επιλέξιμων δαπανών και μέγιστο ύψος προϋπολογισμού ανά επένδυση, που ορίζεται το ποσό των 200.000,00€.</p>			
Θεματική Κατεύθυνση που εξυπηρετείται			
- Βελτίωση της ανταγωνιστικότητας της αλυσίδας αξίας του αγροδιατροφικού τομέα.			
Χρηματοδοτικά στοιχεία			
	Ποσό (€)	Ποσοστό (%) σε επίπεδο υπο-μέτρου	Ποσοστό (%) σε επίπεδο Τοπικού Προγράμματος
Συνολικός Προϋπολογισμός	307.692,31	6,07%	4,82%
Δημόσια Δαπάνη	200.000,00	5,35%	3,96%

Ιδιωτική Συμμετοχή	107.692,31	8,08%	8,08%	
Περιοχή Εφαρμογής				
Ολόκληρη η περιοχή εφαρμογής του τοπικού προγράμματος CLLD/LEADER της Π.Ε. Τρικάλων				
Εν δυνάμει δικαιούχοι				
Φυσικά ή νομικά πρόσωπα που δύνανται να υλοποιήσουν επενδύσεις πολύ μικρών, μικρών και μεσαίων επιχειρήσεων σύμφωνα με τη σύσταση 2003/361/ΕΚ της Επιτροπής.				
Κριτήρια επιλογής				
	ΚΡΙΤΗΡΙΟ	ΑΝΑΛΥΣΗ	ΒΑΘΜΟΛΟΓΙΑ	ΒΑΡΥΤΗΤΑ
1	Σκοπιμότητα της πρότασης (Ειδικοί ή στρατηγικοί στόχοι του τοπικού προγράμματος που εξυπηρετούνται με την υλοποίηση της πρότασης)	Συσχέτιση με το σύνολο των στόχων που αφορούν στην υπο-δράση	100	10%
		Συσχέτιση με το 70% των των στόχων που αφορούν στην υπο-δράση	70	
		Συσχέτιση με το 30% των των στόχων που αφορούν στην υπο-δράση	30	
		Συσχέτιση με ποσοστό μικρότερο του 30% των στόχων που αφορούν στην υπο-δράση	0	
2	Ο δικαιούχος είναι κατά κύριο επάγγελμα αγρότης ή εταιρικό σχήμα αγροτών	Ναι	100	6%
		Όχι	0	
3	Πρώθηση επιχειρηματικότητας συλλογικών φορέων (Συνεταιρισμοί, ΚοινΣΕΠ, κ.ά.).	Ναι	100	2%
		Όχι	0	
4	Τίτλοι Σπουδών σχετικοί με τη φύση της πρότασης.	Τίτλος σπουδών ΑΕΙ / ΤΕΙ	100	2%
		Πτυχίο ΙΕΚ ή ΕΠΑΣ σχετικό με τη φύση της πρότασης ή επαγγελματική κατάρτιση τουλάχιστον 200 ωρών σχετική με το αντικείμενο της πρότασης	50	
		Καμία εκ των παραπάνω εκπαίδευση	0	
5	Επαγγελματική εμπειρία (Προηγούμενη αποδεδειγμένη απασχόληση σε αντικείμενο σχετικό με τη φύση της πρότασης)	(κάθε έτος επαγγελματικής εμπειρίας βαθμολογείται με 20 μονάδες - μέγιστο τα 5 έτη)		2%
6	Δυνατότητα διάθεσης ιδίων κεφαλαίων για την έναρξη υλοποίησης του επενδυτικού σχεδίου	Ποσοστό Ιδίων Κεφαλαίων επί της ιδιωτικής συμμετοχής *100%		6%
7	Είδος επιχείρησης (σύμφωνα με τη σύσταση της Επιτροπής 2003/361/ΕΚ)	Πολύ μικρές επιχειρήσεις	100	2%
		Μικρές επιχειρήσεις	50	
		Μεσαίες/μεγάλες επιχειρήσεις	0	
8	Παραγωγή προϊόντων ποιότητας βάσει προτύπου (Βιολογικά, ΠΟΠ, ΠΓΕ, κλπ)	Παραγωγή σε ποσοστό >30%	100	2%
		10%<Παραγωγή σε ποσοστό <30%	60	
		Παραγωγή σε ποσοστό <10%	30	
9	Επεξεργασία πρώτων υλών παραγόμενων με μεθόδους βάσει προτύπων	Πρώτη ύλη σε ποσοστό >30%	100	2%
		10%< πρώτη ύλη σε ποσοστό <30%	60	
		Πρώτη ύλη σε ποσοστό <10%	30	
10	Ποσοστό δαπανών σχετικών με τη χρήση ή παραγωγή ανανεώσιμων πηγών ενέργειας (ΑΠΕ), (φωτοβολταϊκά, βιοντίζελ, βιοαέριο κ.λ.π.) για την κάλυψη των αναγκών των μονάδων.	Ποσοστό μεγαλύτερο ή ίσο με 20%	100	2%
		10% ≤ Ποσοστό < 20%	60	
		5% ≤ Ποσοστό < 10%	30	

11	Εγκατάσταση συστημάτων περιβαλλοντικής διαχείρισης (π.χ. ISO 14.000, EMAS)	Ναι	100	2%
		Όχι	0	
12	Ποσοστό δαπανών σχετικών με τη χρήση – εγκατάσταση – εφαρμογή συστήματος εξοικονόμησης ύδατος	Ποσοστό μεγαλύτερο ή ίσο με 20%	100	2%
		$10\% \leq$ Ποσοστό $< 20\%$	60	
		$5\% \leq$ Ποσοστό $< 10\%$	30	
13	Καινοτόμος χαρακτήρας της πρότασης/ Χρήση καινοτομίας και νέων τεχνολογιών (μονάδες μεταποίησης και βιοτεχνικές μονάδες)	Το προϊόν χαρακτηρίζεται ως καινοτόμο	100	6%
		Η παραγωγική διαδικασία στο σύνολό της χαρακτηρίζεται ως νέα ή προηγμένη, ή αφορά σε χρήση συστημάτων αυτοματισμού-ελέγχου-καταγραφής δεδομένων στην παραγωγική διαδικασία	75	
		Η συσκευασία και η παρουσίαση των προϊόντων είναι νέα ή προηγμένη ή γίνεται εισαγωγή μιας σημαντικά βελτιωμένης διαδικασίας παραγωγής για τη συγκεκριμένη επιχείρηση, το αποτέλεσμα της οποίας είναι σημαντικό σε σχέση με τον όγκο παραγωγής της, την ποιότητα των προϊόντων ή το κόστος παραγωγής της	50	
14	Αύξηση θέσεων απασχόλησης	Με την υλοποίηση του επενδυτικού σχεδίου προβλέπεται η δημιουργία άνω των δύο (2) νέων θέσεων απασχόλησης σε Ε.Μ.Ε (Ετήσιες Μονάδες Εργασίας).	100	8%
		Με την υλοποίηση του επενδυτικού σχεδίου προβλέπεται η δημιουργία μίας έως 2 νέων θέσεων απασχόλησης σε Ε.Μ.Ε (Ετήσιες Μονάδες Εργασίας).	60	
		Με την υλοποίηση του επενδυτικού σχεδίου προβλέπεται η δημιουργία έως μίας (1) νέας θέσης απασχόλησης σε Ε.Μ.Ε (Ετήσιες Μονάδες Εργασίας).	30	
		Με την υλοποίηση του επενδυτικού σχεδίου δεν προβλέπεται δημιουργία θέσεων εργασίας	0	
15	Ετοιμότητα έναρξης υλοποίησης της πρότασης	Εξασφάλιση του συνόλου των απαιτούμενων γνωμοδοτήσεων/εγκρίσεων / αδειών	100	8%
		Εξασφάλιση μέρους των απαιτούμενων γνωμοδοτήσεων/εγκρίσεων / αδειών	60	
		Υποβολή αιτήσεων στις αρμόδιες αρχές για απαραίτητες γνωμοδοτήσεις/εγκρίσεις / άδειες.	30	
16	Σύσταση Φορέα	Έχει συσταθεί ο φορέας υλοποίησης της επένδυσης (εταιρεία, νομικό πρόσωπο κλπ) ή δεν απαιτείται σύσταση φορέα	100	2%
		Δεν έχει συσταθεί ο φορέας που απαιτείται	0	
17	Εφαρμογή συστημάτων διαχείρισης και ποιοτικών σημάτων	Εφαρμογή συστημάτων διαχείρισης και ποιοτικών σημάτων / προτύπων	100	2%
18	Εξασφάλιση πρώτων υλών	Ποσοστό επί του συνόλου της ποσότητας πρώτης ύλης που ο φορέας έχει εξασφαλίσει από ίδια παραγωγή		2%

19	Σαφήνεια και πληρότητα της πρότασης	Σαφήνεια του περιεχομένου της πρότασης και πληρότητα ως προς τα απαιτούμενα για τη βαθμολόγηση δικαιολογητικά	100	10%
		Ασαφής περιγραφή της πρότασης αλλά πληρότητα ως προς τα απαιτούμενα για τη βαθμολόγηση δικαιολογητικά	50	
		Ασαφής περιγραφή της πρότασης και ελλείψεις ως προς τα απαιτούμενα για τη βαθμολόγηση δικαιολογητικά	0	
20	Ρεαλιστικότητα χρονοδιαγράμματος υλοποίησης επένδυσης	Χρονοδιάγραμμα σύμφωνο με το είδος και το μέγεθος του έργου	50	10%
		Ορθολογικός προσδιορισμός των επιμέρους φάσεων υλοποίησης του έργου	50	
21	Ρεαλιστικότητα και αξιοπιστία του κόστους	$100 * (\text{αιτούμενο} - \text{εγκεκριμένο}) / \text{εγκεκριμένο} \leq 5$	100	6%
		$5 < 100 * (\text{αιτούμενο} - \text{εγκεκριμένο}) / \text{εγκεκριμένο} \leq 10$	60	
		$10 < 100 * (\text{αιτούμενο} - \text{εγκεκριμένο}) / \text{εγκεκριμένο} \leq 30$	30	
		$100 * (\text{αιτούμενο} - \text{εγκεκριμένο}) / \text{εγκεκριμένο} > 30$	0	
22	Χωροθέτηση της πράξης (σύμφωνα με την Οδηγία 75/268/ΕΟΚ)	Ορεινή	100	4%
		Μειονεκτική	50	
		Λοιπές περιοχές	0	
23	Συσχέτιση της πρότασης με Έξυπνη Εξειδίκευση (RIS)	Ναι	100	2%
		Όχι	0	
ΤΙΜΗ ΒΑΣΗΣ		40		

Συνέργεια / συμπληρωματικότητα με άλλες δράσεις του τοπικού προγράμματος

Η δράση σχετίζεται και δρα συμπληρωματικά και με άλλες δράσεις του τοπικού προγράμματος και ειδικότερα με τις δράσεις 19.2.1.1, 19.2.7.2, 19.2.7.7, 19.3.1 που αφορά στην «αναδιάταξη του τοπικού αγροδιατροφικού μοντέλου», καθώς και με τις υπόλοιπες δράσεις του προγράμματος που αφορούν στον αγροδιατροφικό τομέα.

Συνέργεια / συμπληρωματικότητα με λοιπές αναπτυξιακές δράσεις στην ευρύτερη περιοχή

Συμπληρωματικότητα και συνέργεια με στόχους του ΠΕΠ Θεσσαλίας και της RIS 3, όπως επίσης και το Ε.Π Καλάθι Προϊόντων της Περιφέρειας Θεσσαλίας, για την τοπική ανάπτυξη όπως δημιουργία θέσεων απασχόλησης, στήριξη αγροτικού προϊόντος, οικοτεχνίας και τα μέτρα 3.1, 4.1, 4.2, 4.3, 6.1, & 6.2 του ΠΑΑ 2014-2020 όσον αφορά στην βελτίωση της αλυσίδας του αγροδιατροφικού τομέα.

Τεχνικά Δελτία Δράσεων ΕΓΤΑΑ

Τίτλος Δράσης	Ανάπτυξη / βελτίωση της επιχειρηματικότητας και ανταγωνιστικότητας της περιοχή εφαρμογής σε εξειδικευμένους τομείς, περιοχές ή δικαιούχους
Κωδικός Δράσης	19.2.2
Τίτλος υποδράσης	Ενίσχυση επενδύσεων στην μεταποίηση, εμπορία και/ή ανάπτυξη γεωργικών προϊόντων με <u>αποτέλεσμα μη γεωργικό προϊόν</u> για την εξυπηρέτηση ειδικών στόχων της τοπικής στρατηγικής
Κωδικός υποδράσης	19.2.2.2
ΕΔΕΤ	ΕΓΤΑΑ

Νομική βάση*	Τα Άρθρα 17,45 &46 του Κανονισμού (ΕΕ) 1305/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για τη στήριξη της αγροτικής ανάπτυξης από το ΕΓΤΑΑ. Το Άρθρο 13 του κατ' εξουσιοδότηση Κανονισμού (ΕΕ) 807/2014 της Επιτροπής Άρθρο και σημείο 8.2.(ε).4 (Μέρος 1) και Μέρος 4 του Παραρτήματος Ι, του εκτελεστικού κανονισμού (ΕΕ) 808/2014. Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 1407/2013 της Επιτροπής σχετικά με την εφαρμογή των άρθρων 107 και 108 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης στις ενισχύσεις ήσσονος σημασίας (γενικό deminimis).			
Αναλυτική Περιγραφή Δράσης				
Ο αγροδιατροφικός τομέας αποτελεί έναν από τους σημαντικότερους τομείς στην ΠΕ Τρικάλων. Από την ανάλυση της υφιστάμενης κατάστασης και την SWOT στην περιοχή παρέμβασης προέκυψε αυξημένο ενδιαφέρον στον τομέα των αποσταγμάτων, στα αιθέρια έλαια, τα γλυκά του κουταλιού, τα παραδοσιακά ζυμαρικά και τα γλυκίσματα.				
Στόχος της δράσης είναι η αύξηση της προστιθέμενης αξίας των παρακάτω τομέων -προϊόντων, καθιστώντας τα πιο ελκυστικά στον καταναλωτή. Η στήριξη παρέχεται κυρίως στις πολύ μικρές και μικρές επιχειρήσεις (ΜΜΕ) στα πλαίσια του Κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1407/2013 της Επιτροπής σχετικά με την εφαρμογή των άρθρων 107 και 108 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης στις ενισχύσεις ήσσονος σημασίας (γενικό deminimis).				
Η συγκεκριμένη δράση αφορά στην επέκταση και τον εκσυγχρονισμό μονάδων μεταποίησης και εμπορίας που οδηγούν σε μη γεωργικό προϊόν των παρακάτω τομέων				
<ul style="list-style-type: none"> • Επεξεργασία καπνού για παραγωγή πούρων ή σιγαρίδων • Ζυθοποιία • Επεξεργασία προϊόντων κυψέλης (γύρη, πρόπολη, βασιλικός πολτός) • Μονάδες παραγωγής αιθέριων ελαίων • Μονάδες πυρηνελαιουργείων • Μονάδες παραγωγής αποσταγμάτων από σπυροκηπευτικά ή αμπελοοινικής προέλευσης • Μονάδες παραγωγής γεωργικών προϊόντων για την παραγωγή προϊόντων κοσμετολογίας και διατροφής, • Μονάδες παραγωγής εμπορίας και συσκευασίας προϊόντων θρέψης φυτών • Μονάδες παραγωγής πυτιάς και συμπυκνωμάτων αυτής. • Αξιοποίηση παραπροϊόντων • Βαμβάκι και λοιπές κλωστικές ίνες 				
Η παρεχόμενη στήριξη ακολουθεί τον Καν. (ΕΕ) 1407/2013 (DeMinimis) με ένταση ενίσχυσης που ορίζεται στο 65% των επιλέξιμων δαπανών και μέγιστο ύψος προϋπολογισμού ανά επένδυση, που ορίζεται το ποσό των 200.000,00€.				
Θεματική Κατεύθυνση που εξυπηρετείται				
- Βελτίωση της ανταγωνιστικότητας της αλυσίδας αξίας του αγροδιατροφικού τομέα.				
Χρηματοδοτικά στοιχεία				
	Ποσό (€)	Ποσοστό (%) σε επίπεδο υπο-μέτρου	Ποσοστό (%) σε επίπεδο Τοπικού Προγράμματος	
Συνολικός Προϋπολογισμός	307.692,31	6,07%	4,82%	
Δημόσια Δαπάνη	200.000,00	5,35%	3,96%	
Ιδιωτική Συμμετοχή	107.692,31	8,08%	8,08%	
Περιοχή Εφαρμογής				
Ολόκληρη η περιοχή εφαρμογής του τοπικού προγράμματος CLLD/LEADER της Π.Ε. Τρικάλων				
Εν δυνάμει δικαιούχοι				
Φυσικά ή νομικά πρόσωπα που δύνανται να υλοποιήσουν επενδύσεις πολύ μικρών, μικρών και μεσαίων επιχειρήσεων σύμφωνα με τη σύσταση 2003/361/ΕΚ της Επιτροπής.				
Κριτήρια επιλογής				
	ΚΡΙΤΗΡΙΟ	ΑΝΑΛΥΣΗ	ΒΑΘΜΟΛΟΓΙΑ	ΒΑΡΥΤΗΤΑ
1	Σκοπιμότητα της πρότασης (Ειδικό ή στρατηγικό στόχο του τοπικού προγράμματος που εξυπηρετούνται με την υλοποίηση της πρότασης)	Συσχέτιση με το σύνολο των στόχων που αφορούν στην υπο-δράση	100	10%
Συσχέτιση με το 70% των των στόχων που αφορούν στην υπο-δράση		70		
Συσχέτιση με το 30% των των στόχων που αφορούν στην υπο-δράση		30		

		Συσχέτιση με ποσοστό μικρότερο του 30% των στόχων που αφορούν στην υπο-δράση	0	
2	Ο δικαιούχος είναι κατά κύριο επάγγελμα αγρότης ή εταιρικό σχήμα αγροτών	Ναι	100	6%
		Όχι	0	
3	Πρώθηση επιχειρηματικότητας συλλογικών φορέων (Συνεταιρισμοί, ΚοινΣΕΠ, κ.ά.).	Ναι	100	2%
		Όχι	0	
4	Τίτλοι Σπουδών σχετικοί με τη φύση της πρότασης.	Τίτλος σπουδών ΑΕΙ / ΤΕΙ	100	2%
		Πτυχίο ΙΕΚ ή ΕΠΑΣ σχετικό με τη φύση της πρότασης ή επαγγελματική κατάρτιση τουλάχιστον 200 ωρών σχετική με το αντικείμενο της πρότασης	50	
		Καμία εκ των παραπάνω εκπαίδευση	0	
5	Επαγγελματική εμπειρία (Προηγούμενη αποδεδειγμένη απασχόληση σε αντικείμενο σχετικό με τη φύση της πρότασης)	(κάθε έτος επαγγελματικής εμπειρίας βαθμολογείται με 20 μονάδες - μέγιστο τα 5 έτη)		2%
6	Δυνατότητα διάθεσης ιδίων κεφαλαίων για την έναρξη υλοποίησης του επενδυτικού σχεδίου	Ποσοστό Ιδίων Κεφαλαίων επί της ιδιωτικής συμμετοχής *100%		6%
7	Είδος επιχείρησης (σύμφωνα με τη σύσταση της Επιτροπής 2003/361/ΕΚ)	Πολύ μικρές επιχειρήσεις	100	4%
		Μικρές επιχειρήσεις	50	
		Μεσαίες/μεγάλες επιχειρήσεις	0	
8	Παραγωγή προϊόντων ποιότητας βάσει προτύπου (Βιολογικά, ΠΟΠ, ΠΓΕ, κλπ)	Παραγωγή σε ποσοστό >30%	100	2%
		10% < Παραγωγή σε ποσοστό < 30%	60	
		Παραγωγή σε ποσοστό < 10%	30	
9	Επεξεργασία πρώτων υλών παραγόμενων με μεθόδους βάσει προτύπων	Πρώτη ύλη σε ποσοστό >30%	100	2%
		10% < πρώτη ύλη σε ποσοστό < 30%	60	
		Πρώτη ύλη σε ποσοστό < 10%	30	
10	Ποσοστό δαπανών σχετικών με τη χρήση ή παραγωγή ανανεώσιμων πηγών ενέργειας (ΑΠΕ), (φωτοβολταϊκά, βιοντίζελ, βιοαέριο κ.λ.π.) για την κάλυψη των αναγκών των μονάδων.	Ποσοστό μεγαλύτερο ή ίσο με 20%	100	2%
		10% ≤ Ποσοστό < 20%	60	
		5% ≤ Ποσοστό < 10%	30	
11	Ποσοστό δαπανών σχετικών με τη χρήση – εγκατάσταση – εφαρμογή συστήματος εξοικονόμησης ύδατος	Ποσοστό μεγαλύτερο ή ίσο με 20%	100	2%
		10% ≤ Ποσοστό < 20%	60	
		5% ≤ Ποσοστό < 10%	30	
12	Καινοτόμος χαρακτήρας της πρότασης/ Χρήση καινοτομίας και νέων τεχνολογιών (μονάδες μεταποίησης και βιοτεχνικές μονάδες)	Το προϊόν χαρακτηρίζεται ως καινοτόμο	100	4%
		Η παραγωγική διαδικασία στο σύνολό της χαρακτηρίζεται ως νέα ή προηγμένη, ή αφορά σε χρήση συστημάτων αυτοματισμού-ελέγχου-καταγραφής δεδομένων στην παραγωγική διαδικασία	75	

		Η συσκευασία και η παρουσίαση των προϊόντων είναι νέα ή προηγμένη ή γίνεται εισαγωγή μιας σημαντικά βελτιωμένης διαδικασίας παραγωγής για τη συγκεκριμένη επιχείρηση, το αποτέλεσμα της οποίας είναι σημαντικό σε σχέση με τον όγκο παραγωγής της, την ποιότητα των προϊόντων ή το κόστος παραγωγής της	50	
13	Αύξηση θέσεων απασχόλησης	Με την υλοποίηση του επενδυτικού σχεδίου προβλέπεται η δημιουργία άνω των δύο (2) νέων θέσεων απασχόλησης σε Ε.Μ.Ε (Ετήσιες Μονάδες Εργασίας).	100	8%
		Με την υλοποίηση του επενδυτικού σχεδίου προβλέπεται η δημιουργία μίας έως 2 νέων θέσεων απασχόλησης σε Ε.Μ.Ε (Ετήσιες Μονάδες Εργασίας).	60	
		Με την υλοποίηση του επενδυτικού σχεδίου προβλέπεται η δημιουργία έως μίας (1) νέας θέσης απασχόλησης σε Ε.Μ.Ε (Ετήσιες Μονάδες Εργασίας).	30	
		Με την υλοποίηση του επενδυτικού σχεδίου δεν προβλέπεται δημιουργία θέσεων εργασίας	0	
14	Ετοιμότητα έναρξης υλοποίησης της πρότασης	Εξασφάλιση του συνόλου των απαιτούμενων γνωμοδοτήσεων/εγκρίσεων / αδειών	100	8%
		Εξασφάλιση μέρους των απαιτούμενων γνωμοδοτήσεων/εγκρίσεων / αδειών	60	
		Υποβολή αιτήσεων στις αρμόδιες αρχές για απαραίτητες γνωμοδοτήσεις/εγκρίσεις / άδειες.	30	
15	Σύσταση Φορέα	Έχει συσταθεί ο φορέας υλοποίησης της επένδυσης (εταιρεία, νομικό πρόσωπο κλπ) ή δεν απαιτείται σύσταση φορέα	100	2%
		Δεν έχει συσταθεί ο φορέας που απαιτείται	0	
16	Εφαρμογή συστημάτων διαχείρισης και ποιοτικών σημάτων	Εφαρμογή συστημάτων διαχείρισης και ποιοτικών σημάτων / προτύπων	100	4%
17	Εξασφάλιση πρώτων υλών	Ποσοστό επί του συνόλου της ποσότητας πρώτης ύλης που ο φορέας έχει εξασφαλίσει από ίδια παραγωγή		2%
18	Σαφήνεια και πληρότητα της πρότασης	Σαφήνεια του περιεχομένου της πρότασης και πληρότητα ως προς τα απαιτούμενα για τη βαθμολόγηση δικαιολογητικά	100	10%
		Ασαφής περιγραφή της πρότασης αλλά πληρότητα ως προς τα απαιτούμενα για τη βαθμολόγηση δικαιολογητικά	50	
		Ασαφής περιγραφή της πρότασης και ελλείψεις ως προς τα απαιτούμενα για τη βαθμολόγηση δικαιολογητικά	0	
19	Ρεαλιστικότητα χρονοδιαγράμματος υλοποίησης	Χρονοδιάγραμμα σύμφωνο με το είδος και το μέγεθος του έργου	50	10%

	επένδυσης	Ορθολογικός προσδιορισμός των επιμέρους φάσεων υλοποίησης του έργου	50	
20	Ρεαλιστικότητα και αξιοπιστία του κόστους	$100 * (\text{αιτούμενο} - \text{εγκεκριμένο}) / \text{εγκεκριμένο} \leq 5$	100	6%
		$5 < 100 * (\text{αιτούμενο} - \text{εγκεκριμένο}) / \text{εγκεκριμένο} \leq 10$	60	
		$10 < 100 * (\text{αιτούμενο} - \text{εγκεκριμένο}) / \text{εγκεκριμένο} \leq 30$	30	
		$100 * (\text{αιτούμενο} - \text{εγκεκριμένο}) / \text{εγκεκριμένο} > 30$	0	
21	Χωροθέτηση της πράξης (σύμφωνα με την Οδηγία 75/268/ΕΟΚ)	Ορεινή	100	4%
		Μειονεκτική	50	
		Λοιπές περιοχές	0	
22	Συσχέτιση της πρότασης με Έξυπνη Εξειδίκευση (RIS)	Ναι	100	2%
		Όχι	0	
ΤΙΜΗ ΒΑΣΗΣ		40		

Συνέργεια / συμπληρωματικότητα με άλλες δράσεις του τοπικού προγράμματος

Η δράση σχετίζεται και δρα συμπληρωματικά και με άλλες δράσεις του τοπικού προγράμματος και ειδικότερα με τις δράσεις 19.2.1.1, 19.2.7.2, και 19.3.1

Συνέργεια / συμπληρωματικότητα με λοιπές αναπτυξιακές δράσεις στην ευρύτερη περιοχή

Συμπληρωματικότητα και συνέργεια με στόχους του ΠΕΠ Θεσσαλίας για την τοπική ανάπτυξη όπως δημιουργία θέσεων απασχόλησης, στήριξη αγροτικού προϊόντος, οικοτεχνίας και τα μέτρα 3.1, 4.1, 4.2, 4.3, 6.1, & 6.2 του ΠΑΑ 2014-2020 όσον αφορά στην βελτίωση της αλυσίδας του αγροδιατροφικού τομέα.

Τεχνικά Δελτία Δράσεων ΕΓΤΑΑ

Τίτλος Δράσης	Ανάπτυξη / βελτίωση της επιχειρηματικότητας και ανταγωνιστικότητας της περιοχής εφαρμογής σε εξειδικευμένους τομείς, περιοχές ή δικαιούχους
Κωδικός Δράσης	19.2.2
Τίτλος υποδράσης	Ενίσχυση επενδύσεων οικοτεχνίας και πολυλειτουργικών αγροκτημάτων με σκοπό την εξυπηρέτηση ειδικών στόχων της τοπικής στρατηγικής
Κωδικός υποδράσης	19.2.2.6
ΕΔΕΤ	ΕΓΤΑΑ
Νομική βάση*	Τα Άρθρα 17,45 & 46 του Κανονισμού (ΕΕ) 1305/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για τη στήριξη της αγροτικής ανάπτυξης από το ΕΓΤΑΑ. Το Άρθρο 13 του κατ' εξουσιοδότηση Κανονισμού (ΕΕ) 807/2014 της Επιτροπής Άρθρο και σημείο 8.2.(ε).4 (Μέρος 1) και Μέρος 4 του Παραρτήματος Ι, του εκτελεστικού κανονισμού (ΕΕ) 808/2014. Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 1407/2013 της Επιτροπής σχετικά με την εφαρμογή των άρθρων 107 και 108 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης στις ενισχύσεις ήσσονος σημασίας (γενικό deminimis). 543/34450/24.3.2017 ΚΥΑ (ΦΕΚ 1145/Β/2017) Πολυλειτουργικά Αγροκτήματα
Αναλυτική Περιγραφή Δράσης	

Με βάση το άρθρο αρ. 46 του Ν. 4384/2016 – ΦΕΚ 78/Α' και την ΚΥΑ 4912/120862/5-11-2015 – ΦΕΚ 2468/Β'/17-11-2015, ρυθμίστηκαν τα θέματα οικοτεχνικής παραγωγής αγροτικών προϊόντων και ενεργοποιήθηκε το σχετικό ηλεκτρονικό μητρώο (Κ.Η.Μ.Ο.) και της ΚΥΑ 543/34450/24.3.2017 (ΦΕΚ 1145/Β/2017) για τα Πολυλειτουργικά Αγροκτήματα. Οι κατηγορίες τροφίμων που αφορά αυτή τη στιγμή η οικοτεχνία είναι φυτικά προϊόντα (πχ γλυκά κουταλιού, ζυμαρικά, αρωματικά λάδια), προϊόντα με βάση το μέλι και γαλακτοκομικά. Η διάθεση των προϊόντων οικοτεχνίας μπορεί να γίνεται από το σημείο παραγωγής, σε λαϊκές αγορές, αγορές παραγωγών, εκδηλώσεις (πχ πανηγύρια) αλλά και σε καταστήματα και επιχειρήσεις μαζικής εστίασης (πχ εστιατόρια, ταβέρνες).

Οι βασικές προϋποθέσεις για τη συμμετοχή στην οικοτεχνική παραγωγή είναι δύο. Ο οικοτέχνης πρέπει να είναι κατά κύριο επάγγελμα αγρότης και να παράγει ο ίδιος το κύριο συστατικό του οικοτεχνικού προϊόντος. Εξυπακούεται ότι κατά την παραγωγή πρέπει να γνωρίζει και να τηρεί τους κανόνες για την υγιεινή και την ασφάλεια των τροφίμων.

– Η συγκεκριμένη δράση αφορά στην ίδρυση επιχειρήσεων οικοτεχνικής παραγωγής μεταποίησης και εμπορίας των παρακάτω τομέων:

φυτικά προϊόντα (πχ γλυκά κουταλιού, ζυμαρικά, αρωματικά λάδια),

– προϊόντα με βάση το μέλι

– και γαλακτοκομικά

Η παραγωγή τροφίμων οικοτεχνίας μπορεί να βοηθήσει ουσιαστικά τον αγρότη τη σημερινή εποχή, δίνοντάς του πρόσβαση απευθείας στην αγορά και επιτρέποντάς του να δώσει ο ίδιος προστιθέμενη αξία στο προϊόν του απολαμβάνοντας μεγαλύτερο εισόδημα.

Τα Πολυλειτουργικά Αγροκτήματα, συνδέουν την πρωτογενή παραγωγή, τη μεταποίηση και την παροχή υπηρεσιών. Δικαίωμα δημιουργίας έχουν α) οι εγγεγραμμένοι στο Μητρώο Αγροτών και Αγροτικών Εκμεταλλεύσεων (ΜΑΑΕ), βάσει του ν. 3874/2010, που τηρείται από το ΥΠΑΑΤ, όπως κάθε φορά ισχύει, β) συμπράξεις φυσικών ή/και νομικών προσώπων εγγεγραμμένων στο ΜΑΑΕ και γ) συμπράξεις φυσικών ή/και νομικών προσώπων εγγεγραμμένων στο ΜΑΑΕ με άλλα φυσικά ή/και νομικά πρόσωπα, με την προϋπόθεση ότι ο/οι εγγεγραμμένος/οι στο ΜΑΑΕ μετέχει/ουν με ποσοστό τουλάχιστον 50% στη σύμπραξη.

Ως ελάχιστη ενιαία έκταση λειτουργίας ενός πολυλειτουργικού αγροκτήματος ορίζονται τα πέντε στρέμματα. Σε κάθε περίπτωση γεωργικής δραστηριότητας (γεωργία/κτηνοτροφία) θα πρέπει να πληρούνται οι όροι της πολλαπλής συμμόρφωσης, όπως αυτοί κάθε φορά ισχύουν, καθώς και τυχόν περιορισμοί που προκύπτουν από την ισχύουσα δασική και περιβαλλοντική νομοθεσία.

Σε κάθε πολυλειτουργικό αγρόκτημα επιτρέπεται η λειτουργία και εκμετάλλευση αγροτουριστικής μονάδας έως 10 δωματίων μέγιστης δυναμικότητας 40 κλινών, σύμφωνα με τα ισχύοντα κάθε φορά νομικά και θεσμικά πλαίσια.

Η παρεχόμενη στήριξη ακολουθεί τον Καν. (ΕΕ) 1407/2013 (DeMinimis) με ένταση ενίσχυσης που ορίζεται στο 65% των επιλέξιμων δαπανών και μέγιστο ύψος προϋπολογισμού ανά επένδυση, που ορίζεται το ποσό των 200.000,00€.

Θεματική Κατεύθυνση που εξυπηρετείται

- Βελτίωση της ανταγωνιστικότητας της αλυσίδας αξίας του αγροδιατροφικού τομέα.

Χρηματοδοτικά στοιχεία

	Ποσό (€)	Ποσοστό (%) σε επίπεδο υπο-μέτρου	Ποσοστό (%) σε επίπεδο Τοπικού Προγράμματος
Συνολικός Προϋπολογισμός	92.307,69	1,82%	1,45%
Δημόσια Δαπάνη	60.000,00	1,61%	1,19%
Ιδιωτική Συμμετοχή	32.307,69	2,43%	2,43%

Περιοχή Εφαρμογής

Ολόκληρη η περιοχή εφαρμογής του τοπικού προγράμματος CLLD/LEADER της Π.Ε. Τρικάλων

Εν δυνάμει δικαιούχοι

Ενεργοί γεωργοί, σύμφωνα με το άρθρο 9 του Καν. (ΕΕ) 1307/2013, όπως προσδιορίστηκε στις εθνικές επιλογές, διοικητικά μέτρα και διαδικασίες εφαρμογής των άμεσων ενισχύσεων κατ' εκτέλεση του Καν. (ΕΕ) 1307/2013 και του Καν. (ΕΕ) 1306/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου.

Δικαιούχοι πολυλειτουργικών αγροκτημάτων σύμφωνα με την ΚΥΑ 543/34450/24.3.2017 (ΦΕΚ 1145/Β/2017) Πολυλειτουργικά Αγροκτήματα.

Κριτήρια επιλογής

	ΚΡΙΤΗΡΙΟ	ΑΝΑΛΥΣΗ	ΒΑΘΜΟΛΟΓΙΑ	ΒΑΡΥΤΗΤΑ
1	Σκοπιμότητα της πρότασης (Ειδικοί ή στρατηγικοί στόχοι του τοπικού προγράμματος που εξυπηρετούνται με την υλοποίηση της πρότασης)	Συσχέτιση με το σύνολο των στόχων που αφορούν στην υπο-δράση	100	12
		Συσχέτιση με το 70% των των στόχων που αφορούν στην υπο-δράση	70	
		Συσχέτιση με το 30% των των στόχων που αφορούν στην υπο-δράση	30	
		Συσχέτιση με ποσοστό μικρότερο του 30% των στόχων που αφορούν στην	0	

		υπο-δράση		
2	Τίτλοι Σπουδών σχετικοί με τη φύση της πρότασης.	Τίτλος σπουδών ΑΕΙ / ΤΕΙ	100	8
		Πτυχίο ΙΕΚ ή ΕΠΑΣ σχετικό με τη φύση της πρότασης ή επαγγελματική κατάρτιση τουλάχιστον 200 ωρών σχετική με το αντικείμενο της πρότασης	50	
		Καμία εκ των παραπάνω εκπαίδευση	0	
3	Δυνατότητα διάθεσης ιδίων κεφαλαίων για την έναρξη υλοποίησης του επενδυτικού σχεδίου	Ποσοστό Ιδίων Κεφαλαίων επί της ιδιωτικής συμμετοχής *100%		8
4	Παραγωγή προϊόντων ποιότητας βάσει προτύπου (Βιολογικά, ΠΟΠ, ΠΓΕ, κλπ)	Παραγωγή σε ποσοστό >30%	100	6
		10%<Παραγωγή σε ποσοστό <30%	60	
		Παραγωγή σε ποσοστό <10%	30	
5	Επεξεργασία πρώτων υλών παραγόμενων με μεθόδους βάσει προτύπων	Πρώτη ύλη σε ποσοστό >30%	100	6
		10%<πρώτη ύλη σε ποσοστό <30%	60	
		Πρώτη ύλη σε ποσοστό <10%	30	
6	Προστασία περιβάλλοντος	Ποσοστό δαπανών σχετικών με την προστασία του περιβάλλοντος μεγαλύτερο ή ίσο του 5%	100	4
		Ποσοστό δαπανών σχετικών με την προστασία του περιβάλλοντος μικρότερο του 5%	0	
7	Καινοτόμος χαρακτήρας της πρότασης/ Χρήση καινοτομίας και νέων τεχνολογιών (μονάδες μεταποίησης ?και βιοτεχνικές μονάδες)	Το προϊόν χαρακτηρίζεται ως καινοτόμο	100	6
		Η παραγωγική διαδικασία στο σύνολό της χαρακτηρίζεται ως νέα ή προηγμένη, ή αφορά σε χρήση συστημάτων αυτοματισμού-ελέγχου-καταγραφής δεδομένων στην παραγωγική διαδικασία	75	
		Η συσκευασία και η παρουσίαση των προϊόντων είναι νέα ή προηγμένη ή γίνεται εισαγωγή μιας σημαντικά βελτιωμένης διαδικασίας παραγωγής για τη συγκεκριμένη επιχείρηση, το αποτέλεσμα της οποίας είναι σημαντικό σε σχέση με τον όγκο παραγωγής της, την ποιότητα των προϊόντων ή το κόστος παραγωγής της	50	
8	Ετοιμότητα έναρξης υλοποίησης της πρότασης	Εξασφάλιση του συνόλου των απαιτούμενων γνωμοδοτήσεων/εγκρίσεων / αδειών	100	10
		Εξασφάλιση μέρους των απαιτούμενων γνωμοδοτήσεων/εγκρίσεων / αδειών	60	
		Υποβολή αιτήσεων στις αρμόδιες αρχές για απαραίτητες γνωμοδοτήσεις/εγκρίσεις / άδειες.	30	
9	Εφαρμογή συστημάτων διαχείρισης και ποιοτικών σημάτων	Εφαρμογή συστημάτων διαχείρισης και ποιοτικών σημάτων / προτύπων	100	2

10	Εξασφάλιση πρώτων υλών	Ποσοστό επί του συνόλου της ποσότητας πρώτης ύλης που ο φορέας έχει εξασφαλίσει από ίδια παραγωγή		2
11	Σαφήνεια και πληρότητα της πρότασης	Σαφήνεια του περιεχομένου της πρότασης και πληρότητα ως προς τα απαιτούμενα για τη βαθμολόγηση δικαιολογητικά	100	10
		Ασαφής περιγραφή της πρότασης αλλά πληρότητα ως προς τα απαιτούμενα για τη βαθμολόγηση δικαιολογητικά	50	
		Ασαφής περιγραφή της πρότασης και ελλείψεις ως προς τα απαιτούμενα για τη βαθμολόγηση δικαιολογητικά	0	
12	Ρεαλιστικότητα χρονοδιαγράμματος υλοποίησης επένδυσης	Χρονοδιάγραμμα σύμφωνο με το είδος και το μέγεθος του έργου	50	10
		Ορθολογικός προσδιορισμός των επιμέρους φάσεων υλοποίησης του έργου	50	
13	Ρεαλιστικότητα και αξιοπιστία του κόστους	100*(αιτούμενο-εγκεκριμένο)/εγκεκριμένο ≤ 5	100	10
		5 < 100*(αιτούμενο-εγκεκριμένο)/εγκεκριμένο ≤ 10	60	
		10 < 100*(αιτούμενο-εγκεκριμένο)/εγκεκριμένο ≤ 30	30	
		100*(αιτούμενο -εγκεκριμένο)/εγκεκριμένο > 30	0	
14	Χωροθέτηση της πράξης (σύμφωνα με την Οδηγία 75/268/ΕΟΚ)	Ορεινή	100	4
		Μειονεκτική	50	
		Λοιπές περιοχές	0	
15	Συσχέτιση της πρότασης με Έξυπνη Εξειδίκευση (RIS)	Ναι	100	2
		Όχι	0	
ΤΙΜΗ ΒΑΣΗΣ		40		
Συνέργεια / συμπληρωματικότητα με άλλες δράσεις του τοπικού προγράμματος				
Η δράση σχετίζεται και δρα συμπληρωματικά και με άλλες δράσεις του τοπικού προγράμματος και ειδικότερα με τις δράσεις 19.2.2.1, 19.2.2.2, 19.2.3.1, 19.2.3.2.				
Συνέργεια / συμπληρωματικότητα με λοιπές αναπτυξιακές δράσεις στην ευρύτερη περιοχή				
Συμπληρωματικότητα και συνέργεια με στόχους του ΠΕΠ Θεσσαλίας για την τοπική ανάπτυξη όπως δημιουργία θέσεων απασχόλησης, στήριξη αγροτικού προϊόντος ,οικοτεχνίας και τα μέτρα 3.1 ,4.1, 4.2 , 4.3, 6.1,& 6.2 του ΠΑΑ 2014-2020 όσον αφορά στην βελτίωση της αλυσίδας του αγροδιατροφικού τομέα.				

➤ **Οριζόντια ενίσχυση στην ανάπτυξη / βελτίωση της επιχειρηματικότητας και ανταγωνιστικότητας της περιοχής εφαρμογής.**

Τεχνικά Δελτία Δράσεων ΕΓΤΑΑ			
Τίτλος Δράσης	Οριζόντια ενίσχυση στην ανάπτυξη / βελτίωση της επιχειρηματικότητας και ανταγωνιστικότητας της περιοχής εφαρμογής		
Κωδικός Δράσης	19.2.3		
Τίτλος υποδράσης	Οριζόντια εφαρμογή μεταποίησης, εμπορίας και/ή ανάπτυξης γεωργικών προϊόντων με αποτέλεσμα γεωργικό προϊόν με σκοπό την εξυπηρέτηση των στόχων της τοπικής στρατηγικής		
Κωδικός υποδράσης	19.2.3.1		
ΕΔΕΤ	ΕΓΤΑΑ		
Νομική βάση*	<p>Τα Άρθρα 17,45 & 46 του Κανονισμού (ΕΕ) 1305/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για τη στήριξη της αγροτικής ανάπτυξης από το ΕΓΤΑΑ.</p> <p>Το Άρθρο 13 του κατ' εξουσιοδότηση Κανονισμού (ΕΕ) 807/2014 της Επιτροπής Άρθρο και σημείο 8.2.(ε).4 (Μέρος 1) και Μέρος 4 του Παραρτήματος Ι, του εκτελεστικού κανονισμού (ΕΕ) 808/2014.</p> <p>– Κανονισμό (ΕΕ) αριθ. 702/2014 (απαλλακτικός στους τομείς της γεωργίας και της δασοκομίας)</p> <p>– Κανονισμό (ΕΕ) αριθ. 651/2014 (γενικός απαλλακτικός)</p>		
Αναλυτική Περιγραφή Δράσης			
<p>Ο αγροδιατροφικός τομέας αποτελεί έναν από τους σημαντικότερους τομείς στη χώρα μας. Στην περιοχή παρέμβασης του προγράμματος παρουσιάζει σχετικά χαμηλή ανταγωνιστικότητα, που οφείλεται κυρίως στο υψηλό κόστος παραγωγής και διάθεσης των προϊόντων, στη χαμηλή, εν γένει, προστιθέμενη αξία στο προϊόν σε ποιότητα, συσκευασία, τυποποίηση και στην αδυναμία διείσδυσής του στις ξένες αγορές.</p> <p>Ο μεταποιητικός τομέας των αγροτικών προϊόντων εμφανίζει μια έντονη διαφοροποίηση σε ότι αφορά τον αριθμό και το μέγεθος παραγωγής μεταξύ των επιχειρήσεων, αλλά και μεταξύ των τομέων εντός αυτού.</p> <p>Στόχος της δράσης είναι η αύξηση της προστιθέμενης αξίας των προϊόντων, καθιστώντας τα πιο ελκυστικά στον καταναλωτή. Η στήριξη παρέχεται κυρίως στις πολύ μικρές και μικρές επιχειρήσεις (ΜΜΕ).</p> <p>Η συγκεκριμένη δράση αφορά στην ίδρυση/επέκταση/εκσυγχρονισμό επιχειρήσεων μεταποίησης και εμπορίας των παρακάτω τομέων:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Κρέας – πουλερικά – κουνέλια (όπως σφαγεία βοοειδών, πτηνοσφαγεία, χοιρινών, αιγοπροβάτων, παραγωγή κρεατοσκευασμάτων και προϊόντων με βάση το κρέας, αλλαντικών, μονάδες δημιουργίας ζωικών υποπροϊόντων) • Γάλα (όπως επεξεργασία γάλακτος, παραγωγή προϊόντων γάλακτος, τυρί, γιαούρτι) • Αυγά (όπως τυποποίηση συσκευασία αυγών, παραγωγή νέων προϊόντων) • Διάφορα Ζώα (όπως Μέλι – Σηροτροφία - σαλιγκάρια) • Ζωοτροφές (όπως παραγωγή μιγμάτων ζωοτροφών για οικόσιτα και γουνοφόρα ζώα) • Δημητριακά (όπως παραγωγή αλεύρων, ξήρανση δημητριακών) • Ελαιούχα Προϊόντα (εξαιρούνται οι ιδρύσεις ελαιοτριβείων) • Οίνος • Οπωροκηπευτικά • Άνθη (όπως τυποποίηση και εμπορία ανθέων) • Φαρμακευτικά και Αρωματικά Φυτά • Σπόροι & Πολλαπλασιαστικό Υλικό • Ξύδι (π.χ. παραγωγή ξυδιού από οίνο, από φρούτα και άλλες γεωργικές πρώτες ύλες) • Διάφορα Ζώα (όπως Μέλι) • Φαρμακευτικά και Αρωματικά Φυτά • Όσπρια Ακρόδρυα (ξηροί καρποί, καρύδια, αμύγδαλα, φυστίκια κλπ) <p>Η παρεχόμενη στήριξη ακολουθεί τον Κανονισμό (ΕΕ) αριθ. 702/2014 (γενικός απαλλακτικός) με ένταση ενίσχυσης που ορίζεται στο 50% των επιλέξιμων δαπανών και μέγιστο ύψος προϋπολογισμού ανά επένδυση, που ορίζεται το ποσό των 600.000,00€.</p>			
Θεματική Κατεύθυνση που εξυπηρετείται			
- Βελτίωση της ανταγωνιστικότητας της αλυσίδας αξίας του αγροδιατροφικού τομέα.			
Χρηματοδοτικά στοιχεία			
	Ποσό (€)	Ποσοστό (%) σε επίπεδο υπο-μέτρου	Ποσοστό (%) σε επίπεδο Τοπικού Προγράμματος
Συνολικός Προϋπολογισμός	600.000,00	11,84%	9,40%
Δημόσια Δαπάνη	300.000,00	8,03%	5,94%
Ιδιωτική Συμμετοχή	300.000,00	22,52%	22,52%
Περιοχή Εφαρμογής			

Ολόκληρη η περιοχή εφαρμογής του τοπικού προγράμματος CLLD/LEADER της Π.Ε. Τρικάλων				
Εν δυνάμει δικαιούχοι				
Φυσικά ή νομικά πρόσωπα που δύνανται να υλοποιήσουν επενδύσεις πολύ μικρών, μικρών και μεσαίων επιχειρήσεων σύμφωνα με τη σύσταση 2003/361/ΕΚ της Επιτροπής.				
Κριτήρια επιλογής				
	ΚΡΙΤΗΡΙΟ	ΑΝΑΛΥΣΗ	ΒΑΘΜΟΛΟΓΙΑ	ΒΑΡΥΤΗΤΑ
1	Σκοπιμότητα της πρότασης (Ειδικοί ή στρατηγικοί στόχοι του τοπικού προγράμματος που εξυπηρετούνται με την υλοποίηση της πρότασης)	Συσχέτιση με το σύνολο των στόχων που αφορούν στην υπο-δράση	100	10
		Συσχέτιση με το 70% των των στόχων που αφορούν στην υπο-δράση	70	
		Συσχέτιση με το 30% των των στόχων που αφορούν στην υπο-δράση	30	
		Συσχέτιση με ποσοστό μικρότερο του 30% των στόχων που αφορούν στην υπο-δράση	0	
2	Ο δικαιούχος είναι κατά κύριο επάγγελμα αγρότης ή εταιρικό σχήμα αγροτών	Ναι	100	4
		Όχι	0	
3	Τίτλοι Σπουδών σχετικοί με τη φύση της πρότασης.	Τίτλος σπουδών ΑΕΙ / ΤΕΙ	100	2
		Πτυχίο ΙΕΚ ή ΕΠΑΣ σχετικό με τη φύση της πρότασης ή επαγγελματική κατάρτιση τουλάχιστον 200 ωρών σχετική με το αντικείμενο της πρότασης	50	
		Καμία εκ των παραπάνω εκπαίδευση	0	
4	Επαγγελματική εμπειρία (Προηγούμενη αποδεδειγμένη απασχόληση σε αντικείμενο σχετικό με τη φύση της πρότασης)	(κάθε έτος επαγγελματικής εμπειρίας βαθμολογείται με 20 μονάδες - μέγιστο τα 5 έτη)		2
5	Δυνατότητα διάθεσης ιδίων κεφαλαίων για την έναρξη υλοποίησης του επενδυτικού σχεδίου	Ποσοστό Ιδίων Κεφαλαίων επί της ιδιωτικής συμμετοχής *100%		6
6	Είδος επιχείρησης (σύμφωνα με τη σύσταση της Επιτροπής 2003/361/ΕΚ)	Πολύ μικρές επιχειρήσεις	100	4
		Μικρές επιχειρήσεις	50	
		Μεσαίες/μεγάλες επιχειρήσεις	0	
7	Παραγωγή προϊόντων ποιότητας βάσει προτύπου (Βιολογικά, ΠΟΠ, ΠΓΕ, κλπ)	Παραγωγή σε ποσοστό >30%	100	2
		10% < Παραγωγή σε ποσοστό < 30%	60	
		Παραγωγή σε ποσοστό < 10%	30	
8	Επεξεργασία πρώτων υλών παραγόμενων με μεθόδους βάσει προτύπων	Πρώτη ύλη σε ποσοστό >30%	100	2
		10% < πρώτη ύλη σε ποσοστό < 30%	60	
		Πρώτη ύλη σε ποσοστό < 10%	30	
9	Ποσοστό δαπανών σχετικών με τη χρήση ή παραγωγή ανανεώσιμων πηγών ενέργειας (ΑΠΕ), (φωτοβολταϊκά, βιοντίζελ, βιοαέριο κ.λ.π.) για την κάλυψη των αναγκών των μονάδων.	Ποσοστό μεγαλύτερο ή ίσο με 20%	100	2
		10% ≤ Ποσοστό < 20%	60	
		5% ≤ Ποσοστό < 10%	30	
10	Ποσοστό δαπανών σχετικών με τη χρήση – εγκατάσταση – εφαρμογή συστήματος εξοικονόμησης ύδατος	Ποσοστό μεγαλύτερο ή ίσο με 20%	100	2
		10% ≤ Ποσοστό < 20%	60	
		5% ≤ Ποσοστό < 10%	30	
11	Καινοτόμος χαρακτήρας της πρότασης/	Το προϊόν χαρακτηρίζεται ως	100	4

	Χρήση καινοτομίας και νέων τεχνολογιών (μονάδες μεταποίησης και βιοτεχνικές μονάδες)	καινοτόμο		
		<p>Η παραγωγική διαδικασία στο σύνολό της χαρακτηρίζεται ως νέα ή προηγμένη, ή αφορά σε χρήση συστημάτων αυτοματισμού-ελέγχου-καταγραφής δεδομένων στην παραγωγική διαδικασία</p> <p>Η συσκευασία και η παρουσίαση των προϊόντων είναι νέα ή προηγμένη ή γίνεται εισαγωγή μιας σημαντικά βελτιωμένης διαδικασίας παραγωγής για τη συγκεκριμένη επιχείρηση, το αποτέλεσμα της οποίας είναι σημαντικό σε σχέση με τον όγκο παραγωγής της, την ποιότητα των προϊόντων ή το κόστος παραγωγής της</p>	75	
12	Αύξηση θέσεων απασχόλησης	Με την υλοποίηση του επενδυτικού σχεδίου προβλέπεται η δημιουργία άνω των δύο (2) νέων θέσεων απασχόλησης σε Ε.Μ.Ε (Ετήσιες Μονάδες Εργασίας).	100	8
		Με την υλοποίηση του επενδυτικού σχεδίου προβλέπεται η δημιουργία μίας έως 2 νέων θέσεων απασχόλησης σε Ε.Μ.Ε (Ετήσιες Μονάδες Εργασίας).	60	
		Με την υλοποίηση του επενδυτικού σχεδίου προβλέπεται η δημιουργία έως μίας (1) νέας θέσης απασχόλησης σε Ε.Μ.Ε (Ετήσιες Μονάδες Εργασίας).	30	
		Με την υλοποίηση του επενδυτικού σχεδίου δεν προβλέπεται δημιουργία θέσεων εργασίας	0	
13	Ετοιμότητα έναρξης υλοποίησης της πρότασης	Εξασφάλιση του συνόλου των απαιτούμενων γνωμοδοτήσεων/εγκρίσεων / αδειών	100	6
		Εξασφάλιση μέρους των απαιτούμενων γνωμοδοτήσεων/εγκρίσεων / αδειών	60	
		Υποβολή αιτήσεων στις αρμόδιες αρχές για απαραίτητες γνωμοδοτήσεις/εγκρίσεις / άδειες.	30	
14	Σύσταση Φορέα	Έχει συσταθεί ο φορέας υλοποίησης της επένδυσης (εταιρεία, νομικό πρόσωπο κλπ) ή δεν απαιτείται σύσταση φορέα	100	2
		Δεν έχει συσταθεί ο φορέας που απαιτείται	0	
15	Εφαρμογή συστημάτων διαχείρισης και ποιοτικών σημάτων	Εφαρμογή συστημάτων διαχείρισης και ποιοτικών σημάτων / προτύπων	100	2

16	Εξασφάλιση πρώτων υλών	Ποσοστό επί του συνόλου της ποσότητας πρώτης ύλης που ο φορέας έχει εξασφαλίσει από ίδια παραγωγή		2
17	Σαφήνεια και πληρότητα της πρότασης	Σαφήνεια του περιεχομένου της πρότασης και πληρότητα ως προς τα απαιτούμενα για τη βαθμολόγηση δικαιολογητικά	100	10
		Ασαφής περιγραφή της πρότασης αλλά πληρότητα ως προς τα απαιτούμενα για τη βαθμολόγηση δικαιολογητικά	50	
		Ασαφής περιγραφή της πρότασης και ελλείψεις ως προς τα απαιτούμενα για τη βαθμολόγηση δικαιολογητικά	0	
18	Ρεαλιστικότητα χρονοδιαγράμματος υλοποίησης επένδυσης	Χρονοδιάγραμμα σύμφωνο με το είδος και το μέγεθος του έργου	50	10
		Ορθολογικός προσδιορισμός των επιμέρους φάσεων υλοποίησης του έργου	50	
19	Ρεαλιστικότητα και αξιοπιστία του κόστους	$100 * (\text{αιτούμενο} - \text{εγκεκριμένο}) / \text{εγκεκριμένο} \leq 5$	100	6
		$5 < 100 * (\text{αιτούμενο} - \text{εγκεκριμένο}) / \text{εγκεκριμένο} \leq 10$	60	
		$10 < 100 * (\text{αιτούμενο} - \text{εγκεκριμένο}) / \text{εγκεκριμένο} \leq 30$	30	
		$100 * (\text{αιτούμενο} - \text{εγκεκριμένο}) / \text{εγκεκριμένο} > 30$	0	
20	Χωροθέτηση της πράξης (σύμφωνα με την Οδηγία 75/268/ΕΟΚ)	Ορεινή	100	4
		Μειονεκτική	50	
		Λοιπές περιοχές	0	
21	Συσχέτιση της πρότασης με Έξυπνη Εξειδίκευση (RIS)	Ναι	100	2
		Όχι	0	
ΤΙΜΗ ΒΑΣΗΣ		40		

Συνέργεια / συμπληρωματικότητα με άλλες δράσεις του τοπικού προγράμματος

Η δράση σχετίζεται και δρα συμπληρωματικά και με άλλες δράσεις του τοπικού προγράμματος και ειδικότερα με τις δράσεις 19.2.1.1, 19.2.7.2, 19.3.1

Συνέργεια / συμπληρωματικότητα με λοιπές αναπτυξιακές δράσεις στην ευρύτερη περιοχή

Συμπληρωματικότητα και συνέργεια με στόχους του ΠΕΠ Θεσσαλίας και της RIS 3, όπως επίσης και το Ε.Π Καλάθι Προϊόντων της Περιφέρειας Θεσσαλίας, για την τοπική ανάπτυξη όπως δημιουργία θέσεων απασχόλησης, στήριξη αγροτικού προϊόντος,οικοτεχνίας και τα μέτρα 3.1 ,4.1, 4.2 , 4.3, 6.1,& 6.2 του ΠΑΑ 2014-2020 όσον αφορά στην βελτίωση της αλυσίδας του αγροδιατροφικού τομέα.

Τεχνικά Δελτία Δράσεων ΕΓΤΑΑ

Τίτλος Δράσης	Οριζόντια ενίσχυση στην ανάπτυξη / βελτίωση της επιχειρηματικότητας και ανταγωνιστικότητας της περιοχής εφαρμογής
Κωδικός Δράσης	19.2.3
Τίτλος υποδράσης	Οριζόντια εφαρμογή μεταποίησης, εμπορίας και/ή ανάπτυξης γεωργικών προϊόντων με αποτέλεσμα μη γεωργικό προϊόν με σκοπό την εξυπηρέτηση των στόχων της τοπικής στρατηγικής
Κωδικός υποδράσης	19.2.3.2
ΕΔΕΤ	ΕΓΤΑΑ

Νομική βάση*	Νομική βάση: Άρθρο 19§1β καν. (ΕΕ) 1305/2013			
Αναλυτική Περιγραφή Δράσης				
<p>Ο αγροδιατροφικός τομέας αποτελεί έναν από τους σημαντικότερους τομείς στην ΠΕ Τρικάλων. Από την ανάλυση της υφιστάμενης κατάστασης και την SWOT στην περιοχή παρέμβασης προέκυψε αυξημένο ενδιαφέρον στον τομέα των αποσταγμάτων, στα αιθέρια έλαια, τα γλυκά του κουταλιού, τα παραδοσιακά ζυμαρικά και τα γλυκίσματα.</p> <p>Στόχος της δράσης είναι η αύξηση της προστιθέμενης αξίας των παρακάτω τομέων -προϊόντων, καθιστώντας τα πιο ελκυστικά στον καταναλωτή. Αφορά στην υλοποίηση δράσεων στη μεταποίηση και εμπορία γεωργικών προϊόντων του Παραρτήματος Ι της Συνθήκης της Ευρωπαϊκής Ένωσης, με αποτέλεσμα μη γεωργικό προϊόν, και στόχο τη βελτίωση της ανταγωνιστικότητας των επιχειρήσεων του αγροδιατροφικού τομέα, την υποστήριξη των τοπικής επιχειρηματικότητας, και τη διασύνδεση των τομέων της οικονομίας.</p> <p>Η συγκεκριμένη δράση αφορά στην ίδρυση, επέκταση και εκσυγχρονισμό μονάδων μεταποίησης και εμπορίας που οδηγούν σε μη γεωργικό προϊόν των παρακάτω τομέων:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Επεξεργασία καπνού για παραγωγή πούρων ή σιγαρίλος • Ζυθοποιία • Επεξεργασία προϊόντων κυψέλης (γύρη, πρόπολη, βασιλικός πολτός) • Μονάδες παραγωγής αιθέριων ελαίων • Μονάδες πυρηνελαιουργείων • Μονάδες παραγωγής αποσταγμάτων από οπωροκηπευτικά ή αμπελοοϊνικής προέλευσης • Μονάδες παραγωγής γεωργικών προϊόντων για την παραγωγή προϊόντων κοσμητολογίας και διατροφής, • Μονάδες παραγωγής εμπορίας και συσκευασίας προϊόντων θρέψης φυτών • Μονάδες παραγωγής πτυιάς και συμπυκνωμάτων αυτής. • Αξιοποίηση παραπροϊόντων • Βαμβάκι και λοιπές κλωστικές ίνες <p>Προτεραιότητα θα δοθεί στην ίδρυση μονάδων επεξεργασίας φαρμακευτικών φυτών και βοτάνων για παραγωγή εμπορικών εξειδικευμένων προϊόντων, και ειδικότερα σε παραγωγή αιθέριων ελαίων από αρωματικά και φαρμακευτικά φυτά στην περιοχή</p> <p>Η παρεχόμενη στήριξη ακολουθεί τον Κανονισμό (ΕΕ) αριθ. 702/2014 (γενικός απαλλακτικός) με ένταση ενίσχυσης που ορίζεται στο 50% των επιλέξιμων δαπανών και μέγιστο ύψος προϋπολογισμού ανά επένδυση, που ορίζεται το ποσό των 600.000,00€.</p>				
Θεματική Κατεύθυνση που				
- Βελτίωση της ανταγωνιστικότητας της αλυσίδας αξίας του αγροδιατροφικού τομέα.				
Χρηματοδοτικά στοιχεία				
	Ποσό (€)	Ποσοστό (%) σε επίπεδο υπο-μέτρου	Ποσοστό (%) σε επίπεδο Τοπικού Προγράμματος	
Συνολικός Προϋπολογισμός	360.000,00	7,10%	5,64%	
Δημόσια Δαπάνη	180.000,00	4,82%	3,56%	
Ιδιωτική Συμμετοχή	180.000,00	13,51%	13,51%	
Περιοχή Εφαρμογής				
Ολόκληρη η περιοχή εφαρμογής του τοπικού προγράμματος CLLD/LEADER της Π.Ε. Τρικάλων				
Εν δυνάμει δικαιούχοι				
Δικαιούχοι είναι φυσικά ή νομικά πρόσωπα με προτεραιότητα αυτά των αγροτικών περιοχών εφαρμογής				
Κριτήρια επιλογής				
	ΚΡΙΤΗΡΙΟ	ΑΝΑΛΥΣΗ	ΒΑΘΜΟΛΟΓΙΑ	ΒΑΡΥΤΗΤΑ
1	Σκοπιμότητα της πρότασης (Ειδικοί ή στρατηγικοί στόχοι του τοπικού προγράμματος που εξυπηρετούνται με την υλοποίηση της πρότασης)	Συσχέτιση με το σύνολο των στόχων που αφορούν στην υπο-δράση	100	8
		Συσχέτιση με το 70% των των στόχων που αφορούν στην υπο-δράση	70	
		Συσχέτιση με το 30% των των στόχων που αφορούν στην υπο-δράση	30	
		Συσχέτιση με ποσοστό μικρότερο του 30% των στόχων που αφορούν	0	

		στην υπο-δράση		
2	Προτεραιότητες υπο-δράσης	Συσχέτιση της επένδυσης με το αντικείμενο που έχει οριστεί ως προτεραιότητα της υποδράσης	100	12
		Μη συσχέτιση της επένδυσης με το αντικείμενο που έχει οριστεί ως προτεραιότητα της υποδράσης	0	
3	Ο δικαιούχος είναι κατά κύριο επάγγελμα αγρότης ή εταιρικό σχήμα αγροτών	Ναι	100	6
		Όχι	0	
4	Τίτλοι Σπουδών σχετικοί με τη φύση της πρότασης.	Τίτλος σπουδών ΑΕΙ / ΤΕΙ	100	2
		Πτυχίο ΙΕΚ ή ΕΠΑΣ σχετικό με τη φύση της πρότασης ή επαγγελματική κατάρτιση τουλάχιστον 200 ωρών σχετική με το αντικείμενο της πρότασης	50	
		Καμία εκ των παραπάνω εκπαίδευση	0	
5	Επαγγελματική εμπειρία (Προηγούμενη αποδεδειγμένη απασχόληση σε αντικείμενο σχετικό με τη φύση της πρότασης)	(κάθε έτος επαγγελματικής εμπειρίας βαθμολογείται με 20 μονάδες - μέγιστο τα 5 έτη)		2
6	Δυνατότητα διάθεσης ιδίων κεφαλαίων για την έναρξη υλοποίησης του επενδυτικού σχεδίου	Ποσοστό Ιδίων Κεφαλαίων επί της ιδιωτικής συμμετοχής *100%		6
7	Είδος επιχείρησης (σύμφωνα με τη σύσταση της Επιτροπής 2003/361/ΕΚ)	Πολύ μικρές επιχειρήσεις	100	2
		Μικρές επιχειρήσεις	50	
		Μεσαίες/μεγάλες επιχειρήσεις	0	
8	Παραγωγή προϊόντων ποιότητας βάσει προτύπου (Βιολογικά, ΠΟΠ, ΠΓΕ, κλπ)	Παραγωγή σε ποσοστό >30%	100	2
		10% < Παραγωγή σε ποσοστό < 30%	60	
		Παραγωγή σε ποσοστό < 10%	30	
9	Επεξεργασία πρώτων υλών παραγόμενων με μεθόδους βάσει προτύπων	Πρώτη ύλη σε ποσοστό >30%	100	2
		10% < πρώτη ύλη σε ποσοστό < 30%	60	
		Πρώτη ύλη σε ποσοστό < 10%	30	
10	Ποσοστό δαπανών σχετικών με τη χρήση ή παραγωγή ανανεώσιμων πηγών ενέργειας (ΑΠΕ), (φωτοβολταϊκά, βιοντίζελ, βιοαέριο κ.λ.π.) για την κάλυψη των αναγκών των μονάδων.	Ποσοστό μεγαλύτερο ή ίσο με 20%	100	2
		10% ≤ Ποσοστό < 20%	60	
		5% ≤ Ποσοστό < 10%	30	
11	Ποσοστό δαπανών σχετικών με τη χρήση – εγκατάσταση – εφαρμογή συστήματος εξοικονόμησης ύδατος	Ποσοστό μεγαλύτερο ή ίσο με 20%	100	2
		10% ≤ Ποσοστό < 20%	60	
		5% ≤ Ποσοστό < 10%	30	
12	Καινοτόμος χαρακτήρας της πρότασης/ Χρήση καινοτομίας και νέων τεχνολογιών	Το προϊόν χαρακτηρίζεται ως καινοτόμο	100	4

	(μονάδες μεταποίησης και βιοτεχνικές μονάδες)	Η παραγωγική διαδικασία στο σύνολό της χαρακτηρίζεται ως νέα ή προηγμένη, ή αφορά σε χρήση συστημάτων αυτοματισμού-ελέγχου-καταγραφής δεδομένων στην παραγωγική διαδικασία	75	
		Η συσκευασία και η παρουσίαση των προϊόντων είναι νέα ή προηγμένη ή γίνεται εισαγωγή μιας σημαντικά βελτιωμένης διαδικασίας παραγωγής για τη συγκεκριμένη επιχείρηση, το αποτέλεσμα της οποίας είναι σημαντικό σε σχέση με τον όγκο παραγωγής της, την ποιότητα των προϊόντων ή το κόστος παραγωγής της	50	
13	Αύξηση θέσεων απασχόλησης	Με την υλοποίηση του επενδυτικού σχεδίου προβλέπεται η δημιουργία άνω των δύο (2) νέων θέσεων απασχόλησης σε Ε.Μ.Ε (Ετήσιες Μονάδες Εργασίας).	100	6
		Με την υλοποίηση του επενδυτικού σχεδίου προβλέπεται η δημιουργία μίας έως 2 νέων θέσεων απασχόλησης σε Ε.Μ.Ε (Ετήσιες Μονάδες Εργασίας).	60	
		Με την υλοποίηση του επενδυτικού σχεδίου προβλέπεται η δημιουργία έως μίας (1) νέας θέσης απασχόλησης σε Ε.Μ.Ε (Ετήσιες Μονάδες Εργασίας).	30	
		Με την υλοποίηση του επενδυτικού σχεδίου δεν προβλέπεται δημιουργία θέσεων εργασίας	0	
14	Ετοιμότητα έναρξης υλοποίησης της πρότασης	Εξασφάλιση του συνόλου των απαιτούμενων γνωμοδοτήσεων/εγκρίσεων / αδειών	100	8
		Εξασφάλιση μέρους των απαιτούμενων γνωμοδοτήσεων/εγκρίσεων / αδειών	60	
		Υποβολή αιτήσεων στις αρμόδιες αρχές για απαραίτητες γνωμοδοτήσεις/εγκρίσεις / άδειες.	30	
15	Σύσταση Φορέα	Έχει συσταθεί ο φορέας υλοποίησης της επένδυσης (εταιρεία, νομικό πρόσωπο κλπ) ή δεν απαιτείται σύσταση φορέα	100	2
		Δεν έχει συσταθεί ο φορέας που απαιτείται	0	
16	Εφαρμογή συστημάτων διαχείρισης και ποιοτικών σημάτων	Εφαρμογή συστημάτων διαχείρισης και ποιοτικών σημάτων / προτύπων	100	2
17	Εξασφάλιση πρώτων υλών	Ποσοστό επί του συνόλου της ποσότητας πρώτης ύλης που ο φορέας έχει εξασφαλίσει από ίδια παραγωγή		2

18	Σαφήνεια και πληρότητα της πρότασης	Σαφήνεια του περιεχομένου της πρότασης και πληρότητα ως προς τα απαιτούμενα για τη βαθμολόγηση δικαιολογητικά	100	8
		Ασαφής περιγραφή της πρότασης αλλά πληρότητα ως προς τα απαιτούμενα για τη βαθμολόγηση δικαιολογητικά	50	
		Ασαφής περιγραφή της πρότασης και ελλείψεις ως προς τα απαιτούμενα για τη βαθμολόγηση δικαιολογητικά	0	
19	Ρεαλιστικότητα χρονοδιαγράμματος υλοποίησης επένδυσης	Χρονοδιάγραμμα σύμφωνο με το είδος και το μέγεθος του έργου	50	8
		Ορθολογικός προσδιορισμός των επιμέρους φάσεων υλοποίησης του έργου	50	
20	Ρεαλιστικότητα και αξιοπιστία του κόστους	100*(αιτούμενο-εγκεκριμένο)/εγκεκριμένο ≤ 5	100	8
		5 < 100*(αιτούμενο-εγκεκριμένο)/εγκεκριμένο ≤ 10	60	
		10 < 100*(αιτούμενο-εγκεκριμένο)/εγκεκριμένο ≤ 30	30	
		100*(αιτούμενο -εγκεκριμένο)/εγκεκριμένο > 30	0	
21	Χωροθέτηση της πράξης (σύμφωνα με την Οδηγία 75/268/ΕΟΚ)	Ορεινή	100	4
		Μειονεκτική	50	
		Λοιπές περιοχές	0	
22	Συσχέτιση της πρότασης με Έξυπνη Εξειδίκευση (RIS)	Ναι	100	2
		Όχι	0	
ΤΙΜΗ ΒΑΣΗΣ		40		

Συνέργεια / συμπληρωματικότητα με άλλες δράσεις του τοπικού προγράμματος

Η δράση σχετίζεται και δρα συμπληρωματικά και με άλλες δράσεις του τοπικού προγράμματος και ειδικότερα με τις δράσεις 19.2.1.1, 19.2.1.2, 19.2.2.2, 19.2.2.6, 19.2.3.3, 19.2.7.7, 19.3.1

Συνέργεια / συμπληρωματικότητα με λοιπές αναπτυξιακές δράσεις στην ευρύτερη περιοχή

Συμπληρωματικότητα και συνέργεια με στόχους του ΠΕΠ Θεσσαλίας για την τοπική ανάπτυξη όπως δημιουργία θέσεων απασχόλησης, στήριξη αγροτικού προϊόντος, οικοτεχνίας και τα μέτρα 3.1, 4.1, 4.2, 4.3, 6.1, & 6.2, 7.2, 7.4 & 7.5 του ΠΑΑ 2014-2020 του ΠΑΑ 2014-2020 όσον αφορά στην βελτίωση της αλυσίδας του αγροδιατροφικού τομέα.

Τεχνικά Δελτία Δράσεων ΕΓΤΑΑ

Τίτλος Δράσης	Οριζόντια ενίσχυση στην ανάπτυξη / βελτίωση της επιχειρηματικότητας και ανταγωνιστικότητας της περιοχής εφαρμογής
Κωδικός Δράσης	19.2.3
Τίτλος υποδράσης	Οριζόντια εφαρμογή ενίσχυσης επενδύσεων στον τομέα του τουρισμού με σκοπό την εξυπηρέτηση των στόχων της τοπικής στρατηγικής
Κωδικός υποδράσης	19.2.3.3
ΕΔΕΤ	ΕΓΤΑΑ
Νομική βάση*	Καν. (ΕΕ) 651/2014 (Περιφερειακός χάρτης ενισχύσεων)
Αναλυτική Περιγραφή Δράσης	

Η ΠΕ Τρικάλων διαθέτει ποικιλία τουριστικών πόρων και έχει αναπτύξει μια «παράδοση» στον τουρισμό, ως αποτέλεσμα πολιτικών ανάπτυξης του «τουρισμού της υπαίθρου» τα τελευταία 20 χρόνια. Με κύριο τουριστικό κέντρο τα Μετέωρα, κύριοι τουριστικοί προορισμοί είναι επίσης οι ορεινές περιοχές Πύλη, Ελάτη- Περτούλι και τα χωριά Ασπροποτάμου. Η εμφάνιση νέων ειδικών μορφών τουρισμού με εξειδικευμένο περιεχόμενο και στοχευμένο κοινό αποτελεί ένα φαινόμενο που βρίσκεται σε ανάπτυξη την τελευταία 15ετία.

Η υποδράση αφορά παρεμβάσεις που αποσκοπούν στην ίδρυση, επέκταση και εκσυγχρονισμό, μικρής δυναμικότητας υποδομών διανυκτέρευσης, εναλλακτικών μορφών τουρισμού καθώς και χώρων εστίασης και αναψυχής.

Ειδικά η υποδράση αφορά τις εξής δραστηριότητες:

- Ενίσχυση της ίδρυσης, επέκτασης και εκσυγχρονισμού καταλυμάτων όπως αναφέρονται στην ΚΥΑ 2986/25-11-2016 (ΦΕΚ 2885/02-12-2016) «Προσδιορισμός των λειτουργικών μορφών και κατηγοριών των τουριστικών καταλυμάτων και λοιπών τουριστικών εγκαταστάσεων που εντάσσονται σε προγράμματα αρμοδιότητας του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων» των Υπουργών Αγροτικής Ανάπτυξης & Τροφίμων και Τουριστικής Ανάπτυξης, όπως αυτή ισχύει κάθε φορά.
- ίδρυση, επέκταση και εκσυγχρονισμός χώρων εστίασης και αναψυχής (π.χ εστιατόρια, ταβέρνες, παραδοσιακά καφενεία)
- ίδρυση, επέκταση, ή εκσυγχρονισμό επιχειρήσεων παροχής υπηρεσιών του τομέα του τουρισμού, δηλαδή επιχειρήσεις εναλλακτικού τουρισμού (π.χ. ποδηλασία, ιππασία, ορειβασία, αναρρίχηση, κανό – καγιάκ, κ.α.), ειδικών μορφών τουρισμού (φυσιολατρικός, θεραπευτικός, γαστρονομικός, οινoturισμόςκ.α.), νέων μορφών τουρισμού (πολιτιστικός, θρησκευτικός, διάσχιση βουνών, κ.α.)

Η παρεχόμενη στήριξη ακολουθεί τον Καν. (ΕΕ) 651/2014 (Περιφερειακός χάρτης ενισχύσεων) με ένταση ενίσχυσης 55% για μικρές και πολύ μικρές επιχειρήσεις και 45% για μεσαίες επιχειρήσεις των επιλέξιμων δαπανών, όπως ορίζεται από τον κανονισμό και μέγιστο ύψος προϋπολογισμού ανά επένδυση, που ορίζεται το ποσό των 600.000,00€.

Θεματική Κατεύθυνση που εξυπηρετείται

- Βελτίωση της ελκυστικότητας της περιοχής παρέμβασης και ενίσχυση του τουριστικού προϊόντος

Χρηματοδοτικά στοιχεία

	Ποσό (€)	Ποσοστό (%) σε επίπεδο υπο-μέτρου	Ποσοστό (%) σε επίπεδο Τοπικού Προγράμματος
Συνολικός Προϋπολογισμός	404.545,45	7,98%	6,34%
Δημόσια Δαπάνη	222.500,00	5,95%	4,41%
Ιδιωτική Συμμετοχή	182.045,45	13,66%	13,66%

Περιοχή Εφαρμογής

Ολόκληρη η περιοχή εφαρμογής του τοπικού προγράμματος CLLD/LEADER της Π.Ε. Τρικάλων

Εν δυνάμει δικαιούχοι

Δικαιούχοι είναι φυσικά ή νομικά πρόσωπα με προτεραιότητα αυτά των αγροτικών περιοχών εφαρμογής

Κριτήρια επιλογής

	ΚΡΙΤΗΡΙΟ	ΑΝΑΛΥΣΗ	ΒΑΘΜΟΛΟΓΙΑ	ΒΑΡΥΤΗΤΑ
1	Σκοπιμότητα της πρότασης (Ειδικοί ή στρατηγικοί στόχοι του τοπικού προγράμματος που εξυπηρετούνται με την υλοποίηση της πρότασης)	Συσχέτιση με το σύνολο των στόχων που αφορούν στην υπο-δράση	100	10
		Συσχέτιση με το 70% των των στόχων που αφορούν στην υπο-δράση	70	
		Συσχέτιση με το 30% των των στόχων που αφορούν στην υπο-δράση	30	
		Συσχέτιση με ποσοστό μικρότερο του 30% των στόχων που αφορούν στην υπο-δράση	0	
2	Τίτλοι Σπουδών σχετικοί με τη φύση της	Τίτλος σπουδών ΑΕΙ / ΤΕΙ	100	6

	πρότασης.	Πτυχίο ΙΕΚ ή ΕΠΑΣ σχετικό με τη φύση της πρότασης ή επαγγελματική κατάρτιση τουλάχιστον 200 ωρών σχετική με το αντικείμενο της πρότασης	50	
		Καμία εκ των παραπάνω εκπαίδευση	0	
3	Επαγγελματική εμπειρία (Προηγούμενη αποδεδειγμένη απασχόληση σε αντικείμενο σχετικό με τη φύση της πρότασης)	(κάθε έτος επαγγελματικής εμπειρίας βαθμολογείται με 20 μονάδες - μέγιστο τα 5 έτη)		4
4	Συμμετοχή σε υφιστάμενα και τοπικά δίκτυα ομοειδών ή συμπληρωματικών επιχειρήσεων	Ναι	100	4
		Όχι	0	
5	Δυνατότητα διάθεσης ιδίων κεφαλαίων για την έναρξη υλοποίησης του επενδυτικού σχεδίου	Ποσοστό Ιδίων Κεφαλαίων επί της ιδιωτικής συμμετοχής *100%		4
6	Είδος επιχείρησης (σύμφωνα με τη σύσταση της Επιτροπής 2003/361/ΕΚ)	Πολύ μικρές επιχειρήσεις	100	6
		Μικρές επιχειρήσεις	50	
		Μεσαίες/μεγάλες επιχειρήσεις	0	
7	Προστασία περιβάλλοντος	Ποσοστό δαπανών σχετικών με την προστασία του περιβάλλοντος μεγαλύτερο ή ίσο του 5%	100	6
		Ποσοστό δαπανών σχετικών με την προστασία του περιβάλλοντος μικρότερο του 5%	0	
8	Καινοτόμος χαρακτήρας της πρότασης/ Χρήση καινοτομίας και νέων τεχνολογιών (τουρισμός / υπηρεσίες)	Οργανωτική καινοτομία / καινοτομία στο προϊόν ή στην διαχείριση και λειτουργία	100	2
9	Αύξηση θέσεων απασχόλησης	Με την υλοποίηση του επενδυτικού σχεδίου προβλέπεται η δημιουργία άνω των δύο (2) νέων θέσεων απασχόλησης σε Ε.Μ.Ε (Ετήσιες Μονάδες Εργασίας).	100	6
		Με την υλοποίηση του επενδυτικού σχεδίου προβλέπεται η δημιουργία μίας έως 2 νέων θέσεων απασχόλησης σε Ε.Μ.Ε (Ετήσιες Μονάδες Εργασίας).	60	
		Με την υλοποίηση του επενδυτικού σχεδίου προβλέπεται η δημιουργία έως μίας (1) νέας θέσης απασχόλησης σε Ε.Μ.Ε (Ετήσιες Μονάδες Εργασίας).	30	
		Με την υλοποίηση του επενδυτικού σχεδίου δεν προβλέπεται δημιουργία θέσεων εργασίας	0	
10	Συμβατότητα με την τοπική αρχιτεκτονική	Διατηρητέο ή παραδοσιακό κτίριο	100	2
		Παραδοσιακός οικισμός	50	
11	Ετοιμότητα έναρξης υλοποίησης της πρότασης	Εξασφάλιση του συνόλου των απαιτούμενων γνωμοδοτήσεων/εγκρίσεων / αδειών	100	10
		Εξασφάλιση μέρους των απαιτούμενων γνωμοδοτήσεων/εγκρίσεων / αδειών	60	

		Υποβολή αιτήσεων στις αρμόδιες αρχές για απαραίτητες γνωμοδοτήσεις/εγκρίσεις / άδειες.	30	
12	Σύσταση Φορέα	Έχει συσταθεί ο φορέας υλοποίησης της επένδυσης (εταιρεία, νομικό πρόσωπο κλπ) ή δεν απαιτείται σύσταση φορέα	100	6
		Δεν έχει συσταθεί ο φορέας που απαιτείται	0	
13	Εφαρμογή συστημάτων διαχείρισης και ποιοτικών σημάτων	Εφαρμογή συστημάτων διαχείρισης και ποιοτικών σημάτων / προτύπων	100	6
14	Σαφήνεια και πληρότητα της πρότασης	Σαφήνεια του περιεχομένου της πρότασης και πληρότητα ως προς τα απαιτούμενα για τη βαθμολόγηση δικαιολογητικά	100	8
		Ασαφής περιγραφή της πρότασης αλλά πληρότητα ως προς τα απαιτούμενα για τη βαθμολόγηση δικαιολογητικά	50	
		Ασαφής περιγραφή της πρότασης και ελλείψεις ως προς τα απαιτούμενα για τη βαθμολόγηση δικαιολογητικά	0	
15	Ρεαλιστικότητα χρονοδιαγράμματος υλοποίησης επένδυσης	Χρονοδιάγραμμα σύμφωνο με το είδος και το μέγεθος του έργου	50	8
		Ορθολογικός προσδιορισμός των επιμέρους φάσεων υλοποίησης του έργου	50	
16	Ρεαλιστικότητα και αξιοπιστία του κόστους	$100 * (\text{αιτούμενο} - \text{εγκεκριμένο}) / \text{εγκεκριμένο} \leq 5$	100	
		$5 < 100 * (\text{αιτούμενο} - \text{εγκεκριμένο}) / \text{εγκεκριμένο} \leq 10$	60	
		$10 < 100 * (\text{αιτούμενο} - \text{εγκεκριμένο}) / \text{εγκεκριμένο} \leq 30$	30	
		$100 * (\text{αιτούμενο} - \text{εγκεκριμένο}) / \text{εγκεκριμένο} > 30$	0	
17	Παροχή συμπληρωματικών υπηρεσιών / προϊόντων	Δυνατότητα παροχής συμπληρωματικών υπηρεσιών και δραστηριοτήτων σε σχέση με την κύρια δραστηριότητα (π.χ. κατάλυμα και παροχή δραστηριοτήτων εναλλακτικού τουρισμού)	100	2
18	Χωροθέτηση της πράξης (σύμφωνα με την Οδηγία 75/268/ΕΟΚ)	Ορεινή	100	2
		Μειονεκτική	50	
		Λοιπές περιοχές	0	
19	Συσχέτιση της πρότασης με Έξυπνη Εξειδίκευση (RIS)	Ναι	100	2
		Όχι	0	
	ΤΙΜΗ ΒΑΣΗΣ		40	
Συνέργεια / συμπληρωματικότητα με άλλες δράσεις του τοπικού προγράμματος				
Η δράση σχετίζεται και δρα συμπληρωματικά και με άλλες δράσεις του τοπικού προγράμματος και ειδικότερα παρουσιάζει συνέργεια με τις υποδράσεις 19.2.2.3, 19.2.7.3 του τοπικού Προγράμματος.				
Συνέργεια / συμπληρωματικότητα με λοιπές αναπτυξιακές δράσεις στην ευρύτερη περιοχή				

Η δράση παρουσιάζει συνέργεια / συμπληρωματικότητα με τις Επενδυτικές Προτεραιότητες του Ε.Π. Περιφέρειας Θεσσαλίας 2014-20209.δ που αφορούν την πραγματοποίηση επενδύσεων στο πλαίσιο στρατηγικών τοπικής ανάπτυξης με πρωτοβουλία των τοπικών κοινοτήτων του Άξονα Προτεραιότητας 2β και την προώθηση της επιχειρηματικότητας, ιδίως με τη διευκόλυνση της οικονομικής εκμετάλλευσης νέων ιδεών και τη στήριξη της δημιουργίας νέων επιχειρήσεων, μεταξύ άλλων μέσω φυτωρίων επιχειρήσεων του Άξονα Προτεραιότητας 1 .

Τεχνικά Δελτία Δράσεων ΕΓΤΑΑ			
Τίτλος Δράσης	Οριζόντια ενίσχυση στην ανάπτυξη / βελτίωση της επιχειρηματικότητας και ανταγωνιστικότητας της περιοχής εφαρμογής		
Κωδικός Δράσης	19.2.3		
Τίτλος υποδράσης	Οριζόντια εφαρμογή ενίσχυσης επενδύσεων στους τομείς της βιοτεχνίας, χειροτεχνίας, παραγωγής ειδών μετά την 1η μεταποίηση, και του εμπορίου με σκοπό την εξυπηρέτηση των στόχων της τοπικής στρατηγικής		
Κωδικός υποδράσης	19.2.3.4		
ΕΔΕΤ	ΕΓΤΑΑ		
Νομική βάση*	Καν. (ΕΕ) 651/2014 (Περιφερειακός χάρτης ενισχύσεων)		
Αναλυτική Περιγραφή Δράσης			
<p>Η Υποδράση αποσκοπεί στην προώθηση της ιδιωτικής πρωτοβουλίας με την ενίσχυση της επιχειρηματικότητας σε διάφορους τομείς της τοπικής οικονομίας, στην δημιουργία δυνατοτήτων απασχόλησης προκειμένου να δημιουργηθούν οι κατάλληλες προϋποθέσεις για τη συγκράτηση του πληθυσμού στην ύπαιθρο, με παράλληλη ενδυνάμωση των πολλαπλασιαστικών επιδράσεων στην τοπική οικονομία. Αφορά τη στήριξη της «μικρής» επιχειρηματικότητας σε τομείς του 2γενή και 3γενή τομέα, φυσικά ή νομικά πρόσωπα σε όλη την περιοχή παρέμβασης με προτεραιότητα σε αγροτικές περιοχές.</p> <p>Στόχος είναι η ενίσχυση των θέσεων απασχόλησης (και αυτοαπασχόλησης) και των οικογενειακών εισοδημάτων σε αυτές τις περιοχές.</p> <p>Ειδικά, αφορά τα εξής:</p> <p>1) Την ίδρυση επέκταση και εκσυγχρονισμό Μικρό-Μεσαίων Επιχειρήσεων (βιοτεχνικές μονάδες-εργαστήρια) σε διάφορους τομείς δραστηριοτήτων. Ενδεικτικοί είναι οι τομείς εμπορίας και μεταποίησης μη γεωργικών προϊόντων όπως επεξεργασίας ξύλου, κατασκευής επίπλων, σιδήρου-αλουμινίου, χρωμάτων-βερνικιών, αρτοποιασκευασμάτων, κεραμικών προϊόντων, χειροποίητων κοσμημάτων, επεξεργασία δέρματος κλπ</p> <p>2) Την ίδρυση επέκταση και εκσυγχρονισμό Επιχειρήσεων Παροχής Υπηρεσιών σε διάφορους τομείς δραστηριοτήτων. Ενδεικτικοί είναι οι τομείς λιανικού εμπορίου, καταστημάτων αναμνηστικών ειδών και ειδών λαϊκής τέχνης, παραδοσιακών παντοπωλείων, επιχειρήσεις υποστήριξης ηλεκτρονικού εμπορίου κλπ</p> <p>Η παρεχόμενη στήριξη ακολουθεί τον Καν. (ΕΕ) 651/2014 (Περιφερειακός χάρτης ενισχύσεων) με ένταση ενίσχυσης 55% για μικρές και πολύ μικρές επιχειρήσεις και 45% για μεσαίες επιχειρήσεις των επιλέξιμων δαπανών όπως ορίζεται από τον κανονισμό και μέγιστο ύψος προϋπολογισμού ανά επένδυση, που ορίζεται το ποσό των 600.000,00€.</p>			
Θεματική Κατεύθυνση που εξυπηρετείται			
- Διαφοροποίηση και ενδυνάμωση της τοπικής οικονομίας.			
Χρηματοδοτικά στοιχεία			
	Ποσό (€)	Ποσοστό (%) σε επίπεδο υπο-μέτρου	Ποσοστό (%) σε επίπεδο Τοπικού Προγράμματος
Συνολικός Προϋπολογισμός	272.727,27	5,38%	4,27%
Δημόσια Δαπάνη	150.000,00	4,01%	2,97%
Ιδιωτική Συμμετοχή	122.727,27	9,21%	9,21%
Περιοχή Εφαρμογής			
Ολόκληρη η περιοχή εφαρμογής του τοπικού προγράμματος CLLD/LEADER της Π.Ε. Τρικάλων			
Εν δυνάμει δικαιούχοι			
Δικαιούχοι είναι φυσικά ή νομικά πρόσωπα με προτεραιότητα αυτά των αγροτικών περιοχών εφαρμογής			
Κριτήρια επιλογής			

	ΚΡΙΤΗΡΙΟ	ΑΝΑΛΥΣΗ	ΒΑΘΜΟΛΟΓΙΑ	ΒΑΡΥΤΗΤΑ
1	Σκοπιμότητα της πρότασης (Ειδικοί ή στρατηγικοί στόχοι του τοπικού προγράμματος που εξυπηρετούνται με την υλοποίηση της πρότασης)	Συσχέτιση με το σύνολο των στόχων που αφορούν στην υπο-δράση	100	6
		Συσχέτιση με το 70% των των στόχων που αφορούν στην υπο-δράση	70	
		Συσχέτιση με το 30% των των στόχων που αφορούν στην υπο-δράση	30	
		Συσχέτιση με ποσοστό μικρότερο του 30% των στόχων που αφορούν στην υπο-δράση	0	
2	Πρώθηση επιχειρηματικότητας συλλογικών φορέων (Συνεταιρισμοί, ΚοινΣΕΠ, κ.ά.).	Ναι	100	2
		Όχι	0	
3	Τίτλοι Σπουδών σχετικοί με τη φύση της πρότασης.	Τίτλος σπουδών ΑΕΙ / ΤΕΙ	100	4
		Πτυχίο ΙΕΚ ή ΕΠΑΣ σχετικό με τη φύση της πρότασης ή επαγγελματική κατάρτιση τουλάχιστον 200 ωρών σχετική με το αντικείμενο της πρότασης	50	
		Καμία εκ των παραπάνω εκπαίδευση	0	
4	Επαγγελματική εμπειρία (Προηγούμενη αποδεδειγμένη απασχόληση σε αντικείμενο σχετικό με τη φύση της πρότασης)	(κάθε έτος επαγγελματικής εμπειρίας βαθμολογείται με 20 μονάδες - μέγιστο τα 5 έτη)		4
5	Δυνατότητα διάθεσης ιδίων κεφαλαίων για την έναρξη υλοποίησης του επενδυτικού σχεδίου	Ποσοστό Ιδίων Κεφαλαίων επί της ιδιωτικής συμμετοχής *100%		8
6	Είδος επιχείρησης (σύμφωνα με τη σύσταση της Επιτροπής 2003/361/ΕΚ)	Πολύ μικρές επιχειρήσεις	100	6
		Μικρές επιχειρήσεις	50	
		Μεσαίες/μεγάλες επιχειρήσεις	0	
7	Ποσοστό δαπανών σχετικών με τη χρήση ή παραγωγή ανανεώσιμων πηγών ενέργειας (ΑΠΕ), (φωτοβολταϊκά, βιοντίζελ, βιοαέριο κ.λ.π.) για την κάλυψη των αναγκών των μονάδων.	Ποσοστό μεγαλύτερο ή ίσο με 20%	100	4
		10% ≤ Ποσοστό < 20%	60	
		5% ≤ Ποσοστό < 10%	30	
8	Ποσοστό δαπανών σχετικών με τη χρήση – εγκατάσταση – εφαρμογή συστήματος εξοικονόμησης ύδατος	Ποσοστό μεγαλύτερο ή ίσο με 20%	100	2
		10% ≤ Ποσοστό < 20%	60	
		5% ≤ Ποσοστό < 10%	30	
9	Καινοτόμος χαρακτήρας της πρότασης/ Χρήση καινοτομίας και νέων τεχνολογιών (μονάδες μεταποίησης και βιοτεχνικές μονάδες)	Το προϊόν χαρακτηρίζεται ως καινοτόμο	100	4
		Η παραγωγική διαδικασία στο σύνολό της χαρακτηρίζεται ως νέα ή προηγμένη, ή αφορά σε χρήση συστημάτων αυτοματισμού-ελέγχου-καταγραφής δεδομένων στην παραγωγική διαδικασία	75	
		Η συσκευασία και η παρουσίαση των προϊόντων είναι νέα ή προηγμένη ή γίνεται εισαγωγή μιας σημαντικά βελτιωμένης διαδικασίας παραγωγής για τη συγκεκριμένη επιχείρηση, το αποτέλεσμα της οποίας είναι σημαντικό σε σχέση με τον όγκο παραγωγής της, την ποιότητα των προϊόντων ή το κόστος παραγωγής της	50	

10	Αύξηση θέσεων απασχόλησης	Με την υλοποίηση του επενδυτικού σχεδίου προβλέπεται η δημιουργία άνω των δύο (2) νέων θέσεων απασχόλησης σε Ε.Μ.Ε (Ετήσιες Μονάδες Εργασίας).	100	6
		Με την υλοποίηση του επενδυτικού σχεδίου προβλέπεται η δημιουργία μίας έως 2 νέων θέσεων απασχόλησης σε Ε.Μ.Ε (Ετήσιες Μονάδες Εργασίας).	60	
		Με την υλοποίηση του επενδυτικού σχεδίου προβλέπεται η δημιουργία έως μίας (1) νέας θέσης απασχόλησης σε Ε.Μ.Ε (Ετήσιες Μονάδες Εργασίας).	30	
		Με την υλοποίηση του επενδυτικού σχεδίου δεν προβλέπεται δημιουργία θέσεων εργασίας	0	
11	Ετοιμότητα έναρξης υλοποίησης της πρότασης	Εξασφάλιση του συνόλου των απαιτούμενων γνωμοδοτήσεων/εγκρίσεων / αδειών	100	8
		Εξασφάλιση μέρους των απαιτούμενων γνωμοδοτήσεων/εγκρίσεων / αδειών	60	
		Υποβολή αιτήσεων στις αρμόδιες αρχές για απαραίτητες γνωμοδοτήσεις/εγκρίσεις / άδειες.	30	
12	Σύσταση Φορέα	Έχει συσταθεί ο φορέας υλοποίησης της επένδυσης (εταιρεία, νομικό πρόσωπο κλπ) ή δεν απαιτείται σύσταση φορέα	100	6
		Δεν έχει συσταθεί ο φορέας που απαιτείται	0	
13	Εφαρμογή συστημάτων διαχείρισης και ποιοτικών σημάτων	Εφαρμογή συστημάτων διαχείρισης και ποιοτικών σημάτων / προτύπων	100	4
14	Σαφήνεια και πληρότητα της πρότασης	Σαφήνεια του περιεχομένου της πρότασης και πληρότητα ως προς τα απαιτούμενα για τη βαθμολόγηση δικαιολογητικά	100	10
		Ασαφής περιγραφή της πρότασης αλλά πληρότητα ως προς τα απαιτούμενα για τη βαθμολόγηση δικαιολογητικά	50	
		Ασαφής περιγραφή της πρότασης και ελλείψεις ως προς τα απαιτούμενα για τη βαθμολόγηση δικαιολογητικά	0	
15	Ρεαλιστικότητα χρονοδιαγράμματος υλοποίησης επένδυσης	Χρονοδιάγραμμα σύμφωνο με το είδος και το μέγεθος του έργου	50	10
		Ορθολογικός προσδιορισμός των επιμέρους φάσεων υλοποίησης του έργου	50	
16	Ρεαλιστικότητα και αξιοπιστία του κόστους	$100 * (\text{αιτούμενο} - \text{εγκεκριμένο}) / \text{εγκεκριμένο} \leq 5$	100	10
		$5 < 100 * (\text{αιτούμενο} - \text{εγκεκριμένο}) / \text{εγκεκριμένο} \leq 10$	60	
		$10 < 100 * (\text{αιτούμενο} - \text{εγκεκριμένο}) / \text{εγκεκριμένο} \leq 30$	30	
		$100 * (\text{αιτούμενο} - \text{εγκεκριμένο}) / \text{εγκεκριμένο} > 30$	0	
17	Χωροθέτηση της πράξης (σύμφωνα	Ορεινή	100	4

	με την Οδηγία 75/268/ΕΟΚ)	Μειονεκτική	50	
		Λοιπές περιοχές	0	
18	Συσχέτιση της πρότασης με Έξυπνη Εξειδίκευση (RIS)	Ναι	100	2
		Όχι	0	
ΤΙΜΗ ΒΑΣΗΣ		40		

Συνέργεια / συμπληρωματικότητα με άλλες δράσεις του τοπικού προγράμματος

Η δράση σχετίζεται και δρα συμπληρωματικά και με άλλες δράσεις του τοπικού προγράμματος και ειδικότερα με την δράση 19.2.3.2 που αφορά στην ενίσχυση ίδρυσης/δημιουργίας αντίστοιχων επιχειρήσεων καθώς και με τις υπόλοιπες δράσεις του προγράμματος που αφορούν στην ανάπτυξη της επιχειρηματικότητας στην περιοχή παρέμβασης.

Συνέργεια / συμπληρωματικότητα με λοιπές αναπτυξιακές δράσεις στην ευρύτερη περιοχή

Συμπληρωματικότητα και συνέργεια με στόχους του ΠΕΠ Θεσσαλίας για την τοπική ανάπτυξη όπως δημιουργία θέσεων απασχόλησης, στήριξη αγροτουρισμού – οικοτεχνίας και τα μέτρα 7.2, 7.4 & 7.5 του ΠΑΑ 2014-2020 όσον αφορά στην ανάπτυξη της επιχειρηματικότητας στις αγροτικές περιοχές.

Τεχνικά Δελτία Δράσεων ΕΓΤΑΑ

Τίτλος Δράσης	Οριζόντια ενίσχυση στην ανάπτυξη / βελτίωση της επιχειρηματικότητας και ανταγωνιστικότητας της περιοχής εφαρμογής
Κωδικός Δράσης	19.2.3
Τίτλος υποδράσης	Οριζόντια εφαρμογή ενίσχυσης επενδύσεων παροχής υπηρεσιών για την εξυπηρέτηση του αγροτικού πληθυσμού (παιδικοί σταθμοί, χώροι αθλητισμού, πολιτιστικά κέντρα, κλπ) με σκοπό την εξυπηρέτηση των στόχων της τοπικής στρατηγικής.
Κωδικός υποδράσης	19.2.3.5
ΕΔΕΤ	ΕΓΤΑΑ
Νομική βάση*	Καν. (ΕΕ) 651/2014 (Περιφερειακός χάρτης ενισχύσεων)

Αναλυτική Περιγραφή Δράσης

Κατά τη διάρκεια καταγραφής των αναγκών της περιοχής παρέμβασης και των διαβουλεύσεων με διαφορετικές ομάδες ενδιαφέροντος, παρουσιάστηκε ενδιαφέρον για την αναβάθμιση των υπηρεσιών για την εξυπηρέτηση των κατοίκων σε ορεινές και μειονεκτικές περιοχές της ΠΕ Τρικάλων. Συνεπώς κρίνεται αναγκαία η ενίσχυση δράσεων για τη βελτίωση της ποιότητας ζωής στις περιοχές αυτές.

Σκοπός της συγκεκριμένης δράσης είναι η παροχή βασικών υπηρεσιών και υπηρεσιών που θα βοηθήσουν κατοίκους ορεινών και απομακρυσμένων περιοχών να αναπτύξουν πολιτιστικές, αθλητικές, κοινωνικές και περιβαλλοντικές δραστηριότητες ώστε να προσελκύσουν και νέους κατοίκους και να τονώσουν την τοπική οικονομία.

Η υποδράση αφορά την ίδρυση επέκταση και εκσυγχρονισμό:

- χώρων πολιτιστικού ενδιαφέροντος
- χώρων αθλητικών δραστηριοτήτων
- χώρων περιβαλλοντικής εκπαίδευσης και εμφύχωσης περιβαλλοντικής προστασίας
- δραστηριοτήτων κοινωνικής προστασίας

Η παρεχόμενη στήριξη ακολουθεί τον Καν. (ΕΕ) 651/2014 (Περιφερειακός χάρτης ενισχύσεων) με ένταση ενίσχυσης 55% για μικρές και πολύ μικρές επιχειρήσεις και 45% για μεσαίες επιχειρήσεις των επιλέξιμων δαπανών όπως ορίζεται από τον κανονισμό και μέγιστο ύψος προϋπολογισμού ανά επένδυση, που ορίζεται το ποσό των 600.000,00€.

Θεματική Κατεύθυνση που εξυπηρετείται

- Διαφοροποίηση και ενδυνάμωση της τοπικής οικονομίας.

Χρηματοδοτικά στοιχεία

	Ποσό (€)	Ποσοστό (%) σε επίπεδο υπο-μέτρου	Ποσοστό (%) σε επίπεδο Τοπικού Προγράμματος
Συνολικός Προϋπολογισμός	104.545,45	2,06%	1,64%
Δημόσια Δαπάνη	57.500,00	1,54%	1,14%
Ιδιωτική Συμμετοχή	47.045,45	3,53%	3,53%

Περιοχή Εφαρμογής

Ολόκληρη η περιοχή εφαρμογής του τοπικού προγράμματος CLLD/LEADER της Π.Ε. Τρικάλων				
Εν δυνάμει δικαιούχοι				
Πολύ μικρές και μικρές επιχειρήσεις κατά την έννοια της σύστασης 2003/361/ΕΚ της Επιτροπής .				
Κριτήρια επιλογής				
	ΚΡΙΤΗΡΙΟ	ΑΝΑΛΥΣΗ	ΒΑΘΜΟΛΟΓΙΑ	ΒΑΡΥΤΗΤΑ
1	Σκοπιμότητα της πρότασης (Ειδικοί ή στρατηγικοί στόχοι του τοπικού προγράμματος που εξυπηρετούνται με την υλοποίηση της πρότασης)	Συσχέτιση με το σύνολο των στόχων που αφορούν στην υπο-δράση	100	8
		Συσχέτιση με το 70% των των στόχων που αφορούν στην υπο-δράση	70	
		Συσχέτιση με το 30% των των στόχων που αφορούν στην υπο-δράση	30	
		Συσχέτιση με ποσοστό μικρότερο του 30% των στόχων που αφορούν στην υπο-δράση	0	
2	Τίτλοι Σπουδών σχετικοί με τη φύση της πρότασης.	Τίτλος σπουδών ΑΕΙ / ΤΕΙ	100	6
		Πτυχίο ΙΕΚ ή ΕΠΑΣ σχετικό με τη φύση της πρότασης ή επαγγελματική κατάρτιση τουλάχιστον 200 ωρών σχετική με το αντικείμενο της πρότασης	50	
		Καμία εκ των παραπάνω εκπαίδευση	0	
3	Επαγγελματική εμπειρία (Προηγούμενη αποδεδειγμένη απασχόληση σε αντικείμενο σχετικό με τη φύση της πρότασης)	(κάθε έτος επαγγελματικής εμπειρίας βαθμολογείται με 20 μονάδες - μέγιστο τα 5 έτη)		6
4	Δυνατότητα διάθεσης ιδίων κεφαλαίων για την έναρξη υλοποίησης του επενδυτικού σχεδίου	Ποσοστό Ιδίων Κεφαλαίων επί της ιδιωτικής συμμετοχής *100%		6
5	Είδος επιχείρησης (σύμφωνα με τη σύσταση της Επιτροπής 2003/361/ΕΚ)	Πολύ μικρές επιχειρήσεις	100	4
		Μικρές επιχειρήσεις	50	
		Μεσαίες/μεγάλες επιχειρήσεις	0	
6	Προστασία περιβάλλοντος	Ποσοστό δαπανών σχετικών με την προστασία του περιβάλλοντος μεγαλύτερο ή ίσο του 5%	100	6
		Ποσοστό δαπανών σχετικών με την προστασία του περιβάλλοντος μικρότερο του 5%	0	
7	Καινοτόμος χαρακτήρας της πρότασης/ Χρήση καινοτομίας και νέων τεχνολογιών (τουρισμός / υπηρεσίες)	Οργανωτική καινοτομία / καινοτομία στο προϊόν ή στην διαχείριση και λειτουργία	100	4
8	Αύξηση θέσεων απασχόλησης	Με την υλοποίηση του επενδυτικού σχεδίου προβλέπεται η δημιουργία άνω των δύο (2) νέων θέσεων απασχόλησης σε Ε.Μ.Ε (Ετήσιες Μονάδες Εργασίας).	100	8
		Με την υλοποίηση του επενδυτικού σχεδίου προβλέπεται η δημιουργία μίας έως 2 νέων θέσεων απασχόλησης σε Ε.Μ.Ε (Ετήσιες Μονάδες Εργασίας).	60	

		Με την υλοποίηση του επενδυτικού σχεδίου προβλέπεται η δημιουργία έως μίας (1) νέας θέσης απασχόλησης σε Ε.Μ.Ε (Ετήσιες Μονάδες Εργασίας).	30	
		Με την υλοποίηση του επενδυτικού σχεδίου δεν προβλέπεται δημιουργία θέσεων εργασίας	0	
9	Ετοιμότητα έναρξης υλοποίησης της πρότασης	Εξασφάλιση του συνόλου των απαιτούμενων γνωμοδοτήσεων/εγκρίσεων / αδειών	100	8
		Εξασφάλιση μέρους των απαιτούμενων γνωμοδοτήσεων/εγκρίσεων / αδειών	60	
		Υποβολή αιτήσεων στις αρμόδιες αρχές για απαραίτητες γνωμοδοτήσεις/εγκρίσεις / άδειες.	30	
10	Σύσταση Φορέα	Έχει συσταθεί ο φορέας υλοποίησης της επένδυσης (εταιρεία, νομικό πρόσωπο κλπ) ή δεν απαιτείται σύσταση φορέα	100	8
		Δεν έχει συσταθεί ο φορέας που απαιτείται	0	
11	Εφαρμογή συστημάτων διαχείρισης και ποιοτικών σημάτων	Εφαρμογή συστημάτων διαχείρισης και ποιοτικών σημάτων / προτύπων	100	4
12	Σαφήνεια και πληρότητα της πρότασης	Σαφήνεια του περιεχομένου της πρότασης και πληρότητα ως προς τα απαιτούμενα για τη βαθμολόγηση δικαιολογητικά	100	10
		Ασαφής περιγραφή της πρότασης αλλά πληρότητα ως προς τα απαιτούμενα για τη βαθμολόγηση δικαιολογητικά	50	
		Ασαφής περιγραφή της πρότασης και ελλείψεις ως προς τα απαιτούμενα για τη βαθμολόγηση δικαιολογητικά	0	
13	Ρεαλιστικότητα χρονοδιαγράμματος υλοποίησης επένδυσης	Χρονοδιάγραμμα σύμφωνο με το είδος και το μέγεθος του έργου	50	10
		Ορθολογικός προσδιορισμός των επιμέρους φάσεων υλοποίησης του έργου	50	
14	Ρεαλιστικότητα και αξιοπιστία του κόστους	$100 * (\text{αιτούμενο} - \text{εγκεκριμένο}) / \text{εγκεκριμένο} \leq 5$	100	6
		$5 < 100 * (\text{αιτούμενο} - \text{εγκεκριμένο}) / \text{εγκεκριμένο} \leq 10$	60	
		$10 < 100 * (\text{αιτούμενο} - \text{εγκεκριμένο}) / \text{εγκεκριμένο} \leq 30$	30	
		$100 * (\text{αιτούμενο} - \text{εγκεκριμένο}) / \text{εγκεκριμένο} > 30$	0	
15	Χωροθέτηση της πράξης (σύμφωνα με την Οδηγία 75/268/ΕΟΚ)	Ορεινή	100	2
		Μειονεκτική	50	
		Λοιπές περιοχές	0	
16	Αναγκαιότητα της πράξης	Δεν υπάρχει παρόμοια υπηρεσία / υποδομή στην Τοπική / Δημοτική Ενότητα	100	2
		Υπάρχει παρόμοια υπηρεσία / υποδομή στην Τοπική / Δημοτική Ενότητα	0	
17	Συσχέτιση της πρότασης με Έξυπνη	Ναι	100	2

	Εξειδίκευση (RIS)	Όχι	0
	ΤΙΜΗ ΒΑΣΗΣ	40	
Συνέργεια / συμπληρωματικότητα με άλλες δράσεις του τοπικού προγράμματος			
Η δράση σχετίζεται και δρα συμπληρωματικά και με άλλες δράσεις του τοπικού προγράμματος και ειδικότερα με την δράση 19.2.3.3, 19.2.4.2, 19.2.4.3, 19.2.4.4, 19.2.4.5.			
Συνέργεια / συμπληρωματικότητα με λοιπές αναπτυξιακές δράσεις στην ευρύτερη περιοχή			
Συμπληρωματικότητα και συνέργεια με στόχους του ΠΕΠ Θεσσαλίας για την τοπική ανάπτυξη όπως δημιουργία θέσεων απασχόλησης, στήριξη αγροτουρισμού – οικοτεχνίας και τα μέτρα 7.2, 7.4 & 7.5 του ΠΑΑ 2014-2020 όσον αφορά στην ανάπτυξη της επιχειρηματικότητας στις αγροτικές περιοχές.			

➤ Βασικές υπηρεσίες & ανάπλαση χωριών σε αγροτικές περιοχές

Τεχνικά Δελτία Δράσεων ΕΓΤΑΑ			
Τίτλος Δράσης	Βασικές υπηρεσίες & ανάπλαση χωριών σε αγροτικές περιοχές		
Κωδικός Δράσης	19.2.4		
Τίτλος υποδράσης	Στήριξη για τη δημιουργία, βελτίωση ή επέκταση τοπικών βασικών υπηρεσιών για τον αγροτικό πληθυσμό, καθώς και των σχετικών υποδομών (πχ. παιδικό σταθμοί, αγροτικά ιατρεία, κ.λπ.)		
Κωδικός υποδράσης	19.2.4.2		
ΕΔΕΤ	ΕΓΤΑΑ		
Νομική βάση*	Άρθρο 20 του Κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1305/2013 & άρθρα 53, 55 και 56 Καν. (ΕΕ) 651/2014		
Αναλυτική Περιγραφή Δράσης			
Αφορά την στήριξη του τοπικού πληθυσμού, καθιστώντας ελκυστικότερες τις αγροτικές περιοχές ως τόπο διαμονής. Οι παρεμβάσεις αφορούν την ίδρυση, επέκταση και εκσυγχρονισμό υποδομών, αναψυχής, πολιτισμού και συναφών δραστηριοτήτων και βασικών υπηρεσιών για την αναβάθμιση της ποιότητας ζωής των κατοίκων αγροτικών περιοχών.			
Συγκεκριμένα ενισχύονται παρεμβάσεις όπως:			
<ul style="list-style-type: none"> • ίδρυση επέκταση και εκσυγχρονισμός πάρκου αθλητικών δραστηριοτήτων • ίδρυση επέκταση και εκσυγχρονισμός παιδικών σταθμών • ίδρυση επέκταση και εκσυγχρονισμός πολιτιστικών κέντρων • ίδρυση επέκταση και εκσυγχρονισμός αγροτικών ιατρείων κλπ 			
Η παρεχόμενη στήριξη ακολουθεί τον Καν. (ΕΕ) 1305/2013 με ένταση ενίσχυσης που ορίζεται στο 100% των επιλέξιμων δαπανών όταν η πράξη δεν επιφέρει κέρδος. Για επενδύσεις που παράγουν κέρδος το ποσό της επιχορήγησης δεν υπερβαίνει τη διαφορά μεταξύ των επιλέξιμων δαπανών και του κέρδους εκμετάλλευσης της επένδυσης. Το κέρδος εκμετάλλευσης αφαιρείται από τις επιλέξιμες δαπάνες εκ των προτέρων, βάσει εύλογων προβλέψεων. Εναλλακτικά, στις περιπτώσεις εφαρμογής των άρθρων 53 και 55 του Καν. 651/2014, το μέγιστο ποσοστό ενίσχυσης δύναται να καθοριστεί στο 80% των επιλέξιμων δαπανών χωρίς τη διεξαγωγή χρηματοοικονομικής ανάλυσης.			
Μέγιστο ύψος προϋπολογισμού ανά επένδυση που ορίζεται το ποσό των 600.000,00€. Για πράξεις που αφορούν άυλες ενέργειες ο συνολικός προϋπολογισμός δεν μπορεί να υπερβαίνει το ποσό των 50.000 € για έργα δημόσιου χαρακτήρα			
Θεματική Κατεύθυνση που εξυπηρετείται			
- Βελτίωση των συνθηκών διαβίωσης και ποιότητας ζωής του τοπικού πληθυσμού			
Χρηματοδοτικά στοιχεία			
	Ποσό (€)	Ποσοστό (%) σε επίπεδο υπο-μέτρου	Ποσοστό (%) σε επίπεδο Τοπικού Προγράμματος
Συνολικός Προϋπολογισμός	600.000,00	11,81%	9,38%
Δημόσια Δαπάνη	600.000,00	1,61%	1,19%
Ιδιωτική Συμμετοχή	0,00	0,00%	0,00%
Περιοχή Εφαρμογής			
Ολόκληρη η περιοχή εφαρμογής του τοπικού προγράμματος CLLD/LEADER της Π.Ε. Τρικάλων			
Εν δυνάμει δικαιούχοι			
Δικαιούχοι είναι ΟΤΑ Α και Β βαθμού και φορείς τους για έργα που θα αφορούν διοικητικές υποδιαιρέσεις τους (τοπικές ή δημοτικές κοινότητες).			
Κριτήρια επιλογής			

A/A	ΚΡΙΤΗΡΙΟ	ΑΝΑΛΥΣΗ	ΒΑΘΜΟΛΟΓΙΑ	ΒΑΡΥΤΗΤΑ
1	Σκοπιμότητα της πρότασης (Ειδικοί ή στρατηγικοί στόχοι του τοπικού προγράμματος που εξυπηρετούνται με την υλοποίηση της πρότασης)	Συσχέτιση με το σύνολο των στόχων που αφορούν στην υπο-δράση	100	10
		Συσχέτιση με το 70% των των στόχων που αφορούν στην υπο-δράση	70	
		Συσχέτιση με το 30% των των στόχων που αφορούν στην υπο-δράση	30	
		Συσχέτιση με ποσοστό μικρότερο του 30% των στόχων που αφορούν στην υπο-δράση	0	
2	Συσχέτιση της πρότασης με Έξυπνη Εξειδίκευση (RIS)	Ναι	100	8
		Όχι	0	
3	Ρεαλιστικότητα - αξιοπιστία κόστους	100*(αιτούμενο-εγκεκριμένο)/εγκεκριμένο ≤ 5	100	10
		5 < 100*(αιτούμενο-εγκεκριμένο)/εγκεκριμένο ≤ 10	60	
		10 < 100*(αιτούμενο-εγκεκριμένο)/εγκεκριμένο ≤ 30	30	
		100*(αιτούμενο-εγκεκριμένο)/εγκεκριμένο > 30	0	
4	Ρεαλιστικότητα χρονοδιαγράμματος υλοποίησης επένδυσης	Χρονοδιάγραμμα σύμφωνο με το είδος και το μέγεθος του έργου	50	12
		Ορθολογικός προσδιορισμός των επιμέρους φάσεων υλοποίησης του έργου	50	
5	Σαφήνεια και πληρότητα της πρότασης	Σαφήνεια του περιεχομένου της πρότασης και πληρότητα ως προς τα απαιτούμενα για τη βαθμολόγηση δικαιολογητικά	100	12
		Ασαφής περιγραφή της πρότασης αλλά πληρότητα ως προς τα απαιτούμενα για τη βαθμολόγηση δικαιολογητικά	50	
		Ασαφής περιγραφή της πρότασης και ελλείψεις ως προς τα απαιτούμενα για τη βαθμολόγηση δικαιολογητικά	0	
6	Ετοιμότητα έναρξης υλοποίησης της πρότασης	Εξασφάλιση του συνόλου των απαιτούμενων γνωμοδοτήσεων/εγκρίσεων / αδειών	100	12
		Εξασφάλιση μέρους των απαιτούμενων γνωμοδοτήσεων/εγκρίσεων / αδειών	60	
		Υποβολή αιτήσεων στις αρμόδιες αρχές για απαραίτητες γνωμοδοτήσεις/εγκρίσεις / άδειες.	30	
7	Χωροθέτηση της πράξης (σύμφωνα με τη	Ορεινή	50	6

	σύσταση της Επιτροπής 2003/361/ΕΚ)	Μειονεκτική	20	
		Λοιπές περιοχές	0	
8	Περιοχές που έχουν υποστεί φυσικές καταστροφές	Ναι	100	4
		Όχι	0	
9	Εισαγωγή καινοτομίας / ΤΠΕ ή πιλοτικών καινοτόμων εφαρμογών	Ναι	100	8
		Όχι	0	
10	Προστασία περιβάλλοντος	Ποσοστό δαπανών σχετικών με την προστασία του περιβάλλοντος μεγαλύτερο ή ίσο του 5%	100	8
		Ποσοστό δαπανών σχετικών με την προστασία του περιβάλλοντος μικρότερο του 5%	0	
11	Υλοποίηση σε κατηγορίες και είδος περιοχών σε σχέση και με τη σπουδαιότητά τους ή την κρισιμότητα ασκούμενων πιέσεων (περιοχές RAMSAR, NATURA, προστατευόμενες περιοχές, υγροβιότοποι, κατηγορίες γεωργικής δραστηριότητας όπως εντατική γεωργία ή λειμώνες και άλλες περιοχές με υψηλές πιέσεις ασκούμενες από τη γεωργία)	Ναι	100	10
		Όχι	0	
	ΤΙΜΗ ΒΑΣΗΣ	40		
Συνέργεια / συμπληρωματικότητα με άλλες δράσεις του τοπικού προγράμματος				
Η συγκεκριμένη δράση σχετίζεται άμεσα με τις δράσεις του προγράμματος που αφορούν στις "Βασικές υπηρεσίες & ανάπτυξη χωριών σε αγροτικές περιοχές" και εξυπηρετούν στη αναβάθμιση της ποιότητας ζωής των κατοίκων και επισκεπτών.				
Συνέργεια / συμπληρωματικότητα με λοιπές αναπτυξιακές δράσεις στην ευρύτερη περιοχή				
Συμπληρωματικότητα και συνέργεια με στόχους του ΠΕΠ Θεσσαλίας και τα μέτρα 7.2, 7.4 & 7.5 του ΠΑΑ 2014-2020 όσον αφορά στην αναβάθμιση της ποιότητας ζωής των κατοίκων και επισκεπτών.				

Τεχνικά Δελτία Δράσεων ΕΓΤΑΑ	
Τίτλος Δράσης	Βασικές υπηρεσίες & ανάπτυξη χωριών σε αγροτικές περιοχές
Κωδικός Δράσης	19.2.4
Τίτλος υποδράσης	Στήριξη για επενδύσεις για δημόσια χρήση σε υπηρεσίες και υποδομές αναψυχής, ανάπτυξης χώρων εντός οικισμών, τουριστικές πληροφορίες και τουριστικές υποδομές μικρής κλίμακας (π.χ. σημάνσεις, κοινόχρηστοι χώροι, προβολή προώθηση περιοχών, ποδηλατικές διαδρομές κ.λπ.)
Κωδικός υποδράσης	19.2.4.3
ΕΔΕΤ	ΕΓΤΑΑ
Νομική βάση*	Άρθρο 20 του Κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1305/2013 & άρθρα 53, 55 και 56 Καν. (ΕΕ) 651/2014
Αναλυτική Περιγραφή Δράσης	
<p>Η δράση αφορά στη διαμόρφωση και αισθητική αναβάθμιση κοινόχρηστων χώρων (διαμορφώσεις – πλακοστρώσεις πλατειών κτλ) και την δημιουργία χώρων αναψυχής, με σκοπό την προσέλκυση περισσότερων επισκεπτών, ώστε να εξασφαλίζονται μεγαλύτερα οφέλη για τις τοπικές επιχειρήσεις αλλά και τους κατοίκους. Όλες οι παρεμβάσεις θα ακολουθούν την φιλοσοφία της ομοιομορφίας με το φυσικό περιβάλλοντα χώρο και την πολιτιστική κληρονομιά της περιοχής.</p> <p>Αναλυτικότερα ενισχύονται οι εξής παρεμβάσεις :</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ανάπλαση, βελτίωση και εξωραϊσμός κοινόχρηστων χώρων (κυρίως των κεντρικών πλατειών) • Τοποθέτηση πινακίδων σήμανσης και πληροφόρησης • Προβολή - προώθηση περιοχών • Ποδηλατικές διαδρομές • Περιπατητικές διαδρομές 	

- Υποδομές αναψυχής
- Τουριστικές πληροφορίες
- Τουριστικές υποδομές μικρής κλίμακας

Στο πλαίσιο της υποδράσης, οποιαδήποτε πράξη τουριστικής φύσεως θα πρέπει να στοχεύει αποκλειστικά στην εξυπηρέτηση των επισκεπτών (π.χ. σημεία πληροφόρησης) και όχι στην προβολή της περιοχής με στόχο την αύξηση της επισκεψιμότητας (παρά μόνο αιτιολογημένα σε τοπικό επίπεδο ή την προβολή προϊόντων που συνδέονται και εξυπηρετούν ιδιωτικά συμφέροντα

Η παρεχόμενη στήριξη ακολουθεί τον Καν. (ΕΕ) 1305/2013 με ένταση ενίσχυσης που ορίζεται στο 100% των επιλέξιμων δαπανών όταν η πράξη δεν επιφέρει κέρδος. Για επενδύσεις που παράγουν κέρδος το ποσό της επιχορήγησης δεν υπερβαίνει τη διαφορά μεταξύ των επιλέξιμων δαπανών και του κέρδους εκμετάλλευσης της επένδυσης. Το κέρδος εκμετάλλευσης αφαιρείται από τις επιλέξιμες δαπάνες εκ των προτέρων, βάσει εύλογων προβλέψεων. Σε αντίθετη περίπτωση γίνεται εξέταση ποσού ενίσχυσης (επιλέξιμων δαπανών) και κέρδους εκμετάλλευσης σύμφωνα με το άρθρο 56 Καν. (ΕΕ) 651/2014. Μέγιστο ύψος προϋπολογισμού ανά επένδυση που ορίζεται το ποσό των 600.000,00€.Για πράξεις που αφορούν άυλες ενέργειες ο συνολικός προϋπολογισμός δεν μπορεί να υπερβαίνει το ποσό των 50.000 € για έργα δημόσιου χαρακτήρα.

Θεματική Κατεύθυνση που εξυπηρετείται

- Βελτίωση των συνθηκών διαβίωσης και ποιότητας ζωής του τοπικού πληθυσμού

Χρηματοδοτικά στοιχεία

	Ποσό (€)	Ποσοστό (%) σε επίπεδο υπο-μέτρου	Ποσοστό (%) σε επίπεδο Τοπικού Προγράμματος
Συνολικός Προϋπολογισμός	285.000,00	5,61%	4,46%
Δημόσια Δαπάνη	285.000,00	7,63%	5,64%
Ιδιωτική Συμμετοχή	0,00	0,00%	0,00%

Περιοχή Εφαρμογής

Ολόκληρη η περιοχή εφαρμογής του τοπικού προγράμματος CLLD/LEADER της Π.Ε. Τρικάλων

Εν δυνάμει δικαιούχοι

Δικαιούχοι είναι ΟΤΑ Α και Β βαθμού.

Κριτήρια επιλογής

A/A	ΚΡΙΤΗΡΙΟ	ΑΝΑΛΥΣΗ	ΒΑΘΜΟΛΟΓΙΑ	ΒΑΡΥΤΗΤΑ
1	Σκοπιμότητα της πρότασης (Ειδικοί ή στρατηγικοί στόχοι του τοπικού προγράμματος που εξυπηρετούνται με την υλοποίηση της πρότασης)	Συσχέτιση με το σύνολο των στόχων που αφορούν στην υπο-δράση	100	10
		Συσχέτιση με το 70% των των στόχων που αφορούν στην υπο-δράση	70	
		Συσχέτιση με το 30% των των στόχων που αφορούν στην υπο-δράση	30	
		Συσχέτιση με ποσοστό μικρότερο του 30% των στόχων που αφορούν στην υπο-δράση	0	
2	Συσχέτιση της πρότασης με Έξυπνη Εξειδίκευση (RIS)	Ναι	100	8
		Όχι	0	
3	Ρεαλιστικότητα - αξιοπιστία κόστους	$100 * (\text{αιτούμενο-εγκεκριμένο}) / \text{εγκεκριμένο} \leq 5$	100	10
		$5 < 100 * (\text{αιτούμενο-εγκεκριμένο}) / \text{εγκεκριμένο} \leq 10$	60	
		$10 < 100 * (\text{αιτούμενο-εγκεκριμένο}) / \text{εγκεκριμένο} \leq 30$	30	
		$100 * (\text{αιτούμενο-εγκεκριμένο}) / \text{εγκεκριμένο} > 30$	0	
4	Ρεαλιστικότητα χρονοδιαγράμματος υλοποίησης επένδυσης	Χρονοδιάγραμμα σύμφωνο με το είδος και το μέγεθος του έργου	50	12
		Ορθολογικός προσδιορισμός των επιμέρους φάσεων υλοποίησης του έργου	50	

5	Σαφήνεια και πληρότητα της πρότασης	Σαφήνεια του περιεχομένου της πρότασης και πληρότητα ως προς τα απαιτούμενα για τη βαθμολόγηση δικαιολογητικά	100	12
		Ασαφής περιγραφή της πρότασης αλλά πληρότητα ως προς τα απαιτούμενα για τη βαθμολόγηση δικαιολογητικά	50	
		Ασαφής περιγραφή της πρότασης και ελλείψεις ως προς τα απαιτούμενα για τη βαθμολόγηση δικαιολογητικά	0	
6	Ετοιμότητα έναρξης υλοποίησης της πρότασης	Εξασφάλιση του συνόλου των απαιτούμενων γνωμοδοτήσεων/εγκρίσεων / αδειών	100	12
		Εξασφάλιση μέρους των απαιτούμενων γνωμοδοτήσεων/εγκρίσεων / αδειών	60	
		Υποβολή αιτήσεων στις αρμόδιες αρχές για απαραίτητες γνωμοδοτήσεις/εγκρίσεις / άδειες.	30	
7	Χωροθέτηση της πράξης (σύμφωνα με τη σύσταση της Επιτροπής 2003/361/ΕΚ)	Ορεινή	50	6
		Μειονεκτική	20	
		Λοιπές περιοχές	0	
8	Περιοχές που έχουν υποστεί φυσικές καταστροφές	Ναι	100	4
		Όχι	0	
9	Εισαγωγή καινοτομίας / ΤΠΕ ή πιλοτικών καινοτόμων εφαρμογών	Ναι	100	8
		Όχι	0	
10	Προστασία περιβάλλοντος	Ποσοστό δαπανών σχετικών με την προστασία του περιβάλλοντος μεγαλύτερο ή ίσο του 5%	100	8
		Ποσοστό δαπανών σχετικών με την προστασία του περιβάλλοντος μικρότερο του 5%	0	
11	Υλοποίηση σε κατηγορίες και είδος περιοχών σε σχέση και με τη σπουδαιότητά τους ή την κρισιμότητα ασκούμενων πιέσεων (περιοχές RAMSAR, NATURA, προστατευόμενες περιοχές, υγροβιότοποι, κατηγορίες γεωργικής δραστηριότητας όπως εντατική γεωργία ή λειμώνες και άλλες περιοχές με υψηλές πιέσεις ασκούμενες από τη γεωργία)	Ναι	100	10
		Όχι	0	
ΤΙΜΗ ΒΑΣΗΣ		40		
Συνέργεια / συμπληρωματικότητα με άλλες δράσεις του τοπικού προγράμματος				
Η συγκεκριμένη δράση σχετίζεται άμεσα με τις δράσεις του προγράμματος που αφορούν στις "Βασικές υπηρεσίες & ανάπτυξη χωριών σε αγροτικές περιοχές" και εξυπηρετούν στη αναβάθμιση της ποιότητας ζωής των κατοίκων και επισκεπτών.				
Συνέργεια / συμπληρωματικότητα με λοιπές αναπτυξιακές δράσεις στην ευρύτερη περιοχή				
Συμπληρωματικότητα και συνέργεια με στόχους του ΠΕΠ Θεσσαλίας και τα μέτρα 7.2, 7.4 & 7.5 του ΠΑΑ 2014-2020 όσον αφορά στην αναβάθμιση της ποιότητας ζωής των κατοίκων και επισκεπτών.				

Τεχνικά Δελτία Δράσεων ΕΓΤΑΑ				
Τίτλος Δράσης	Βασικές υπηρεσίες & ανάπτυξη χωριών σε αγροτικές περιοχές			
Κωδικός Δράσης	19.2.4			
Τίτλος υποδράσης	Ενίσχυση πολιτιστικών εκδηλώσεων			
Κωδικός υποδράσης	19.2.4.4			
ΕΔΕΤ	ΕΓΤΑΑ			
Νομική βάση*	Άρθρο 20 του Κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1305/2013 & άρθρα 53, 55 και 56 Καν. (ΕΕ) 651/2014.			
Αναλυτική Περιγραφή Δράσης				
<p>Στην παρούσα υποδράση ενισχύονται πράξεις αναβίωσης της τοπικής πολιτιστικής παράδοσής της υπαίθρου που αφορούν στην αγροδιατροφική και γαστρονομική ταυτότητα της περιοχής από φορείς. Στο πλαίσιο της δράσης ενισχύονται:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Παραδοσιακά πανηγύρια της αγροτικής υπαίθρου • Πολιτιστικές Εκδηλώσεις • Φεστιβάλ • Εκθέσεις • Πολιτιστικές συναντήσεις • Παρουσιάσεις πολιτιστικού αποθέματος <p>Οι προτεινόμενες εκδηλώσεις θα πρέπει να έχουν στόχο τη διατήρηση πολιτιστικών/ ιστορικών / περιβαλλοντικών κλπ. στοιχείων της περιοχής ή τη βελτίωση της ποιότητας ζωής των κατοίκων και όχι την προσέκλυση τουριστών ή την άμεση ή έμμεση προβολή ιδιωτικών συμφερόντων.</p> <p>Η παρεχόμενη στήριξη ακολουθεί τον Καν. (ΕΕ) 1305/2013 με ένταση ενίσχυσης που ορίζεται στο 100% των επιλέξιμων δαπανών όταν η πράξη δεν επιφέρει κέρδος. Για επενδύσεις που παράγουν κέρδος το ποσό της επιχορήγησης δεν υπερβαίνει τη διαφορά μεταξύ των επιλέξιμων δαπανών και του κέρδους εκμετάλλευσης της επένδυσης. Το κέρδος εκμετάλλευσης αφαιρείται από τις επιλέξιμες δαπάνες εκ των προτέρων, βάσει εύλογων προβλέψεων. Εναλλακτικά, στις περιπτώσεις εφαρμογής των άρθρων 53 και 55 του Καν. 651/2014, το μέγιστο ποσοστό ενίσχυσης δύναται να καθοριστεί στο 80% των επιλέξιμων δαπανών χωρίς τη διεξαγωγή χρηματοοικονομικής ανάλυσης.</p> <p>Μέγιστο ύψος προϋπολογισμού ανά επένδυση που ορίζεται το ποσό των 600.000,00€. Για πράξεις που αφορούν άυλες ενέργειες ο συνολικός προϋπολογισμός δεν μπορεί να υπερβαίνει το ποσό των 50.000,00 € για έργα δημόσιου χαρακτήρα.</p>				
Θεματική Κατεύθυνση που εξυπηρετείται				
- Διατήρηση – βελτίωση των πολιτισμικών στοιχείων της περιοχής				
Χρηματοδοτικά στοιχεία				
	Ποσό (€)	Ποσοστό (%) σε επίπεδο υπο-μέτρου	Ποσοστό (%) σε επίπεδο Τοπικού Προγράμματος	
Συνολικός Προϋπολογισμός	87.500,00	1,72%	1,37%	
Δημόσια Δαπάνη	70.000,00	1,87%	1,39%	
Ιδιωτική Συμμετοχή	17.500,00	1,30%	1,30%	
Περιοχή Εφαρμογής				
Ολόκληρη η περιοχή εφαρμογής του τοπικού προγράμματος CLLD/LEADER της Π.Ε. Τρικάλων				
Εν δυνάμει δικαιούχοι				
Δικαιούχοι είναι πολιτιστικοί - λαογραφικοί σύλλογοι και οργανισμοί, είτε επιχειρήσεις που προάγουν την τοπική πολιτιστική ταυτότητα της περιοχής, ΟΤΑ, επιμελητήρια, ΜΚΟ, με έμφαση σε εκδηλώσεις που συνδυάζουν την ανάδειξη της γαστρονομίας.				
Κριτήρια επιλογής				
A/A	ΚΡΙΤΗΡΙΟ	ΑΝΑΛΥΣΗ	ΒΑΘΜΟΛΟΓΙΑ	ΒΑΡΥΤΗΤΑ
1	Σκοπιμότητα της πρότασης (Ειδικοί ή στρατηγικοί στόχοι του τοπικού προγράμματος που εξυπηρετούνται με την υλοποίηση της πρότασης)	Συσχέτιση με το σύνολο των στόχων που αφορούν στην υποδράση	100	10
		Συσχέτιση με το 70% των των στόχων που αφορούν στην υποδράση	70	
		Συσχέτιση με το 30% των των στόχων που αφορούν στην υποδράση	30	

		Συσχέτιση με ποσοστό μικρότερο του 30% των στόχων που αφορούν στην υπο-δράση	0	
2	Ρεαλιστικότητα - αξιοπιστία κόστους	100*(αιτούμενο-εγκεκριμένο)/εγκεκριμένο ≤ 5	100	10
		5 < 100*(αιτούμενο-εγκεκριμένο)/εγκεκριμένο ≤ 10	60	
		10 < 100*(αιτούμενο-εγκεκριμένο)/εγκεκριμένο ≤ 30	30	
		100*(αιτούμενο-εγκεκριμένο)/εγκεκριμένο > 30	0	
3	Ρεαλιστικότητα χρονοδιαγράμματος υλοποίησης επένδυσης	Χρονοδιάγραμμα σύμφωνο με το είδος και το μέγεθος του έργου	50	10
		Ορθολογικός προσδιορισμός των επιμέρους φάσεων υλοποίησης του έργου	50	
4	Σαφήνεια και πληρότητα της πρότασης	Σαφήνεια του περιεχομένου της πρότασης και πληρότητα ως προς τα απαιτούμενα για τη βαθμολόγηση δικαιολογητικά	100	10
		Ασαφής περιγραφή της πρότασης αλλά πληρότητα ως προς τα απαιτούμενα για τη βαθμολόγηση δικαιολογητικά	50	
		Ασαφής περιγραφή της πρότασης και ελλείψεις ως προς τα απαιτούμενα για τη βαθμολόγηση δικαιολογητικά	0	
5	Ετοιμότητα έναρξης υλοποίησης της πρότασης	Εξασφάλιση του συνόλου των απαιτούμενων γνωμοδοτήσεων/εγκρίσεων / αδειών	100	10
		Εξασφάλιση μέρους των απαιτούμενων γνωμοδοτήσεων/εγκρίσεων / αδειών	60	
		Υποβολή αιτήσεων στις αρμόδιες αρχές για απαραίτητες γνωμοδοτήσεις/εγκρίσεις / άδειες.	30	
6	Σύσταση Φορέα	Έχει συσταθεί ο φορέας υλοποίησης της επένδυσης (εταιρεία, νομικό πρόσωπο κλπ) ή δεν απαιτείται σύσταση φορέα	100	6
		Δεν έχει συσταθεί ο φορέας που απαιτείται	0	
7	Χωροθέτηση της πράξης (σύμφωνα με τη σύσταση της Επιτροπής 2003/361/ΕΚ)	Ορεινή	50	6
		Μειονεκτική	20	
		Λοιπές περιοχές	0	
8	Εισαγωγή καινοτομίας / ΤΠΕ ή πιλοτικών καινοτόμων εφαρμογών	Ναι	100	6
		Όχι	0	
9	Φύση/Αντικείμενο εκδήλωσης που συνδέεται με ιστορία και τοπικά δρώμενα	Πολιτιστικό γεγονός	40	14
		Ιστορικό γεγονός	40	

		Αθλητικό γεγονός	20	
10	Επαναληψιμότητα εκδήλωσης στο πλαίσιο του παρόντος σχεδίου χρηματοδότησης	Διοργάνωση για 4 και άνω έτη	100	12
		Διοργάνωση για 2 ή 3 έτη	50	
		Διοργάνωση για 1 έτος	0	
11	Προστασία περιβάλλοντος	Ποσοστό δαπανών σχετικών με την προστασία του περιβάλλοντος μεγαλύτερο ή ίσο του 5%	100	6
		Ποσοστό δαπανών σχετικών με την προστασία του περιβάλλοντος μικρότερο του 5%	0	
	ΤΙΜΗ ΒΑΣΗΣ		40	
Συνέργεια / συμπληρωματικότητα με άλλες δράσεις του τοπικού προγράμματος				
Η συγκεκριμένη δράση σχετίζεται άμεσα με τις δράσεις του προγράμματος που αφορούν τηανάδειξη της ιδιαίτερης «ταυτότητας» της περιοχής παρέμβασηςκαι την ανάδειξη της φυσικής & πολιτισμικής κληρονομιάς και χρήση του πολιτιστικού αποθέματος ως «πόρο» για την τοπική οικονομία και την ενδυνάμωση της «ταυτότητας» της περιοχής.				
Συνέργεια / συμπληρωματικότητα με λοιπές αναπτυξιακές δράσεις στην ευρύτερη περιοχή				
Συμπληρωματικότητα και συνέργεια με στόχους του ΠΕΠ Θεσσαλίας και τα μέτρα 7.2, 7.4 & 7.5 του ΠΑΑ 2014-2020 όσον αφορά στην αναβάθμιση της ποιότητας ζωής των κατοίκων και επισκεπτών.				

Τεχνικά Δελτία Δράσεων ΕΓΤΑΑ	
Τίτλος Δράσης	Βασικές υπηρεσίες & ανάπλαση χωριών σε αγροτικές περιοχές
Κωδικός Δράσης	19.2.4
Τίτλος υποδράσης	Στήριξη για μελέτες, υπηρεσίες και επενδύσεις, που συνδέονται με τον πολιτισμό, με τη διατήρηση, αποκατάσταση και αναβάθμιση της πολιτιστικής και φυσικής κληρονομιάς των χωριών, των αγροτικών τοπίων και των τόπων με υψηλή φυσική αξία, συμπεριλαμβανομένων των σχετικών κοινωνικο-οικονομικών πτυχών, καθώς και δράσεις περιβαλλοντικής ευαισθητοποίησης (συμπεριλαμβανομένων πολιτιστικών / συνεδριακών κέντρων, μουσείων, πολιτιστικών χαρακτηριστικών της υπαίθρου –μύλοι, γεφύρια κ.λπ.)
Κωδικός υποδράσης	19.2.4.5
ΕΔΕΤ	ΕΓΤΑΑ
Νομική βάση*	Άρθρο 20 του Κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1305/2013 & άρθρα 53, 55 και 56 Καν. (ΕΕ) 651/2014
Αναλυτική Περιγραφή Δράσης	
<p>Η περιοχή παρέμβασης παρουσιάζει πλούσιο πολιτιστικό και φυσικό απόθεμα με υψηλής αξίας φυσικά τοπία όπως των Μετεώρων και των ορεινών περιοχών. Η παρούσα υποδράση υποστηρίζει την τη διατήρηση, αποκατάσταση και αναβάθμιση της πολιτιστικής κληρονομιάς και του φυσικού τοπίου μέσα από επενδύσεις, μελέτες και υπηρεσίες, ώστε να προσελκύσει περισσότερους επισκέπτες και να αναζωογονήσει τις περιοχές αυτές.</p> <p>Μέσω της υποδράσης δύναται να υλοποιηθούν πράξεις που συνδέονται με:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Την πολιτιστική κληρονομιά, όπως για παράδειγμα μελέτες καταγραφής, ενίσχυση πολιτιστικών συλλόγων μέσω της προμήθειας μουσικών οργάνων, παραδοσιακών φορεσιών, δημιουργία εκθετηρίων – συλλογών, πολιτιστικών / συνεδριακών κέντρων, μουσείων, βιβλιοθηκών, παρεμβάσεις για τη διατήρηση των πολιτιστικών χαρακτηριστικών της υπαίθρου – μύλοι, γεφύρια. • Την φυσική κληρονομιά, όπως μικρής κλίμακας τεχνικά έργα καθαρισμού, προστασίας ή αποκατάστασης / αναβάθμισης τοπίων και χώρων. • Την περιβαλλοντική ευαισθητοποίηση, όπως δράσεις ενημέρωσης και πληροφόρησης, διοργάνωση συναντήσεων, ημερίδων, σχεδίαση ενημερωτικού υλικού και υλικού προώθησης <p>Ενισχύεται η υλοποίηση παρεμβάσεων, όπως:</p> <ul style="list-style-type: none"> • ίδρυση, επέκταση και εκσυγχρονισμός υποδομών, για την αξιοποίηση κτιρίων που μπορούν να μετατραπούν χώρους προβολής της τοπικής πολιτιστικής κληρονομιάς της περιοχής με χαρακτηριστικά τεχνολογικής καινοτομίας, διαδραστική τεχνολογία, 3D, ψηφιακή τεχνολογία κ.λπ. • αποκατάσταση και συντήρηση πολιτιστικών χαρακτηριστικών της υπαίθρου, όπως γεφύρια, βρύσες, κ.λπ. • μελέτες και επενδύσεις, που συνδέονται με τη διατήρηση, αποκατάσταση και αναβάθμιση της πολιτιστικής και φυσικής κληρονομιάς των χωριών, των αγροτικών τοπίων και των τόπων με υψηλή φυσική αξία, συμπεριλαμβανομένων των σχετικών κοινωνικο-οικονομικών πτυχών, • δράσεις περιβαλλοντικής ευαισθητοποίησης και προβολής πολιτιστικής κληρονομιάς 	

- υποδομές πολιτισμού (μουσεία, υπαίθρια θέατρα, χώροι σχετιζόμενοι με ιστορικά πρόσωπα)

Οι προτεινόμενες εκδηλώσεις θα πρέπει να έχουν στόχο τη διατήρηση πολιτιστικών/ ιστορικών / περιβαλλοντικών κλπ. στοιχείων της περιοχής ή τη βελτίωση της ποιότητας ζωής των κατοίκων και όχι την προσέκλυση τουριστών ή την άμεση ή έμμεση προβολή ιδιωτικών συμφερόντων.

Η παρεχόμενη στήριξη ακολουθεί τον Καν. (ΕΕ) 1305/2013 με ένταση ενίσχυσης που ορίζεται στο 100% των επιλέξιμων δαπανών όταν η πράξη δεν επιφέρει κέρδος. Για επενδύσεις που παράγουν κέρδος το ποσό της επιχορήγησης δεν υπερβαίνει τη διαφορά μεταξύ των επιλέξιμων δαπανών και του κέρδους εκμετάλλευσης της επένδυσης. Το κέρδος εκμετάλλευσης αφαιρείται από τις επιλέξιμες δαπάνες εκ των προτέρων, βάσει εύλογων προβλέψεων. Εναλλακτικά, στις περιπτώσεις εφαρμογής των άρθρων 53 και 55 του Καν. 651/2014, το μέγιστο ποσοστό ενίσχυσης δύναται να καθοριστεί στο 80% των επιλέξιμων δαπανών χωρίς τη διεξαγωγή χρηματοοικονομικής ανάλυσης.

Μέγιστο ύψος προϋπολογισμού ανά επένδυση που ορίζεται το ποσό των 600.000,00€. Για πράξεις που αφορούν άυλες ενέργειες ο συνολικός προϋπολογισμός δεν μπορεί να υπερβαίνει το ποσό των 50.000 € για έργα δημόσιου χαρακτήρα.

Θεματική Κατεύθυνση που εξυπηρετείται

- Διατήρηση – βελτίωση των πολιτισμικών στοιχείων της περιοχής

Χρηματοδοτικά στοιχεία

	Ποσό (€)	Ποσοστό (%) σε επίπεδο υπο-μέτρου	Ποσοστό (%) σε επίπεδο Τοπικού Προγράμματος
Συνολικός Προϋπολογισμός	730.000,00	14,37%	11,42%
Δημόσια Δαπάνη	730.000,00	19,54%	14,64%
Ιδιωτική Συμμετοχή	0,00	0,00%	0,00%

Περιοχή Εφαρμογής

Ολόκληρη η περιοχή εφαρμογής του τοπικού προγράμματος CLLD/LEADER της Π.Ε. Τρικάλων

Εν δυνάμει δικαιούχοι

Δικαιούχοι είναι ΟΤΑ Α' και Β βαθμού, φορείς τους, καθώς και λοιποί φορείς που προβλέπουν στο καταστατικό τους την υλοποίηση έργων δημοσίου χαρακτήρα.

Κριτήρια επιλογής

A/A	ΚΡΙΤΗΡΙΟ	ΑΝΑΛΥΣΗ	ΒΑΘΜΟΛΟΓΙΑ	ΒΑΡΥΤΗΤΑ
1	Σκοπιμότητα της πρότασης (Ειδικοί ή στρατηγικοί στόχοι του τοπικού προγράμματος που εξυπηρετούνται με την υλοποίηση της πρότασης)	Συσχέτιση με το σύνολο των στόχων που αφορούν στην υπο-δράση	100	10
		Συσχέτιση με το 70% των των στόχων που αφορούν στην υπο-δράση	70	
		Συσχέτιση με το 30% των των στόχων που αφορούν στην υπο-δράση	30	
		Συσχέτιση με ποσοστό μικρότερο του 30% των στόχων που αφορούν στην υπο-δράση	0	
2	Συσχέτιση της πρότασης με Έξυπνη Εξειδίκευση (RIS)	Ναι	100	8
		Όχι	0	
3	Ρεαλιστικότητα - αξιοπιστία κόστους	100*(αιτούμενο-εγκεκριμένο)/εγκεκριμένο ≤ 5	100	10
		5 < 100*(αιτούμενο-εγκεκριμένο)/εγκεκριμένο ≤ 10	60	
		10 < 100*(αιτούμενο-εγκεκριμένο)/εγκεκριμένο ≤ 30	30	
		100*(αιτούμενο-εγκεκριμένο)/εγκεκριμένο > 30	0	
4	Ρεαλιστικότητα χρονοδιαγράμματος υλοποίησης επένδυσης	Χρονοδιάγραμμα σύμφωνο με το είδος και το μέγεθος του έργου	50	12
		Ορθολογικός προσδιορισμός των επιμέρους φάσεων υλοποίησης του έργου	50	

5	Σαφήνεια και πληρότητα της πρότασης	Σαφήνεια του περιεχομένου της πρότασης και πληρότητα ως προς τα απαιτούμενα για τη βαθμολόγηση δικαιολογητικά	100	12
		Ασαφής περιγραφή της πρότασης αλλά πληρότητα ως προς τα απαιτούμενα για τη βαθμολόγηση δικαιολογητικά	50	
		Ασαφής περιγραφή της πρότασης και ελλείψεις ως προς τα απαιτούμενα για τη βαθμολόγηση δικαιολογητικά	0	
6	Ετοιμότητα έναρξης υλοποίησης της πρότασης	Εξασφάλιση του συνόλου των απαιτούμενων γνωμοδοτήσεων/εγκρίσεων / αδειών	100	12
		Εξασφάλιση μέρους των απαιτούμενων γνωμοδοτήσεων/εγκρίσεων / αδειών	60	
		Υποβολή αιτήσεων στις αρμόδιες αρχές για απαραίτητες γνωμοδοτήσεις/εγκρίσεις / άδειες.	30	
7	Χωροθέτηση της πράξης (σύμφωνα με τη σύσταση της Επιτροπής 2003/361/ΕΚ)	Ορεινή	50	6
		Μειονεκτική	20	
		Λοιπές περιοχές	0	
8	Περιοχές που έχουν υποστεί φυσικές καταστροφές	Ναι	100	4
		Όχι	0	
9	Εισαγωγή καινοτομίας / ΤΠΕ ή πιλοτικών καινοτόμων εφαρμογών	Ναι	100	8
		Όχι	0	
10	Προστασία περιβάλλοντος	Ποσοστό δαπανών σχετικών με την προστασία του περιβάλλοντος μεγαλύτερο ή ίσο του 5%	100	8
		Ποσοστό δαπανών σχετικών με την προστασία του περιβάλλοντος μικρότερο του 5%	0	
11	Υλοποίηση σε κατηγορίες και είδος περιοχών σε σχέση και με τη σπουδαιότητά τους ή την κρισιμότητα ασκούμενων πιέσεων (περιοχές RAMSAR, NATURA, προστατευόμενες περιοχές, υγροβιότοποι, κατηγορίες γεωργικής δραστηριότητας όπως εντατική γεωργία ή λειμώνες και άλλες περιοχές με υψηλές πιέσεις ασκούμενες από τη γεωργία)	Ναι	100	10
		Όχι	0	
ΤΙΜΗ ΒΑΣΗΣ		40		
Συνέργεια / συμπληρωματικότητα με άλλες δράσεις του τοπικού προγράμματος				
Η συγκεκριμένη δράση σχετίζεται άμεσα με τις δράσεις του προγράμματος που αφορούν την "Ανάδειξη της φυσικής & πολιτισμικής κληρονομιάς και χρήση του πολιτιστικού αποθέματος ως «πόρο» για την τοπική οικονομία και την ενδυνάμωση της «ταυτότητας» της περιοχής", στις "Βασικές υπηρεσίες & ανάπλαση χωριών σε αγροτικές περιοχές" και εξυπηρετούν στη αναβάθμιση της ποιότητας ζωής των κατοίκων και επισκεπτών καθώς και στην "Ποιοτική βελτίωση αναβάθμιση και θεματική διεύρυνση του παρεχόμενου τουριστικού προϊόντος"				
Συνέργεια / συμπληρωματικότητα με λοιπές αναπτυξιακές δράσεις στην ευρύτερη περιοχή				
Συμπληρωματικότητα και συνέργεια με στόχους του ΠΕΠ Θεσσαλίας και τα μέτρα 7.2, 7.4 & 7.5 του ΠΑΑ 2014-2020 όσον αφορά στην αναβάθμιση της ποιότητας ζωής των κατοίκων και επισκεπτών.				

➤ **Ανάπτυξη και βελτίωση βιωσιμότητας δασών**

Τεχνικά Δελτία Δράσεων ΕΓΤΑΑ				
Τίτλος Δράσης	Ανάπτυξη και βελτίωση βιωσιμότητας δασών			
Κωδικός Δράσης	19.2.6			
Τίτλος υποδράσης	Πρόληψη και αποκατάσταση δασών και δασικών εκτάσεων από πυρκαγιές και άλλες φυσικές καταστροφές και καταστροφικά συμβάντα			
Κωδικός υποδράσης	19.2.6.1			
ΕΔΕΤ	ΕΓΤΑΑ			
Νομική βάση*	Άρθρο 34 Καν . (ΕΕ) 702/2014			
Αναλυτική Περιγραφή Δράσης				
<p>Οι δασικές εκτάσεις καλύπτουν μεγάλα τμήματα των αγροτικών περιοχών και είναι ζωτικής σημασίας για τον αγροτικό πληθυσμό, στηρίζοντας την οικονομική ευημερία και απασχόληση. Είναι ένας ανανεώσιμος φυσικός πόρος με τεράστιες ανεξάντλητες δυνατότητες για την οικονομική, περιβαλλοντική, κοινωνική, τουριστική και πολιτιστική ανάπτυξη κάθε τόπου.</p> <p>Κρίνεται ιδιαίτερη σκόπιμη η λήψη μέτρων για την προστασία, επέκταση και βελτίωση των δασικών πόρων, όπως ενίσχυση της αντιδιαβρωτικής, αντιπλημμυρικής και αντιπυρικής προστασίας, διατήρηση της βιοποικιλότητας, άμβλυση των κλιματικών μεταβολών και προσαρμογή σε αυτές.</p> <p>Η συγκεκριμένη δράση περιλαμβάνει ενέργειες όπως:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Πρόληψη δασών και δασικών εκτάσεων από πυρκαγιές και άλλες φυσικές καταστροφές με δημιουργία ή/και βελτίωση εγκαταστάσεων και εξοπλισμού συστημάτων παρακολούθησης πυρκαγιών με τη δημιουργία παρατηρητηρίων, συστημάτων ανίχνευσης, προμήθεια επικοινωνιακού εξοπλισμού, κ.ά. <p>Προτεραιότητα θα δοθεί σε δράσεις παρακολούθησης πυρκαγιών μέσω ηλεκτρονικού συστήματος με κάμερες παρακολούθησης και αυτόματη ενημέρωση σε περίπτωση εκδήλωσης πυρκαγιάς, η οποία θεωρείται στο σύνολο της καινοτόμα δράση.</p> <p>Για τις ενισχύσεις που αφορούν σε πρόληψη ζημιών σε δάση και δασικές εκτάσεις, που χορηγούνται σε δημόσιους κατόχους δασικών εκμεταλλεύσεων και σε άλλους φορείς, η ένταση ενίσχυσης ανέρχεται έως το 100% των επιλέξιμων δαπανών και ακολουθεί το Άρθρο 34 του Καν. (ΕΕ) 1702/2014.</p> <p>Μέγιστο ύψος προϋπολογισμού ανά επένδυση που ορίζεται το ποσό των 200.000,00€.</p>				
Θεματική Κατεύθυνση που εξυπηρετείται				
- Ενίσχυση δράσεων και παρεμβάσεων για το περιβάλλον και την κλιματική αλλαγή				
Χρηματοδοτικά στοιχεία				
	Ποσό (€)	Ποσοστό (%) σε επίπεδο υπο-μέτρου	Ποσοστό (%) σε επίπεδο Τοπικού προγράμματος	
Συνολικός Προϋπολογισμός	120.000,00	2,36%	1,88%	
Δημόσια Δαπάνη	120.000,00	3,21%	2,38%	
Ιδιωτική Συμμετοχή	0,00	0,00%	0,00%	
Περιοχή Εφαρμογής				
Ολόκληρη η περιοχή εφαρμογής του τοπικού προγράμματος CLLD/LEADER της Π.Ε. Τρικάλων				
Εν δυνάμει δικαιούχοι				
Δημόσιες Υπηρεσίες όπως Δασικές, Δήμοι και Περιφέρειες κάτοχοι ή διαχειριστές δασών και δασικών εκτάσεων και οι ενώσεις τους, καθώς και περιβαλλοντικοί ή λοιποί κρατικοί φορείς, ΟΤΑ.				
A/A	ΚΡΙΤΗΡΙΟ	ΑΝΑΛΥΣΗ	ΒΑΘΜΟΛΟΓΙΑ	ΒΑΡΥΤΗΤΑ
1	Σκοπιμότητα της πρότασης (Ειδικοί ή στρατηγικοί στόχοι του τοπικού προγράμματος που εξυπηρετούνται με την υλοποίηση της πρότασης)	Συσχέτιση με το σύνολο των στόχων που αφορούν στην υπο-δράση	100	8
		Συσχέτιση με το 70% των των στόχων που αφορούν στην υπο-δράση	70	
		Συσχέτιση με το 30% των των στόχων που αφορούν στην υπο-δράση	30	
		Συσχέτιση με ποσοστό μικρότερο του 30% των στόχων που αφορούν στην υπο-δράση	0	

2	Προτεραιότητες υπο-δράσης (απαιτείται η συμπλήρωση στην αναλυτική περιγραφή υπο-δράσης η εξειδίκευση των προτεραιοτήτων καθώς και ο τρόπος βαθμολόγησης)	Συσχέτιση της επένδυσης με το αντικείμενο που έχει οριστεί ως προτεραιότητα της υποδράσης	100	10
		Μη συσχέτιση της επένδυσης με το αντικείμενο που έχει οριστεί ως προτεραιότητα της υποδράσης	0	
3	Αναγκαιότητα της πράξης	Δεν υπάρχει παρόμοια υπηρεσία / υποδομή στην Τοπική / Δημοτική Ενότητα	100	8
		Υπάρχει παρόμοια υπηρεσία / υποδομή στην Τοπική / Δημοτική Ενότητα	0	
4	Συσχέτιση της πρότασης με Έξυπνη Εξειδίκευση (RIS)	Ναι	100	8
		Όχι	0	
5	Ρεαλιστικότητα - αξιοπιστία κόστους	100*(αιτούμενο-εγκεκριμένο)/εγκεκριμένο ≤ 5	100	8
		5 < 100*(αιτούμενο-εγκεκριμένο)/εγκεκριμένο ≤ 10	60	
		10 < 100*(αιτούμενο-εγκεκριμένο)/εγκεκριμένο ≤ 30	30	
		100*(αιτούμενο-εγκεκριμένο)/εγκεκριμένο > 30	0	
6	Ρεαλιστικότητα χρονοδιαγράμματος υλοποίησης επένδυσης	Χρονοδιάγραμμα σύμφωνο με το είδος και το μέγεθος του έργου	50	8
		Ορθολογικός προσδιορισμός των επιμέρους φάσεων υλοποίησης του έργου	50	
7	Σαφήνεια και πληρότητα της πρότασης	Σαφήνεια του περιεχομένου της πρότασης και πληρότητα ως προς τα απαιτούμενα για τη βαθμολόγηση δικαιολογητικά	100	8
		Ασαφής περιγραφή της πρότασης αλλά πληρότητα ως προς τα απαιτούμενα για τη βαθμολόγηση δικαιολογητικά	50	
		Ασαφής περιγραφή της πρότασης και ελλείψεις ως προς τα απαιτούμενα για τη βαθμολόγηση δικαιολογητικά	0	
8	Ετοιμότητα έναρξης υλοποίησης της πρότασης	Εξασφάλιση του συνόλου των απαιτούμενων γνωμοδοτήσεων/εγκρίσεων / αδειών	100	10
		Εξασφάλιση μέρους των απαιτούμενων γνωμοδοτήσεων/εγκρίσεων / αδειών	60	
		Υποβολή αιτήσεων στις αρμόδιες αρχές για απαραίτητες γνωμοδοτήσεις/εγκρίσεις / άδειες.	30	
9	Χωροθέτηση της πράξης (σύμφωνα με τη σύσταση της Επιτροπής 2003/361/ΕΚ)	Ορεινή	50	6
		Μειονεκτική	20	
		Λοιπές περιοχές	0	
10	Περιοχές που έχουν υποστεί φυσικές καταστροφές	Ναι	100	8
		Όχι	0	

11	Εισαγωγή καινοτομίας / ΤΠΕ ή πιλοτικών καινοτόμων εφαρμογών	Ναι	100	8
		Όχι	0	
12	Προστασία περιβάλλοντος	Ποσοστό δαπανών σχετικών με την προστασία του περιβάλλοντος μεγαλύτερο ή ίσο του 5%	100	6
		Ποσοστό δαπανών σχετικών με την προστασία του περιβάλλοντος μικρότερο του 5%	0	
13	Υλοποίηση σε κατηγορίες και είδος περιοχών σε σχέση και με τη σπουδαιότητά τους ή την κρισιμότητα ασκούμενων πιέσεων (περιοχές RAMSAR, NATURA, προστατευόμενες περιοχές, υγροβιότοποι, κατηγορίες γεωργικής δραστηριότητας όπως εντατική γεωργία ή λειμώνες και άλλες περιοχές με υψηλές πιέσεις ασκούμενες από τη γεωργία)	Ναι	100	4
		Όχι	0	
ΤΙΜΗ ΒΑΣΗΣ		40		

Συνέργεια / συμπληρωματικότητα με άλλες δράσεις του τοπικού προγράμματος

Η συγκεκριμένη δράση παρουσιάζει συνέργεια με τις παρακάτω υποδράσεις του τοπικού Προγράμματος: 19.3.2.

Συνέργεια / συμπληρωματικότητα με λοιπές αναπτυξιακές δράσεις στην ευρύτερη περιοχή

Η δράση παρουσιάζει συνέργεια / συμπληρωματικότητα με:

- Την Επενδυτική Προτεραιότητα 9.νι - Στρατηγικές τοπικής ανάπτυξης με πρωτοβουλία των τοπικών κοινοτήτων του Άξονα Προτεραιότητας 2α του Ε.Π. Περιφέρειας Θεσσαλίας 2014-2020
- Την Επενδυτική Προτεραιότητα 6.γ - Διατήρηση, προστασία, προώθηση και ανάπτυξη της φυσικής και πολιτιστικής κληρονομιάς του Άξονα Προτεραιότητας 3 του Ε.Π. Περιφέρειας Θεσσαλίας 2014-2020.

➤ Συνεργασία μεταξύ διαφορετικών παραγόντων

Τεχνικά Δελτία Δράσεων ΕΓΤΑΑ	
Τίτλος Δράσης	Συνεργασία μεταξύ διαφορετικών παραγόντων
Κωδικός Δράσης	19.2.7
Τίτλος υποδράσης	Ανάπτυξη νέων προϊόντων, πρακτικών, διεργασιών και τεχνολογιών στον τομέα των τροφίμων και της δασοπονίας
Κωδικός υποδράσης	19.2.7.2
ΕΔΕΤ	ΕΓΤΑΑ
Νομική βάση*	Κανονισμός (ΕΕ) 1305/2013 για τη στήριξη της αγροτικής ανάπτυξης από το ΕΓΤΑΑ. Άρθρο 11 του κατ' εξουσιοδότηση εκτελεστικού Κανονισμού (ΕΕ) 807/2014, 808/2014.
Αναλυτική Περιγραφή Δράσης	

Όπως καταδεικνύεται και από τη SWOT ανάλυση η ανταγωνιστική θέση της περιοχής παρέμβασης όπως και της Ελλάδας βαίνει επιδεινούμενη λόγω του χαμηλού βαθμού ενσωμάτωσης της καινοτομίας σε εθνικό και τοπικό επίπεδο, και της περιορισμένης δαπάνης σε αυτή. Το αγροδιατροφικό σύστημα της περιοχής χαρακτηρίζεται από επιχειρήσεις μικρού μεγέθους τόσο φυσικού όσο και οικονομικού, που συχνά εμφανίζουν αδυναμία να επενδύσουν στην καινοτομία, στην έρευνα και στην τεχνολογία για την παραγωγή προϊόντων και υπηρεσιών υψηλής προστιθέμενης αξίας, γεγονός που αναφέρεται και στην εμπειρογνομosύνη που εκπονήθηκε από το Εργαστήριο Αγροτικού Χώρου του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας / Τμήμα Μηχανικών Χωροταξίας.

Στο πλαίσιο της παρούσας υποδράσης ενθαρρύνεται και προωθείται η έναρξη και λειτουργία νέας συνεργασίας μεταξύ, τουλάχιστον δύο φορέων προερχόμενων τόσο από την παραγωγική δραστηριότητα (γεωργία, κτηνοτροφία και δασοκομία) όσο και από την επιστημονική και ερευνητική κοινότητα ή άλλους φορείς που ασχολούνται με τον αγροτικό, δασικό τομέα και τον τομέα των τροφίμων με στόχο την άμβλυση ή και επίλυση υφιστάμενων προβλημάτων, που εντοπίζονται κυρίως στο αγρο-διατροφικό σύστημα και στο περιβάλλον μέσα στο οποίο αυτό λειτουργεί, χρησιμοποιώντας και αναπτύσσοντας παράλληλα καινοτόμους μεθόδους.

Η δράση βρίσκει εφαρμογή:

- Στην προώθηση μεθόδων συνεργασίας μεταξύ διαφορετικών παραγόντων του γεωργικού & δασικού τομέα, της αλυσίδας τροφίμων και λοιπών δρώντων, που στόχο έχουν τη ανάπτυξη νέων προϊόντων με αναβαθμισμένη διατροφική αξία στην περίπτωση των τροφίμων και αναβαθμισμένα ποιοτικά χαρακτηριστικά στην περίπτωση των δασικών προϊόντων.

Η καινοτομία μπορεί να είναι τεχνολογική, μη τεχνολογική ή κοινωνική, και μπορεί να βασίζεται σε νέες ή παραδοσιακές πρακτικές.

Ενδεικτικά αναφέρεται σε περίπτωση που η δράση αφορά σε συνεργατικούς σχηματισμούς η ενίσχυση διαμορφώνεται ως εξής:

- για τη λειτουργία του συνεργατικού σχηματισμού δεν υπερβαίνει το 50% των επιλέξιμων δαπανών
- των επενδυτικών ενισχύσεων μπορεί να φθάσει έως το 65%

Σε διαφορετική περίπτωση δύναται να χρησιμοποιηθεί ο Κανονισμός (ΕΕ) 1407/2013 (DeMinimis), με ένταση ενίσχυσης έως και 65% των επιλέξιμων δαπανών.

Η ένταση ενίσχυσης των επενδυτικών ενισχύσεων (άμεσων δαπανών που συνδέονται με την υλοποίηση του επιχειρηματικού σχεδίου ή άλλων δράσεων σχετικών με την καινοτομία) μπορεί να φθάσει έως το ανώτατο ποσοστό ανάλογα με τις επενδύσεις που αφορούν.

Το μέγιστο ύψος προϋπολογισμού ανά επένδυση είναι 200.000,00 €

Θεματική Κατεύθυνση που εξυπηρετείται

Η ανωτέρω δράση συνάδει με την ακόλουθη θεματική κατεύθυνση του Τοπικού Προγράμματος:

- Ενίσχυση της καινοτομίας και των καινοτόμων παρεμβάσεων

Χρηματοδοτικά στοιχεία

	Ποσό (€)	Ποσοστό (%) σε επίπεδο υπο-μέτρου	Ποσοστό (%) σε επίπεδο Τοπικού Προγράμματος
Συνολικός Προϋπολογισμός	384.615,38	7,59%	6,03%
Δημόσια Δαπάνη	250.000,00	6,69%	4,95%
Ιδιωτική Συμμετοχή	134.615,38	10,40%	10,40%

Περιοχή Εφαρμογής

Ολόκληρη η περιοχή εφαρμογής του τοπικού προγράμματος CLLD/LEADER της Π.Ε. Τρικάλων

Εν δυνάμει δικαιούχοι

Σχήματα συνεργασίας φορέων με νομική οντότητα στην οποία θα προσδιορίζεται ο επικεφαλής εταίρος και θα διαθέτουν εσωτερικό κανονισμό λειτουργίας (σύμφωνο συνεργασίας). Τα μέλη των συνεργασιών δύναται να είναι παραγωγοί, ενώσεις παραγωγών, επαγγελματικές οργανώσεις, μεταποιητές, έμποροι λιανικής, Δήμοι, καταναλωτές και οργανώσεις τους.

Οι Συνεργασίες που θα συσταθούν θα έχουν νομική οντότητα σύμφωνα με την ισχύουσα Εθνική Νομοθεσία και θα θεσπίσουν Εσωτερικό Κανονισμό Λειτουργίας (Σύμφωνο Συνεργασίας) με διακριτές διαδικασίες, υποχρεώσεις και δικαιώματα καθώς και διαφανείς διαδικασίες στη λήψη αποφάσεων και τη λειτουργία τους.

Κριτήρια επιλογής

	ΚΡΙΤΗΡΙΟ	ΑΝΑΛΥΣΗ	ΒΑΘΜΟΛΟΓΙΑ	ΒΑΡΥΤΗΤΑ
1	Σκοπιμότητα της πρότασης (Ειδικοί ή στρατηγικοί στόχοι του τοπικού προγράμματος που εξυπηρετούνται με την υλοποίηση της πρότασης)	Συσχέτιση με το σύνολο των στόχων που αφορούν στην υπο-δράση	100	12
		Συσχέτιση με το 70% των των στόχων που αφορούν στην υπο-δράση	70	
		Συσχέτιση με το 30% των των στόχων που αφορούν στην υπο-δράση	30	
		Συσχέτιση με ποσοστό μικρότερο του 30% των στόχων που αφορούν στην υπο-δράση	0	
2	Συμμετοχή συλλογικών ή ερευνητικών φορέων στη συνεργασία (δεν αφορά στην υποδράση 19.2.7.3)	Συμμετοχή ερευνητικού φορέα	100	12
		Συμμετοχή συλλογικού ή συνεργατικού φορέα	50	
		Κανένα από τα παραπάνω	0	
3	Αξιολόγηση συνεργατικού σχηματισμού	(για κάθε μέλος δίδονται 10 βαθμοί - μέγιστος αριθμός βαθμολογούμενων μελών 10)		8
4	Δυνατότητα διάθεσης ιδίων κεφαλαίων για την έναρξη υλοποίησης του επενδυτικού σχεδίου	Ποσοστό Ιδίων Κεφαλαίων επί της ιδιωτικής συμμετοχής *100%		8
5	Ετοιμότητα έναρξης υλοποίησης της πρότασης	Εξασφάλιση του συνόλου των απαιτούμενων γνωμοδοτήσεων/εγκρίσεων / αδειών	100	12
		Εξασφάλιση μέρους των απαιτούμενων γνωμοδοτήσεων/εγκρίσεων / αδειών	60	
		Υποβολή αιτήσεων στις αρμόδιες αρχές για απαραίτητες γνωμοδοτήσεις/εγκρίσεις / άδειες.	30	
6	Σύσταση Φορέα	Έχει συσταθεί ο φορέας υλοποίησης της επένδυσης (εταιρεία, νομικό πρόσωπο κλπ) ή δεν απαιτείται σύσταση φορέα	100	10
		Δεν έχει συσταθεί ο φορέας που απαιτείται	0	
7	Σαφήνεια και πληρότητα της πρότασης	Σαφήνεια του περιεχομένου της πρότασης και πληρότητα ως προς τα απαιτούμενα για τη βαθμολόγηση δικαιολογητικά	100	12
		Ασαφής περιγραφή της πρότασης αλλά πληρότητα ως προς τα απαιτούμενα για τη βαθμολόγηση δικαιολογητικά	50	
		Ασαφής περιγραφή της πρότασης και ελλείψεις ως προς τα απαιτούμενα για τη βαθμολόγηση δικαιολογητικά	0	
8	Ρεαλιστικότητα χρονοδιαγράμματος υλοποίησης επένδυσης	Χρονοδιάγραμμα σύμφωνο με το είδος και το μέγεθος του έργου	50	10
		Ορθολογικός προσδιορισμός των επιμέρους φάσεων υλοποίησης του έργου	50	
9	Ρεαλιστικότητα και αξιοπιστία του κόστους	$100 * (\text{αιτούμενο} - \text{εγκεκριμένο}) / \text{εγκεκριμένο} \leq 5$	100	10
		$5 < 100 * (\text{αιτούμενο} - \text{εγκεκριμένο}) / \text{εγκεκριμένο} \leq 10$	60	

		10 < 100*(αιτούμενο-εγκεκριμένο)/εγκεκριμένο ≤ 30	30	
		100*(αιτούμενο -εγκεκριμένο)/εγκεκριμένο > 30	0	
10	Συσχέτιση της πρότασης με Έξυπνη Εξειδίκευση (RIS)	Ναι	100	2
		Όχι	0	
11	Πρόβλεψη ενεργειών δράσεων προβολής	Ναι	100	4
		Όχι	0	
ΤΙΜΗ ΒΑΣΗΣ		40		
Συνέργεια / συμπληρωματικότητα με άλλες δράσεις του τοπικού προγράμματος				
Συνοπτικά η δράση έρχεται σε συνέργεια και συμπληρωματικότητα με τις δράσεις του τοπικού προγράμματος: 19.2.1.1, 19.2.1.2, 19.2.2.1, 19.2.2.2, 19.2.2.6, 19.2.3.1, 19.2.3.2, 19.2.3.3, 19.2.3.4, 19.2.4.3, 19.2.7.2.				
Συνέργεια / συμπληρωματικότητα με λοιπές αναπτυξιακές δράσεις στην ευρύτερη περιοχή				
Η δράση παρουσιάζει συνέργεια / συμπληρωματικότητα με το ΠΕΠ Θεσσαλίας 2014-2020 και την RIS3 της Περιφέρειας Θεσσαλίας.				

Τεχνικά Δελτία Δράσεων ΕΓΤΑΑ			
Τίτλος Δράσης	Συνεργασία μεταξύ διαφορετικών παραγόντων		
Κωδικός Δράσης	19.2.7		
Τίτλος υποδράσης	Συνεργασία μεταξύ μικρών επιχειρήσεων για διοργάνωση κοινών μεθόδων εργασίας και τη κοινή χρήση εγκαταστάσεων και πόρων καθώς και για την ανάπτυξη και/ή την εμπορία τουριστικών υπηρεσιών, που συνδέονται με τον αγροτουρισμό		
Κωδικός υποδράσης	19.2.7.3		
ΕΔΕΤ	ΕΓΤΑΑ		
Νομική βάση*	Κανονισμός (ΕΕ) 1305/2013 για τη στήριξη της αγροτικής ανάπτυξης από το ΕΓΤΑΑ. Άρθρο 11 του κατ' εξουσιοδότηση εκτελεστικού Κανονισμού (ΕΕ) 807/2014, 808/2014.		
Αναλυτική Περιγραφή Δράσης			
<p>Όπως καταδεικνύεται και από τη SWOT ανάλυση η ανταγωνιστική θέση της περιοχής παρέμβασης όπως και της Ελλάδας βαίνει επιδεινούμενη λόγω του χαμηλού βαθμού ενσωμάτωσης της καινοτομίας σε εθνικό και τοπικό επίπεδο, και της περιορισμένης δαπάνης σε αυτή. Το αγροδιατροφικό σύστημα της περιοχής χαρακτηρίζεται από επιχειρήσεις μικρού μεγέθους τόσο φυσικού όσο και οικονομικού, που συχνά εμφανίζουν αδυναμία να επενδύσουν στην καινοτομία, στην έρευνα και στην τεχνολογία για την παραγωγή προϊόντων και υπηρεσιών υψηλής προστιθέμενης αξίας.</p> <p>Στην παρούσα Υποδράση ενισχύεται η δημιουργία συμπλεγμάτων σχημάτων (clusters) και δικτύων και αφορά κυρίως ενέργειες, όπως:</p> <p>α) Τοπικό Σύστημα Ποιότητας Τουρισμού & Γαστρονομίας για τη δημιουργία προδιαγραφών ποιότητας στον τουρισμό και στην γαστρονομία ώστε μέσα από την ποιότητα να προβάλλονται τα τοπικά προϊόντα και οι τοπικές συνταγές.</p> <p>β) Δίκτυο Δρόμων του κρασιού με επισκέψιμα οινοποιία για την αναβάθμιση του τουριστικού προϊόντος μέσω ενεργειών προβολής και προώθησης.</p> <p>γ) Δημιουργία Ελληνικής συστάδας (cluster) επιχειρήσεων Ξύλου και Επίπλου με στόχο την ενίσχυση της επιχειρηματικής δραστηριότητας. Το cluster επιχειρήσεων θα υποστηρίζεται από διαδικτυακή πλατφόρμα η οποία θα παρέχει το απαραίτητο περιβάλλον αλληλεπίδρασης μεταξύ των επιχειρήσεων και θα διευκολύνει τις συναλλαγές μεταξύ των επιχειρήσεων.</p> <p>Η παρεχόμενη στήριξη ακολουθεί τον Καν. (ΕΕ) 1407/2013 (DeMinimis) με ένταση ενίσχυσης που ορίζεται στο 65% των επιλέξιμων δαπανών και μέγιστο ύψος προϋπολογισμού ανά επένδυση, που ορίζεται το ποσό των 200.000,00€.</p>			
Θεματική Κατεύθυνση που εξυπηρετείται			
- Διασύνδεση τομέων και οικονομικών παραγόντων.			
Χρηματοδοτικά στοιχεία			
	Ποσό (€)	Ποσοστό (%) σε επίπεδο υπο-μέτρου	Ποσοστό (%) σε επίπεδο Τοπικού Προγράμματος
Συνολικός Προϋπολογισμός	138.461,54	2,73%	2,17%

Δημόσια Δαπάνη	90.000,00	2,41%	1,78%	
Ιδιωτική Συμμετοχή	48.461,54	3,64%	3,64%	
Περιοχή Εφαρμογής				
Ολόκληρη η περιοχή εφαρμογής του τοπικού προγράμματος CLLD/LEADER της Π.Ε. Τρικάλων				
Εν δυνάμει δικαιούχοι				
<p>Σχήματα συνεργασίας φορέων με νομική οντότητα στην οποία θα προσδιορίζεται ο επικεφαλής εταίρος και θα διαθέτουν εσωτερικό κανονισμό λειτουργίας (σύμφωνο συνεργασίας). Τα μέλη των συνεργασιών δύναται να είναι παραγωγοί, ενώσεις παραγωγών, επαγγελματικές οργανώσεις, μεταποιητές, έμποροι λιανικής, Δήμοι, καταναλωτές και οργανώσεις τους.</p> <p>Οι Συνεργασίες που θα συσταθούν θα έχουν νομική οντότητα σύμφωνα με την ισχύουσα Εθνική Νομοθεσία και θα θεσπίσουν Εσωτερικό Κανονισμό Λειτουργίας (Σύμφωνο Συνεργασίας) με διακριτές διαδικασίες, υποχρεώσεις και δικαιώματα καθώς και διαφανείς διαδικασίες στη λήψη αποφάσεων και τη λειτουργία τους.</p>				
Κριτήρια επιλογής				
	ΚΡΙΤΗΡΙΟ	ΑΝΑΛΥΣΗ	ΒΑΘΜΟΛΟΓΙΑ	ΒΑΡΥΤΗΤΑ
1	Σκοπιμότητα της πρότασης (Ειδικοί ή στρατηγικοί στόχοι του τοπικού προγράμματος που εξυπηρετούνται με την υλοποίηση της πρότασης)	Συσχέτιση με το σύνολο των στόχων που αφορούν στην υπο-δράση	100	10
		Συσχέτιση με το 70% των των στόχων που αφορούν στην υπο-δράση	70	
		Συσχέτιση με το 30% των των στόχων που αφορούν στην υπο-δράση	30	
		Συσχέτιση με ποσοστό μικρότερο του 30% των στόχων που αφορούν στην υπο-δράση	0	
2	Αξιολόγηση συνεργατικού σχηματισμού	(για κάθε μέλος δίδονται 10 βαθμοί - μέγιστος αριθμός βαθμολογούμενων μελών 10)		10
3	Εμπειρία του υπευθύνου στην εκτέλεση και συντονισμό έργου συνεργασίας (ο υπεύθυνος έχει συμμετάσχει τουλάχιστον σε ένα έργο συνεργασίας)	Ναι	100	8
		Όχι	0	
4	Ικανότητα, εμπειρία και αξιοπιστία των μελών του δικτύου	Ποσοστό >50% των μελών της συνεργασίας έχει συμμετάσχει σε άλλο σχήμα συνεργασίας	100	10
		Ποσοστό <50% των μελών της συνεργασίας έχει συμμετάσχει σε άλλο σχήμα συνεργασίας	0	
5	Δυνατότητα διάθεσης ιδίων κεφαλαίων για την έναρξη υλοποίησης του επενδυτικού σχεδίου	Ποσοστό Ιδίων Κεφαλαίων επί της ιδιωτικής συμμετοχής *100%		8
6	Ετοιμότητα έναρξης υλοποίησης της πρότασης	Εξασφάλιση του συνόλου των απαιτούμενων γνωμοδοτήσεων/εγκρίσεων / αδειών	100	10
		Εξασφάλιση μέρους των απαιτούμενων γνωμοδοτήσεων/εγκρίσεων / αδειών	60	
		Υποβολή αιτήσεων στις αρμόδιες αρχές για απαραίτητες γνωμοδοτήσεις/εγκρίσεις / άδειες.	30	
7	Σύσταση Φορέα	Έχει συσταθεί ο φορέας υλοποίησης της επένδυσης (εταιρεία, νομικό πρόσωπο κλπ) ή δεν απαιτείται σύσταση φορέα	100	8
		Δεν έχει συσταθεί ο φορέας που απαιτείται	0	

8	Σαφήνεια και πληρότητα της πρότασης	Σαφήνεια του περιεχομένου της πρότασης και πληρότητα ως προς τα απαιτούμενα για τη βαθμολόγηση δικαιολογητικά	100	12
		Ασαφής περιγραφή της πρότασης αλλά πληρότητα ως προς τα απαιτούμενα για τη βαθμολόγηση δικαιολογητικά	50	
		Ασαφής περιγραφή της πρότασης και ελλείψεις ως προς τα απαιτούμενα για τη βαθμολόγηση δικαιολογητικά	0	
9	Ρεαλιστικότητα χρονοδιαγράμματος υλοποίησης επένδυσης	Χρονοδιάγραμμα σύμφωνο με το είδος και το μέγεθος του έργου	50	10
		Ορθολογικός προσδιορισμός των επιμέρους φάσεων υλοποίησης του έργου	50	
10	Ρεαλιστικότητα και αξιοπιστία του κόστους	$100 * (\text{αιτούμενο} - \text{εγκεκριμένο}) / \text{εγκεκριμένο} \leq 5$	100	10
		$5 < 100 * (\text{αιτούμενο} - \text{εγκεκριμένο}) / \text{εγκεκριμένο} \leq 10$	60	
		$10 < 100 * (\text{αιτούμενο} - \text{εγκεκριμένο}) / \text{εγκεκριμένο} \leq 30$	30	
		$100 * (\text{αιτούμενο} - \text{εγκεκριμένο}) / \text{εγκεκριμένο} > 30$	0	
11	Συσχέτιση της πρότασης με Έξυπνη Εξειδίκευση (RIS)	Ναι	100	2
		Όχι	0	
12	Πρόβλεψη ενεργειών δράσεων προβολής	Ναι	100	2
		Όχι	0	
ΤΙΜΗ ΒΑΣΗΣ		40		

Συνέργεια / συμπληρωματικότητα με άλλες δράσεις του τοπικού προγράμματος

Συνοπτικά η δράση έρχεται σε συνέργεια και συμπληρωματικότητα με τις δράσεις του τοπικού προγράμματος: 19.2.1.1, 19.2.1.2, 19.2.2.1, 19.2.2.2, 19.2.2.6, 19.2.3.1, 19.2.3.2, 19.2.3.3, 19.2.3.4, 19.2.4.3, 19.2.7.2.

Συνέργεια / συμπληρωματικότητα με λοιπές αναπτυξιακές δράσεις στην ευρύτερη περιοχή

Η δράση παρουσιάζει συνέργεια / συμπληρωματικότητα με:

- Την Επενδυτική Προτεραιότητα 3.γ - Στήριξη της δημιουργίας και της επέκτασης προηγμένων ικανοτήτων για την ανάπτυξη προϊόντων και υπηρεσιών του Άξονα Προτεραιότητας 1 του Ε.Π. Περιφέρειας Θεσσαλίας 2014-2020.
- Την Επενδυτική Προτεραιότητα 3.δ - Στήριξη της ικανότητας των ΜΜΕ να αναπτύσσονται σε περιφερειακές, εθνικές και διεθνείς αγορές, και να συμμετέχουν σε διαδικασίες καινοτομίας του Άξονα Προτεραιότητας 1 του Ε.Π. Περιφέρειας Θεσσαλίας 2014-2020.

Τεχνικά Δελτία Δράσεων ΕΓΤΑΑ

Τίτλος Δράσης	Συνεργασία μεταξύ διαφορετικών παραγόντων
Κωδικός Δράσης	19.2.7
Τίτλος υποδράσης	Οριζόντια και κάθετη συνεργασία μεταξύ φορέων της αλυσίδας εφοδιασμού για τη δημιουργία, την ανάπτυξη και την προώθηση βραχέων αλυσίδων και τοπικών αγορών
Κωδικός υποδράσης	19.2.7.7
ΕΔΕΤ	ΕΓΤΑΑ
Νομική βάση*	Κανονισμός (ΕΕ) 1305/2013 για τη στήριξη της αγροτικής ανάπτυξης από το ΕΓΤΑΑ. Άρθρο 11 του κατ' εξουσιοδότηση εκτελεστικού Κανονισμού (ΕΕ) 807/2014, 808/2014.

Αναλυτική Περιγραφή Δράσης				
<p>Στο πλαίσιο του εν λόγω υποδράσης θα ενισχυθεί η στήριξη της οριζόντιας και κάθετης συνεργασίας μεταξύ φορέων στην αλυσίδα εφοδιασμού (όπως παραγωγοί, ενώσεις παραγωγών, επαγγελματικές οργανώσεις, μεταποιητές, έμποροι λιανικής) με σκοπό :</p> <ul style="list-style-type: none"> - τη δημιουργία και ανάπτυξη βραχείων αλυσίδων εφοδιασμού αλλά και - τη δημιουργία τοπικών αγορών (Αγορών Παραγωγών – Farmers' Markets σύμφωνα με την ισχύουσα Εθνική Νομοθεσία) - την προώθηση προβολή και εξωστρέφεια των βραχέων αλυσίδων και τοπικών αγορών <p>Όλες οι συνεργασίες που θα δημιουργηθούν δυνάμει της εν λόγω δράσης θα έχουν σκοπό τη διάθεση του προϊόντος απευθείας στο καταναλωτικό κοινό, χωρίς να παρεμβάλλονται περισσότεροι του ενός μεσολαβητές, μεταξύ παραγωγού και καταναλωτή. Όλες οι συνεργασίες θα είναι νέες και θα έχουν σκοπό τη διάθεση των προϊόντων τους μέσω λιανοπωλητών στους καταναλωτές ή μέσω των Αγορών Παραγωγών.</p> <p>Η παρεχόμενη στήριξη ακολουθεί τον Καν. (ΕΕ) 1407/2013 (DeMinimis) με ένταση ενίσχυσης που ορίζεται στο 65% των επιλέξιμων δαπανών και μέγιστο ύψος προϋπολογισμού ανά επένδυση, που ορίζεται το ποσό των 200.000,00€.</p>				
Θεματική Κατεύθυνση που εξυπηρετείται				
- Προώθηση της συμμετοχής, της συνεργασίας, της δικτύωσης και της ανταλλαγής τεχνογνωσίας μεταξύ διαφορετικών περιοχών, εταίρων και κρατών.				
Χρηματοδοτικά στοιχεία				
	Ποσό (€)	Ποσοστό (%) σε επίπεδο υπο-μέτρου	Ποσοστό (%) σε επίπεδο Τοπικού Προγράμματος	
Συνολικός Προϋπολογισμός	184.615,38	3,64%	2,89%	
Δημόσια Δαπάνη	120.000,00	3,21%	2,38%	
Ιδιωτική Συμμετοχή	64.615,38	4,85%	4,85%	
Περιοχή Εφαρμογής				
Ολόκληρη η περιοχή εφαρμογής του τοπικού προγράμματος CLLD/LEADER της Π.Ε. Τρικάλων				
Εν δυνάμει δικαιούχοι				
<p>Σχήματα συνεργασίας φορέων με νομική οντότητα στην οποία θα προσδιορίζεται ο επικεφαλής εταίρος και θα διαθέτουν εσωτερικό κανονισμό λειτουργίας (σύμφωνο συνεργασίας). Τα μέλη των συνεργασιών δύναται να είναι παραγωγοί, ενώσεις παραγωγών, επαγγελματικές οργανώσεις, μεταποιητές, έμποροι λιανικής, Δήμοι, καταναλωτές και οργανώσεις τους.</p> <p>Οι Συνεργασίες που θα συσταθούν θα έχουν νομική οντότητα σύμφωνα με την ισχύουσα Εθνική Νομοθεσία και θα θεσπίσουν Εσωτερικό Κανονισμό Λειτουργίας (Σύμφωνο Συνεργασίας) με διακριτές διαδικασίες, υποχρεώσεις και δικαιώματα καθώς και διαφανείς διαδικασίες στη λήψη αποφάσεων και τη λειτουργία τους.</p>				
Κριτήρια επιλογής				
	ΚΡΙΤΗΡΙΟ	ΑΝΑΛΥΣΗ	ΒΑΘΜΟΛΟΓΙΑ	ΒΑΡΥΤΗΤΑ
1	Σκοπιμότητα της πρότασης (Ειδικοί ή στρατηγικοί στόχοι του τοπικού προγράμματος που εξυπηρετούνται με την υλοποίηση της πρότασης)	Συσχέτιση με το σύνολο των στόχων που αφορούν στην υπο-δράση	100	14
		Συσχέτιση με το 70% των των στόχων που αφορούν στην υπο-δράση	70	
		Συσχέτιση με το 30% των των στόχων που αφορούν στην υπο-δράση	30	
		Συσχέτιση με ποσοστό μικρότερο του 30% των στόχων που αφορούν στην υπο-δράση	0	
2	Αξιολόγηση συνεργατικού σχηματισμού	(για κάθε μέλος δίδονται 10 βαθμοί - μέγιστος αριθμός βαθμολογούμενων μελών 10)		12
3	Εμπειρία του υπευθύνου στην εκτέλεση και συντονισμό έργου συνεργασίας (ο υπεύθυνος έχει συμμετάσχει τουλάχιστον σε ένα έργο συνεργασίας)	Ναι	100	12
		Όχι	0	
4	Δυνατότητα διάθεσης ιδίων κεφαλαίων για την έναρξη υλοποίησης του επενδυτικού σχεδίου	Ποσοστό Ιδίων Κεφαλαίων επί της ιδιωτικής συμμετοχής *100%		10
5	Σύσταση Φορέα	Έχει συσταθεί ο φορέας υλοποίησης της επένδυσης (εταιρεία, νομικό πρόσωπο κλπ) ή δεν απαιτείται σύσταση φορέα	100	10

		Δεν έχει συσταθεί ο φορέας που απαιτείται	0	
6	Σαφήνεια και πληρότητα της πρότασης	Σαφήνεια του περιεχομένου της πρότασης και πληρότητα ως προς τα απαιτούμενα για τη βαθμολόγηση δικαιολογητικά	100	14
		Ασαφής περιγραφή της πρότασης αλλά πληρότητα ως προς τα απαιτούμενα για τη βαθμολόγηση δικαιολογητικά	50	
		Ασαφής περιγραφή της πρότασης και ελλείψεις ως προς τα απαιτούμενα για τη βαθμολόγηση δικαιολογητικά	0	
7	Ρεαλιστικότητα χρονοδιαγράμματος υλοποίησης επένδυσης	Χρονοδιάγραμμα σύμφωνο με το είδος και το μέγεθος του έργου	50	12
		Ορθολογικός προσδιορισμός των επιμέρους φάσεων υλοποίησης του έργου	50	
8	Ρεαλιστικότητα και αξιοπιστία του κόστους	$100 * (\text{αιτούμενο} - \text{εγκεκριμένο}) / \text{εγκεκριμένο} \leq 5$	100	12
		$5 < 100 * (\text{αιτούμενο} - \text{εγκεκριμένο}) / \text{εγκεκριμένο} \leq 10$	60	
		$10 < 100 * (\text{αιτούμενο} - \text{εγκεκριμένο}) / \text{εγκεκριμένο} \leq 30$	30	
		$100 * (\text{αιτούμενο} - \text{εγκεκριμένο}) / \text{εγκεκριμένο} > 30$	0	
9	Συσχέτιση της πρότασης με Έξυπνη Εξειδίκευση (RIS)	Ναι	100	4
		Όχι	0	
ΤΙΜΗ ΒΑΣΗΣ		40		

Συνέργεια / συμπληρωματικότητα με άλλες δράσεις του τοπικού προγράμματος

Συνοπτικά η δράση έρχεται σε συνέργεια και συμπληρωματικότητα με τις δράσεις του τοπικού προγράμματος: 19.2.1.1, 19.2.1.2, 19.2.2.1, 19.2.2.2, 19.2.2.6, 19.2.3.1, 19.2.3.2, 19.2.3.3, 19.2.3.4, 19.2.4.3, 19.2.7.2.

Συνέργεια / συμπληρωματικότητα με λοιπές αναπτυξιακές δράσεις στην ευρύτερη περιοχή

Η δράση παρουσιάζει συνέργεια / συμπληρωματικότητα με:

- Την Επενδυτική Προτεραιότητα 3.γ - Στήριξη της δημιουργίας και της επέκτασης προηγμένων ικανοτήτων για την ανάπτυξη προϊόντων και υπηρεσιών του Άξονα Προτεραιότητας 1 του Ε.Π. Περιφέρειας Θεσσαλίας 2014-2020.
- Την Επενδυτική Προτεραιότητα 3.δ - Στήριξη της ικανότητας των ΜΜΕ να αναπτύσσονται σε περιφερειακές, εθνικές και διεθνείς αγορές, και να συμμετέχουν σε διαδικασίες καινοτομίας του Άξονα Προτεραιότητας 1 του Ε.Π. Περιφέρειας Θεσσαλίας 2014-2020.

4.1.2 Δράσεις στο πλαίσιο εφαρμογής του υπο-μέτρου 19.3

Η ΟΤΔ στο πλαίσιο των Δράσεων της «Δικτύωση» συμμετέχει σε σύνθετα σχήματα **Διατοπικής & Διακρατικής συνεργασίας** ενώ είναι **Συντονίστρια ΟΤΔ** σε ένα Διατοπικό Σχέδιο (19.3.5. Αξιοποίηση της εδαφικής καινοτομίας στη Θεσσαλία).

➤ Σχέδια Διατοπικών Συνεργασιών

Τεχνικά Δελτία Δράσεων ΕΓΤΑΑ	
Τίτλος Δράσης	Γεύσεις Ελλήνων Εκλεκτές II: Ελληνικός γαστρονομικός πολιτισμός - Σχέδιο Διατοπικής Συνεργασίας
Κωδικός Δράσης	19.3.1
ΕΔΕΤ	ΕΓΤΑΑ
Νομική βάση	Άρθρο 44 & 61 καν. (ΕΕ) 1305/2013 και Άρθρο 65 καν. (ΕΕ) 1303/2013

Αναλυτική Περιγραφή Δράσης**Αντικείμενο και στόχοι της συνεργασίας**

Το παρόν Σχέδιο αφορά στην ανάδειξη του ελληνικού γαστρονομικού πολιτισμού μέσω της προβολής των εκλεκτών ελληνικών γεύσεων της παραδοσιακής και σύγχρονης ελληνικής γαστρονομίας και αφορά απόλυτης συσχέτισης με το τοπικό πρόγραμμα με στόχευση στην ανάδειξη της γαστρονομικής ταυτότητας της περιοχής παρέμβασης.

Το Σχέδιο που υλοποιήθηκε και κατά την προηγούμενη προγραμματική περίοδο αποσκοπεί στην επίτευξη των εξής στόχων:

- Ανάδειξη και προβολή της γαστρονομικής παράδοσης της Ελλάδος, με γεύσεις, εδέσματα και προϊόντα που διαθέτουν ποιότητα, φήμη και άμεση σύνδεση με την περιοχή παραγωγής.
- Διασύνδεση της τουριστικής ταυτότητας των περιοχών με τα χαρακτηριστικά προϊόντα τους και ανάπτυξη του γαστρονομικού τουρισμού.
- Διεύρυνση του «Δικτύου Γεύσεων Ελλήνων Εκλεκτών», με ενσωμάτωση νέων μελών και χαρακτηριστικών προϊόντων από κάθε περιοχή, καλύπτοντας γεωγραφικά όσο το δυνατόν μεγαλύτερο μέρος της χώρας.
- Ενσωμάτωση στη σύγχρονη ελληνική κουζίνα των πιο εκλεκτών ελληνικών προϊόντων, ΠΟΠ, ΠΓΕ και επιλεγμένα, με τη δημιουργία των πιο εκλεκτών και χαρακτηριστικών γεύσεων.
- Δικτύωση φορέων και επιχειρήσεων που σχετίζονται με την παραγωγή εκλεκτών προϊόντων, τη γαστρονομία και τον τουρισμό ως συνεργαζόμενοι φορείς του Δικτύου, για τη συλλογική υλοποίηση δράσεων.

Αναζήτηση εν δυνάμει εταίρων

Τα κριτήρια επιλογής των εταίρων είναι: Οι εταίροι που συμμετείχαν στο προηγούμενο Σχέδιο και νέοι εταίροι από περιοχές με αξιολογα αγροδιατροφικά προϊόντα και σημαντικές υποδομές γαστρονομικού πολιτισμού.

Ανάλυση των δράσεων που θα διεξαχθούν στο πλαίσιο του Σχεδίου Συνεργασίας**➤ ΚΥΡΙΩΣ ΦΑΣΗ**

A. Διεύρυνση και ανάπτυξη Δικτύου: Δράσεις διεύρυνσης και ανάπτυξης του Δικτύου Γ.Ε.Ε.

B. Σχεδιασμός δράσεων και συντονισμός υλοποίησης Έργου:

- Σχεδιασμός ταυτότητας περιοχών και τοπικών θεσμών,
- Σχεδιασμός διαδικτυακών υποδομών και marketing,
- Σχεδιασμός Σήμανσης περιοχών και Συστήματος προβολής των Εκλεκτών Ελληνικών Γεύσεων,
- Σχεδιασμός δικτύου καταστημάτων franchise εκλεκτών γεύσεων,
- Ομάδα έργου συντονισμού, διαχείρισης και συμβουλευτικής υποστήριξης της υλοποίησης,
- Τοπική διαχείριση και υποστήριξη υλοποίησης από τις ΟΤΔ,
- Συναντήσεις εταίρων και οργάνων διαχείρισης του Σχεδίου.

Γ. Υλοποίηση δράσεων Δικτύου:

- Ανάπτυξη brand και δημιουργία βάσης δεδομένων,
- Ηλεκτρονικές και διαδικτυακές υποδομές,
- Υλοποίηση marketingplan και οργάνωσης προβολής,
- 4.Συμμετοχή σε εκθέσεις,
- Σύστημα προβολής Γ.Ε.Ε. σε τουριστικές πύλες εισόδου της χώρας,
- Ανάδειξη ελληνικού οίνου, οινοπνευματωδών και γαστρονομίας,
- Ανάδειξη του πολιτισμού της ελιάς και του ελαιολάδου,
- Εργασίες διασύνδεσης της γνώσης με την παραγωγή,
- Σχεδιασμός εκπαιδευτικών δράσεων.

Πόροι που θα διατεθούν για την οργάνωση της συνεργασίας

➤ **Ανθρώπινο δυναμικό:** Στελέχη από το μόνιμο προσωπικό των εταίρων, με πλήρη ή μερική απασχόληση, σταθεροί εξωτερικοί συνεργάτες, με εμπειρία σε συγκεκριμένα έργα, εξειδικευμένοι εξωτερικοί Σύμβουλοι, όπου απαιτηθεί κατά την υλοποίηση των δράσεων.

➤ Χρηματοοικονομικοί πόροι

Συνολικός εκτιμώμενος προϋπολογισμός Σχεδίου: 1.300.000,00 € (ΟΤΔ ΚΕΝΑΚΑΠ: 70.500,00 €)

Προσδοκώμενα αποτελέσματα από τη συνεργασία για την περιοχή:

- Ενίσχυση του πρωτογενούς τομέα της οικονομίας, τόνωση της εξωστρέφειας των τοπικών προϊόντων και ενθάρρυνση της τοπικής επιχειρηματικότητας δημιουργώντας παράλληλα «ταυτότητα - branding» για το γευστικό ιδίωμα της περιοχής,
- ευαισθητοποίηση του πληθυσμού για την ανάδειξη της τοπικής κουζίνας και της πολιτιστικής ταυτότητας,
- αύξηση της τουριστικής κίνησης και της επιμήκυνσης της τουριστικής περιόδου μέσω προώθησης εναλλακτικών μορφών τουρισμού, όπως ο γαστρονομικός τουρισμός,
- αναβάθμιση του πολιτιστικού επιπέδου των κατοίκων, βελτίωση της ποιότητας ζωής τους, συμβολή στην αντιμετώπιση της ανεργίας και της φτώχειας,
- δημιουργία εθνικής στρατηγικής για την αξιοποίηση του γαστρονομικού πολιτισμού της χώρας.

Προβλεπόμενος τρόπος εφαρμογής του Σχεδίου συνεργασίας:

- Ορισμός ομάδας συντονισμού, αναζήτηση, αξιολόγηση και συμφωνίες συνεργασίας με εξωτερικούς εξειδικευμένους συνεργάτες και φορείς για την υλοποίηση διαφόρων δράσεων του σχεδίου,
- διατοπικές συναντήσεις και επικοινωνία των εταίρων και ομάδας συντονισμού, δια ζώσης ή ηλεκτρονικά, μέσω internet, για αξιολόγηση της πορείας υλοποίησης και λήψη αναγκαίων αποφάσεων,
- αξιολόγηση παραδοτέων και λήψη διορθωτικών ενεργειών όπου απαιτηθεί.

<p>Η στήριξη δε καθιστά κρατική ενίσχυση, δεν αποφέρει κέρδος και το ανώτατο ποσοστό ενίσχυσης ανέρχεται σε ποσοστό 100% των επιλέξιμων δαπανών. Επιπρόσθετα το σύνολο των ενεργειών που θα υλοποιηθούν θα είναι σύμφωνες με το νομικό πλαίσιο που θα διαμορφωθεί (Κ.Υ.Α.).</p>			
Θεματική Κατεύθυνση που εξυπηρετείται			
<p>Η ανωτέρω δράση συνάδει με την ακόλουθη θεματική κατεύθυνση του Τοπικού Προγράμματος: - Βελτίωση της ανταγωνιστικότητας της αλυσίδας αξίας του αγροδιατροφικού τομέα</p>			
Χρηματοδοτικά στοιχεία			
	Ποσό (€)	Ποσοστό (%) σε επίπεδο υπό - μέτρου	Ποσοστό (%) σε επίπεδο Τοπικού Προγράμματος
Συνολικός Προϋπολογισμός	70.500,00	23,23%	1,10%
Δημόσια Δαπάνη	70.500,00	23,23%	1,40%
Ιδιωτική Συμμετοχή	0	0%	0%
Περιοχή Εφαρμογής			
Οι περιοχές παρέμβασης των ΟΤΔ που συμμετέχουν στο Σχέδιο.			
Εν δυνάμει δικαιούχοι			
<p>Συμμετέχουσες ΟΤΔ/φορείς, Δίκτυο Δήμων των Εκλεκτών Ελληνικών Γεύσεων. ΟΤΔ που έχουν εκδηλώσει ενδιαφέρον: Αναπτυξιακή Πάρωννα (Συντονίστρια), Αχαΐας, Αιτωλικής, Βορείου Πελοποννήσου, Δημοσυνεταιριστική Έβρου, Δίκτυο Συνεργασίας Δήμων ΠΕ Νήσων Αττικής, Δυτικής Μακεδονίας, Ηπείρου, Νομού Θεσσαλονίκης, Νοτίου Ηπείρου – Αμβρακικού, Καβάλας, Καρδίτσας, Καστοριάς, Κιλκίς, Λάρισας, Λήμνου, Μεσσηνίας, Πηλίου, Τριχωνίδας, Τρικάλων, Φλώρινας, Φθιωτικής, Φωκικής, Χαλκιδικής</p>			
Συνέργεια / συμπληρωματικότητα με άλλες δράσεις του τοπικού προγράμματος			
19.2.2.1, 19.2.2.2, 19.2.2.6, 19.2.3.1, 19.2.3.2, 19.2.7.2, 19.2.7.7, 19.3.6			
Συνέργεια / συμπληρωματικότητα με άλλες δράσεις στην ευρύτερη περιοχή			
<p>Η δράση βρίσκεται σε συνέργεια και συμπληρωματικότητα με το ΠΕΠ Θεσσαλίας, δεδομένου ότι σύμφωνα με τη στρατηγική στην οποία κατέληξε η RIS3, αυτό εστιάζει στην ανάπτυξη του αγροδιατροφικού συμπλέγματος, καθώς και με το Επιχειρησιακό Σχέδιο της Περιφέρειας Θεσσαλίας για το «Καλάθι Προϊόντων Περιφέρειας Θεσσαλίας».</p>			

Τεχνικά Δελτία Δράσεων ΕΓΤΑΑ	
Τίτλος Δράσης	Ανάπτυξη Συνεργατισμού - Σχέδιο Διατοπικής Συνεργασίας
Κωδικός Δράσης	19.3.2
ΕΔΕΤ	<i>ΕΓΤΑΑ</i>
Νομική βάση	<i>Άρθρο 44 & 61 καν. (ΕΕ) 1305/2013 και Άρθρο 65 καν. (ΕΕ) 1303/2013 και η οδηγία 2014/24/ΕΕ περί σύναψης Δημόσιων Συμβάσεων Έργων, Προμηθειών και Υπηρεσιών</i>
Αναλυτική Περιγραφή Δράσης	
<p>Αντικείμενο και στόχοι της συνεργασίας Σκοπός της δράσης είναι η ανάπτυξη της συνεργατικής επιχειρηματικότητας στις περιοχές της υπαίθρου που δραστηριοποιούνται οι συνεργαζόμενες ΟΤΔ και η εν γένει προώθηση της Κοινωνικής Οικονομίας, μέσω της δημιουργίας τοπικού οικοσυστήματος αλληλοϋποστηριζόμενων φορέων. Ως συνεργατικά σχήματα θεωρούνται κάθε μορφής συνεταιρισμοί (Αγροτικοί, Αστικοί όλων των κατηγοριών, ΚοινΣΕπ όλων των κατηγοριών, Αγροτουριστικοί, Γυναικών, Δασικοί, Δασεργατικοί κλπ), κοινωνικές επιχειρήσεις, καθώς και δίκτυα μικρών επιχειρήσεων και οικοτεχνιών που δραστηριοποιούνται στις Αγροτικές Περιοχές. Στο δίκτυο των αλληλοϋποστηριζόμενων φορέων, εκτός από τις συνεργατικές δομές, περιλαμβάνονται ερευνητικά κέντρα, πανεπιστημιακά και τεχνολογικά ιδρύματα, φορείς της Αυτοδιοίκησης, σχετικές ΜΚΟ, σχετικές Δημόσιες υπηρεσίες κλπ.</p> <p>Αναζήτηση εν δυνάμει εταίρων Στη δράση θα επιδιωχθεί να συμμετέχει μία τουλάχιστον ΟΤΔ από κάθε Περιφέρεια της χώρας. Για την υλοποίηση του σχεδίου υπάρχει ήδη στενή συνεργασία με τις Αναπτυξιακές εταιρείες που θα συνεργαστούν στα πλαίσια του διατοπικού προγράμματος. Στο σχέδιο θα συμμετέχουν οι παρακάτω 13 Αναπτυξιακές Εταιρείες: ΑΝΚΑ (Συντονίστρια ΟΤΔ), Αχαΐας, ΑΝΔΩ, Ηπείρου, Ηρακλείου, ΑΝΕΘ, ΑΝΙΟΝ, ΚΕΝΑΚΑΠ, ΑΝΚΟ, ΕΤΑΛ, ΟΑΣΕ, Πάρωννας, ΑΝΡΟ</p> <p>Τεκμηρίωση της συνεργασίας Το CLLD αποτελεί μεγάλη ευκαιρία για την ανάπτυξη των παραγωγικών συνεργατικών δομών της υπαίθρου και τη διασύνδεση αυτών τόσο μεταξύ τους, όσο και με τις αντίστοιχες που δραστηριοποιούνται στις πόλεις. Αυτό θα δώσει μεγάλη ώθηση στη διεύρυνση και ανάπτυξη του αγροδιατροφικού συμπλέγματος στην ύπαιθρο και θα επιταχύνει την εγκατάσταση βραχέων</p>	

εφοδιαστικών αλυσίδων μεταξύ της υπαίθρου και των πόλεων. Οι ΟΤΔ ιδιαίτερα, με την πολύχρονη εμπειρία που διαθέτουν και την εδραίωσή τους στις αγροτικές περιοχές της χώρας, μπορούν να παίξουν το ρόλο του «επισπεύδοντα φορέα»¹, να υποστηρίξουν τα υφιστάμενα συνεργατικά σχήματα να δικτυωθούν και να αναπτύξουν συνέργειες μεταξύ τους, αλλά ταυτόχρονα, να ενθαρρύνουν ομάδες ενεργών αγροτών και άλλων κατοίκων της υπαίθρου να συνεργαστούν παρέχοντάς τους την κατάλληλη υποστήριξη.

Αυτό θα επιχειρηθεί μέσω:

1. της υποστήριξης της δικτύωσης και της συνεργασίας μεταξύ των υφιστάμενων συνεργατικών σχημάτων και
2. της δημιουργίας ευέλικτου μηχανισμού ενθάρρυνσης τοπικών συλλογικών πρωτοβουλιών και της υποστήριξής τους να αποκτήσουν συνεργατικά και επιχειρηματικά χαρακτηριστικά

Ανάλυση των δράσεων

Η δικτύωση και η συνεργασία μεταξύ των συνεργατικών δομών θα υποστηριχτεί μέσω της λειτουργίας «ζωντανών εργαστηρίων» (RegionallivingLabs και για συντομία RLL). Πρόκειται για συναντήσεις στις οποίες συμμετέχουν ισότιμα όλοι οι εμπλεκόμενοι. Στις συναντήσεις αυτές αναζητείται με συναίνεση ένα κοινό πρόγραμμα δράσης, αμοιβαία επωφελές.

Οι υπηρεσίες ευαισθητοποίησης, πληροφόρησης, ενθάρρυνσης και υποστήριξης με στόχο τη δικτύωση και τη συνεργασία των συνεργατικών σχημάτων, θα παρέχονται σε τοπικό επίπεδο από επιλεγμένα στελέχη των συνεργαζομένων ΟΤΔ (μέσω ενεργειών της δράσης 19.2.1), τα οποία θα εκπαιδευτούν στο πλαίσιο της διατοπικής συνεργασίας. Επίσης οι μέθοδοι που θα εφαρμοστούν, τα εργαλεία και τα εκπαιδευτικά πακέτα που θα χρησιμοποιηθούν, θα σχεδιαστούν από κοινού για όλες της συμμετέχουσες ΟΤΔ σε εθνικό επίπεδο, στο πλαίσιο της διατοπικής συνεργασίας.

Η δράση, χωρίζεται σε δύο Φάσεις:

- Προπαρασκευαστική Φάση
- Φάση Υλοποίησης

Προπαρασκευαστική Φάση

Περιλαμβάνει τις εξής ενέργειες:

1. Διατοπικές συναντήσεις εταίρων για τη ρύθμιση ζητημάτων εφαρμογής και την προετοιμασία της υλοποίησης
2. Υπογραφή πρωτοκόλλου συνεργασίας, στο οποίο θα περιγράφονται οι κοινές δράσεις, οι συμβαλλόμενοι, ο σκοπός, τα αναμενόμενα αποτελέσματα, το αντικείμενο του κάθε συμβαλλόμενου, οι φάσεις υλοποίησης, η ανάληψη του κόστους ανά φάση, ο τρόπος συντονισμού και οργάνωσης του σχεδίου, κλπ.
3. Σύνταξη και υποβολή του σχεδίου, στην αρμόδια Υπηρεσία Διαχείρισης προς έγκριση.

Φάση Υλοποίησης

Η Φάση Υλοποίησης, για λόγους μεθοδολογίας χωρίζεται σε πακέτα εργασίας (ΠΕ), τα οποία είναι:

- ΠΕ1. Δημιουργία Δομής υποστήριξης σε κάθε περιοχή («Θερμοκοιτίδας Συνεργατισμού» ή «επιταχυντή συνεργατισμού»)
- ΠΕ2. Δημιουργία RLL (Regional Living Labs)
- ΠΕ3. Δημιουργία Βάσης Δεδομένων καλών πρακτικών, εκπαιδευτικού υλικού και εκπαιδευτών
- ΠΕ4. Διάχυση – Διάδοση - Προβολή
- ΠΕ5. Μελέτη Βιωσιμότητας του Σχεδίου
- ΠΕ6. Διοίκηση – Συντονισμός. Ο Συντονισμός του σχεδίου θα γίνει από την Αναπτυξιακή Καρδίτσας ΑΑΕ ΟΤΑ (ΑΝ.ΚΑ)

Επιπρόσθετα το σύνολο των ενεργειών που θα υλοποιηθούν θα είναι σύμφωνες με το νομικό πλαίσιο που θα διαμορφωθεί (Κ.Υ.Α.)

Προϋπολογισμός του Σχεδίου

Ο προϋπολογισμός του σχεδίου εκτιμάται στα 390.000€. Ο προϋπολογισμός της ΟΤΔ ΚΕΝΑΚΑΠ ανέρχεται στις 43.000€.

Θεματική Κατεύθυνση που εξυπηρετείται

Η ανωτέρω δράση συνάδει με την ακόλουθη θεματική κατεύθυνση του Τοπικού Προγράμματος:

- Προώθηση της συμμετοχής, της συνεργασίας, της δικτύωσης και της ανταλλαγής τεχνογνωσίας μεταξύ διαφορετικών περιοχών, εταίρων και κρατών

Χρηματοδοτικά στοιχεία

	Ποσό (€)	Ποσοστό (%) σε επίπεδο υπό - μέτρου	Ποσοστό (%) σε επίπεδο Τοπικού Προγράμματος
Συνολικός Προϋπολογισμός	43.000,00	14,17 %	0,67%
Δημόσια Δαπάνη	43.000,00	14,17 %	0,85%
Ιδιωτική Συμμετοχή	0	0%	0%

Περιοχή Εφαρμογής

Σύνολο περιοχής παρέμβασης

Εν δυνάμει δικαιούχοι

Οι ΟΤΔ που υλοποιούν τις στρατηγικές τοπικής ανάπτυξης με πρωτοβουλία τοπικών κοινοτήτων σύμφωνα με τα άρθρα 32-35 του Καν. 1303/2013 και φορείς που εξυπηρετούν συμφέροντα του Δημοσίου ή συλλογικά συμφέροντα του ιδιωτικού τομέα, οι οποίοι δραστηριοποιούνται στην περιοχή παρέμβασης των τοπικών προγραμμάτων ή έχουν αποδεδειγμένη εμπειρία σχετική με το θέμα

¹ Η κατάρρευση των παραδοσιακών συνεταιρισμών και η απογοήτευση που έχει προκαλέσει στους αγρότες, σε συνδυασμό με τη δυσφήμιση που υπέστη το συνεταιριστικό κίνημα από την κακή διαχείριση, τη διαπλοκή και τη διαφθορά σε κάποιες περιπτώσεις, καθιστούν απαραίτητη την ενθάρρυνση και την υποστήριξη των ενεργών αγροτών και άλλων κατοίκων της υπαίθρου από κάποιον αξιόπιστο φορέα που θα παίξει το ρόλο του «επισπεύδοντα».

της συνεργασίας και από το καταστατικό τους προκύπτει η δυνατότητα υλοποίησης των προτεινόμενων ενεργειών.
Συνέργεια / συμπληρωματικότητα με άλλες δράσεις του τοπικού προγράμματος
19.2.7.2, 19.2.7.3, 19.2.7.7, 19.3.3.
Συνέργεια / συμπληρωματικότητα με άλλες δράσεις στην ευρύτερη περιοχή
Η δράση βρίσκεται σε συνέργεια και συμπληρωματικότητα με το ΠΕΠ Θεσσαλίας, δεδομένου ότι σύμφωνα με τη στρατηγική στην οποία κατέληξε η RIS3, αυτό εστιάζει στην ανάπτυξη του αγροδιατροφικού συμπλέγματος, καθώς και με το Επιχειρησιακό Σχέδιο της Περιφέρειας Θεσσαλίας για το «Καλάθι Προϊόντων Περιφέρειας Θεσσαλίας».

Τεχνικά Δελτία Δράσεων ΕΓΤΑΑ	
Τίτλος Δράσης	Ολοκληρωμένο Σύστημα Εξειδίκευσης και Αξιολόγησης Πολιτικών (IDPSS) για τις περιοχές CLLD/LEADER - Σχέδιο Διατοπικής Συνεργασίας
Κωδικός Δράσης	19.3.3
ΕΔΕΤ	ΕΓΤΑΑ
Νομική βάση	Άρθρο 42 Καν.(ΕΕ)1305/2013 και Άρθρο 34-35 Καν.(ΕΕ)1305/2013
Αναλυτική Περιγραφή Δράσης	
Αντικείμενο και στόχοι της συνεργασίας: Η δράση αφορά στη δημιουργία ενός ολοκληρωμένου συστήματος που θα δίνει στους εμπλεκόμενους στην αναπτυξιακή διαδικασία τη δυνατότητα να εφαρμόζουν εξειδικευμένες στρατηγικές ανάπτυξης, προσαρμοσμένες στα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά της πραγματικότητας της περιοχής παρέμβασης.	
Αναζήτηση εν δυνάμει εταίρων: ΕΤΑΝΑΜ, ΗΠΕΙΡΟΣ ΑΕ, Αναπτυξιακή Καστοριάς & Αναπτυξιακή Τρικάλων καθώς και το ΜΕΚΔΕ του ΕΜΠ. Συντονιστής Εταίρος θα είναι η ΗΠΕΙΡΟΣ ΑΕ.	
Τεκμηρίωση της συνεργασίας σε σχέση με τα χαρακτηριστικά της περιοχής και τους στόχους της στρατηγικής: Η επιλογή βασίστηκε στα πολλά κοινά χαρακτηριστικά, προβλήματα αλλά και προοπτικές που παρουσιάζουν οι συγκεκριμένες περιοχές που εφαρμόζονται τα τοπικά προγράμματα LEADER.	
Ανάλυση προτεινόμενων δράσεων: <u>Προπαρασκευαστική Φάση</u> Συναντήσεις εταίρων και προετοιμασία υλοποίησης <u>Κυρίως Φάση</u> Η στρατηγική υλοποίησης του συστήματος από τους δικαιούχους περιλαμβάνει τα παρακάτω στάδια: <ol style="list-style-type: none"> 1. Συγκρότηση διεπιστημονικής ομάδας 2. Προσδιορισμό του συνόλου των δευτερογενών δεδομένων για την περιοχή παρέμβασης- Ανάλυση και κωδικοποίηση δεδομένων 3. Επαφή με εμπλεκόμενες αρχές, φορείς & συλλογικότητες.Καταγραφή απόψεων σε σχέση με την ολοκληρωμένη ανάπτυξη των ορεινών περιοχών 4. Επεξεργασία δεδομένων 5. Διεξαγωγή αντιπροσωπευτικής κοινωνικής έρευνας 6. Δημιουργία σχεσιακής χωρικής βάσης δεδομένων 7. Σύνδεση πολιτικών που σχετίζονται με την περιοχή μελέτης με τα προβλήματα, τους περιορισμούς, τη δυναμική και τις προοπτικές της περιοχής 8. Πολυμεταβλητή στατιστική ανάλυση 9. Εντοπισμός, επιλογή & αξιολόγηση αναπτυξιακών δράσεων και σύνδεσή τους με γενικότερες πολιτικές 10. Δημιουργία ΔιαδραστικούΣυστήματος. 	
Χρηματοοικονομικοί πόροι: <ul style="list-style-type: none"> ➤ Αναμενόμενος αριθμός εταίρων: 5 ➤ Συνολικός εκτιμώμενος προϋπολογισμός: 180.000€ ➤ Προϋπολογισμός Αναπτυξιακής Τρικάλων ΑΑΕ ΟΤΑ - ΚΕΝΑΚΑΠ Α.Ε.: 30.000€ 	
Προσδοκώμενα αποτελέσματα από τη συνεργασία: Αποτέλεσμα της συνεργασίας θα είναι η δημιουργία δυναμικής για την ανάπτυξη συλλογικών δράσεων , τη δικτύωση και τη συνεργασία , την ενίσχυση της νεανικής και της γυναικείας επιχειρηματικότητας , την περιβαλλοντική αναβάθμιση των περιοχών, την υποστήριξη των κοινωνικά ευάλωτων ομάδων και των Κοινωνικών Συνεταιριστικών Επιχειρήσεων , τη σύνδεση του πρωτογενή τομέα με τους λοιπούς τομείς της οικονομίας και τη μείωση της ανεργίας . Παράλληλα θα είναι εφικτή η υποστήριξη και η εμπύχωση των ενδυνάμει δικαιούχων των τοπικών προγραμμάτων , καθώς και ο διαρκής έλεγχος, παρακολούθηση και αξιολόγηση της εφαρμογής των δράσεων και των προγραμμάτων.	
Ενέργειες που τυχόν έχουν ήδη αναληφθεί για τη συγκρότηση της συνεργασίας: Σύνταξη της πρότασης, αναζήτηση εταίρων και ωρίμανση του έργου Προβλεπόμενος τρόπος εφαρμογής του σχεδίου συνεργασίας	

<p>Το σχέδιο θα εξελιχθεί σε δύο φάσεις: Α. Προκαταρκτική Φάση Διερευνητικές συναντήσεις εταίρων και προετοιμασία υλοποίησης Β. Κύρια Φάση</p> <p>Υλοποίηση φυσικού και οικονομικού αντικειμένου, απολογισμός έργου Η στήριξη δεν καθιστά κρατική ενίσχυση, δεν αποφέρει κέρδος και το ανώτατο ποσοστό ενίσχυσης ανέρχεται σε ποσοστό 100% των επιλέξιμων δαπανών.</p>			
Θεματικές κατευθύνσεις που εξυπηρετούνται:			
<p>Η ανωτέρω δράση συνάδει με την ακόλουθη θεματική κατεύθυνση του Τοπικού Προγράμματος: - Διασύνδεση τομέων και οικονομικών παραγόντων.</p>			
Χρηματοδοτικά στοιχεία			
	Ποσό (€)	Ποσοστό (%) σε επίπεδο υπό - μέτρου	Ποσοστό (%) σε επίπεδο Τοπικού Προγράμματος
Συνολικός Προϋπολογισμός	30.000,00	9,88%	0,47%
Δημόσια Δαπάνη	30.000,00	9,88%	0,59%
Ιδιωτική Συμμετοχή	0	0%	0%
Περιοχή Εφαρμογής			
<p>Διατοπική ζώνη όπου περιλαμβάνει τις επιλέξιμες περιοχές του προγράμματος CLLD/LEADER στις Περιφερειακές Ενότητες Άρτας, Θεσπρωτίας, Ιωαννίνων, Πρέβεζας, Καστοριάς και Τρικάλων.</p>			
Εν δυνάμει δικαιούχοι			
<p>Δικαιούχος φορέας θα είναι το δίκτυο των ΟΤΔ που εφαρμόζουν προγράμματα Τοπικής Ανάπτυξης με Πρωτοβουλία Τοπικών Κοινοτήτων στις Περιφερειακές Ενότητες Άρτας, Θεσπρωτίας, Ιωαννίνων, Πρέβεζας, Καστοριάς και Τρικάλων και το Μετσόβιο Κέντρο Διεπιστημονικής Έρευνας του Εθνικού Μετσόβιου Πολυτεχνείου.</p>			
Συνέργεια / συμπληρωματικότητα με άλλες δράσεις του τοπικού προγράμματος			
<p>Η συγκεκριμένη δράση παρουσιάζει συνέργεια με τις παρακάτω δράσεις του τοπικού Προγράμματος: 19.2.2.1, 19.2.2.2, 19.2.7.3, 19.2.7.7</p>			
Συνέργεια / συμπληρωματικότητα με άλλες δράσεις στην ευρύτερη περιοχή			
<p>Η δράση βρίσκεται σε συνέργεια και συμπληρωματικότητα με το ΠΕΠ Θεσσαλίας, το ΠΑΑ 2014-2020 και το ΕΣΠΑ 2014-2020.</p>			

Τεχνικά Δελτία Δράσεων ΕΓΤΑΑ	
Τίτλος Δράσης	Σχέδιο Διατοπικής συνεργασίας: «Ολοκληρωμένη διαχείριση συσκευασιών φυτοφαρμάκων»
Κωδικός Δράσης	19.3.4
ΕΔΕΤ	ΕΓΤΑΑ
Νομική βάση	Άρθρο 44 & 61 καν. (ΕΕ) 1305/2013 και Άρθρο 65 καν. (ΕΕ) 1303/2013, Άρθρο 8 του Καν. (ΕΕ) 808/2014
Αναλυτική Περιγραφή Δράσης	
Αντικείμενο και στόχοι της συνεργασίας	
<p>Το παρόν Σχέδιο αφορά την αναζήτηση τρόπων για τη βέλτιστη διαχείριση των χρησιμοποιημένων συσκευασιών των φυτοφαρμάκων και τον δραστικό περιορισμό της μόλυνσης των υδάτων, με παράλληλους τρόπους εμπορικής αξιοποίησής τους. Ο σχεδιασμός της πρότασης εμπλέκει άμεσα τους παρακάτω κρίκους της αλυσίδας:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Τους χρήστες των πλαστικών συσκευασιών των φυτοφαρμάκων, που καλούνται να τοποθετούν σε ειδικού τύπου και χρώματος ατομικές πλαστικές σακούλες συλλογής τις άδειες συσκευασίες μετά την χρήση τους στο χωράφι και την απόθεση της σακούλας συλλογής σε ειδικού χρώματος κάδους του τοπικού δήμου. • Τους Δήμους που τοποθετούν τους ειδικού χρώματος (μεγάλους) κάδους συλλογής σε καθορισμένα σημεία και αναλαμβάνουν την περισυλλογή και την μεταφορά των ατομικών σακουλών με τις πλαστικές συσκευασίες στα ιδιωτικά τοπικά κέντρα πρώτης επεξεργασίας ή απλώς σταθμούς μεταφόρτωσης και διαλογής. • Ιδιώτες επενδυτές ή άλλα επενδυτικά σχήματα οι οποίοι ιδρύουν τοπικά κέντρα πρώτης επεξεργασίας (ένα ανά περιοχή). • Μεγάλο ιδιώτη επενδυτή ο οποίος αφού έχει εξασφαλίσει την πρώτη (ανακυκλώσιμη) ύλη ιδρύει ένα κεντρικό – δευτεροβάθμιο κεντρικό κέντρο τελικής επεξεργασίας των πλαστικών συσκευασιών. 	
1 Αναζήτηση εν δυνάμει εταίρων	
<p>Ελληνικές ΟΤΔ που υλοποιούν Τ.Π. CLLD/LEADER 2014-2020 στην Ελλάδα τόσο σε πεδινές όσο και σε ορεινές περιοχές, στις οποίες είναι ανεπτυγμένος ο πρωτογενής τομέας. Προς το παρόν πρόθεση συμμετοχής έχουν εκδηλώσει η ΑΕΝΟΛ Α.Ε, η Αναπτυξιακή Πάρωννα Α.Ε, η Αναπτυξιακή Τρικάλων - ΚΕΝΑΚΑΠ Α.Ε και η Τριχωνίδα Α.Ε. Συντονίστρια Ο.Τ.Δ θα είναι η Ε.Α.Π Α.Ε.</p>	

2 Τεκμηρίωση της συνεργασίας

Από την μελέτη της υφιστάμενης κατάστασης στην περιοχή παρέμβασης προκύπτει ότι ο πρωτογενής τομέας είναι ανεπτυγμένος και ότι η χρήση των φυτοφαρμάκων είναι αυξημένη, χωρίς όμως καμία μέριμνα για την ασφαλή τους διάθεση, με αποτέλεσμα να παρατηρούνται φαινόμενα μόλυνσης του υδροφόρου ορίζοντα. Επειδή το φαινόμενο υφίσταται σε όλη τη χώρα και επειδή οι συσκευασίες των φυτοφαρμάκων και οι συσκευασίες πλαστικών γεωργικής προέλευσης θεωρούνται μπορούν να συλλέγονται και να επαναχρησιμοποιούνται ή να ανακυκλώνονται, κρίνεται απαραίτητη η συνεργασία μεταξύ περιοχών, ώστε να αυξηθεί η κρίσιμη μάζα συλλεγόμενων συσκευασιών.

3 Ανάλυση των δράσεων που θα διεξαχθούν στο πλαίσιο του Σχεδίου Συνεργασίας

Ο σχεδιασμός του προγράμματος περιλαμβάνει:

- Επιβεβαίωση προκαταρκτικού σχεδιασμού (προπαρασκευαστική φάση).
- Ενημέρωση – ευαισθητοποίηση παραγωγών – αγροτών.
- Ενημέρωση ευαισθητοποίηση συμμετεχόντων.
- Δημιουργία πιλοτικού δικτύου συλλογής συσκευασιών σε κάθε περιοχή.
- Δημιουργία πρότασης μονάδας τελικής επεξεργασίας

Με βάση τον σχεδιασμό προβλέπονται οι εξής δράσεις:

- Μελέτη των παραγόμενων ποσοτήτων ανά περιοχή.
- Μελέτη πρωτογενούς χειρισμού των συσκευασιών (σήμανση, συλλογή, πρωτογενής αποθήκευση, διαχωρισμός).
- Αξιολόγηση διαχείρισης
- Ευαισθητοποίηση αγροτών.
- Παραγωγή ενημερωτικού υλικού.
- Εκπαίδευση αγροτών - παραληπτών
- Δημιουργία σταθμών συλλογής και επεξεργασίας πρώτου βαθμού.
- Μελέτη υλικού συλλογής.
- Πιλοτικό πρόγραμμα συλλογής σε συγκεκριμένες περιοχές.
- Μελέτη βιωσιμότητας δημιουργίας μονάδας τελικής επεξεργασίας.

4 Πόροι που θα διατεθούν για την οργάνωση της συνεργασίας (ανθρώπινο δυναμικό, χρηματοοικονομικοί πόροι)

➤ Ανθρώπινο δυναμικό

Για την υλοποίηση του Σχεδίου θα εξασφαλιστούν συνεργασίες ως εξής:

- Με στελέχη από το μόνιμο προσωπικό των εταιρών, με πλήρη ή μερική απασχόληση. Προβλέπεται η απασχόληση με μερική/περιστασιακή απασχόληση, ανάλογα με την πορεία και τις ανάγκες υλοποίησης.
- Με σταθερούς εξωτερικούς συνεργάτες, με εμπειρία σε συγκεκριμένα έργα.
- Με εξειδικευμένους εξωτερικούς συμβούλους, όπου απαιτηθεί κατά την υλοποίηση των δράσεων.

➤ Χρηματοοικονομικοί πόροι

Τα στοιχεία του Σχεδίου έχουν ως εξής:

Αναμενόμενος αριθμός εταιρών: 5

Συνολικός εκτιμώμενος προϋπολογισμός: 3500.000,00€ για 5 εταιρούς

Προϋπολογισμός συντονιστή εταιρού: ΟΤΔ ΕΑΠ Α.Ε.: 150.000,00€ (προτεινόμενος προϋπολογισμός λοιπών εταιρών: 50.000,00€ / εταιρού). Προϋπολογισμός Αναπτυξιακής Τρικάλων ΑΑΕ ΟΤΑ - ΚΕΝΑΚΑΠ Α.Ε.: 50.000€.

5 Προσδοκώμενα αποτελέσματα από τη συνεργασία για την περιοχή (βραχυπρόθεσμα, μακροπρόθεσμα)

Τα προσδοκώμενα αποτελέσματα αφορούν σε πρώτο βαθμό τη μείωση του όγκου των αστικών αποβλήτων, τα οποία απορρίπτονται σε ΧΥΤΑ, τη μείωση της ρύπανσης από συσκευασίες που απορρίπτονται σε ρέματα και χωράφια. Σε δεύτερο βαθμό αφορούν την εμπορική αξιοποίηση των συσκευασιών και την αύξηση της απασχόλησης, μέσω λειτουργίας σταθμών συλλογής, διαλογής και ανακύκλωσης των συσκευασιών. Μακροπρόθεσμα προβλέπεται βελτίωση της περιβαλλοντικής συμπεριφοράς των αγροτών, βελτίωση της ποιότητας του περιβάλλοντος γενικότερα και του υδατικού δυναμικού ειδικότερα.

6 Ενέργειες που έχουν ήδη αναληφθεί για τη συγκρότηση της συνεργασίας

- Διαδικασία αναζήτησης εταιρών. Επικοινωνία (επιστολές, e-mail) με τις ΟΤΔ που επέδειξαν ενδιαφέρον συμμετοχής.
- Αποστολή πρότασης και ενημερωτικού εντύπου σε υποψήφιους εταιρούς.
- Παρακολούθηση ανταπόκρισης.

7 Προβλεπόμενος τρόπος εφαρμογής του Σχεδίου συνεργασίας

Προβλέπεται να υλοποιηθεί ο παρακάτω τρόπος εφαρμογής:

- Ορισμός ομάδας συντονισμού.
- Ορισμός συντελεστών υλοποίησης για τις τοπικές δράσεις κάθε εταιρού καθώς και για τις κεντρικές δράσεις.
- Αναζήτηση, αξιολόγηση και συμφωνίες συνεργασίας με εξωτερικούς εξειδικευμένους συνεργάτες και φορείς για την υλοποίηση διαφόρων δράσεων του Σχεδίου.
- Διαρκής επικοινωνία και ενημέρωση των εταιρών από τον συντονιστή εταιρού.
- Διατοπικές συναντήσεις εταιρών και ομάδας συντονισμού, δια ζώσης ή ηλεκτρονικά, μέσω internet, για αξιολόγηση της πορείας υλοποίησης και λήψη αναγκαίων αποφάσεων.
- Αξιολόγηση παραδοτέων και λήψη διορθωτικών ενεργειών όπου απαιτηθεί.
- Αξιολόγηση συνολικής υλοποίησης Σχεδίου.

<p>Η στήριξη δε καθιστά κρατική ενίσχυση, δεν αποφέρει κέρδος και το ανώτατο ποσοστό ενίσχυσης ανέρχεται σε ποσοστό 100% των επιλέξιμων δαπανών</p>			
Θεματικές κατευθύνσεις που εξυπηρετούνται			
<p>Η ανωτέρω δράση συνάδει με την ακόλουθη θεματική κατεύθυνση του Τοπικού Προγράμματος:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Ενίσχυση δράσεων και παρεμβάσεων για το περιβάλλον και την κλιματική αλλαγή 			
Χρηματοδοτικά στοιχεία			
	Ποσό (€)	Ποσοστό (%) σε επίπεδο υπό - μέτρου	Ποσοστό (%) σε επίπεδο Τοπικού Προγράμματος
Συνολικός Προϋπολογισμός	50.000,00	16,47%	0,78%
Δημόσια Δαπάνη	50.000,00	16,47%	0,99%
Ιδιωτική Συμμετοχή	0	0%	0%
Περιοχή Εφαρμογής			
Οι περιοχές παρέμβασης των ΟΤΔ που συμμετέχουν στο Σχέδιο.			
Εν δυνάμει δικαιούχοι			
Συμμετέχουσες ΟΤΔ/φορείς			
Συνέργεια / συμπληρωματικότητα με άλλες δράσεις του τοπικού προγράμματος			
<p>Η συγκεκριμένη δράση παρουσιάζει συνέργεια με τις παρακάτω δράσεις του τοπικού Προγράμματος:</p> <p style="text-align: center;">19.2.2.1, 19.2.2.2, 19.2.7.3, 19.2.7.7</p>			
Συνέργεια / συμπληρωματικότητα με άλλες δράσεις στην ευρύτερη περιοχή			
<p>Η δράση παρουσιάζει συνέργεια / συμπληρωματικότητα με:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Την Επενδυτική Προτεραιότητα 9.νι - Στρατηγικές τοπικής ανάπτυξης με πρωτοβουλία των τοπικών κοινοτήτων του Άξονα Προτεραιότητας 2α του Ε.Π. Περιφέρειας Θεσσαλίας 2014-2020 - Την Επενδυτική Προτεραιότητα 6.α - Επενδύσεις στον τομέα των αποβλήτων, ώστε να ικανοποιηθούν οι απαιτήσεις του περιβαλλοντικού κεκτημένου της Ένωσης και να αντιμετωπιστούν οι ανάγκες που έχουν προσδιορισθεί από τα κράτη μέλη για επενδύσεις που υπερβαίνουν τις εν λόγω απαιτήσεις του Άξονα Προτεραιότητας 3 του Ε.Π. Περιφέρειας Θεσσαλίας 2014-2020 			

Τεχνικά Δελτία Δράσεων ΕΓΤΑΑ	
Τίτλος Δράσης	Αξιοποίηση της εδαφικής καινοτομίας στη Θεσσαλία - Σχέδιο Διατοπικής Συνεργασίας
Κωδικός Δράσης	19.3.5
ΕΔΕΤ	ΕΓΤΑΑ
Νομική βάση	Άρθρο 44 & 61 καν. (ΕΕ) 1305/2013 και Άρθρο 65 καν. (ΕΕ) 1303/2013
Αναλυτική Περιγραφή Δράσης	
Αντικείμενο και στόχοι της συνεργασίας	
<p>Το παρόν σχέδιο αφορά το σχεδιασμό και η απόκτηση ικανοτήτων εφαρμογή μιας ολοκληρωμένης μεθοδολογίας συμπεριλαμβανομένων και των απαραίτητων συναφών εργαλείων για τον εντοπισμό, την ανάδειξη, την εγγύηση και την αξιοποίηση ιδιότυπων εδαφικών πόρων.</p> <p>Στόχοι του έργου είναι:</p> <p>α) η εκπόνηση ενός Οδηγού σχεδιασμού και εφαρμογής εδαφικών αναπτυξιακών δράσεων σε περιοχές της υπαίθρου και στην κλίμακα μικρών αγροδιατροφικών αλυσίδων ο οποίος θα περιλαμβάνει μια ολοκληρωμένη μεθοδολογία για i) τον εντοπισμό, ανάδειξη και ενεργοποίηση των εδαφικών (τοπικών) πόρων και ii) την οργάνωση εδαφικών μορφών συνεργασίας και συντονισμού,</p> <p>β) ο σχεδιασμός ενός εργαλείου Εδαφικού Συμμετοχικού Συστήματος Εγγύησης (ΕΣΣΕ) της ποιότητας και της ταυτότητας αγαθών και υπηρεσιών και</p> <p>γ) η εκπαίδευση στελεχών των περιοχών δράσης των ΟΤΔ για τη δημιουργία ενός καινοτομικού εργαστηρίου ανάπτυξης δεξιοτήτων για τα στελέχη των Αναπτυξιακών Εταιρειών της Θεσσαλίας και άλλων εδαφικών φορέων (Δήμοι, σύλλογοι κτλ) και απόκτησης της ικανότητας να προσαρμόζουν, εμπλουτίζουν και εφαρμόζουν την παραπάνω μεθοδολογία σε οποιαδήποτε αγροδιατροφική αλυσίδα τοπικής ή περιφερειακής κλίμακας.</p> <p>Ο βασικός σκοπός της συνεργασίας είναι η δημιουργία ενός πόλου εδαφικής καινοτομίας και η συμβολή του σε μια πιλοτική ολοκληρωμένη εφαρμογή του οδηγού και του ΕΣΣΕ στο τομέα των οσπρίων. Επιμέρους σκοποί του Σχεδίου είναι:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Η ανάδειξη, εγγύηση και αξιοποίηση των εδαφικών πόρων καινοτομίας στη Θεσσαλία. 2. Η οικοδόμηση μιας νέας ανταγωνιστικότητας η οποία θα βασίζεται στην μοναδικότητα και διακρίσιμότητα του προϊόντος, μέσα από την οργάνωση της συνεργασίας και του συντονισμού για την παραγωγή και προώθηση ποιοτικών προϊόντων με ισχυρούς δεσμούς με τη περιοχή παραγωγής τους. 3. Η απόκτηση και αναβάθμιση των δεξιοτήτων των στελεχών της Θεσσαλίας που υποστηρίζουν το νέο πρότυπο της εδαφικής ανάπτυξης. 	

4. Η ανάπτυξη τοπικών συμμετοχικών συστημάτων εγγύησης των προϊόντων για την επίτευξη της νέας ανταγωνιστικότητας βασισμένης στη διαφοροποίηση, και την συμβολή τους στην ενημέρωση των καταναλωτών στην αύξηση – τοπικά – της προστιθέμενης αξίας των προϊόντων.
5. Η βελτίωση των τοπικών ικανοτήτων συνεργασίας των ομάδων δρώντων για τον συντονισμό τοπικών αλυσίδων αξιοποίησης των τοπικών εδαφικών πόρων.
- Το σχέδιο βασίζεται στα αποτελέσματα του επιτυχημένου ευρωπαϊκού ερευνητικού προγράμματος «LACTIMED - Προώθηση των Γαλακτοκομικών Προϊόντων της Μεσογείου» που εφαρμόστηκε από το Εργαστήριο Αγροτικού Χώρου του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας (Εταιρίου της Διατοπικής Συνεργασίας), στον γαλακτοκομικό τομέα της Θεσσαλίας, σε συνεργασία με το Γεωπονικό Πανεπιστήμιο Αθηνών και το Πάντειο Πανεπιστήμιο. Αυτό επιτρέπει και διασφαλίζει τη μεταφορά της γνώσης και της εμπειρίας αυτής και σε άλλους κλάδους - προϊόντα του αγροδιατροφικού τομέα της Θεσσαλίας.
- Εταιρικό Σχήμα**
- Το σχέδιο διατοπικής συνεργασίας θα εφαρμοστεί από τις 4 ΟΤΔ της Θεσσαλίας (ΑΝΚΑ ΑΕ, ΕΑΠ ΑΕ, ΑΕΝΟΛ ΑΕ, ΚΕΝΑΚΑΠ ΑΕ), και το Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας (Εργαστήριο Αγροτικού Χώρου). Η εμπειρία των 4 ΟΤΔ στην υλοποίηση αναπτυξιακών παρεμβάσεων και κινητοποίηση τοπικών δρώντων και την εμπειρία του Εργαστηρίου Αγροτικού Χώρου στην παραγωγή γνώσεων και μεθοδολογιών εξασφαλίζει υψηλή συμπληρωματικότητα και ολοκλήρωση ως προς τις πραγματικές ανάγκες υλοποίησης της διατοπικής συνεργασίας με βάση τους στόχους που έχουν τεθεί.
- Τεκμηρίωση της συνεργασίας**
- Η διατοπική συνεργασία-συνεργασία αποβλέπει στην παροχή ικανοτήτων, σε κάθε περιοχή μέσω των ΟΤΔ, για την εμπέδωση, προσαρμογή και εφαρμογή του οδηγού και του εργαλείου ανάδειξης των τοπικών εδαφικών ιδιοτυπιών των πόρων, ώστε είτε να οργανωθεί μια μικρή αλυσίδα στα όρια κάθε περιοχής, είτε να συμβάλει στην δημιουργία μιας αλυσίδας σε θεσσαλική κλίμακα. Αυτό που καθιστά εφικτό έναν τέτοιο στόχο συνεργασίας είναι:
- η εμπειρία της κάθε Αναπτυξιακής Εταιρίας, δεδομένου ότι οι 4 ΟΤΔ – Αναπτυξιακές Εταιρείες της Θεσσαλίας αποτελούν τους κατεξοχήν φορείς σχεδιασμού και υλοποίησης ολοκληρωμένων αναπτυξιακών παρεμβάσεων με έμφαση στην αξιοποίηση των τοπικών δυναμικών,
 - η εμπειρία του Εργαστηρίου Αγροτικού Χώρου του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας δεδομένου ότι έχει αναπτύξει το θεωρητικό, μεθοδολογικό και πρακτικό πλαίσιο του προτύπου της Εδαφικής Ανάπτυξης και την προσαρμοσμένη εφαρμογή του για την αξιοποίηση των τοπικών εδαφικών πόρων και χαρακτηριστικών περιοχών με βάση την εξασφάλιση της ιδιοτυπίας και της διακριτότητας των τελικών αγαθών και υπηρεσιών.
- Όσον αφορά την εφαρμογή του οδηγού και του εργαλείου σε έναν κοινό πόρο της Θεσσαλίας, επιλέχθηκε ο πόρος «όσπρια» γιατί :
- η καλλιέργειά τους εκτείνεται σε όλη τη Θεσσαλία και την τελευταία πενταετία παρουσιάζει αλματώδη αύξηση (256% των καλλιεργούμενων εκτάσεων), χωρίς να συνοδεύεται από ανάλογη οργάνωση και εξειδικευμένη υποστήριξη,
 - αποτελεί ένα παραδοσιακό προϊόν της Θεσσαλίας με φήμη και αναγνωρισιμότητα (βασισμένη περισσότερο στην ποιότητα και όχι στην οργανωμένη προβολή και τεκμηρίωση) τόσο των ορεινών και ημιορεινών περιοχών όσο και των πεδινών περιοχών. Υπάρχει επομένως δυνατότητα, η ανάδειξη των θεσσαλικών οσπρίων να στηριχθεί όχι μόνο στη θεσσαλική προέλευση αλλά και στα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά και την αντίστοιχη κληρονομιά της κάθε περιοχής
- Ανάλυση των δράσεων που θα διεξαχθούν στο πλαίσιο του Σχεδίου Συνεργασίας**
- **Προπαρασκευαστική Φάση**
 1. Διατοπικές συναντήσεις εταίρων και προετοιμασία υλοποίησης
 - **Κυρίως Φάση**
 1. **Συντονισμός του Σχεδίου Διατοπικής Συνεργασίας**
 - α. Ομάδα έργου συντονισμού, διαχείρισης και συμβουλευτικής υποστήριξης της υλοποίησης - Ο Συντονισμός του σχεδίου θα γίνει από την Αναπτυξιακή Τρικάλων ΑΑΕ ΟΤΑ (ΚΕΝΑΚΑΠ ΑΕ)
 - β. Τοπική διαχείριση και συντονισμός υλοποίησης από τις Ο.Τ.Δ.
 - γ. Συναντήσεις εταίρων και οργάνων διαχείρισης του Σχεδίου
Δημιουργία σχήματος συντονισμού της Διατοπικής Συνεργασίας με τα απαραίτητα όργανα και εργαλεία για τη διαχείριση και υλοποίησή της
 2. **Σχεδιασμός Οδηγού και κατασκευής Εδαφικού Συμμετοχικού Συστήματος Εγγύησης (ΕΣΣΕ)**
 - α. Σχεδιασμός οδηγού για τον εντοπισμό, ανάδειξη και ενεργοποίηση των εδαφικών πόρων.
 - β. Σχεδιασμός του Εργαλείου Εδαφικού Συμμετοχικού Συστήματος Εγγύησης.
Σχεδιασμός μιας ολοκληρωμένης μεθοδολογίας εδαφικής καινοτομίας (ΟΜΕΚ) η οποία θα περιλαμβάνει ένα οδηγό εδαφικής ανάπτυξης και ένα εργαλείο εκ των κάτω εγγύησης του εδαφικού χαρακτήρα των προϊόντων αντλώντας από την αποκτηθείσα ήδη εμπειρία της εφαρμογής και λειτουργίας του εδαφικού κλάστερ TerraThessalia στη Θεσσαλία.
 3. **Εκπαίδευση ομάδας Πόλου Εδαφικής Καινοτομίας**
 - α. εντοπισμός –συγκρότηση ομάδας στελεχών στην κλίμακα της κάθε Αναπτυξιακής (ΟΤΔ) για την εκπαίδευσή τους,
 - β. εκπαίδευση στελεχών στο πλαίσιο της εδαφικής ανάπτυξης και των μεθόδων και εργαλείων για την απόκτηση δεξιοτήτων στην εφαρμογή της εδαφικής διαδικασίας και την χρήση συναφών εργαλείων.
 4. **Εφαρμογή Οδηγού και Εργαλείων**
 - α. βιωματική εκπαίδευση στελεχών στην εφαρμογή του οδηγού και του εργαλείου σε ένα πόρο θεσσαλικής εμβέλειας (π.χ όσπρια)
 - β. εμπλουτισμός και αναπροσαρμογή του οδηγού και του εργαλείου με βάση την πιλοτική εφαρμογή στη Θεσσαλία
Ενεργή συμμετοχή των στελεχών στην εφαρμογή της κοινής μεθοδολογίας στα ζητήματα:
 - i) του εντοπισμού, της ανάδειξης και της ενεργοποίησης των τοπικών εδαφικών πόρων
 - ii) της οργάνωσης εδαφικών μορφών συνεργασίας και συντονισμού και
 - iii) της κατασκευής ενός εργαλείου συμμετοχικού συστήματος εγγύησης, τοπικών ιδιότυπων αγροδιατροφικών προϊόντων.

5.Σχεδιασμός δημιουργίας και λειτουργίας Πόλου Εδαφικής Καινοτομίας

- α. Χάρτα συνεργασίας και καταμερισμός δράσεων,
- β. Εταιρική Δομή Συνεργασίας
- γ. Σχέδιο δράσης για την οργάνωση και λειτουργία του

Προσδιορισμός των αξιών και αρχών της συνεργασίας, της επιχειρησιακής οργάνωσης, και των υπηρεσιών και δράσεων που θα παρέχει ο πόλος με στόχο την υποστήριξη και ανάπτυξη ενός εδαφικού πρότυπου ανάπτυξης του αγροδιατροφικού τομέα στη Θεσσαλία βασισμένο στους δεσμούς με τον τόπο παραγωγής και τη σχετική τοπική κληρονομιά.

Πόροι που θα διατεθούν για την οργάνωση της συνεργασίας (ανθρώπινο δυναμικό, χρηματοοικονομικοί πόροι)**➤ Ανθρώπινο δυναμικό**

Για την υλοποίηση του Σχεδίου θα εξασφαλιστούν συνεργασίες ως εξής:

- Με στελέχη από το μόνιμο προσωπικό των εταιρών, με πλήρη ή μερική απασχόληση. Προβλέπεται η απασχόληση με μερική/περιστασιακή απασχόληση, ανάλογα με την πορεία και τις ανάγκες υλοποίησης,
- Με σταθερούς εξωτερικούς συνεργάτες, με εμπειρία σε συγκεκριμένα έργα.
- Με εξειδικευμένους εξωτερικούς συμβούλους, όπου απαιτηθεί κατά την υλοποίηση των δράσεων.

➤ Χρηματοοικονομικοί πόροι

Τα στοιχεία του Σχεδίου έχουν ως εξής:

- Αναμενόμενος αριθμός εταιρών: 6
- Συνολικός εκτιμώμενος προϋπολογισμός: 200.000,00 € για 6 εταιρους
- Μέσος προϋπολογισμός ανά ΟΤΔ: 50.000,00€

Προσδοκώμενα αποτελέσματα από τη συνεργασία για την περιοχή (βραχυπρόθεσμα, μακροπρόθεσμα)

- Αξιοποίηση τοπικών προϊόντων μέσω της ενίσχυσης της ταυτότητας των προϊόντων
- Αύξηση προστιθέμενης αξίας των προϊόντων
- Διαφοροποίηση της τοπικής αγροτικής οικονομίας που ενισχύει την ανθεκτικότητά της.
- Βελτίωση της ανταγωνιστικότητας και της εξωστρέφειας των προϊόντων
- Ανάπτυξη των τοπικών εταιρικών σχέσεων μέσα από την ενίσχυση των οριζόντιων και κάθετων συνεργασιών μεταξύ των παραγωγικών φορέων (παραγωγοί, μεταποιητές, έμποροι) και των υποστηρικτικών φορέων και μηχανισμών (δημόσιες υπηρεσίες, δημοτικές υπηρεσίες, εργαστήρια αναλύσεων, ερευνητικοί φορείς, αναπτυξιακές εταιρίες κλπ)
- Βελτίωση των ικανοτήτων των τοπικών στελεχών των αναπτυξιακών φορέων και υπηρεσιών της Θεσσαλίας.
- Ένταξη και χρήση προηγμένων τεχνολογικών εργαλείων για τις ανάγκες της εδαφικής διακυβέρνησης και της εγγύησης – πιστοποίησης των τοπικών προϊόντων.
- Υιοθέτηση συμμετοχικών διαδικασιών στις διαδικασίες λήψης αποφάσεων για την οργάνωση και το συντονισμό τοπικών αγροδιατροφικών αλυσίδων.

Ενέργειες που έχουν ήδη αναληφθεί για τη συγκρότηση της συνεργασίας

- Μελέτη και επεξεργασία των αποτελεσμάτων των ερευνών:
 - στο έργο «LACTIMED - Προώθηση των Γαλακτοκομικών Προϊόντων της Μεσογείου» που εκπονήθηκε από το Εργαστήριο Αγροτικού Χώρου του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας
 - στο έργο «NOVAGRIMED: Γεωργικές Καινοτομίες σε μεσογειακές εδαφικές περιοχές» στη θεματική «Προσαρμογή των μεσογειακών προϊόντων: αρωματικά φυτά»
 - «Κατασκευή του πόρου όσπρια Ελληνόπυργου»
- Συνάντηση εργασίας και ανταλλαγής απόψεων για την ανάπτυξη του Σχεδίου Διατοπικής Συνεργασίας. Επικοινωνία (e-mail) μεταξύ των θεσσαλικών ΟΤΔ και του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας (Εργαστήριο Αγροτικού Χώρου)
- Σύνταξη πρότασης διατοπικής συνεργασίας, με περιγραφή και αποσαφήνιση δράσεων του προτεινόμενου Σχεδίου ΔΤΣ.

Προβλεπόμενος τρόπος εφαρμογής του Σχεδίου συνεργασίας

- Ορισμός ομάδας συντονισμού.
- Ορισμός συντελεστών υλοποίησης για τις τοπικές δράσεις κάθε εταιρού καθώς και για τις κεντρικές δράσεις.
- Αναζήτηση, αξιολόγηση και συμφωνίες συνεργασίας με εξωτερικούς εξειδικευμένους συνεργάτες και φορείς για την υλοποίηση διαφόρων δράσεων του Σχεδίου.
- Διαρκής επικοινωνία και ενημέρωση των εταιρών από τον συντονιστή εταιρο.
- Διατοπικές συναντήσεις εταιρών και ομάδας συντονισμού, δια ζώσης ή ηλεκτρονικά, μέσω internet, για αξιολόγηση της πορείας υλοποίησης και λήψη αναγκαίων αποφάσεων.
- Αξιολόγηση παραδοτέων και λήψη διορθωτικών ενεργειών όπου απαιτηθεί.
- Αξιολόγηση συνολικής υλοποίησης Σχεδίου.

Η στήριξη δε καθιστά κρατική ενίσχυση, δεν αποφέρει κέρδος και το ανώτατο ποσοστό ενίσχυσης ανέρχεται σε ποσοστό 100% των επιλέξιμων δαπανών.

Θεματικές κατευθύνσεις που εξυπηρετούνται:

Η ανωτέρω δράση συνάδει με την ακόλουθη θεματική κατεύθυνση του Τοπικού Προγράμματος:

- Βελτίωση της ανταγωνιστικότητας της αλυσίδας αξίας του αγροδιατροφικού τομέα

	Ποσό (€)	Ποσοστό (%) σε επίπεδο υπό - μέτρου	Ποσοστό (%) σε επίπεδο Τοπικού Προγράμματος
Συνολικός Προϋπολογισμός	30.000,00	9,88%	0,47%
Δημόσια Δαπάνη	30.000,00	9,88%	0,59%
Ιδιωτική Συμμετοχή	0	0%	0%

Περιοχή Εφαρμογής
Το σύνολο της περιοχής παρέμβασης των 4 ΟΤΔ στην Περιφέρεια Θεσσαλίας.
Εν δυνάμει δικαιούχοι
Συμμετέχουσες ΟΤΔ/φορείς, Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας (Εργαστήριο Αγροτικού Χώρου)
Συνέργεια / συμπληρωματικότητα με άλλες δράσεις του τοπικού προγράμματος
Η συγκεκριμένη δράση παρουσιάζει συνέργεια με τις παρακάτω δράσεις του τοπικού Προγράμματος: 19.2.2.1, 19.2.2.2, 19.2.7.3, 19.2.7.7
Συνέργεια / συμπληρωματικότητα με άλλες δράσεις στην ευρύτερη περιοχή
Το παρόν σχέδιο είναι σε συνέργεια – συμπληρωματικότητα με τις δράσεις των Θεματικών Στόχων 1 & 3 του ΠΕΠ Θεσσαλίας 2014-2020. Πιο συγκεκριμένα: – ΘΣ 1- Ενίσχυση της έρευνας, της τεχνολογική ανάπτυξης και της καινοτομίας – ΘΣ 3- Βελτίωση της ανταγωνιστικότητας των μικρομεσαίων επιχειρήσεων και του γεωργικού τομέα (για το ΕΓΤΑΑ) και του τομέα της αλιείας και της υδατοκαλλιέργειας (για το ΕΤΘΑ) Επίσης, το σχέδιο είναι σε συνέργεια – συμπληρωματικότητα και με το Επιχειρησιακό Σχέδιο της Περιφέρειας Θεσσαλίας για το «Καλάθι Προϊόντων Περιφέρειας Θεσσαλίας»

➤ Σχέδια Διακρατικών Συνεργασιών

Τεχνικά Δελτία Δράσεων ΕΓΤΑΑ	
Τίτλος Δράσης	iFlavours – Ανάδειξη πιστοποιημένων προϊόντων μέσω ψηφιακών εφαρμογών
Κωδικός Δράσης	19.3.6
ΕΔΕΤ	ΕΓΤΑΑ
Νομική βάση	Άρθρο 44 & 61 καν. (ΕΕ) 1305/2013 και Άρθρο 65 καν. (ΕΕ) 1303/2013, Άρθρο 8 του Καν. (ΕΕ) 808/2014
Αναλυτική Περιγραφή Δράσης	
<p>Αντικείμενο και στόχοι της συνεργασίας</p> <p>Το παρόν σχέδιο θα προσπαθήσει να αναπτύξει μία κοινή (μεταξύ των συμμετεχουσών περιοχών) ψηφιακή εφαρμογή για κινητές συσκευές (κινητά τηλέφωνα, tablets) η οποία θα καθοδηγεί τους τουρίστες (όπως και τους πολίτες) ώστε να εντοπίζουν εύκολα τα πιστοποιημένα αγροτικά προϊόντα των περιοχών (ΠΟΠ, ΠΓΕ, ΙΠΠ, άλλα πιστοποιημένα) όταν τις επισκέπτονται και να μαθαίνουν για τα προϊόντα αυτά πριν τα αγοράσουν.</p> <p>Τα πιστοποιημένα αγροτικά προϊόντα αποτελούν πολύ σημαντικό σημείο προσέλκυσης τουριστών όταν ψάχνουν για νέους προορισμούς ή όταν επισκέπτονται μία περιοχή. Ωστόσο, οι τουρίστες σήμερα δυσκολεύονται να βρουν ολοκληρωμένες πληροφορίες για τα πιστοποιημένα προϊόντα που προσφέρει κάθε περιοχή και δυσκολεύονται και να εντοπίσουν τα προϊόντα, με αποτέλεσμα να ικανοποιούνται απλά όταν τα βρίσκουν μπροστά τους κατά τύχη ή να οδηγούνται υποχρεωτικά προς τις αστικές αγορές για να τα αναζητήσουν, με αποτέλεσμα την απώλεια πόρων για τις περιστασιακές και τις απομακρυσμένες περιοχές και τους κατοίκους τους. Η κατάσταση αυτή μειώνει το ενδιαφέρον για τα πιστοποιημένα προϊόντα, αφαιρεί από τις αποκεντρωμένες περιοχές την ευκαιρία να προσελκύσουν τουρίστες με ένα από τα λίγα «όπλα» τους πέρα από το περιβάλλον και τη γαλήνη που προσφέρουν.</p> <p>Το διακρατικό Σχέδιο Συνεργασίας “iFlavours – Ανάδειξη πιστοποιημένων προϊόντων μέσω ψηφιακών εφαρμογών” αποσκοπεί στην επίτευξη των παρακάτω στόχων:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Αύξηση της ζήτησης και της προσφοράς για πιστοποιημένα προϊόντα • Αύξηση των τουριστικών ροών σε αποκεντρωμένες περιοχές και ήπιες τουριστικές ζώνες • Αναβάθμιση της ανάδειξης των μικρών τοπικών επιχειρήσεων • Προώθηση των συμμετεχόντων περιοχών σε αναζητητές προϊόντων • Αύξηση του συμπληρωματικού - ως προς το αγροτικό - εισοδήματος • Μελλοντική ολοκληρωμένη Ευρωπαϊκή εφαρμογή για πιστοποιημένα προϊόντα σε αγροτικές περιοχές <p>8 Αναζήτηση εν δυνάμει εταίρων</p> <p>Ελληνικές ΟΤΔ που υλοποιούν Τ.Π. CLLD/LEADER 2014-2020 στην Ελλάδα και σε συνεργασία με αντίστοιχους φορείς στο Εξωτερικό, με χαρακτηριστικά:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Την ύπαρξη προϊόντων που διαθέτουν ποιότητα, φήμη και άμεση σύνδεση με την περιοχή παραγωγής. • Αξιόλογα πιστοποιημένα αγροδιατροφικά προϊόντα. • Τη λειτουργία υποδομών μεταποίησης. <p>Συντονίστρια Ο.Τ.Δ θα είναι η Ε.Α.Π Α.Ε.</p> <p>9 Τεκμηρίωση της συνεργασίας</p> <p>Από την μελέτη της υφιστάμενης κατάστασης στην περιοχή παρέμβασης υπάρχει ένα σημαντικό δυναμικό σε ότι αφορά την παραγωγή Προϊόντων Ονομασίας Προέλευσης (ΠΟΠ) και Προϊόντων Γεωγραφικής ένδειξης (ΠΓΕ). Έτσι καταγράφεται ένας μεγάλος αριθμός από αυτά.</p> <p>Τα προϊόντα ΠΟΠ/ΠΓΕ της περιοχής παρέμβασης είναι: ΠΟΠ Μήλα Ζαγοράς Πηλίου, ΠΟΠ Φιρίκι Πηλίου, ΠΟΠ Αχλάδια Κρυστάλλια Πηλίου Βόλου, ΠΟΠ Κονσερβολία Πηλίου Βόλου, ΠΟΠ Οίνος Αγχιάλος, ΠΟΠ Τυρί Φέτα, ΠΟΠ Τυρί Κασέρι, ΠΟΠ Τυρί Μανούρι, ΠΟΠ Τυρί Ανθότυρος, ΠΟΠ Τυρί Κεφαλοτύρι, ΠΟΠ Τυρί Μυζήθρα, ΠΟΠ Τυρί Τελεμές, ΠΟΠ Τυρί Γαλοτύρι, ΠΓΕ Οίνοι</p>	

Μαγνησία, ΠΓΕ Μήλα Πηλίου Βόλου, ΠΓΕ Ελαιόλαδο Πηλίου Βόλου.

Τα προϊόντα ΠΟΠ Τυρί Φέτα, ΠΟΠ Τυρί Κασέρι, ΠΟΠ Τυρί Μανούρι, ΠΟΠ Τυρί Ανθότυρος, ΠΟΠ Τυρί Κεφαλοτύρι, ΠΟΠ Τυρί Μυζήθρα, ΠΟΠ Τυρί Τελεμές, ΠΟΠ Τυρί Γαλοτύρι, παράγονται σε όλη την περιοχή παρέμβασης.

Κατ' αναλογία με την περιοχή της Ε.Α.Π Α.Ε., οι υπόλοιπες περιοχές των υπαρχόντων εταιρών διαθέτουν παρόμοια πιστοποιημένα προϊόντα.

10 Ανάλυση των δράσεων που θα διεξαχθούν στο πλαίσιο του Σχεδίου Συνεργασίας

- Διακρατικές συναντήσεις εταιρών και προετοιμασία υλοποίησης.
- Ανάπτυξη της εφαρμογής iFlavours (πλατφόρμα/ λειτουργίες - design)
- Συλλογή, ανάπτυξη και ολοκλήρωση δεδομένων για τα πιστοποιημένα προϊόντα κάθε περιοχής (πληροφορίες που θα δίνει η εφαρμογή στους χρήστες)
- Οργάνωση ημερίδων ενημέρωσης των επιχειρήσεων και τουριστικών πρακτόρων για την εφαρμογή/ συλλογή αιτήσεων συμμετοχής και συνεργασίας (και απαιτούμενων στοιχείων)
- Ολοκλήρωση συμφωνητικών με τις επιχειρήσεις (που θα διασφαλίσουν τη συνεχή προσφορά προϊόντων και τη μόνιμη ανταλλαγή πληροφοριών με τις ΟΤΔ για κάθε αλλαγή status – λειτουργίας, διάθεσης προϊόντων κλπ)
- Ηλεκτρονική συλλογή γεωγραφικού στίγματος για τις επιχειρήσεις πώλησης των προϊόντων
- Εγκατάσταση περιεχομένου, σενάρια λειτουργίας, έλεγχοι
- Αίτηση έγκρισης της εφαρμογής από τα συστήματα Playstore (GoogleAndroid) και iStore (AppleiOS)
- Σχεδιασμός και λειτουργία promowebsite
- Σχεδιασμός και παραγωγή προωθητικής μπροσούρας σε 5.000 αντίτυπα
- Σχεδιασμός και παραγωγή αφίσας σε 100 αντίτυπα
- Σχεδιασμός banner (stand) και παραγωγή σε 5 αντίτυπα
- Σχεδιασμός και παραγωγή promovideo διάρκειας 5 λεπτών και short e-bannervideo
- Σχεδιασμός και παραγωγή μπλουζας, καπέλου και σακούλας σε 2.000 αντίτυπα
- Συμμετοχή σε δύο τουριστικές εκθέσεις με stand
- Δύο (2) διακρατικές συναντήσεις των εταιρών

11 Πόροι που θα διατεθούν για την οργάνωση της συνεργασίας (ανθρώπινο δυναμικό, χρηματοοικονομικοί πόροι)

➤ Ανθρώπινο δυναμικό

Για την υλοποίηση του Σχεδίου θα εξασφαλιστούν συνεργασίες ως εξής:

- Με στελέχη από το μόνιμο προσωπικό των εταιρών, με πλήρη ή μερική απασχόληση. Προβλέπεται η απασχόληση με μερική/περιστασιακή απασχόληση, ανάλογα με την πορεία και τις ανάγκες υλοποίησης,
- Με σταθερούς εξωτερικούς συνεργάτες, με εμπειρία σε συγκεκριμένα έργα.
- Με εξειδικευμένους εξωτερικούς συμβούλους, όπου απαιτηθεί κατά την υλοποίηση των δράσεων.

➤ Χρηματοοικονομικοί πόροι

- Αναμενόμενος αριθμός εταιρών: 5 – 6
- Συνολικός εκτιμώμενος προϋπολογισμός: 500.000 €
- Μέσος προϋπολογισμός ανά εταιρό: 80.000 -100.000 €

12 Προσδοκώμενα αποτελέσματα από τη συνεργασία για την περιοχή (βραχυπρόθεσμα, μακροπρόθεσμα)

Η ανάπτυξη των πιστοποιημένων προϊόντων μέσω υλοποίησης του διακρατικού Σχεδίου θα συμβάλλει στην ενίσχυση του πρωτογενούς τομέα της οικονομίας και στην τόνωση της εξωστρέφειας των τοπικών προϊόντων, δημιουργώντας παράλληλα:

- Αύξηση της προστιθέμενης αξίας των πιστοποιημένων προϊόντων
- Ανάδειξη των τοπικών επιχειρήσεων
- Ενίσχυση της τουριστικής κίνησης
- Ενίσχυση της ικανοποίησης των επισκεπτών
- Αύξηση των εισοδημάτων στην περιοχή και των θέσεων εργασίας

13 Ενέργειες που έχουν ήδη αναληφθεί για τη συγκρότηση της συνεργασίας

- Διαδικασία αναζήτησης εταιρών. Επικοινωνία (επιστολές, e-mail) με τις ΟΤΔ που επέδειξαν ενδιαφέρον συμμετοχής.
- Αποστολή πρότασης και ενημερωτικού εντύπου σε υποψήφιους εταιρούς.
- Παρακολούθηση ανταπόκρισης.

14 Προβλεπόμενος τρόπος εφαρμογής του Σχεδίου συνεργασίας

Προβλέπεται να υλοποιηθεί ο παρακάτω τρόπος εφαρμογής:

- Ορισμός ομάδας συντονισμού.
- Ορισμός συντελεστών υλοποίησης για τις τοπικές δράσεις κάθε εταιρού καθώς και για τις κεντρικές δράσεις.
- Αναζήτηση, αξιολόγηση και συμφωνίες συνεργασίας με εξωτερικούς εξειδικευμένους συνεργάτες και φορείς για την υλοποίηση διαφόρων δράσεων του Σχεδίου.
- Διαρκής επικοινωνία και ενημέρωση των εταιρών από τον συντονιστή εταιρό.
- Διατοπικές συναντήσεις εταιρών και ομάδας συντονισμού, δια ζώσης ή ηλεκτρονικά, μέσω internet, για αξιολόγηση της πορείας υλοποίησης και λήψη αναγκαίων αποφάσεων.
- Αξιολόγηση παραδοτέων και λήψη διορθωτικών ενεργειών όπου απαιτηθεί.
- Αξιολόγηση συνολικής υλοποίησης Σχεδίου.

Η στήριξη δε καθιστά κρατική ενίσχυση, δεν αποφέρει κέρδος και το ανώτατο ποσοστό ενίσχυσης ανέρχεται σε ποσοστό **100%** των επιλέξιμων δαπανών

Θεματική Κατεύθυνση που εξυπηρετείται

Η ανωτέρω δράση συνάδει με την ακόλουθη θεματική κατεύθυνση του Τοπικού Προγράμματος:

- - Ενίσχυση της καινοτομίας και των καινοτόμων παρεμβάσεων

	Ποσό (€)	Ποσοστό (%) σε επίπεδο υπό - μέτρου	Ποσοστό (%) σε επίπεδο Τοπικού Προγράμματος
Συνολικός Προϋπολογισμός	80.000,00	26,36%	1,25%
Δημόσια Δαπάνη	80.000,00	26,36%	1,58
Ιδιωτική Συμμετοχή	0	0%	0%
Περιοχή Εφαρμογής			
Οι περιοχές παρέμβασης των ΟΤΔ που συμμετέχουν στο Σχέδιο.			
Εν δυνάμει δικαιούχοι			
Ο.Τ.Δ. που υλοποιούν CLLD εντός και εκτός Ελλάδας.			
Συνέργεια / συμπληρωματικότητα με άλλες δράσεις του τοπικού προγράμματος			
Η συγκεκριμένη δράση παρουσιάζει συνέργεια με τις παρακάτω δράσεις του τοπικού Προγράμματος:			
Συνέργεια / συμπληρωματικότητα με άλλες δράσεις στην ευρύτερη περιοχή			
Η δράση παρουσιάζει συνέργεια / συμπληρωματικότητα με:			
- Την Επενδυτική Προτεραιότητα 3.γ - Στήριξη της δημιουργίας και της επέκτασης προηγμένων ικανοτήτων για την ανάπτυξη προϊόντων και υπηρεσιών του Άξονα Προτεραιότητας 1 του Ε.Π. Περιφέρειας Θεσσαλίας 2014-2020			
- Την Επενδυτική Προτεραιότητα 3.δ - Στήριξη της ικανότητας των ΜΜΕ να αναπτύσσονται σε περιφερειακές, εθνικές και διεθνείς αγορές, και να συμμετέχουν σε διαδικασίες καινοτομίας του Άξονα Προτεραιότητας 1 του Ε.Π. Περιφέρειας Θεσσαλίας 2014-2020			

(*) Αναφορά στο άρθρο/α του Καν (ΕΕ) 808/2014 για το ΕΓΤΑΑ βάσει του οποίου καθορίζεται η επιλεξιμότητα της προτεινόμενης δράσης.

(**) Για τα υπομέτρα τα οποία θα υλοποιηθούν και μέσω του ΠΑΑ 2014-2020 θα ισχύσουν κατ' ελάχιστον τα κριτήρια όπως αυτά περιγράφονται στα αντίστοιχα υπομέτρα του ΠΑΑ 2014-2020.

(***) Συμπληρώνεται λαμβάνοντας υπόψη τους δείκτες του Καν (ΕΕ) 808/2014 για το ΕΓΤΑΑ.

4.1.3 Δράσεις στο πλαίσιο εφαρμογής του υπο-μέτρου 19.4

Στο πλαίσιο του Μέτρου 19.4 η ΟΤΔ θα καλύψει το κόστος εφαρμογής (Λειτουργικές Δαπάνες) της Τοπικής Στρατηγικής Ανάπτυξης CLLD/LEADER 2014-2020 σε απολογιστικό επίπεδο.

➤ Στήριξη για τις λειτουργικές δαπάνες και την εμψύχωση

Τεχνικά Δελτία Δράσεων ΕΓΤΑΑ	
Τίτλος Δράσης	Στήριξη για τις λειτουργικές δαπάνες και την εμψύχωση
Κωδικός Δράσης	19.4
ΕΔΕΤ	ΕΓΤΑΑ
Νομική βάση*	Τα άρθρα 32, 35 και 65 του Κανονισμού (ΕΕ) 1303/2013. Τα άρθρα 41, 42, 44 και 61 του Κανονισμού (ΕΕ) 1305/2013. Η Οδηγία 2004/18/ΕΚ περί συντονισμού των διαδικασιών σύναψης δημόσιων συμβάσεων έργων – προμηθειών – υπηρεσιών.
Αναλυτική Περιγραφή Δράσης	
Στόχος του υπομέτρου είναι η στήριξη της λειτουργίας της Ομάδας Τοπικής Δράσης ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΗ ΤΡΙΚΑΛΩΝ Α.Α.Ε. Ο.Τ.Α. (ΚΕΝΑΚΑΠ Α.Ε.) για την υλοποίηση του τοπικού της προγράμματος. Τουπο-μέτρο περιλαμβάνει τις παρακάτω κατηγορίες δαπανών - δράσεις:	
19.4.1 Αμοιβές προσωπικού και εξωτερικών συμβούλων	
19.4.2 Λειτουργικές δαπάνες	
19.4.3 Πάγια και λοιπός εξοπλισμός	
19.4.4 Ενέργειες εμψύχωσης	
19.4.5 Υποστηρικτικές ενέργειες (εκπόνησης μελετών, ενέργειες επιμόρφωσης, αυτοαξιολόγηση)	
<u>19.4.1 Αμοιβές προσωπικού και εξωτερικών συμβούλων</u>	
Η κατηγορία δαπανών αφορά τις αμοιβές προσωπικού και των εξωτερικών συνεργατών, της ΟΤΔ που θα συμβάλλουν στην αποτελεσματική εφαρμογή του προγράμματος.	
<u>19.4.2 Λειτουργικές δαπάνες</u>	
Η δράση περιλαμβάνει ενέργειες και αντίστοιχες δαπάνες που αφορούν τη λειτουργία της προτεινόμενης ΟΤΔ, όπως αναλώσιμα	

υλικά, γραφική ύλη, δαπάνες ενοικίασης χώρου γραφείων, δαπάνες θέρμανσης, δαπάνες συντήρησης γραφείων, δαπάνες για ΔΕΚΟ, ταχυδρομικές αποστολές, τραπεζικά έξοδα, δαπάνες συντήρησης μηχανογραφικού συστήματος, δαπάνες καθαρισμού, λογιστικές υπηρεσίες, κ.λπ..

19.4.3 Πάνια και λοιπός εξοπλισμός

Η δράση περιλαμβάνει ενέργειες και αντίστοιχες δαπάνες που αφορούν στην προμήθεια εξοπλισμού μηχανοργάνωσης (Η/Υ, φωτοαντιγραφικά, εκτυπωτές, projector κλπ) καθώς και λοιπού εξοπλισμού.

19.4.4 Ενέργειες επιμόρφωσης

Η Ο.Τ.Δ. στο πλαίσιο της παρούσας δράσης θα προβεί σε ενέργειες επιμόρφωσης, σε ενέργειες πληροφόρησης, ευαισθητοποίησης και ενημέρωσης των τοπικών φορέων και του τοπικού πληθυσμού για την περιοχή παρέμβασης και την τοπική αναπτυξιακή στρατηγική, στη διοργάνωση εκδηλώσεων προβολής του τοπικού προγράμματος.

Ενδεικτικά, η ΟΤΔ στο πλαίσιο της παρούσας δράσης θα προβεί στις παρακάτω ενέργειες:

- Στον σχεδιασμό και έκδοση ενημερωτικού υλικού (φυλλάδιο, αφίσα), στην σύνταξη και αναπαραγωγή φακέλων υπομνηστικής και οδηγού εφαρμογής των δράσεων του προγράμματος, παραγωγή και προβολή ραδιοφωνικού και τηλεοπτικού μηνύματος (spot), Ημερίδες ενημέρωσης- ευαισθητοποίησης του τοπικού πληθυσμού για κάθε μία από τις προβλεπόμενες προσκλήσεις εκδήλωσης ενδιαφέροντος.

- Δημοσιεύσεις, καταχωρήσεις, συνεντεύξεις στον τοπικό τύπο.

- Ανάρτηση κάθε πληροφορίας στο δικτυακό τόπο της ΟΤΔ και τα κοινωνικά δίκτυα.

19.4.5 Υποστηρικτικές ενέργειες (εκπόνησης μελετών, ενέργειες επιμόρφωσης, αυτό-αξιολόγηση)

Στην δράση περιλαμβάνονται υποστηρικτικές ενέργειες για την εφαρμογή του τοπικού προγράμματος:

1. Εκπόνησης μελετών για την περιοχή παρέμβασης και εν γένει παροχή συμβουλευτικών υπηρεσιών σχετικών με το τοπικό πρόγραμμα,

Προτείνεται η εκπόνηση των παρακάτω μελετών:

α) Μελέτη διαχείρισης και αξιοποίησης υπολειμμάτων φυτικής και ζωικής παραγωγής.

Από τη γεωργική και κτηνοτροφική δραστηριότητα στην περιοχή παρέμβασης προκύπτουν υπολείμματα και απόβλητα, των οποίων η ανεξέλεγκτη διάθεση συνιστά μία πρόσθετη επιβάρυνση στο περιβάλλον. Η έλλειψη συστήματος διαχείρισης των υπολειμμάτων της φυτικής και ζωικής παραγωγής της περιοχής σε συνδυασμό με το μέγεθος του περιβαλλοντικού προβλήματος που δημιουργείται αλλά και τα περιβαλλοντικά οφέλη, ενεργειακά και οικονομικά οφέλη που θα μπορούσαν να προκύψουν από τη διαχείρισή τους, επιβάλλει την αντιμετώπισή τους ως ειδική κατηγορία αποβλήτων και ως εκ τούτου προτείνεται η εκπόνηση διαχειριστικής μελέτης για τη συλλογή, επεξεργασία και αξιοποίηση αυτών των υπολειμμάτων.

Η προτεινόμενη μελέτη θα περιλαμβάνει, ενδεικτικά, τα εξής:

1. Ανάλυση – αξιολόγηση της διεθνούς εμπειρίας και πρακτικής
2. Επισκόπηση νομοθεσίας αναφορικά με τη διαχείριση και αξιοποίηση υπολειμμάτων φυτικής και ζωικής παραγωγής
3. Ανάλυση της υφιστάμενης κατάστασης στην περιοχή παρέμβασης
4. Εκτίμηση των ποσοτήτων ζωικών και φυτικών υπολειμμάτων
5. Διαμόρφωση εναλλακτικών σεναρίων διαχείρισης υπολειμμάτων φυτικής και ζωικής παραγωγής
6. Σχέδιο διαχείρισης και αξιοποίησης υπολειμμάτων φυτικής και ζωικής παραγωγής

β. Μελέτη ανάπτυξης τουριστικών διαδρομών για την αξιοποίηση των τοπικών προϊόντων & την ανάδειξη της τοπικής γαστρονομίας

- Καταγραφή / αξιολόγηση των τοπικών / παραδοσιακών προϊόντων της περιοχής και των υποδομών / υπηρεσιών παραγωγής και εμπορίας τους (γεωργικές εκμεταλλεύσεις, μεταποιητικές μονάδες, πρατήρια διάθεσης, καταστήματα παραδοσιακών προϊόντων κλπ).

- Εκτίμηση προοπτικών συμβολής των θεματικών τουριστικών διαδρομών στην ανάπτυξη των εναλλακτικών μορφών τουρισμού στην περιοχή, και ειδικότερα του αγροτουρισμού, του γαστρονομικού τουρισμού και του οιντουρισμού / Συνοπτική καταγραφή υπάρχουσας εμπειρίας από παρόμοιες θεματικές τουριστικές διαδρομές σε εθνικό και διεθνές επίπεδο.

- Πρόταση θεματικών διαδρομών περιήγησης με διασύνδεση σημείων τουριστικού ενδιαφέροντος, επίσκεψης παραγωγικών μονάδων, επιχειρήσεων, μουσείων κλπ. καθώς και υποδομών φιλοξενίας (καταλύματα, εστιατόρια) κατά μήκος των θεματικών διαδρομών, με πλήρη περιγραφή αυτών.

- Προτάσεις κατάλληλων παρεμβάσεων ανάπτυξης συμπληρωματικών υπηρεσιών και υποδομών για την αποτελεσματική διαχείριση, ανάδειξη και αξιοποίηση των τουριστικών διαδρομών (π.χ. ενέργειες προβολής, υπηρεσίες πληροφόρησης & ενημέρωσης, προδιαγραφές για επιχειρήσεις κλπ).

γ. Μελέτη διαμόρφωσης «τοπικής τουριστικής εμπειρίας» για την τόνωση της εικόνας της περιοχής και την προσέλκυση επισκεπτών

Στόχος της μελέτης είναι να αναδείξει τα χαρακτηριστικά της τοπικής πολιτιστικής παράδοσης, τα ήθη και τα έθιμα, τις τοπικές ιστορίες, τις συνήθειες του πληθυσμού και την αγροτική κληρονομιά και να προσδιορίσει τρόπους διάσωσής τους καθώς και αξιοποίησης για τον εμπλουτισμό του προσφερόμενου τουριστικού προϊόντος.

Η μελέτη θα εντοπίσει και θα καταγράψει τους πολιτιστικούς και άλλους συναφείς πόρους και τα χαρακτηριστικά τους και θα προσδιορίσει τους τρόπους ανάδειξης και αξιοποίησής τους μέσω κατάλληλης προώθησης & προβολής και τρόπους οργάνωσης και έναρξής τους στο τουριστικό προϊόν προκειμένου να αποτελέσουν αναπτυξιακό πυλώνα για την περιοχή.

Η προτεινόμενη μελέτη θα περιλαμβάνει, ενδεικτικά τα εξής:

- Καταγραφή και αξιολόγηση των πολιτιστικών χαρακτηριστικών, εθίμων, των συνηθειών και των λοιπών στοιχείων του τρόπου ζωής των κατοίκων και της ιστορίας τους στην ευρύτερη περιοχή

- Εκτίμηση των προοπτικών από την αξιοποίηση των ιδιαίτερων τοπικών χαρακτηριστικών στο πλαίσιο της ανάπτυξης ειδικών μορφών τουρισμού.

- Προτάσεις κατάλληλων παρεμβάσεων για την ανάδειξη και προβολή των χαρακτηριστικών αυτών στο πλαίσιο διαμόρφωσης νέων τουριστικών προϊόντων που θα ενσωματώνουν την «εμπειρία» της περιοχής.

- Προτάσεις κατάλληλων παρεμβάσεων κινητοποίησης και ενθάρρυνσης των τοπικών κοινοτήτων για την συμμετοχή τους στη διαμόρφωση των νέων αυτών τουριστικών προϊόντων.

δ. Μελέτη διερεύνησης δυνατοτήτων ένταξης και συνεργασίας με ευρωπαϊκές / διακρατικές δικτύωσεις επιχειρήσεων ειδικών / εναλλακτικών μορφών τουρισμού και παραγωγής τοπικών προϊόντων

- Αποτύπωση υφιστάμενης κατάστασης ως προς τις ειδικές / εναλλακτικές μορφές τουρισμού στην περιοχή παρέμβασης (αφίξεις, διανυκτερεύσεις, υποδομές, υπηρεσίες, τάσεις και προοπτικές ανάπτυξης)
- Αποτύπωση υφιστάμενης κατάστασης δικτύωσεων, συνεργασιών και συνεργειών επιχειρήσεων ειδικών / εναλλακτικών μορφών τουρισμού ή/και ανάδειξη δυνατοτήτων συγκρότησης τέτοιου είδους συνεργασιών και δικτύωσεων.
- Διερεύνηση ευρωπαϊκού / διεθνούς περιβάλλοντος στήριξης δράσεων δικτύωσεων επιχειρήσεων ειδικών / εναλλακτικών μορφών τουρισμού – εντοπισμός σχετικών προγραμμάτων και ευκαιριών χρηματοδότησης
- Διατύπωση προτάσεων ένταξης και συνεργασίας τοπικών πρωτοβουλιών επιχειρηματικών συνεργασιών και δικτύωσεων στον τομέα των ειδικών και εναλλακτικών μορφών τουρισμού σε ευρωπαϊκά και διακρατικά προγράμματα.

ε. Ανάδειξη και προβολή μονοπατιών για την ανάπτυξη του περιπατητικού τουρισμού.

- Καταγραφή της υπάρχουσας κατάστασης ως προς την ανάδειξη, συντήρηση και τουριστική αξιοποίηση ιστορικών μονοπατιών στην ευρύτερη περιοχή
- Καταγραφή υπάρχουσας εμπειρίας από παρόμοιες περιπτώσεις χρήσης και αξιοποίησης μονοπατιών, σε εθνικό και διεθνές επίπεδο.
- Επιλογή κατάλληλων περιοχών και μονοπατιών για ανάδειξη και προστασία.
- Πρόταση φορέων για την υλοποίηση του έργου ανάδειξης και αξιοποίησης (επισκευές και σηματοδοτήσεις των μονοπατιών).
- Εκτίμηση των ευρύτερων προοπτικών που δημιουργούνται στη περιοχή από την αξιοποίηση των μονοπατιών στην ανάπτυξη εναλλακτικών μορφών τουρισμού.

2. Ενέργειες επιμόρφωσης των στελεχών της ΟΤΔ αλλά και των εκπροσώπων των φορέων που συνδέονται άμεσα με την υλοποίηση του προγράμματος

Η Ο.Τ.Δ. για την **επιμόρφωση** των στελεχών των ΟΤΔ αλλά και των εκπροσώπων των φορέων που συνδέονται άμεσα με την υλοποίηση του προγράμματος (π.χ. τα μέλη του Επιπέδου Λήψης Αποφάσεων) θα προβεί στις παρακάτω ενέργειες επιμόρφωσης στα πεδία:

- Διοίκηση Ανθρώπινου Δυναμικού
- Διαχείριση Χρόνου / Διαχείριση Συγκρούσεων / Διαχείριση Κρίσεων
- Επικοινωνία και Δικτύωση
- Project CycleManagement (PCM)

Σκοπός από την εφαρμογή της δράσης είναι η επιμόρφωση των στελεχών των ΟΤΔ αλλά και των εκπροσώπων των φορέων που συνδέονται άμεσα με την υλοποίηση του προγράμματος ώστε να ανταποκριθούν με τον καλύτερο δυνατό τρόπο στην αποτελεσματικότερη εφαρμογή του προγράμματος.

3. Ενέργειες αυτο-αξιολόγησης της ΟΤΔ και των στρατηγικών τοπικής ανάπτυξης

Η ΟΤΔ θα εφαρμόζει, σε συνεχή βάση, πρακτικές αξιολόγησης και αυτο-αξιολόγησης, λαμβάνοντας υπόψη τις προδιαγραφές που τίθενται και τις ιδιαιτερότητες του τοπικού προγράμματος. Στο πλαίσιο της δράσης θα οργανωθούν και θα πραγματοποιηθούν ενέργειες αυτο-αξιολόγησης στα παρακάτω πεδία:

- στην τήρηση του προγραμματισμού και του αναλυτικού χρονοδιαγράμματος
- στον έγκαιρο εντοπισμό των αποκλίσεων κατά την εφαρμογή
- στην ανάγκη λήψης διορθωτικών μέτρων για την εξυπηρέτηση των στόχων
- υποχρέωση των μελών της ΟΤΔ να γνωρίζουν και να υπηρετούν τον ρόλο τους
- στην καταλληλότητα και αποτελεσματικότητα της εκπαιδευτικής/ συμβουλευτικής υποστήριξης

Το μεθοδολογικό εργαλείο της αυτο-αξιολόγησης θα είναι η σύνταξη και περιοδική χρήση ενός σωστά δομημένου ερωτηματολογίου. Οι απαντήσεις στις σχετικές δομημένες ερωτήσεις θα είναι από το «Διαφωνώ απόλυτα» μέχρι το «Συμφωνώ απόλυτα» με βάση την κλίμακα Likert. Η ποσοτική και ποιοτική προσέγγιση δίνει την ευκαιρία να εξαχθούν αντίστοιχα συμπεράσματα.

Χρηματοδοτικά στοιχεία

19.4 Στήριξη για τις λειτουργικές δαπάνες και την εμπύχωση	Ποσό (€)	Ποσοστό (%) σε επίπεδο υπο-μέτρου	Ποσοστό (%) σε επίπεδο Τοπικού Προγράμματος
Συνολικός Προϋπολογισμός	1.010.000,00	100%	20%
Δημόσια Δαπάνη	1.010.000,00	100%	20%
Ιδιωτική Συμμετοχή	0,00	0%	0%

Περιοχή Εφαρμογής

Ολόκληρη η περιοχή εφαρμογής του τοπικού προγράμματος CLLD/LEADER.

Εν δυνάμει δικαιούχοι

Εν δυνάμει δικαιούχος του Μέτρου είναι η ΟΤΔ καθώς επίσης και ο Τοπικός πληθυσμός, οι ΟΤΑ και οι Φορείς της περιοχής παρέμβασης του προγράμματος.

Συνέργεια / συμπληρωματικότητα με άλλες δράσεις του τοπικού προγράμματος
Η δράση συνδέεται άμεσα με την υλοποίηση των δράσεων του τοπικού προγράμματος: 19.2.2.1, 19.2.2.2, 19.2.7.3, 19.2.7.7
Συνέργεια / συμπληρωματικότητα με λοιπές αναπτυξιακές δράσεις στην ευρύτερη περιοχή
Με όλες τις δράσεις του τοπικού προγράμματος

4.1.4 Περιγραφή καινοτόμων έργων, έργων συνεργασίας και έργων συλλογικών δράσεων

Η Τοπική Στρατηγικής Ανάπτυξης της ΟΤΔ στο πλαίσιο των **καινοτόμων έργων**, των **έργων συνεργασίας** και **έργων συλλογικών δράσεων** περιλαμβάνει ένα πλέγμα δράσεων στο πλαίσιο των ακόλουθων Μέτρων του ΠΑΑ 2014-2020:

- **ΜΕΤΡΟ 16 - Συνεργασία**
- **ΜΕΤΡΟ 19.4 - Διατοπικά & Διακρατικά Σχέδια συνεργασίας**

4.1.4.1 Καινοτόμα έργα

Το τοπικό πρόγραμμα της ΟΤΔ ΚΕΝΑΚΑΠ Α.Ε. έχει ως βασική προτεραιότητα την ανάδειξη καινοτόμων δράσεων και σχεδίων για τα οποία δημιουργήθηκε ενδιαφέρον ήδη κατά την περίοδο των διαβουλεύσεων με τοπικούς φορείς και ομάδες ειδικού ενδιαφέροντος. Είναι σημαντική η προώθηση καινοτόμων επενδύσεων που συνάδουν με τη βασική στόχευση του προγράμματος στον τομέα της αγροδιατροφής, της γαστρονομίας και της ανάδειξης του τοπικού αποθέματος.

Οι δράσεις που έχουν καινοτόμο χαρακτήρα για την περιοχή παρέμβασης είναι οι εξής:

- **Η δράση 19.2.4.5 Στήριξη για μελέτες, υπηρεσίες και επενδύσεις, που συνδέονται με τον πολιτισμό, με τη διατήρηση, αποκατάσταση και αναβάθμιση της πολιτιστικής και φυσικής κληρονομιάς των χωριών, των αγροτικών τοπίων και των τόπων με υψηλή φυσική αξία, συμπεριλαμβανομένων των σχετικών κοινωνικο-οικονομικών πτυχών, καθώς και δράσεις περιβαλλοντικής ευαισθητοποίησης (συμπεριλαμβανομένων πολιτιστικών / συνεδριακών κέντρων, μουσείων, πολιτιστικών χαρακτηριστικών της υπαίθρου –μύλοι, γεφύρια κ.λπ.),** στοχεύει σε θεματικές επενδύσεις για την αναβίωση τοπικών προσωπικοτήτων όπως είναι αυτή του Ασκληπιού. Ο στόχος της συγκεκριμένης δράσης είναι η δημιουργία ενός ολοκληρωμένου συμπλέγματος δράσεων που θα αναδείξουν την πορεία και δράση του Ασκληπιού στην περιοχή των Τρικάλων για τη δημιουργία ενός τοπικού ονόματος (brand) που θα συνδεθεί με την τοπική ταυτότητα. Η κυρίως καινοτόμα δράση αφορά τη δημιουργία ενός επισκέψιμου διαδραστικού ψηφιακού χώρου-μουσείου όπου θα δίνονται πληροφορίες σχετικά με τη ζωή και τη δράση του Ασκληπιού και θα συνδυαστεί με παράλληλες δράσεις όπως αυτή του επισκέψιμου επιδεικτικού βοτανικού κήπου για τα βότανα του Ασκληπιού και η ανάπτυξη ψηφιακών ηλεκτρονικών εφαρμογών με εφαρμογές υγείας βασιζόμενων στην παραδοσιακή ιατρική, τη διατροφή και στη χρήση των βότανο-θεραπευτικών σχημάτων του Ασκληπιού.
- **Η δράση 19.2.6.1 Πρόληψη και αποκατάσταση δασών και δασικών εκτάσεων από πυρκαγιές και άλλες φυσικές καταστροφές και καταστροφικά συμβάντα,** θα δώσει προτεραιότητα σε καινοτόμα έργα για τη δημιουργία συστημάτων παρακολούθησης των δασικών εκτάσεων, με τη χρήση νέων τεχνολογιών για την πρόβλεψη του κινδύνου πυρκαγιάς και άλλων καταστροφικών συμβάντων. Οι δράσεις αυτές θα περιλαμβάνουν τη δημιουργία παρατηρητηρίων για την ανίχνευση των καταστροφών, με ψηφιακή απεικόνιση των δασικών εκτάσεων και άμεση ενημέρωση της πυροσβεστικής και αρμοδίων φορέων σε περίπτωση που το σύστημα παρακολούθησης υποδεικνύει αυξημένο κίνδυνο πυρκαγιάς είτε άλλου καταστροφικού συμβάντος.

4.1.4.2 Έργα συνεργασίας και συλλογικές δράσεις/έργα

A. Έργα Διατοπικής-Διακρατικής Συνεργασίας

Η ΟΤΔ στο πλαίσιο του **Μέτρου 19.3«Διατοπική&Διακρατική συνεργασίας»** του CLLD/LEADER συμμετέχει στα ακόλουθα έξι (6) Σχέδια σύνθετα σχήματα **Δικτύωσης**:

- **α)** στο πανελλήνιο διατοπικό σχέδιο **«Δίκτυο Ελλήνων Γεύσεις Εκλεκτές»** για την προώθηση της **ελληνικής γαστρονομίας** βασισμένης σε **παραδοσιακά τοπικά αγροτικά προϊόντα** αλλά με σύγχρονη μορφή, όπως επιτάσσουν οι νέες καταναλωτικές συνήθειες, (**Δράση 19.3.1**)

- **β)** σε διατοπικό σχέδιο για την ανάπτυξη της «**Συνεργατικής Επιχειρηματικότητας**» στις περιοχές που δραστηριοποιούνται οι συνεργαζόμενες ΟΤΔ και η εν γένει προώθηση της Κοινωνικής Οικονομίας, μέσω της δημιουργίας «**τοπικού οικοσυστήματος**» αλληλοϋποστηριζόμενων φορέων, της υποστήριξης της **δικτύωσης** και της **συνεργασίας** μεταξύ των υφισταμένων **συνεργατικών σχημάτων** και της δημιουργίας **ευέλικτου μηχανισμού ενθάρρυνσης τοπικών συλλογικών πρωτοβουλιών** και της υποστήριξής τους ώστε να αποκτήσουν συνεργατικά και επιχειρηματικά χαρακτηριστικά (**Δράση 19.3.2**)
- **γ)** στο διατοπικό σχέδιο "**Ολοκληρωμένο Σύστημα Εξειδίκευσης και Αξιολόγησης Πολιτικών**" που αφορά τη δημιουργία ενός ολοκληρωμένου συστήματος που θα δίνει στους εμπλεκόμενους στην αναπτυξιακή διαδικασία τη δυνατότητα να εφαρμόζουν εξειδικευμένες στρατηγικές ανάπτυξης, προσαρμοσμένες στα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά της πραγματικότητας της περιοχής παρέμβασης για τη δημιουργία δυναμικής για την ανάπτυξη συλλογικών δράσεων, και έχει ως στόχο τη **δικτύωση** και τη **συνεργασία**, την **ενίσχυση της νεανικής και της γυναικείας επιχειρηματικότητας**, την **περιβαλλοντική αναβάθμιση των περιοχών**, την υποστήριξη των **κοινωνικά ευάλωτων ομάδων** και των **Κοινωνικών Συνεταιριστικών Επιχειρήσεων**, τη σύνδεση του πρωτογενή τομέα με τους λοιπούς τομείς της οικονομίας και τη **μείωση της ανεργίας**. Παράλληλα το σχέδιο στοχεύει στην **υποστήριξη και εμπύχωση** των εν δυνάμει δικαιούχων των τοπικών προγραμμάτων, καθώς και στο διαρκή έλεγχο, παρακολούθηση και αξιολόγηση της εφαρμογής των δράσεων και των προγραμμάτων (**Δράση 19.3.3**).
- **δ)** στο **Σχέδιο Διατοπικής Συνεργασίας: «Ολοκληρωμένη διαχείριση συσκευασιών φυτοφαρμάκων»** που αφορά την αναζήτηση τρόπων για τη βέλτιστη διαχείριση των χρησιμοποιημένων συσκευασιών των φυτοφαρμάκων και τον δραστικό περιορισμό της μόλυνσης των υδάτων, με παράλληλους τρόπους εμπορικής αξιοποίησής τους. Το σχέδιο αποσκοπεί σε πρώτο βαθμό τη **μείωση του όγκου των αστικών αποβλήτων**, τα οποία απορρίπτονται σε ΧΥΤΑ, τη **μείωση της ρύπανσης** από συσκευασίες που απορρίπτονται σε ρέματα και χωράφια. Σε δεύτερο βαθμό αφορούν την **εμπορική αξιοποίηση των συσκευασιών** και την αύξηση της απασχόλησης, μέσω λειτουργίας σταθμών συλλογής, διαλογής και ανακύκλωσης των συσκευασιών. Μακροπρόθεσμα προβλέπεται **βελτίωση της περιβαλλοντικής συμπεριφοράς** των αγροτών, **βελτίωση της ποιότητας του περιβάλλοντος** γενικότερα και του υδατικού δυναμικού ειδικότερα. (**Δράση 19.3.4**)
- **ε)** σε **Θεσσαλικό** (των 4 ΟΤΔ Θεσσαλίας) διατοπικό σχέδιο για την «**Αξιοποίηση της εδαφικής καινοτομίας στη Θεσσαλία**» με την ανάπτυξη σχεδιασμού και εφαρμογής **εδαφικών αναπτυξιακών δράσεων** σε περιοχές της θεσσαλικής υπαίθρου και στην κλίμακα μικρών αγροδιατροφικών αλυσίδων που περιλαμβάνει μια ολοκληρωμένη μεθοδολογία για: **i)** τον εντοπισμό, ανάδειξη και ενεργοποίηση των **εδαφικών (τοπικών) πόρων** και **ii)** την οργάνωση εδαφικών μορφών συνεργασίας και συντονισμού, **iii)** τον σχεδιασμό ενός εργαλείου **Εδαφικού Συμμετοχικού Συστήματος Εγγύησης (ΕΣΣΕ)** της **ποιότητας** και της **ταυτότητας** αγαθών και υπηρεσιών σε συνεργασία με το Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας (Εργαστήριο Αγροτικού Χώρου) σε γεωργοκτηνοτροφικά προϊόντα που δεν πληρούν (για διάφορους λόγους) τις τυπικές προδιαγραφές αναγνώρισης της ΕΕ ως Π.Ο.Π., Π.Γ.Ε., Ε.Π.Π.Ε., κλπ. (**Δράση 19.3.5**)
- **στ)** στο **Σχέδιο Διακρατικής Συνεργασίας «Flavours – Ανάδειξη πιστοποιημένων προϊόντων μέσω ψηφιακών εφαρμογών»**. Το παρόν σχέδιο στοχεύει στην ανάπτυξη μίας κοινής (μεταξύ των συμμετεχουσών περιοχών) **ψηφιακής εφαρμογής** για κινητές συσκευές (κινητά τηλέφωνα, tablets) η οποία θα καθοδηγεί τους τουρίστες (όπως και τους πολίτες) ώστε να εντοπίζουν εύκολα τα **πιστοποιημένα αγροτικά προϊόντα** των περιοχών (ΠΟΠ, ΠΓΕ, ΙΠΠ, άλλα πιστοποιημένα) όταν τις επισκέπτονται και να μαθαίνουν για τα προϊόντα αυτά πριν τα αγοράσουν. Το παρόν σχέδιο αποσκοπεί στην επίτευξη στόχων όπως η **αύξηση της ζήτησης και της προσφοράς για πιστοποιημένα προϊόντα**, η **αύξηση των τουριστικών ροών σε αποκεντρωμένες περιοχές** και ήπιες τουριστικές ζώνες, η **αναβάθμιση της ανάδειξης των μικρών τοπικών επιχειρήσεων**, η προώθηση των συμμετεχόντων περιοχών σε αναζητητές προϊόντων, η **αύξηση του συμπληρωματικού** - ως προς το αγροτικό - **εισοδήματος**, και μελλοντικά η **ανάπτυξη μιας ολοκληρωμένης Ευρωπαϊκής εφαρμογής για πιστοποιημένα προϊόντα σε αγροτικές περιοχές**. (**Δράση 19.3.6**)

B. Λοιπές συλλογικές δράσεις/έργα και έργα συνεργασίας

Οι δράσεις **Συνεργασίας** που προγραμματίζονται αφορούν σε εφαρμογές **συνεργασίας με τουλάχιστον 2 φορείς/φορείς** για την **προώθηση, ανάπτυξη** και διάδοση νέων ιδεών, καινοτόμων προϊόντων και τεχνικών, στον **αγροδιατροφικό** τομέα, τον **τομέα του τουρισμού** και στον **δασοκομικό τομέα**, με βασικό στόχο την ένταξή τους στην παραγωγική διαδικασία, ή την υιοθέτηση και προσαρμογή υφιστάμενων τεχνικών/πρακτικών σε νέο γεωγραφικό/περιβαλλοντικό πλαίσιο. Οι δράσεις αυτές είναι οι ακόλουθες:

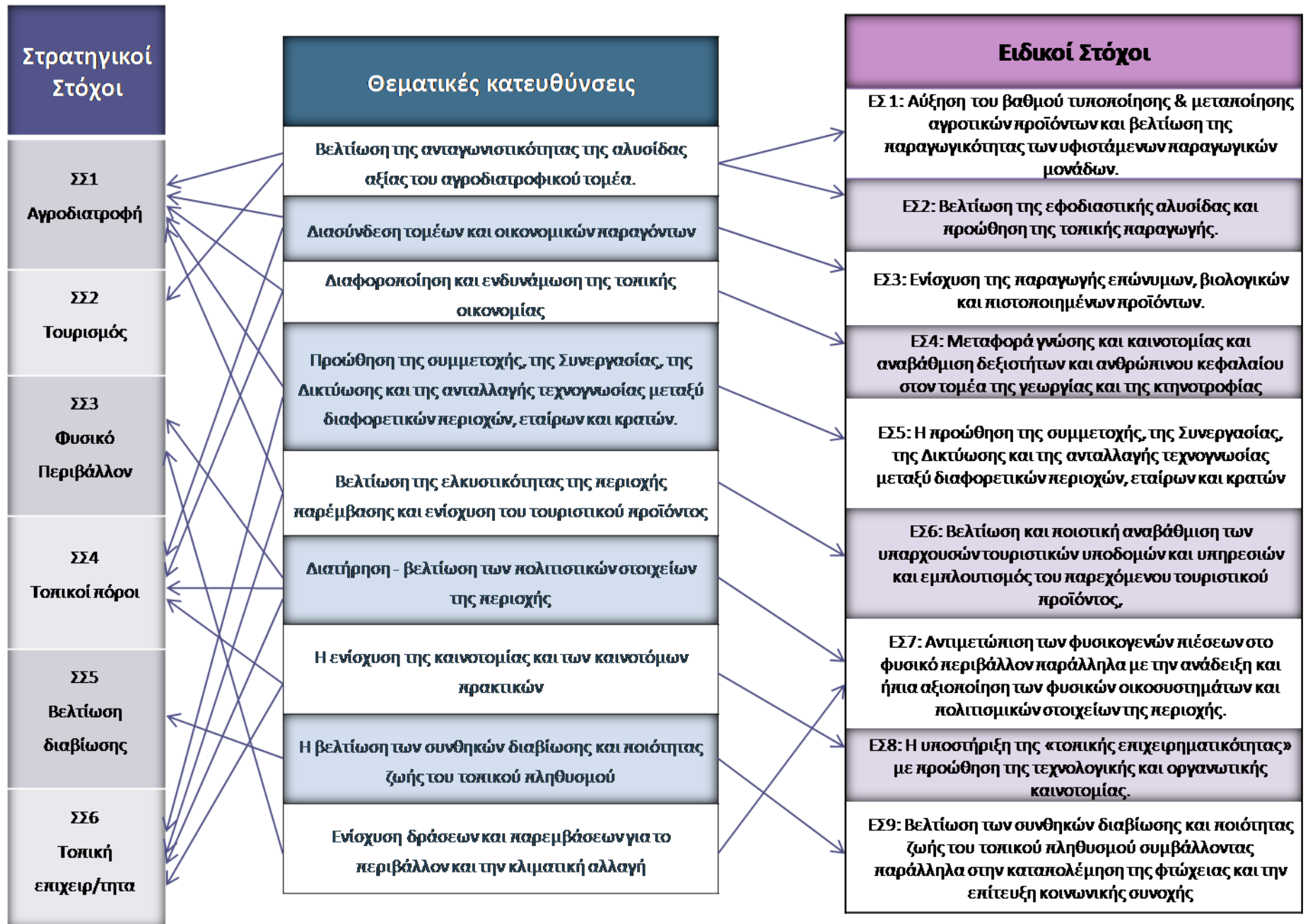
- **19.2.7.2** Ανάπτυξη νέων προϊόντων, πρακτικών, διεργασιών και τεχνολογιών στον τομέα των τροφίμων και της δασοπονίας

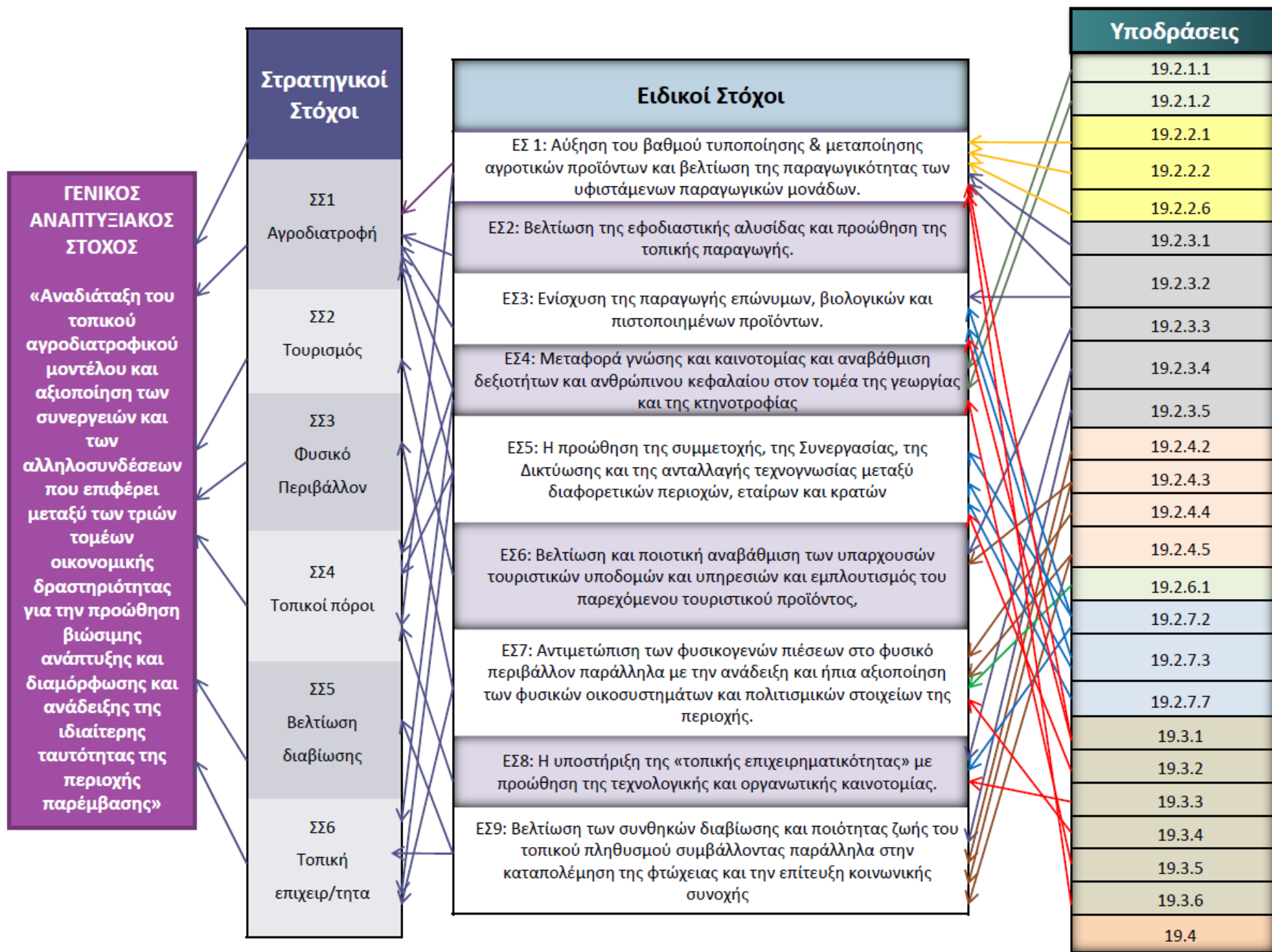
- **19.2.7.3** Συνεργασία μεταξύ μικρών επιχειρήσεων για διοργάνωση κοινών μεθόδων εργασίας και τη κοινή χρήση εγκαταστάσεων και πόρων καθώς και για την ανάπτυξη και/ή την εμπορία τουριστικών υπηρεσιών που συνδέονται με τον αγροτουρισμό
- **19.2.7.7** Οριζόντια και κάθετη συνεργασία μεταξύ φορέων της αλυσίδας εφοδιασμού για τη δημιουργία, την ανάπτυξη και την προώθηση βραχέων αλυσίδων και τοπικών αγορών

**ΑΝΑΛΥΤΙΚΟΣ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΙΚΟΣ ΠΙΝΑΚΑΣ ΤΟΠΙΚΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΓΙΑ ΕΡΓΑ
ΚΑΙΝΟΤΟΜΑ, ΣΥΛΛΟΓΙΚΟΥ ΧΑΡΑΚΤΗΡΑ ΚΑΙ ΕΡΓΑ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑΣ (ΕΓΤΑΑ)**

ΑΝΑΛΥΤΙΚΟΣ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΙΚΟΣ ΠΙΝΑΚΑΣ ΤΟΠΙΚΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΓΙΑ ΕΡΓΑ ΚΑΙΝΟΤΟΜΑ, ΣΥΛΛΟΓΙΚΟΥ ΧΑΡΑΚΤΗΡΑ ΚΑΙ ΕΡΓΑ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑΣ (ΕΓΤΑΑ)										
		ΣΥΝΟΛΙΚΟ ΚΟΣΤΟΣ	ΔΗΜΟΣΙΑ ΔΑΠΑΝΗ		ΚΟΙΝΟΤΙΚΗ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ		ΕΘΝΙΚΗ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ		ΙΔΙΑ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ	
			Ποσό	%	Ποσό	%*	Ποσό	%*	Ποσό	%
19.2.4.5	Στήριξη για μελέτες, υπηρεσίες και επενδύσεις, που συνδέονται με τον πολιτισμό, με τη διατήρηση, αποκατάσταση και αναβάθμιση της πολιτιστικής και φυσικής κληρονομιάς των χωριών, των αγροτικών τοπίων και των τόπων με υψηλή φυσική αξία, συμπεριλαμβανομένων των σχετικών κοινωνικο-οικονομικών πτυχών, καθώς και δράσεις περιβαλλοντικής ευαισθητοποίησης (συμπεριλαμβανομένων πολιτιστικών / συνεδριακών κέντρων, μουσείων, πολιτιστικών χαρακτηριστικών της υπαίθρου –μύλοι, γεφύρια κ.λπ.)	730.000,00	730.000,00	100%					0,00	0%
19.2.6.1	Πρόληψη και αποκατάσταση δασών και δασικών εκτάσεων από πυρκαγιές και άλλες φυσικές καταστροφές και καταστροφικά συμβάντα	120.000,00	120.000,00	100%					0,00	0%
19.2.7.2	Ανάπτυξη νέων προϊόντων, πρακτικών, διεργασιών και τεχνολογιών στον τομέα των τροφίμων και της δασοπονίας	384.615,38	250.000,00	65%					134.615,38	35%
19.2.7.3	Συνεργασία μεταξύ μικρών επιχειρήσεων για διοργάνωση κοινών μεθόδων εργασίας και τη κοινή χρήση εγκαταστάσεων και πόρων καθώς και για την ανάπτυξη και/ή την εμπορία τουριστικών υπηρεσιών, που συνδέονται με τον αγροτουρισμό	138.461,54	90.000,00	65%					48.461,54	35%
19.2.7.7	Οριζόντια και κάθετη συνεργασία μεταξύ φορέων της αλυσίδας εφοδιασμού για τη δημιουργία, την ανάπτυξη και την προώθηση βραχέων αλυσίδων και τοπικών αγορών	184.615,38	120.000,00	65%					64.615,38	35%
19.3.1	Γεύσεις Ελλήνων Εκλεκτές II: Ελληνικός γαστρονομικός πολιτισμός	70.500,00	70.500,00	100%					0,00	0%
19.3.2	Ανάπτυξη Συνεργατισμού	43.000,00	43.000,00	100%					0,00	0%
19.3.3	Ολοκληρωμένο Σύστημα Εξειδίκευσης και Αξιολόγησης Πολιτικών	30.000,00	30.000,00	100%					0,00	0%
19.3.4	Ολοκληρωμένη διαχείριση συσκευασιών φυτοφαρμάκων	50.000,00	50.000,00	100%					0,00	0%
19.3.5	Αξιοποίηση της εδαφικής καινοτομίας στη Θεσσαλία	30.000,00	30.000,00	100%					0,00	0%
19.3.6	iFlavours – Ανάδειξη πιστοποιημένων προϊόντων μέσω ψηφιακών εφαρμογών	80.000,00	80.000,00	100%					0,00	0%
		1.861.192,31	1.613.500,00						247.692,31	

4.3 Τεκμηρίωση συμπληρωματικότητας μεταξύ των δράσεων του τοπικού προγράμματος (ΕΓΤΑΑ)

4.4 Τεκμηρίωση συμπληρωματικότητας με λοιπές αναπτυξιακές δράσεις στην ευρύτερη περιοχή

Οι αναπτυξιακές επιλογές της Τοπικής Στρατηγικής Ανάπτυξης CLLD/LEADER 2014-2020 για την ΠΕ Τρικάλων θα πρέπει να λαμβάνουν υπόψη και να είναι συμβατές με τις πολιτικές:

α) της Ευρωπαϊκής Ένωσης (Europe 2020, EU Rural Development Programme 2014-2020),

β) τις Εθνικές Πολιτικές ανάπτυξης (Πρόγραμμα Αγροτικής Ανάπτυξης 2014-2020),

γ) το Περιφερειακό Πρόγραμμα Θεσσαλίας (ΠΕΠ) 2014-2020 και ιδιαίτερα με το «RIS 3» και το «Καλάθι των προϊόντων Περιφέρειας Θεσσαλίας», και

γ) των τοπικών φορέων αναπτυξιακού προγραμματισμού (Επιχειρησιακά Σχέδια των ΟΤΑ της ΠΕ Τρικάλων).

4.4.1. ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΙ ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΟΙ ΣΤΟΧΟΙ:

Η Τοπική Στρατηγική Ανάπτυξης CLLD/LEADER 2014-2020 για την ΠΕ Τρικάλων είναι συμβατή :

1. με την στρατηγική «Ευρώπη 2020» για μια «έξυπνη, βιώσιμη και χωρίς αποκλεισμούς ανάπτυξη» και ειδικότερα με τους πέντε (5) πρωταρχικοί στόχοι που πρέπει να επιτευχθούν μέχρι το τέλος του 2020. Οι πέντε αυτοί στόχοι αφορούν την: i) την απασχόληση, ii) την έρευνα και την ανάπτυξη, iii) το κλίμα & την ενεργειακή βιωσιμότητα, iv) την εκπαίδευση, v) την κοινωνική ένταξη και τη μείωση της φτώχειας.
2. με την Ευρωπαϊκή Πολιτική Αγροτικής Ανάπτυξης και ειδικότερα με τις τέσσερις (4) από τις έξι (6) κοινές προτεραιότητες:
 - i. προώθηση της μεταφοράς γνώσεων και της καινοτομίας στη γεωργία, στη δασοκομία και στις αγροτικές περιοχές,
 - ii. βελτίωση της βιωσιμότητας και της ανταγωνιστικότητας όλων των τύπων γεωργίας και προώθηση των καινοτόμων γεωργικών τεχνολογιών και της βιώσιμης διαχείρισης των δασών,
 - iii. προώθηση της οργάνωσης της αλυσίδας τροφίμων, της καλής μεταχείρισης των ζώων και της διαχείρισης των κινδύνων στον τομέα της γεωργίας,
 - iv. προώθηση της κοινωνικής ένταξης, της μείωσης της φτώχειας και της οικονομικής ανάπτυξης στις αγροτικές περιοχές.

4.4.2. ΕΘΝΙΚΟΙ ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΟΙ ΣΤΟΧΟΙ:

Η Τοπική Στρατηγική Ανάπτυξης CLLD/LEADER 2014-2020 για την ΠΕ Τρικάλων είναι συμβατή :

1. με το Σύμφωνο Εταιρικής Σχέσης (Εταιρικό Σύμφωνο για το Πλαίσιο Ανάπτυξης – ΕΣΠΑ 2014-2020) που αποβλέπει «στην αναγέννηση της ελληνικής οικονομίας με ανάταξη και αναβάθμιση του παραγωγικού και κοινωνικού ιστού της χώρας και τη δημιουργία και διατήρηση βιώσιμων θέσεων απασχόλησης, έχοντας ως αιχμή την εξωστρέφει, καινοτόμο και ανταγωνιστική επιχειρηματικότητα και γνώμονα την ενίσχυση της κοινωνικής συνοχής και της αρχές της αειφόρου ανάπτυξης» και ειδικότερα με τις τρεις (3) από τις πέντε (5) αναπτυξιακές προτεραιότητες:
 - i. Ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας και της εξωστρέφειας των επιχειρήσεων (ιδιαίτερα των ΜΜΕ), μετάβαση στην ποιοτική επιχειρηματικότητα, με αιχμή την καινοτομία και αύξηση της εγχώριας προστιθέμενης αξίας,
 - ii. Ανάπτυξη και αξιοποίηση ικανοτήτων ανθρώπινου δυναμικού – ενεργός κοινωνική ενσωμάτωση,
 - iii. Ανάπτυξη – εκσυγχρονισμός – συμπλήρωση υποδομών για την οικονομική και κοινωνική ανάπτυξη,
2. με το Πρόγραμμα Αγροτικής Ανάπτυξης 2014 – 2020 (ΠΑΑ 2014 - 2020) του ΥΠΑΑΤ, όπου το όραμα για την αγροτική ανάπτυξη συνοψίζεται ως η «Ολοκληρωμένη ανάπτυξη και βιώσιμη ανταγωνιστικότητα του αγροτικού χώρου» και ειδικότερα είναι συμβατή με τους τρεις (3) αλληλένδετους και συμπληρωματικούς στόχους, ως ακολούθως:
 - i. Δημιουργία ενός ισχυρού, ανταγωνιστικού και βιώσιμου αγροδιατροφικού συστήματος.
 - ii. Προαγωγή της αειφορίας του αγροδιατροφικού συστήματος και των αγροτικών περιοχών.

iii. Δημιουργία Βιώσιμων & Πολυλειτουργικών αγροτικών περιοχών.

4.4.3. ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΟΙ ΣΤΟΧΟΙ ΤΗΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ:

Η Τοπική Στρατηγική Ανάπτυξης CLLD/LEADER 2014-2020 για την ΠΕ Τρικάλων είναι συμβατή :

1. Με το πλαίσιο του Επιχειρησιακού Προγράμματος Θεσσαλίας (ΠΕΠ Θεσσαλίας 2014-2020), με τον Στρατηγικό Στόχο Ανάπτυξης της Περιφέρειας Θεσσαλίας για την περίοδο 2014-2020, να είναι «ισχυρή και καινοτόμος οικονομία στην Ευρώπη, με επίκεντρο τον άνθρωπο και το περιβάλλον, μέσω της έξυπνης, βιώσιμης και χωρίς αποκλεισμούς ανάπτυξης».

Ιδιαίτερα είναι συμβατή με τις αναπτυξιακές κατευθύνσεις και τα αποτελέσματα της διαδικασίας έξυπνης εξειδίκευσης (RIS3), και συγκεκριμένα με τον πρώτο πυλώνα εστίασης της περιφερειακής στρατηγικής καινοτομίας που είναι το αγροδιατροφικό σύμπλεγμα, ήτοι η θεώρηση του πρωτογενούς τομέα, της πρώτης μεταποίησης και του κλάδου τροφίμων – ποτών ως ενιαία περιοχή παρέμβασης. Τα πεδία παρεμβάσεων, τεχνολογικής ανάπτυξης και καινοτομίας στην «καρδιά» του πρώτου πυλώνα του RIS3 (Στρατηγική Έρευνας και Τεχνολογίας για την Έξυπνη Εξειδίκευση - Research and Innovation Strategies for Smart Specialisation - RIS3) με τα οποία η Τοπική Στρατηγική Ανάπτυξης CLLD/LEADER 2014-2020 είναι στενά συνδεδεμένη είναι τα ακόλουθα:

α) Εκσυγχρονισμός και βελτίωση της περιφερειακής προστιθέμενης αξίας με χρήση τεχνολογικά οδηγούμενης καινοτομίας:

- i. Ανάπτυξη νέων, ανταγωνιστικών και πιστοποιημένων ως προς την ποιότητα και τα χαρακτηριστικά, προϊόντων στα τρόφιμα – ποτά αξιοποιώντας εισροές από τον πρωτογενή τομέα.
- ii. Χρήση σύγχρονων τεχνολογιών και συστημάτων παραγωγής για μείωση των εισροών στην παραγωγική διαδικασία.

β) Βελτίωση της περιφερειακής προστιθέμενης αξίας με προσαρμογή και χρήση οργανωτικών και προωθητικών καινοτομιών, συμπεριλαμβανομένης της χρήσης ΤΠΕ, της ενίσχυσης των πηγών μοναδικότητας (π.χ., προϊόντα ΠΟΠ) και της σύνδεσης του τομέα με το «δημιουργικό» τουρισμό και την αναβάθμιση των ανθρώπινων πόρων.

γ) Εφαρμογή καινοτόμων εργαλείων στην αλυσίδα παραγωγής αγρο-διατροφικών προϊόντων με στόχο τη μείωση του όγκου και της τοξικότητας των αποβλήτων τους, καθώς και την περαιτέρω μείωση του περιβαλλοντικού αποτυπώματός τους.

δ) Υποστήριξη και άλλων κλάδων οικονομικής δραστηριότητας με προοπτική ανάπτυξης ώστε κυρίως να ενισχυθούν δραστηριότητες του τριτογενή τομέα με ισχυρή συσχέτιση με τις περιφερειακές εξειδικεύσεις.

2. Με τις αναπτυξιακές στοχεύσεις των ακόλουθων Μελετών της Περιφέρειας Θεσσαλίας:

– **ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΣΧΕΔΙΟ ΚΑΛΑΘΙ ΘΕΣΣΑΛΙΚΩΝ ΠΡΟΙΟΝΤΩΝ.** Ειδικότερα το "Καλάθι της Περιφέρειας" είναι το επιχειρησιακό πρόγραμμα αγροτικής ανάπτυξης της Περιφερειακής Αυτοδιοίκησης, με αντικείμενο τη χρηματοδότηση υπηρεσιών και υποδομών σχετικά με την τυποποίηση, την πιστοποίηση, την εμπορία και τις εξαγωγές αγροτικών προϊόντων της Περιφέρειας. Το καλάθι της Περιφέρειας Θεσσαλίας αποτελείται από προϊόντα και από ενεργητικές πολιτικές που επιχειρούν να ανασυγκροτήσουν την αγροτική οικονομία και να οδηγήσουν σε βιώσιμη ανάπτυξη και προώθηση των τοπικών προϊόντων στο εξωτερικό μέσω της Περιφέρειας. Προτεραιότητά είναι η επένδυση στην ιδιαιτερότητα των προϊόντων της Περιφέρειας Θεσσαλίας και η ανάδειξη των πλεονεκτημάτων τους και της ποιότητά τους. Τα εν λόγω προϊόντα πρόκειται να αποτελέσουν μια πλατφόρμα τροφίμων με ευεργετική δράση στην υγεία, και θα δημιουργήσουν πόλο έλξης των ντόπιων καταναλωτών αλλά και των τουριστών. Το καλάθι αγροτικών προϊόντων θα περιλαμβάνει:

- α) Προϊόντα που έχουν εξαγωγικό προσανατολισμό,
- β) προϊόντα που αναδεικνύουν την ταυτότητα της Περιφέρειας, και
- γ) προϊόντα που καλύπτουν τις επισιτιστικές ανάγκες τόσο της Περιφέρειας όσο και της χώρας.

– **ΔΙΑΓΝΩΣΗ ΑΝΑΓΚΩΝ ΑΓΟΡΑΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ,**

– ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΕΝΤΑΞΗ ΚΑΤΑΠΟΛΕΜΗΣΗ ΦΤΩΧΕΙΑΣ,

4.4.4. ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΟΙ ΣΤΟΧΟΙ ΤΗΣ ΠΕ ΤΡΙΚΑΛΩΝ:

Σε τοπικό επίπεδο έλεος ελήφθησαν υπόψη τα **Επιχειρησιακά Σχέδια των τεσσάρων (4) Δήμων** της ΠΕ Τρικάλων, που υποχρεωτικά συντάσσονται από τους ΟΤΑ με βάση τα άρθρα 203-207 του Κώδικα Δήμων και Κοινοτήτων (Ν. 3463/2006) και το άρθρο 266 του Ν. 3852/2010 (Πρόγραμμα Καλλικράτης).

8. Στο πλαίσιο του **Επιχειρησιακού Προγράμματος του Δήμου Τρικκαίων**, περιγράφεται το «όχημα» του Δήμου αναφορικά με την απόκρισή του στις προκλήσεις της εποχής με βάση μια Αναπτυξιακή Στρατηγική δεκαετούς διάρκειας που ορίζει το ακόλουθο **όραμα** για το Δήμο Τρικκαίων με ορίζοντα το 2025: **«Τρίκαλα 2025: Τα Τρίκαλα Έξυπνος, Αυτάρκης και Ανθεκτικός Δήμος» (Trikala 2025: Trikala Smart and Resilient City 2015 – 2025)**

Η ανάγκη διαμόρφωσης ενός έξυπνου ως προς τη λειτουργία, αυτάρκη απέναντι σε κρίσεις (πολιτικές, οικονομικές, διατροφικές), καθώς και ανθεκτικού, ευέλικτου και βιώσιμου για τους πολίτες και τις επιχειρήσεις του. Ενός Δήμου ελκυστικού σε επενδύσεις, επισκέπτες και νέους πολίτες. Στο ανωτέρω όραμα συγκεντρώνονται οι ακόλουθες έννοιες:

- **Έξυπνη πόλη (smartcity):** η πόλη που ενσωματώνει καινοτόμες λύσεις (όχι απαραίτητα βασισμένες στην πληροφορική), οι οποίες αναβαθμίζουν τις εξής έξι (6) διαστάσεις μιας πόλης: α) Πολίτες, β) Διακυβέρνηση, δ) Οικονομία, ε) Μεταφορές, στ) Περιβάλλον, και ζ) Ποιότητα ζωής
- **Αυτάρκης πόλη (efficientcity):** η πόλη που διαθέτει τους αναγκαίους πόρους για να αποκριθεί απέναντι σε καταγεγραμμένους και αναγνωρισμένους κινδύνους.
- **Ανθεκτική πόλη (resilientcity):** αφορά στην ικανότητα του Δήμου να επανέλθει μετά από κάποια από τις ανωτέρω κρίσεις, στην προ-εμφάνιση της κρίσης κατάσταση.
- **Ευέλικτος δήμος (agilecity):** αφορά στην προετοιμασία των οργανωτικών δομών του Δήμου –κυρίως- αλλά και μέρους των εμπλεκόμενων στην πόλη (πχ. κοινωνικοί εταίροι, φορείς μεταφορών κλπ.) να αποκριθούν σε αλλαγές.
- **Βιώσιμος Δήμος (sustainablecity):** αφορά στο σχεδιασμό και εφαρμογή του παρόντος και των μελλοντικών σχεδίων με στόχο που να εξασφαλίζουν τη λειτουργία και την ανάπτυξη του Δήμου χωρίς να επιβαρύνονται οι μελλοντικές γενιές (πχ. χωροταξικές παρεμβάσεις και αλλαγές χρήσεων γης, ανοικτοί χώροι, δίκτυα μεταφορών κλπ.).

9. Στο πλαίσιο του **Επιχειρησιακού Προγράμματος του Δήμου Καλαμπάκας** το όραμα του Δήμου Καλαμπάκας είναι **«μέσα από καινοτόμα σχέδια και προγράμματα ο Δήμος να παρουσιάζει αντίσταση, ευελιξία, ανθεκτικότητα, να δίνει λύσεις σε κρίσεις (οικονομικές, πολιτικές, κοινωνικές, διατροφικές, περιβαλλοντικές, κλιματικές κ.λ.π) και να αποτελέσει έτσι πρότυπο βιώσιμης ανάπτυξης».**

Στο παραπάνω πλαίσιο, το όραμα του Δήμου, μπορεί να συνοψιστεί στους παρακάτω στόχους:

- η **χωρική ανάπτυξη** και η μετατροπή του Δήμου και της πόλης της Καλαμπάκας με επίκεντρο το θαύμα των Μετεώρων σε ένα **δυναμικό τουριστικό προορισμό** της χώρας για κάθε εποχή, αλλά και εκμετάλλευση των πλεονεκτημάτων της ευρύτερης περιοχής του Δήμου, με στόχο η περιφέρεια του Δήμου να καταστεί μια δυναμική παραγωγική περιοχή της χώρας.
- η **προστασία του περιβάλλοντος** και η μετατροπή της περιοχής σε περιοχή περιβαλλοντικής αριστείας.
- η διασφάλιση της **βιώσιμης τουριστικής ανάπτυξης** με έμφαση στην αξιοποίηση του συγκριτικού πλεονεκτήματος των Μετεώρων.
- η συγκρότηση του τοπικού ανταγωνιστικού πλεονεκτήματος της περιοχής με την **διαφοροποίηση προϊόντων και υπηρεσιών** στο πλαίσιο της προσαρμογής του **αγροτικού τομέα** στα νέα δεδομένα της Κοινής Αγροτικής Πολιτικής.

- ο **οργανωτικός εκσυγχρονισμός** του Δήμου Καλαμπάκας για να υλοποιήσει το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα, αλλά και να προετοιμαστεί, τόσο για το νέο ΕΣΠΑ 2014-2020, όσο και για οποιαδήποτε μελλοντική μεταρρύθμιση.

10. Στο πλαίσιο του **Επιχειρησιακού Προγράμματος του Δήμου Πύλης** το όραμα της Δημοτικής Αρχής, είναι «*η ανάδειξη του Δήμου Πύλης, σε Δήμο ισχυρό, που σέβεται το φυσικό και πολιτιστικό περιβάλλον και έχει επίκεντρο των δράσεων του τον άνθρωπο*». Στόχος της Δημοτικής Αρχής είναι η ισόρροπη ανάπτυξη όλων των Τοπικών Κοινοτήτων του Δήμου, η ταυτοποίηση και η ανάδειξη της πολιτιστικής κληρονομιάς και της φυσιογνωμίας του τόπου, η ενίσχυση της κοινωνικής συνοχής και της αλληλεγγύης, η αξιοποίηση και ανάπτυξη όλων των τοπικών παραγωγικών πόρων και η παροχή ποιοτικών υπηρεσιών και εξυπηρετήσεων που εξασφαλίζουν υψηλό επίπεδο ποιότητας ζωής στους κατοίκους και τους επισκέπτες. Οι βασικές κατευθυντήριες αρχές για την υλοποίηση του Οράματος και κατ' επέκταση του Επιχειρησιακού Προγράμματος, στις οποίες θα βασιστεί ο σχεδιασμός των Ετήσιων Προγραμμάτων Δράσης, αναλύονται ως εξής:

- Άμεση **εξυπηρέτηση** των πολιτών επί των **καθημερινών προβλημάτων** τους,
- **Ενεργοποίηση** των πολιτών και **ενθάρρυνσή** τους για **συμμετοχή** στα δημοτικά δρώμενα,
- Εφαρμογή ολοκληρωμένου σχεδίου **σταδιακής εξυγίανσης των οικονομικών** του Δήμου,
- Τόνωση της **τοπικής οικονομίας** και διαρκής ενίσχυση και υποστήριξη της τοπικής ανταγωνιστικότητας,
- Συνεχής βελτίωση του **τοπικού ανθρώπινου κεφαλαίου** σε συνδυασμό με βιώσιμη προώθηση της απασχόλησης,
- Εξασφάλιση **κοινωνικής συνοχής** και **αλληλεγγύης**,
- Υιοθέτηση ολοκληρωμένου σχεδίου **βιώσιμης πράσινης ανάπτυξης**,
- Ανάδειξη και **αξιοποίηση** των **τοπικών αναπτυξιακών χαρακτηριστικών** με την υιοθέτηση ολοκληρωμένων παρεμβάσεων,
- **Αναβάθμιση της εικόνας των οικισμών** με την υιοθέτηση ολοκληρωμένων παρεμβάσεων στους δημόσιους χώρους και στο δημοτικό κτιριακό απόθεμα,
- Υποστήριξη **θεματικών ενδοπεριφερειακών συνεργασιών** και δράσεων με εξωστρεφή προσανατολισμό,
- Αναβάθμιση παρεχόμενων **Δημοτικών Υπηρεσιών**.

11. Στο πλαίσιο του **Επιχειρησιακού Προγράμματος του Δήμου Φαρκαδόνας** το όραμα του Δήμου Φαρκαδόνας είναι η «*ανάδειξη της περιοχής ως τόπος κατοίκησης και εξυπηρετήσεων μέσα σε ένα αναβαθμισμένο φυσικό και κοινωνικο-πολιτιστικό περιβάλλον που προσδιορίζεται από την αξιοποίηση του ορεινού χώρου, την ανάπτυξη τοπικών αγρο-διατροφικών αλυσίδων και τη αξιοποίηση της θέσης του Δήμου στον αναπτυξιακό άξονα Τρικάλων – Λάρισας*». Οι Στρατηγικοί Στόχοι του Οράματος εξειδικεύονται ως εξής :

- Αξιοποίηση της θέσης της περιοχής στον άξονα Λάρισας – Τρικάλων ως τόπο προσέλκυσης νέων κατοίκων και επιχειρήσεων,
- Προσφορά στον πληθυσμό της ενός ποιοτικού πλαισίου ζωής μέσω χωροταξικών και πολεοδομικών ρυθμίσεων και εξασφάλισης των απαραίτητων εξυπηρετήσεων και κοινωνικο-πολιτιστικών δραστηριοτήτων,
- Ανάδειξη της εικόνας της περιοχής ως τόπο με φυσική και πολιτιστική κληρονομιά και σύνδεσή της με την τοπική οικονομία μέσω ολοκληρωμένων σχεδίων δράσης,
- Ανάπτυξη του μεταποιητικού τομέα της περιοχής που αφορά τόσο τις ενδογενείς δυναμικές με αξιοποίηση των τοπικών τεχνογνωσιών, όσο και τη δημιουργία του ΒΙΠΑ Φαρκαδόνας,
- Διαμόρφωση του βόρειου τμήματος του Δήμου σε ζώνη με ορθολογική περιβαλλοντική διαχείριση,
- Ανάδειξη του πρωτογενή τομέα ως βασικού παράγοντα αειφορικής διαχείρισης του χώρου για την προώθηση ποιοτικών και ταυτοτικών κτηνοτροφικών προϊόντων, μέσω της συμπληρωματικότητας γεωργίας και κτηνοτροφίας,
- Διεύρυνση και ενίσχυση των εταιρικών μορφών με τη συμμετοχή των φορέων και δρώντων του τοπικού, νομαρχιακού και περιφερειακού επιπέδου,
- Βελτίωση της οργάνωσης και λειτουργίας των υπηρεσιών του Δήμου ώστε να εξασφαλίζεται η εξυπηρέτηση των πολιτών του,
- Ανάληψη πρωτοβουλιών εκ μέρους του Δήμου με στόχο την ενίσχυση του ρόλου του μέσα από την ανάπτυξη συνεργασιών με τους γειτονικούς Δήμους.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5. ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΙΚΟ ΠΛΑΝΟ

Στο παρόν Κεφάλαιο 5. «ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΙΚΟ ΠΛΑΝΟ» παρουσιάζονται οι χρηματοδοτικοί πίνακες του **τοπικού προγράμματος CLLD/LEADER** για την περιοχή παρέμβασης στην ΠΕ Τρικάλων.

Συγκεντρωτικός Χρηματοδοτικός Πίνακας

ΣΥΓΚΕΝΤΡΩΤΙΚΟΣ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΙΚΟΣ ΠΙΝΑΚΑΣ ΤΟΠΙΚΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ						
ΤΙΤΛΟΣ ΥΠΟΜΕΤΡΟΥ	ΚΩΔΙΚΟΣ	ΣΥΝ. ΚΟΣΤΟΣ	ΔΗΜ. ΔΑΠ.	ΚΟΙΝ. ΣΥΜΜ.	ΕΘΝ. ΣΥΜΜ.	ΙΔΙΩΤ. ΣΥΜΜ.
ΜΕΤΡΟ 19 «ΤΟΠΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΜΕ ΠΡΩΤΟΒΟΥΛΙΑ ΤΟΠΙΚΩΝ ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ (CLLD) – LEADER» ΠΑΑ 2014 -2020						
Στήριξη για την προετοιμασία στρατηγικής της τοπικής ανάπτυξης	19.1	80.000,00	80.000,00	-	-	0,00
Στήριξη υλοποίησης δράσεων των στρατηγικών τοπικής ανάπτυξης με πρωτοβουλία τοπικών κοινοτήτων (CLLD/LEADER)	19.2	5.081.202,80	3.736.500,00	-	-	1.344.702,80
Στήριξη για την προπαρασκευή και την υλοποίηση της συνεργασίας (διακρατική και διατοπική)	19.3	303.500,00	303.500,00	-	-	0,00
Στήριξη για τις λειτουργικές δαπάνες και την εμψύχωση	19.4	1.010.000,00	1.010.000,00	-	-	0,00
ΣΥΝΟΛΟ ΜΕΤΡΟΥ 19 ΠΑΑ 2014 - 2020		6.394.702,80	5.050.000,00	0,00	0,00	1.344.702,80

Σημείωση: στο Γενικό Σύνολο δεν υπολογίζεται το ποσό του 19.1

Χρηματοδοτική Βαρύτητα

ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΙΚΗ ΒΑΡΥΤΗΤΑ				
	ΚΩΔΙΚΟΣ			
ΜΕΤΡΟ 19 ΠΑΑ 2014 – 2020*	19.1	19.2	19.3	19.4
Συνολικό κόστος Υπομέτρου	80.000,00	5.081.202,80	303.500,00	1.010.000,00
Ποσοστό % συν. κόστους Υπομέτρου επί του συν. κόστους της στρατηγικής τοπικής ανάπτυξης		79,46%	4,75%	4,75%
Δημόσια Δαπάνη Υπομέτρου	80.000,00	3.736.500,00	303.500,00	1.010.000,00
Ποσοστό % δημόσιας δαπάνης υπομέτρου επί της δημόσιας δαπάνης της στρατηγικής τοπικής ανάπτυξης		73,99%	6,01%	6,01%
Κοινοτική Συμμετοχή Υπομέτρου				
Ποσοστό % Κοινοτικής Συμμετοχής Υπομέτρου επί της Κοινοτικής Συμμετοχής της στρατηγικής τοπικής ανάπτυξης				

*Ποσοστό κοινοτικής συμμετοχής καθορίζεται βάσει του άρθρου 59, παρ. 4 του Καν. (ΕΕ) 1305/2013 ως ακολούθως: 80% για την Περιφέρεια Αττικής και 90% για τις λοιπές Περιφέρειες της χώρας.

Συγκεντρωτικός Χρηματοδοτικός Πίνακας Τοπικού Προγράμματος ανά έτος (Ετήσια Δημόσια Δαπάνη)

ΣΥΓΚΕΝΤΡΩΤΙΚΟΣ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΙΚΟΣ ΠΙΝΑΚΑΣ ΤΟΠΙΚΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΑΝΑ ΕΤΟΣ (ΕΤΗΣΙΑ ΔΗΜΟΣΙΑ ΔΑΠΑΝΗ)										
ΤΙΤΛΟΣ ΥΠΟΜΕΤΡΟΥ	ΚΩΔΙΚΟΣ	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
ΜΕΤΡΟ 19 ΠΑΑ 2014 - 2020										
Στήριξη για την προετοιμασία στρατηγικής της τοπικής ανάπτυξης	19.1	0,00	80.000,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Στήριξη υλοποίησης δράσεων των στρατηγικών τοπικής ανάπτυξης με πρωτοβουλία τοπικών κοινοτήτων (CLLD/LEADER)	19.2	0,00	0,00	200.000,00	589.416,67	589.416,67	589.416,67	589.416,67	589.416,67	589.416,65
Στήριξη για την προπαρασκευή και την υλοποίηση της συνεργασίας (διακρατική και διατοπική)	19.3	0,00	0,00	0,00	50.583,33	50.583,33	50.583,33	50.583,33	50.583,33	50.583,35
Στήριξη για τις λειτουργικές δαπάνες και την εμπύχωση	19.4	0,00	20.000,00	141.428,57	141.428,57	141.428,57	141.428,57	141.428,57	141.428,57	141.428,58
ΓΕΝΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ		0,00	20.000,00	341.428,57	781.428,57	781.428,57	781.428,57	781.428,57	781.428,57	781.428,58

Σημείωση: στο Γενικό Σύνολο δεν υπολογίζεται το ποσό του 19.1

Αναλυτικός Χρηματοδοτικός Πίνακας Τοπικού Προγράμματος ανά Υπομέτρο και Δράση (ΕΓΤΑΑ)

			ΑΝΑΛΥΤΙΚΟΣ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΙΚΟΣ ΠΙΝΑΚΑΣ ΤΟΠΙΚΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΑΝΑ ΥΠΟΜΕΤΡΟ ΚΑΙ ΔΡΑΣΗ (ΕΓΤΑΑ)								
			ΣΥΝΟΛΙΚΟ ΚΟΣΤΟΣ	ΔΗΜΟΣΙΑ ΔΑΠΑΝΗ		ΚΟΙΝΟΤΙΚΗ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ		ΕΘΝΙΚΗ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ		ΙΔΙΑ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ	
				Ποσό	%	Ποσό	%*	Ποσό	%*	Ποσό	%
19.2.1 Μεταφορά γνώσεων & ενημέρωσης	19.2.1.1	Μεταφορά γνώσεων & ενημέρωσης στο γεωργικό και το δασικό τομέα	66.500,00	66.500,00	100%					0,00	0%
	19.2.1.2	Μεταφορά γνώσεων & ενημέρωσης σε ΜΜΕ αγροτικών περιοχών	35.000,00	35.000,00	100%					0,00	0%
	19.2.2.1	Ενίσχυση επενδύσεων στην μεταποίηση, εμπορία και/ή ανάπτυξη γεωργικών προϊόντων με αποτέλεσμα γεωργικό προϊόν για την εξυπηρέτηση ειδικών στόχων της τοπικής στρατηγικής.	307.692,31	200.000,00	65%					107.692,31	35%

	19.2.2.2	Ενίσχυση επενδύσεων στην μεταποίηση, εμπορία και/ή ανάπτυξη γεωργικών προϊόντων με αποτέλεσμα μη γεωργικό προϊόν για την εξυπηρέτηση ειδικών στόχων της τοπικής στρατηγικής.	307.692,31	200.000,00	65%					107.692,31	35%
	19.2.2.6	Ενίσχυση επενδύσεων οικοτεχνίας και πολυλειτουργικών αγροκτημάτων με σκοπό την εξυπηρέτηση ειδικών στόχων της τοπικής στρατηγικής.	92.307,69	60.000,00	65%					32.307,69	35%
19.2.3 Οριζόντια ενίσχυση στην ανάπτυξη / βελτίωση της επιχειρηματικότητας και ανταγωνιστικότητας της περιοχής εφαρμογής	19.2.3.1	Οριζόντια εφαρμογή μεταποίησης, εμπορίας και/ή ανάπτυξης γεωργικών προϊόντων με αποτέλεσμα γεωργικό προϊόν με σκοπό την εξυπηρέτηση των στόχων της τοπικής στρατηγικής.	600.000,00	300.000,00	50%					300.000,00	50%
	19.2.3.2	Οριζόντια εφαρμογή μεταποίησης, εμπορίας και/ή ανάπτυξης γεωργικών προϊόντων με αποτέλεσμα μη γεωργικό προϊόν με σκοπό την εξυπηρέτηση των στόχων της τοπικής στρατηγικής.	360.000,00	180.000,00	50%					180.000,00	50%
	19.2.3.3	Οριζόντια εφαρμογή ενίσχυσης επενδύσεων στον τομέα του τουρισμού με σκοπό την εξυπηρέτηση των στόχων της τοπικής στρατηγικής.	404.545,45	222.500,00	55%					182.045,45	45%
	19.2.3.4	Οριζόντια εφαρμογή ενίσχυσης επενδύσεων στους τομείς της βιοτεχνίας, χειροτεχνίας, παραγωγής ειδών μετά την 1 ^η μεταποίηση, και του εμπορίου με σκοπό την εξυπηρέτηση των στόχων της τοπικής στρατηγικής.	272.727,27	150.000,00	55%					122.727,27	45%
	19.2.3.5	Οριζόντια εφαρμογή ενίσχυσης επενδύσεων παροχής υπηρεσιών για την εξυπηρέτηση του αγροτικού πληθυσμού (παιδικό σταθμό, χώροι αθλητισμού, πολιτιστικά κέντρα, κλπ) με σκοπό την εξυπηρέτηση των στόχων της τοπικής στρατηγικής.	104.545,45	57.500,00	55%					47.045,45	45%

19.2.4 Βασικές υπηρεσίες & ανάπλαση χωριών σε αγροτικές περιοχές	19.2.4.2	Στήριξη για τη δημιουργία, βελτίωση ή επέκταση τοπικών βασικών υπηρεσιών για τον αγροτικό πληθυσμό, καθώς και των σχετικών υποδομών (πχ. παιδικοί σταθμοί, αγροτικά ιατρεία, κ.λπ.)	600.000,00	600.000,00	100%				0,00	0%
	19.2.4.3	Στήριξη για επενδύσεις για δημόσια χρήση σε υπηρεσίες και υποδομές αναψυχής, ανάπλασης χώρων εντός οικισμών, τουριστικές πληροφορίες και τουριστικές υποδομές μικρής κλίμακας (π.χ. σημάνσεις, κοινόχρηστοι χώροι, προβολή προώθηση περιοχών, ποδηλατικές διαδρομές κ.λπ.)	285.000,00	285.000,00	100%				0,00	0%
	19.2.4.4	Ενίσχυση πολιτιστικών εκδηλώσεων	87.500,00	70.000,00	80%				17.500,00	20%
	19.2.4.5	Στήριξη για μελέτες, υπηρεσίες και επενδύσεις, που συνδέονται με τον πολιτισμό, με τη διατήρηση, αποκατάσταση και αναβάθμιση της πολιτιστικής και φυσικής κληρονομιάς των χωριών, των αγροτικών τοπίων και των τόπων με υψηλή φυσική αξία, συμπεριλαμβανομένων των σχετικών κοινωνικο-οικονομικών πτυχών, καθώς και δράσεις περιβαλλοντικής ευαισθητοποίησης (συμπεριλαμβανομένων πολιτιστικών / συνεδριακών κέντρων, μουσείων, πολιτιστικών χαρακτηριστικών της υπαίθρου – μύλοι, γεφύρια κ.λπ.)	730.000,00	730.000,00	100%				0,00	0%
19.2.6 Ανάπτυξη και βελτίωση βιωσιμότητας δασών	19.2.6.1	Πρόληψη και αποκατάσταση δασών και δασικών εκτάσεων από πυρκαγιές και άλλες φυσικές καταστροφές και καταστροφικά συμβάντα	120.000,00	120.000,00	100%				0,00	0%
19.2.7 Συνεργασία μεταξύ διαφορετικών παραγωγικών τομέων	19.2.7.2	Ανάπτυξη νέων προϊόντων, πρακτικών, διεργασιών και τεχνολογιών στον τομέα των τροφίμων και της δασοπονίας	384.615,38	250.000,00	65%				134.615,38	35%

	19.2.7.3	Συνεργασία μεταξύ μικρών επιχειρήσεων για διοργάνωση κοινών μεθόδων εργασίας και τη κοινή χρήση εγκαταστάσεων και πόρων καθώς και για την ανάπτυξη και/ή την εμπορία τουριστικών υπηρεσιών, που συνδέονται με τον αγροτουρισμό	138.461,54	90.000,00	65%					48.461,54	35%
	19.2.7.7	Οριζόντια και κάθετη συνεργασία μεταξύ φορέων της αλυσίδας εφοδιασμού για τη δημιουργία, την ανάπτυξη και την προώθηση βραχέων αλυσίδων και τοπικών αγορών	184.615,38	120.000,00	65%					64.615,38	35%
19.3 Στήριξη για την προπαρασκευή και την υλοποίηση της συνεργασίας (διακρατική και διατοπική)	19.3.1	Γεύσεις Ελλήνων Εκλεκτές II: Ελληνικός γαστρονομικός πολιτισμός	70.500,00	70.500,00	100%					0,00	0%
	19.3.2	Ανάπτυξη Συνεργατισμού	43.000,00	43.000,00	100%					0,00	0%
	19.3.3	Ολοκληρωμένο Σύστημα Εξειδίκευσης και Αξιολόγησης Πολιτικών	30.000,00	30.000,00	100%					0,00	0%
	19.3.4	Ολοκληρωμένη διαχείριση συσκευασιών φυτοφαρμάκων	50.000,00	50.000,00	100%					0,00	0%
	19.3.5	Αξιοποίηση της εδαφικής καινοτομίας στη Θεσσαλία	30.000,00	30.000,00	100%					0,00	0%
	19.3.6	iFlavours – Ανάδειξη πιστοποιημένων προϊόντων μέσω ψηφιακών εφαρμογών	80.000,00	80.000,00	100%					0,00	0%
19.4 Στήριξη για τις λειτουργικές δαπάνες και την εμφύχωση	19.4	Στήριξη για τις λειτουργικές δαπάνες και την εμφύχωση	1.010.000,00	1.010.000,00	100%					0,00	0%
		Σύνολο	6.394.702,80	5.050.000,00						1.344.702,80	

Αναλυτικός Χρηματοδοτικός Πίνακας Τοπικού Προγράμματος για Έργα Καινοτόμα, Συλλογικού Χαρακτήρα και Έργα Συνεργασίας (ΕΓΤΑΑ)

ΑΝΑΛΥΤΙΚΟΣ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΙΚΟΣ ΠΙΝΑΚΑΣ ΤΟΠΙΚΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΓΙΑ ΕΡΓΑ ΚΑΙΝΟΤΟΜΑ, ΣΥΛΛΟΓΙΚΟΥ ΧΑΡΑΚΤΗΡΑ ΚΑΙ ΕΡΓΑ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑΣ (ΕΓΤΑΑ)										
		ΣΥΝΟΛΙΚΟ ΚΟΣΤΟΣ	ΔΗΜΟΣΙΑ ΔΑΠΑΝΗ		ΚΟΙΝΟΤΙΚΗ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ		ΕΘΝΙΚΗ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ		ΙΔΙΑ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ	
			Ποσό	%	Ποσό	%*	Ποσό	%*	Ποσό	%
19.2.4.5	Στήριξη για μελέτες, υπηρεσίες και επενδύσεις, που συνδέονται με τον πολιτισμό, με τη διατήρηση, αποκατάσταση και αναβάθμιση της πολιτιστικής και φυσικής κληρονομιάς των χωριών, των αγροτικών τοπίων και των τόπων με υψηλή φυσική αξία, συμπεριλαμβανομένων των σχετικών κοινωνικο-οικονομικών πτυχών, καθώς και δράσεις περιβαλλοντικής ευαισθητοποίησης (συμπεριλαμβανομένων πολιτιστικών / συνεδριακών κέντρων, μουσείων, πολιτιστικών χαρακτηριστικών της υπαίθρου –μύλοι, γεφύρια κ.λπ.)	730.000,00	730.000,00	100%					0,00	0%
19.2.6.1	Πρόληψη και αποκατάσταση δασών και δασικών εκτάσεων από πυρκαγιές και άλλες φυσικές καταστροφές και καταστροφικά συμβάντα	120.000,00	120.000,00	100%					0,00	0%
19.2.7.2	Ανάπτυξη νέων προϊόντων, πρακτικών, διεργασιών και τεχνολογιών στον τομέα των τροφίμων και της δασοπονίας	384.615,38	250.000,00	65%					134.615,38	35%
19.2.7.3	Συνεργασία μεταξύ μικρών επιχειρήσεων για διοργάνωση κοινών μεθόδων εργασίας και τη κοινή χρήση εγκαταστάσεων και πόρων καθώς και για την ανάπτυξη και/ή την εμπορία τουριστικών υπηρεσιών, που συνδέονται με τον αγροτουρισμό	138.461,54	90.000,00	65%					48.461,54	35%
19.2.7.7	Οριζόντια και κάθετη συνεργασία μεταξύ φορέων της αλυσίδας εφοδιασμού για τη δημιουργία, την ανάπτυξη και την προώθηση βραχέων αλυσίδων και τοπικών αγορών	184.615,38	120.000,00	65%					64.615,38	35%
19.3.1	Γεύσεις Ελλήνων Εκλεκτές II: Ελληνικός γαστρονομικός πολιτισμός	70.500,00	70.500,00	100%					0,00	0%
19.3.2	Ανάπτυξη Συνεργατισμού	43.000,00	43.000,00	100%					0,00	0%
19.3.3	Ολοκληρωμένο Σύστημα Εξειδίκευσης και Αξιολόγησης Πολιτικών	30.000,00	30.000,00	100%					0,00	0%
19.3.4	Ολοκληρωμένη διαχείριση συσκευασιών φυτοφαρμάκων	50.000,00	50.000,00	100%					0,00	0%
19.3.5	Αξιοποίηση της εδαφικής καινοτομίας στη Θεσσαλία	30.000,00	30.000,00	100%					0,00	0%
19.3.6	iFlavours – Ανάδειξη πιστοποιημένων προϊόντων μέσω ψηφιακών εφαρμογών	80.000,00	80.000,00	100%					0,00	0%
		1.861.192,31	1.613.500,00						247.692,31	